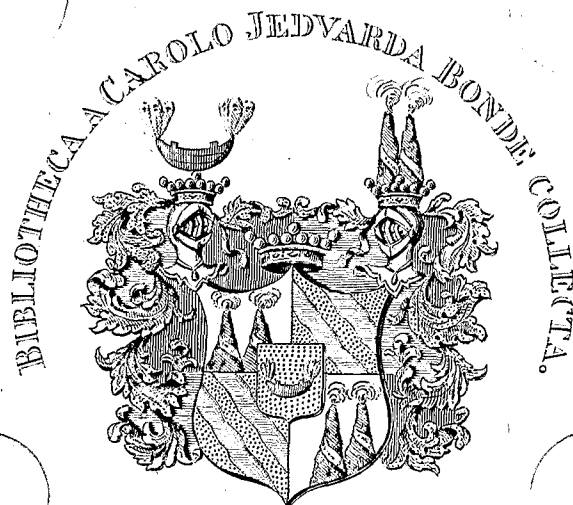

3/6

Exlib. 3144ke

1 cub.

BESCHAFFT AUS MITTELN DER

*Carl Friedrich von Siemens
Stiftung*

SB

416 106 151 500 19

W

8 Vetus 1461

Claudius Arrhenius Överförde sin skrifte program,
 ma til M. Veretii Godefrid, som end i flukt
 minner, at Johan Isthmen Renhielm varit hans
 frindsøn, og at frindsfæderne i sin lifstid var,
 satte til hans then Lyphus at være Antiquar;
 hans segni, i flukt, at han för hjert icke
 militien, siget og hans blifvit i d 1692.
 men minner Johan måst være fröjligt, men
 som han siest för kuller sig Jacob.

J. Isthmen hand nu och siget ut af
 minner Tryk igennem Salen uplyd 1693.

W. 2605

GA GA

Om

M. MOSS TRYGGWÆSON

i NORRIGE

Hvilken hafver varit den berömligste och löstligste Konung
 i Norlanden / och darsammestades Christendomen
 först och lyckeligst utvidgat
 Sammanskrefwen på gammal Swenska,
 eller Gothiska
 af

ODDO MONACHO

som war i Dingeyrum wid Wainsdal
 Norr i Islandh

Nu på nya Swenskan / sampt det Latinske
 språket öfversatt af

JACOB ISTHMEN REENHJELM
 Regni Antiquario

Åhr efter Christi födsel 1691.

HISTORIA

OLAI TRYGGWÆ FILII

IN NORRIGIA

Laudatissimi olim & maxime incluti
 in Septentrione REGIS,

Qui omnium primus atque maximo cum successu
 Christianam Religionem ibidem propagasse fertur

Idiomate Gothico s. Svevico vetusto primum condita
 ab

ODDO MONACHO ISLANDO

Nunc in linguam hodiernam Svecicam, quin
 Latine translata

JACOBO ISTMENIO REENHJELM
 Regni Antiquario

UPSALÆ ANNO CHRISTI 1691.

Stormechtigste Drottningh

allernädigste Frw

Dhen Stormechtigste Högborne
Drottningh

**Drott. ULRICA
ELEONORA,**

Sweriges Göthes och Wendes Drott-
ningh / Storfurstinna til Finland / Hertiginna
uthi Skåne / Estland / Lifland / Carelen / Breh-
men / Behrden / Stettin / Pommeren / Kashuben
och Wenden / Furstinna til Rügen / Frw öfwer
Ingermanlandh och Wismar; Så och Pfaltz-
Greswinna wid Rheyn i Beijern / till Göllich /
Glewe och Bergen. Hertiginna / Så och
bohren Konunga Dotter til Dan.
nemarck och Norge.

&c. &c. &c.

UNIVERSITÄT BUCHBINDER
HISTORISCHES MUSEUM
KÖNIGLICHES BUCHBINDER
KÖNIGLICHES BUCHBINDER

10 G 11252

Det stora beröm aff Kongl: mildheet /
som Eder Kongl. May:tt Sigh hoos
alle förwärfwat / är wäl förnämste
orsaken / hwar af iagh den underdä-
nige tilförsichten fattat hafwer / att
låta denne Norste Konungens lefwer-
nes Saga under Eder Kongl. May:ts
högga namn utgå / och ther igenom
winna des mechtige hägn och be-
skydd för det ringa arbete / som iagh ther wid til någon
thess oplysningh haar kunnat förrätta. Men likwål är
denne min dristighet mycket styrckt bleswen af selswa
Sagans wärdighet; i det iagh gör migh försäkrad / att
Eder Kongl. May:tt / som är med så många Härlige Dyg-
der sielff begäfwad / warder finnandes sin lust och nöije att
see

see och betrakta them samme hoos denne Konungen:
hvilcken uthi de äthskillige tilfällen/ som han i sin lijtz:
tjdh erfart hafwer/altid varit wid ett wäl berädt mod/
och ther igenom behollet öfwerhanden både i lycka och
olycka/ så att han billigt kan bära namnet af en stor
och Adel man uthi alle sine gärningar. Dock hafwer in-
tet så högt honom hwarcken beprydt eller gagnatt/ som
hans föreningh med Gudh/ uthi hvilcken han så synes
hafwa wandrat/ att han i all tingh erkändt Guds un-
derliga försyn/ jemwäl then samme nyttiat til sin egen
Siäls salighet/ wäl betänckandes/ att hela världenes
winningh icke woro ther emot att räknas. Eder Kongl.
Maytt. tåttas fördenskuld med nåder thetta wärket an-
see/ och anamma/ som tagh nu öfwer gifwer med diupe-
ste wyrdnat/ så och med innerligh bödn til Gudh att
han Eder Kongl. Maytt. sampt hela des. Konglige huns:
all hög och sielsönstelig wälgångh beständigt förlåna wille //
förblifwandes. ouphörligen.

Eder Kongl. May.

Udbradmitulaste och

crophickigste

Tienare

JACOB ISTMAN: Kienhelsen.

CONFERJEE HARE. BENEVOLE LECTOR.

Esom detta mitt arbetelärer uthan **L**ibellum Dn. Joannis Schefferi
Swisswellsynas äth minstone onö. **L**de scriptoribus Sveo-Gothic.
digt för dem som råta til att läsa Sal alius Svecia literata inscriptum, legen-
Scheffers lilla bock som han kallar Sve- ti Tibi videbitur haud dubie protinus
cia Literata, hwaruthinnan förswenst- hic labor meus saltem supervacaneus,
ningen af denne Olof Tryggwasonens propterea quod in dicto illo tractatu
Saga tilfriswes Sal. Jständeren translatio Historia hujus Olai Trygg-
Rugman: alså har tag nödigt erachtat wasonii Dn. Jona Rugman Istando
med så ord här ströyt i begynnelsen til. tribuitur. Proinde pauci in primo li-
tänna gifwa/ att Sal. Rugman har mine admonere necessum duxi; quod
fuller begynt att på wår nya Swenska se. Dn. Rugman historiam hanc in
öfwerfärra denne Sagan/ men har. hodiernum nostrum Idioma transferre
måst för särdeles orsaker skuld/ hvilcka exorsus quidem fuerit, sed certis de
tagh i mine anmärkningar til denne causis, quarum in notis meis ad pra-
Saga omrörer/der med ophöra/ sedan sentem scriptorem mentionem facio,
han allenast otta Capitel öfwerfett eo labore supersederit, postquam
hade. Men när bemelte Rugman war octo tantum capita Svetica reddi-
bödh/ tytte mig det skulle vara mödan. disse. Ipso autem Rugmanno satis
wäl wårde/ att låta denne så hårlige defuncto, opera me facturum pretium
och tänckwärdige Saga i liuset utgå/ putabam, si Historiam hanc tam nobi-
så att hwar och en som är wahn wid lem tamque elegantem ita luci publica
wårt modersmål måtte kunna henne exhiberem, ut à quovu, vernaculam
läsa och förstå. Imidlertid lefwereras nostram callente, Legi atque intelligi
mig af min Sal. Styffader OLAO posset. Interim inchoata & non ultra
VEREL: O oswannembde Sal Rug- octo prima capita perducta B. Rug-
mans förswenstade otta Capitel hwil. manni translatio à vitrico meo vdi-
ka tagh genast öfwerfett til Secretera dytor OLAO VERELIO mihi
ren af Ristens Archivo, Wäl. traditur, Eandem ego confestim Se-
borne. creta-

cretario Archivi Regni, Nobilissimo
Amplissimoque Du. Leyonmark, ut
elegantem erudito, ita de bonis literis
optime merito, servandam exhibui,
ut constaret me nec alieno, quod di-
citur, vitulo arare, nec ex aliorum
labore laudem premiumque aucupari
voluisse. Ceterum dum ego huic histo-
ria transferenda notisque illustranda
operam do, mox faventior mihi adspirat
aura, qui oppidum refectus nulli labori
parcendum duxi. Namque qua erat
in literas propensione fere incompa-
rabilis, optima olim Regina **CHRI-
STINA GUSTAVI MAGNI
FILIA**, adeo sese hoc meo iustituto
delectari significabat, ut per Gene-
ralem suum Gubernatorem, Excellen-
tissimum **DN. JOHANNEM PAU-
BINUM OLIVEKRANTZ** quanto-
cunq; hanc historiam, a me in Svecicum
versam, sub impensis prelo committi
jurisque fieri publici juberet. Auspi-
cium itaque tanta tamque augusta Re-
gina, impulsu quoque Domini Ge-
neralis Gubernatoris, ob consummata
eruditionis atque antiqua probitatis
pietatisque famam, tum etiam in pa-
triam nostram ingentia merita maxi-
mè incluti, historia hac vernaculo
nostro idiomate donata, quin & qua-
libuscunq; notis meis illustrata pro-
dit. Quo vero expeditior ejus usus fo-
ret antiquitates nostras amantibus,
lingvaque Sveonica ignavis, versionem
addidi latinam, quam ut alius sa-
tisfacturam sperem tantum abest, ut
potius ne mihi quidem ipsi ob dictio-
nem à genio latialis sermonis paulo

Til Heidurs,
Awarande Minningar
 Effterfylgiande Sögu.

Page. i

1.
A forlidnum Tyma,
 Þeir fyfustu að stýma,
 Miog fyrir á völlum;
 Dynir varð þá Gryma,
 Og dóck óðins yma,
 Hia drenginum Iníóllum:
 Hávittrir ryma,
 Að hófuded mynas,
 Var hellit af þeim öllum;
 Enn margor bar Hyma,
 Þá Gullraudann Gyma,
 Á Gráhauka stóllum.

2.
 Nu ódruvís hender,
 Það öldungi bender,
 Til atvika meyre;
 Marger ro fender,
 At sumble vel kender,
 Og fadder Rinleyre;
 Þá stafnenn heimvender,
 Þeir strjúka sem brender,
 Þó styfer af Eyre;
 Þar á verdur Ender,
 Sem enn nu víst lender,
 Til ágætta fleyre.

3.
 Olafur some,
 Var Tryggva i Tome
 Og Tyrnógur valinn;
 Hann var i Blóme
 Med Himneskum óme
 Hia Heilógum talenn:
 Nu þo hier hlóme,
 Að Nálcögum dómenum
 Nordvindur kalenn;
 Hann er i Róme,
 Sem liós Nordurlóme
 Med lifendum allen.

4.
 Þú Hialmur Hrendyra,
 Sem hellit kant að stýra,
 Umm Hákönga Sogur;
 Og forn-mælenn fyra,
 Frammbera og lkyra,
 Hvað tellur víð ogur:
 Þitt verk orýra,
 Eg þeinka að hyra,
 Og þar umm Ashogur;
 Kved nu á Lyra
 Þu trur Winnur Tyra,
 So tempra eg Bógur.

Gladur setur i góðre von,
 Gudmundur hier Olofsön.

SAGA N.
 AF
KONUNG OLAFI TRYGVASYNI
 VANTAR UPPHAFID.

CAP. I.

Oc þviljkir lutir fra Gunhild-
 di Sagdir oc tilraki hen-
 nar, oc þessi ord ríjla ví-
 da i Norrige at Astridur atti Son,
 þa villo þat þo margir menn. Þat
 barsk at þat lama kuold, at lauda
 madur Biarnar for at birta lauda
 mann Þorsteins, oc spurdi han at
 laudum sinum? oc síðan toko þeir
 márt at tala: enn Þorstein var
 skampt fra þeim, og heirdi tal þeir-
 ra. þa spyr buskarl Þorsteins huad
 Bórni atti gesta um kuoldid? han
 sagdi at þar voro komner agætir
 menn; Hakon Jarl Sigurdar Son,
 oc þeir saman þriatige manna,
 og sitia þeir þar i bosti: heyrði eg at
 Jarlin sagdi Byrni erindi sín at þad
 var

CAP. I.

Detta sades om Gunhild och
 hennes förhållande. Vlef
 och talat visda fring Morri-
 ge att Astrid hade fäde en Son i
 det och mongom vitterligt war. Dåd
 bar sig till på den samme qveld i
 hon siter bud utlysande at låtha hem-
 ta till sig Viten/ at Bórns herde
 kom till tal med Þorsteins / frågan-
 des honom effter sine söder? Be-
 gynte och sedan mycket talas visdh:
 Þorsten war ett litet stycke ifrån
 dem / och hörde han / att dheras taal.
 Þorsteins tjänare sporde hvad glesster
 Bórni hadde dån affonen? han sa-
 de att dith hade kunnit förnembli-
 ga männ; Gref Hakan Sigurdson
 siäls trettionde; och ähra dhe nu in-
 budna

ODDI MONACHI
 HISTORIA

Actorum Regis Norrigia

OLAFI TRYGVASONII.

CAP. I.

*** **E**iusmodi de Gunhilda & illius actionibus referebantur, perque totam Norrigiam
 fama percrebuit Astridam filium peperisse, quod & plurimis notum erat. Ac-
 cidit autem quadam vespera ut bubulci Biornonis & Thorstani convenirent: Quorum
 prior quærebata baltero, num pecora sibi concedita vidisset? Sermonem deinde varijs
 de rebus exorssi, quem Thorstanus haud procul aditans, benè excepit. Servus autem
 Thorstani scire expetebat, quales hospites Biorno illa vespera haberet? Cui responsum
 viros præciarios illuc venisse; Comitem Haquinum Sigurdi filium cum triginta socijs,
 qui

var þod Gunhildar Drottningar, at senda han eftir Astridi oc Syni hennar oc fara Gunhildi, oc her æt- lar han á morgon at Koma med sit erindi. Sidan skilia þeir rædu si- na, oc veit Þorsteirn nu alt þeirra tal. Enn er at deigi Kom, gjeck Þorsteirn i husid, þar er þau suar- fu, oc bad þau ríssa upp skindili- ga oc braut fara sem skindiligaft. Han Kalladi akast, oc þau þing- gult i tomi. Þorsteirn geck at með akasta, oc hafdi mikin suiga i hendi, oc let sem han mundi líofa þau oc giora miskunar laust, ef eigi þrigdi þau vid sem skiotast: oc si- dan geingo þau út, en han epter þeim medreiddan suigan. For þau med þessum hætti til gards lids, at han ógnadi þeim. Oc er þau Komo út um gardin, þa heilladi han Astridi og forneyti hennar, oc bad hana fyrigi æfa sier oll þau ord er han hafdi mælt vid þau, en þeir hafdi með þolinæði þor- rid suivrdilig ord, er med ollu- hafa verid saklaus: En eigi hefi eg þetta giort takir hadungar edur hardyðgi, er ek ógnadi ydur.

Nu

þadna att plága sig. Þag hórde och att Grefwen sáde Þiörn sit árendes- dhed wara Drottning Gunhilds be- fallning / att fara eftir Astrid / och hennes Sohn / och hiech rencher han komma i mor gon med site söste. Eftir detta stíldes dhe áth / och wíste Þhorsten alt þeras taal: Når dagen kom / gíck Þhorsten i huset dhár dhe sufwo och bad dem stíga upp och fara bort som hastigast. Han ropte på dem hástígt / men de lagade sig sachtílig- en. Þhorsten dref på dem þá hástí- gare och hade en tífel swlgi handen / och láddes som han wílle slá dem och wara helt omítfunsam / om dhe tefe lagade sig bort som stíndílgast: Se- dan gíngo de út och han eff er dhem / hafwandes swegen i högsta hugg. Sálunda foro dhe uthom átírdíle- gárden att han strembde dhem alt- fordt. Når dhe nu tummo u- hom- gárden kállade han på Astrid och hánnes söste och bad dhem fórlátha sig alle dhe ord han hade haft til dhem / och dhe med tålemed uppra- gte hans stíðwórdíge ord / som þoc- uthi alt more sachtílsa: Men tuthet hafwer tag þessa glort af något haat-

eller

Nu vill eg bidia líknar siri þat er ec mælti oc giorda, oc skolo þier nu heyra huij eg giorda sua: seiger han þeim sidan slíkt sem huskarl Biar- nar hafdi sagt: En þvi vilda ec þier færut sem skiotast burt af mino her- bergi, at eigi væri þier hier han- dum tekin. En at skílnadi bad han þau fara til skogar, er skamt var fra þorpino, oc bad þau fara þa- dan huldu haufdi til vas þess er Míors heitir, oc sidan fylgja vatni- no til þess er þau sæi helm círn i vatnino lítin; han bad þau þangat vada, oc slagdi eigi meira vera diup vatns, en taka mundi i mitt lær, oc eigi mundi laupurin i taka, er Þorolfur bar sueinin i. Han bad þau þar leinast i þeim holmi, att þau yrði þar eigi sien af landi: En ec mat nu aftur huerfa, oc þa er Hakon Kiemur til min, mun ec giora mik líkligan til leirar med ho- num, enn verda má at þvi, med minum tilstílli sinnast þier eygi, oc alla stund skal ec aleggia yder at hialpa; enn þar skulu þier vera i

hol-

eller hárðheet att tag strembde eter. Nu wíllta wíj fórtíj as fór dhed tag taal och glort / stólen i nu och sá hó- ra / hwarföre tag sá glorde: sáde han dem sedan hwar Þiörns ttenare hade sagt. Och fór dhen ordsaken wíll tag at i fara som hástígst ífrán mítt hem / att i tefe hár máse blí- wa fángade. Når de stulle stíllas at bad han dem fara til skogen / den stragst brede wíðh þynwar / och dhed íonlílgast som stíle funde með hólgda huswuden til wattenet Míors / och se- dan fóllta wattenfallet eftir, til des de finge see en lísten holma; dhíth bad han dem wada och sáde diupet íntet wara stórré án att wattenet stod mítt på lá- ret / och at holken som Þhorolf bar barnet uti (: på ryggen som lappar- na:) funde þersföre íntet ráckla i wat- net. Når i holmen bad han dem gíð- wa sig / att de tefe mótte sees ífrán landet: Men tag gár tilbatas och om Hakon kommer til mtg / lærer tag wíssa mtg wílltg til teta med honom / och lærer tansfle hánda med mín stíse at i tefe blíswa ígtensundna; alítfí- stál tag och bestísta mtg att híelpa

eder;

qui jam convivio adhibiti. Illum aperite Biononi negotium suum audivi. Regina Gun- hildæ mandatum esse, ut Astridam cum filio sibi adducat, quare mandata procuraturus die crastino huc veniet. Hic finis sermonis, cujus Thorstanus jam haud expertus erat. Primo igitur mare domum ubi somnum capiebant ingressus, ut propere surgerent abi- rentque iussit. Quo vero acius urgebat, eo longiores mores protulerunt, arrepto itaque fuste iram simulabat, iam iam percussurus sine miseratione, ni oculus se move- rent. Sic illos domo expulit, baculo istius aptato imminens, donec extra villam per- venissent; ibi subisse Salutara Astrida & comitibus illius, ut sibi condonaret dicta quæ in immeritiam effudisset, quæ & illa patienter excepit, cum nullius culpæ rea esset.

rogat

rogavit. Non ut contumeliam vobis inferrem, nec ex auctoritate aliqua factum est quod verbera minatus sim, dictis igitur factisque meis ignoscite; quare hoc fecerim vobis nec latebit; verbaque servi Biononis retulit, se præoptasse dicens, ut properando de suis æ- dibus sibi caverent, ne in captivitatem ibi inciderent. Sylvam dein quæ villæ ipsius pro- xima erat ut peterent monuit; obvolutisque capitibus ad stagnum Míors pergerent, ulque- dum parvam insulam viderent, hanc peterent transeundo aqua, non profundiorum quam ut medium foemur perluat, nec calathum quo à Thorolpho portabatur infans attingere possit; hic ut laterent præcepit ne à quærentibus cernerentur. Sibi autem redeundum di- xit, ut quando Haquinus domum suam inviseret, ipse ad eos investigandos etiam præsto esset; setamen prævidente forsan eventurum asseruit, ut non depræhenderentur. Cere- rum omni tempore ipsorum se commodis prospecturum pollicebarur; addens in insula

4
holminum til morgins, oc bidit
þar minar Kuamo. Sva giorir
Astridur alla hluti sem han bidur
henni, enn han hvarfaptur. Oc
er han kom heimi þorpid, oc
geck um gardin, þa kom Hakon
Iarl þar med mikle sveit manna,
oc Þorstein giecki mori þeim oc
fagnadi honum vel, oc baud Iarli
til sin oc ollum hans monnum,
oc sagdi mal at inæða. Vel er
þad bodit sagdi Iarl, enn ey er
enn naudsyn til at æta edur drecka
sva arla dags, man ee rijsa sidan
til Biarnar. Þorsteinn mælti þa:
hyrt er ærindi ydvalt herra? han
sagdi, mek hefur sent Gunhildr
Drottning allz Noregz velldis
att leyta efftir Astridi oc syni
hennar, oc vill hun fæða upp
sueinn. Astfostri, oc spurda ec
þau hafi hier verit um nattina. Voro
her herra nokrir menn fatakir, oc
mier okunnir, oc þago mat af
mier oc villa ec, eigi hvorrir, voro:
suaso þau þa ec geck ut ur husino,
adur þier Kuamod, oc enn hygg
ec att þau myni sofa. Sidan geck
han

þær; Y holmen stolon i vara ill mor
gons / och blida min æthertombst.
Astrid gjorde alt som han bad hanne /
men hangieck tillbaka / när han kom
tillbyn och gick in i gården / då kom
Hakon Iarl med stort föllte; Thor-
sten gieck emot dem och fegnade ho-
nom väl / bød Jarlen och alle hans
men att gå in / sehandes nu vara
tidh att få sig mat: Jarlen svarade
dhed vara gods bud / men: intet ær-
dhed annu nödigt att æta eller dricka
så blida på dagen / iag vill fragst
risda tillbaka till Björn. Thorsten
frågade / hwad är då edart ärende
Herre? han sade Gunhild Drottning-
gen öfwer alt Norige / hawer sende
mig att leta effter Astrid och hannes
Son / och vill hon söda upp swennen
på det tidrigaste; och hawer tag
sporr dhem varit här öfwer natten.
Han svarade / wore här fuller något
fattige folk / mig helt obekante / de fin-
ge mat af mig / men intet wet iag
hwilka dhe wore: dhe suswo då iag
gick utur husen / förr än i tummen /
iag troor och att de sofwa annu. Se-
dan gick han in i husen och letade
effter

hac die castino reditum eius prætoláturos. Ut monuerat fecit Astrida, is ad villam re-
dibat. Cum prædium suum intrasset, venit comes Haquinus magna comitatus cæteris,
cui obviam tendens Thorstanus illum benigne excepit, dicens iam tempus esse cibum ca-
piendi. Bene nos invitas respondit comes, verum cibo potusq; tam matutino tempore
non indigemus, reverendū mihi modo ad Bjornonem; Quid ergo negotij hic habes do-
mine, inquit Thorstanus? Memisti Gunhilda Regina totius Norigie. reposuit comes,
ut Astridam & filium illius inquirerem, educare præcepit filium Astridæ, relatumque
mihi est, illos hic pernoctasse. Fuerunt hic dicebat alter, pauperes quidam & mihi igno-
ti, qui & cibum à me acceperunt, quamvis illos minime noscerem; somnoque sepul-
ti iacebant cum domo egredierer, paulo ante quam vos veniretis, credo & illos adhuc
dormire. Domum deinde ingrediebatur, perquisivitque tota domo; in hoc opere
hanc

han in i husino, oc var inni leingi,
þuzr stundir dags edur þriar, oc
kom ut sidan oc sagdi han hefði
leitad þeirra um oll hus, ok þar ho-
nom þort lykundi á vera oc Kuad
ey finna þau. Jarl bad þa leita
um þorpid oc um alla garda, oc
sua var gjort: oc funduð þau eygi.
Þorsteinn lagdi þa þad rad til, a
leita skilldi um skogin er þar var
nær þorþino, oc Kuad morg leini
vera á skoginom, þau er selsast mæt-
ti. Oc vera ma sua þau hafi fol-
git sueinn. Undir vidar rotum
tries nockors, en þau hafi fordaf-
lier; er af þui naudsyn at vier gie-
fum gamn at ef vier heyrum noe-
kurn barns grat. Nu skipta þier
lidi sino i helminga til leitar i sko-
ginom: oc sua ber þa til, at þor-
steinn verdur einfamill, han rang
þa heim skyndiliga til þorþins, oc
þo leiniliga, oc tok Son einrar am-
battar oc bar til skogar, oc lagdi un-
dir vidar rætur eins tries, oc er li-
din var ein stund dagsins þa heyr-
do þeir allir barns grat, oc foro þeir
þar til oc kom þorsteinn sidastur, oc

effter dem allestædes / wäl två eller
tre timmar på dagen / och kom så ut-
sändes sig hafwa letat effter dem
kring all husen: / där han hade funnat
liffligt ero / men: neet funnte dem.
Jarlen bød att leta effter dem ut he-
sa gården / och gårdarna där i kring
och så blef gjort / men de funnes
ingenstades. Thorsten gaf der rådet
att de skulle leta i skogen som war
nær gården / och sade där wara mon-
ga rum / hwaruht de funde gioma
sig. Och kan hända de hafwa stoppat
gosen / under något tråds root och
stuckit sig undan, är där för nödigt
att wi gifwa ocht uppå om wi hö-
ra något barnsfrål. Nu stiffe de
sig uti två hopar att leta kring sko-
gen: och kom så att Thorsten blef en-
sam / då rände han som hastigast till
gården / doct lönliga / och tog en st-
ckenste-hjens Son och bar till skogen /
och lade under tre tråds rötter / och
då lifdit hade en stund på dagen / hör-
de de disth barnet greet / men Thor-
sten kom senast, de talte nu om hwad
för barn detta wore: då sade Thor-
sten

hærebatur, tempore duarum aut trium horarum: Egre diens autem dicebat, se omnia lo-
ca domus, latebras omnes perlustrasse, ubi existimare posset, seillos inventurum, sed
frustra. Comes ut omnem viciniam investigare iussit: quod & factum est, verum non
inveniebantur: Thorstanus jam consilium dedit, ut sylvam prædii vicinam adirent,
ibi enim multas latebras huic negotio aptas esse, dixit: Puerum sub arboris alieuius ra-
dicibus forsitan deposuerunt, cum libi metuerent, oportet itaque attentos nos esse, ut va-
gitum infantis exaudire possimus. Jam sese in duas cohortes ad sylvam pervestigandam
partiti sunt; evenitque ut Thorstanus solus relinqueretur; is domum suam præpropere &
occulte petijt, sumptoque puero servæ suæ, illum in sylvam deportavit, condiditque
sub radicibus arboris cuiusdam, cum autem tempus aliquod diei extractum fuisset, omni-
bus vagitus infantis exaudiebatur, quem sequuti ad locum ubi deposuerat accesserunt;

Þá rædde Þier um hvar sueina þat mundi vera; þá mælti Þorsteinn, eigi er þetta Kongs barn, oc er þetta giort til spots oc hads vid oss, er hier er sett barnid. Oc er þeir hofdo leitad alt til nons, oc fundu eigi, þá örvænto þeir fundarins. Þá bad Þorsteinn þá af huerfa, oc Kuad þá mal at snæða, oc suo giordo þeir. Oc á þeirri saumu notto efftir Kom Þorsteinn til þeira, sem han hafdi heitid, oc hafdi med sier þria Klifiada besta at fæðslum, oc man þann er vera skildi leitogi þeirra til Sui Þiodar. Oc efftir letta bad han þau fara i fridi. Þau þaukudu honum sinu velgiörninga, oc skiliast nu vinir. Fara þau nu til Sui Þiodar oc koma á fund Hakonar g mbla, oc tok han vid þeim med fagnade oc blido; varo þau þar vel haldin.

stett / intet dr detatönungar barn / och ähr detta barnet oss till hån och spott hietlagte. när de nu hade leat till stötan tolf på dagen / och dock intet funnit / kunnio de utur förhöppninggen / om någon finnting. Thorsten bad dem gå tillbaka / sehandes det nu vara tids att så stis math och så gtörde de. Sammanarsten kom Thorsten åter till dem såsom han låstvad / och hade med sig tre hästar / med hles och matvaror / och en mann som dem stulde wiissa vägen till Swertige. Sedan önstade han dem lyctsam reesa. dhe tactade honom för hans wälgjörning / och stildes de wänner. Gore de nu till Swertige och kunnio till Håton Jarl dhen gambra / han tog emot dem med segnad och blidset; bleswe de och där wäl holdne.

Thorstanus ultimus venit: Consulebatur jam cuius prosapiæ puer hic esset: Thorstanus dicebat; hunc infantem non esse Regij sanguinis, quis non videt? Quia in despectum & contumeliam nostri depositum, credibile: perquisitum deinde ad horam usque duodecimam, cumque haud repertis, de inveniando desperatum est. Thorstanus ergo ut prædium repeterent rogavit, dicens iam tempus esse cibum capiendi, quod & factum. Hac ipsa nocte Thorstanus ad illos ut promiserat redibat, duxitque secum tres elisellatos equos; cibarijs bene oneratos, una cum viro qui in Sveoniam iter monstraret. Quibus traditis valedixit: Illi magnas gratias ipsi habuerunt ob beneficia in illos collata. Summaque cum amicitia ab invicem discessum est. Iter postea in Sveoniam susceperunt, perveneruntque ad Haquinum annosum, ubi benigniter & amico excepti, laute vixerunt.

CAP. II.

Nú á hino næsta haufli rak Gunnhildur Hakon i burt af eignum sinom, oc sagdi han ekildi vera utlagur af Noregi fyrri. sinu tilgiörninga, nema hann giordi alt slukt sem hon hafdi beidist fyrr: For þá Hakon burt or Noreg og austur til Sui Þiodar oc med honum Audur dottur hans, er allra Kuenna var fridust, oc tok Eyrikur Kongur vel vid honum. Þa voru skild rad þeirra Sigridar Storrado, datter Skoglartotta: Enn þad þar til at sumra manna saugn, at hun var storrad oc þo radgiorn, en Kongr vildi eigi hafa ossla heppar. En sumer seigia, at hun vildi þvi eigi med honum, vera, at þat voro lang i landi ef misdandi yrdi þionanna, at hon skyldi setia i haug hja honum, en hon vissi at þat.

De Gunhilda & Haquino.

CAP. II.

Proximo autumnio, Gunhilda Haquinum possessionibus suis exturbavit, dixitque illum exulaturum de Norrigia, eo quod melius negotium sibi conceditum non prout flet, nec reditus spem habiturum, priusquam sibi in iuncta perfectisset, Norrigiam Haquinus relinquens, Sveoniam una cum filia sua pulcherrima, Audur nominata, adiit; ubi á Rege Erico civiliter habitus. Hoc tempore divortium inter Ericum & Segridam Storradam (he: magnanimam): Skuglartotti filiam, factum erat: Quod ideo accidit, ut quidam referunt, quod illa imperiosa erat & sapiens tamen; Rex vero insolentiam illius sustinere non poterat. Verum alij perhibent, illam noluisse in matrimonio cum illo manere; quod Patria lex esset; uxorem debere mortuo marito, tumulo una cum illo conditi; sciebat autem illa in fatis esse, quod ille ultra decem annos.

CAP. II.

Þóssen næst effter vrot Gunnhild Håton ifrån sin faste egendom i land; - flyktigheer / för sin elata bekällning / och skulle han inhet få vara i Norrtæ / om han icke kunde utbrätta dhåd den tillförende hade bedit af honom: For þau nu vort utur Norrtige och öfter till Swertige / honom folgde hans datter Audur / hvillen alle andra quinspersoner i denstigher öfvergiet / och tog tenung. Erich wäl emot honom. denna tiffden mere tenung Erich och Sigrid Storrada / Skuglar Tottes datter áttu á hja. Hæn stide. hvillet stiede effter somblit vorð p. 21, gas sägn / för det den war stermodig och wille alt regiera / och tönungen tröste inhet lida hænnes stormed. Men somblige seya at den wille dhårföre intet längre vara ihop mäd honom / att Landgenlag war; där dän ena af þionlaget (: mannen:) doge / skulle þustrun setias.

nd. w. l. Vore,
á hja. Hæn
stide.
word p. 21,
á p. 111. n. f. p.

Þat lá á Kongi, at han skyldi eigi lifa um tíjo vetr, ok het han þu til sigurs tier, þa er han bardist við Styrbiörn, at han skildi eigi leingr lifa síðan en tíjo vetr. Oc er Hakon Kom austur til Suiþjóðar, þa seigia men att Erikr Kongr bad dotter hans, oc seck hennar, oc af því vardi Kongr Hakon mikils, oc var han þar i miklum metnadi eirn vetrur. Oc um vetrin efftir jol, vekur Hakon Jarl vit Eyrik Kong, at han sai honum hundrad manna vopnaða, oc quad han hitta villia Hakon gambla, oc því jatar Kongr. En med Kongi var Ragnvaldur son Hakonar gambla, oc þegar han heyrir þetta, biost han i brott oc fer sem shyndiligast til brat faundur síns, oc seygir honum at þar mun Koma Hakon Sigurdar Son, á hans fund: oc er han heyrði þetta, þa let Hakon vopnað þriu hundrad manna, oc voro þeir allir hans heima menn, oc veitti han þeim goda veitlu, oc med þessum hætti bido þeir þan.

elas med honum i högen / och wiste hon att dedborde Konungen inter, lefwa öfwer tise åhr. En så hade han förpliktat sig / då han slogt med Styrbiörn och fick seger / att han dersföre / och der effter inter skulle lefwa längre än tise åhr. då nu Håkon kom öfver till Swertige / såges dhed att Konung Erich begärte hans dotter / och fick han henne / hwarföre Konungen och myckit åbrade Håkon / och war han där i stor wyrdning ett åhr. Åhret nest effter / och effter Julen / anmodar Håkon Jarl Konung Erich at han wille få honom etthundrademan wäl bewäpnade / och sade sig wilstia fötia Håkon gamble: dhed betafade och Konungen honom ut Konungens hof war denne tiden Håkon Gambles Son Ragnwald; hwilken då han detta hörde / lagade han sig bort som hastigast hem till sin faders gård / och sade honom att dhisch kommer Håkan Sigurd Son: hwilket då Håkan hörde / lät han wäpna trehundrade menn / och wore desse alle hans hemma tarar / hwilka han wäl underhölt och plågade: på detta setter förbiß.

annos non viveret: Itaque se devoverat ob victoriam adversus Styrbiornum, ne post illam ultra decem annos in vivis esset. Referuntque quod cum Haquinus in Sveoniam pervenisset, Regem Ericum filiam illius procatum; eamque obtinuisse, unde & Haquinus ibi magni æstimatus, summoque in honore annum vixit. Ipsa hymene Iuliorum tempore Regem Ericum rogavit comes Haquinus, ut sibi traderet centum armatos milites, dicens se velle adire Haquinum annosum; hoc ipsi à Rege concessum. Apud Regem hoc tempore versabatur Ragnvaldus filius Haquini annosi, qui hoc audito ad patrem quam citissimis itineribus ivit, nunciavitque adventum Haquini Sigurdi filij: quo comperto ille trecentos domesticos suos armavit; optimumque illis convivium dedit

Þat gat Kuamo Hakonar med miklum vidbunadi, oc ottudust ecki ad tier oc drucku nu med gledi. Oc er ten var för Hakonar Jarls geingr Hakon gambli moti honum, oc bad honum til veitlu, oc bad hann velkominn, oc fundi á tier mikla gledi oc blido i hans Komo. Þa svarar Hakon, fyrir adra sauk Kom ek hier á ydvarn fund, en æta edur dreka; því heimolt mun ek æta oc dreka, er vier Komum heim. Þa mælti Hakon gambli: fyrir huoria lok Komo þier á min fund? Hann svarar: Gunnhildr drottning sendi mig hingat, med þeim erindum, at hon vil bida til sin syni Trygva Kongs, er hon vantir nu hier vera á ydro valdi: vill hon hann uppfæda med miklum soma, til huggunar moder hans Astridi, oc odrum frændum hans; enn hun bad mig flitja þetta mal oc frambera: því hon ydrast þess er fadir sueinsins var drepin. Vill hun nu sua bæta fyrir gudunum, oc síðan monnum; oc bæta þat á Syni hans er misgiort var við faundur hans; oc

förbißade dhe hans ankomst / woro wäl tilredt och fruchtade. sig inter / utan drucko och wore glada. Som de nu såge Håkon Jarls ankomst / mötte honom Håkan Gamble och böd honom till glästebud / och utviste wäljd hans ankomst all hugnad och wälvillighet. Håkan svarade / för någon annor ordsat kom tag hit till eder / än att äta eller dricka / ty sådant hafwer jag fridt då tag kommer hem. Håkan gamble sade / hwarföre hafwen i då sammit till mig? han svarade Drottning Gunhild sånde mig hit med d d ärende / att hon will biuda till sig Konung Trygves Son / hwilken hon troor eder hafwa här: hon will honom på dhåd adlestasetter uppföda till hans moders Astrids och hans frenders hugnad: detta hafwer hon budit mig fördratta: ty ångrar hon nu att fadern blef drepin / och will således bettra sig både för Gudar och menniskior och giora gode emot hans son / emädan hon hafwer glordt illa emot fadren; nycker och sin största heder / om hon tillfärligen söder upp sonen och giorer sig till älskellig Son.

in adventum alterius, quem & forti animo prætolari sunt, inter bonas convivij delicias. Cum appropinquasset Comes, illi obviam ivit Haquinus annosus, illumque benigne invitavit, lætitiā magnā in adventum illius præ se ferens. Verum respondit Haquinus, aliam adventus nostri causam existimes, quam quod cibo potuque exfatiari non velle putes; domi enim ejusmodi quantum satis est habemus. Quare ergo huc venisti, dixit Haquinus annosus? Regina Gunhilda me huc misit, reposuit ille, ut Regis Tryggyvi filium ad se invitarem, quem hic apud te esse credit: Vult illa decenter illum educare cum matris ipsius Astridæ & cognatorum beneplacito; mihi illa hoc negotium commisit: pœnitet enim illam magnopere, quod pater pueri necatus sit; beneficijsque in filium compensare optat, malefacta parenti ipsius illata, Sibi convenientissimum existimans, decenter, honorifice & affectu materno filium illius educare, & charissimum

gurdSyni þú mælti: hver er þessi hinn utlendi madur, oc hin drambfulli, er þu likum ordum mæltir vit Hakon höfðingia vorn? Nu! gior þu annat hvort, dragte þu burt skindiliga, oc mæl hier ecki sua ríkjmannliga eda ney suliga til höfðingia vorn, eda hier flæcc þig med þessi myki-Kuisl, sua at þier skal þat vera eilíft brígzl: far nu skiot i burt, af þessu þorpi, ef þu vilt eyfa hier almikla suivirding, þu at hier kom alldrei fyrr sa madur, er sua væri diarfur sem þu ert: þessi madur var Kalladur. Akurmadur; oc var allra manna sterkastur oc verstur vidureignar. Hakon skildi at þat mundi vera viturliga radit, at þætta ey til huat sia madur gerdi; sier at han mun allan alldur þessa skom hafa ef han fær suivirding af honum, oc hin velti þrell vinnur heinum neysu, oc þætta væri ærie brígzl: Oc sidan snyrhan i burt af þorpi, oc ríjdur heim til Eriks Kongs; oc var med honum til sumars: oc for þadan til Danmerkur, oc dualditt leingipar med Harald Kungi Gorms syni, oc urdu þar moig tidindi.

veniens dicebat; quisnam est superbissimus hic advena, qui ejusmodi verba in potentissimum dominum nostrum effutire auder. Abiit malam rem, vocemque scelestam ac Inanem suppressit, nisi abs furca hac vapulare volueris, ita ut tibi summa inde ignominia maneat; propterea de nostro prædio citissime, nisi opprobrium subire volueris perpetuum; huc enim nunquam aliquis tanta audacia præditus accessit. Hic vir agrorum cultor & omnium robustissimus erat, cum quo contendere difficillimum. Haquinus bene consultum animadvertens, ut ab hoc sibi caveret; existimabat enim ignominiam perpetuam futuram quam hic adferret; servorum scilicet abiectissimi injuriam, nullo unquam tempore deleri posse. Prædium ergo reliquit, equum vertens ad Regis Erici domum, ibique æstatem usque permansit, unde abiens Daniam inivit, ubi cum Haraldo Gormonis filio moratus, mem oranda plurima egit.

CAP. III.

erð at Hátall var höfðingur? Mulantingen drag stundig burt / och taala luttet så stryktigt och stamligt en var höfðingur / eller står tag dig med denna grepan / att det blifwer dig en äfwig blygd: drag snart hädan ifrån gården / om du icke wilt få här en aldrastörsta slidwyrkning / ty alldrig hafwer någon mann kunnit blifva tillfredde / så nästintill som du är. Denna mannen war kallader Åsterman / han war starkare än någon annan och wärre att nappas med. Hátall förstod att detta war gott råd / at afþræ sig för hwad denne mannen kunde gæra; sågi ämbwål att han all sin lifstid monde hafwa dån stammen / om hann finge slidwyrkning af honom / i det en wärsta trål gjorde honom någon neesa / ty det wore alt för stort försmädelse: Sedan drog han ifrån gården och hem till Konungs Erich / war hos honom till Sommarens: dhär effter for han dādan till Danmark / och war dhär lāngte hos Konung Harald Gorms / Son i hwar sig tilldroge mōnga hāndelser.

Fra.

Fra Garda Kongi oc Moder hans.

CAP. III.

Í þan tíma ríed fyrí Gardaríjki Walldamart Kongur, med miklum veg. Sua er lagt at moder hans war spakona; oc war þat kallati bó, kum pyhitons andi, er heidner menn spadu: þat gíek mioc epter er hun mælti, oc war hon þa á orvafa aldri. Þat war sídur þeirra, at Þola apton hinn fyrsta skyldi þera hana i stoli, fyrí Kongz hafati, oc adur menn toko til dryckio, þa spyr Kongr modur sína, ef hun sægi edur vissu nockurn skada edur haska, yfirgnapa sínu ríjki, eda nalgast med nockrum ofrídi eda oþra; eda ef adrir agíntust hans eign? Hun tuarar: eigi sie ek þat son min, at ek wíl þier hofsa mein-samliga, eda þino ríjki, oc eigi þat er skelfi þina hamingiu; en þo sie ek mikla syn oc agíætliga: Nu er þorinn i þessum tíma einn Konungs.

Om Konungen i Nysland och hans Moder.

CAP. III.

Denna tidsen registerade öfwer Nysland Konung Waldemar i med myctin hårlighet. Och är sage att hans moder war en spåkonna / hwilker är kallat i böckerna Pythons ande / af hwilken hedningarne påbede: det gick myctt effter hennes sägner men war hon nu kommen till hög ålder. dhād war deras sedwānta / att första Yuleaston skulle hon bāres uthf en stol för Konungens högsātes och för an dhe togo till bricka / då frågade Konungen sin moder / om hen sāge någon stāda eller oþrēta förēsta hans rīste / eller någon oþrīd och færlīghet wore för handen / eller om någon gīrīzades effter hans egendom? hen swarade: sådant sījr tag ínshet min Son / att tag wet något gā dig till mens / eller ditt rīste / eller något som din wālsfārd kann förspilla; menn līstwāl seer tag en stor och mārkelīg syn.

De Russorum Rege & Matre illius.

CAP. III.

Russie hoc tempore Rex Valdemarus laudatissime præerat, cujus matrem pythoniisam fuisse relatum est; Pythonico enim spiritu correptos, futura prædixisse ethnicos, ex libris docemur. Eventum suum fortiebantur plurima quæ prædixit, jam autem ad provectissimam ætatem venerat. Moris apud illos fuerat, die antecedente solente festum, illam sella quadam confidentem, tribunali Regio adportare, ubi priusquam festivitatem celebrare auspicarentur, matrem interrogabat Rex, an prævidere & prælagire posset, damnum ne vel periculum aliquod Regno suo ab hostibus immineret, vel an quis possessiones suas appeteret? Hoc non video, mi fili, respondit illa; nec referre possum res tuas discriminalicui expositum iri, aut Regno tuo aliquid obfuturum, neve quidquam quod fortunam tuam morari possit. Visio tamen mihi magna

B 3.

obver-

Konungs Son i Norrigi, oc á þessu
ari, sa er hier man upp-fæðast, oc
sia man verda agæðligur madur,
oc diðrligr hofðingi; oc eigi mun
han skada giora þino ríki, hell-
dur man han þat margfallðliga au-
ka, yður til handa; oc síðan mun
han apturhverfa til síns ríkis, þa
er han er á ungum aldri: oc man
han þa odlast ríki sitt, þat er han
er tilborinn, oc man han Kongur
vera oc skjina med mikilli byrti;
oc morgun mun han hlalper veita
i Nordur-alfu heimfins; en skamma
stund mun hans ríki standa, yfir
Norregis veldi. Berit mig nu i burt,
þu at ec man nu eigi framfar fey-
gia; oc ærit sagter nu. þessi Valda-
mart var Fadur Jaridsleifs Kongs.

*Fra Olafi Trygva-Syni oc
Moder hans.*

CAP. IV.

Enn er þau Olafur og Astridur,
haufdu verid tvá vetur med Ha-
koni Gamla; þa bio han ferd þeirra
vegslam.

obvenit. In Norrigia hoc tempore: hocque ipso anno natus est Regius infans,
qui hic educabitur; vir maximus idem evadet & princeps egregius. Tuo Regno is nun-
quam noxius exister, quin tuo commodo illud potius multis modis augeat, postea ad
suum Regnum redibit; idque in juvenili ætate, recipietque Regnum quod hæreditario
jure illi debetur & imperabit gloriosissime: Multis hic in Borealiibus terris saluti erit,
breui tamen tempore in Norrigia imperabit. deportate me jam hinc, ulterius non præ-
dico, plusque satis dictum puto. Hic Valdemarus pater fuit Jarisleivi.

De Olao Tryggvasonio & Matre illius.

CAP. IV.

Cum Olaus & Astrida duobus annis apud Haquinum annosum morati essent, itinera
illos magnifice præparavit, socios dein mercatoribus qui in Russiam ituri erant
tradidit

syn: þá dæmna illden och deða áhrett
áhr fædder en Konungs Son i Norri-
ge / hvíllæn þar lærer uppfoðas /
þáan blíffver en merktelg mann och
fórðam Hæfðinge / han lærer innt
gíðra dætt Ríste nágon stada menn
snarare lærer han þá mongehanda fere
det fæðka / dig tilhanda; þáer effter
drager han tilbata till sitt Ríste som
han áhr borea till / och dhed stier
ándá mæðan han ár unger / att han
fær det ígien / och blíffver en myctie
hártlig Konung; Mongom uti Nor-
landen lærer han hlálpa / men listen
stíð regíerar han ofwer Norrige.
Dera mig nu bort ty lánger fram
ságer tag innt; hafver och sagt ne-
stan fôr myctie Denne Valdemar
var Konung Jarts, lefs Fader.

*Om Olof Trygvesson och
hans Moder.*

CAP. IV.

Þar Olof och Astrid hade vart
tvá ár hoos Hákon Gamla /
þá lagade han dem ífren síg kosteligen /
och

vegfarliga, oc fær þang i hendr
Kauþmonnum. Þeim er fara ætla i
Garda austur; ætlaði han at senda
þau til Sigurðar, broudr Astridar;
han hafði mikinn soma af Garda
Kongi. Hakon Gamli feck þeim
alla luti, þa er þau kustu til þes-
larar ferðar, oc skulditt eigi fyrr
vit, en þau komu á skip, med go-
do fortuneyti; oc síðan leto þang i
haf. Oc i þessari ferd kommo at
þeim rans-menn, oc toko fet alt,
en drapo suma mennina, oc leido
stier huorn burt ymsa vega, oc síðan
i anaud oc í rælkun; oc hier skil-
ditt Olafur vit modur sína, oc var hun
síðan feld, land af landi. Olafur
var og feldur man-sali, sem adrir
herteknr menn; oc þria drottna atti
hann i þessi herleidingo. Oc þa er
fyrstur keipti han het Clerkun, oc
þa drap fostura hans fyri augum ho-
num, oc litlo síðar feldi han Olof
þeim manni er Clerkur het, oc tok
fyri han hafur forkunnar godann; oc
var hann i þessa mans valdi nokkra
brid: Enn þa Gud er eygi vill leinast
lata,

och fick dem Ríðsmeni hánder / som
árnade síg ofter at Rýssland; han vil-
le stánda dem till Stiguro Astrids bro-
der; hvíllæn hade stórgunst af Ko-
nungen i Rýssland. Hákon Gamle
gaf dem alt dhed de tænde till denna
reesan / och stíðes de innt fôr wíð /
án att de kummo till skípet med gode
fóllte / och gestro de síg fá till stós.
I denna resan kummo thepa med
dem íðfware och togo all egendomen /
stogo och thál somblige af mánnerna /
somblige fôrde de hvar þá sín ort utt
armod och tróðom; Olof blef þar
stíð ífvan sín Moder / och wart hon
síðan sáld / land ífren land. Han
Olof wart och sáld / som de i frílig
songas: tre Þerkrar hade han uti de-
ta tilstondet; den ena effter den andra.
Den fôrsta honom stópte het Clerkun /
handrepte þans Foster-Fader fôr
þans ógon / och listet der effter sáðe
han Olof till en man het Clerkur / och
tog fôr honom en myctie stíðn bock;
Þet denna manns wáld war han
nágon stíð: Men Gud som sefe vill
att fôrðeltas stál / síns heder och
áhra

tradidit, ut Sigurdum fratrem Astridæ inviserent: Russorum Regi is delectissimus erat.
Quidquid huic itineri necessarium fuit Haquinus annosus liberaliter impertivit, nec
prius ab illis discessit, quam navim cum optimo comitatu ascendissent; hoc modo ma-
re petiverunt, sed in itinere in manus piratarum inciderunt, qui bona illorum omnia
diripuerunt, quibusdam & socijs illorum occisis, cæteris vero hinc inde dilapsis, inque
servitutem adactis; Olaus etiam a matre distractus est, quæ in variis terris vendita. In
servitute Olaus quoque venditus est, ut vendi solent bello capti, in qua captivitate
tribus dominis servivit: Qui primus illum emit, Clerkun nominabatur, hic educato-
rem Olaf in conspectu illius necavit, illum vero viro cuidam, nomine Clerkur, di-
venditum: pretium erat egregius hircus. In hujus domini potestate tempore aliquo fuit:
Sed Deus amicos suos nunquam destituit, quin quemadmodum Solis splendor tenebris
rotas

lata, dyrd og vög sinna vana, sua sem eigi ma lifid leinast i myrkri-
no: sua giordi han þa mykinn veg
þessa hins unga mans, og leisti han
af þessu fangelsi, sem forðom leisti
han Josep; Oc þessi madr er nu
hafdi vald yfir Olafi, feldi han þeim
manni er Eres het, og tok sua fyri
han dyrligt klædi, það er vier,
Kollum nest edr slóging á vora
tungu. Oc þessi hufbondi er nu haf-
di Keiptan han, var fæðningi i
heidnum laundum: Kona hans het
Rethon, enn sonur þeirra hiet Reas:
han Keipti og med honum Fost-
Broder hans, er Thorgils hiet, Son
Þorolfs; var han elldri enn Olaf.
Þeir voru fegs vetur i þessi afelli.

Fra Olafi Tryggva-Syni.

CAP. V.

Oc nú i þenna tíma red Valda-
mart yfir Gardarijki: han atti
þa Drottning er Allogia het, og
var hin vitrasta Kona. Sigurdr
Broder Astridar, hafdi sua mykinn
met-

totus obscurari nequit: sic huius juvenis honori consuluit summus arbiter, illumque
a captivitate haud aliter quam Josephum liberavit. Hunc autem ab eo in cuius pote-
statem hic venerat, alius quidam, Eres nomine mercatus est, speciosis vestitus orna-
mentis. In ethnicis terris hic habitabat cuius uxor Rethon dicebatur, filius autem illo-
rum Reas; cum Olao adoptivum quoque fratrem illius Thorgillum Torolphi filium
emit: In hoc infortunio sex annis versabantur.

De Olao Trygvasonio.

CAP. V.

Hoc ipso tempore, Valdemarus Gardaticensi (he. Russæ) imperio præfuit;
Reginam is habuit Alogiam dictam, sceminam prudentissimam. Frater Astridæ
(ayunculus Olai;) Sigurdus, tantæ apud Regem dignationis erat, ut non solum

þessa / sem brúnnandi kluset interlæm
giðmas i mórkret: þá storde han och
þenna unga Piltens heder stoor. och
hielpre honom af þetta fengelse / þá-
som han i förtíðen hiðlpse Josep.
þen mannen som nu ráðde om Olof /
sálbe honom till en mann/ het Eres /
tagaðes för honom kosteltg-klæde-
prydnað/ som wið kalla nest eller slóg-
ning (fnyttning posmenter) på vಾರೆ
mål. þen hufbonden som nu tiðpse
honom / han bodde i hedeiland. Þans
Hustru het Rethon / men deras
Son Reas: med Olof tiðpte hann
och hans Foster-Broder / hvíltan
het Thorgills Þorolfs Son: hann
var áldrean Olof. Sey áhr wore
þenhi þetta swára tilstondet.

Om Olof Trygvason.

CAP. V.

Denna tíðen reglaræði i Rýssland
Konung Valdemar: hans Drott-
ning het Allogia / en mykilestérstondig
Fru. Astridæ broder Sigurd hade
þá stor gunst af Konungen / att han
fist

metnad af Kongi, at hann eignadist
af honum trállar eignir, oc mikir lien,
oc setti han yfir at skipa Kongs má-
lum, og heimpta samann skyldir
Kongs, vidda af hierudum: hans
bod skyldi oc yfirstanda ollu
Kongs rikki. Þa var Olafur i verra
gamall, er þessi árburdur giordist
at Sigurdr moderbroder Olafs Kom
i þenna stad er Olafur var fyri, oc
var bondin farin til aers med verk-
monnum. Sigurdr reid þa i þor-
pid med mikla sueit manna, oc sa-
milligt foroneyti, þa var Olafur i leik
med odrum sueinum: hafdi hann
sua mikla ást feingir af sinum herra,
at han var ecki annaudugr, edr
þráll, heldr sua sem æskiligr sonr,
oc let hann honum eingra lutavart,
þeirra er hann beiddist: skiemtadi
hann sér á hveriom deigi, þar er
honum kotti best. Oc Olafur sagnar
Sigurdi oc med mikillri list, oc Si-
gurdr tok vel oc blidliga hans
ordum, og mælti sua: se eg þat go-
di sueinn, at ecki hefr þu þat bragd
á þier, sem þarlenskir menn, hvar-
ki

ipsum maximis feudis donaverit, sed etiam dirimendis litibus ad Regem devolutis;
præesse voluerit; & ut quæsturam Regiorum reddituum per Regnum universum admini-
straret, cuius & mandatis omnes toto Regno obedire debebant. Cum Olaus novem
annos natus esset, accidit quod Sigurdus avunculus ipsius, partem illam Regni, ubi is
versabatur obiret. Pater autem familias illius jam aberat, messorum suorum operas
observans, Sigurdus ad prædium magno & decenti cum comitatu accessit; Olaus vero
lusui cum alijs pueris deditus erat? Ita enim a Domino suo diligebatur, ut non servus vel
servilis conditionis, sed potius tanquam delectissimus filius haberetur, nec quidquam
quod disideraret negatum, lusui itaque quolibet die vacabat, ubicunque volebat. Sigur-
do Olaus decenter obviam ivit, illumque excepit, quod illi per plurimum placuit, dice-
batque video, bonè adolescens, te dissimilem esse huius Regni indigenis, quo ad vulgum
& sermonem a die mihi ergo Patriam tuam ac nomen. Is respondit: Olaus nominor,

C

in

fist af honum stot egenbort og sên /
och sette han honom til þessu Ro-
nungens Doom under hânderna /
som och att samman-hempta utlager-
na af monga þræder: han skulle
och þessu att befalla öfver alt Ríster.
Olof var nu nit ár gammel / ndr
sig hände att hans Moderbroder Et-
gurd kom till den orten han var /
Bonden var på sin åter med sine ar-
bestin n. Sigurd kom till gården
med stort och tienligt föllit / och
lette Olof med andra Piltar: Þessaf
sin Hufbonde hade han sådt såðan
klæset / att hann seer var som ma-
gon trál / uthan håller som hans ál-
skelige Son / han nekade och þonom
intet / af det hann begiarte: hann
seer te hvar dag/ der þonom best thyk-
tes. Olof segnade Sigurd mykilest
mål och snelt; Sigurd behagade stor-
ligen och gunstelsen hans taal / och
sade: Jag seer min gode Piltar / att
du till skapnaden intet seer ut som de
þar i landet/ en håller kommer ditt taal
med dem öfverens. Säg mig nu
ditt namn och Slekt och Fæderne-
land?

ki med yfirlicum edr mali. Nu seig mjer nafn þitt og ætt, og folterjod. Hann svarar; Olaf heiti eg, enn Norrege er ættjod minn, kyn mitt er Konungligt. Sigurdr mælti þa; hvert er nafn faðr þins, eda moðr? hann svarar; Triggvi het faðir minn, enn Astrijdr moder. Sigurdr mælti, hvars dottir var modir þin? hann svarar, hon var dottir Eriks af Optristódum, ríjks mans. Oer Sigurdr heyrdi þetta, stíjgr hann af hestinum, og fagnadi honum vel, og mintist við hann, og seigir honum að hann er moderbroðer hans, og víst er þetta fagnadar dagr, er við hofum hier fundist. Síðan spyr Sigurdr at ferdum. Olafs, og þangat komo hans, eda huorto leingi hann hafði þat afelli kolt? Oc hann sagði honum ferdir sínar, tua, sem gangit hafði. Oc eptir þat mælti Sigurdr villtu nu frændi, at eg kaupí þig af Lavardi þinum oc sietu eigi leinger i annaud hans, eda þionsto? hann svarar, vel em ek nu kominn, hia þvi sem fyrr, enn giarna vilða eg leist.

land? hann svarade þag heter Dlof? Norrige áhr mitt Fosterland / af Konungslig Slekt áhr tag. Sigurdr sade / hvad heter þú þin Fader og Moder? han svarade / min Fader het Truggvi / menn Modren Astrib. Sigurdr sade hvars Dotter var þin Moder? hann svarade / hon var Eriks Dotter af Optristad / en mechtig mans. Þetta nær Sigurdr hórde fleg hann af hásten / segnade honum wál og kendes wið honum / sade honum og att han war hans Moderbroðer; og wist áhr þetta en gláðe dag / at wið hár hafwe ráfar. Effter þetta frágade Sigurdr om Dlofs reesor / och huru hann hade summit blíð; eller huru lengte han hade denne olyckan rást? han sade honum sína reesor / och huru alt hade gode. Sedan sade Sigurdr / wíldu þu Frende att tag fíðer þig af þin Húðbonde / och att du ey lengre blíðwer hans trál / eller utíð hans sláust? Jag ár nu nog wál uthkominn svarade han / emoe dhed tag warst slúðfórende / menn glárna wílle tag

in Norrigia natus sum Regia profapia. Quod nomen patris matrisque inquit Sigurdus? Tryggvi nominabatur pater meus, respondit, mater Asla. Sermonem prosequabatur Sigurdus, cujus filia mater tua erat? Ad hæc ille, Eriki in Optristad, potentis viri. His auditis Sigurdus equo descendit, illum amplexus est agnoscens genus, seque avunculum ejus professus, læticiam magnam de illo reperto declaravit. Quomodo illuc venisset deinde curiosus quærebat, quantoque tempore has ærumnas tulisset? Quæ omnia cum exposuisset, interrogavit illum Sigurdus, num vellet à domino suo prætio redimi, ne servituti vel dominio illius diutius subesset. Olaus bene hic secum agi respondit, si respicias priora tempora, de servitute tamen liberari cupio, si adoptivus frater meus, etiam meliori fortunæ reddi possit, ut me hinc comitetur. Paratum se voluntati ipsius satisfaciendi, Sigurdus promisit, nullis impensis parciturus. Domum jam venit.

leistest verða hiedann, ef kostbroðer min væri leistr af þrældomi, og særi hann med mjer i þurr. Sigurdr Kuadst þat giarna giora vilia, oc spara eingaluci til: Oc síðan kom Heres bondi heim, oc fagnadi vel Sigurdi, þvi at hann skyldi heimta landskyld af þeim herudum, oc af hverio huffi, oc síð yfir at þat greiddist alt vel. Oc at liktum vakri Sygurdr til við bondan, ef hann vildi selia sueinana við verdi? Man ec nu þegar reida verð fyrri. Hann svarar; selia man ec hinn eldra sueininn, sem ocker temer: enn hinn yngri er mjer ufaler, þvi at hann er bæði vitrari, oc þo fridari, oc honum ánn eg miklo meira, oc mikít þicki mjer at láta hann; oc ecki sel ek hann nema vit miklo verdi. Oc er Sygurdr heirdi þetta, spyr hann hvar koma skal? oc bondinn for þo æ undann, enn Sygurdr leitadi þo eftir þess frekari: Enn fra lyktum er at seyggia kessar Kaup-stefno, at sueininn hinn eldri var fyrri mork gulls; enn hinn yngri var fyrri 12 merkr gulls, oc kotti bonda þo meir

tag blíðwa hár ífron löstest / om och min Fosterbroðer blefwe löstest af trældomen / och summe att fara borte med mig. Sigurdr sade sig det giarna wílla giðra / och intet spara nágon ting dhersfore: Effter þetta kom Heres bonden heim / och undstet han Sigurdr myckte wál / ty han stulle och nu hempta skatten af þesse Heraden / och af hwart huss / och see till att alt blefwe wál utlagt. Síðst begynnte Sigurdr stiet taal med Bonden / och bad honum selia sig þissarna effter wárde / tag wíll nu stragst betala wárðet. Han svarade; den áðre wíll tag selia / som wið kunna komma ofwerens om: den yngre hafwer tag intet faal / ty han ár kiofate och wackrare / och honum ásttar tag myckte mera / och myckte eycker mig att láta borte honum; sáttir honum och intet utan fór myckte wárde þwíllset þá Sigurdr hórde / sporde han huru hógt han stulle komma? Bonden fór alt stáðigt undan / menn Sigurdr fólgeðe sá myckte stíttigare på sin beglárán. Ytterst ár att seya uti denna kiofhandelen / att den ástta Þísten blef fór en marc guld þollinn / menn dhenn yngre 12. Och eycker ánda Húð-boden

venit paterfamilias Eres, cui Sigurdus acceptissimus erat, quia tributum etiam de illa provincia exigere debebat. Inter alia de pueris licitari cepit: præmium statim soluturus. Adultiores puerum divendere volo, dicebat ille, scubi de prætio inter nos convenire potuerimus: junior vendibilis non est, quem quia sapientior & pulchrior existit, pluris æstimo; nec nisi magna numerata pecuniæ summa divendo. His auditis Sigurdus, de prætio interrogavit: Ille constanter negavit, sed tanto magis urgebat alter. Ultimo autem sic convenerunt, ut libram auri pro adultiore daret, pro altero novem libras expevit, nec venditio junioris nisi ægro domino fiebat.

meir at lata hann, enn hinn sveininn. Eptir þat fór Sigurdr á brautt með Olaf frænda sinn og heim í Gardarísku. Enn þat var laug í landi hvi, at ey skyldi þar uppfæda Kongi Son, af utlendu Kyni, nie siarlægo ríski, at uvitanda sialsum Kongi. Sigurdr hafði Olaf heim með sér, og vardi veitri hann þar með launungo, og fárra manna vitordi, og þó i godo yfirláti. Þór þa súa fram um rid. Súa þar til einn dag, at Olaf gíck frá herbergi síno, og með honum fostbroder hans: Þeir fóro þó leinliga, og geingó á eitt stráti, og þar Kiendi Olaf fyrir sín ovinn, þann er drepist hafði fyrir vi, vetrum fostra hans, fyrir augum honum, enn seldi síðan sialfan hann i annaudgann þrældom. Oc er hann sa hann, þa giordist hann á Syndar sem blod, og þrutnadi mðk og brá honum mðg við þessa syn: hvarf hann þa aptur og heim til herbergia sinna. Oc litlu síðar Kom þar Sigurdr af torgi; og er hann sa Olaf frænda sin þrutinn af reidi, spurdi hann Olaf hvað honum

þendett svðrære att sleppa honum / átt þerr andra þiltten. Sedan fór Stgurdr bort með Olaf sin Frende / þent till Dyfland Vist landet var sððan Lagh / att ey mottu uppsððas Konunga Son uelánst / eller lóngt bore hemma / Konungen omtættandes: Stgurdr hade með sig Olaf hem / och hölte honum wål: doct så lönligen / att så wisse der af. Sed nu så en tisdh bortåt. En dag hände sig att Olaf gíck með sin stallbroder ifron sitt hærberge / uthom sin Frendes Stgurds wetstap; de ginga lönliga och summo fram på en wäg / och fann Olaf der för sig sin owánt / hwílken för sex års tisdh drepte hans Fosterfader för hans egon / och sålde honum stáfst swår trældom: denna då hann fick see / bles hann i ansíctet blod rødt / swulnade upp och tog illa wísd sig af denne synen: gíck så tillbaka hem till sitt herberge. Ettet dhår effter kom Stgurdr ifron torg et: När hann nu såg sin Frende Olaf swella af wrede / frågade hann hwad honum fattades? han sade ordfaten dher till / och bad honum hjálpa sig till hemnas sin Foster

His peractis Sigurdus domum Gardaricum ivit. Legecautum erat de Regia prole alieni Regni, ibi non educanda, infans Rege. Olafum itaque Sigurdus bene apud se, sed occulte, tempore aliquo habuit. die autem quodam, cum infans avunculo in publicum prodisset, occurrit ipsi hostis illius, qui educatorem in conspectu ejus antefex annos occiderat, ipsumque servum divenderat, quem cum vidisset, facie mutata in ruborem, iraque tumidus, domum rediit. His a foro superveniens Sigurdus cum cognatum suum irarum plenum offendisset, commotionis causam ab Olao requisivit. Hanc retulit ille, rogavitque auxilium ut vindicare posset educatorem suum; repetens dolorem & multiplicem injuriam, quam hic vir ei attulerat; Sigurdus perionis ipsius satisfacturus, jam ad forum ductore Olao, magno cum comitatu rediit. Ubi

compre-

num væri? hann seigir hvarf lauk til var, og bad hann veita sér sinn styrk til at hefna fostra síns, hvi líkann harmsem síð mædr giordi mier, og margfalda skómm; vil ek nu hefna fostersfæder míns. Sygurdr sagði, at hann vill þetta veira honum. Rísta nu upp og ganga með mikla sveit manna, og var Olaf leidfangur mædr þeirra til torgsins. Oc er Olaf sér þenna mann, taka þeir hann og leida utann borgar, og síðan geinger fram þessi hinn nagi sveinin Olaf; og ætlar nu at hefna fostra síns; var honum þa feinginn i hond mikil bráð dxi, at hoggva þenna mann. Olaf var þa i x. vetra gamall. Síðan reiddi Olaf oxina og högg á halsinn, ok at hofudit. Oc er þetta Kallat nrykit frægdar högg, súa ungs mans. I þenna tíma, voru i Gardaríski margir spámennt, þeir er vissu fyrir margu luti: þeir sangdu af sinum spádomi, at Komnar voru i þeira land, hamingior noko s gaufulgs mans. oc þó ungs; oc alldrig fyrr hefðu þeir sér neins mans fylgior, biattaríne segri: oc sonnudu þeir þat með morgun orðum, enn eigi mætti þeir vita hvar

stersfæder / och den harmen och stora skammen som denna mannen gjorde mig: iag vill nu hemnas min fostersfæder. Sigurd sade sig villta glöra honum hans begiðran: dagade sig nu till och ginga með store föllte till torg et / Olaf wisse den wägen. Och då Olaf fick see denna mannen / toggo de honom och ledde utom borg et / sedan gick fram denne unge Piltten Olaf / och wille hemnas sin Fosterfader: bles honom nu gifwin en stor brednya att hugga denne mannen med Olaf war nu nie åhr gammal: Sedan lyfte hann upp nyen åth halsen / och högg af hufvudet. Och bles detta hugget höllit för namptkunnigt / af en så ung dräng. Denne tiden wore i Dyfland monga spåmenn / hwílka förat ut många saker wiste: de sade förmedelt sin spådom / att uti dexas land war kommin stor lyctsalighet / gienom en fœrnåm mans ankombsst / den doct ännu wore unger / och aldrig tillfœrende hade de sedt någons mans wålnad / stödnare och sågre: detta sannade de með monga ord / doct kunde de inset wetta / hwar hann wore: Wænt så stort sade de stænt af hans lyctsa wæra / att det uthbreddes sig

comprehensio occisore atque extra pomeria eductio: securis lata Olao tradita est, qua percussore obruncato, mortem educatoris sui ulcisceretur, doloremque suum lentret. Novem jam annos is natus erat, cum levata tamen securi, caput huius amputaret, quod ultra ætatem factum plurimis visum. Gardaricensis Regnum hoc tempore hariois abundabat, quibus futura plurima nota. Hi qui erant scientia prædicebant, magni cujusdam juvenis tutelares Deos, terras illorum accessisse; nec unquam sibi visos alicujus genios splendiores, pulchrioresve. Longo sermone hujusmodi de illo asserbant, scire tamen non poterant, ubi hic esset: Fortunam vero ipsius tan-

hvar hann var: enn súa sangdu Þeir mikils, vera hans hamingio; at þat lios er yfir henni skein, dreifdist um alt Garða-riki oc víða um austur halfu heimslús. Enn fyri Þui sem tagt var fyrr, at Allogia Drottning var allra Kuenna vitrost; þa þikja henni líkir lútr mickils verdir: bidr hon nu Kongin med morgum fogrum ordum, at hann lati stefna þing, oc menn Komi þangat af olum nalægum hierodum, seigir hon at hon man þa tilkoma, oc þa til skipan á hafa, slíka sem henni líkar. Nu giorir Kongr súa. Kiemr þar mikill fioldi manna. Nu bidr Drottning, at slá skal mann hreinga af dólum mugunum, oc skal hver standa hia öðrum, súa at eg meigi lita hvars mans áfiono, oc yfirbragd, oc ein-Kannliga augunn; ok ventet mek at eg myna skynia, huer styrandi er Þessi hamingiu, ef ek fæ licit sialdur augna hans, oc ey ma þa leinast meiga, huer þessar naturn er. Kongr liddi nu hennar rædu, oc er þetta hit fiolmenna þing stod tuo daga, enn Drottning gick fyri huern man, oc hyggr at hvers mans yfirbragdi, oc

sig öfwer alt Kyfland / och wiðda öfwer Wårdenes östra deel. Och sálom sagt áhr tilförende / att Drottning Allogia war wißfare än andra qutunor / då tycktes henne sådant af stort wårde: bad öfersöre Konungen med monga sagra ord / att hann skulle låta stemna ting / så att alle menn uthi nestomliggiande Håraden kummo dith; sade hon sig då kunna finna på och ställa i det lag / som henne skulle synas best. Konungen gjorde nu så. Kummo dith en stoor hoop menn: Drottningen båd heela allmogem ställa sig i en ring / och skall hwar stå idumpe den andra / att tag må kunna see / hwar och en i ansichtet och uppsynen / och förnåmbligast ögonen / och wånter tag mlg kunna sköna / hwem med sig baswer denne lyctan / om tag något ljetet får see hans ögon / och lærer då intet dölias hwem denna naturen baswer. Konungen lydde hånnes taal / och stod detta allmennta tinget två dagar / Drottningen gleck till hwar man och såg hans stapnad / och fann dock ingen som hen tyckte till sig till så stora årender att utbrätta. Där tinget hade

tam dicebant, ut splendor illius Gardaricense imperium omne, totamque Australem terram illustraret. Sed quia ut prius relatum, Regina Alogia omnium foeminarum sapientissima erat, magna hæres ipsi visa. Regem itaque longo & eleganti sermone oblectata, ut publicam ad iudicium convocationem indiceret, atque ut ex omnibus provincijs convenirent cuncti, dicens se tum adlaboraturam ne tanta res diutius occultetur; voluntati ipsius obsequutus est Rex. Iussit autem Regina ut tota multitudo in circulum coiret, alterque alteri seungeret, ut sic unius cuiusque vultum, & præcipue oculos observare posset; se repturam sperans, cuius sit tantam possidere fortunam: si enim oculos adspicere contingat, id sibi minime occultum futurum, adsumavit. Voluntati ipsius cum parvisset Rex, & universale hoc iudicium toto biduo durasset; Regi-

naque

oc finner eingann þann mann, er henni líkir líkligan til, at styra súa matkum lutum. Oc er stadi hafdi tua dage þingit, oc kom hinn þrididagr. Þa var enn aukot þingit, satto þa þangat allir at Kongr: bodi, enn elligarla sauk á, var nu sleigitt ollu folki i mann hringa. Enn þessi hin ágeta Kona, oc hin fræga Drottning, hugði at hvers mans álitum oc yfir bragdi. Kiemur hun þa er áleid stundina, sem fyri henni stod ein ungur sueinn, med vandum klædum. Hann var i Kufli, og lagðr hotturinn after á herdar hornum; hon leit i augo hans, oc skildi þegar at hann var þessar hálleito gipto; oc leidir hann fyri Kong, og gíðrir þa bert fyri ollum, att þa man fá fundin vera, er hon hafdi leingi leitast at. Var nu þessi sueinn i Kongligit vald tekinn. Gírdi hann þa kunnugt Kongi oc Drottningu att sína oc tygn, at hann var eigi þrell hellr byrtist nu at hann var fæddr Kongligri ætt. Síðan tok Kongr oc Drottning at fosta Olof ástamliga, med mikillri blidu, gjæddu þau hann maugum fátælligum.

naque unumquemque intuita, ex nullius aspectu reperire posset, quem tanta fortunæ dignum putaret, ut tertius quoque dies adderetur voluit; Regio tum edicto cautum est, ne quisquam abesset; qui poenam effugere vellet: Iterum in circulum convenire iussi. Hæc jam præclara foemina, laudatissimaque Regina; uniuscuiusque vultum & vultus lineamenta examinans ultimum in juvenem pessime ornatum incidit. Servili habitu is prodierat, cui & pileus de humeris pendeat. Vultu huius bene examinato, animadvertit illum ipsum esse cui nobilissimæ hæc dotes competere; illumque manu præhensum Regi stitit, omnibus notum faciens, inventum iam esse, quem quæsierat. Juvenis hic jam in Regiam familiam adsumptus, Regi Regiæque genus suum & dignitatem aperuit; se non servilis conditionis, sed Regio sanguine ortum asserens. Rex

Regi

hade stáðr i två dagar och trible dagen kom blef sammantombsten förðat / fötre då dith effter Konungens befallning alle menn / wiðh straff till-gjörandes / blefwo allesammans stelte uti en ring. Denne förnåmbliga Brun och wiðber ömde Drottningen / be-stodade nu hvars mans uppsyn och stapnad. Och kom hon effter någon stund till en ung dreng: flegd i elata kläder / hann hade uppá sig en gleimen rock och hängde hatten niðer baat på hårdarna: hon ság honom i ögorna och merkte stragst att hann war den samme / som denne stora lyctan fölgde: ledde honom för Konungen / och gjorde allom uppenbart / at nu wore den igiensunnin som hon lengie hade letast effter. Denne Svennen blef nu tagen i Konungens hågn. Gjorde hann då Konungen och Drottningen kunnigt sin ætt och harkombst / att hann war ingen trát / uthan sans att hann war född af Konglig ætt. Sedan tog Konungen och Drottningen på att uppfostra Olof på det stár-ligaste och med mycken blisdiect; de stántre honom många dybara saker / såsom hann hade warit deras egen Son.

gum hlutum, sem eiginligan sinn
 Son. Þessi sveira ox uppi Gør-
 dum snemma algjör, at afli oc viti,
 oc fróðadist læga ríð, sem aldr
 vísar til, lua at á sam vetrum var
 hann langt um fram sína jafnaldra
 i öllum lúrum, þeim er þrida má
 godaán höfdreing, oc þegar han
 tok at sína fek oc sína atgjersu, þa
 var þat abrogdlegt á marga vega,
 oc á skamri stundu hafði hann Kun-
 nat allan riddara hatt, og orostole-
 ga speki, lua sem þier menn er
 kænastir voro oc braustatir at fyl-
 la þa fyllo. Nu fek hann af þessu mi-
 kla læmd oc frama, fyrst af Kongi
 oc Drottningu, oc utifrú öllum od-
 rum, ríkjum oc uríkjum: for hann nu
 þar oc fróðadist hvartueggja med vit-
 sku oc vetratali, oc alskonar atgervi,
 er þrida ma agætann höfðingja, oc
 at stíorna her manna þeim er vinna
 skildo læmd Kongi; oc margskins
 fremdar verk vann hann i Garða-
 Ríki oc víðum austur halfu, þo
 at her se fátt talt. En er hano var
 tolf vetrar gamall, þa spurði hann
 Kong

Son. Denma Svóðuen máte upp-
 i Ríksland och blef snart fullkommen
 både i styrktu och förstond / tog hann
 till effter álderens pá-ótande innan
 fá áhrs förlopp / att hann i alla sa-
 ker longe öfvergick sine támpn áldri-
 ge / usht dhed som en áhrslig och god
 höffuþ. pryder usht sine árhörder.
 Och då hann begynte lærða see sin
 art / var det merktandes pá munga
 sett att hann inthet hade sin make /
 och pá kort tíð hade hann lárt alt
 rídderligt wásende och krigstónster /
 så wál som the menn som stárfast och
 slugast wore att fullgöra sådanna
 sysslor. Af detta fick han mycken be-
 der och beróm / först af konungen och
 Drottningen / sedan och af alla andra /
 så rísta som fattiga; Tog hann nu
 sálunda till usht álder och förstond
 och allstóns mandom / som pryða
 kunde en namptunnig höfðing / och
 denn som en Rísligghár fóra stáll och
 vinna sin Konungs heder; munga
 stora bedrífser gjorde hann i Ríks-
 land och wíðða i Östherlenderna / fast
 þar ár listet om dem talat. När hann
 var

Reginaque educare jam Olauum cum cura ceperunt; dona ipsi plurima & magnifica
 impertientes, tanquam filius illorum charissimus esset. In Russia cito, & ante
 ætatem maturuit, & qua corporis vires, qua animi doctores, tanta incrementa cepit,
 una cum ipso tempore ut paucorum annorum decursu, omnes ætate sibi pares,
 longe post se relinqueret; omnia enim aulico digna ita amplexus, ut cum animi sui do-
 tes exhiberet, singulorum facile expectationem superaret; breuique tempore omnem
 solertiam militari nobilique homini necessariam calleret, ut veteranis militibus atque
 exercitissimis, negotium faceretur. Hinc honor & nomen ipsi crevit, apud Regem
 & Regendam maximum; sed nec minoris æstimationis apud alios erat. Sic cum annis
 sapientia & industria auctus; cunctas boni ducis notas referebat, quibus Regi acceptis-
 simus esse meruit: plurimasque præclaras actiones in Gardaricensi imperio & Australi
 terrarum parte perpestrauit, quamvis in hoc libro pauca relata sint. Cum autem an-

nos

Kong, efnoekra borgir edar herud
 væri, þau er leigir hefði undir hans
 Kongdom, oc hefði Hóidnirmenn
 tekit af hans Ríki, oc læti þa yfir
 hans eign oc sóma? Kongr svarar
 oc seigir, at víst væri nockrar bor-
 gir oc torp, er hann hafði att, oc
 adrir hefðu herið á hans eign, oc
 lagt nu undir sit ríki. Olaf mælti
 þa, gíef mier þa nockort líd til
 forvædis, oc skip, oc vita ef eg má
 aprt vinna þat Ríki er læti er,
 þu ek em fus at heria oc berast,
 víð þa er ydr hafa hnekt, víl ek þar
 til nióra ydvarar gípro, oc sálfs
 míns hamingio, oc man vera an-
 nat huert, at ek má fá drepit þa
 eda þeir man á bort stóckva, fyrir
 mínun styrk. Kongr tok þessu vel
 oc feck honum líd, slíkt er hann
 heiddist. Nu sýnilt þat er fyr var
 sagt, hverlu Kæninn hann var víð
 allann ríddaraskap oc herskapar
 búnað, Kunni hann oc lua næfr-
 lga fylkingum fara lem hann hef-
 di i þeim jafnann stáðit. Fer
 hann nú med þessu líði og ættimar-
 gar oróstar, oc vann mikinn sigr á
 ovinnunum sínum, vann hann aprt
 allar

war tolf áhr gammal / då frågade
 hann Konungen, om det wore några
 Fästningar eller Landskaper som legat
 hade under hans Konungedömmet
 och Hedningar hade tagit dher ifrån /
 och nu honom till wanheder innehade?
 Konungen svarade / wist åhra nå-
 gra Fästningar och Städer som jag
 hafwer ätt / och andra hafwa härtae
 ifrån mig och lagt under sine Rísten.
 Olaf sade / gifwa mig då något solde
 till råda öfwer / att jag må pröfwa
 till winna tillbaka de Landskap som
 borta äre / ty jag åhr willig att heria
 på dem / och sloß med dem som Eder
 hafwa stadat; Jag will waga på
 Eder, och min egen lycka / och må
 så warda att jag antingen får dräpa
 dem / eller att de måga draga undan
 förmedelst min framgång. Konun-
 gen upptog detta wál / och fick honom
 solde så mycket hann begärade. Nu
 lät sig see det som för war sagt / huru
 slug hann war wíð allahanda rídder-
 ligt wásende och Krigsfärs-hand-
 terning: kunde hannoch så rebelliga
 fara med Hårfård / som hann lengte
 hade warte derwíð. For hann nu
 åstád med detta solde och hade mon-

88

na duodecim expleuisset, Regem interrogauit, num provincie aliquæ uel castella,
 eius imperio alim subiecta; ab ethnicis abrepta essent, hocque tempore inhabitaren-
 tur? Rex respondit, certe esse castella & prædia quædam à se possessa, quæ jam abrepta
 & à barbaris imperio subiecta sunt. Copias ergo aliquas una cum navibus mihi trade, in-
 quit Olauus; ut periculum facere possim, de amissis ultro recuperandis; paratus enim
 sum cum illis contendere, qui Vestræ dignitati obfuerunt: In hoc negotio promoven-
 do, exspecta Tuam fortunam & meum proprium genium; futurum sperans, ut aut illos
 neci dem, aut ut metu uirum mearum, longe hinc discedant. Regi hæc petito acceptis-
 sima fuit, tradiditque copias quales exoptabat. Iam quantus esset, quamque optime o-
 mnem militarem scientiam percepisset, satis ostendit: Ita enim accurate Imperatoris

D

munia

allar borgir oc Kastala, þa er fyrr hafdu leigir undir ríjki Garda Kongs, oc margar bïoder utlendar okade hann undir ríjki Valdemars Kongs. Enn um haustid hvarf han aptr med fagr'ligum sigri, og frijdu herfangi; hafdi hann þa margskins gersemar i gulli oc agætum pellum, oc steinum dyrum, er hann ferdi Kongi oc Drottningo, oc var nu hans vegr ændirniadr, oc fagnadu honum allir med hinum mesta feigingleik. Sliku helt hann fram á hverju samri, at hann heriadi oc vann margskins frægðar verk. Enn hann var á vetrinn med Valdamar Kongi; oc er hann skein i þvilkri dyrd, þa er lua tagi, at eptir einn mikin sigr, sneri hann heim til Garda: Þeir segdu þa med lua miklu drambi oc Kurtseifi, at þeir hafdu siglin yfir skipum sínum af dyrum þekum, oc suo voro i þá sinn þeirra, oc enn af slíko ma merkja ríjkið þann er hann hafdi feingir, af storvirkíom þeim er hann vann i austurlondum.

CAP.

munia obibat, tanquam Imperio militari diu præfuisse. Expeditionem hanc sic peregit, pluribus præliis habitis, ut inimicos superaret & provincias ac castella quæ Gardaricensi imperio paruerant, recuperaret, cœgitque quosdam vicinos populos ut Valdemaro se submitterent. Autumno ingrediente rediit, iulcherriam victoria potitus & magna præda onustus: Multa chimælia aurea, præciosos lapides & vestes, Regi Reginarque attulit, novoque jam prætio æstimari cepit, & omnibus acceptus esse. Asta-ribus aliquibus expeditiones bellicas habebat & laudem magnam sibi comparavit; hysme autem qualiter apud Regem Valdemarum morabatur: Cumque tanto honore viveret, relatum est illum post magnam victoriam, domum Gardariciam venisse. Tanta jam pompa ac ornatu navigavit, ut vela ex præciosissima materia confecta haberet; ejusmodi & tentoria erant, unde bene percipi divitiæ illæ poterant, quas expeditionibus suis potitus fuerat, cum in Australes terras armæ circumferret.

CAP.

ga Slachtningar / behólt och en stor seger på sine ovänner / och want tillbata alla Borgar och Festningar / som tillförende hade legat under Konungen i Ryssland; kustuade och många utlensta Gøld under Kong Valdemars Ríste. Om hösten wände hann tillbata med en sager seger och wackert byte / hade hann många kostlige saker i gull / stöna kläder och dyrbara stenar som hann förde Konungen och Drottningen / så att hans hårligheet nu blef förnyad / och segnade honom al'a med största wälsinlighet. Så foot hann fram hwar Sommar att han herlade och gjorde många berömmeliga wärk. Wenn om Winteren war han hos Konung Valdemar. Och då hann lesde ut så stor hårligheet / seges dhed att effter en stor seger kom hann heem till Ryssland: dhe seglade så måd så stor ståt och Kurtseifi att de hade seglen på sine skiep af dyrbart kläde och sådane more och deras tele hwar uthaf tan merktas dån Rístedom / hann hade sådt med de stora bedrífster / hann uttåttade i Österlanden.

Fra Olafi Kongi.

CAP. VI.

Sua seigia vitrir menn oc fródir, at Solaf hafir alldrig blotat Skurdgodum, oc hann setti jafnan hug sin vid því; enn þo var hann vanir at fylgia Kongi til hofns optliga, enn alldreí Kom hann inn: Itod hann þa uti hia dyrinum, jafnan: Oc eytt sinn rædr Kongr vit hann, oc bad hann eigi þat giora, þui þat Kann vera at Gudinn reidist þier, oc tyner þu bloma æsku þinar: vildaek giarna att þu litilættir þig vid þau, þui at ek em ræddr um þek, at þau Kasti á þek okri reidi: sua mickit sem þu hefr i þættu. Hann sagdi alldrig hrædumk ek Gud þau, er huarki hafa heyrn nie lyn, oc eg má skilia at þau hafa einga grein: Oc af þui ma ek merkia herra, hverjar natturu þau eru, at sinist þu huort sinn med þeckiligu yfir bragdi, at afsteiknum þeim stundum, er þu ert þar oc færir þeim fornir; enn þa lyst mier þu jafnan

De Rege Olao.

CAP. VI.

Referunt Viri sapientes & auctoritatis non contemnendæ, Olauum nunquam coluisse paganos Deos, quin illos ab illo contemptui potius, temper habitos: Regem tamen ad Fanum comitari adseuerat sæpius, nunquam autem recta subivit; sed extra fores Regem præstolabatur. Rex igitur illum aliquando alloquutus; ut ne sic amplius faceret rogavit; accidere enim potest ut aduersus te iram concipiant, iuuentutisque decore te spolient: Ego sane optarem, illis maiorem reuerentiam exhiberes; Tibi enim metuo, ne iram illorum magnanimitate tua incurras. Respondit ille se nunquam meruiturum Deos illos, qui visu audituque careant; quosque video nihil quidquam discernere posse: Ex hoc autem Domine naturam illorum optime satis percipio, quod majestas in oculis

D 2

iuis

Om Konung Olaf.

CAP. VI.

Sjá seya wissa och förstondige menn / att Olaf aldreig hafwer offrat Afgudom / utan alltið wände hann sin hug ifrån dem; menn offra war hann waner att föllia Konungen till Offer-huset / doch aldreig gieff hann dår inn / utan stod alltið utan för ddren: Engång talade Konungen honom till och bad honom inter så gtöra / ty det kan hända Guderna bliffwa wreða på dig och miste du din ungdoms sågring / Jag är rådder om dig för deras wrede / och wore best du edmtutade dig för dem / att de icke må bliffwa wreða ded du dig så myckit wågar. Hann swayade: aldreig rådes tag de Gudar / som hwar ten hafwa hörsel eller syn / tag kann och sinna att de hafwa inter förstånd; mon och märkta af hwar natur de äre / ty synes du alltið recte till annsichtet / men då du förer dem offer / sje tag ett tecken på dig / att du får en Olycklig uppsyn / hwarut haf tag kan sluta

jasuana med ugipto bragdi er þu ert þar, ok af þu skil ek, at Gud þessi er þu gósguar, manni myrkunum styra. Oc þat seigia menn þa er Olaf var i þuileki samd, at til urdu nockrir menn, meir afund-fullir enn gæku-fullir, oc rzgdu hann vit Kong, oc vard hann fyrir afund margra gausgra manna, oc fyrir þa lauk for hann i burt, oc hafdi þa mikin her, enn heriadi þa á heidnar iödir, oc feck jafnan siger. For hann vida um anstur vega oc brant undir sik folkit. Oc er honum leiddit þess ydn, þa var Komit at vetri. vildi hann þa fara heim til Garda oc þa Kom moti honum vedr myckit oc gangtædligt, oc hepti karferd hans þessu sinni. Snyr hann þa til Vinlands med liti sino, oc lagdi skipum sinom til lægis.

Fra Olaf T. S. oc Fru eiant.

CAP. VII.

Fyrir Vinlands red þa Buris-leif Kongr, mikill höfðingi hann atti fiorar dætur, oc atti eins li þann Olaf,

tuis semper exultat egregia, exceptis illis temporibus, quibus Dijs tuis honorem exhibes, illisque dona offers, cum enim continuo infelici aspectu adpares, unde conijcere possum, Deos illos quos tam religiose colis, tenebris imperare. Relatumque est cum Olaf tanta dignitate haberetur, delatorum quorundam malevolorum obtredationibus, illum invidia Regis & bonorum hominum expulsum fuisse, hancque ob causam terram istam reliquit, maximisque copiis instructus illinc abiit, prædæ tum ex ercere in ethnicos placuit, à quibus victoriam semper reportavit. Auxiliares terras latissime pervagatus, quotquot attingebat, sibi subiugavit. Hujus laboris cum totiduum illum cepisset, domum Gardaricam ire constituit, sed vento adversum tenente, eulsum ad alias terras dirigere cogebatur, In Vinlandiam autem cum copiis suis venit, navesque statim aperavit.

CAP

sluta att þessu blin Gubar som þu offrar till / monde ráða þíver mörtret. Och seþa sombliga menn / att þa Olaf var uti sáðan mynduð / láto sig sinna nágre mera afvundu / fullt / áh goba / hvílka wánnræðe honum hoes Konungen / och kom hann uti munga þórðana mens affund / for hvílken saaf soor hann och bore / och hade en soor Krlg þar, forde Krlgh þá heðit Foll och flet alinn þe segr / soor hann wida om Österlanden och kufwade Follat under sig. Þá honum leddes denna þflan / och war nu kommit til winteren wille þan til baka til Rykland / menn kom emot honum owáðer och hludrade hans sárd dentne gángen, drog hann att þa med flet Foll til Wenden / och lade sinu skep i winterlege.

Om Olaf T. S. och en Fru.

CAP. VII.

Þenna tíð ráðde Konung Buris-leif öfwee Wanden / hvílken war en stor höfðing: hann átte fíora Dóttur /

Olaf, enn aðra atti Sigvaldi Jarl, Eridan atti Svein Tingu-Kieggur Dana Kongr. Enn fyrir þeim herodum er Olaf var vðkominn, red Ríki Dóttir Kongr, er Geira het, hun var Drottning, hun hafdi myckit Ríki oc styrði vel: oc skampti burt fra hennar höfud-stad, var Olaf vðkominn med lid-sit. Hun var ríki, oc helr vegsamliga sinn eckin-skap. Hun hafdi med flet eina forliora dyggvan oc truan, er giætti hennar samdar oc virdingar, þessi ma þer het Dixin. Hann for á nockrum deigi med nockrum Skyttarum ærindi, skampti frá hvi er skip Olafs lágu, oc optir þat hvarf hann heim apt: oc lpyr Drottning huadan hans kuama væri, eda hvar hann kunni leigia. Hann svarar, ek kom af siolar-standu fru min. Huad friettir þu eda fælt lagdi þu? Heir þu Drottning lagdi hann: ek skal leigia.

De Olao Tryggvasonio & Domina quadam.

CAP. VII.

Vinlandie hoc tempore Burislaus Rex præerat, potens princeps. Cui tres filie quarum unam de hinc Olaf, alteram comes Sigvaldus, tertiam Rex Danie Sue no Tingu-skegg obtinuit. Provincias illas quas Olaf accessit, gubernabat filia Regis Geira: hæc Regina magno imperio optime præfuit. Haud longe à sede illius Regis, Olaf cum copiis suis appulit. Potens hæc, vivebat viduitatem honeste; Gubernatorem autem habebat, fidum & integerrimum, qui honori Domine suæ ut plurimum studebat; huic nomen Dixinus. Hic die quodam jactatores comitatus, haud procul ab Olaf cum navibus stationem ceperat, venit; domumque ædiens à Regina interrogatus unde veniret, quidve novi adportaret? respondit, à litore advento Domina. Illa iterum quid ergo relatu dignum illinc habes? Attende Regina dicebat, reseram enim tibi haud diplicitura, honesta quia & magnifica sunt, quæque hoc ipso momento acciderunt. Quid ergo hoc rei est, inquit Regina? Dixinus respondit.

D

Liter

giabíer þá luti Drottning er þek-
ginnir at vita, er bæði ero dásamlei-
gir og síga samleigir, og nu fyrir
skómmu lyndir verit. Huerier eru
þeir sagdi hun? Dixin mælti: hier
ero komner i þessa hofn, hia borg
vorri mðrg skip. og agata vel buin
med ollum herskapar buningi, þau
ero og buin med margskonar dyr-
ligum klædum og gersfumum, enn
sialfer mennerner ero med miklom
fridleika og herklæddir hinum besta
herskruda, og sialdan munu slíkir
menn sienir vera hier. Enn þó er sa
eirn er langt er umfram adra menn,
og at vilfo hygg ec at þar leinist
Kongr, þui þessi madr man vera
mikils battar og dásamligrar natu-
ru: haon er há og vel vaxinn, og
hefr gofugliga áfiono og frijdann li-
kama, hann hefr og augn suo snáur
og fogr, at alldri fyrr sa ec mann
sua rigugligann, og sannliga má ek
ydr þat seigia, at mier list þessi ve-
ra umfram mannliggann hátt og æd-
li, er þessi madr hefr: med honum
hygg ek vera mannvit mikit og ageta
speki, og undir þessi hinna gausug-
ligo á lyuo, ætla ec leinaat tygn Ko-
nung-

ástanda att meta / og både áhre-
merfestige och hederltige och nu fór kort
hafwa sig tilldragit. Hwad áhr ded
sade hon? Dixin svarade: þar áre
fombne i hannen fór wár borg fliep
myctit wál utrústade máð allahanda
Krisgs rustning; áre och bepryðde
med allahanda kosteliga Klæder och
dyrbara safer / sialfwa mennerna ára
myctit wacker och klædde uti besta
Hádr-klaðer / så at jellan mon slíste
menn háre wara sedde. Menndó áre
en af dem som longe ófwergrár de an-
dra mennerne / och troor iag wíðer-
ltigen dár wara en Konung fórdold;
ty denna mannen mon wara af stor
herfombst och af en fórdreffeltig natur:
hann ár hóg och wál wuxin / hafwer
ett deyltígt ansíct och wacker anse-
nlig trop / och så wíða och sagra ógon /
att aldrig ságs tag fórd en så wacker
mann / och sannestíga má iag sága
Eder / att mlg synes denna mannen
ófwergrá andra í ádle och árháfwor:
Iag holler och fóre hoos honom wa-
ra myctit fórdstond och mersteltig flos-
het / och under detta hártíga anseender
menar iag fórdold wara Konungslíga
hóghets hártíghet: och om Eder íntee
míð-

Litori nostro appulerunt haud procul à Regia tua, naves plurimæ, optime instructæ om-
ni bellico apparatu, præciosisque carbassis & chimelijs ornata: viri qui his insunt, &
qua forma qua militari armatura polleat, ut raro ejusmodi hic visi sint. Unus tamen
cæteris præstat, & certe suspicor hic occultari Regiam majestatem, hunc quia virum
summum credo & admirandæ naturæ; procerus est, cujus membra inter se bene con-
veniunt, vultumque egregium habet, & oculis ipsa Venus inhabitare videtur, ut
talem prius non aspexerim; coarctorque mihi videri hunc Nobilitate animique
excellentiâ, alijs maiorem esse: sapientiâ & prudentiâ magna hunc præditum æstimo;
subque hoc augusto aspectu, regiam indolem lateo; & si tibi non displicuerit Domina,
volo

nunngligrar vegfemdar, og ef eigi
míðlíkar ydr fru min, villda ek þier
gierdit sem ydvari tygn somir:
gangit i moti honum somalíga, med
ollum mðnnum ydrum, og bióðit
honum goda Kosti, enn ek venti at
hann taki þui vel, ef hann er kur-
teislíga íadadr med godvild. Oc
þad heyrdi ek hans menn mæla at
þeir mundu vilja vera hier i vetr i
þessu landi, og þat er trú min, at
nóckut gott munu vier hlíota af
þessa mans komo; ef vier Konum
til gíeta. Oc ef þier leitir þess mans
Drottning, er styri med ydr Konung-
ligri tign, og vera meigi forstíori
ydvars ríjks-doms, og landvarnar
madr, og frelsi land ydvar af mor-
gangi uvína ydvara; huern megni
þier síona þessum rígnara, þessum
frijdara? Oc aldri um aldur meigi
þier síona þann, er þu líkur
styrkur síe ydr bríósti moti ovi-
num ydrum: enn med sannu seigi
ek af þeirri speki er mier er gíe-
fínn, at aldri sínni þier þu líkan
mann i ydr landi, og at líjdr i
odru landi. þó at leitit um alla þa
menn:

volo facias quod tibi bene convenit, ut scilicet huic obviam cum omnibus tuis decem-
ter eas & ad te invites; Spero enim hoc illi acceptum fore, si benevole invitatus fuerit.
Audi vi quia ab illius socijs, illos hac hyme in his terris morari velle; spesque mihi cere-
ta est, nobis boni aliquid ex hujus adventu eventurum, si modo poterimus frui bonis
illis, quæ à fortuna offeruntur. Et si obtinere poteris Regina ut hic majestati tuæ
subveniat, tecumque regni habenas moderetur, Regnumque adversus inimicorum in-
cursionem defendat: quem potiorē, spectabiliorem vel promptiorem, unquam inventura
sis? Nunquam sanè alius reperitur, cui tutius fortunam tuam adversus inimicos con-
credere possis. Hunc certe, quo judicio sum præditus, tuto ad reverare possum,
parem sibi in his terris non habere. parumque est quod has terras meo orem; nec credo
inter illos qui sub sole nati sunt, Te reperturam, quem huic comparare queas;
multo

míðlístar minn Fru / wíðe tag i stor-
de sem Eder hóghet wál annstár:
gongen emot honum stánsígen med al-
la Edra menn och stúbluden honum
god undfegnad / Iag wenter han sa-
ger wál dár emot / om hann blísfwer
med godwílla och hóstíghet hemptader.
Iag hórt och hans menn seya / att de
stánsíga wara hárt í landet í wínter /
och ár det mín fórdoppning / att wíð-
lára ntísa nágot godt af denna man-
sens tilfombst / om wíð elíest túna
stella of dereffier. Och om i Drott-
ning stulle lea nágon man som sturde
stísta med Eder dhád Konungslíga
wáldet / och stulle wara Eder Rístes
Fórestándare / sompt Landwárns
mann och frelsa Eder Land fór Sten-
bernas annlop; hwor mágen I dá
sínni nágon fórdmílígarer / ta nágon
hártígarer án denne? Och aldri ná-
gonsín má i sínni dán som stíst stírtíga
tan wara Eder bríst emot Edra D-
máner: Och uti sáning ságer iag utaf
det fórdstend som mlg ár gífwit / att al-
drig sínni I en sáðan mann í Eder
Land / och myctit míndre í nágot an-
nat / och fast í leade ísland alla mánn
som

men er undir himni fæðast, þá muntu þennann eina villia af öllum, þú ert þessum fæð þu einganni líkan. Drottning mælti: Ef yðr tynist þu sömu vörri tygn þá kom þú á háns fund, og seig þu honum þau minn orð, at eg bið þu hingat með öllu líði sínu. Dixin mælti ef þér gíefst mjer leifi til þess Fru, þá vil ek fara glarna, ok síðan fór hant til skipana með morgum mönnum, og at aheyra höfðingjanna og öllum hernum, flyt hann fram með mikilli snild, erindi Drottningar. Oc er Olaf heyrði þessa bod, og þar með vinsælig orð, þá gladdist hann og kækadi fogrum orðum hennar stórlæti. Oc er upp voro sett skipinn oc er þeir voro búnar, þá gekk Olaf með öllum sínum mönnum til borgarinnar, en Drottning reid í móti honum, með mikilli vegfemd, ok fagnadi Olafi. Er þá mætti at ríettu Kongr Kallast, oc tók hún við honum, með ölli blidu, oc spyr hann fyrst at nafni, oc síðan at þú með huerri tygn hant er þó er hann hafði sagt henni þessa luci.

som under Himmelens åbra / så færa i åndad newdotta denne for alle anbrædh delina mannsens liste så i inter. Drottning svarade: Om Eder rydtes wår höghet så ståndtligt / så dragen i till honom och säger honom desse mine ord / att jag blöder honom hjert med alle sine Gæster. Dixin sade om i giswen mig los thår till Fru / så vill jag gårda fara / sedan for hann till steppen med store manskap / och uti Höfðingens åhöransampt hela Hærens fram. Sade han Drottningens årende / snelt och wål. När nu Olaf hørde deras bod och wåntliga erdbles hann glad och tættade Höfðingen for henners store kostfriske. Och då steppen wore uppbragitt och de ståtswa færdiga / gæst Olaf med alla sine menn till borgen (Staden) Drottningen red emot honom med store præchtighet och segnade Olaf som då med rætte mætte Konung kallast / och tog hon emot honom hjerteliga och frægade effter hans kampn / sedan och af hwad höghet hann wore? då han hade sagt hente: hwad hon frægade / gaf Drottningen honom en ston byggning

multo minus quem præferas. Regina inquit, si majestati nostræ non inconueniens duxeris, illum adeas uolo, uerba meæ relaturus, quod illum huc cum omnibus suis iuuito. Cum tua uenia Domina, respondit Dixinus; negotium congeditum expedit, adque naves plurimis comitatus profectus est, ubi præsentem duce & omni exercitu, conuenienti sermone, uoluntatem Reginæ suæ nunciavit. Se amice inuitatos cum Olau & ipsius comites audiuissent, acceptissimum hoc illis fuit, elegansque oratione magnificentiam Reginæ extulit ille. Navibus compositis, Olau cum suis omnibus castellum adibat; Regina uero equo uecta, ipsi decemque occurrunt, & beneuolentia inuitauit Olau, qui iam Regio nomine dignus erat: nomen ipsius eiusque dignitatis esset scire expectabat? quæ omnia cum retulisset, ipsi à Regina bene uentum & quidem splendidissimum diuersorium cum uiris feminisque, qui ipsi interuenire

tradis

luti, sem hun hafdispurt, þá gíefst Drottning honum ágætliga höll, oc þar með marga þionustu menn, bæði kalla oc konur, oc hallar þunat. Geiri Drottning Ríkti þar sem Geirmannia heitir, til Vestr. hafu, oc er þangat betri bæði landz-kostning oc sua Lidurin; stóð nu Ríkti þeira með miklum bloma. Enn Olaf bygdi þessa höll. Oc er kom at Jolum, þá var þar mykill fyrirbunadr, oc stætt þangat miklu fíðmenni; at er su veitla er buinn, þá gíek Drottning með mikla lueit á fund Olafs, oc baud honum at þau drycki bæði samann i þeiri höll, er hun sialf drack með síni hird, oc hann tók þú með allri blidju. Oc var þessi veitla af frægd. Satu þau i eino hafæti Olaf oc Drottning, oc drucku af ágætligum kjerum, bæði mjod oc vin. Höfðingin Dixin talar við þau ymsi með miklu viti, oc sagði henni hvort mikill styrkr oc ornggr þenui væri, ef hun ætti livilkann stiornar mann fyrir sínu Ríkti. Hann mælti oc tala við hann; at gígniligt væri at ræða þú Ríkti, en stóð með sua

byggning

nadirum est. Regina Geiri imperabat parti Germaniæ, quæ in occidentem magis vergit; ubi terra egregia & homines bene morati. Optime in Imperio illo jam cuncta gerebantur: Sed Jolientia cum appropinquarent, magnifice omnia præparabantur, plurimique ad regiam uenire iussi: Hæc festiuitas cum præparata omnimodo esset, Olau cum comitata Regina adibat, utque ad suas ades accederet, ibique bene esset, rogauit. Percharum hoc ipsi accidit, optimumque convivium accepit. Olau & Regina in primario mensæ loco simul acumbabant, deque præciosissimis calicibus; uino multoque exhilarabantur. Sarrapa Dixinus sermones cum utrisque prudenter seruauit, Reginaque retulit quanti referret, talem virum habere qualis Olau esset, qui Regiam suslineret. Jaculauit & ipsi quanti esset ejusmodi Regno præesse, quod bonis rebus

margum farfælligum) lutum: oc þo þat mest vert, huerfu ulik hun var adrum konum i allri sinni atferd, oc natturu, oc allri sinni at gjerfi, oc þa hvar-tveggja lei i, at siá fyrí sinum kosti um alla veröldina, at eingin man fa meiri sóma enn hann tæki hana sier til Kono. enn hun han sier til bonda. Enn er hann hafdi þessu orða lædi láid i briosti þeim, þa tok þat at ræfast oc festast med þeim badum, oc sindist þeim girniligt oc til mikillrar hamingio. Var þa síðann aukinn veislan, med ollum hinum besto faungum, oc stod marga dagga, oc jok miklu, at hin síðara dag var veit med meira Kappi enn hinn fyrri, sem ríjkum Korgi somdi med ollum hinum bestu faungum, er til feingust.

Fra Olafi Kongi.

CAP. VIII.

Þar var Olafur nú í miklum soma þoc yndi. Oc eytt hvert sinn er hann fast á tali við Drottning, þa mælti hann: Ero nockrar þær borgir, edr herud, eða Tun, er

rebus omnibus abundaret, & ubi omnia bene ordinata essent; hoc tamen præcipuum quod Regina hæc alijs feminis, virtute præstaret: His addidit, si ab utraque parte de socio despiciendum foret, optime consultum, si ille hanc sibi conjugem præoptaret, & illa illum sibi maritum: Hæc amoris semina cum pectoribus illorum inseruisset, ambobus optandum & convenientissimum consilium visum, adque bonam & prosperam fortunam maxime conducibile. Austum dein pulcherrimum convivium, hæcque festivitas diebus pluribus continuata est, ut splendidior esset quanto longius extraheretur, exquisitisimisque dapibus undique adjectis, quemadmodum potenti & magnifico Regi conveniebat.

CAP.

ligste tilfönd: þoð woe det mest wärde att stättas/ þuru ollst þon woe andra Dinspersoner utt alt sitt företagande / till natur och äghörder / och fast þu på båda sijdor letade fring hela Wården / dån som skulde see på sitt besta / så kann þoð ingen dera så större heder än att hann tager sig henne till hustru / och þon honom sig till mann. Dā hann nu med sådane ord hade sådt såde utti deras bröst / begynne dån att rotas och fastna hoos dem båda / tyctes och detta wara önskeligt och listt till stor lycka. Blef sedan förlängt glæstebudet måd skönesta tillförsell och stod ded monga dagar / tagandes dageligen således till / att efftersöktande dagen blef bättre och starkare plågar än den förra / som en förnäm Konung annstod / med all dhen besta tillförsell som wara fände.

Om Renning Olof.

CAP. VIII.

Olof war nu dā i mycken wörðnad och ynneff. En gong dā hann talade med Drottning / saðe han: Ähra några land-skaper / Festningar eller Städer Eder. Ríste ifronsum

er undan hafa horfit ydro Ríjki, oc kler atlit at hafa, oc hafa ráns-men edr vikingar tekit af ydr? Drottning svarar: hærra eg ma nefa na fyrí ydr þær borgir er undann hafa horfit voro Ríjki, oc leingi haufum vier kolt þeirra ofsa. Effter þat bio Olafur her sin or landi, oc hafdi mikit lid, oc fotti þær borgir, er Drottning atti. Oc er hann lát um borgernar, þa giorði hann þeim tua kosti; hvart er þeir vildo gjalda skata eptir ríettindum oc veita þeim Fionustu oc slíka lidni sem þeir voro skildir til, eða hann sækia borgernar, oc er þa meira von, at þa sie hvarki kostur grida nie fiarnis. Oc er þeir er heldu borgirnar, heldu miklo miog i moti, oc quadust eig munda upp-gjefast, oc heldr moti standa med öllu megin. Síðan satt hann um borgirnar oc bardist, oc let bera at valslaungur ok margz Kyns brögd.

De Rege Olao.

CAP. VIII.

Versabatur Olaus hic in maxima dignitate, omnibus summe dilectus. Tempore autem quodam cum Regina sermonem habens: Refer inquit; num castella vel civitates aut parochie aliqua Imperio tuo avulsæ sint, vel num peirate & prædones laquei teneant aliquid quod tibi debeatur? Regina respondit: Recensebo tibi domine castella, quæ nostro Imperio paruerunt, sed jam abrepta sunt; diuque satis hanc inolentiam perpessi sumus. Post hoc Olaus magnum exercitum expeditioni præparavit, castella aditurus, quæ Regina Imperio olim paruerant. Cum vero aliquod illorum obsidione cinxisset, duas semper condiciones obtulit: ut aut tributa penderent solita, obedientiamque præstarent debitam, aut obsidionis mala sustinerent; tum enim senec vitæ parciturum illorum, nec opibus. Cumque illi qui castellis inerant, freti virtute & viribus superbi, non se dedituros adseverarent, quin ultima potius passuros, vi & armis illos urgebat: balistis & arjetibus, omnisque obsidionis instrumentis, munimenta

§ 2

Illorum

lumbne / som Eder bör hafwa / och Ránsmenn och Sjóðrsware tagit af yder? Drottning svarade: Jag må nemna Eder de Festningar som hafwa kommit ifron wårt Ríste / och hafwom wi lengte most tådt deras floormodighet. Effter detta gjorde Olof sig ferðig måd sin hær utur landet / Och hade hann en stor Rígtmachi / söktandes de Festningar Drottningen tillhörde. Dår hann belägrade Festningarne / gaf han dem tvenne wíltor / antingen skulle de gíswa skatte och bewíssa den ránst och lydna / som de wore skyldiga till / eller wílle han sötta / att winna: Festningen Och då dñe helst tillwántandes / anhwarten deras líff eller ágodelar blíswa skotta. Dår nu de som inne hade Festningarna lade sig hårde emot / seyandes ingalunda wíllia gíswa sig / uthan heller stå emot med all sin machi. Belade hann stragst Borgarne och slogz / lách och föra till walstungor

brögd. þau erhermenn ero vanir: oc sua geck hann att med aKieft, at eingi vard vidstada, oc braut upp med lidi sino, oc toko ugrinni fiar. Oc allir þeir i moti stódu oc dram-biliga sudrudu voru nu suivirdi-liga yfirKömnir, oc allir drep-nir, þeir er ey bádu miskunar med litilæti, oc náði Olafur þuillikum yfirgangi sem hann villdi. Fer han nu til annarar borgar, oc sittr þar um, oc setti þeim þuillikan mak-rád sem hinum fyrrum: En þeir svara; spurt hafum vier hverfu aka-fur ydvar Ríjksdomur er, eda hver-fu illa þeim geingr, er i moti stan-da ydru bodi. Nu villjom vier ta-ka viturligra ráð enn vorir nagra-nar, giefum oss upp á ydurt vald, oc leifum ydur uppgangnu i Bor-gina. Oc Olafur tok þat med blij-do, luku þeir þa upp borgarlidum oc geck hann inn i borgina, oc þa lofnudust samant allir Höfðingiar oc Ríjkmenni oc allr mugur oc eggindust med mikilri reidi oc ba-du eingan undan ganga, hvert sem

var

slungor och mangahanda Keltjsteng brukade han som Keltjsteng pläga döva: Och så stiltigt gick han uppå att ingen kunde stå emot / bröte sig in måd sitt Golde i Fästningarne och tog där otaltga ågodelar. Alla de som emotstodo eller högfärdeliga svarade / de blefvo måd hån döfver wundna och alla dreptes / där de icke måd sachelmo-dighet bodo om mistund / bekom och Olof sådan framgång som han villde. Han for till en annan Fästning / Belägrade den och satte dem lista wiltor som de förra: de swarade; wij hafwom sporde huru mycken Eder mache åhr / och huru illa dem går som stå emot eder befallning. Wij willta taga oss bättre råd / än våra någrammar: wij gifwom oss upp i idert wäld och lofwom Eder gå upp i Borgen; detta behagade Olof wäl. Låto de nu upp ingången till Fästningen och gick hann in i Bor-gen och då sammades samman alla Höfðingartie / Allta menn och gje-mena / manandes på hwar annan med mycken wrede och bode hwar och

m

illorum concussit; tantoque impetu aggrediebatur ut nemo resistere posset, quin munimenta illorum destruerentur, valloque cum universo exercitu superaret, maximasque prædas reportaret. Omnes qui contra audebant, & superba responsa dabant, contumeliose satis devicti; & misericordiam illius submisit non implorantes, occisi sunt: qualem enim victoriam optabat, semper obtinuit. Ad castellum quoddam aliquando venit, ubi illis qui huic inerant, parem conditionem ac prioribus obtulit: Hi responderunt; innotuit nobis quanta sit potentia tua, quantoque periculo se exponant, qui mandatis tuis non obediunt. Nobis itaque in animo est, sapientiore consilio uti, quam vicini nostri, Tu enim potentia nos submittimus, aditum in castellum nostro permittentes. Quod cum Olao perplacuisse, patefactis castelli portis, intra munimenta illum admiserunt; sed hic extempore congregabantur, Duces cum potentioribus & universa multitudo, invicem sese ad hortantes de omni timore pellendo, periculosum

quamvis.

var meira hattar eda minna; oc er Olafur finner suik-rædi þessi at o-vigr her Kierner at þeim ollumeig-in, þa vikr hann ein huer stadar ut á Borgarvegginn, oc Kallar hátt á sína sielaga, er stódo vit borgar vegginn: eitt hialprad sie ec nu fyrri oss liggja sagdi hann: stíjga ofann fyrri borgar vegginn, oc man ec fyrst til ráða, oc taka sí-dann vit ydr, þa er þeir laupit ofann oc man ecki saka, því at blaut leira er undir. Oc síðann lióp hann ofann, oc reindið sem hann sagdi oc eggjar þa upp, eptir at laupa, þo at þeim þiki batt. Nu giordu þeir svo, liopo ofann fyrri vegginn oc med hans cennadi hellsdust þeir aller; síða nu aller saman um borgina oc veita atgangu sua harda at þeir briota a stór lid, oc geingo síðan upp allir. Skortika ei hardann bardaga, oc er þa giort milcunarlaust vit þa, oc minnast nu lárliga sinna mein gierda, oc drapu nu hvert mans-barn, enn rænnu ollu fe i burtu: brutu borgina oc at liktum brendu þeir hana: oc

en stá/hwad mera eller mildre fara på ferde wore; Som nu Olof sann den-naswijsksamheten / att en stark Krigs-macht kemmer emot dem på alla stí-dor / då wet han stúbata á Borg-wäggen / och ropar hårdt på sitt föl, sie som stod wið borg-wäggen: En biálp reda sitt tag nu fór oss sade han: att wi springa uppöfwer borgwäggen tag wið först waga till och sedan ta-ga emot eder när i springa utföre / och lærer intet stada/ty under år blóð lera. Sedan sprong han utföre / och sams sem hann sade / och eggjade han uppå dem att löpa effter / fast dem rycktes wara högt. Nu gjorde de så och sprungu utföre Fästning; wäggen / och med hans underwijsning blefvo de beholdna; allesammans sökte de nu uppå Borgen / och stormade så starkt att de bruto henne longe stycke nider / och gingu sedan upp allesam-man. Hár fastades nu intet ett hårdt fעהande / och war ingen mistund-samhet emot dem / utan påmintes dem hårdeliga deras mistgärning: hware mansbarn dreptes / och alla egodelar toges utur Borgen och bröte de nider

Borgen /

quamvis consilium videretur. Dolus Olavi, seque circumdedit multitudinem cer-nens, vallum petiit, suos qui aderant alta voce adhortatus, unitum remedium esse dicens, ut scilicet saltu, saluti nostræ consulamus; ego primus experiar, vobis deinde auxilio ero cum salu inferiora perveritis, quod nec adeo periculosum futurum spero in liquara argilla. Iplemet dein primus saltu inia petiit, eratque sicut cogitabat, suisque auctor fuit, ut periculum sic evitarent, quo modo & omnes salvi evaserunt. Vallum dein vi summa aggressus, illud superavit, longe lateque destruxit. Hic certum prælium exstitit, ubi & omnis misericordia aberat, quia malefacta horum milites in memoriam revocantes, omnem virilem sexum neci dederunt omniaque bona deripiebant: destructum castellum igne ultimo consumptum est.

oc med þessum sigri fer Olafur K. aprt oc færdi Drottningo gull oc silfr oc agjætagripi. Þat hafa menn fyrir satt at þessi hafi verit Jomsborg, er Olafur sat um, oc menn vildo suikja hann, oc var hann byrdur i borginni med LX. manna.

Fra Olafi Kongi.

CAP. IX.

Þa er Olafur hafdi verit þria vetr i Vinlandi, giordust þau tidindi at Drottning fær bradann bana, oc þat hagadi Olafi til mikils harms, sua at hann bar þat med allmiklo stridi. Enn eptir þessi tidindi ordinn þa undi hann ecki i þui Ríki, enn suo agjælliga hafdi hann styr Ríkino at allir landsmenn unno honum hugastum, enn þo eigi at síðr. Þa má hann eigi af þessu hyggja: Bio hann þa lid sit or landi, oc vænti hann, at þa mundi hann skiotara afhyggja harmi

Hæc victoria potius, domum Olaus redibat, Regina adportans argenteam & auream suppellectilem & præciosas res multas. A plurimis pro certo relatum est, castellum hoc fuisse Iulinum, cujus inhabitatores, dolo illum circumvenire cogitarunt; cujus & intra portas; ille cum sexaginta suis inclusus fuerat.

De Regis Olai Dolori, & Felicitate dein Hostes evadendæ.

CAP. IX.

Cum Olaus Vinlandiæ tribus annis vixisset, accidit quod Regina insperato vita excederet, quod Olao dolori summo fuit. Post cujus excessum, in illo Regno remanere præ dolore nequibat. Talem autem se hic exhibuerat, Regnum optime administrando ut ab omnibus amaretur, sed nec hinc moveri poterat: abitum igitur cum suis parabat, sperans se cum ipso abitu, conceptum dolorem tanto facilius superaturum. Russiam

petere

Borgen / och síðt brende de þenna: Effter denna segern for Olof tilsbata och fórde Drottningen guld / silfrver och kostliga Klenodier. Ded troor mann i sanning / att þetta hafver varit Jomsborg (Wolfin) som Olof belágrade / och att de dár inne féttu att swíska honom / war hann ínstengd i borgen mád LX. menn.

Om Konung Olof.

CAP. IX.

Þá Olof hafde warit try áhr i Wenden hánde sig att Drottningen dog hastigt; hwílfet kom Olof till så myckin sorg / så hann swárltga kunde dån draga. Kunde och dár effter íntet wara i det Ríket / menn så berómligen hade hann ded styr / att all Landsfolket álfade honom af hjártat / menn kunde han ánda íntet dár af nágot til hugnad beweckas: Lagade hann sig nu med sine menn utur landet / wántandes att han så myckte snarare morde kunna bort-stá sorgen han hade fádr. Han ámbnade

sig

harmi þeim, er hann hafdi feingit. Aeladi hann att fara i Russiam: Enn er hann Kom i Danmork þa geingo þeir af skipum sinum og á land upp, oc toko strandhögg sem sider var til, oc toko mickit fe oc rako til strandar. Landsmenn samnudust saman oc sattu eptir þeim med miklo lidi. Oc er þeir sia eptir sier sakia myckin fiolda manna, med miklum vidbunadi, þa flydo þeir til skipa sinna. Enn eptir þvi at þeir höfdu satt lange á land upp, enn nu var löng leid til skipanna: enn uvinna þeir at komnir: sua at ey var i milli þeirar: þa voro þeir Komnir i eirn litin skog, oc var þeim litinn hulda til þess at hialpa sier vid: geingo nu þangat sem helst matti nockun skugga yfir þa bera af skoginum. þa mælti Olafur: Eg veit at þa er matrugr Gud er himnum styrir oc þat hefi ek heyrt, at þat mark á hann er mikill kraptr er med, oc er þat kallat króff. kollum nu á hann siat. fan at hann leysi off, oc föllum allir til jardar, oc litilætum oss siatfir. Takum.

petere cogitabat, sed cum in Daniam pervenisset, in terram descendit cum suis, prædamque maximam agebant. more illis temporibus recepto, plurimaque pecora litori adegerunt: quod indigenis cum innotuisset, congregabantur cuncti illos assequi conantes: Hi videntes à copiis maximis se persequi, fugam ad naves capiebant. Sed quia longius progressi, à navibus procul abessent, inimici autem illos prope assequuti, sylvam parvam petebant: ibi aliquod præsidij sperantes; quæ autem umbram quodmodo dare poterant, sollicito quærebantur. Verum Olaus inquit, Potentem Deum esse scio qui Coelos gubernat, relatumque mihi est, illum signum quoddam habere, cui virtus egregia insit; dicitur illud crux. Hunc ipsum jam invocemus necessum est, ut nobis subveniat, inque terram nos prosternamus, humiles nos exhibentes; sumendi etiam

off:

rami

sig til Kyfland: Mår hann kom til Danmark dā gingo de af sin stæp upp á landet och togo strandhugg som fæder war (stæfde de sig hwar dem fattas lide) och togo de myckin boostap och fiórde til stranden. Landz folket samblades tilshopa och sókte effter dem myckit mannfarta. Mår de sågo monga menn wål bewápnade sóla effter sig / flydde de til stæppen. Men effter de hade sókt longe upp i landet och nu war langt til stæppen / summo deras ówänner dām så nár / att íntet war lánge emíllan dem: Nu woro de kombna uth en skog / och war listen förhoppning att dár kunna dólla sig: de gingo nu díst någon stuga kunde wara ófwer dem af skogen. Olof sade dā: Jag wet att ded áhr en mechtig Gud som styrer Himmelen / och det hafver jag hört att dād merket hafver han / som floora krafftter áhr mád / och áhr det kallat Króff. Wij wíllte nu kalla på honom siatf. an att han hjálper oss / fallom alla til Jorden och ódmíutom oss. Jagom och två twístar och legstom i króff ófwer

kum nu tua kvistu oc leggjum i kross
yfir oss: gjerit nu tua allir sem þeir
set meç gera, oc tua giordu þeir,
logduft niðr oc toko tua kvistu oc
logdo yfir sek i mind krossins, enn
vinnet þeirra como nu at skogi-
num med ofridi oc kalli, oc hugduft
mundu taka þa hondum, þvi at
þeir lau þa liglu adr, nu liopu þeir
á þa oc tráðu undir fotum fier, oc
londu þa eig, þa skyldi þeim cross-
markit, med fulltingi Drottins Je-
su Christi at þeir orðu eigi sener
af sinum uvinum, oc voro nær com-
ner adr i hender þeim. Hurfu þeir
þa aptir med mykilli undran. Ocer
Olaf sa þat oc hans menn, þa lau-
pa þeir upp oc ætludu þa til skipa
sinna, oc þetta há þa uvinir þeirra,
oc tækia nu eptir öðru sinni, oc þa
var ecki undanbragpit annar, enn
þeir logduft niðr á slietnum velli, oc
þo eigi ad sijdr voro þeir holpnir,
af Guðligo fulltingi, þvi at þa vard
sua dafamigr lutr, at þeir lago á
slietnum velli, þa láo þeir þa ey, er
leita foro, oc ransakudu þeir sem
þeir þottust best meiga, oc fundu þo

eyg;

öf: glören þa allesammans somt see-
mt glöra och så glorde de / lade sig
niðer och två kufftar öfver sig i torß
stjelnelse / deras övänner tummo nu
till skogen måd roop och ofrid och rent-
te de skulle så gripa dem / emiddan
besägo dem listet tillsförende; de lupo
nu uppå dem och trodde dem under
fötererna / men sunno dock intet / så
skyld de dem Korset måd Herrens
Jesu Christi stora macht / att de in-
ter kunde sees af sina övänner / och
woro när tillsförende tombrat deras
händer, de gingo då tillbaka mycke
undersamma. När Olof och hans
menn sågo det / då lupo de upp och
åmbuade sig till sina steg / detta
sågo deras övänner och söte nu efter
dem på nyet / och då hade de ingen an-
nan undflykt utan lade sig niðer på
slåta wallen / och ändå icke des min-
dre blefwo de hulpna af Guds stora
macht / ty då steddde så underlig ting /
att de sågo på slåta wallen / och dock så-
go de dem intet som woro sarne. At
leta / och ransakade de efter dem som
de tycktes best kunna / och sunno ändå

intet /
mod

rami duo, quos in modum crucis nobis imponamus. me imitami cuncti. Ut
præcepit factum est, terræ enim prostrati, ramos duos in crucis formam sibi imposu-
erunt. Ad spem jam venerunt inimici, hostili animo & clamore alto hos perse-
quentes, sperabant quia, se illos illico comprehensuros, quoniam intra breve tem-
poris momentum illos vidissent: jam pedibus illos calebant, nec tamen videre po-
terant, tantum enim illis crucis signum, cum potentia domini Jesu Christi profuit,
ut qui manibus illorum prope tenebantur, non tamen apparerent; discesserunt igitur
non sine admiratione summa. Quod cum animadvertisset Olaus & ejus comites,
surrexerunt, egredientes cursu ad naves suas pergere. Hoc cernentes inimici,
iterum illos persequi ceperunt, jamque nullum aliud præsidium fuit, quam ut in
planitie procumberent, & nihilominus auxilio Dei servati sunt. Admiranda certe

eyg: foro nu enn aptir med einum
loma, edr sigri: oc leisti sua hinn
helgi. Cross Olaf fra haskum á sliet-
num velli, sem i þickum skogi. For
Olaf sidann til skipa sinna, oc
þockudu Guð undan, quamo
sina.

Fra Draumum Olafs Kungs.

CAP. X.

Eptir þetta heildir Olaf burt ski-
pum sinum, oc anstur i Garða-
vellir, oc tok Kongr oc Drottning
vit honom agata vel, oc dualdist
han þar um vetrin. Oc eit sinni
bar þa fyr hanum merkiliga syn:
Hannum syndist ein mikill steinn,
oc þottist hann gangalangt upp þer
honum, alt til þess hann kom
alt ofan verpum: homum þotti þa
sem hann væri upphafdir i loptid
yfir skyinn oc en hann hóf upp
augo sin, þa sa hann agætliga sta-
di, sagra oc biarta menn er bygdu
i þeim stódom: þar kiendi hann oc
tættann hilm oc alsconar sagra bloma,

oc
res jam contigit, in planitie quia prostratos, qui quærebant videre non poterant; solli-
cito quamvis rem peragerent. Redire igitur cogebantur nulla obtenta victoria, vel ho-
nore adepti: sic sancta crux Olao non minus in planitie, quam inter sylvarum umbracy-
la, profuit. Naves deinde Olaus petebat; Deo gratias lati auxilij agent.

De Somnio Regis Olai.

CAP. X.

De hinc, Olaus navibus Orientem versus in Gardariciam profectus, ubi à Rege & Re-
gina benevole exceptus, ibi illa hyeme moratus est. Hic in somnio egregia visio illi
obtrigit. Petra alta oculis ipsius occurrebat, hanc ascendere visus, donec ad summam perve-
nisset: ad astra deinde quasi evheretur suis, ubi cum se circumspiceret, loca splendida &
pulchros ac candidos homines, qui illa incolerent videbat. Spectabilissimum hic quoque

intet / foro nu æteralliboka utan ná-
gon heder eller jeger / och således löste
ded helga Korset Olof ifron faran /
lika på slåta wallen som nel runda
skogen. For Olof sedan till sina steg
och tackade Gud / för då han hade
glömt dhem undan faran.

Om Kung Olofs Dröm.

CAP. X.

Efter detta reeste Olof bort med sin-
na steg / öfver till Ryssland / och
tog Konungen och Drottningen med
ett wel emot honom / och blef hann
där öfver vinteren. En gong kom
för honom i soinnen en merkelig syn:
Honom syntes en hög sten / och
tycktes han sig gånga långt upp
före på honom / alt till dess han kom
öfverst uppå: honom föreköm och så-
som han blef upphaf i lusten / öf-
ver stenen. Som han nu upplyfste sin
ögon såg han härliga platzar i sager
och lust. Stående Golef som bodde på
dessa orrer: han tiände där och en
stöt luche / och såg allahanda sagra
blomster.

oc
res jam contigit, in planitie quia prostratos, qui quærebant videre non poterant; solli-
cito quamvis rem peragerent. Redire igitur cogebantur nulla obtenta victoria, vel ho-
nore adepti: sic sancta crux Olao non minus in planitie, quam inter sylvarum umbracy-
la, profuit. Naves deinde Olaus petebat; Deo gratias lati auxilij agent.

oc meiri dyrd kotti honum þar ve-
ra, enn hann mætti hug sinum til
koma, frá at leigia. Þa heyrdi han
rædd mykla vit sek: heyr þu efni
gods mans, því at alldri göfva-
dir þu godin, oc onga þionustu vei-
ter þu þeim, helder suivrdir þu
þau, oc fyri því munu margfaldast
verk þin, til godra luta oc ævax-
tartamligra; enn þo skortir þek
mikit, at þu meygir vera i þessum
standum, edra þu siert mákligr at
lifa hier at eylo; með því at þu
kant enn eyg skapara þinn, oc þu
veist enn eig huor sannur Gud er.
Oc er hann hafdi heyrt þessa luti,
þa ræddist hann akastiga oc mæla-
ti sua: hver ertu Drottinn, at
ek trua á? Röddin svaradi, fór
þu til Girkia-lands, oc man þier
þar kunnigt giðrt nafn Drottins
Guds þins; oc ef þu vardveitir
hans bodorð, þa mantu hafa ei-
liff oc sælo; oc þa er þu truir
riettiliga, þa mantu marga adra
snúa fra villu oc til hialpar; því
at Gud hefer þek set til, at snúa
hann til handa margar þiodir:

Oc

blómster / oc mera hárliðhet tveites
honum dár vara / áð hann funde se-
dan komma till att af-seya. Dá hör-
de hann en stærð röst till sig: hör þu
som artader áhr till en god man; för-
dy allðrtig þásvær þu dyrtat Af-saudar
och aldrig gðorer þu dem någon tðnðst
fast helder sððvðrdar þu dem; och
dár fðre lðra dñ wðrt fðrdðas till
alt godt / och ett ymnigt framsteg;
men dock liff-wål fattas dñ mycket
att kunna bliffwa uti þessa rum / eller
att þu stulle vara wårdig att bliffwa
hår ewinnerliga / emðdan þu ánnu
intet kðnner dñt Skapare / wet och
intet hwem dñn samma Gudn áhr.
Detta når han hade hðrdt / blef han
ðfwermtottan rådder och sade: hwem
áhr þu Herre att iag må troo på dñ?
Rðsten swatade faar till Grefland /
och mon dñ dár bliffwa funnit giðrde
dñs Herres Guds namn; och om
tu gðomer hans budord / så får þu et
eswolat liff och salfghet / och dár du
rðtteligen troor / då mon þu och mon-
gom androm bliffwa till hielp ifron
sin willsa / ty Gud þásvær satt dñ
till att stalla honom tillhanda mycket
Gøld:

Oc er hann hafdi þessa luti heyrd
oc set, þa ætladi hann at stjiga niðr
af steininum: Oc er hann for ofan,
þa lá hann ogurliga stadi, fulla af flo-
gum oc quolum, oc þar með heyr-
di hann ogurligan grát, oc margs-
konar luti; oc þar þottist hann kien-
na menn marga, þa er trúat hóf
du á skorp-gud, bædi vini oc
Hófdingia. Oc þat skildi hann at
ssa knól-beit buinn, Valdamar
Kongi oc Drottningo. Honum
sek þa miok ils sua at þa er han
vacnadi flytr hann allur i tárur,
oc vaknadi með miklum otta.
Eptir þat bad Olafur lid sit buast til
burtferdar; þa vil ec nu sigla til
Girklands oc sua gerer hann, oc
híriar hanum vel, oc kom hann
til Girklands oc hitti þar dyrlegar
kennimenn oc vel truada, er ho-
num kendu nafn Drottins Jesu
Christi. Vard hann nn lærdr með
þeirri tru, sem fyrr var honum
hodut i snefni. Sidan hitti hann
agetan Biscup eirn, oc bad hann
veita sfer helga skjyrn; þa sem
hann hafdi leingi tilgjyrnt oc mætti
hann

Gøld: Nár han þesse ting hade hðrdt
och set / då tenkte han att stjiga nið-
der af stenen: Och då han for upp
ifron / då sðg han innunder sig gruf-
weliga rum / fulla måd lågar och
qual / och dár hoos hðrde han gruf-
welig grát och monga andra sater;
dár tveites hann och kðnna monga
mennt som trode hade på Af-Gudar /
både sine wänner och stora Hófdin-
gar. Han tvekte sig och see þinerum
fðr Kung-Waldemar och hans Drot-
ning. Detta glect honom så till sin-
nes att då han waktade sðe han t
tårar: waktade och måd skoor fðrfre-
telse. Hærefter besatte Olof sit solst /
laga sig till att reesa dár ifrån; Iag
will nu segla till Gref-land / och så
giðrde han och gitt honom wål; och
kom han till Grefland och fann dár
fðrnehmliga lærare uti rðtta tron wål
stadseftade / hwilta lærde honom kðn-
na Jesu Christi namn. Blef han
nn underwist uti den troon / som ho-
nom tillfðrende wat besatt uti sømnen.
Sedan råðade han en wacker Biffop
och bad honom meddela sig dñi þess-
ga Døpelsen / hwiltan han lengte hade
åstun-

odorem percepit, delitiasq; animum omni modo saturantes, tantas, ut referendo omnino
impar esset. Vocem quoque altam audire sibi videbatur: Audi uis spei optimæ, nunquam
enim Idolis servitutem aut reverentiam aliquam exhibuisti, quin potius despectui illos
habes; quare etiam benè Tibi actiones Tuæ succedent, fortunataque omnia evadent:
plurima tamen inte disiderantur, quo minus his locis inesse possis, atque Tibi con-
veniat hic manere perpetuum: Creatorem enim Tuum nondum recte novisti, nec quis
verus Deus sit. Hæc cum audivisset, maximo terrore perculsus; quis es Domine in-
quit; cui me addicam? Illi responsum autem fuit, in Græciam proficiscere, ubi
tibi notum fiat nomen Domine Dei Tui; quod si ipsius voluntatem & præcepta
custodiveris, perpetua Tibi inde salus ac felicitas manebit: Veram quia fidem si per-
ceperis, alijs etiam profuturus eris, & illis magnum commodum allaturus; Deus
quippe

quippe Te ad maxima perficienda destinavit, Hæc cum vidisset & audivisset, in-
petram descendere cogitavit. Cum autem inferiora peteret, horrenda loca occurre-
bant: ignibus, tormentis ac quærelis plena: adparebant præter hæc alia quoque;
agnoscere enim plurimos videbatur, qui Deos Gentiles venerati sunt: magnos viros
& amicos suos; sed & torturam Regi Valdemaro & Regine ipsius paratam. Multum
hiac percellabatur, adeo ut cum è somno expergisceretur, totus horreret, lacrymis-
que maderet. Socjos suos ut abitum in Græciam maturarent iussit: optimè autem iter
successit. In Græciam cum venisset, ibi claros & in fide Christiana benè edoctos
nactus institutores, ab illis Domino Jesu Christo fidere didicit. Hic institutus in fide il-
la, de qua in somno admonitus erat, De hinc Episcopum præclarum invenit, à quo ut
Sacro Baptismate perlucetur, expectavit, quo longo desiderio suo satisfacere

han vera í samleggi Kristna manna, og síðan var hann þrífagnadr; og síðan badi hann Biskup fara með sér í Rússíam, og boda þar nafn Guds, heidnum þíodum. Biskup quadt: hætta mundi ferdinni, ef hann villdi fara hálft; þú at þa mun ecki Kongur skalt á móti standa, og adrir stórhófdingjar, heldr veitir hann til sinn styrk at augiert mætti, at verda, at Christni magna-dist. Síðan fór Olaf í burtu og aftur í Rússíam, og var nú sem fyrr sagt þat honum vel, dualt hann nú þar um ríjd: hann ræðir opt síri Kongi og Drottningu, at þau giori eptir því sem þeim hafir, og at miklu er fegri síður at trúa á sannann Gud og skapara sinn, og giordi Himin og Jörd og alla lutu er þeim fylgja; hann leigir og hverfu illa komir þeim monnum er Ríkir eru, og villast í su miklum myrkum, at trúa þeim Gudi, er einga hialp má veita, og leggja á þat alla stund og starf; meigu þeir og skilia af yðan þat þetta er satt er vier bodum, og aldri skal ek aflata at boda

ástundbát offer; og átt: han mottu þá varar Christna máns umgenging; og þá sig hann sörsta wálsignelsen; þar badi og Biskopen saramað sig til Rýsland; att Þrebita þar Gud namn þor Hedningarna. Biskopen sadi sig wíllta waga þan resan; og þar wíllte síalf fara máð; ellist fundu de Konungen och andra stóra höfdingar wara emor; menn bettre fundu de Christna troon bli swa styrkt; þá han och hlápte máð till. Sedan soor Olaf tilbata at Rýsland och bles nú sásom tilsförende wál undsegnar: þar dwalder han nú en tíð; Ofra taalte þan þer Konungen och Drottningen att de skalle góra som þeim wál annstoge; och att myette sagrare se þá att troa uppá sin sanna Gud och skapare; hwíllan þaswer glordir himmel och Jörd och alt þer wál folker; þan sadi och þuwa illa þer ríðnar de menn som wechlige áhre; att fara wíllse utt stóla mörtrer; och troa þá de Gudar; som ingen hlápt fundu þer wíllsa; och þoc alt arbete och tíð til þeras dyrtan annwanda; fundu och wál sinna af eder försíchtígher att

posset, dignusque haberi Christianorum ceteri interesse: Hic illum prius Sacris tantum initiavit; quem dein rogavit ut in Gardariciam iret, ibique veram fidem in Deum Ethnicis persuaderet: Promptum se Episcopus significavit, tentare quid in hoc negotio efficere posset; modo is una ire vellet: Regem enim tum non rektiturum, nec ceteros ibi rerum potuit sperare, quin veram fidem susciperent. Rediit ergo Olaf in Rússíam, ubi benevole, ut prius, exceptus: ibi tempore aliquo moratus est, Regi Regineque sapius iussit, ut quod ipsis dignum esset facerent; decere enim quam maximè dicebat, illos Creatori suo veroque Deo, cuius potentia cuncta subessent, fidem habere. Retulit quoque quam indecorum esset Imperantibus in tenebris versari, inque Deos ejusmodi credere & cultum propensissimum exhibere, qui nullam opem sibi fidentibus adferre possent. Iudicio quo præditi essis inquit, percipit

boda yðr sanna trú; og Guds ord at þeir mættuð avogst góra almatkum Gudi: Enn þó at Kongur átti leingi vit, og mætti í móti at láta síð sín, og atrunad Gudanna, þa seck hann þó skilt med Guds miskun, at mickit skilpi síðin þeim er hann hafdi; eða sá er Olaf bodadi: Var hann og opt fagrliga amintur, at þat var blotvillu og hindr-vitni, er þeir höfdu adr meðfarir, enn Kristnir menn trudu betur og sögurlegar; og med heillamligum ráðum Drottningar, er þu gaf til þessar lutar, at fulltingi Guds mikunar, þa jatti Kongur og aller menn hans at taka helga skirn og rietta trú; og vardi þar alt folk Christit. Og er þetta var þuit, bið hann ferd sína brott fadan; og geck nú mykill frægd af Olafi, hvar sem hann fór; eygi at eins í Garða vellði, heldr og alt í Nordur alfu heimslis; og þa kom frægd Olafs alt Nordr til Noregs veldi, og agærlig verk, er hann vann á huerium deigi.

CAP.

att þer átt þann wál taalaðer före tag skalt och aldrig aflata att bluda eder þan sanna troon och Guds ord; att þu mottu fundu góra Gud aff mechtig frucht: Och ekuru wál att Konungen lengte þá stóð och emor sá de att láta sín sech och wánitro þá Guderna; þann þann þoc omfíder med Gud; mífínd; att emfínd se þerna þann þade och de Olaf bodader war en stóor ástíðnad: Bles þann och ofra wætere þamintir; att þá war en Hednist wíð, stíðsef och wánitro; de tilsförende þade sáre med; menn de Christna troðer þer re och wætere. Máð Drottningens þessessamma ráð; som þu gaf til þessa och Guds fullkombliga mífínd; þer wíllade Konungen och alle þans menn; att emortaga þan Hednga Döpselsen och ráttu troon; och bles þá alt fólket Christnar: Þá þetta war fullándað lagade þan sig þar tfeon; bles nú Olaf myetti namn fundu; ekware þan fór; och þer tfe allenaft í Rýsland; utan í þess Norlandens; kom och til Norrege Olaf þerom och Þárliga wátt; som þan dageligen glord.

cepturos credo, vera esse quæ svaideo, nec unquam intermissurus sum, veram pietatem & præcepta Dei vobis commendare, spem habens, fructum hinc Deo Omnipotenti summum crediturum. Et quamvis Regi avitum errorem & cultum Deorum relinquere diu displiceret: Dei tamen misericordia tandem factum est, ut discernere posset, multum differre mores pristinos ab illis quos Olaf svaidebat. Iterum, iterumque admonitus de Religionis suæ veteri, illam in sacrificantium infania & superstitione summa consistere; Christianos vero saniora & pulchriora sequi. Huic negotio cum Regina saluberrima quoque sua consilia commodasset, Dei bonitate hunc exitum habuit, ut Rex & subditi illius, veram fidem amplexi sacris iniuriarentur & Christo tota multitudo nomen daret: Quibus peractis hinc abiit Olaf, famam jam nominis egregiam longe lateque consentus idque non solum in Gardaricensi Imperio, sed etiam in toto Septentrione; adeo ut in Norrgia præclaræ ipsius actiones quoque memorarentur.

CAP.

Pæst er gietid ad Olaf heyrdi laugr fra, af einum agietligum manni, er var i eyo nokkvari, er Skillingar heitir; þat er skampt fra Yrlandi, var pryddr gipt mikilli oc spáleiks anda máttugs. Guds: þangat helt Olof skipum sínum til þeirra eyar: hann hafði þá legs skip, enn þessi madr er fyrr var i eyunni, vissi af sínni spekt þangat kuanmo þeirra. Hann bidr nu alla Munca þa er þar voru, skridast ágetlega oc ganga til strandar med illum helgedomum. Þar voro margir Muncar oc klerkar, oc Guds þionar oc voru allir skjiddir dyrligum Kapum; og var þetta snemaum morgun, oc i þann timagieck Olaf á land, oc þá fara mykit lid af landi ofann, oc skein morgin solin á þau hin dyru pell: Oc er Olaf þá at fridmenn voro, þageingó þeir i mori skipamennern: oc er.

De Regis Olai adventu in Insulam Skillingar.

Relatum est, famam nominis viri cuiusdam præclari ad Olaus pervenisse: incolebat Is insulam quandam Skillingar nominatam, haud longe ab Irlandia sitam; qui ornatus maximis dotibus & veredico spiritu summi Dei erat: Ad hanc insulam naves suas Olaus dirigebat: sex autem illarum jam solum habebat reliquas: Vir, de quo diximus, divinitus adventum illorum noverat. Monachis itaque qui aderant, uti sibi induerent pulcherrimas vestes præcepit, cumque sacris suis omnibus litus peterent. Erant autem ibi plurimi Monachi & sacrificuli Deo servientes, qui omnes pretiosis ornabantur vestimentis & pallijs. Fiebat hoc primo mané, quo etiam tempore Olaus naves littori applicuit viditque sibi occurrentem multitudinem hanc, cuius vestium splendor reflexum egregium dabat, ad solis iam orientis radios. Cum Olaus vidiſſet illos pacificos venire, eis obviam

Thed er sagt att Olof hørde rykter om en helig man/ som bodde på en S/ heter Stillingar/ straxst wiſd Irland; denne var beprydder med ſtoora gåfvor / och mechtige Guds Heltge Anda: till denna ön ſeglade Olof: han hade mād ſig ſex ſkep / och wiſſe denna mannen ſom var på ön af ſin wiſdom / deras antombſt förde ut. Hann beſalte nu alla Munkarna ſom dār wore / klāda ſig prydtigen och gonga till ſtranden / mād alla Helge-dommarna. Dār wore monga Preſter Munkar och Gudstānare / och bleſwe alla prydda med dyrbara klāpor: detta ſtledde blettida om morgonen och landſteg Olof ſamma ſtunden / och ſåg han myctit. Folck komma tſron landet / ſtien och morgon Solen på de dyra klāderna: då Olof ſåg att de kummo frediga / gief han emoe dem mād ſtepsſſoleet / och då de funnes ſegnade Olof dem wäl. Denna

Abboten

er þeir funduſt ſagnadi Olaf þeim vel. enn Aboti þessi var yſimadr Eyarinnar. Nu ſagnadi huer ödrum med blido; oc ſidan mælti Aboti: fyriskömmu var mier ſint huer þu ert, eða þu likr þu munt verða, oc til þeſſkom ec att Kienna þier riectru, oc boda þier naſn Drottins Jeſu Chriſti oc skirn, þa er þu mant at ſa alla hialp, oc allir þeir er riectt trua fyr þitt bod. Sidann tók hann att boda honum Guds ord, oc ſagði fra miſkunar verkum almattug Guds: og ſidan skirdi hann Olof oc alt foruneiti hans, oc helgadi þa alla i heilagri skjirn; enn ſidann voro þeir þar i þeirri Eyo, til þeſſ er þeir laugdu niðr skjirnar klādinn, oc ſtireduſt þeir þa huern dag i helgum kiennungum, oc nam Olaf þar marga luti. Oc fyr hans þænrir, audladuſt Olaf at Gudi, att hann yrði lyſari margra anda. Sidann gaf Olaf ſinum monnum leiſi, att þeir færi i Kaupferdir; þangat ſem þeir vilja, oc kiæmi þo til Einglands, fyrr enn þeir færi þadan. Enn at giefno þessi leiſi, ſoro

þeir

obviam ivit benignè & officioſe, Abbas qui Inſulæ præerat, una cum ſuis affectum prærem advenientibus exhibebat, dicens; ante breve tempus, mihi ope Divina indicatum eſt, quis eſſet quantuſque futurus ſis, quare obviam Tibi factus ſum, ut in vera Religione Te inſtituere, deque nomine Domini Jeſu Chriſti informare poſſim. Baptiſmi quoque ſacra oblaturus, unde Tibi & illis, qui Tuo conſilio veram fidem ſuſcipient, perpetua contingeret felicitas. In omnipotentis Dei præceptis illum deſindi inſtituit, deque ſumma ejus miſericordia adverſus humanum genus edocuit. Poſt hæc ſacro Baptiſmi lavacro Olaus & omnes comites Illius perluſebat. In hac inſulā remanſerunt, quamdiu veſtitu, in quo luſtrati erant, utebantur. Imbuebantur autem omnibus diebus ſacris præceptis. Multam inde doctrinam percepit Olaus, & præceptis huius viri à Deo obtinuit, ut ſpiritu maximi Dei plurimum illuminaretur. Olaus hic poteſtatem ſuis fecit mercaturam exercendi ubicunque vellent; ita tamen, ut hoc peractio negotio, illum poſtea in Anglia con-

ſoro

venirent.

Þeir i kampferrir, enn Olafur hlefi þá skipum sínum til Englandis: oc er hann kom þar, þá heyrði hann sagt að Jarl fá ríði fyrri Norð-umbralandi er Sigurdur hiet; kóngat hlefi Olafur. Oc er hann kom af hafi, sigler hann eftir fyrri nockrum, með mikli list. Jarl var þá oc komin or hernadi, lá i firðinum síri með þrem skipum, oc láu þeirnu þessu skip en skrautligo, renna forkun nar vel, oc þat á feijda menn, oc búnar zinkar vel; oc einn man sau þeir, miklu meiri oc fridari en fyrri höfdu þeir set: lá var i purpura klædum, oc styrði þvi skipi er segurist var: oc fottu þeir menn nu i landit, oc lotu renna skipum á viðum ion i höfnina, erladi var teglum, oc laika nu vaskeliga til hafnar: oc síðan tialda þeir oc buast um. Jarlin undradist miok þeir vaskleik, oc spyr þenna hann virdiliga mann, hver hann sie, eða huan hann væri komininn? Hann sagði at hann het Ali hin Audgi, oc var hann kaupmader; ena vier erum Komnir allir af Gardarijki: Oc

venirent. Quod cum permiffum illis fuisset, mercatum ibant quo poterant; sed Olaus Angliam navibus petiit. Huc cum venisset, ex Indigenarum relatione didicit Norumbriæ imperare Comitem quendam Sigurdum nominatum ad quem contendebat; cumque mare emensus fuisset, finem quandam magnæ industriæ intravit. Ex peiratibus venerat Comes, cumque tribus navibus in hoc linu prior stationem ceperat. Mirabundus itaque intuebatur has naves pulcherrimè advenientes, inque illis viros fortes & bonè armatos; quibus præerat, vir ceteris major & pulchrior, cuius parem nunquam antea adspexerat. Purpurâ hic ornatus erat, præcipuumque navim gubernabat: Ad litus cum appellerent, navesque portui adplicarent, celeriter vela dimiserunt, tentoriaque supra naves explicuerunt. Comes promittudinem illorum, non sine stupore quadam confpicatus: hunc præclarum virum quis esset & unde veniret, interrogavit. Is respondit se nominari Alonem divitem, & esse mercatorem; ex Gardaricensi autem Regno venire. Nec

forðr þess þessu. Men Olafur hlefi með sine skip til England. Oc þá hann dít kom, hérdi hann at en Grefve rádde öfver Norð-umbraland / hvíttou het Sigurd; dítu stelte Olafur tosa. Oc þá hann kom af hafvet / seglade hann inná en fiord / með myklu behendighet. Grefven var nu komin utur fiordöfveris och lági fiorden tillförende með 3 skip / och sågo de nu þessa stóna skipen löpa myklu vát / och dár uppd wackra menn / myklu vát fládda: Och en man sågo de myklu störra och anlenligare / än de hade sedt någon sådan tillförende: han var uchi purpur-fläder / och stödde det skönesta skipet; þesse men sökte nu innár landet / och drogo skipen mäd trofi in i hamnen; sedan de hade strukit seglen och kummit snelt in i hamnen / lade de elålden öfver och laga de i ordning. Jarlen undrade myklu på deras manlighet och snellhet / och sporde denne förnåma mannen hwetta hann war / eller hwat ifron han wore komin? Han sade sig hetu Ale den rísa / och wara en klöpmann; men wís ähre allesammans kornne ifron

Oc eigi var þeirra ræða laung, adur þeir gierdo sielag sitt oc laugdu samman skip oc lid oc ætlanu at heria á vikinga oc ransmenn oc vandar þiodar, er vida höfdu undir sig lagt storar eignar; oc festu þeir þetta sin i milli, lua att af aullu megni oc krapti, skildu þeir þá undir sig briota,

Era Hakon J. Sigurdi oc Ala,

CAP. XII.

I þan tima er þeir Olafur Tryggva Son, giordu felag sit oc Sigurdur Jarl, þá Ried fyrri Saxlandi oc Fættolandi Öta Keisari; (A) hann er kalladr Ötta hin Raudi. Jarlar hans tveir ero nefndir. Het annar Niguthiott, enn annar Brimiskiat; þeir voro miklir Höfðingiar. Ötta Keisari streingdi þess þeir, at hann skildi Kristnad fa Danmörk, adr þriyr veir værilidnir (enn þá red Haraldur (b) Gormson Danmörku,

Næc diu inter se loquuti sunt, priusquam de societate incunda inter illos conveniret; Naves itaque junxerunt, adque peiratas, latrones & maleficos persequendos, unitis viribus mare ingressi sunt: Placuit enim utrique, ut ejusmodi delendis omnem operam darent;

De Haquino Comite, Sveone Tiugu-skegg Dania Rege, Sigurdo & Ala & expeditione Cesaris Ottonis in Daniæ.

CAP. XII.

Illo tempore quod Societatem iniverant Olaus Tryggvi filius & Comes Sigurdus, Saxoniæ & Frislandiæ, Cesar Otto imperavit. Dicitur is erat Otto Rufus (a) Comes qui illi suberant, unus nominabatur Niguthiottus, alter Brimiskiarus; erantque illius duces: Cesar Otto votum fecerat, se Christianam pietatem Daniæ intra tres annos illaturum (Daniæ autem hoc tempore imperabat Haraldus Gormonis filius) (b)

ifron Axþland: Intet tæres de langle wíld / förr änn de gjorde stallbroderstap / lade tillsammans soctet och skippen / och sammanbunde sig nu att heria på Stordöfware ransmen och elacke parth / de mongestådes hade lagt under sig stora landskaper; detta stadseste de så emellan sig / att af alla frastier skulle de däd giera.

Om Hakon J. Sigurd och Ala och Keyser Otto.

CAP. XII.

Þáan tísden Olaf Tryggvason och Gref Sigurd gjorde stallbroderstap / rádde öfver Saxland och Fríslánd Keyser Otto; hvíttou war kalladr Otto den Røde. Tvenne Jarlar hade han / en het Niguthiott / dån andra Brimiskiat; þesse voro förnåmblige Höfðingar. Keyser Otto hade gjort det löffte / att innan tre åhrs förlopp skulle han hafwa Christnar all Danmarck (denia tísden regierde Harald Gormson Dan-

30
morku, (c) enn Hakon Jarl Sigurdar son, var skildr til fara til lids vid Harald Kong Gorm Son; ef hann ætti land sitt at verja, siðann hann hafði suikid Gull-Harald oc var þat i tattmali: Nu byr Otta Keisari her sin til Danmerkur, oc þetta spyr Haraldur Kongr, oc sendir menn til Noregs til Hakonar Jarls, oc biðr Hacon koma til lids vid sig. Oc Hakon bregdr vid skiot, oc hefur hundrad skipa, oc kiemur til Danmerkur, oc finnast þeir Haraldr Kongur, oc bera saman rad sin, oc Kiemr þat afampt med þeim, at samna lidi á moti Keisara, oc fara til mots vid hann; oc slær þar i bardaga, oc fell margt af huerutueggjum, oc þar Kiemur, at Keisari leggur (d) á flótt med lid sitt, oc er hann kom til skipa sinna, þa hafði hann spiot i hendi gull-ekir, allblodugt alt: Hann stingr i fionn oc nefndi Gud i virni, oc mælti sua; annat sinn er ek kiemur til Danmarkur, skal vera annat huort; at eg skal fá Cristnat Danmork, eda lata hier lif mitt. Nu for hann

Danmark / men Håkan Jarl Sigurdson / var skyldig at hjälpa Rung Harald Gormson / em hann skulle värja sitt land / och war detta löswat uest förliftningen / sedan hann hade swijst Guld-Harald. Kersar Otto lagade sig måd sin här at Danmark / detta sporde Konung Harald oc sende bud till Norrige till Gref Håkan / och bad honom komma sig till hjälp. Håkan lagade sig hastigt till och hade ett-hundrade skip / kom till Danmark och fan där Rung Harald / och lade de sin råd samman / och stogs så dem emellan att de skulle sambla folck emot Kersaren och möta honom, och begynte de stragst att sloß och fölle monga på båda sidor / kom och där till att Kersaren weel undan med sitt folck / och då han kom till sine skip / hade han ett spjut i handen måd Guld / i wilsage och war ded alt blodigt: detta staet han i siönn / bad Gud till witnesses och sade: En annat gong tag kommer till Danmark / skall ert dera stie / att tag skall så Christna Danmark / eller låta mite lif. Han for nu hem till Saxland / menn Konung

Haquinus vero Norrigæ Comes suppetias Haraldus ferre debebat, si necessum ipsi foret Regnum suum defendere; idque compromiserat, cum inter se consilium inirent de nece Guld-haraldi, quem Haquinus deceperat: (c) Exercitum iam in Daniam ducebat Cæsar Otto, quod cum Haraldus resciret, nuncios ad Haquinum in Norrigiam misit, utque se iuvarer, rogavit. Nec diu moratus Haquinus secum ducens centum naves in Daniam venit: cumque convenissent, consilium habuerunt quomodo Cæsari obviam irent, dehinc prælium ortum est, ubi ab utraque parte plurimi occubuerunt, ultimoque Cæsar fugam ad naves capefere coactus, (d) manu tenebat hastam aureo-coelaram, totamque sanguine maculatam: hanc mari immergit. Deumque ut rem invocavit, dicens: Quando in Daniam rediero, aut Christianam pietatem recipiet, aut ego hic vitam deponam. In Saxoniam jam venit: Rex vero Haraldus & comes Haquinus

hann heim til Saxlands, (e) enn þeir Haraldr Kongr oc Hocon Jarl, loto giora virki mikit, er kallat er Danavirki. Þat var giort milli Slesmunna oc Egisdura, um þuert landit. Fer þa Hokon Jarl til Noreges. Otta Keisari samnar nu samman miklum her, á þessum þremur vetrum; fer hann síðann til Danmerkur, oc hefr nu miklu meira lid enn fyrr; nu fara oc Jarlar hans med honum. Nu spyr Haraldr Kongr þessi tidindi, oc sendir nu menn til Noregs til Hakonar Jarls, oc biðr hann lids. Hakon Jarl skipast vid skiot, oc þikir naudslyn á vera. Fer hann til Danmerkr oc hefr mykit lid. (f) Jarl fer nu á fund Haralds Kongs med tolf menn, oc vard Kongr teiginn; skal nu senda eptir lidi þino sagdi Kongr. Jarl svarar: vier skulum minnast vid ord nokkur, adur enn þetta sé atgiert: Mek attu heimelan til rada-gierdar med þier, oc fylgdar, oc þessa tolf menn, sem nu ero hier med þier. Att vier hofum komit adur um sinn med lid, sem vier hofum vitmælc: þat er þat seigir Kongr.

31
Konung Harald och Håkan Jarl låto göra ett starkt verkste emellan Slezwijt och Eyderwaten / twere öfwer landet / hwilket kallades Danavirket. Håkan Jarl drog tillbaka till Norrige. Kersar Otto samblade nu tillsammans / på de här try åhren en stor här; drog sedan till Danmark / hastwandes nu mycket mera manskap / änn tillförende; hans båda Grefwar föllade och nu måd honom. Konung Harald sporde desse tidender / by sende han bud till Norrige till Gref Håkan / och bad honom komma till hjälp. Gref Håkan lagade sig stragst till / nyctandes så wara nödtg. For han nu till Danmark med en stor Krigsmacht. Grefwen for Konung Harald till mötes siöf-trettonde / och wart Konungen seigen: Stola wij nu sticta eftereder Krigsmacht sade Konungen? Jarlen svarade: wij moste påminna oss några ord förr än detta stier. Jag är skyldig till wara i råd måd Eder och föllia Eder / med dessa tolf menn / som här ära. Åre wij tillförende kummo måd Krigs-folck / war som wij då hade taalt wijsd: dhed är sandt. Sade Konungen /

quinus magnum aggerem exstruxerunt, nomine Danavirke. (e) Erat hic factus inter ostium Slesæ & Egisduram, supra totum interstitium. Haquinus dein, in Norrigiam redijt. His tribus annis Otto magnum exercitum conscripsit, Daniamque perrexit, exercitum priori majorem ducens, illum autem sequebantur Comites ipsius. Hoc Haraldus nunciato, in Norrigiam misit ut Haquinus auxilio veniret. Daniam is cum maximo exercitu profectus est. Sed ad Regem duodecim solum viris comitatus, accessit. In adventum ipsius Rex lætus interrogavit, an ceteros acciret? Comes respondit, verba quædam ut prius recordemur necessum est. (f) Ego Tibi consilio & comes adesse debeo cum his duodecim, qui mihi adsunt: Quod prius Tibi auxilio veneram, factum est secundum id, de quo inter Nos convenerat illo tempore. Vera dicis inquit Rex, C 2 spreo

71
Kongr. enn þess vartir mik, at þu
latur mjer þetta lid at gagni verda.
Hakon Jarl tuarar: þess em ek
eigi ráðandi vit menn mina: því
at þeir þiklast þess skildir, at veria
mik og mitt lond. Hvar skal ek til-
vinna, sagdi Kongr vit þik, eda
þina menn at þer veitir mjer lid?
Eirn er lutt til þess sagdi Jarl, ef þu
gefr upp skattana alla af Noreg,
oc ef þu vilt þat ey, þa munu þeir
allir heim fara, er hier ero komnir;
nema ek ok þessir tolf menn, er nu
ero hier, þat er satt at seigia sagdi
Kongr, at alla menn byrgir þu
inni, fyrir viefmuna sakir oc ráða-
gierdar: þni at nu ero mjer tuelv
vandreda kottir gíðrvir. Lit nu á
sagdi Jarl: enn sua finist sem þer
mini eingir skattar koma at eingu-
haldi af Noreg, ef þu ert hier dre-
pinn i Danmork. Skíort skal eg
Kíofa, sagdi Kongr, þar sem þu
er komir, at þu vitir mjer lid,
oc þigg þat sem þu beidist. Vo-
ro þa menn sendir eptir ollu lidi
Jarls. Eigia þeir at þessu hands-
aul: fara síðann i móti Keisara

ningun / menn tag hoppas þu láter
þetta Folket vara mig till gangs.
Hakon svarade / þer ráðar tag intet
om þoos mine menn / ty de tvefja
sig allenast vara skyldiga att förswa-
ra miet / och intet edert land. þa þvad
sett sade Konungen stalt tag förvä-
der och edre menn mig till bliffond?
Et sett áhr þar till sade Grefwen om
I giswen effter all skatten af Nor-
rige / och om I þer intet wilsta /
þa láro de alle reisa hem / som þi-
ðra komne / fírutantag och þessa tolf
mennerna / som nu ábra þar. Það
ár sanningen att seya svarade Ko-
nungen / att alla mennerna wilsten I
þaswa undan máð Eder förfichtig-
heet och betánekstánde: ty ára mig
wenne swárbeter þa kombna. Efir
nu síðst effter sade Grefwen: Wenn
sá synes / som Eder má tigen skatt till
nytra komma af Norrige om I bliff-
mer þar i Danmork drepin / Konun-
gen sade; tag wíll snare seya / sáson
nu ár kommit / sá hláþ mig och þas-
wen þer I begláren. Þeswo nu
menn senda effter Grefwens Folc /
och átor-ðes þand strectning ófwer
ale þetta; och soro de sedan Keyfaren e-

med

mot

pero tamen Te mihi jam non defuturum. De meis viris in mea potestate non est, re-
spondit Comes Haquinus; me saltem & meam possessionem, defendere se oportere existi-
mant. Quo pacto dicebat Rex á Te & Tuis obtinebo, ut opem mihi feratis; Uno id mo-
do facere potueris, respondit Comes, si omne tributum Norrigie candonaveris: id si no-
lueris omnes domum redibunt qui huc venerunt, me præter & hos duodecim qui adsunt.
Video inquit Rex quod prudenti consilio tuo & sapientia, mihi singulos adimis; & jam
duæ gravissimæ res mihi accidunt. Rem alius expende, dicebat Comes: mihi tamen vi-
detur, Te nullum unquam tributum de Norrigia accepturum si in Dania occisus fueris.
Consilium non diu proferam, respondit Rex, sic enim se res jam habent: accipe quæ ex-
petis, dummo do suppetias mihi feras. Missi deinde sunt qui auxilia Comitis accenserent
& pacti sunt sepe auxilium adversus Cæsarem firmum sed us; Cæsarique cum toto ex-
ercitu.

med allan herinn. Kongr fer til
Ægildura med allan sion her, oc
Hakon Jarl til Sles-munna med
sinn her. Otta Keisari spyr at Ha-
kon Jarl er kommin i Danmork,
oc ætlar at heriast i moti honum
(g) sendir þa Keisari Jarla sinna
Nigu-keitr oc Brimis-kiat til Nor-
egs: þeir hófdu tolf Kuggu lad-
na af mðnnum oc vopnum, oc
skildo þeir Kristna Noreg, medan
Hakon Jarl væri i burtu. Nu ver-
der fyrst at seigia fra Keisara oc her
hans: þeir ganga á land upp oc sía
Danavirki, oc þotti þeim eigi aud-
velligt at lækia. Oc nu sinnast þeir
Otta Keisari oc Haraldr Kongur.
Slar þar þegar i bardaga oc heriast
á skipum [/] oc selder margt manna
af Haraldri Kongi, oc at því heldr
hann fra. Eptir þad legger Keisari
at landi óðru meiginn til Slesmunna,
oc var þar fyrir Hakon Jarl; oc
tekt oc þar aelaga, oc seldr Keisara
þyngra, oc lætr hann þar margt lid;
oc leggr hann þa fra oc at landi eins
hvers stadar, oc þa matir hann þar
hermonnum, oc hófdu þeir legg skip
og öll

72
mot med þelaðæren. Konungen soro
till Stigbersmynd / och Hakon Jarl
till Slesvijsk. Keyfar Otto spurde
att Hakon Jarl war kommin till
Danmark / och wille sles mot honom.
Sende þa Keyfaren sine Grefswar
Niguthstotter och Brimsstotter till
Norrige / de hade x i i skuter upp-
susta máð Folc och wapn / och stulle
de Christna Folket i Norrige / má-
dan Gref-Hakon ware borta. Nu
áhr först att seya om Keyfaren och
hans þar: De stingu uppá lander och
ságo Danavirke / och tætte dem þer
intet gott att pága. Nu sannes Key-
far Otto och Konung Harald / och
begyntes slaget stragst emellan deras
steys Folc / och fólle monga fór
Konung Harald / och þarfore drog
han þar ifron. Sedan lade Keyfa-
ren till lands þa andra síðan wíð
Slesvijsk / och þar war Hakon Jarl
fore; han fóll och an þa honom /
menn þar bles þer Keyfaren tyngrer /
miste han mycke Folc; och lade þar
ifron innat landet / hvar þan þess fun-
de komma till / þar mótte þan Kristja-
menn med seyr stora step. Keyfaren
spurde

exercitu obviam iverunt. Rex suum exercitum Ægilduram ducebat; Haquinus cum suo
ad Sliz oram profectus est. Cæsar cum rescivisset Comitem Haquinum in Dania acc-
cessisse, ut auxilium adversus se exhiberet, comites suos (g) Niguthionum & Brimiskieat-
tum in Norrigiam misit. Ducebant illi duodecim parvas naves, militibus & armis be-
ne instructas; quibus injunctum erat Norrigiam ad Christianam fidem convertere, dum
comes Haquinus abesse. (h) jamprimum dicendum de Cæsare & exercitu ejus: cum in
terram ascendissent vidissentque aggerem Danavirke, difficillimum illum aggreffu existi-
marunt. Jam invicem occurrebant Cæsar & Haraldus. Navale mox prælium incipie-
bant, æque Regis Haraldí parte plurimi occumbebant, quare etiam discessit Terram de-
in Cæsar petivit ab altera parte ostii Slesvicensis, ubi erat Haquinus, & hic quoque pu-
gnari cepit. Sed Cæsari hæc difficilior exstitit pugna magnamque cladem passus est,
adeo ut a pugna quocunque possent, discederent. Hoc ipso tempore ipsi occurrebant bel-

34
og dli stór. Keisari spyr hver fyrir þeim ríede? Sa kuadst heita Ali. (K) Keisari spyr hvort hann væri Kristinn madur, eða ey? Hann lest Kristinn vera, oc hafa Kristni rekit á Yrlandi, oc sidan baudst Olaf til lidveiflo vid Keisaraenir Keisari tagdist þat giarnann vilia, þui at mier lisk giptofamliga á þig. Per hantur nu i lid med Keisara. Olaf hefe þriuhundrd manna. Keisari oc Olaf oc adrir Höfdingar gidra nu rád sin. Þvi at þat vandrædi kom þeim at hondum, at herin var vístalaus; enn fenadr allur i burt tekinn, oc feingo þeir fyrir þuteingin strand högg: Þotti þeim þa tuent vandræda á vera, annar huort at fara burt vit sua buit, eða drepa reidskiota sina til vilsta sier; oc Þotti þeim hvertveggia ilr, oc þo vill Keisari fyrir eingann mun frá huerfa: er hann nu miog á hyg-gio fullr um sin vandrædi. Let hann þa kalla til sin Ala: oc er han kiæmt fagnar Keisari honum vel, oc bad hann gíefa rád til; þat er velgeigadi um þetta mal, at þeir

sporde hvern fór dem ráðde; hann svarade sig þetta Ale. Keysaren frágade om han var Kristen? hannsa-de sig vara Kristen och blifvot ded up-pa Yrland: sedan bød Dlof sig Keysaren til hjælp; Keysaren sade sig bød gíefna villia hafva / ty wäl ryckes mig om þig. Han kom nu i söllte mäd Keysaren. Dlof hade tre-hundrade menn. Keysaren / Dlof och andre Höfdingar / rådgörde nu tillsammans; ty att dän öfveran war kommit dän tillhanda / att hären nu intet hade mera maat / utan all bö-skapen undantford / att de där före in-tet kunde få något rof wiid stranden: Thætes dem nu twentie swärheter på kombne / att antingen så slæte reesa bort / eller att slæta sina hästar till mars: Wäda sell dem illa / Keysaren wille och ingalunda / ehuru det böc wore / ryckla upp: war han nu nog betymnat om sin nöd. Han lät sal-la till sig Ale. Då han kom / segnade Keysaren honom wäl / och bad honom gíefa något gode råd; seyndes dåð är så betenck i uti detta målet / att an-tingen moße wiß mäd sådant tillfond draga

fyrir eigi við sua buit, frá at hver-fa, oc þeir æti eigi ros sinn, edur omniur ueti. Ali svarar; Gud fle rád fyrir, enn þann metnad hafi ek á rádagierdum mínum, at ek vil at þat se hafi, er ek legg til. Ocer þat mitt rád fyrir; at ætu ingen-nuæti, hvat sem vir-liggr. Þui vill eg játa tagdi Keisari, oc þvi odrur at þu gíær fyrir. Ali mælti: vier skul-lum heita almattugum Gudi, at hann gíefi oss sigur. þat rád vil ek ok tilleggia, at allr herinn fari i skog i dag, oc skal hver mäd fá sier byr-di viadar, oc bera at vir kino, oc sláum huad þa i gionist. Nu var sua giort sem hann mælti fyrir. Diji-ki var giort fyrir utan virkie, tijo fadma breitt oc sua diupt, enn kallalar sentir yfir hlidinn. Enn er þeir höfdu vidinn at dregit virkin-no, þa giordo þeir bruar stórar yfir dijkinn: tizþann toko þeir vatnkier ottofusinn, oc baro i lo-kar spano oc tíðru, oc skann log-du þeir eldi, oc leto span kídrol-dinn reona at virkino, med þessum umbu-

35
draga þar skon / eller ára hástar och någon annan obehagelighet. Ale svarade; Gud see före oss: Men-ned tycker mig om mitt råd / att dåð bör där wiß blifwa som tag råder. Och ähr dåð först; att intet ära hä-skar eller något obehageligt / ehwad nöden då kan trengta. Dåð vill tag och låsta sade Keysaren / allenast du wille seya huru wiß stolta bära oss är. Ali sade; wiß skolon antropa Alti-mechtig Gud / att han gífewer oss seger. Dåð rådet vill tag och gífwa / att all hären far til skog i dag / och skall hwar mann taga en börda med / och bá-ra till wärket / och så wiß då see hwad där mäd kan uträttas. Wæs så giore som han hade sagt. Utan för wär-ter war ett dike giore / tie sambnar bredt och så diupt / och torn satta öf-wan på portarna. När de hade bu-rit weden till wärket / giordt de stora brocar öfwer grafwen. Sedan togo de ámbat Dera tusende mäd ríðra och boro där till smott rålgda ríðrweðs spánar / och satto eld uti och láto stár-len löpa till wärket / så tillagade. Sun-

lätöres cum sex navibus. A Cesare interrogati qui essent? Qui præerat, se Ali nomi-nari dicebat. An in religione Christiana institutus esset, quæsiuit Caesar? (i) se esse, in-que Jelandia fidei præceptis institutum, respondit. Cesari post hæc auxilio se obtulit: quod is se libenter accipere dixit, sibi que illum optime placere. Jam Cesaris exercitui accessit Olaus cum trecentis militibus. Caesar, Olaus, & ceteri duces consilium iniver-runt; ipsis enim hoc incommodi acciderat, quod cibo carerent: Omnibus enim pecudie-bus abactis, nullam prædam occupare poterant. Duo itaque incommoda imminebant, ut aut discederent hoc manente rerum statu, aut equos mactarent, quibus vitam sustine-re possent; utrumque grave erat. Quidquid accideret Cesari, nullo modo abire vo-lebat: jamque plenus sollicitudinis ob incommoda quæ adveniant. Alonem accessit

justit. Is cum accessisset, optime est exceptus, utique consilium daret rogatus; eale neme-pe quod plurimum profuturum crederet, ne rebus sic stantibus discederent, aut equos mactarent, vel alio incommodo cibo vescerentur. Alo respondit, Deus consilium op-timum novit. De meo autem consilio hoc existimo, quod illa quæ dixerim, rata velim haberi. Et hoc primum consulo, ne quidquam a Deo prohibitum consumamus, quæ-cunque nobis necessitas incubuerit. Hoc tibi concedo inquit Caesar, sed etiam quid fra-deas, scire aveo. Deum invocemus dicebat Ali: ut victoriam nobis det. Hoc quoque volo ut totus exercitus sylvam adeat, & quilibet ex illa fasciculum lignorum comporet, ad vallum, deinde videamus quid effici possit. Ut loquutus fuerat factum est. Fossæ an-te vallum castit, tringenta ulnarum in profunditatem, totidem in latitudinem, & per totum vallum castella posita. Cum ligna vallo adportassent, pontes magnos supra fossam fecerunt; dein vasa lignea octo millia sumpta, quæ pice & pingvibus ramentis lignicis repleta

umboniogi. Sunnan vindr var í hvasf, oc þurt vedr; Tok þá eldurinn at brenna Kírdöldinn, oc lausa vidinn oc sík ann hóp í virkir, oc brann þá hvert af öðru, allt þar til er upp varbrunnit allt Danavirkí, á þeirri lomu norru. Enn er mornadi þá giordi á regn mykit, sua at men mundo varla, slíkt vatnfall kommit hafa ór lopti, oc af þui sloknaði allr eldurinn, matto menn fara þá þar þegar yfir, enn þat var ecki mið oc líklegt, ef ey hefði regnid komit. Oc er Haraldr Kongr ok Hákon Jarl vita þetta, þá slar otta miklum í skáp þeim. Flya þeir undan oc til skipa sína, enn þeir Otta Keisari ok Ali, fara yfir bruarnar; oc höfdu þeir þá fastat siegr dagar til sígurs fer. Enn nu feingo þeir engar vistir, oc fotti Keisara vel gjesit hafa ráð Ala. Þá spyr Keisari, huadann hann væri attadr? hann svarar; Nu skal eigi dyliaft leingt. Ek heiti Olaf, oc em ek son Tryggva Kongs af Noregi. Nu sat þeir Otta Keisari oc Olaf, eftir þeim Haraldi Kongi oc Hakoni Jarli,

repleta igneque addito, ad vallum sic instructa promota sunt. Ventus bene acris á meridie habet, vala itaque accensa & ad vallum promota, alterum ex altero ignem cocepit, donec totum fortalium Danavirke, illa ipsa nocte consumptum esset. Illucescente die, tantæ pluvie descendunt, ut pauci meminere tam copiosas, de celo descendisse. Hinc omnis incendii reliquæ extinctæ, ut vallum superare possent; quod nemini concepit prius visum, nec nisi pluvie descendissent, fieri unquam potuisse videbatur. Hoc cum Rex Haraldus & Comes Haquinus rescivissent, maximus illos terror invaluit. Fugam deinde ceperunt ad naves suas. Cæsar Otto & Ali pontes jam supergressi, postquam in diem quatuor diebus, ut victoriam consequerentur, servassent. Cibi copia jam esse coeperat, & videbatur Cæsari optimum sibi consilium ab Ali ne datum. Interrogante autem Cæsare unde ortus esset idiatius non occultabo inquit. Olaus nominor, sumque Tryggvi Regis Norrigæ filius. Jam Regem Haraldum & Comitem Haquinum, Cæsar Otto & Olaus

Sunnan vöðr var þá stærst; oc trott; tog elden þá at brenna Kírdöldinn; oc sedan í vörket / oc brann hvar eftir annars; allt var eitt at þetta Danavirke var uppbrennt / þá den samma natten. Nár morgonen blef kom stærst vagn; så att ingen kunne minnas slíkt vatnfall; ellsförðende kummit af Öttneslen; uraf þetta sloknaði elden; att de nu kunde komma þar öfver / hvíl. fer ellsförðende var myckt ölljst / hade icke vägnar kommit. Nár Kung Harald och Gref Hákon detta singe veta / kom dem en stor reddhoge uppá. Flydde de nu undan och til sine stæpp / menn Reyfar Otto och Ale foro öfver broarne / och hade de þá fastat fyra dagar / att de morre fá segr. Nu singo de nog maat / och thette Reyfaren Ale gisvite gode råd. Och sporde Reyfaren af hvarð hertoombst hann vore? Hann svarado: Jag skal intet lengre döltas. Jag heter Olof / och är tag Konung Trygvs af Norrige Son. Reyfar Otto och Olof söcktu eftir Konung Harald och Hákon Jarl / och sloges de tre

gonger

Jarl, oc Otto þeir þá þria dagar, oc vard þar myckt mannfall; oc flyddo þeir Haraldr Kongr oc Hákon Jarl, hvar sinn; enn þeir Keisari oc Olaf forro eptir um landit; oc hvar sem þeir foro, höfdu þeir öllum mannum at Kristnast, oc skildi þá allir þeirra luttir í frídi. Nu kofu þad flestir sem best giegndi, oc toku þeir tru, en þeir er ey villdu þat, þa voro þeir drepnir. Vinna þeir nu mykinn sigr oc frægann. Þeir halda undan Hákon Jarl oc Haraldur Kongr; oc sia nu at þeirra luttivar æ minni oc minni, sua sem folkir Kristnadist; oc hafa þeir nu stefnu sín í milli. Þikir þeim nu þraungva at sier mið, enn þeir flydir frá skipunum, oc þar stæðstift med þeim at senda menn til Keisara; oc beiddu sier fríða, oc taka þá eigi fyrir at Kristnast. Nu fara sendi menn til Keisara oc bera upp ærindinn, oc tekr Keisari þui vel; oc vill hann at þeir eigi þing allir samman: Fara sendimenn aftur oc leigia þeim sua búið: Oc nu komo þeir allir á eitt þing,

Olaus persequabantur, triaque prælia habebant, in quibus maxima elades. Fugam Rex Haraldus & Comes Haquinus qualibet vice capessabant, quos Cæsar & Olaus persequuti, quocumque autem perveniebant; ut Christianam fidem reciperent Imperabant, si res illorum in salvo mansuras. Elegerunt hoc quibus melior mens erat, fidemque receperunt, qui id autem recusarunt, occisi sunt; sic Maximam & celeberrimam victoriam consecuti. Sed fugæ intenti Rex Haraldus & Comes Haquinus, videbant, conjunctionem suam indices eo graviolem fieri, quo frequenter indigenæ Christianam recipiebant Religionem; inter se itaque deliberabant, videbaturque res jam pessime constituta; naves autem reliquerant, convenitque inter illos, nuncios ad Cæsarem mittendos, pacemque petendam; Christianam autem pietatem nullo modo recipiendam. Ad Cæsarem Legati pervenerunt, negotiumque exposuerunt; quod ille bene excipiebat, volebatque ut una convenirent. Legati hoc accepto responso, recesserunt; cuiusque quid ipse esset

H

retu-

gönger / och blef þar starr mannfalt; och flydde Konung Harald och Hákon Jarl alt stadigt; menn Reyfaren och Olof sölgde eftir / öfver landet; och chwæ de foro höfdu alla menniskior Kristnas / och þá stulle all deras egendom vara í fríð. Þetta urtealde största deelen / de som best betenckte woro / och togo de emor Troont menn de som det intet wilde / de blefwo dreyne. De singo nu en stoör segr och wordo namn-kunnige. Kung Harald och Gref Håkon drogo alt undan / och sågo de nu sier wilstor bliffwa mindre och mindre / som Folket Kristnades / hade nu samtaal sin emellan / myktes och nöden nu trängta hårt uppá sig / si döde så isron stæppen och stöte sin emellan / att senda menn til Reyfaren och blida sig fríð / menn dock luter lara Kristna sig. Senninge buden foro til Reyfaren och sade sier ärende / Reyfaren upprog der wäl; och wille hann de stulle komma samman til taals alle tithopa: Senninge buden foro tilbaka och sade hvar de utrætar. Nu kummo de ellsamman til ett þing

Þing, oc hefr þat siðmennast verit i Danmörk (k) þa stod upp á Þingino Biskup, þá er var med Keisara oc Poppa het; hann taldi tru fyrir þeim, vel oc leingi. Haraldr Kongr mælti, er hann hafði heyrdá tolna; ecki er þat at ætla, at eg muni skapaft vid tolu þina einafama man, nema ek sái þat þessi tru fylgi meiri kraptur, er þier bodit; enn hinn er vier höfum adur. Biskup mælti þá; skal oc eig þarskorta, at reina skal tru vora. Nu skal taka jarn, gíðra glóande, oc man ec bera þat i losa mier nijo fet, enn ef alsvaldandi Gud lifir mier vit bruna, sua at hondinn sie heit, þa skal lid ydvart oc þier trutaka. Nu iáta þessu Kongur oc Jarl, oc allir þeirra menn: Síðan geinger Biskup med jarnid, oc brann hann ey, sua lifði Gud honum: Oc er Haraldur Kongr sier þetta, þá tekur hann tru oc allir hans menn, þui at ollum þotti mikils umvert um þetta takn;

oc

och war þed' ett allmännligast Þingt hela Danmark warit hade. Då stod up på Þinget Biskopen / som war med Kejsaren / hwilken heet Poppo; han predikade för dem Kristna troon / wäl och lengte. Konung-Harald sade då hann hade hördt talet; inhet ähr ded att tänka / lag ombyter miet sinne af dier taal allena / utan tag teke seer att med denna troon / du wäl wä skole antaga / följter större kraft / än mäd dän wä hafwa tillsörende. Biskopen sade då; däd skall och in- ter seela / att du och teke skal sä se war troos kraft. Jag skall nu taga jarn och gíðra ded eldröde / och mon tag bera det i min hand nie steg / och om dän alzmechtige Guden bewarar mig / att jag inter brennr mig / utan handen ähr heel / då skal du och dier folck taga wið denna troon. Derra bejatade Konungen och Jarlen och alla deras menn. Sedan gick Biskopen mäd jarnet och brende ded honum inter / sä bewarade Gud honom: hwilket då Konung Harald säg / tog hann och alle hans menn wið rätta troon / sy allom tyctes tetta under-

tecknet

revelunt. Singuli jam ad consilium venerunt, eratque conventus maximus eorum qui in Dania unquam fuerant. (k) In conventu surrexit Episcopus Cæsarem comitatus, nomine Poppo, qui Religionem ipsi luculenter & optime referebat. Rex Haraldus cum verba ipsius audivisset: Non est ut me solo sermone Tuo posses persuaderi existimes, inquit; videre gestio Religioni huic majorem vim adesse, quam illi curante hac credidimus. Neque hoc deerit; respondit Episcopus; fidei nempe Nostræ efficaciam experieris: Ferrum jam sumam, ignitumque faciam, manuque portabo noyem passus; & si Deus Omnipotens, ab unctione me servaverit, adeo ut manus integra fuerit, fidem Tu & subdit tui recipietis. Hoc in se receperunt Rex & Comes, & qui illis suberant: Portabat dein Episcopus ferrum, quod illi nihil officere poterat, sic enim a Deo servatus est. Hoc viso Rex Haraldus omnesque subditi illius, Christo nomen dederunt; omnibus enim hoc

admira-

oc var þá skyrdur allur Dana her: Enn Hakon Jarl var alt tregari til truavinnar, enn þotti þó hardur á annat bord, oc geck þó til um siðir oc tok skjörn; oc þegar er þat var giort, bad Jarl sier ordlofs til heim farar, oc þat þá hann af Keisara: oc skildi hann þat til, at Jarl skildi Kristni halda i Noreg, oc biðda öðrum trona, ella skal hann uppgiefa Ríkit. Nu fer hann i burt, oc um farin veg klemur hann vid Gautland, oc heriar þar; enn hann sendir aptr, prestra þá er Keisari hafði sent med honum (l) Jarlinn tpyr þa til eins hóts, er i var hundrad Guda; oc var þat helgat þor, þanga fer Jarl oc brytr hót, enn teckr sið alt. Hann rænr þá víjda um landit, oc feck myket fe, oc fór til skipa sinna. (m) Ottar Jarl er þa red Gautlandi bregdur vid skíort oc fer at Jarli oc nár honum eigi; þui at Jarl var þa i burtu. Ottar Jarl quedur þa þings, oc gírrir Hakon Jarl ut-lagann, oc skildi hann heita vargt i Veum,

er

admirabile visum, Baptisatque est omnis multitudo Danica. Ad fidem recipiendam difficilior Comes Haquinus erat, videbaturque maxime contrarius, ultimo tamen se Baptismo lustrari permisit; quo peracto negotio, domum redeundi veniam Comes petijt, accipitque a Cæsare illa conditione, ut fidem Christianam conservaret, & in Norrigia propagaret. Sic abiit, venitque in Gothiam, ubi maximas rapinas fecit; sacros autem homines quos ipsi Cæsar tradiderat, remisit (l). De sano dein resciverat Comes, cui centum Dii inerant: sacrum vero Thoroni, illuc perrexit Comes sanumque destruxit, & bona quæ illi inerant abstulit. Prædas circa Gothiam latè quoque egit, multasque divitias corrasit, cum quibus naves petivit (m) Comes Ottarus, qui illo tempore Gothiæ præerat maximis itineribus illum assequi conatus, sed hoc illi non successit, in tutiora enim se receperat; conventum itaque indixit Comes, in quo exfulem declaravit Haquinum

H 2

nomina

tecknet store / och blef då döpt heela Dansta håren: Men Hakon Jarl var alt trögare till antaga troon / och tyctes vara hårde där emot / menn glect dock till på siðstonet och lät sig döpa, och då det war giort bad Jarlen sig los att reesa hem / och det fick hann af Kejsaren; och stök däd där till mäd att Jarlen skulle holla Kristendommen i Norrige / besalla och androm denna troon / eller skulle hann uppgifwa sitt Ríkte. Hann reeste nu hore och i vägen kom hann innåth Stöland / och hárade där, menn Presterna som Kejsaren hade sendt mäd honom / stíckade hann tillbaka. Jarlen sporde om ett Afgudehuus / hvarumtore hundrade Gudar och war det helgat Thor. Dírth reeste Jarlen / brót nið huset och tog alla egodelarna. Hann rövade sedan wiðda fring landet / fick monga egodelar / och soor sä till siina skepp. Grefwe Otto som dän ríjden Regierade öfwer Stöland / brót hastigt upp / och for effter Jarlen / menn hinse honum inret; sy hann war borta. Ottar Jarl lät då stemma Þing / och gjorde Hakon Jarl landsflychtig / och

skulle

er hann hafði brotið hit ætta hof
í Gaurlandi. Oc er þetta var tilbinda
þa spurdu þeir Jarlarnir, Nigunio-
ter oc Brimmiskiatir tiltekior Hako-
nar Jarls, oc þotti eigi von frij-
dar. Fara þeir þa burt af Nor-
eg með skip sín öll, oc ánnur
atta, oc voru þau öll ladinn af
monnum oc fe, oc vildu eigi bi-
da Jarlsins. Enn er Hakon Jarl
spurdi huad Jarlarnir höfðu at hafit,
at þeir höfðu Kristnat alla Vikina,
þa vard hann þessu reidur midg,
sendir hann þa ord um alla Vikina
at eingum skuli lida á þessum
sid at halda. Oc er þad spurdt,
hudo þeir undan er eigi vildu
Christinnu neita; enn sumir sne-
rpt til heidni. Jarl særift oc til
heidni, oc let Jarl mörg hof reifa-
sem brotinn höfdu verit; oc si-
tur hann nu i fridi oc rædur
hann nu einn Noreg öllum, oc
gelldur einga skatta Haraldri Kon-
gi, oc i reinan er midr þeirra
vinfeingi. Keisari oc Haraldr
Kongr oc Olaf, foru allir til ein-
tar veitflu; oc adur þeir skiliast,
heytr

Stulle hann þetta Helgebonnars rög-
ware / effier hann hade brutit detsör-
indmista Afguda huus i Gideland.
När detta handlades þa spurde Jar-
larne Nigunio. och Brimm. Håkon
Jarls förhållande / och endres sig-
tefe så nufra setid. Foro de då börg
af Norrige med alle sine ftepp. och
där till ofta andra / alla wore betal-
skade med Golder och gods / och wille deo
intet blida Jarlen. När Gref-
Håkon spurde hwad Jarlarna habed
göret / i det de hade Christnat heelan
Wiken / bles hann där öfwer mycket
wreder / sende bud Rring heela Wt-
ken / att ingen skulle lidas som hölle
dån seden. Willeter då ded spordes /
flydde de undan / som intet wille för-
lata Christendommen; menn som bli-
ga gingo tillbaka till hedendomen.
Jarlen bles och hedning och lät så
manga af Guda huus uppsättas som
nederbrutte wore. Satt hann nu i
frid och rådde ensam öfwer alt Nor-
rige / gaf och ingen skatt åt Konung
Harald / och minskades nu nog deras
wänstap. Knsaren / Konung Harald
och Olof / foro alle till ett samqumt
och

nominarique debere dicebat latronem factorum, quod summum Vestro-Gothie fa-
num destruxisset. Hæc cum gererentur, relatæ Cæsaris Comitibus Nigunio & Bri-
miskiato Haquinus actiones sunt, quare sibi pacem non futuram existimantes, cum omni-
bus suis navibus, adque has aliis octo, singulis viris & divitiis bene oneratis discesse-
runt, adventu Comitibus haud expectato. Cum autem Haquinus Jarl, Comes ille & Chri-
stianam pietatem Wikæ inhabitatoribus persuasisse inaudivisset, irarum plenus, se nemi-
nem illi Religioni addictum, toleraturum edixit. Quod cum tumore periret, Chri-
stianæ fidei tenaces aufugerunt, ceteri ad Ethnicum statum redibant. Comes vero plu-
rimam partem quæ diruta erat, reparari fecit & pacem optimam habuit, totique Norrigiæ
imperavit, nec Haraldus amplius tributarius existit (n) unde amicitia illorum
multum diminuta. Ad unum convivium Cæsar, Rex Haraldus & Olaf
vene-

heytr Haraldur Kongr at allir hans
menn skulu tru halda, oc þar
lefndi hann, oc siðann skiptu
þeir glausum vid. Eptir þat fer
Keisari heim til Rikis síns,
med biortum sigri; oc þa haud
hann Olafi Tryggva syni at fara
med hær: enn hann vildi þa hel-
dur fara i annan stad, oc heria
á heidnar biódir; oc skildest þeir
med vinattu.

Era Olafi Trygva syni.

CAP. XIII.

Sidann fóro þeir Olaf med lidi
sino, oc heria bæði á Bretta oc
Yra, oc Skotta; ocheriudu á heid-
nar biódir, enn leto Kristna menn
fara i fridi. Enn så var kaup-
máli med þeim Olafi oc Sgur-
di Jarli, at huer Olofs madur
skyldi taka tva luti, enn Jarls men-
cinn; enn Olafur sialfr þria luti,
enn

och förr än de stildes / såfwade Ke-
nuna Harald / att alle hans menn skul-
le bliffwa wiid Christna tron / och
der höll hann / sedan stifiade de gäs-
wor sin emellan. Effier detta for
Knsaren hem till sitt Wiste med en
hårlig seger, han bød och då Olof
Tryggwason fara måd sig: men wöl-
te hann heller reesa annorstades och
hæra på Hedningar / och stildes de
mådh wänstap.

Om Ol. Tr. huru han herlade på
Jreland och seet hunden wiig.

CAP. XIII.

Sedan for Olof måd sitt Guld /
och herlade både på Britanner-
ne / Jrelandingarna och Skottarna;
hann herlade på Hedningar / menn
lät Christna menn wæra i fri d. Ed-
ledes hade Olof och Gref-Sigurð
kommit öfwerens / att hwar Olofs
mann skulle taga två lottar / och Jar-
lsens menn allraast en; Olof sialfr tre
lottar /

venerunt, & prius quam dissociarentur, promissi Rex Haraldus suos omnes in vera fide per-
manuros, quod & optime servavit, dein dona invicem distributa sunt. His peractis in
Regnum suum Cæsar rediit, celeberrima victoria potitus. Ut se comitem Olaus Trygg-
vasonius præberet, rogavit Cæsar: verum renuit ille, se alio proficisci velle dicens, ubi
prædas in ethnicismum colentes exerceat licet, & manente optima amicitia, ab invicem
discesserunt.

De Olao Tryggvasonio quomodo acceperit canonem Vigæ.

CAP. XIII.

Post hoc Olaus copiis probe instructus expeditionem in Britannos, Irlandos & Sco-
thos suscepit, Ethnicis que persequens, cum Christianis pacem coluit. Sic au-
tem inter Olavum & Comitem Sigurðum convenerat, ut quilibet sociorum Olai duas par-
tes communis prædæ caperet, cum Comitibus vero unam sortirentur; ipsemet Olaus tres
libi

enn Jarl oc einn. Oc var fyrir þa
sautuaskipt, at Olafur sialfr at upp-
hafi oc hans menn; ofludu meira
at skiptis, fyrir takir hardfeingis oc
allrar framgaungu. Þat barlt at,
þa er þeir voru i Yrlandi, oc höfdu
tekit herfang; er þeir atto ópt at
hrosa, þa ráku þeir til skipa otalli-
gar hiardir: bædi naut oc landi
oc geitur; oc ætludu at bua þat
til vistar sier. Þa gekk at Olafi
eirn fátækur huand-karl, oc herfi-
liga buinn, oc bad hann gíefa sier
hiórd sína, þa er hann kiendi sier,
oc reka aptur til húsanna sinna. O-
lafur svarar: ey ma ek veita þier
þat er þu bidur, þvi at ecki
fær þu skilt hiord þinna, af sua
mökum fiolda; þvi at mant hvar-
ki meigia kienna, nie samansam-
na, oc eingi madr man fá finnaft
er líjki gieri á þui. Buandi mælti
þa: Gerit þa miskun vit mik at ek
fai þat af þe minn, er skilit fær til
banda mier hundur min. Þa mæl-
ti Olafur: ef þu átt sua spakann hund
sem

löttar / menn Jarlen och så en. Och
skledde fördenstuld at således stiffe-
des / att Olof stälf och hans menn i
begynnelsen för skaffade mera till stifta
mådd deras modighet och framgång.
Ded hände sig då de voro i Yrland
och hade tagit rof / då de offra hade
att rosa sig af / tiörde de och till stöp-
pen en otalig Fåhoper / både större och
smärre boskap och getter / och tenckte
att laga sig ded till maat. Dägleck till
Olof en sätteg illa flädder bonde / och
bad honom gifwa sig tigen sin boskap /
dän hann kunde få ännu tigen; och att
hann motre så tiöra dän hem. Olof
swarade: Jag kann intet göra dig
derdu: eder / ty intet kann du ächtfi-
lia din hiord af så stor myckenhet /
och hvarken lærer du dän tiänna eller
tunna i hopasambla / finnes och ingen
dän ächtfildnad der i kann göra.
Bondens sade: göradäc mistun wäld
mit / att tag får ded af minn boskap
som min hund kann ställa at mig. Olof
swarade: Om du hafwer så floof
hund som du säger / att hann kan ställa
dina

sibi heberet, Comes unam saltim obtineret. Ejusmodi autem partitiō inter illos esse
debebat; quia Olaus militesque illius, cum primum societatem, inissent, fortitudine sua
& progrediendi audacia cæteris plura comparabant. Accidit aliquando cum in Yrlandia
essent, prædamque occupassent, quod sæpius contingere solebat: Pecorum diversi gene-
ris copiam maximam, ceperant; in qua tam boves quam vaccæ, oves & capræ fuerunt:
quas cum ad naves ducerent, cogitantes cibaria hinc sibi parare, Olao occurrit rusticus quis-
dam pauper & lacero vestitu, rogans submissè sibi restitui pecora sua, quæ agnoscere
posset, utque illa domum abigere liceret. Huic respondit Olaus petitioni tuæ satisfacere
non possum, cum pecora tua in tanta multitudine discernere nemo queat, dignosci enim
& segregari nullo modo possunt, nec reperiri quenquam credo huic negotio sufficientem.
Colonus dicebat, benignitatem Tuam mihi impertire ne grave ducas, ut tantum restituatur
de meis pecoribus, quantum à cæteris segregare mihi poterit canis meus. Olaus in-
quit, si canem tam sagacem habueris, ut possit tua pecora ab alijs dignoscere, sagacitate

&

sem þu segir, at hann fær skilit frá
saudi þina, oc naut oc merkt þat frá
annari hiórd, med kunnato sioni oc
speki, þa vil ec veita þier þen þina
Enn hygg at þu, athundur þinn giö-
ri oss enga dudl. Enn at biðdanda
bonda, þa hleipur fram hundurinn
i otallika floock hiardarennar, oc ran-
sakadi, oc eigi á halfri stundu hafdi
hann frákilid alt se bondans, oc rák
aburt frá öðru fe. Þetta undradi
Olof mök oc alla hans menn. Lei-
tar hann nu eptir hverar natturu,
edur viturleiks þessi hundur væri?
Bondin teigir at hann var líjkari spo-
kum birðum enn skínsum hund-
um, þvi at hann hafdi mans man-
vit. Olafur giördi sier þa mykit um,
oc þotti sem var, apata gripur vera
hundurinn, oc bad bondann ef hann
vildi gíefa honum hann: oc bondi-
gaf honum hundin þegar. Enn Olafur
gaf bonda digran gullhring: oc þat
á ofann, enn er var meira veitt, vin-
gan sína, oc skildust þeir nu vinir.
Þessi hundur het Vigi, oc er þat allra
manna mál, at eigi hafi meiri gersemi
verit þess kyns, sem i þessum hundi.

CAP.

& industria sua, quod petiveris non denegabo: sed cave ne canis tuus nequiter rem peragar
& aliena pecora nobis subripiat. Jam iubente rustico, gregi innumero se immiscuit canis
subodoratusque singula pecora, brevi momento domini sui à cætera multitudine abegit.
Admirandum hoc Olao & socijs illius visum, cujus igitur naturæ & intelligentiæ hic ca-
nis esset, scire expetivit! Rusticus dicebat illum intelligentia sua, accuratis pastoribus
propius accedere, quam sagacibus canibus; habere enim scientiam præne humanam. Olaus
ob hoc canem plurimi æstimabat putabatque ut erat; rem pretiosam esse, rogavit igitur
Colonom, ut sibi daret hunc canem, quod & obtinuit. Olaus autem rusticum,
magna armilla remuneratus; quodque magis erat, amicitiam suam pollicitus, sic-
que ab invicem discessum est. Canis hic nominabatur Vige; omnibusque pro rarissi-
mo habitus est.

CAP.

Fra Olafi Trygg. S. oc

Alpin Kappa.

CAP. XIII.

Þater sagt at Olafi kom i England, oa þar var Kappi lá fyrir. Alpin het: hann var manna sterkastr: holmgængu mádr miki'l, oc atti mikla eign; þó at hann hefði rangliga feingit: hann var drambsmádr mikill, um alla lori: eonfrj, dur lynam. I Englandi var ein gæufugeckia: fyrst fyrir frenda sakir, hun var skaurungr slátr: hon het Gyda, ok atti hon mikir Ríki. Þessar kono bad Kappin Alpin, enn hun sva- rar á þá lund, at hun vil þings láta- knedia, oc man ek þar Kíósa mann, er ek vil mier til mans velia: oc Kappi veitti þessutamycki. Þetta spyria þeir Olafi oc vikingarner, hnad eckian hafdi um mætr, oc biug- gúst margir af þeim til þings, oc pryddust agætligum klæðum, oc vœntu at þeir mundo kofnir vera: hófdu oc margir miðk adur reint sig i mann.

De Olao Tryggvasonio & pugile Alpino.

CAP. XIV.

Cum Olaf in Angliam venisset, erat ibi pugil quidam Alpinus nomine. Robore hic Calijs prævalebat & duellator summus existit, qui & divitijs quamvis male acquisitis abundabat; factator summus fuit, egregia tamen forma præditus. In Anglia hoc tempore vidua Nobilissima erat, non solum splendore affinitatis, sed & propria virtute commendabilis. Gyda nominabatur, magno Regno imperitans: Hanc sibi matrimonio jungi Alpinus expectavit: verum illa respondit; ad Judicium volo singuli conveniant, in quo mihi virum ipsamet eligam, qualem mihi convenire vilum fuerit. Hoc responso pugil acquievit. Olaf & peiratis responsum quoque innotuit, plurimique ex illis optime ornati iudicium petebant, expectantes sibi commodi aliquid ex hac electione. Plurimi autem, eorum præclaris actionibus incluti erant. Olaf ad iudicium quoque cum suo comita-

Om. Olaf Tryggvason och

Alpin. Ríampe.

CAP. XIV.

Þá hár áhr och sagt att Olaf kom til England / hvar som var en Ríampe / hvílfen het Alpin: hann var myckit stærker: en storfehtare och hade stoor egendom / fast handán illa hade sáðt: hann var en stoor stryca- re uti alla saker / doct wæter till flap- naben. Þei England war en fórnám ántia / fórst fór sin stæ / hon war och hurtig sláf: hennes namn war Gyda / hon átte stooru godz: den- ne begíráðe Ríampen Alpin / men hon svarade sáledes / att hon wille láta lyfa þing / och dár wíl lag wálta mig mann / dáu mig til mann behagar: til þetta samtyckte Ríampen. Olaf och stóðsvarne spurde hwad ántian hade sagt / och lagade monge af dem sig til þings / och þryðde de sig med kosteliga klæder / wántandes de stulle blíffwa utwalda: hade oc monga af dem gjorde sine prof tilfórende / i far- luga

i mannhættum. Olafi fór oc bioft med þeim hætti: at hann var i lod- kapu, oc holdi haufut sit med síðum hettri: fór hann nu til þings med sínum monnum. Drottning kom oc til þings, oc med henni Þriatygi kuenna. Rídu þar af borginni med skrautligri ferd, oc var hon þó ol- lum góðugligri. Kappin Alpin sat á stóli virðugliga buinn, með hinu dyruka þellum, oc gulli, oc gim- steinum, þulikaft sem Skurðgud væri sett á stalli: Oc nu ríjda fyrir hann, þessar hiner fryðu konur oc sátu á hestum, oc kappinn rock þegar til orða: heyr þu hin gæufu- luga fru, þat er mitt bod, at þier slígit af hestunum, oc velit her sæti þia mier, oc kiof mek þier til maus. Þessi hin ríjka fru, var systir Olafs Skotta Kungs, er kalladur var Quæ- ran. Oc nu let hon mykinn flok á þader hendur fier, oc marga agætta menn vel huna. Hun sier oc þat at Alpin er agætta vel buin. Hun rí- dur nu um mann hringinn, oc hyggv- vandliga at ollum monnum er þar wero comner, bædi at yfirbragdi oc

liga tilfellen. Olaf fór með / och klædde han sig på sáðant sett: hann hade en slit kappa och på hufu en dýp hatt: fóor hann til þinget með sine mennt. Drottningen kom til þinget / och wád hánne trettie quinspersoner. Þe- þe rede ifron Borgen wád stryctætig færd / och wat hon hárligast af alle- saman. Ríampen Alpin satt på en stóol kosteligen klædd / uti dyresta klæ- de / guld och áðla stænar / líka som en Ásgud hade warit satt uppá ein altare: þesse stíðne quinspersoner rede nu fram fór honom och sutto på hástar- ne / Ríampen begynte dáu att seya: hóf þ fórnáma fru / dáu áhr min begíráran att þ stíngen af hásten och stíttlen Eder hoos mig / utwátgen och mig Eder til mann. Dænna meck- rige frun war Konung Olafs í Stote- land Systir: dens som kallader war Quæran. Þu lámmade hon en stoor hoop på báða síðor um sig / menga wætra menn och wál klædda. Þen- ság och ded att Alpin war hárliga klæd- der. Hon red nu fring i ringen af mennerna och ság wál och grannligen på alla de menn / som dijt wore kómbne;

comitatu proficisceretur, sic ornatus; ut vili pallio & pileo oculos abscondentes regeretur. Regiam ad iudicium triginta mulieres comitabantur, quæ optime orna- tæ de castello equis advectæ sunt; quarum tamen omnes Regina longè antecellebat. Sed ille quodam pugil Alpinus insidebat, exquisitè tam vestitu prætorio, quam auro & la- pidibus raris ornatus; tanquam sculptile tabulato impositum fuisset. Jam pulcherrimæ hæ mulieres equis insidentes illum præteribant, quas pugil alloquantur; audi Generosa Do- mina inquit; Rogo ut equo descendas, & locum Tibi hic apud me capias, meque Tibi maritum eligas. Potentissima hæc domina fratrem habebat Olafum Scotiæ Re- gem, qui Quæran nominatus est. Jam plurimos ab utroque latere, viros præstantes & optime ornatus præteribat. Totum circulum prætervecta, omnes qui aderant in- tuita est; examinabatque, tam vultus illorum quam ornatum; verum quem quærebat

oc klæðum, oc finnr eigi þ ann er
hún leitar, oc henni samþi: oc slíke
sama gíörir hon annat sinn, at hún
riydur oc ranfakar huers mans afíönn
oc yfirbragd; oc þridia sín er hon
ried, þa kiemur hún þar er var ma-
dur eirn mikill i lod-kappu, oc er
hún leit augu hans, þa mælti hún;
hier er sá er ek vel miet til bonda,
af ollum þeim er hier eru komnir.
Oc er Alpin sá sek frakíöfínn oc
íuivirdann, súa oc fyrðann þessu
híno ymiliga radi, enn þennan til
radínn, þa greinadi hann berferk-
liga, oc feigir hann skamma riyd-
niota þess rads. Var nú slítt
þingir, enn steknuð ríjk veitzla oc
agíatlig. Flyr nú þetta um öll he-
rud. Szkir þangat nú fyrst Jarl
oc margir adrir höfðingjar, er Olafur
skal fá þessar cono. Oc er hann
satt á veitzlo. þa kiemur þar kap-
pínn Alpin med fullmikilli reitð,
oc bydur nú Olafi holmgangu;
oc feigir hann reina skulo, bæði
megn oc fræk-leik. Þetta var an-
nan dag veitzlo, er Olafi var ein-
vigi bódit. Olafur, kuadst koma
mundo.

invenire non poterat, vel quem sibi optare vellet: Eadem res adhuc semel peracta est,
ubi cuiuslibet vultus & oculi dijudicati. Tertia vice cum circumquiret, veniebat ubi
est quidam magnus sed vili pallio indutus, stare: Huius vultum cum sollicite perpen-
disset, dicebat: Hic reperi quem mihi maritum eligo, ex omnibus qui huc advenerunt.
Cum Alpinus se spectum, despectum & remotum hoc facto, hunc vero electum vide-
ret, ringebatur more furientium pugilum, dicens brevi tempore hunc felicitate hac frui-
turum. Sic finitum est iudicium, adque celebre & splendidum convivium convocatum est.
Huc veniebat Comes & plurimialij magni viri, nuptias Olai celebraturi. Cum vero
convivium esset, una pugil Alpinus ira exarsurus accessit, adque duellum. Olam
provocavit; dicens illum apud se, animum & vires reperiturum. Altera convivij die ad
duellum

mundo: oc þegar annan dag i da-
gan, fer Olafur til holmstefno med
tolfta mann. Oc Kappin kiemur
oc med tuttugo oc síora menn, gein-
gost at síðann med bardaga; oc
fellu af kappu tuttugo oc tveir menn.
Oc þa lagði Olafur vapn sín oc
rann á kappan, oc tok hann hön-
dum oc felldi hann til iardar; oc
síðann batt hann þa alla sterkliga
er lifdu, oc síðann setti hann
kappan á hest, oc let hann horfa
aptr til hala, oc rak hann þa súa
fyri hest, heim til borgarinnar.
Oc er Jarl sá þetta oc adrir höf-
ðingjar; þa þotti ollum þetta ve-
ra hinn frægasti sigur, er Olafur
hafði unnit; eða hverfu kappinn
var hæðiliga leikinn oc íuivirdiliga
neistur: Oc fyrilet Jarl þa, oc
kuadst ey vilia hafa yfirgang þeirra,
oc bad hann á burt fara ór þvi
landi, oc súa giordi hann. Þar
var Olafur nokkra riyd, oc áttu
þau son samann: þau Gyða, er
Tryggvi het; þa bardist síðann
við Svein Alfíö son, þrem nottum
fyri Jól,

CAP.

duellum Olaus provocatus est; qui se venturum promisit. Die sequenti primo diluculo
ad praelium ibat, duodecim comitatus viris. Pugil cum viginti quatuor asseclis ad-
venit, pugnamque exorsus sunt; sed a partibus pugilis, duo & viginti statim desiderari
sunt: Projectis jam armis Olaus impetu pugilem adortus est; vi cepit; terrae allidit; una-
que cum reliquis qui supererant, fortiter ligavit; pugilem adversum equo imposuit; utque
caudam respiciens castellum adiret, cogebat. Quæ cum vidissent Comes cum reliquis
Nobilissimis Viris, omnibus victoria quam Olaus obtinuerat, celeberrima æstimata
est: reputabantque quomodo pugil superatus, contumelia illusus & ignominia affectus
esset. Edixit itaque Comes se amplius non toleraturum, insolentiam superbiamque
ejusmodi hominum, iussitque ut in exilium iret, quod & factum est. Hic moratus
Olaus tempore aliquo, filium ex Gyða suscepit, qui Tryggvi nominatus. Hic pugnabat
cum Sveone Alfíö filio, triduum ante Jolensia.

I 2.

CAP.

Þá er til at teka i þann tíma, er Þried Norege Hacon Jarl Sigurdar son, er fyrr var fra sagt. Sigurdur var sonur Hakonar Griotgardzsonar. Þessi Hakon var ríjkur og vitur, og með sinum ráðum, og veltum, vann hann yfir Komin Harald Gunhildar son, at Hafi i Limafyrði, og annan Gultharald, er hann sialfur lagdi vitjordu: og súa laugdust þessi tva Ríjki samann, Noreg og Danmork: og þa feck Hakon gull þat ett mikla, er frænde hans hafði átt. Sidann settir Haraldur Kongur Hakon forráðs mann og Jarl yfir Noregi, enn hann skildi gjalda skatta Dana Kongi, á hverio ári, og for súa þrettan vetur, at Normenn voro lyðskildr undir Dani. Á þrettanda ári barðist Otta Keisari við Dani: Oc þa flydo þeir Haraldur Kongr og Hakon Jarl i Limafjord. Enn sidann

*De Comite Haquino; reditu illius in Norrigiam, & pugna dein cum Jombu-
nicenibus, ut & sacrificio filio Thorgerda Horgabrud.*

Id quoq; memorandū venit, hoc tempore Haquinū Sigurdi filium Norrigie præfuisse (a) quem admodum prius retulimus (fuit autem Sigurdus Haquini Griotgardi filius) Haquinus potens & sapiens exstitit, ejusq; consilij & circumventionibus succubuit Haraldus Gunhildæ filius, initio sinus Lymici, & Gultharaldus quem ipsimet occidit: Hocque modo Dania & Norrigia, unius dominio subiectæ sunt: Haquinus autem aurum quod cognatus ipsius possederat, potius est. Post hoc voluit Haraldus Gormonis, quod Haquinus ut Comes & exactor, Norrigie præficeret. Debebat autem tributum Regi Daniae quolibet anno pendere, quod tredecim annis factum, ut Norrigij Danorum tributarij existerint (b) decimo tertio autem, pugnam habebat Cæsar Otto cum Danis, fugaque sibi consequerunt Rex Haraldus & Haquinus Jarl, in sinu Lymico, Haquinus in Norrigiam redijt.

Þenna tíðen regjrerat Norrtige Grefwe Hákon Sigurd Son / om þviltten wíi tilförende taalte. Sigurd war Hákon Griotgardz Son. Denne Hákon war mechtig och förstondig / ut sine ráð och klofe annslag / mäd hwílka hann och hade öfwerwunnit Harald Gunld Son wíð Háls i Limafjord / sedan och Gulltharald / dän hann sláf lade til Jordn, och då lades þessa tva Rísker Danmork och Norrtige tilsamman / och stæð Hákon det myckna guldret / som hans frænde hade átt. Sedan satte Konung Harald / Hákon til förestondare och Grefwe öfwer Norrtige / menn hann stulle gíftwa Konungen i Danmork hwarit áhr stætt / och foro fram trettan áhr / att de Norrtiga wore under de Danstas hndn. Þá det trettönde áhret slogt Kysar Otto mäd de Dansta: Och då flydde Konung Harald och Hákon Jarl ut Limafjord. Men flydde

denn flydt Hakon Jarl til Noregs oc gald sidann aldrig skatta Dana Kongi. Enn lido sidar Komo Jomsvikinger, um midvetrar skeid i Noreg, med siutrygi skipa annars hundrad, oc bordust þeir vid Hakon Jarl oc Erik son hans, á Hiorunga vægi: oc bordust súa djarfliga ar fæðam varul i Nordur laundum at þviljk orofka hafi verid. Þeir bordust allan daginn: enn Hakon Jarl forstundum til lands, oc færdi fornir Gudum sinum, oc veiti þeim skall mykit; Oc á þeim deigi var þó ávaxtalas hans bæn; fello þa margir af hans mönnum, enn fat af Jomsvikingum. Oc á öðrum deigi þegar i Solarrod, tilko þeir at berast, alt til þess Sol var i sundri; oc þa for Hakon til landz oc het á þorgerdi Horgabrud til sigurs stæ: enn adur enn vitgeingist hans bæn, gaf hann henni son sinn nijovertra gamlann, oc þa kom hon til orofka med, oc giordist þa ogutlig orofka med hagli, oc þa fello mikok Jomsvikinger. Erikur Hakonar son, venti hardar atlaugur, oc

flydde Hákon Jarl til Norrtige / och sedan gald hann aldrit Konungen i Danmork någon stætt. Lífet dæð effter tummo Jomsvikingarne / miet uppá áhret til Norrtige / mäd ett hundrade stuttu stæp / och sloges mot Hákon Jarl och hans son Erik i Hiorunga mää: och sloges sá mannligent / sá att sá effter dömen drap att ett sådant slag kostver war i Merdlanden. De sloges heela dagen: Men Hákon Jarl for stundom til landz / och förde sine Gudar stænter / och ákallade dem mykit: menn dæn dagen war hans bæn öfrudisam, felldá monga af hans menn / det sá af Jomsvikingarne. Dagen effter i Solenes uppgong / togo de att stæp inn til þess Solen kom i Eder; då for Hákon Jarl til landz / och ákallade Thorald Horgabrud / enn segger: menn för dæ hans bæn blef þeidd / gaf han henne sin son / som war nie áhr gammal / då kom hon mäd til slaget / och blef dæ slaget grufstelligt for hagel stuld / att Jomsvikingarne fællö mykit. Erik Hákon son gíet hårde uppá / och selde monga mæn: och

redijt, nec deinceps tributarius Regis Daniae exstitit (c) Paulo post circa mediam hyemem in Norrigiam Jomsvicenses petaræ, cum centum septuaginta navibus venerunt. (d) pugnamque cum Haquino & filio illius Erico in aquis Hiorungvagentibus suscepunt; tam acrem ut pauci meminerint, in septentrionalibus plagis atrociorē fuisse. Pugnatum est tota die: Comes autem Haquinus interdum in terram ascendit, Dijs suis sacrificia oblaturus (e) quos & multum invocavit. sed preces illæ, illo die nihil profuerunt: plurimi enim illius milites occumbebat, sed de Jomsvicensibus pauci. Die sequenti cum Sol ad meridiem vergeret, Haquinus iterum terram petijt, Thorgerdamque Horgabrud invocavit pro victoria: Sed prius quam exaudirentur ipsius preces, filium ipsi annos novem natum devovit; jamque pugna illa etiam accessit. Descendit jam horribilis grando, plurimique de Iulienensibus petatis ex hac occubuerunt. Comes

oc feldi marga menn; þá flyði Sigvaldi Jarl með Friatyge skipa til Danmerkur; enn Bui var eftir, oc sagði betra ráð at latast þar með karlmenngu, enn flya með akafligi ræðflu. Oc enn þridia dag bordust þeir med ogurligum atgangi: Enn fyrir Bui at margir komu til lidz, vid Hakonar Jarl, enn hinir attu langt at sækia lidveitflu menn, enn margir fellu, þá matto þeir ey vid standu veita. Ocer Bui sá sína menn falla, enn þínast lidit um sek, enn uppgangur tokust, þá tok Bui gullkistur sínar i sína hönd huera, oc hafði adur þarist all snarpliga. Han biof þá med þeim hætti, at hann crægdi handar stufnum i kistu ringana, oc kalladi síðan: fyrir bord allir Bui þegnar. Oc síðann steiprist hann fyrir bord.

*Fra suikradum Hakonar Jarls
vid Olaf Tryggva Son.*

CAP. XVI.

Nu er þar til at taka at Hakon Jarl heyrir mikla frægd, af morgum orostum oc snildar brogdum Olafs Tryggvasonar, er hann vann vijda: þá huglar hann

Ericus Haquini filius acerimus erat, multosque occidit (f) Fugam in Daniam Comes Sigvaldus, jam cum triginta navibus cepit. Bue remansit, dicens præstare fortiter vitam amittere, quam fugam cum ingenti timore & ignominia suscipere. Tertio die iterum acerime pugnatum, sed quoniam multi comiti Haquino suppetias ferrent, ab alteris eum longe aberat aliquod auxilium, plurimique ex illis occubuerant, diutius resistere non potuerunt (g) Bue suorum plerosque occubuisse videns, auxiliumque deesse & hostes naves ascendisse, cistas suas auro plenas manibus ambabus cepit, cum antea fortiter pugnasset. Hoc modo se præparavit, cum manus præcisæ essent, truncos læsorum cistarum ansis interuit, dicens: jam ut omnes Bui affecit mare petatis volo, seque in mare præcipitavit.

CAP.

och nu flyðir þe Sigvald Jarl með trettíu skipum til Danmark; menn Bue var eftir / och sáde betre vara at láta mannsligen lifswet dár / an fly með stoor reddhuga. Þán tridie dagen sloges þe med grufwellig heftighet: men emáðan att monge tummo Þátan Jarl till hiðlp / och þessa hade länge eftir att söfka hiðlp och monga félla / så kunde þe intet lengre stå emot. Þár Woo ság sína menn falla och folket minstas fring sig / och beghnte þe tumma upp på hans stíep / då tog Woo / sína gullkistor / en i hwar handen; sedan hann först skarpt hade fechtat. Så lagade hann sig / att hann rende handskumparna uti listeringarne och ropade sedan: springa för bord alla Woosmenn. Och sprong hann så för bord.

*Om Hakon Jarls Steimpling
mot Olaf Tryggva Son.*

CAP. XVI.

Nu áhr att seya / att Hakon Jarl hófde stórt verðm / af monga Olaf Tryggvason's slachtingar och slösa annslag / som hann wida fring utbræðe.

á marga vega at letia ráð vid, at eyræni hann Hakon Ríjki, eda sono hans; med öngum skiotum edur voveislígum brögdum. Jhugar hann á margar lunder, huern veg hann skal ráð i moti setja, at eigi leti hann sitt ríjki; heldur ætlar hann at setja fyrir hann nokort vielræði, att hann mætti ræna hann ætt jördum sinum eda lifi, Hann létut nu stefna siolment þing, koma þar margir höfðingiar. Þorgeir het madur, Clacka, vinur mikil Jarlsins; hann kallar hann til síns á þingino, oc seigir at hann vil senda hann Garda austur, med þeim erindum, at hann skal seya andadann Jarl, oc þar med at lidit liggi nu höfðingia laust, oc nu se þar allra vili, at unna Olafi Tryggva syni Kongdom: Enn þetta erindi skulu styrkia med þær, tveir modur brædur Olafs, oc sanna þetta, oc seigia sik af þui senda vera, at leida hann sua med soma, til ánnar foltur jardar: Enn frændur Olafs.

Quomodo Comes Haquinus, Olafum Tryggvasonium, decipere & circumvenire studuerit.

CAP. XVI.

De Nobilibus actionibus & prælijs Olai, fama ad Comitem Haquinum pervenerat: multum itaque & anxie prospexit, quomodo præcaveret, ne sibi & filijs suis, Regnum fraudibus ex improviso abriperetur. Varia consilia habebat, omnem rationem colligens, quo posset impedire ne Regno excideret; existimabatque sibi consultius, Olafum insidias struere; ut & vita illum & Regno ipsi debito privaret. Ad judicium universale jam convocatum est, quo potentes viri plurimi convenerunt. Thorgeyrus Klaca quidam nominatus erat; huic cum Comite summa amicitia interesset, quem & in judicij loco ad se accersivit, dicens se velle illum Orientem versus, inquit Gardariciam ablegare, ubi referret Comitem exstinctum, totamque Gentem jam Duce carere; omnium autem voluntate.

utbrättade. Þá ténckte hann på ástíðdige sett att uppfinna ráð / att hann ténckte mád nágot hástige och oförtenckte Ríttigþuð / tager Ríttir ifron honom / eller hans Söner. Hans tantar wore ástíðdiga / på hwar sett hann kunde föresce / att hann ténckte mótte mista Ríttir, fast helder ténckte honom ráðlíg / bluda till emot honom nágot falsket / att hann kunde beröfva honom hans Arf. Jörd / eller och lifswet. Hann lách stembna ett allment þing; dár till tummo monga höfðingar. En mann het Þhorgetr Klacka / Grefwens mycstir gode wánn; honom kallade hann till sig på þinget / och sáde hann wille senda honom Öster till Ríksland mád þe árenden / att hann stalt seya Jarlen vara döð / och alle folket nu höfðingelöst / och att alles wíllta wore att fá Olaf Tryggvason till Konung: Þetta árende stola twá Olafs Moder bröder med sig betræffa / och sána sig dárfore wára ástáð senda / att med heder söra honom till sin Arf. Jörd: Olafs frændur.

Olafr skulu þetta sneria með fullum trunadi, at þeir skulu ey leigia þetta bragd Olafr, fyrr enn þeir skilja á Noreg fotum; þa er þeim heimholt. Súa er oc sagt, at þori þessi hafði oc verit fyrir með Olafr, oc var suzra-bróder hans; oc eigi at sidur hafði hann vittekit þessu viðráði, oc lna fastliga bundit sig i suiklamligum umlátum, vit Olafr Tryggva Son; at fyrirðolum Jarls oc fegðisum; heitir hann fastliga at fylla vilia Jarls. Nu leadir Jarl eftir þessum tveimur frændum Olofs, her annar Carlshofur, enn annar Jostein, oc er þeir como fyrir Jarl, gerdi hann þert fyrir þeim þetta hit sviklamliga ráð er hann hafði sett, enn þeir neitudu at giera þetta, oc seija at þeim var þetta ráð miok vanhent at giera vid frændasinn: Jarl sagdi at þeir mundu velia sverra cost oc uirniligra lut, at þeir neita þessu, þui at þir skulut sverra skiotum dauda, ef þit gidrit eig sem ek vil. Nu treistast þeir ey odru enn iata, þui sem hann mæli; oc bing

gust

frænder stola och giora sin edh / att de intet seya Olof detta svædet / förr än de ähra komma till Norege; då står dåd dem fridt. Det ähr och sagt att denne Thore hade tillförende varit hos Olof / och var hans svornebroder; och icke dess mindre tog hann sig detta stelmystcke före / och förpligade sig fast till att svita Olof Tryggvason; för Jarlens begiäran och skenker; låtade hann sig stola giora hans vilia. Grefmen sticlade efter desse två Olofs frænder; dän emmet Carlshofur / dän andra Jostein; desse då de kummo för Jarlen / gjorde hann dem uppenbart sitt svitfulla råd hann hade fattat; menn de nekade att giora dhetta / och sade att dem wore ded rådet mycket ostenligt så giora sin frænde. Jarlen sade / de må då wälja sig något verre / och något som smärre wore / om de neta detta: th att i stölen stragst döo / om icke gioren som tag vill. Nu torde de ingesannat / utan latade ded hann sade / och lagade de sig nu till resan /

hwar.

voluntate Regimen Olao destinari. Hac negotium tecum duo avunculi ipsius promovebunt, qui verbis Tuis fidem facient, dicebuntque se missos ut illum in paternam hereditatem introducant. Cognati Olai juramento se obligabunt, has insidias illi non aperituros priusquam in Norrigiam pervenerit, deinde ut aperiant facile permissurum. Referunt quidam Thorgerium hunc prius fuisse apud Olauum, quodque frater illius adoptivus fuerit, qui nihilominus, donis & petitione Comitum se persuadere passus est, ut fallacis Olauum Tryggvasonem circumveniret, operamque suam huic nefario negotio commodaret. Comes ad se cognatos Olai accersiri iussit; unus Carlshofdi nominabatur, alter Jostein. Consilium de Olao decipiendo quod inivisset his aperuit; verum negarunt illi se hoc facturos, dicentes maxime sibi inconveniens, cognato suo nocere. Comes hoc si nolueritis inquit graviores conditiones subibitis: Imperium siquidem meum adversantes, ultimum vos fatum manebit. Sic coacti voluntati Comitum vellicari, itinere se prepararunt, qui-

gust þeir nu til ferðar, oc skyrdissinu skipi huer þeirra. Forðu þann til Englandz, oc er þeir como þar spurdu þeir, at Olafr var þa farin austur i Gardarijki, oc si þann sigldo þeir þangat, oc er þeir como þar, fagnadi hann þeim med mikilliblijdo, oc gerdi frændum sinum sagra veitzlo: si þann tok þorer at bera fram, þetta hit stærðarsamliga erindi sit, oc seigir Olafr alla þessa luti, er adur langdum vier. Olafr spyr þa Modur brædur sina, huort þetta er lat er hann seigir? þeir drupnidur hófdi, oc snaurdu udiarfliga, oc med dðpru yfirbragdi, oc qvado satt vera. Olafr trudinu ordum þeirra, at þetta mundi satt vera; þui at þetta sannadi alt lid þeirra. Enn þat undradist Olafr, oc margir adrir, hui þeir brædur voro sva ugladir, i slikum fagnadi sem þeir færo. Nu voro þeir þar um vetrinn. Enn er varadi biótt Olafr austann med sex skipum, oc þau umfram þriu, er þeir hafðu austur haft þessi skip voro ladin morgum dyrligum gripum, oc gimsteinum, oc agiatligum perlum oc alskins farmi, er fá

ten

quilibet illorum suam navim gubernans. Iter in Angliam directum, quo cum pervenis- sent, Olauum Gardariciam profectum intellexerunt, quare & illuc itum; quo advenientes ab Olao benigniter excepti sunt; qui & illis convivium egregium exhibuit. Thorgerius dehinc fraudulentissimum negotium suum exposuit: referens Olao, res prius memoratas. Avunculos suos ille interrogavit, an vera essent quæ referebantur? Illi demissa capitibus; moesto vultu & timida voce responderunt, vera esse. Fidem verbis illorum habebat Olauus, cum relationi omnes quoque socii accederent. Hoc tamen Olao & aliis suspectum fuit, quod fratres hi moesti esset, inter summam benignitatem quæ illis exhibebatur. Per hyemem hic manserunt, primo autem vere, Olauus se cum sex navibus nineri præparavit, exceptis illis tribus, qui de Norrigia in Australes Terras adveniant, hæc naves

K

Morlan.

plurimis

hvarðera af dem stærde sitt skip. Forðu sedan till England. då de kummo dith / sporde de Olof vara faren. Dister till Ryssland / och sedan seglade de dith / hvarð då de kummo / segnade hann dem mycket klärtigen / och giorde sina frænder ett vackert glesse ud. Thorer begynte sedan seya detta sitt lettferdiga ärende / kunnigjörandes honom alla dessa saker / som wi tillförende omtaalte. Olof frågade då sine Moderbröder / om det var sandt som hann sade? de slogo nist hufvuden och svarade blygsambligen och staatligen, dåd wata sant. Olof trodde deras ord / att detta monde vara sant; th och alt deras föllte sannade dåd. Wenn ded förundrade Olof och monga andra / hvarföre desse bröder wore så oglada / wijsd enn sådan undersagnad som de nu hade. Här woro de öfver wintern. När våran kom / lagade Olof sig där öfter ifron med sex skip / och där till de tre / de hade haft dith. Desse skip wore lastade med menga dyra Elenodier / ädla stenar och kostliga perlor och allahanda saker som intet wore mongestådes sedde i

ten var i Norðurlaundum. Hann fór nu vitandi þessar vielar, af frændum sinum; oc med ingum yfi fór hann þessa ferd. Sigldu þeir nu goda byri, med gledi mikilli. Þeir tóko Noreg, þar er heitir þialfa-hellir, oc tioldudu yfir skipum sinum. Oc er menn voro sofnadir, þa ganga þeir bráður á skip Olafs. Þeir fóro liodliga oc litilátliga, oc báðu hann ganga á land, oc hann gíörir sua, oc settiast þeir niður skamt fra bryggjunum, oc toluðust vid. Oc þa mæltu báðir fenn: Vit erum dauðaverdir af yður, oc þar fyrifærum vier þier hofud ockar, fyrri ockrann glæp oc suik. Nu saugdu þeir allana þenna atburd med grati; oc i þessum stad mun ydr frændi dauði hugadur vera. Þa mælti Olaf: hafit þialfir höfud yckar, oc fyrigjefa vil eg yckur þenna lut; enn segit nu hvað giðra skal? Þeir mæltu þa: Þat vitum vier at Finnur eirn á hier bygd i fialli þessu, oc veit hann marga luti fyrri. Komum oc hittum hann.

plurimis prætiosis rebus, lapidibus, margaritis & multis rarissimis cimelijs, inque Norrigia haud unquam prius visis, onerata erant. Nescius fallaciæ sibi structæ, sine aliqua dubitatione iter hoc suscepit, & secundo vento lætus profectus est. In Norrigiam pervenerunt ad partem illam quæ Thialfa hellir nominatur; Tentoriaque supra naves explicuerunt. Cunctis dormientibus ad navim Olaf fratres hi venerunt, tacite & modesto ro-gantes Olavum ut in Terram descenderet; quod & factum est; Itaque haud procul à navibus confidentes, inter se collocuti sunt; amborum autem fratrum, una vox erat. Morte ut nos afficias, ambo meruimus, quare vitam nostram Tuo arbitrio, ob factum Nostrum stolidum & deceptiones subdolas permittimus, Rem omnem deinde in lacrymas soluti exposuerunt, dicentes: hoc nostra deceptione mors Tibi cognate destinata est. De vita vestra aliquid determinare mihi non lubet, inquit Olavus; quin quicquid commissitis facile vobis condono: dicite tamen quid jam faciendum sit? Illi responderunt: Fianonem in montanis his habitare accepimus, cui plurima futura nota, Consultum igitur du-cimus illum adire, ut ex illo audiamus, quid nobis faciendum, Rogandus ille est, ut

confi-

Norlandeti. Hann fór nu hel okunnit denna refan / om sine frenders be-brágeri / reeste och utan något tviff-welsmáhl. De hade god wind och foro med myctin gládie. De tummo till Norrtige / wijsd Thialfa-hellir och tialf-bade öfwer sine ftepp. När soletet hade somnat gingo bröderna till Olofs ftepp. De gingo helt tyst och sachtmo-deltga / och bode honom gå upp å lan-det / så gtorde hann / och satte de sig nider intetlonat ifren bryggian / hwar de taaltres wijsd. De sade båda i sen-der: wijs áhra utaf eder döden wårdes och blindom wijs eder wåre hufwuden / för wår galenskap och swiiftfulla taal. Nu sade de hecla denne handelen måð gråtande / och här men eder frende döden wåra árnad. Olof swarade / beholla siðlswa edra hufwuden / tag wið gftwa eder till denna saten / men seyen nu hwad tag skal giðra? de sa-de då: wijs weta att en Finne boor här i siðllen / hann wer monga saker förut. Wijs wiðlita gå och leta upp honom / och förnimma hwad wijs sko-lom

hann, huat vier skulum giðra: bi-
diom hann rada off nokkur hiel-
radi. Olaf mælti þa: leitr er mier,
oc litit um at hitta þess kyns menn,
edur þeira traust at sækja, enn med
þui at yður hjki þetta? þa verdi
Gudz vilie oc vor. Siðan geingo
þeir i mirkrino om nott, oc var þar
fen óit miðk oc blaut at fara, oc þa
liðp Olaf i fen eitt badum forum
miðk, enn þeir tóko til hans oc stodu
hann ur fenino. Þa mælti Olaf þui
þar sua til, at mier hefnist, oc syndist
þat at illa somir at leita sier traust,
eda fulltingis af Finnum; oc var þetta
af minum verdleik. Þeir mæltu þ:
Þat er fornt mál, at byðna skal at
berur verði. Finnur veit nu fyrri ferd
þeirra, oc lykur upp dyrum hussins,
at mætti hnta bygd hans: oc er,
þeir sið kangat hus, þa hita þeir
leid sina þangat, oc Finnurinn mæl-
tise innann fyrri, oc sagði sua: Veit
eg Olaf huer þu ert, eda huers þu
leitar, oc hver þu mant verða: Enn
eck i þarftu at ganga i hus min, oc
þugt hefur mier verit i dag fyrri þier
siðann er þu komst vit land; oc eig i
fara

consilium salubere nobis impertiat. Parvi inquit Olavus ejusmodi homines semper habui,
ne unquam volui aliquid auxilij ab illis expetere. Quoniam tamen ita vobis placet,
Dei voluntas & vestra fiat. In ipsis tenebris iter susceperunt, eratque illud ut plurimum
paludinosum & incommodum; Olavus itaque utroque pede in scrobem satis profun-
dam incidit, unde illorum auxilio extractus, dicebat: Jam pœna me insequuta est; satis
hinc adparet, non decere aliquid prædicii vel auxilij apud magos petere: merito meo hoc
mihi accidit. Illi responderunt, proverbium vetus est; portentosa sæpe prodesset. Iter
illorum præsciebat Finnus, quare januam domus suæ aperuit, ut tanto melius quo ten-
derent viderent: igne itaque viso, pervenerunt quo volebant. In januam domus suæ
stans Finnus di-cit: bar; quis sis Olav, quid scire experis, quantusque futurus sis, satis
novi: meam autem domum ut intres non licet, gravis quia adventus Tui mihi tota
die fuit, postquam littori appulisti: Non enim parvi Genij Te comitantur, in Tuo

K 2:

iquid

lóm giðra: wijs wiðlita biðia þettom gft-
wa något goderåd. Olof sade tå: Jla
tyctes mig och listet wårde att söfta
sådane menn / eller deras htepp: men
emådan eder synes så / må då fte
Gudz och eder wille. Sedan gingo
dei mörkret om natten / och war där
nog groptgt och blött att gå / och kom
Olof måð båda fötterna ut en vust
dlupt nog neder / menn de toge ut
henem och drogen utur pussen. Olof
sade: Nu bar så till att tag fiet hembb
öfwer mig / och synes död att illa ete-
nar söfta sig tröst eller biðly hoos Fin-
nar / hafwer och tag detta förtiðnt.
De swarade: död áhr gammalt ord-
språk / att ded sem underligt synes
ár offra till bátnad. Finnen wiste nu
förut deras færd / och lår hann upp
sin stufwudör, att de skulle hita till
henom: och då de såge lius för sig /
funno de wågen. Finnen sade int
stufwan: Jaa wer Olof hwem J
áhren hwad J wiðlien och hwad J sið-
re n blitfwa: men intet mågen J
gå innt mtr huus / och tunger haf-
wer mig denna dagen warte för Eder
stuld / sedan J kommen till land; /
hafwer

fara litlar fylgior fyrir þíer, þú at i þínu fauruneysi eru biðrt Gud; enn þeirra samvilto má ek ey bera. Þú at ek hefi annars konar naturu, oc fyrir þuiskal tu utan fyrir mælask. Þa mælti Olaf: Seig nu Finnur, hvat vier skulum at hafast, eða huad tinda verda mun um var vitkipti, eða hvart man ek fá Ríki þetta eða eigi? Finnur sagði, á morgin arla man þori hitta þic á tál, oc vilda eigia vid þig leindar tál, oc man hann bidia at þit settist nidur, hann man oc leita at velia sjer hærri sæti enn þier, enn þu skalt þat ey vilia: Þú at tveir menn hans ero i skogi leiniliga, oc þegar hann gjerir þeim nockut mark, man þeir framlaupa oc drepa þig. Enn þu lát vera tua þina menn i skogi med þessum hætti; oc þegar þu giesr þeim mark, þa laupi þeir fram oc drepri þori, oc med þessum hætti mun þorir veidur vetda, i þeirri snauru, er hann ætladi þeir, ok fer þa sem makligt er; enn litlo eptir þetta man Hakon verda drepinn, enn þu mant eignast Ríkit; oc er þetta er fram komit,

hafwen þu ingen vinga skapnad sör Eder/ ty uest Ederet föllte áhr stalfwer Gud; menn tag kann intet vara i hopa máð þer / ty tag hafwer annan natur / hvarföre moste þu taala dhár utan före. Olof sade/ säg nu þine / hvarð wij stola glöra / eller hvarð denna vår handel afldper / eller må tag sör detta Ríket / eller intet? Þina nen swarade: i morgen bittida lærer Thorer taala máð Eder och beaðla Eder gå upp á landet / att hann má hafwa Ederet lönnliga samtaal / och bestärer hann att þu sitta nider / hann lærer söta sig högre rum / menn det stöle þu intet effterlåta: ty att tvenne hans menn ábra i skogen hemligen / och så snare hann giswer dem något tecken / löpa de fram och dräpa Eder. Nu låter þu tvenne Edra menn vara i skogen máð dån befallning / att då þu giswa dem tecken / de då löpa fram och dräpa Thorer / och på ded settes bliffwer Thorer som gadd i dhån snaran hann Eder hafwer ártat uest / och går då som sig bót; Litter dhár effter bliffwer Hákon drepinn / och då kommen þu till hecla Ríket;

komit, er nú seigieg, at þu stírir Noregs veldi, þa mantu bœða ny ann lid oc ukunnann i þessu landi, oc adur enn þu leittir, munu flestir allir þínir þegnar játa þínu bœði; oc ef þier reinnist þetta med sannindum er eg seigi, þa skaltu ecki biðda mjer annat lid, enn nu hefi ek, oc ey neida mik til þess, þú at ecki ma ek innast til annaré hluta, eða annrarar naturu enn nu em ek. Enn ecki sie ek, at ek meiga vinna ydr einn sama, eða ydvari tygn, nema beri til at hundur ydar verdi sár, sent þu hann til min, oc man ek græka hann. Sipann geingo þeir burt, oc foru til skipa, oc utliodliga, súa at menn vocnudu ecki vid, oc for þetta alt eftir þu sem Finnur hafdi sagt. Oc er þeir Olaf oc þorir ræddo um sessinn sín i milli, oc huertveggi vildi hinn hærri hafa: þa brá Olaf yfr hofur sjer glöfasinom, hinn hægri hendi, oc þa liopo fram af skogi síðir menn, oc voro þar þeir tveir Jostein oc Karlshofdi; oc rannu fram um hina oc þar til sem þeir sátu Olaf

17
þat; och när þetta áhr stíbt / tag nu säger / at þu kommen till styra Noreges Ríste / då lærer þu befalla en ny och okunnig sed här i landet / och innan þu affstån / lærer mesta deelen Edra undersåtare bewillia Eder befallning; och sinna þu att dhed stier som tag säger / så befallen mig ingen annan sed än tag nu hafwer / och rugen mig intet där till / ty tag kan intet beqwema mig till något annat / eller någon annan natur / än tag nu hafwer. Intet seer tag mig på något set: sinna tidna Eder / eller Eder högber / utan sefe så býr till att Eder hund bliffwer sár; sända honom då hit till mig / så skal tag láta honom. Effter detta gingo de sin väg och till fleppen / helt tyft att sefe solet er wahnade / och hånde sig alt effter som þinnen hade sagt. Och när Olof och Thorer de taalte om sátes sin emellan / wíllandes hwar era hafwa det högre / då lyfte Olof sin handste upp med högra handen / och lupo fram uthaf skogen sýra menn / och woro dhár Jostein och Carlshofdi; de ránde fram om de andra / blísh som Olof och

liquidem fodalitio est Maximi Dei potentia: quale commercium ego pati non possum, alia cum natura regat: Tibi ideo quæ scire volueris, extra janua dicenda. Olaus vero, Finnorem instare ut diceret, quid sibi faciendum esset, vel quid in hac re futurum putaret: num ego hoc Regno potiar nec ne? Respondit Finnus: Crastino primo mane Te adibit Thorgeyrus, sollicitaturus utcum illo in terram ad colloquium discendas, quod secretum esse velit, rogabitque ut cum illo confideas: De superiore tui loco illum sollicitum reperies; quem illi minime concedas: duo enim ex illius socijs in sylva, latenti, quí signo illis dato, ad Te occidendum parati sunt. Tu autem fac, ut duo de Tuis, hoc eodem pacto in sylvis etiam sint, ut cum signum dederis, illi ad Thorgeyrum occidendum prodeant: quo pacto ille tuis insidijs conficietur; quod & merito illius fiet. Nec longè post Haquinus occidetur, Tibique Regnum tradetur. Cum autem acciderint

derint quæ prædixi & Regnum Norrigiæ adeptus fueris, novam consuetudinem, in quæ his terris prius ignotam, præcepturus es, & priusquam defines plerique Tui subditi, voluntati Tux obediunt: Si autem me vera Tibi prædixisse expertus fueris, mihi alios mores quam quos nunc habeo, ne persuadere tentes: non enim sustineo naturam mutare. Nec video me Tibi aliquo modo infer vire posse vel Potentiæ Tux reverentiam aliquam exhibere, quin si canis Tuus sauciatus aliquando fuerit, mitte illum ad me & sanabo. Ad naves postea reditum est, tantoque silentio loca pristina repetita, ut nemo nautarum sentiret. Omnia quæ Finnus prædixerat, suum eventum sortita sunt. Cumque Olaus & Thorgeyrus inter se loquerentur & uterque superiorem locum adpeteret: Olaus levante supra caput clirotecam dexteram, ex sylva procurrerunt quatuor viri; Inter quos Josteinus & Carlshofdi erant, qui cæteros prætergressi, ad locum ubi sedebat Olaus

Olafr oc Þorir; oc hingu badir
fenn til þoris, ok lauk þu hans
æfi; oc er þeir þar þetta menn þoris
þa flydo þeir i burt; enn þeir er á
skipum voru, báðu þer grida, oc
þat neitti Olafr þeim ollum er ey
jatto at Kráfnasc, oc honum vilde
fylgd veita; oc þat togo þeir med
þeckum: Oc er Olafr þá þer blektan
med þuikum vielum, oc þo lei-
stann med Gudz miskun, þa gierdi
hann Gudi þackir. Oc er hie nu
erit fralagt at fiani.

Fra Hakoni Jarli þinum Ríjka.

CAA. XVII.

Nu er þat þu næst at feigia, at
þaaleid æfi Hakonar Jarls, þa
tok hann at hardna vit lidin; fyrir
sakar metnadar oc fegyrni. Hann
var oc ueyrinn um Kvenna mál:
þuist hann let þer heimilar allar
conar, þær er hanofeck, huart sem
þat voro fytur, edur mædur,
edur

& Thorgeyrus, pervenerunt; ubi ambo uno idu Thorgeyrum adorti, ut vitam finiret.
Hoc cum vi dissent illius socij, fugam capessabant; qui autem navibus inerant, pa-
petiverunt: Eam Olaus negavit omnibus, qui Christianam fidem amplecti; quique ipsi
inservire recusarunt. Sed in illis nulla n. ora erat, quin voluntati ipsius libenter velifica-
rentur. Cum Olaus cognovisset quantæ fraudes sibi structæ fuerant, quæ Dei misericor-
dia irritæ factæ, Deo gratias supplices egit. De hac re hic satis dictum esto.

De Comite Haquino Divite.

CAP. XVII.

Haquinus quanto ætate provectior, tanto intolerabilior sub levis, superbia & ava-
ritia sua factus est. In sceminis amandis immodicum se præbebat. Usus enim
omnium sceminarum percipere concupivit; cum Sororibus duabus, matre & filia,
stupri

och Thorer futto; och höggæ båda til-
lista och Thorer och lyctades således
hans leswarne; hwilket då Thores
menn sågo / flydde de sin våg; dhe
som wore uppå stieppen begårde sig
frisd / hwilket Olof nette alla dem/
som icke låfwade sig willa blifwa
Christna och wara honom till fölltes
och bidsp / hwilket de och tack samblit-
gen emottoge: När nu Olof såg sig
med sådan swet och list bedragen / och
liktwål måd Gudz nåd frestter / tacka-
de han Gud. Och år hár om neg
sagt denna gongen.

Om Håken Jarl den Ríste.

CAP. XVII.

Nu ár hár hoos att seña / att som
það leð emor Håkan Jarl leððz-
stund / så tog hann och þa att blif-
wa hárðare emot undersætarne; både
fór högfærd och gretigheit stuld / som
och att hann war oregerlig utt qwin-
folks wåsende: ry hann lách raga til
sig alla qwinfolck hann öfwer kom /
Eysfrar /

edur dætur, oc voro þær þa þuili-
kum stundum med honom, sem þat
syndist honum. Tok hann þa at
hardna miok vit alla al þydo: gier-
dist þa folkit honum list hugar:
sua at margir kölluðu Hakon ean
illa. Oc þu er sagt at eirn Jslenskur
madur, hafi ort um hann langt quæ-
di oc ilt, oc sett morgun lutum il-
lum oc saheyrdum. Hakon hafði
meiri ærunad, enn flester menn ad-
rir á blotum oc fálatur giordist þu
fullkommin med honum, at astinn
hitnadi til saurlifis, þu at hann haf-
di vit hond þer conor manna storæt-
tadar, oc margar meyar, oc voro
þa med honum viko eða manud, oc
sendi þær heim suvirdar til fedra
sinna oc Mæþra. Madur het Bry-
niólfr, er bioi Gular-dal oc var
Ríkur madur oc stór-audigur, oc
atti frijda cono. Oc á einni huerri
nott, sendir Hakon Jarl þangat
þæla þina, oc seigir at hann vil at
þeir fliti burt cono hans: oc er
þeir komo á þæinn, var Bryniólfr
kominn i huilo þia cono sinni, oc
þeir baru upp erindi þin, oc saugdu
at

stupri consuetudinem fecit: quas tamdiu apud se retinuit, quamdiu ipsi visum fuit. In
omnem plebem durus exstitit, quare paucis dilectus; atque a multis etiam Haquinus fa-
cinorosus nuncupatus. Relatumque est quod quidam Jslendus prolixum de illo & quidem
acutissimum carmen composuerit: in quo res turpissimæ, nefandæ & inauditæ, memo-
rabantur, Haquinus plus alijs sacrificijs deditus erat; eaque res in tantum apud illum
crevit, ut amor iste ad impuram quoque vitam declinaret: ad se enim magnorum virorum
uxores & filias plurimas accersivit, quas retinebat septimanam aut mentem unum; do-
numque vitiatas Parentibus & maritis remisit. Vir quidam Bryniolphus dictus; po-
tens & opulentus, habitabat in Gular-dal: qui uxorem pulchram habebat. Nocte qua-
dam Comes Haquinus illac servos suos mittebat, cum mandato ut uxorem illius addu-
cerent. Ad villam cum accederent, Bryniolphus una cum uxore sua lectam petiverat:

III

Eysfrar / Mæðrar / Dóttirar / þem
hade hann hoos sig som honom syntes
liste wara. Begyntu och þan blif-
wa þær emot alt glement folck: af-
wändes þa folcket ifron honom / så
att monga kallade honom Håkan þen
elata. Åhr och sagt att en Jslendare
hafwer dættat om honom / en song och
illat wijsa / þwar utinnan hafswa-
rit monga stygga och ohörfiga sater.
Håkon war mera begjærliq till wijs-
stæpelle / med offer till Asgudarna /
æn någon annan; och sådane sater
öfres så hoos honom / att stæleken
upptendes och till stælefronad / så att
hann tog till sig / förnæmblige mæns
hufrur och monga Jungfruer / och
wore de thopa med honom en wecka
eller mænad / och sene dem stæmbda
þem till Försæðrarna och Mæðrarna.
Enn mann het Bryniólfr / hann bod-
de i Gular-baal / en Ríste och með-
elg mann / hann hade en wacker hu-
fru. En nate sende Håkon Jarl þise
sine drængtar / och þesalte þem raga
þans hufrur: Når de kummo till þyn/
låg Bryniólfr mæd sin hufrur; och
þa de förde fram sitt ærende / och sade
att

ag Jarl sem li honum ord, til at hann
laci fara cono sina med heim. Bry-
niolf suarar: fátt þikir Ialli þessum
ufallit at mana edagióra, oc sua fer
hann vanstiltur nu, at meiri von er
att brátt beri þat til bóta. at herfili-
ga steipi hans Ríki; oc er þetta
folk set undir mikit vandrædi. Bryn-
jolf verdr nu reidur akastiga, oc
rekur á burt sendi menn Jarls med
mikilli reidi, oc þeir Koma fyri
Jarl oc feigja honum. Sidan sendi
Jarl fleirimenn at hann skildi
þa láta cono sina; hvert sem hann
vildi eda eigi, eda drepa hann ad
ðdrum kosti. Oc er þeir koma til
Bryniolfs oc feigja honum ord Jarls,
þa mælti Bryniolf: eigi veit eg nu
hverfu til þer, huerir nu bera sig
af odrum, Jarl eda vier: oc si-
dan lióp hann upp, enn þeir toko
huffreyo hans, oc fór hon med
heim: enn Brynjolf for til allra
þrá er þar voro umhuerfis, oc kraf-
di sler lidz, oc sagdi huer naud-
syn hann rekur til, at ey liggi sí-
ilska leingr yfir heim. Hann eg-
giar nu menn at beriaft vit Jarl. Seigir
hann

att Jarlen hade befalt / hann skulle
låta sin hustru följta med dem. swara-
de Bryntolf: Effter mycke Grefwens
otillbörlighe / sådant truga och giora /
och så wanartigt för hann fram / att
mera wän ähr / att snart lærer så-
dant blifwa botat / och snöpligen lä-
rer hans Rikse gå ifron honom / och
hafwer tetta Folket / såde den dem otill-
börligen handterar. Bryntolf blef
nu myckte vredde / och med stor
ifrigheet kiörde hann bort Grefwens
sendingebed : det kunnos för Jarlen /
och sade honom sin färd. Effter detta
sende Jarlen flere menn / att hann
skulle steypa sin hustru / hwad hann
wille eller intet / eller och dräpa ho-
nom. När de kunnos till Bryntolfs /
och sade honom Jarlens ord / då
swarade Bryntolf: Intet wet tag
huru nu tillgår / hwem som lærer ha-
wa säger af dän andra / Jarlen eller
wif : sedan sprong hann upp : menn
de togo hans hustru / och följde hon
med dem : Bryntolf for till alla de
nesta byarna och begiärde sig hielp /
sågandes hwad nöd honom drefhår till /
att sådan arghet och icke morre lengre
hångla

illi mandata nunciarunt, Comitem nempe uxorem illius ad se deduci imperasse. Brynolphus respondit: parum inconueniens Comiti videtur, ejusmodi facere & jubere, tan-
taque jam ipsius est incontinentia, ut eo inclinari res videantur: haud alio modo ejusmo-
di corrigi posse, quam ut turpissime Imperio removeatur. Hic autem populus, pessimo jam dominio subiectus est. Ita excaudit Brynolphus, abegitque nuncios Comitis, quod redeuntes Comiti narrarunt. Plures deinde mittebat Comes cum mandato, ut uxor illius sequeretur omnino, ipso licet nolente: contranitentem autem Brynolphum neci darent. Cum ad Brynolphum redeuntes verba Comitis retulissent, dicebat Brynolphus quid hinc eventurum sit nescio, quisve nostrum, Comes an ego, victoriam habebit. Hoc dicto de lecto prosiluit: Illi uxore illius sumpta, ad Comitem illam detulerunt. Brynolphus totam jam circumire cepit viciniam auxilium expetens; referebat enim quibus malis præmeretur, quibusque necessitatibus urgerentur cuncti ut expetrentur, ne mali-
tiam

hann at ey er hans eins nandlyn,
heldur allra þeira. Enn fyri þui at
hann var ríjkur oc vinfæll oc flori-
ættadur, þa drólc honum vel lid,
oc med einum grimleik vid Jarli.
Hofdu þeir mykin vopnabrák oc lid
hardfeinge, oc foro med mikilli sty-
riöld oc gny. Þeir sóro inn um Gu-
lar-ás, oc þann veg er veitir til
Lada, oc hofub-bær Jarls var:
þar var oc hofut Hof, þat er mest
var i Noreg; oc var einn vili allra
manna at drepa Jarl, æða brenna
hann inni. Jarl var þa fyri á
Laudum, sem hofut stadur var
als Ríjks hans, oc þar hafði a-
dur Foreldri hans; oc þat er mik-
la Hof er þar stóð, hafði hann eiga-
nat utalligum Gaudum. Enn þo
at vier seigium þuilika luti, fra
Hakoni Jarli, er sua þung leigir
ero, oc hardir meigo þikia, þa
er þó þat fra honum sagt, at lein-
gi stóð hans Ríjki med vinfæld
i fyrstunni: Enn sua sem áleid
hans æfi, þa giordist hann þui
hardari oc þingri undir at bua.

hångla dem öfwer. Hann uppeggla-
de nu solcket att slof måd Grefstven.
Schandens / det inter wara honom
allenast nödigt / menn och alle de an-
dra. Och såsom hann war mechtig /
hade goda männer och war af floor
Slecht / drog hann ihopa mycke
Solck / hwilka woro grymma emor
Jarlen. Dese hade mycke rammel
måd sin Wapen / och wore onda att
nappas måd / sålades och måd store
buller och gny. De drogo in om Gu-
lar-ås och den wägen som wetter till
Lada / Jarlens hu'udgård : där war
och sörnamsta Åsgudahuset som sans
i Norrige / och wille allsamman
drepa Jarlen / eller brenna honom
inne. Jarlen war då på Lada / hus-
wud staden af alt hans Rike / hwil-
ken hans Gårdädrar tillsörande hade
Åbedi / och det stoore Offerhuset där
stod / hade han tillågnat otallga Gudar
Och ehuru wäl wi nu seya sådan sa-
ker om Håkan Jarll som tunna sonas
swära och leda / så ähr dock om honom
sagt att lengte hade hann goda wän-
ner / i förstone af sin regierning : men
alt som hans lefwarnes tijd led / så blef
hann

bad

nam tantam, diutius tolerare cogerentur. Ad bellum Comiti inferendum plurimis auctor erat, dicens: eiusmodi scelera non magis se, quam cunctos premere. Et quia potens erat illustrique prosapia ortus, quin & plurimos haberet amicos, brevi magnas satis copias collegit, quæ omnes ira maxima adversus Comitem æstuabant. Magno jam armorum strepitu, tumulu & clamore, ira percitæ copię, non contemnendæ, progrediebantur. Tendebant hæc super montana Gular, viam versu quæ est ad Ladum, primariam Comitis sedem, ubi & summum Fanum totius Norrigiæ erat. Omnibus jam voluntas una; Comitem occidere aut cum universâ domo, igne cosumere. In villa Ladensi Comes jam morabatur, sede præcipua totius Regni; ubi & Parentes illius olim habitaverunt. Fanum quod ibi erat innumeris Dijs dicaverat. Et licet tanta Comitum Haquini vitia recensuimus, quæque indigna satis videntur retulimus, de illo tamen etiam relatum est, quod initia

Ἰαρεκὺ

Það er ok frá honum sagt, at hann var allra manna frijdastr sinum, oc vitrastur oc mestur i morgum lutum, allra manna þeira, er þuillike tygnar nafn hafi borid: Hann var oc hin bestli bardaga madur. Þeir voro synir hans skyrbörnir, Sveirn, oc Erlendur. Erikr var eigi eigin kono Son: Hann var bæði likur faður sinum, oc olíkur: líkur i speki oc hardur i tokum, enn ecki lík yfirlitz, oc sná i skaplindi. Hann var mildhugadur, oc godradur, oc vildi mðk fætta hof ingia oc smerri menn, oc hófhyndur, at aftekinum uvinum sinum; þeim var hann grimmur oc stríjdur. Eyrikur oc Sveirn voro þa ey i landi, er þessi tíðindi urdu. Þat barðe at um morgunninn ínemma, at geingo i herbergi Jarls nokkrir menn, oc saugdu honum, at lid mikir fó, at aullu meiginn. Oc er Jarl veit þessi tíðindi, þa þikist hann vita, at eig man gott fullcing at sakia i herudinn; þu at þat lid muni alr i moti standa; er þat biggir, oc eingrar hialpar man þadan vanta.

Imperij illius, pulchra & omnibus amata existerint; Cum ipsis autem annis durior & subditis intolerabilior factus. De illo quoque memoriae proditum est, illum pulcherrima facie: & quod tam prudentia quam multis alijs rebus; ejusmodi dignitate præditis, haud inferior fuerit. Fortissimi quoque Ducis munia, promptissime obibat. Legitimos filios habebat, Svenonem & Erlandum: Ericus ex concubina natus erat. Is in quibusdam patrem referebat, in multis longe ab illo differebat; sapientia & Bellandi audacia ita patrem æquabat, ut lac lacu simili non sit, sed quo ad vultum & animum dissimilis. Erat affectu & consilio bonus, paruitque consilij tam exigui fortis hominum; quam potentiorum: sedati animi vir fuit, exceptis inimicis, quibus se torvum & austerum semper præbebat. Ericus & Svenno de Norrigia aberant, cum hæc acciderent. Primo autem mane Comiti nunciatum est multitudinem magnam, undique adventare. Quod cum audisset Comes, parum tutum ratus, aliquid auxilij à circumjacentibus territorijis expetere, omnes

hann och hárbare och svárare at vara under. Það áhr och om honom sagt, at hann var mycke wacker til skap, nader / förfertiger och förnámst monga sater af dem som sadant högt namn hafte hafwa: Hann var och en god slags stempe. Hans áhtra Söner woro / Swen och Erland. Erikr var hans Erle-Son: Hann var både lister och olister sin Fader: lister i slothet och hård att nappas mð / menn intet lister till slagnaden och sinnet. Hann var af milde sinne / gaf gode råd / kunde och nog lidja þed höfðingjarne och mindre menn sate; war sachtmodig / menn emet sine ówáner streng och grym. Erikr och Swen woro intet i landet / når detta stiedde. Þat hánðe sig om morgonen blísðat att gíngo i Jarlsens Soffammar nágra menn / och sate honum en stoór hóop folck komma på alla fíðor. Þessu stíðender. Þá Jarlen hórde tyckes hann weta / þad intet wara áth att selta hláspurti háraden och stílla bullret / emáðan alr þed folckes þar þodde / monde wara honum emot / och wore dæðan

vanta meiga. Flyt hann nu til skipanna; er skampt voro frá þar Jarls, oc leggr ut á fíðdinn, oc med honum son hans Erlendur, oc heima menn haos: þa nu tvauskip af skyndingo, oc leggja nu frá landi, oc ætla at hialpa tier á Sionum, er þroun er von á landi. Oc er Jarl var skampt kominn frá lande, þa lá hann at nijo skip tygl-do utana eftir fyrði, oc stefndo i moti Jarli, oc er þeir sias kipinn, undrast þeir nok: Oc nu verður þeim lítt aptur um stafr, oc sja morg skip, fara innan at þeim med miklum akafa oc kalli. Þeir gíerdu bæði at þeir tygl-do oc rero, med mikilli akiefd oc sú lum fiand-skap; oc ætla nu at Jarl skuli ey undannkomast.

*Fra Olafi Tryggva Syni.
CAP. XVIII.*

Eftir þat er forir Klaka var drepinn, red Olaf Tryggvason skipum heim ollum; er þeir hófdu ástann haft, oc lygl-do síðann Norðr med

dæðaningen hies wáncandes. Þwar förefin þe hann nu til steppen / sem woro strast ímprebyn / och láde ut i fíerden / honum fölgde hans Son Erland / och hans hemaatarar: þe sige nu twá step i raðighet / och láde ifron landet / tántlandes hlápa sig ut i þen. emáðan þet intet kunde stie på landet. Þar nu Jarlen war títet kominn ifron landet / sá hann nie step segla ut på fíarden / och stemma emot sig þesse step þá þe ságe / undrade þe sig myckit / singo och see strast eftir sig monga step / inn ifron fíerden / hwílla soro eftir dem þessige och mð ropande. Þesse både seglade och ródde myckit þessige / och med stórsta ensta; tentre och nu att Jarlen ingalunda stulle komma undan.

*Da Dlof Tryggwa Son.
CAP. XVIII.*

Sæðan Þrorer Klaka war drepth regierade Dlof Tryggvason alla þe steppen som þe hade hafte dýð eftir áth / och seglade sæðan Norðr om landet / och

omnes enim qui ibi essent, sibi graves futuros metuebat. Fugam igitur navibus, qui haud longe à prædio aberant, parabat: & una cum filio Erlingo ac familia, de portu duas naves solvit: spem salutis in mari ponens; quam in terra frustra quæsiuit. Haud longe à litore cum venisset, extra sinum novem naves conspexit, qui & ipsum contra iter dirigebant, unde satis percussus. Verum illo ipso momento plurimæ naves adparebant, illum fortiter & cum clamore insequentes; quæ & remis & velis agebantur, summo & hostili impetu, sperantes Comitem nullo modo se evasurum.

De Olao Tryggvasonio.

CAP. XVIII

Post necem Thorgeyri Glaca, navibus omnibus qui ex Australi terra cum Olao Tryggvasonio venerant, imperavit ille; Jam Septentrionalis litus paternavigabat.

med landi; oc i þann tíma fylgir hann inn frá Agða nesi, imot þeim skipum er adur var frá-sagt tveimur, er innan foro eftir fyrðinum. Olafur bad menn sína leggja at þessum skipum: vil ec vita huerir þeir eru: Enn þessa luti mælti hann, þo uvi-landi hverir i moti þeim færi. Oc nu er Hakan Jarl síer sína mioc þröngt hans radi, þa sier hann at nu ment þola verða þann dom, er uvinir hans leggja á hann. Hann mæltir þa vit Erling son sinn, nu vil ec at þu takir lítinn bat, oc mann ec stjiga þar á með þá menn, oc láta at landi, enn þu ver eftir; þui ec vænti at fyrir sakir vinsældar þinnar, at þu haldir lif þino, þat margir ero þier vel hugadir; oc eingi man þier ufrid giora, ef egemeigi með. Nu var sína giort; at Jarl lagdi at landi, oc lióp þegar i skog oc forðadi sier, oc er hann kom i skog, þa varð hann var, at alt voro þar látur fyrir, oc leitar hann nu til austrættar með sína menn, oc fer nu þangat sem heitir Gular-dalur, at forða sier, oc fyrrast uvinir sína: enn

Mennir.

och þenna stundens seglade hann inn ifron Agðe-nes / emot de skipen till förende war omtalt / beages delarna som kommo innan ifrån fiorden. Dlof befalte sína menn leggja inn at þesse skipen: Jag vill weta hwilka som áhra dár uppá: och detta sade hann / intet merandes hwem emot honom kom. Nár nu Hakon Jarl sá sig sá illa utsele / thet se sig och nu stola rála / dån dom hans owänner wille láta gå öfwer honom. Sade hann dár till sin Son Erling / tag will du tager en litten båt / och mon tag med þá menn stiga dár uti / och fara till landet / doct blif du eftir: ty tag wänter att för dån Wänstap du hafwer måd alla lærer du beholla ditt lif / ty monga ára som hafwa godt hierta till dig / och ingen lærer göra dig ondt / om tag är ifron. Nu blef sá giort: Jarlen drog áth landet och loy sedan upp i stogen och glömde sig; Nár hann kom i stogen / sá hann wara försát före: lagade sig sá áth öfter delarna með síne menn / och foot áth Gular-daal at hiálpa sig / och at komma undan sína owänner: Mennerne sökte eftir

heftigt

illoque ipso tempore Agðæ litora reliquerat, cum conspiceret duas illas naves, de quibus jam dictum est; de sinu obviam sibi venire. Ut his contranavigarent sui præcepit; nescius tamen qui obviam venirent; scire autem quinam essent cupivit. Comes Haquinus in angustia sic res suas positas, seque inimicorum manibus penè teneri videns: filio suo Erlingo dicebat; jam mihi parva cymba sumenda, quam cum paucis ingrediar terramque petam; Tu hic remanebis; spero siquidem, Te propter amicitiam cum omnibus, nullum vitæ periculum subiturum, plurimi enim Tibi benè cupiunt, nec quisquam vim aliquam Tibi inferet, si ego discessero. Quo facto Comes in continenti expostus, cursu sylvarum latebras quæsit, quo cum pervenisset, insidias varias subodoratus, cum suis loca orientem versus petere necessum habuit; Ad Gular-dal venit, spe evadendi inimicos: verum summo impetu insequuti, inciderunt in has duas naves; quas

mennerne satto eftir með akafa, ochitta nu þessi tua skip oc leggja ollumeigin at skipunum. Oc er Erlendur sá, at fiandmenn hans, hafdu ráð hans i hendi, þa leipir hann fyrir bord, með sinum monnum sumum, oc neitti þa sundz: Oc i þui bili kom Olafur T. S. oc sat hann vid ftiora á skipi síno, oc sá hann þenna hinn unga mann sundz neita, oc leggja frá skipunum. Olafur spyr skipmennina þa er fyrir voro, huer þessi ungi madur væri, er lagdist frá skipunum? Oc þa var honum sagt, at þessi var son Jarls, oc het Erlendr. Oc þegar er hann hæirdi þetta, þa steigdi hann hialmur velinum er hann helt á, oc lautt hann oc kom i hofut, oc seck hann af þvi bana. Oc sidan spyr Olafur, hui styriold síu væri oc nafni? Oc þeir saugdu honum slíkt er tilbar. Sidan spurdu þeir, huer sá se hinn gafugleigi madur och hinn tigngleigi er vit þa taladi? hann nefndi Olafur, oc quadt vera Tryggva-Son; oc er þrændur þeir. do þetta, þa sagna þeir honum vel, oc mæltu til hans með bljdo; vift

skaltu

heftigt och hindre nu þesse två stöppen / lade måd sine ring om dem på alla sidor. Och då Erling sá att hans Fiender hade nu wåld öfwer honom / sprong hann för bord med sombliga sína menn / och båd till sína: Jag det samma som Dlof Tryggvason / och styrde hann själv sit skip / hann sá denna unga mannen sína och leagla ut ifrån stieppen. Dlof frågade mennerna som woro wið stieppen hwem denne unge mannen wore / som sam ifron stieppen? de swarade det wara Jarlens Son Erling. Hvilket då hann hörde / kastade hann strids hamnaren som hann hade i handen / och kom hann i husfu / hár af sig hann sin dödh. Sedan frågade Dlof hwarsföre detta buller wore? de sade honom hwarsföre det war. Frågade och honom hwem thån wackra och förnåmmanne wore / som taalade måd dhem? Hann sade sig heta Dlof och wara Tryggwes Son / hwilket då Thronderne hörde / segnade de honom wäl och talte wännligen áth honom; wist stolen Jwara wälkommen blif

ist

ab omni parte aggressi. Erlingus cum se in hostes incidisse videret, in mare se cum quibusdam suis præcipitavit, ratus natando evadere posse. Hoc ipso momento Olaus Tryggvasonius adventit: Ipsemet ad gubernaculum sedebat, cum juvenem hunc natantem & naves relinquentem conspiceret: Quare Olaus nautas, quoniam hic invenis esset, qui de navibus discederet interrogavit? Ei responsum est, Erlingum filium Comitæ esse. Quo audito, missa militari malleo, quod manu tenebat, caput ejus attingit ut inde vitam finiret. Quo facto, quæ tumultus causæ essent, quid ve irarum, quæsit? Ut se res habebant ipsi relatum est. Illi autem scire gestiebant, quis præclarus & spectabilis ille vir esset quocum sermonem haberent? Se Olaus nominari respondit, & filium Regis Tryggvi esse. Quod cum Trondenses audissent, acceptissimum hoc sibi esse significabant, blandè dicentes: Ad nos certe exoptatus venis, diu enim Te desideramus.

Skaltu hjer velkommin til var. Evi at vier hafum nu lengi ginn til þin oc giarna viljom vier þig til Kongs taka yfir oss, sem þu ert tilbörinn: þakiom nu allir sampt eptir Jarli, oc drepum hann; viljom vier nu hafa þar til ydvert trauft, oc eftir þat hann er sigdr, skaltu geignast alt Noregis Ríki; Evi at vier viljom þig til Kongs kósa, yfir ollum Noregi. Olafur T. S. varð nu gladr vitkessi ord, oc sagdi at til þess vil hann hætta, oc vita þeim sitt fallting, sidann leggja þeir at landi ollum skipum, oc sla þá samann allir lidinoi eina fylking, oc fara sidan i efter leitan at finna Jarli, oc skipta nu lidino i sveitir. Oc sidann er Jarl varð var vit at Olafur T. S. var þar kominn. Oclidit dreif til hans, þa ottast hann miök hans efter leitan, oc flyr nu undann akafliga, oc þat lid er hanum fylgdi, flyr sjer hvar: oc sua kom at eingi var eftir hia Jarli, nema Karkur þræll hans. Jarl reid i floetanum oc kom at á einni mikilli, oc for hann yfir hana. Hann hadi silki mottul yfir sjer.

vinus, inque Regem Te cupimus, quemadmodum & Regnum; Jure hereditario Tibi debetur. Persequendus jam Comes est & neci dandus, cui negotio Tu operam Tuam fac commodos, quo superatoto, totam Norrigiam lucraberis: Te enim unum ut totæ Norrigiæ Imperes volumus. Hæc verba Olaf Tryggvasonio acceptissima fuerunt, seque expertatum promisit, suamque operam adhibiturum, ut desiderio illorum satisfacere posset. Terræ jam navibus admotis, in unum tota multitudo congregata est, quæ deinde in cohortes ad inquirendum Comitem divisa. Haquinus cum Olaf Tryggvasonij adventum intellexisset; quodque universa multitudo te ipsi adjunxerat, ipsius persecutionem admodum metuebat: Fugiebat igitur maxime, socij autem qui illum sequuti erant, huc atque illuc dilapsi sunt: Er ad ultimum nemo apud Comitem, præter servum illius Karkur remansit. Comes in fugam intentus ad amnem magnam per-

venit.

sier, oc tekr hann af herðum sjer oc kastar i åna, oc sidann flydo þeir i Gular-dal oc leituðu fylskna. Þeir coma á þann bæ er heitir Rimul; þar bio kona eingod oc gaufluglig. Hon hittir Jarl oc fagnar honum vel. Jarl mælti: heir þu goda Kona, sagdi hann, ek em oðin far-flotri fyrri ovinum minum, fara þeir eftir mjer med miklum akafa: teignu ef þu sjer nokkurt leini, sua at ec meigi forðasc? gior nu þetta af speki þinni, ok fyrri ockra vinatto, sem þer somir vit Hóðingia þinn. Hon svarar þa: ef ec skilda ríjks manns leita, hvar skilda ec sidur hans leita, enn i svinahusi? Jarl mælti; viturliga er þetta ráðit, biod nu þrælum þinum at þjer þui oss hjer nu leini ligann stad, oc hun gerdi sua, bad hun þa giora grof mikla, oc bæs yfir med vidum, oc byrgja sem best at eigi nyvirki meigi af. Sidan gick Jarli þar sama hus oc þrællin. Oc er þeir voro þar komnir, þa var byrgt vandliga. Sidann mokudu þeir yfir moldu, oc huldu med tadi oc raku inn svinnin, oc tradu þau nidur tadi. Olafur

och kastade i ån / seban flydde þhe til Gular-daal och sötte sig gömsle. De tummo till byn Rimul / där bodde en god och ährlig hustru. Hon fann Jarlen och segnade honom väl. Jarlen sade: hör du goda hustru / Jag är blifwen flychtig för mine öwänner / de fara efter mig heffrige. Säg nu om du wett något lönderum / att jag kunde blifwa beholtn? gör detta efter dit: förstond och wissbet / sampt för dän wänskap som wig rånar emot din Höfdinge. Hon swarade: Om jag skulle leeta efter en medrig mann / hwar skulle jag minst söta honom / än i svinahuset? Jarlen sade: detta är kloftigen tillrådit / befall nu dina dränglar att de laga oss där ett lönderum / så görde hon / och bad dem göra en stor groop / och mäd wärte öfwer / och laga wäl att icke något nytt wärte synes. Sädan gick Jarlen i detta huset mäd trålen. Och då de tummo dith / war där sjer lagt. Sedan städade de där öfwer jord / och hölgde dän mäd dyngtal / störde och tan swinen att de trampede nysder dyngtan. Olof Tryggwesson

foor

venit, quam & transiit. Indutus tum toga sericia erat, quam sibi detraxit, inque amnem projecit, fugam dein ad Gular-daal continuavit, latebras quærens. Ad prædium Rimul venerunt, ubi femina optima habitabat. Hæc Comiti obviam ibat, bene illum exiciens. Comes dicebat, audi bona mulier, propter inimicorum meorum persecutionem erro factus sum, acriter enim me persequuntur. Die si novisti aliquod latibulum, ubi conservari possim! Hanc rem pro industria Tua procura, propter amicitiam nostram & fidelitatem quam Imperatori Tuo debes. Illa respondit virum potentem si quærerem, ubi id minus quam in hâra facerem? Comes dicebat, sapiens consilium didisti: jube igitur ut servi Tui ibi nobis latibulum prærent. Ut rogavit fecit illa, fore amparati. nam præcepit, quam lignis & lateribus & tabulato superius munivit sollicitaque cavito, ne novum aliquod opus adpareret. Hanc domum Comes cum servo ingressus, quæ & illis satis commoda visa erat, Finis dein & terra operi ingesta, suos illuc cogebantur.

Olafr Tryggvalson fer nú eptir, oc leitar Iarls: Kiennr han nu med mikla sueit manna, til þeirrar ár, er fyrr var frálagt, oc nu sia þeir mortullinn rekin i Eyri eina, oc síðann var hann upptekinn, oc kendur att Iarl hafði att. Toko þa margir sua til ordz, at Iarl mundi þar latist hafa, oc ecki myndi þurfa at leita hans. Þa mælti einn gamall madr: Ney ecki kunno þier bragd Iarls, ef þier ætli hann tinfst hafa i þessari á: Enn þetta ero slagdar prettir hans at kasta affier mortlinom, at þeir ætliudut, at hann mundi hier lást hafa. Nu trudu þeir þessu, oc heldo fram leitinni, oc komoumsidir til Gularðals, oc á þzinn Rumul; oc leita nu um hueri hus á þeim bæ. Þeir fara nu i svina hus, oc fundu ey. Oc adr þeir færi á brott, mælti Olafr hatt, ef nockr færir mier hofur Iarls, þeim manni skal ec reida mikit verdkaup. Oc er hann hafði sua mælt, þa let han af leitinni, oc fer i brutt oc allir hans menn. Iarl heyrði ord hans oc sva þrælinn, oc undradist Iarlinn miki þessa mans mál, oc mælti sua mykils háttar

seor och letade effter Jarlen; som hann nu mäd mycket föllte till än / som förra war omäkt; och sågo de rocken hafwa stutit på ett öhr / han blef upptagen och iglen tänd / att Jarlen hade ätt honom. Många sade nu att Grefwen lärer där hafwa blifwit / och behöfdes nu intet längre at leta effter honom. Då swarade en gammal man: Nej i förstå intet Jarlens strect / om i tron honom förgåt i denna än; detta är hans illistighet att tasta af sig rocken / på det i skulle ränckta att hann här hade förgåt. Detta trodde de och fullföljde sit letande / kunnos så på sidstonet till Gular. dal och byn Rimul; hwar de letade ut hwart hus. De gingo och i swisnhuset / och funno dock intet. Och för än de drog bort / då sade Dlof höge; Om någon förer mig Jarlens huswud / dän skall jag gifwa stor betallning. När hann så hade talt / så hvar hann bitt att leta mera / utan for bort med alla sine menn. Grefwen så och trålen hörd hans ord och förundrade sig Jarlen mycket öfwer denna mannsens måhl / och sade; en stook tar är denna man.

zur, ut sinum conculcarent. Olaus Tryggvalsonius jam insequabatur, Comitem querens: multis autem comitatus ad amnem quam prius memoravimus, pervenit; ubi togam scopulo adhaerentem viderunt, quam aquis extractam, Comitibus fuisse agnoverunt. Plurimi dicebant Comitem hic interiisse, nec necessum illi amplius querere. Quorum opinioni senex quidam respondit: Vos nullo modo Comitibus ingenium novistis, si illum in hac amne periisse existimatis: astutia illius hoc fuit, ut togam hic relinqueret, hoc ipso vobis imposturus, ut crederetis hic morte diem obiisse. Hæc vera esse mox persuasi, in inquisitione perstiterunt: Ad Gular. dal & prædium Rimul tandem perventum est, ubi omnes domos vestigarunt, haram quoque ingressi, tamen nec reperire poterant. Prius vero quam ab invicem descenderent, alta voce Olaus dicebat: si quis mihi caput Comitibus attulerit, magno id illi prætio futurum. Quæ cum dixisset, inquirere amplius superederunt, quin hinc jam omnes discederent. Hanc vocem Comes & servus etiam audiebat, comitem.

háttar er þessi madr Olafr, oc mikill kraptur fylgir hans erindi oc all-drig fyrr tok mig jafn fast, eda mit hiarta eins mans mál, oc hest ec þo verit i morgum storum haskum, oc mick em ek hugsiukur oc i hugafullur, vit þessi ord. Þeir hofdu hia fier lios oc vilt ock dryck, oc snaddo þeir badir samann. Jarl leit til þrællins, oc lá áfiono hans harla mick dockna, oc skildi af þui at honum hvarfadi hugurinn, oc hann tvískiprist i ætlanninni; oc grunar nu at hann muni svik; á hann, oc truir honum eig ef hann sofnar. Tok han nu at vaka yfir fier stalker, oc ætlar at vaka um nortina; enn þar i morgiördi þrællinn, att hann suaf bædi fast ok leingi, oc er hann vaknadi, þa lá hann at Jarl vacti. Þa mælti þrællinn: dreimdi mik herra. Hvat dreimdi þik, sagdi Iarl? Hann sagdi, þat skal ek seya þier, enn þu rad drauminn. Jarl bad hann seya. Mier þotti sem vid særum á einoskipi badir, oc fæta ec vid stior. Þa mælti Jarl; hugsa þa suo, at þu rædr

mannen Dlof och mycket trassat. Åhr mäd hans beställningar / och aldrig tillförende tog mig så hårdt / eller gick så hårdt till hjärtat vågons mans taal; haswer tag dock warte i stora farligheter / nu åhr tag nog bedröfwar och tantefuller / utbas desse orden. De hade heos sig sinu / maat och dricka och äto de båda ellihopa. Jarlen wände sig till trålen och såg honom i ögonna / såg och hans uppsyn wara mycket mörkare / och dömdde där af att han hade ombytt sinnet / och war tvehgse bliffwin; tentte och att hann skulle swijka sig och trodde honom intet / om hann somnade. Begynne nu att waka öfwer sig själf / tentiandes att waka öfwer natten / dhär emot sof trålen / både lengte och hårdt / då hann wakenade såg hann att Jarlen war waken. Trålen sade: Jag drömde þerre. Hvad drömde du sade Grefwen. Hann swarade / dhåd skall jag seya eder / menn rydh själf ut drömmen. Jarlen bad honom seya. Mig tyckte som wi fore båda på ett stlep och tag styrde dåb. Då sade Jarlen så tänd

comitemque illa maxime commovebat dicentem: spectabilis vir iste Olaus est, magna que vis verbis illius inest: Nullius enim unquam sermo cor meum ita percelluit, plurius quam vis pericula subiverim: admodum anxium & cogitandum hæc verba fecerunt. Apud se habebant candelam, cibum, potum, simulque saturabantur. Vultum servi intuens Comes videbat illum vehementer obscurari, unde & coniecitabat, illius animi dubium vacillare, atque huc illucque impelli: de eventu igitur metuebat, ac de fide illius sibi caveret, totam noctem insomnem agere statuit. E contrario servus diu & benedormivit. Cum autem expergisceretur, Comitem vigilare cernebat. Servus itaque inquit, somnium mihi Domine obvenit. Quid ergo per somnium vidisti quærebat Comes? Ille respondit referam hoc Tibi; Tu somnium interpretare. Ut enarraret, rogavit Comes: Mihi videbatur quod una navi veheremur ambo, ego autem gubernaculo adhaerem.

rædr fyrir lifdogum mínum, og hver-
rveggja ockars; og ver nú trulindur,
at þú finnur síðar marga daga goda.
Enn síndist mjer annar draumur,
at mikill maður væri hia hufino,
svartur og illhigr; hann mælti; nú
er Urli drepinn. Þa mælti Jarl:
Þar man drepin Ærlingr son minn.
Eftir þat sofnaðr þrællinn. Oc er hann
vaknadi, þa sá hann Jarl vaka, og
þa mælti hann: Enn sá ek eirn
draum; mjer síndist maðr eirn mi-
kill, og gek ofann frá fiállino, og
mælti: nú ero lokian fund þill. Jarl
mælti þa; skampt seigir þu þa eptir
lifdaga vorra. Þrællinn mælti, þat
dræimdi mik enn, at Olafur gaf mjer
hest mikinn akafliga. Jarlinn mælti:
Þar man hann tefla þik á hinn hætta
galga, er hann fær til: varast þu þua
velræði vit mik, þu at skampt man-
tu þa eiga ulifast. Síðan sofnaðr þræl-
linn, enn Jarl vakir. Oc er fram-
leid nottonni, og dró at deigi, þa
matti Jarl eigi vaka leingr. enn þræl-
lin var þa vaknadir, Oc er hann
sá Jarlinn sofa, þa tok hann hinn

tánt þá / att þu ráðir öfver mína lifs-
dagar og beggtes vára: var nú ero,
gen / þá dháð þu má sedan hafwa
manga góða dagar: dhár hoos synes
míg en annan dróm att en stoor mann
var utan för huset / swart och fyg-
ger; hann sáde / nú ár Delt drepin.
Jarlen sáde / þá áhr min Son Erling
drepin. Áther sombnade trålen / och
þá hann wafnade / ság hann Jarlen
wara wafin och sáde / ánnu drömb-
de tag; mig synes en stoor mann
komma upp ifron Fiállarne / seyandes:
nú hafwer all sinning en ánda. Jar-
len swarade / þá ságer þu wára lifs-
dagar wára forta. Þrællen sáde /
tag drömbde och att Olaf gaf mig en
mycket stoor hást. Jarlen swarade:
þá lærer hann láta festa þig i þán hög-
sta galga / som finnstann; ástta þu
þig för swiðt emot mig / ey lifte læ-
rer þu hafwa öfswat efter. Sedan
sombnade trålen / menn Jarlen wa-
fáde. Wár natten war förbið och leð
till dagan / þá förmotte innet Jarlen
waka lengre / menn trålen war nú
wafnadir / hwilken þá hann ság Jar-
len

Ad hæc Comes; cogita igitur quod vitæ meæ dies in Tua potestate sint, & quidem
uriusque nostrum. Esto fidus ut possis etiam post hac plurimis exoptatis diebus perfrui.
Ad huc aliud somnium vidi dicebat. Videbatur vir magnus & horrendus ædibus hisce ad-
stare, is dicebat; nunc Urli occisus est. Comes inquit; ergo filius meus Erlingus mor-
uus. In somnum iterum incidit servus, cumque dormivisset tempore aliquo & evigilasset,
Comitem adhuc vigilas ducentem vidit, illum igitur alloquutus, adhuc inquit somnia-
bam, virum magnum de montanis venientem qui dicebat, jam facta omnia clausa sunt:
Paucos tunc vitæ dies nobis superesse significas, respondit Comes. servus iterum; præ-
ter hæc somniavi, quod Olafus me equo ingenti donaret. Ad quæ Comes, ergo Te cru-
ci affixurus est, si in illius potestate veneris. Cave tibi, ne mihi sis infidus: post meam
enim mortem, nec tibi multi vitæ dies superfuturi sunt. Somno dein iterum sepeliebatur.
Comes vigilabat. Nocte præterlapsa, ipso diluculo in somnum Comes quoque incidit,
servum

hvaðasta knif, og veitti Jarli mikit
lar nedan á barkann, og síðan
ineid hann af hans höfud. Liop
þa i brott or hufino, og til þess
för hann er hann kom á Ladir.
annan dag eptir ínimma. Hann
færdi þa Olafi Tryggva syni
hofut Iarls. Oc er Olafur kiendi
þetta var hofut Hakonar Iarls,
þa reiddist hann þrælnum, og
bad hann uppfesta, og sagði
hann hafa skildi maklig laun,
fyrir sin Drottin svik. Sveik hann
Hakon Iarl, svikla mann hann
mik, ef hann ma: Enn þua
skal leida drottins svikun.

Fra Landa Skipti.

CAP. XIX.

Sá var Kongur fordom er Nori
Shet, er fyrst bygdí Noreg. Enn
fudur frá Noreger Dannmork. En
Sviþiod austur frá; enn vestr frá
er Eingland; enn nordur frá Nor-
eg er Finnmark. Norigr er va-
xin

91
len sáswa / tog hann en mycket hvað
enist / och star Jarlen ett stort sår ne-
dan för skrupen / och sedan af ho-
nem hufvudet. Löp så hastigt utur
husen / och för till theß hann kom till
Ladum / dagen efter rett bitida. Han
förde till Olaf Trygvason Jarlens
hufvud. Och då Olaf stände igen /
dettawara Dáton Jarls hufvud /
blef hann mycket ond på trålen / och
lät hängia upp honom / seyandes ho-
nom skola få en rätt lön för dåð hann
hade swiðt sin Herre. Swet hann
Gref Dáton / så lærer hann och swið-
ta mig / om hann kommer till waga-
menn så böra de afwánias att swiðta
sin Herre.

Om Norriges Deelning.

CAP. XIX.

En Ronting war i förtidsen heet
Nore / denne bygde aldra först
Norrige. Öðder ifron Norrige är
Danmark. Öfter ifron ligger Swe-
rige / menn uti Väster England;
och norr ifron Finnmarken. Norrige
hafwer

servum autem somnus reliquerat; qui sumpto cultro benè acri, magno illum infra fau-
ces vulnere affecit, ac dein caput abscidit, idque Olaf Tryggvasonio attulit. Quo ani-
madverso, Olafus servo irascebatur, utque laqueo plecteretur iussit, addens hoc illum
commeruisse quod Domino suo infidelem se exhibuerat. Quod Haquino fecit, id nec
mihi facere verebitur, sicubi occasio dabitur: hoc modo à Dominorum proditiōe,
ejusmodi nefarii absterrendi sunt.

Norrigia situs.

CAP. XIX:

Rex quidam Nore nominatus, Norrigiam primitus condidit. A Meridie Dan-
ia Ab Oriente Syconia; Ab Occidente Anglia; sed à septentrione Finmarcia contin-
etur.

xin med Fremur oddum: Er leingd landfins, ur utfudri i Nordur att, fra Gaut-elfi, oc nordur til Veggerstafs: enn breiddinn oc vidinn, or austri i vestur; fra Eida skogi oc til Einglands siðar: Enn landir er greint oc kallat þessum heitom: Vijk, Hordaland, Upplond, Grandheimur, Halogaland, Finnmark. I þessum laundom eru morgherud, oc morgfylki, oc utalligar eyar. Suerfagt sidann er eignast hafdi alt Noregs Ríjki, hinn agæti Konungur Haraldur enn Harfagri, oc brotit undir sik med miklum styrk, oc helt því til daudadags: Oc er hann heigdr á Rogalandi, oc þar andadist hann: at eptir hann voro margir Konungar, er af hans ætt voro komnir, oc voro þeir Kongar yfir hierodum, oc Ríjkiom storum, edur eyom. Enn þar at eins leigdom vier fra þeim er Ríjkit hafa hit ytra med siðnum, oc yfir Kongar voro Landfins; þui at á Upplondum oc med fiallbygðum voro fylkis Kongar, þeir er frá Haraldri voro komnir oc redo yfir Fylkiom: oc skildo þau Ríjki siðll.

zur. Norrigia formæ triquetra est. Longitudo à Meridie in Septentrionem, à Gothelba ad Septentrionale latus Veggerstafs extenditur. Latitudo ab Oriente in Occidentem ab Eida sylva ad oceanum Britannicum porrigitur. Ipsa terra divisa in partes est, quarum hæc sunt nomina: Vikia; Hordelandia, Uplandia, Trondhemia; Halogelandia; Finnmarcia. In his provinciis plurima territoria, districtus & multæ insulæ. Memoriz proditum est Haraldum Pulchricomum, postquam totam Norrigiam potenti manu Imperio suo subiecisset, eandem ad ultimos vitæ suæ dies gubernasse. Postea vero satis defunctum tumulo illatum in Rogelandia; Ipso autem mortuo multi Reges fuerunt illius tamen prosapia oriundi: Eranque Reges provinciarum & Regnorum haud exiguorum, aut insularum. Nos autem illorum præcipue res gestas relaturi sumus qui ora maritima gubernarunt & Monarchæ ac Regum Reges fuerunt: In Uplandijs autem & montanis, Territoriorum Reges imperabant, ex Haraldø genus ducentes: Imperia illorum montibus & sylvis

hafwer trit ubbat: Dheß lengd ifron södra delen till dän nordra / ähr ifron Gideheß och norr till Veggerstafs: menn breidd och Widden / ifron öster och väster: från Eida skog till Einglands hafwer: Landet är deelt och således nempt. Wiften / Hordaland / Upland / Trondhem / Halogeland / Finnmarken. I dessa landstapen ähra monga häraden / Sochnar och otallge Syar. Dhad är sagt att sedan dän gode Konungen Harald härfagre / hade sig tillägnat alt Norriges Ríste och skaffat under sig med myckin macke / behöft hann det till dödedags: hann är begrafwin utt en hög på Rogaland / och där beg hann: Effer honom wore monga Konungar / som af honom wore kombne / och wore de härads Konungar och Rådde öfwerstore län / eller Syar. Wenn wi taalam allenast om dem / som hafwa haft öfwerwäldet och Regierat / dän deelen som näst ähr till sið: ty uppå Upland och Fiallbygden wore härads Konungar / kombne af Harald / och rådde allenast små landstap / och ärtfilde deras Rísten / fiellar

siðll oc skogär, um landit vida. Af þessum Kongum, voro agætleger, ster oc frægatter, er komner voro fra Haraldri Kongi; Tryggvi Kongr; Fadir Olafs, er nu er fra sagt, oc sua Olafur Haraldz son, oc Haraldur Grænski, fadir Olafs hins helga; er sidan var einvaldz Kongr, als Norigis velldis.

Fra þui er Olafur var til Kongr tekin.

CAP. XX.

Oc er þessi tidindi spurduft, at Hakon Jarl var drepinn, oc þar flaug yfir landit; enn i stadinn hans var kominn; Olafur Tryggvason: þa komo allir höfðingjar oc spekingjar or Frandlangum, oc allir þeir er nokkra nafnbor hafdo, oc þar med allur mugrinn, med einu samfeycki, at alt folck villdi hafa Kong yfir sier, oc bádo hann yfir vesu öllu folcki. Tok hann þa vid trau-
fi

fiellar och stogar / wiðba fring lander. Wiðaf dessa Konungar wore de förnemsta och berömligaste / de som komne wore ifron Rungs Harald; Tryggve Konung / Olafs Fader; som wi nu hafwa talt om och Olaf Haraldz Son / och Harald Grænste Olafs dāns helgas Fader; hwitten sedan war öfwer Konung öfwer alt Norriges Ríste.

Janeholter huru Olaf blef tagen till Konung.

CAP. XX.

Mär nu spordest att Dāson Jarl war drepinn / hwilka tidender fluge fring hela landet / och att i hans ställe war kominn Olaf Tryggvason: kummo alla höfðingarne och förskon, daga menn utur Throndelagen / mād alla dem som wore af något wärde / sampt allmogen / sammyctandes alle eit / dheb de wille hafwa Konung öfwer sig / och bode honom taga styrkan öfwer alt folcket. Tog hann dā
fi

sylvis terminabantur. Ex Regibus de Haraldø descenditibus, optimi & laudatissimi fuerunt, Rex Tryggvi, Olaf de quo nunc loquuti sumus Pater, & Olafus Haraldri ac Haraldus Grænski; Patruus maximus Olaf sancti; qui Solus toti Norrigie imperavit.

Et Olafus ad Regimen pervenerit.

CAP. XX.

Cum fama innotuisset Comitum Haquinum occisum, inque illius locum receptum Olafum Tryggvasonem; veniebant potentissimi & sapientissimi viri ex Trondhemensi districtu, dignationis eximie, una cum universa multitudine, unanimo consensu rogantes Imperium susceperet Olafus. Omnibus enim in Regem eligi Olafum placebat. Primum se ipsi addixerunt Trondenses & Guldalenses, cum quibus sic con-
M 3. venit.

li þrænda fyrst, at upphafi, oc Guldsla, oc gerdu þeir sitt felag; at i hannskildi stidia þa oc styrkia; moti Eyriki-Jarli oc Sveini; þui at margir voro vinnir þeira oc frændur, þo at margir væri ovinir. Olafur Kongr hafdi þar i moti at bida annan vanda, er ærinn var. Fadir hans var af lifsi tekið, oc rætur Ríjki, no dlu; Olafur oc i utlagd verit, leingi i barnæsku, fra frændum sinom oc fosturjord. Oc i annan stad hofdu bændr Kongi at bida mikit traust oc fialmennir oc mikir af Konong Ríjkeno. Enn hier i moti hafdi Kongr at fa þeim tigulega forvifto, i allum vandaradum oc orostom. Nu dro þetta samann þeira samþycki, taka þeir þa til Kongs á Eyra þingi, Olaf Tryggvason; enn hann tuer þeim i moti Lög oc landzrett. Skulu nu verahvarir odrum skilldir, til godra lita. Stjornadi hann nu sin Ríjki med frægd oc fagnadi, Giorist hann nu einvaldz Kongur, yfir ollum Norðgi; leggir undir sig alt land, norðan fra Finnabui, oc sudur til Danmerkur,

venit, ut illis auxilia præstaret contra Comites? Ericum & Svenonem, qui non pauciores cognatos & amicos quam inimicos in Norrighia habebant. Olao summum querendi jus fuit, quippe quem gravi injuria affecerant. Pater enim illius occisus, & Imperium omne illi abreptum. Ipse Olaus exul in puetili ætate diu fuerat, à natali solo & cognatos longe remotus. Indigenæ vero Regi Regnoque magno adjumento & cum maximis copiis auxilio esse poterant. Regem vero oportere, ducis munia in omnibus præliis & periculis obire. De his conditionibus ab utrinque conventum est, proinde singuli in Eyrensi judicio Olao Tryggvasonium Regem declararunt. Ille iterum Leges & constitutiones Patrias, factas rectas futuras juramento confirmavit; sicque alteri subvenire debebat. Regnum dehinc summa cum laude & omnium commodo administravit. Sic factus Monarcha totius Norrighiæ, omnem districtum à Septentrione & Fennorum terra, usque ad

meri;

sig först till hjälps / Thronberna att begynna måd / och då i Gulat-daaf / och gosse de sig tillsammans att han skulle försvara dem emot Gref Erich och Sven / ty de hade många frender och vänner / fast att många voro deras ovänner. Olof hade där emot att viffa dån swärhet som nog wicktig war. Nembligen att hans Fader war af daga tagen / och att hans Riste bortrofwat / hann lengie warte i barndomen landsflychtig ifron sine Frender och arsfjord. Kunde och allogen bewiffa Konungen och Rister wicktin hjälps och styrktia af mannskap. hwaremot skulle Konungen gifra dem hjälps / utt all far a och Ristig. Dm detta alt kummo de öfwerens / togo de Olof Tryggvason till Konung på Eyra Ring / menn hann swor dem där imot att skola holla lag och landzrett. Skulle nu hwardera wara hwarandra alt godt skyldige. Hann styrdesäledes sitt Riste / måd beröm och alles hugnad / blef enewalds Konung öfwer alt Norrige / och lade alt landet under sig / norr ifron Finnmarken och söder till Danmark. Blef hann

merkur. Giorist hann þa ríjkur madur oc gaufugur. Hann hafdi mikir starf oc morg vandrædi, meðan hann red landi. Hann helt first rietta tru til Gudz, Noregs Konnga; oc af hans stjorn oc ríjki, vard Noregs Ríjki alt allechristit, oc urdu þar um mörg tjdindi, adr Cristinn geingi yfir.

Fra Olafi Kongi er hann bodadi tru.

CAP. XXI

Suaer sagt, at þetta sitt Konungs-
Sliga bod, flutti hann fram fyrri ollu folki, oc taldi hann morg erindi med mikilli snild, at þeir leti lid er þeir hofdu adur, er tua var vov. vanligur taluni, at trua þat hialp sinu vera, er þeir færdur fornir stoc-kum eda steinum. Bad hann þa fagrum ordum, at þeir leti þann en hegomliga oc enn haduglega lid; er þa bleði med margfoldum haska bad þa heldur dyrka lannann Gud, er

95
hann en meðetz och förnäm man. Hann hade mycket arbete och monga swärheter / mådan hann Regerade landet. Hann war dån första af Norriges Konungar som hade dån råttia tron till Gud; och utaf hans styrelse och Reglemente / blef heela Norriges Riste Christit / dect tillbo-re sig monga händelser förån Ehyt-stendomen wijsd-togz.

Dm R. Olof huru hann höb råttia Tron.

CAP. XXI

Så ähr sagt att detta sitt Konungs-
Sliga bud framfætte hann för alt folket / och saalte hann mycket med stor snellhet; att de skulle anlåra dån sed dhe hade tillförende / utt hwilken wore stor siälswåda / att troo dån wara sig till hjälps / då dhe förde stien-ter åth stoccar eller stenar. Bad hann dem med sagra ord att de skulle aflåta dån galna och förhatliga seden; som förleder utt margfald saarlighet; bad dem heller dyrka sannan Gudh / hwilken

meridionalia Daniæ sibi subiecit, & potens ac optimus Imperator exstitit. Plurimos labores & molestias pertulit, dum Regno huic præesset. Hic primus Regum Norrighiæ veram in Deum fidem coluit, illiusque auspicio, cura & sollicitudine ad Christum tota Norrighia convertebatur: multæ tamen res memorabiles, prius quam fides reciperetur contigerunt.

De Rege Olo, ut veram fidem suis suaserit.

CAP. XXI.

Memoriæ proditum est, quod Regio edicto omnibus subditis suis persuadere summa ope laboraverit ut pristinos mores inquerent, unde animæ damnum timendum illis esset: ineptissimum enim esse, exinde sperare aliquid emolumenti, quod truncis & lapidibus dona offerrent: Blando alloquio, vanum & detestandum hunc morem dissuadere conabatur.

er Ríjki i himríjki fagnadi, sa er fannur Gud ein, er alt gott veitir monnum. Hann bidur þá at hyg- gia, alla ena vitrostu menn i landi- no, hversu giora Engismenn, eða Saxar, eða Danir; er þá hafdu adur fyrí skamm, vit trútekit. Bidr þá med fogrum ordum at þeir láti nu blotin, oc giori efftir slíkra man- na dæmum, oc snvi sier ríettleidis oc trui á fannann Gud á himnum: seigir huerfu oíafnt er, at Þíona al- mattigum Gudi, eða fiandanum. Hann seigir oc mart frá fagnadum, dyrlígra manna oc rett-lattra, oc þar i mori huad vandir menn eigi fyrí handum, oc ognum helvitis guala. Flutti hann þetta erindi, med miklum crapti oc Gudz full- tingi: Eon Hofþingiar mæltu á moti, oc foru á brott af þinginu oc heim i herud, huer þar er eig- ner atti; oc eigi at sídur helt Kongr. Þo mikil lid efftir, oc taldi fram Gudz erindi. oc þotti ollum mi- kils umvert hans snilld, oc eigi let hann af fyrri eon allir er efftir vo- ro á þinginu, toko heylaga skírni af Biskupi.

conabatur, quia periculis plenus adpareret: verum Deum colerent qui coelestia gaudia dispensat, monuit: Hic enim summus & unicus, a quo omne bonum hominibus impa- titur, Prudentissimos terræ illius perpendere rogavit, quid fecerint Angli, Saxones & Dani, qui non ita pridem veram fidem amplexi; Abhorrent a vanis sacrificijs & opti- morum hominum exempla sequerentur, veram fidem recipiendo & in Deum Coeli creden- do. Præterea quantum differret Deo & diabolo servire, multis inculcavit. Futura gaudia bonorum, malorum vero æternos & infernales cruciatus quoque exposuit. Susceptum negotium, industria summa & Dei auxilio urgebat: sed potentiores adversum tenuerunt atque ex iudicii loco discesserunt, domum suam quisque rediens. Rex autem re- nebat magnam partem eorum qui advenerant, quibus veram fidem persuadere adlabora- vit, nec prius destitit, quam omnes, qui in iudicii loco remanserunt, sacro baptismo per Episcopum

hvilfen ráðer öfwer Himmesríktes gláðie / hann ár dán sanna Gudenn / som bewíser Menntíornu alt gott. Hann bad de flótsta mennerna i lan- des betenckia / huru som Englendara ne / Saxerna och de Danska / hade nu fór fort tíð sedan / tagit wið Tron. Hann bad mád fagra ord / att de nu skulle láta blíffwa. offringun / och stóra sásom sádane menn hafwa stort / och gå nu på rátta wágen / och troo dán sanna Gudenn Himmeten: sade och huru óstíka áhr att tíána Al- mechtig Gud eller díáfwulen myckte talte hann och om dyrbara och trogna menns gláðie / och dár emot hwad de andra hade att wánta / nemblígen fór. strectelse och Helsingis kwal. Detta árende framsförde hann med stor krafte och Gudz-macht. Men Hósfín- garne sade emoot / och foru bort af Þíngit och heim i háraden / díe hwar átte sín egendom; tæte deß mindre be- hölt Rungen qwar en stoór hoop / och bód dem troon på Gud och trycktes hans flóthet stoór / hann ástet och in- tet / fór án alle de som effter woro på Þíngit / láto sig döpa af Biskopen / och

Biskupi, oc trudu nu ret hedan i fra, á Skaparajsin, oc brutu nidr skurd Gud sin sialfir, oc hóföndu ol- lum þeirra atrunadi, oc heldu i sta dinn helga tru oc Gudz bodord, oc vox nu miok Gudz Christni.

Fra Olafi T. Syni.

CAP. XXII.

Þat finlt i frasaugn Ara hins Fro- da; oc eru þeir fleiri er þat san- na at, Olaf Tryggva son hafi tua vetur-haft oc tuttugu, þa er hann kom i land, oc tok þá Ríjki, enn hann redi fyrí fimm vetur. Enn þo ero þeir sumir menn frodir, er sua vilia seya, oc þui trua, at sua sie, at hann hafi haft tua oc þriatýgeve- tra, er hann tók Ríjkit; oc skall nu sanna hver(u þeir telia. Þat seigia þeir, þa er Tryggvi Kongr fadir hans var veiginn, at Olafur var þai modr. quidi, oc var fæddur þar ár, oc var einn vetur med modr-fedr sinum oc modr, med leind: Oc síðann fór hann

och trodde sedan på sin Skapare / och bruto stálfwa ntíð sín Áfgud / och stán- te sáledes all deras orroo / och i stället fattade de rátta troon och Gudz bnd- ord / och tillrog nu Christenheten myckte.

Om Olaf Tryggvason.

CAP. XXII.

Þhi Ari dán lærdes frá segn sinnes som áhra och flere det sanna / att Olaf Tryggvason war två och tjugu áhr / då hann kom i landet / och tog detta Ríket / menn dhád Registerade han i fem áhr. áhra och lærde menn som wíllta seya och troo / att så skall wara / att hann war trettie och tu áhr då han tog Ríket / och ráfna dhe sáledes. De seya dá Konung Trygg- we hans Fader blef dreptin / och Olafs moder atect dá hafwande mád honem / blef hann födder samma áhret / och war Olaf och hans Moder hoos hennes Fader / ett áhr lónliga: Sedan for hann ester till Sverige till Hákon gamble

abluerentur. Deinde fidem sowerunt hi veram in Creatorem suum, suaque sponte idolola confregerunt, omnemque superstitionem abominati sunt, illiusque loco sanctam fidem cum præceptis Dei amplexi; ut Christiana pietas multum amplificaretur.

De atate Regis Olaf Tryggvasonij.

CAP. XXII

In relationibus Ari sapientis reperitur, quod & plures alij affirmant, Olafum Trygg- vasonium duos & viginti annos natum fuisse; eum rediisset Regnique habenas rece- pisset; Regnavit autem quinque annis. Sunt tamen alij viri sapientes, qui dicunt existi- mantque, eum ad triginta duos annos pervenisse, eum ad Regiam dignitatem admovere- tur: Jam adducenda verba illorum. Dicunt cum Tryggvi occisus fuisset, & prægnantem matrem huius reliquisset, hunc natum illo ipso anno; ac dein versatum occulte apud avum maternum & matrem, orientem postea reclusus inque Syconiam profectum esse ad

hann austur i Sui. Þíod, á fund Hakonar gambla: fyrir morgangi Hakonar Jarls oc Gunhildar, oc fór þa um rid i merkur oc skoga, oc var þar tva vetur med Hakoni gamblass oc er hann for brott þadann, þa var hann þre vetur. Oc er hann fór skipferdum oc var hertekinn, er hann ætladi i Gardar; þa toko heidnir menn þau, oc hafdu i sínó valdi, oc var hann i þessu annaud sex vetr. Enn i Gordum austr oc austur halfunni, var hann nijo ár; enn i Vindlandi þria vetur, oc þa fór hann til Danmerkur oc til Yrlands, oc tok karhelga skjirn, af Abota þeim er fullur var af Helgum anda; oc i vestrlondum var hann nijo ár, oc eftir þat fór hann af Englandi, oc hafði þa tva vetr ens fiorda tugar. Oc eftir þat var sett velræði af þore Klakum Olof, oc fóro þeir þa til Norðs, sem sagt var; oc var þa þore drepin eptir forspá Finnsins oc litlo sidar Hakon Jarl, oc tok þa Olaf Tryggvason ríki, sem sagt var.

Sæmundur hinn fródi oc Ari hinn fródi;

gamble; fór Hákon Jarls oc Gunhildar arghet / oc wistades hann þá en tíð i flog oc marf / sedan war hann áhr hoos Hákon gamble; nár hann fór dábant / war hann try áhr. Och þá hann blef songin på skeppet / nár hann ámbnade sig til Ryßland; blef hann tagin af Hedningar / och war i álandigheit uti deras wald i sex áhr. Wenn öfter i Ryßland och öfterlanden war hann nie áhr i Wänden try áhr / och þá reffe hann till Danmark och sedan till Yrland / och lát sig dár döpa / utaf dån Abboten som war helt upphyst af dån Heltge Anda; i wästerlender na war han nie áhr / sedan fór hann ifron England och war dár tugu sex áhr. Dhár effter sötte Thorer Klaka att bedraga Olof / och foro de till Norrige / som sagt áhr; och blef Thorer effter Finnsens förespåning drepin / och lifter dhár effter Hákon Jarl / och tog Olof Tryggvason Ríket / som tilförende war sagt.

Sæmundur den lærde och Ari den lærde; hwíllas beggtes sagt áhr troo.

lig!

Haquinum Annosum, fugiens persecutionem Haquini at Gunhildæ: proinde tempore aliquo in sylvis & solitudinibus delituisse. Apud Haquinum Annosum biennium moratum fuisse, illinc autem discedens, tres annos complevisse. Cumque navi proficisceretur Gardariciam versus, captivus in Ethnicorum potestatem devenit, & jugum eorum sex annis passus est. In Oriente & Gardaricia, Australibusque terris, novem annos commorabatur; Vinlandiæ autem tribus annis. Hinc in Daniæ profectus & Irlandiam: ubi Baptismi sacris lustratus per Abbatem templum & à Spiritu sancto illuminatum. In occidentalibus terris novem annis fuit: Cum autem Angliam relinqueret, viginti sex annos compleverat. Post illa tempora Thorgerius Klaka insidijs Olavum petiit, inque Norrigiam allicitur ut prius regulimus; ubi Thorgerius occisus est præfatio & consilio Finnonis; cui nec diu Haquinus superstes. Regimen illo tempore Olavus Tryggvasonius adeptus est, quod etiam nobis memoratum. Relationem suam hoc modo hi viri probant.

Sæmundus sapiens & Ari sapiens, quorum utriusque relatio fide digna; referunt Haquinum.

fródi; er huers tveggja saugn er trú, lig, at Hakon hafi stýrt Ríki þria-tygi oc þria vetur, sidan er fell Haraldur; Grafeldur; enn þat þikir þa miok saman bera, och effi frásauð.

Þat kalla menn, at Olafur T. S. hafi haft þria-tygi, á daugum sínum: var sú hin fyrsta, er hann var i miklu útfrelsi, oc á þian oc úvirding. Áunur tíð alders hans, skein med byrti mikilli oc farfælu. Hin þridia tíð med tygn oc frægd, oc mykilli ahyggio, fyrir morgum at bæta. Enn vera kann þat at Einar þambar-skiel-sir, edur Astridur systir Olafs, er atti Erling á Sola; hafi ecki hugleir þa þessu nijo ár anauðar hans; er margir voro i þeirri ætlan, at hann væri dauður. Enn sidann er síu hinn sammi maður, er frændurnar fundu oc vinir, síu sem endur-ræistann af dauða, þa fagnadu þeir þessum manni, síu sem hann væri af dauða reistur; oc tauldu hui til allðurs honum, síu at oc tuatugu; enn hvara tveggja vinni sínast mætt athuga verd, at skinia þad, hvar af þykkir fela at hafa, þuillikum frásauðum.

CAP.

quinum Regnum tenuisse triginta tres annos; postquam neci datus Haraldus Grafeld: quod & sibi in hac relatione maxime constare videtur.

Olao autem Tryggvasoni tria vitæ tempora tribuuntur: Primum erat cum servitute & contemptum toleraret. Secunda ætas illius, summo splendore ac felicitate emicuit. Tertium tempus summæ dignitatis & famæ optimæ fuit, quo & multorum saluti prospexit. Sed fieri potest quod Einarus Tambar-scelverus aut Astrida Olai soror, quæ nupta erat Erlingo in Sola, novem istos servitutis illius annos non computaverint. à multis enim creditum, illum è vivis excessisse. Cum vero hunc ipsum virum, amici & cognati recepissent, erat tanquam mortuus revixisset. Etatemque illi tribuerunt viginti novem annorum: utriusque relatio ac testimonium, observatione ob hoc dignum videtur, quod tanto accuratius examinetur, quid in his relationibus præcipue amplectendum.

N 2,

CAP.

lig! seya att Hákon hafwer Regierat Trettio tre ár / sedan Haraldur Gráfell föll / detta tyckes nog vara sant.

Så seya menn / att Olof Tryggvason hafwer haft tre áhstíldiga tíðer / máðan hann lefde: war dhán första dár hann war i trálðom och ófærhet och síðwyrðing. Dhán andra hans álders tíð war hárlig och lyctlig. Dhán trídje war uti stóor höghet och herómálgheet / och máð omsorg för mongens wálfárd. Dhád kann och wárl wara att Einar þambar-skiel-sir / eller Olofs Systir Astríð / som hade Erling af Sola / hafwa tñret rátnat de nte áhren hann war i álende / emáðan monge wære i den tancan / att hann dár stulle wara dæder. Wenn sedan Wánnerna och Frænderna sínge see dhán mannen / som war listi som uppstándin ifron de döda / segnade de honom som hann nys hade fáðe list / rátnade och dhárfóre honom till tugu nie áhr / áhstíldige de síu; begges wittnen synas mig dock betántligga; att dár af efftersee / hwad en fáðan áhstíldnad hafwer glort i Sægorna.

Það er sagt, i fysto. er Haraldur Penn hartagfi tok Ríjki : at þa var lidit fra því er hann hóf Ríjkit. hundrad vetur. oc fioratyge vetra oc att vetra, þar til er Olaf Tryggvalson for ur landi, þessu sinni med fim skip, oc vestur ril Einglands; þa er hann hafdi eirn vetur verid Kongr i Noregi. For hann aptur um haustit til Noregs, oc var þa i for med honom Jon Biskup oc margir prestar, þangbrandur prestur oc þor-modr, oc margir adrir Gudz þionar. er hann setti til att styrkia oc upp-timbra Gudz Christni. oc kienna þeim att snuast riئتleidz, er adur trudu rangt; oc kendi þeim satt lios vera af almattugum Gudi.

Oc er Olafr Kongr var buin, sigldo þeir til Orkneya; enn þar ried fyri Sigurd Jarl Ladves son, þa er agiætr, var at morgum latum, ríjkur oc vin sæll, Olafr Kongr bodadi, honum

De Comite Orcadensium : ab Olao ad veram fidem converso.

CAP. XXIII.

Ex relatione accepimus, quod inter illa tempora, quibus Rex Haraldus Pulchricomus Regni gubernacula, primum suscepit & Olaus Tryggvasonius, cum quinque navibus de Norrigia abiit occidentem versus in Angliam, postquam unum annum Norrigie imperasset, annos centum & quadraginta octo effluxisse. Ipso autumno ejusdem anni in Norrigiam redijt, secum ducens Jonam Episcopum, & complures alios presbyteros, Tangbrandum, Thormodum cum pluribus alijs Dei ministris: cum quibus ordiretur Christianismum, veramque viam monstraret illis, qui prius enormiter errarunt: verum postea illis vera lux, De Omnipotenti Deo oriens, monstrata est.

Iter nunc ingressus Olaus, domum pergens, ad Orcadenses navibus pervenit: Illis illo tempore Comes Sigurdus Ludovici filius præerat, clarus Princeps in multis, potens quoque & amicitias fideliter colens, Huic Olaus ut veram fidem reciperet, indefinenter

Dådå åhr sage / att ifron begynnel-
sen då Harald Hårfagre tog Rik-
ket : och lifdit war etthundra de syretisse
otta åhr emellan att Dlof Tryggwa-
son for utur Landet ; denna gången /
med fem Sklep wåster till Engteland ;
och då hade hann warit ett åhr Ro-
nung uti Norrige. Då reste hann
tillbata om Høsten / och war då mdd
honom Jon Biffop och många andra
Prefter / som Thangbrand och Thor-
moder / och monga andra Gudz tlåna-
re. / dem hann satte att uppbyggga och
styrkta Gudz Församling / och låra
dem att Komma på råtta wågen /
som tillsförende hade galen Troo / lå-
randes dem nog Skien Komma ifron
Altzmechta Gudh.

Når Konung Olof war ferdig seg-
lade de till Ortnö; där öfwer rådde
Sigurd Jarl Lodwikkson / en wacker
mann uti många saker / där till må
mechtig och afhöllin. Kung Olof
bådade

tetta tru, oc bad hann morgum or-
dum faugrum til, bædi sid oc snem-
ma, með miklo kostgjæfi. Hann
lagdi oc hans monnum, fra helvitis
píslum, oc eilífum eldi, oc frosti,
oc morgum adrum ogurligum quo-
lum. Hann minti hann á, at varalc-
slika luti; oc lagdi þa með eingom-
bætti fordæst mega þessar qualer,
nema þeir bryti skurð Gud sín, oc
dyrkado almannagögn Gud Skapara-
sinn; er styrir öllum lutum, þann
byriar yður at dyrka. Jarl mætti
þessu miok i moti, lest eig mega láta
síd sinn, oc frænda sinna. Kann
ec mæri ey betri síð enn minir for-
eldri hiefur haft, eða betra hatt enn
þeir, er gögvalter hafa verid minir
frændt. Oc er Olafur sá att hann vil-
di sua þraliga halda sinn atrunad,
ta tok Olafur son hans ungann, er
Huelpur het, er þar var uppfæddur
med virðum. Olafur Kungur lagdi
hann á Sag síð langskipinu, oc bra-
tuerdi, oc bad þa Jarl Kíóla, huert
hann vildi heldur; síá son sinn hogg-
vinn, fyrri augum síer, ef hann nei-
tar trunni, eða vill hann giera sætt

bådade honom rätta Tron / och bad ho-
nom med monga wackra ord / både
seent och bitterda / med floor slith och
möda. Hann sade: och hans Wenn /
om hellsuitts plina och ewtjga Eld /
och frost / och monga andra gruswe-
liga plågor: Hann bad honom wachta
sig sör stifta / sade och att dessa word
oundwitteliga / så frampyt de icke brö-
te tull sin af Gud / och dyrkade Altz-
mechtig Gud sin Släpore; som styrer
allting / honom böra i Dyrka. Jar-
len sade mycket här emot / sig ingalun-
da willta aflåta / sin och sina Frender
Sed. Jag kann inett så bättre Sed /
än då mina. Föräldrar hafwa hafft /
eller bättre utkomma än de beste mine
Frender. När Olof såg att hann
så stadigt wille beholla sin wantroo /
tog han hans unga Son / hwilken heet
Hwespur och war där dygdigt upp-
född. Konung Olof lade honom på
Longstebet Saren och drog Swerdet /
bidlandes. Jarlen urhwälla / hwad
hann heller wille; see sin Son hug-
ges ihel sör ogorna på sig / dhär han
förnekta emottaga rätta Tron / eller
wille hann gifwa frisd och wännskap
måd.

svadebat, illique rei perficiendæ omnem navavit operam. Subditis quippe illius infernales calamitates, perpetuum ignem & frigus quoque, cum alijs horrendis tormentis, retulit. Ab ejusmodi ut sibi caverent rogavit; dicens illos nullo modo ejusmodi mala evasuros, nisi Idolum suum comminuere: Deumque omnipotentem, creatorem suum & rectorem universi cõlerent, & ut oportet revererentur. Comes vero constanter dicebat, se à receptis sibi & cognatis suis moribus abire nolle; pulchriores enim mores non reperiri existimabat, quam quibus Parentes illius vixerunt, nec aliquid salutarium svaderi posse, quam quod optimi cognati illius sequuti sunt. Cum Olaus vidisset, illum sic obstinate in infidelitate sua persistere, filium illius parvulum qui Huelpus nomen habatur, ibique probè educatus erat, sumsit. Hunc deposuit Olaus in navi sua, gladioque extracto, Patrem discere jussit, quodnam potissimum eligeret: an videre filium suum in conspectu interfici,

oc vingan vid sic, oc teka þa lon
sinn i vald sitt, oc þar med vid Krist-
ni? Enn ek seigi þier at andrum Ko-
sti skendur þitt Ríjki til vada oc au-
nar. Nu jatti Iarl huoru rveggju
Christnini oc vingan Kongs. Var þa
Iarl oc lid hans alt skyrt. Fór þa
Olafr Kongr med lidi sino til Nor-
egs, oc byriadi honum vel. sygldi
hann nu med glæði mikilli. Marti
þar sia kappsyglingar miklar, oc
sögr skip.

Fra Olafi Kongi T. Syni

CAP. XXIV.

Oer Olafr Kongr kom vestan,
þa lá hann vid ey þa i Noregi
er Moster heitir; oc um nött þa vi-
tradist honum hinn heligi Martinus
biskup, oc mælti vid hann: Þat he-
fur hier verid sidur i þessum laun-
dum, at gíefa þor. eda Odni, edr
odrum Afum minni at veitzlum,
enn nu vil ec at þu skiptir hinn veg-
til at mier sic minning gior at veit-
flum

an veram fidem recipere, & amicitia illius frui Si autem meliora sequi voluerit, filium
suum reciperet una cum vera pietate; sin secus faxeris; inquit, hoc præterea scias, Regno
Tuo ultimum factum mansurum. Utrumque Comes recepit, fidem & amicitiam Regis, &
Baptizatus est cum omnibus suis. In Norrigiam deinde reditum Olaus paravit, qui &
optime successit, illuc enim latus navigabat. Hic videre licuit pulchras naves, & quo-
modo una navis alceri ventum in navigando præoccupare nitebatur.

De Rege Olao Tryggvasonio.

CAP. XXIV.

EX Ego mari veniens Olaus, ad insulam Norrigiæ Mostur nominatam applicuit;
Hic noctu innotuit ipsi sanctus Martinus Episcopus dicens illi: Moris in his ter-
ris esse solet, cum convivia celebrentur, in memoriam Thoræ, Odini & aliorum
Asarum, scyphos evacuare: Hunc ut mutes volo, atque ut in mei memoriam in
pos-

máð sig / och taga igjen sin Son /
som och taga emot Kristna Troon;
Jag säger dig och dåd / där hoos at
ditt Ríjke lærer stå i våda / och för
Sdet. Nu lāfwade Jarlen både att
Christnas och wara i wānnskap mād
Konungen. Wleð dā Jarlen och alt
hans Folck döpt. Dlof for sedan
mād sitt Folck bort till Norrige / sic
god winn och seglade mād myct in glā-
dte. Þar kunde mann see stoora och
sagra skip och huru de seglade i kapp.

Om Kung Olof Tryggvesson.

CAP. XXIV.

Mär Olof var kommin wästert.
fron / lade hann sig wið en Söt
Norrige som heter Moster / och om
natten uppenbarade sig honum dān
Helige Martinus Biskop / och sade till
honum: dhed hafwer warti Sed i þessa
Landen / att drieta Thors / Odens /
eller någon annans uthaf Afianernes
minne uthi beras samqven / menn
nu wilstag att þu lagar sã att mite
minne

flum, enn hett falli niðr, er adur
hefur verid; enn ec heit þier þui i
moti, at ek skal tala med þier i mor-
gin oc styrkia þitt erindi, þui at
margir ætla nu i moti ad standa.
Enn hinn næsta dag eptir, var siol-
ment þing stefnt, oc kom þar i mo-
ti Kongi otall lijdar, oc ætladu at
standa amoti hans ærindi, oc val-
þuz til þriðr hinir sniollustu menn
á þingino at tala á moti honum,
oc voro þessir agiæztir af þeim,
er til voro komner, bæði at viti oc
snild: oc hafdu ráðit med sier, ef
hann bodadi Gudz nafn, at mæla
i moti. Olafr Kongr stod á ei-
num steini hafum, att hann smætti
ollum and-sær vera, oc mál hans
at heyra. Oc enn er sa steinn þar til
minningar. Þa tok Olafr Kongr at
tala fyrir folkino, oc boda nafn
Drottins, oc trygia alla til med
fögurum ordum, oc hneekia þeim
atrunadi er adur hofdu þeir. Oc
er hann hafdi leingi talad snialt
erindi, þa rijs upp sã er fyrst var
til ætladur, at svara honum. Hann
litast um leingi oc let stolzlega,
oc

posterum bibatur; Tu cura efficias: vetus autem illa consuetudo ut deponatur; con-
veniens est. Ego si hoc feceris, promitto me crastino die à Tuis partibus futurum, ne-
gotiumque Tuum promoturum: Plurimi enim sunt, qui Tuis consiliis adversari cogitant.
Dic sequenti ad Universale iudicium convocatum est: Quo etiam accessit innumera mul-
tudo, Regis voluntati se oppositura: cui rei perniciunda in iudicio tres præstantissimi
viri electi: Hi promptissimi omnium illorum qui advenerant, erant; tam quo ad sapien-
tiam quam industriam. Inter hos & multitudinem convenerat; ut cum Rex nomen Dei
annunciaret, illi contradicerent & reniterentur. Olaus saxum quoddam satis altum ascen-
derat, ut omnibus conspicuus esset & ab omnibus exaudiretur: visitur adhuc lapis iste
illo loco. Multitudini jam prædicatum nomen Domini, argumentis per se velis lenibusque
verbis, omnibus persuadere conatus, atroxem pristinum reijcerent. Cum diu huic operi,
perpulchre:

minne bliffwer brættit Bláftebuden/
och dād som tilførende hafwer wa-
rit / legges niðer; dā emot lāfwar-
tag dig att tag skal taala mād dig i
morgon och styrkia þitt ærende / sy
att monga tænfia nu gíðra dig mor-
stond. Dagen næst effter stembdes
Allmenting / och kom dā emot Ko-
nungen otallige folck och tænfte att
stå emot hans ærende / och walde þesse-
tre de snellesta Mennen på Þinget att
taala emot honum / och wore de þar-
de fœrtæmsta utaf dem dñich hade kum-
mit / både till förstånd och snellhet:
och hade de glørdt råd emellan sig / om
hann bādade Gudz namn / skulle de
taala dā emot. Kung Olof stod på
en hög sten / att hann af allom motte
sees och höras hans taal. Och áhr
samme steen dā an til stāls. Dā
begannte Kung Olof att taala och bo-
dade Gudz namn för Folcket / och
søtte att intaala dem allom mād wa-
tra ord / och nederbempa dān orroo
som förr hade warti. Mār hann nu
hade lāngte och snelt taalat detta æren-
de / reffe sig upp dān som förr var til-
lambnad att swara honum. Hann sãg
sig.

oc ætlar at tala med mikilli mild oc list. Enn at þessum manni sakir sva mykill hosi oc þröngð, at hann matti engo ordi uppkoma, oc vard hann vit þat nidur at ferlast, at hann mælti ecki i moti. Þa stöð upp annar, ætlar at tala med mikilli reidi i moti Konginum; enn sva madur vard sva stamur, att ecki nam hvad hann mælti, oc settist hann med at hlæge nidur oc skom, er uppreis med drambi oc ofmetnadi. Oc þa reis upp hinn þridi, oc ætlar at hann skal hefna sinna felaga, med soild sinna orda. Þat barsk honum til handa, athann vard sva ramur oc quarradi, sva at ecki nam hvad hann mælti. Nu fyrri þui at þeir voro sigradir, med sva miklom krafti; þa toko margir vit tru, oc forleto forno villo, oc fylgdo allir Kongs bodi. For Kongr þadann med liði sino, nordur um stad, oc lagdi sidan nordur til Þrandheims. Hann hafdi þa hufud bæ sin á Lodum: sem hinir fyrri Kongar höfdu haft.

CAP.

perpulchre institit; surrexit qui primus huic negotio destinatus erat: ille se diu circumspexit & superbe gessit, studens solertissimum & acuratissimum sermonem expromere; sed huic maxima tussis & pectoris gravedo obtigit, ut ne verbum proficere posset: re itaque infecta considerare cogebatur. Alter dein se levavit, sermonem adversus Regem iracundum habiturus, sed ille ita balbutire coepit, ut nemini intelligeretur, sic ille qui nimio cum fastu & superbia surrexerat, cum pudore & irrisione considerare cogebatur. Hunc tertius secutus, qui sociorum pudorem, composito verborum ornatu absterfurus erat; sed in illum raucedo summa & lingvæ impedimentum incidit, ut nullam vocem ex gutture proficere posset, quare nec à quoquam intellectus. His itaque ope singulari Divina superatis, plurimi veram fidem amplexi sunt, erroremque pristinum reliquerunt; Regis mandatis dein obsequuti. Hinc Rex cum copiis suis profectus ad Septentrionales ac Thronthemiam sedijt: Illi enim ut prioribus Imperium tenentibus, primaria sedes villa Ladensis erat.

CAP.

sig lengte i þring / sva stalt utt och rent re taala mäd stoor bestedligheit snellher och konst / menn þa denna mannen kom sva myckit i hosa och þröngbröstighet / att hann icke kunde sva fram ett ord / moste alsä setta sig neder / att hann innet sade emot. Da steg upp þan andra / och tenckte med stoor wrede taala emot Konungen / menn denna mannen blef sva stammande / att ingen kunde förstå hvad hann sade / och sette hann sig mäd åthlöne och stam som dock med strykerij och högmöð steg upp. Nu reste sig upp þan tridie / och rente hemþnas sine stallbröder / mäd sin wälsatighet. Honom bars däd tillhanda / att hann blef sva styf och hæs / att ingen förstod hvad hann sade. Nu som de wore öfwerwundna / mäd sva stoor krafft; togo monga emot råtta Troon / försatade sin förra galenskap och fölgde Konungens bud. Konungen drog þadan mäd sette fölle / norr till Thronthem. Hann hade sitt säte þa Ladum: svasom de förra Konungarne och hade haft.

CAP.

Fra þvi er Selio meun fundust.

CAP. XXV.

Sa atburdur giordist i upphafi Rijkis Olafs Kongs, at tveir menn gierduft ferdar sinnar; Þordur Jorundar son, enn annar Þordr Egi-leifar son: þeir voro Rijkir menn oc miklir Hofþingiar. Þeir atto Eignir i fidrdum, oc ætludu at fara á fund Hakonar Jarls, þui at þeir höfdu þa ey spurð Hofþingia skiptit. Oc er þeir fóro um Ulsa-fund oc nordr at Einni Selio; þa sau þeir sagra syn oc agiatligt lios skina á stöinn, or himnum ofann, oc nær vit stalt landit, oc sva oc i eyna Selio. Þetta undrast þeir miok, oc forvitnas hvad er vera mun syn þessi, eda hvad þeim man synt vera i þessum lut, oc halda þangat skipum. Þeir sinna þar mans hofud, er þeir höfdu set liosid skjina, oc þa kiendo þeir sætan hilm, oc toko þetta hofud med tygn, oc þo med ræðslo, oc höfdu med fieri oc ætla at fara Hakoni Jarli, oc

120

Om Selio Männerna

CAP. XXV.

Þehti Konung Olafs Olstos þe-
gynnelle / hände sva att tvenne menn lagade sig till reesa: Þhan ena þer Thordur Jorundar Son / þhan andra Thordur Egileifar Son: de þe wore Rikta menn och stora Hofþingar. De hade sin egendem i Stordarna / och ämbnade sig att sinna Hakon Jarl / ty de hade ända innet hörd af Hofþinge stiftet. Da da de kummo om Olse fund / och stord till Sn Selia, undrade de och wore myckit förwetna till förenimma hvad fór sager och koflig syn de sago stina á swan från Himmelen och när wið staltwa Landet / och ut Sn Selio. De förundrade myckit / hvad dem monde wilsat wara mäd þetta, och styrde þist mäd Stleppen. De funno þar ett manns huswud / som de hade sett stuset stina / och stände de þar en stastig luffe / de togo de þa huswud mäd wreðnad / och dock mäd råðslo / hade däd mäd sig; och tenckte att fórat

110

De adventu quorundam ab Insula Selia.

CAP. XXV.

Sub primis initijs Imperij Regis Olai accidit, ut duo viri, quorum unus Thorerus Jorundi, alter Thorerus Egileifi filius nominabatur, ambo potentes & magnæ dignationis, iter susciperent. Habebant hi suas possessiones in sinibus, cogitabantque invicere Comitem Haquinum: Nondum enim de mutatione Imperatorum quidquam resciverunt; cumque Ulfæ fratrum præterissent, Septentrionalioraque peterent & insulam Seliæ, elegans visio illis obtigit. Lux enim egregia de coelo in mare: haud longè ab litore descendere (quod & idem in insula Selia fieri) illis videbatur. Hæc res admiratione digna visa, curiositatem apud illos inquirendi, quid ibi adpareceret, quidque portenderet excitavit; cursum itaque cum navibus illuc dirigebant. Caput humanum ubi lux cernebatur inventum est, odorem quoque gratum ibi perciperunt. Caput hoc cum veneratione

Q

8

vænto at hann man skynia oc skilia af sinni speki, hvad þetta merkir. Nu foru þeir leið sína, oðey langt adur þeir spurdu at Jarl var drepinn, oc i stadinn hans kominn, agiætr Hofdingi Olafi Kongr Tryggvason; oc þo eigi at sidr fara þeir at hitta Kongin, er aller saugdu mykid frá hans gausugleik oc gæsko, oc como þeir á Ladir. Oc þegar Kongur spyr at þessir menn sortu hans fund, þa tok hann vit þeim med bliðdo, og giordi þeim veitslo; oc er þeir lator i miklom fagnadi oc glædi, þa tok Kongr þessa hina virðugligo menn at bidia, med alt oc fagrum ordum, at þeir lati sid sinn oc trui á sannann Gud. Hefi ec heyrð sagði Kongr, at margir godir lutir eru lagdir frá ydrom athæfom, oc fyr þui bid ec at þir jaticristni. Oc þegar i fyrsto sanst þessum monnum sua mikir um erindi Kongs at þeir jatto hans bodi, oc at lata sinavillo. Var þa sidan til heimtur Jon Biskup, er Sigurdur het odru nafni, oc voro þeir skjirðir i nafni Heilagrar þrenningar oc heilgader.

till Håkon Jarl / Wæntandes honore, kunna see oc fornumma af sin wissdom / hvad þetta berydde. Sin led foru de nu / och dædd inter longe færdan de spurde Jarlen wara drepin / och i hans stælle kommin en Þórðinn Hósfingr Olof / Konung Tryggwes Son; och icke dædd mindre foru dhe / att sinna Konungen for hans forstænd och klokhet / hwilket alla berömdo och kunnmo de till. Gården Lada. Då Konungen hörde att þesse menn sökte att sinna honom / tog hann blideltiga emor dem / och gjorde að dem Gidske-bud / ndr / de nu sattu urht floor fagnad och glædie / begynte Konungen bidia þessa wactra menn med klærliga ord / att de wille aflata sin forra sed / och Troo på sannan Gud. Dastwer tag hörde sate Konungen / myctit gott seyas om Eðre. aðhafswor / hwarföre beber tag i loswa till blifwa Christna. Och såsom tæse menn stragst så upprogo Konungens årende / att de besaka de Konungens begiðran / till att aflata sin willa; blef till hemptader Jon biskop / som elliest kallades Sigurder / och wordo de döpte i Helga Tre-

salbig.

et timore susculerunt; cogitantes Comitē Haquino illud adportare, qui qua erat sapientia, hocce portentum exponeret. Cum iter haud longum emensi essent, Comitē occisum illis indicatum est, illiusque loco præstantissimum Ducem Regem Olavum Tryggvasonium receptum. In itinere itaque persisterunt donec ad Regem, cuius virtus & prudentia ab omnibus laudabatur, in villa Ladenfi, pervenissent. Rex cum audivisset hos viros se inviscere velle, benevolum illis præbuit, adque convivium invitavit; cum eos Rex benè habuisset, veram illis fidem persuadere cepit. Audiui dicebat Rex de vobis & vestris moribus bona multa, quare ut Christianam pietatem recipiatis rogo. Et quoniam Regis voluntati, ut linquerent errorem pristinum, haud difficilem adiensum præberent; accersitus est Episcopus Ionas, qui etiam Sigurdus nominabatur: ab illo in sanctæ Trinitatis nomine Baptizati sunt, Deoque Omnipotenti consecrati; Quo-

facto

gader almatungum Gudi, oc er þeir voro skirðir, fagnadu allir menn þesslo. Let Kongur þa sitia yfir halsfins bordi, i miklum veg; oc findist honum þat makligt, at þeir menn er þa hofdu tekit af hans for, tólu erfd himneskrar ættleifdar, at þeir taki oc med honum batidligan fagnad, oc Konungligt bod oc vinattu. Oc er þeir lator gladdir oc skiemtudu sier, sagdu þeir Kongi oc Biskupi oc dllum monnum þeim er vid voro, syn þa ena fogru er þeir hofdu set, oc sua at þeir fundu hofudit. Þeir saugdu þetta med athuga oc ahbyggio. Kongr bidr þa sina sier hofudit oc Biskupi, oc sua giordu þeir. Oc er hann hafdi set, þa mælti hann; þetta er ad visslo Heilags mans hofud, sinir nu sidann olum hinum besto monnum, oc seigir med miklum fagnadi. Estir þetta foru þessir menn heim. Ryeuter i helagri tru. Foru þeir gladdir oc med sæmd oc heldo vel Kongs bod.

CAP.

107
salbigheit; namn / och Helgade Allmechtig Gudi. När þesse wore döpte fegnades dhe wäl af alla. Konungen lät dem och sitia wiß sit eget bord / måd stor heder; hwilket honom synes heelt billigt / att de menn som gienom hans tilsthyrcan / hade blifswite Himmelrijtes Arffwingar / togo och måd honom fornem fagnad och Konungligt unsegnad / samt wännskap. När de nu wore glæde och roolige / då sade de Konungen och Biskopen / samt allom som tilstades wore där wactra synen de hade sedt / som och att dhe hade funnit Huswudet. Þetta sades och hördes med flit / och Konungen bad dem wissa sig och Biskopen huswudet / och så gjorde de. Hwillet då hann hade sedt / sade hann; þetta áhr wißerligen en Helg mans Huswud / wisse det sedan alla de besta Mennerna och sade þetta måd myctin fagnad. Sedan foru þessa mennerna hem / styrtra i den Helga Troon. De reste glæde och hederligen / och höllo wäl Konungens bod.

CAP.

facto omnibus accepti erant. Mensa suæ illos jam honorifice accumbere Rex permisit, quippe convenientissimum illi visum, ut qui svasu ipsius cælestium bonorum heredes facti essent, illis etiam secum cibum capere permitteretur, amicitiaque sua frui. Cum hi lauto epulo exhilararentur; Regi & Episcopo omnibusque qui aderant, referebant pulcherrimam visionem, quæ illis obtigerat; urque caput invenerint: totam rei seriem accuratè enarrarunt. Ut ostenderent caput, Rex & Episcopus rogarunt; quod & factum è. Quo viso, hoc certe, viri Sancti caput est, inquit, quod omnibus præcipuis qui aderant lætus deinde ostendit. His peractis, viri hi in sancta fide benè confirmati, hilares domum redibant, optimeque Regis monita aclein exosculati sunt.

O 2

CAP.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XXVI.

Sua barfe at eitt sinn, at einn böndi kom til eyarinnar Selio, oc for sidan á fund Olafs Kongs, oc sagði honum atburð þann er orðit hafði, at mæz hans hvæf i burt, oc for hann leingi at leita, oc sidann så eg hvar hun stod i þessi ey skamt fra fundino oc á utann verdri, oc vestur á eyna. Þar voro miklir hamrar, oc þa geck eg þangat Hertra, oc så ec þar lios mikid á þeim deigi oc i þeim stad, oc optliga skdann. Oc er Kongr heyrdi oc Biskup, þa gierdo þeir ferd sína med miklri skyndingo, til þessar eyar oc ranfaukudu þar hana vandliga, oc var þessi bondi þeirra leidtogi. Þeir fundu vestrur á eyna, hamra mikla, oc sau at þar höfdu verið forðum hellar miklir, oc fyrir skommo fallnir, leitudu nu vandliga um þenna stad, oc fundu milli steinanna margt beina, med lætum hilm; oc nu varu þau saman safant at Kongs radi.

Vi Olafus ossa Sanctorum in Insula Selia inquisiverit.

CAP. XXVI.

Accidit quandoque, ut rusticus quidam ad Insulam Seliam veniret, qui illinc ad Olafum profectus, retulit quæ ibi observasset. Perdiderat is equam suam, quam diu quæsit, tandemque illam in Insula hac reperit, haud procul à sinu ulteriori ab Occidentali parte Insulæ: Ubi magnæ Rupes erant. Illuc Domine cum propriis accessissem, videbam illo loco, illo ipso die lucem magnam, quæ & mihi post illum diem sæpius apparuit. Hoc cum Rex & Episcopus audivissent, magnis itineribus ad hanc Insulam profecti sunt, illamque curiose, ductu Coloni huius, investigarunt. In occidentali autem parte, fuisse speluncam magnam deprehendebant, quæ ante breve tempus corruerat, adhibita hic accurata inquisitione, inter lapides ossa plurima, suavi quodam odore fragrantia,

Om Konung Olaf.

CAP. XXVI

Það hände sig en gång / at en Bونده kom til Dön Selia / och for sedan till Konung Olaf / och sade honom hvad till dragits hade / at hans Stod-mår kom ifron honom / tag letade lengte efter hånne / fick sedan see hvar hont stog där på Dn / listet från Sundet / ytterst på sidan / väster på Dn. Jag glet blissh Herre / och såg tag där mycke lius bån dagen på dådrummet / som och sedan ofta. Detta då Konungen och Bistopen hørde / gjorde de sin reesa som stundligast till Dn / och letade öfver henne fljstigt / Bonden ledsagade dhenn. Väster på Dön funno de ett stort stengryte / och sågo att dhår hade varit fordom en stor tula / och för en liden tids hsedan nederfallin / de sökte måd fljstigt fring detta rummet / och funno emellan stenarne monga been / af en söde lufft; de blefwe nu samman samblade fljstigt på Dn / måd Konungens och Bistopens råd och wål förwarade / dhår:

radi oc Biskops; oc hrd vandliga i þeirri ey; oc at þor Biskups oc Kongs radi, var þar kyrkia gier oc helgut þessum Gudz monnum, er þar voro; oc i þeim stad veitir Gud Almatrur mikla miskun, fyrir þeirra manna verdleik er þar huila, alt til þessa dags. Slikt hid lama verda oc margar taknir i annari ey, er Kinn heitir, ero þar oc helgirdomar þessafar sueitar, sem i Selio, oc veitir Gud fyrir honu-rveggju takir, margar jartegner, fyrir mildi sína oc miskun.

Fra Sunnesu.

CAP. XXII.

Þat leigia menn: at á daugum Hakonar Jarls, urdu þau tidindi, at Kongs dotter á Yrlandi het Sunneya; hun tok eptir faundur sinn erfd oc eignir miklar. Oc til þess giordist vikingur nockur at heria þangat, oc þraunga hennar rada hæg; oc gerdi henni tua kolti; annat hvert.

grantia, reperiebantur. Hæc iussu Regis & Episcopi collecta, beneque custodita in illa Insula sunt: Ad petitionem autem Episcopi & Regis voluntatem, Templum ibi extructum est, consecratumque Sanctis illis hominibus, qui hic diem obierant; hocque loco. Deus Omnipotens, salutem magnam ad hunc usque diem, multis hominibus impertit, propter Sanctos illos qui ibi requiescunt, Paria miracula eveniunt etiam in alia insula. Kinn nominata, ubi quoque sunt reliquæ ex comitatu illo, qui in Seliam pervenerat: Deus quippe ex sua bonitate & misericordia in utraque Insula, multa miracula evenire permittit.

De Sunnesu, puella Regia.

CAP. XXII.

A quibusdam refertur, quod temporibus Comitûs Hæquini, Regia puella in Islandia nomine Suneya existierit: Hæc mortuo Parente ad magnam hereditatem pervenerat. Hinc ad prædam pirata quidam illectus, nuptias illius expetebat, duas condiciones offe-

rens:

dhårpa Dn. Och efter Bistopens bön och Konungens tillstyrkelse / blef där glord en Kirtia och Helgat till þessa Gudz mennerna / som där wore; och på dån orten gterer Gud almechrig mylin miskun / för þessa Wennis wårdtghet som där hwitla / ale inn till denna dag. På samma sete blisfwa och monga hulsna på en annan D / som heter Kinn / där åhre och sådanne Helgedommar; utaf detta sölte; och låter Gud uppå begtes / flie æhstildtga Jerreten utaf sin mildhet och miskund.

Om Sunnesu.

CAP. XXVII.

Þhi Håkon Jarls stid / såges att Wen Konungs Dotter på Yrland / hwitlen het Sunneya; tog arff efter sin Fader och stoor egendom. Till henne kom en Strætröfware att heria dhår och twinga henne till samvætia sig æhtensfap; hann sette henne två wilker / anningen att sloß emot sig / eller.

hvertat hun berdis vid hann, eða geingi með honum ellegar : enn hun vildi fyr eingann mun ganga með honum ; því at þan var heidinn. Hon atti þa þing vit menn sína, oc bad menn at giora sua vel, at velia sier þann kost, at lata heldur Fostur jord sína ; enn hella ut sua margs mans blodi, fyr hennar sakir ; því at ek vil eigi lifa með sua margfoldum haska, at lifa með heidnum vikingi. Nu völdu margir sier þann kost at fylgia henni, því at hun var Drottning þeirra. Iferd redist með henni, brodir hennar er Albanus her, oc margir þionustu menn ; conor oc börn. Nu sýndi hon sig mier treifta Gudi enn veraldligo fulltigni, oc fal hon sik á hendi Alvaldanda Gudi. Nu hófo þau up, kalldu þa allir á nafn Drottins, enn stáðinn Þóttist nu rýna miok sinni sænd, sua sem aukadist Gudz Ríki.

CAP.

rens : scilicet aut prælios eum decerneret, aut matrimonio jungeretur sibi. Illa autem hunc sibi maritum nullo modo volebat, quod Ethnicus esset. Ad consilium jam suos vocavit, absque illis hanc benevolentiam rogavit ; ut abire de Natali solo potius eligerent, quam sua causa multorum sanguinem profunderet : Ego certe nequaquam hoc periculum subire sustineo, ut in conjugio cum peirata & Ethnica vivam ; Pluribus jam placuit cum illa in exilium ire, quod Regina illorum esset. Ad hoc iter quoque frater ipsius Albanus nomine. Cum multis servis de utroque sexu & parvulis, se paravit. Pluraque se Deo confidere jam illa ostendit quam Mundanam dignitatem æstimare ; Deo itaque se & res suas commisit. Jam itineri se dederunt singuli nomen Dei invocantes : sed hostis Genæ Humanæ, tantum sibi decedere putabat, quantum Dei Regno accessit.

CAP.

eller att hon stulsee taga honom Rík Mann : Wenn hon wille ingalunda hafwa honum / emáðan þan var ein Hedning. Þon stempde Þing máð sine menti / och bad dem gíðra fá wál och wálsta þán desen / att láta helber sín Arssjorð / án láta utsgjorta mongens mans blod fór hennes skuld / wí tag will íntet leswa með fá margfald farlighthet / att tag stulle leswa máð en Hedniss róstware. Denna desen utwalde sig monga och fölgde henne / emáðan þon var þeras Drottning. Till resan máð henne / lagade sig och hennes Broder / hwítken het Albanus / máð monga menn ; Dwinnor och Wörn. De begynte nu renesta effter huru de stulle fá sítte uppehelle. Hon lessee þa sig att hon meer tröstaðe þa Gud / án alt wárdsligt gott och befalle sig í Alswoldig Gud í hánðer. Allesammans fallade de þa Gudz namn / menn þán ende wæsse nu myckit förminskas sin bátnad / fá myckit som Gudz Ríki öskades.

CAP.

Fra Eyriki Kongi í Suíþíod.

CAP. XXIII.

I þann tíjma er Ríkti yfir Noreg Hakon Jarl, var Eyrikur Kongr í Suíþíod, efter þa hinu frega orosto, er hann hafði att vid styrbíorn oc fekk sigr, með heim hætti ad Odiner gaf honum sigrin : enn hann het því til at hann gaffc Odineri, efftir þit tíjunda ár, oc síðann var hann kalladr Eyrikur hinn Sigurðeli. Þessi styrbíorn var allra manna vasskastur oc ágætastur, af herskap sinom. Hann hafði sua mikin her í moti Kongi, þa er hann gekk á land í Svíaríj, at Eyrikur Kongr öttadist mikil hans af. Enn sua seigia menn, att sua mikill dýful - skapur fylgdi, at þua luti lidz hans, felldi Eyrikur Kongr með síol. Kingi. Enn at lyctum fell alt lid hans, oc sua stalt styrbíorn. Eyrikur Kongr atti sigrið hinna Storráðu, oc var þeirra lon Olafur Svænski.

Þat seigia menn, at Kongur vildi skilia vid Sigriði Drottningu :

oc

Om Konung Erich i Sverige.

CAP. XXVIII.

Dá Hákon Jarl Reglerade öfwer Norrige / war Erich Konung i Swertge : Nu effter þáð namptungniga slaget hann hade máð styrbíorn / hwaruti hann sicc seger ; máð de wíltor att Oden gaf honum þán / menn hann gjorde de löstet þar emot / att hann gaf sig Oden effter tlonde Árett / blef och sedan kalladr Erich þán Segerfelle. Denna styrbíorn war en manhaftigast och berdmstgast mann / af Krigz - wásende. Þann hade fá stoor Krigz - þár emot Konungen / dá þan kom í land till Sverige / att Konung Erich fruchtade sig myckit. Deð deð sepa menn / att fá myckit dýfswulstaper fölgde máð Erich / att wáðelarna þans andras manskap / fellde hann máð trollkonst. Þa síðstone sölt alt hans manskap / fá och styrbíorn síalf. Konung Erich átte Segrið Storráðu / och war Dlof Swenske þeras Sohn.

Dáð ábra de som sepa / att Konungen

De Rège Syconia Erico Victoriouso.

CAP. XXVIII.

Cum Norrigis Imperaret Comes Haquinus, Sveoniæ præerat Rex Ericus, qui post illustre illud prælium quod cum Styrbiorno habuerat : victoriamque illo modo obtinuerat, ut Odino hanc deberet, se vero illi post decennium devoveret ; deinde Ericus Victoriosus nominatus est. Hic Styrbiorus omnium promptissimus præstantissimisque erat, idque ob milites quos ducebat : Tanto enim cum exercitu Regi obviam ivit, cum ad Sveoniam adpelleret ; ut vires illius Rex Ericus quamplurimum metueret. Verum referunt tot malos Genios Erico se adsociasse, ut maximam partem exercitus adversariorum, magicis artibus perdidit, tandemque omnes, una cum Styrbiorno ipso, occisione occiderit, Rex Ericus uxorem Segridam Storradam habebat ; quorum filius Olafus

Svenskæ

oc vildi ey hafa ofsa hennar oc of-
mætnad, oc setti hana drottning y-
fir Gautland, enn Kongur atti si-
dan dottir Hakonar Jarls. Eftir
hann tok son hans Olaf Ríki.
Enn þá báðu Sigridar, Vífvaldr
Austur, vega Konung oc Haral-
dr Grænski Uplendinga Konun-
gur, enn henni þotti hær li-
tilræði í því at smá Kongar
báðu hennar; enn heim dyfði,
er þeir ætludu hær kúlika
Drottningo, oc fyrir því brendi
hun þá inni báða, á einni not-
tu. Oc þar let oc lifir sitt gau-
fugr madur, er het þorer, fadir
þoris Hunds; er bardist við
hinn helga Olaf Kong á Stik-
lastadum. Oc eptir þetta verk
var hun kallud, Sigrijdr hinn
Storráða.

*Era Olaf T. Syni oc Sigridi
Drottningo.*

CAP. XXIX

Ok er Olaf Tryggvason heirdi at
sua mykit ord for af þess Drott-
ningo

Svenski erat. Refertur à quibusdam, quod Rex illam matrimonio multaverit, quod in-
solentiam & magnanimitatem illius sufferre non posset, permiseritque, ut Gothi de in-
Imperaret; Rex autem Comitis Haquini filiam uxorem duxerit. Erico defuncto successit
in Imperio Olaus filius illius. Segridam vero conjugem sibi Rex Russiæ Vífvaldus & Up-
landiæ Norrigiæ Haraldus Grænski, expectaverunt. Sed parum ipsi acceptum fuit, quod
parvarum ditionum Reges procarentur, audaciam enim illorum summam interpretabatur,
quod sibi tantam Reginam expeterent, quare illos ambos, una nocte igne consumpsit.
Hic quoque vitam finivit vir Nobilis Thororus, pater Thoreri Mundz, qui bello Sti-
kelstadensi adversus Olavum Sanctum dimicaverat. Post hoc factum Segrida Storrada
(Potens vel magnanima) vocata est.

CAP.

nungen wille stillas wijs Drottning
Segrid; och kunde hann intet lifda
hennes öfvermod och högfärd / satte
hänne öfarsöre till Drottning öfwer
Götaland / Wenn Konungen ätte
sedan Håkon Jarls Dotter. Eftter
honom tog hans Son Oluf. Den-
ne tidsen frifade till Sigrid / Vífvald
Konungen i Nyskland / och Harald
Grænste Konung en i Uppland;
(i Norrige) men hon tyckte sig wa-
ra ringa heder / att små Konungar
begärade henne; och dem en nådwijs-
het / att de räknade sig så en sådan Drott-
ning / och för då ordsaten brende hon
upp dem båda på en natt. Där sam-
mestades / låt och sät till en förnäm-
blig mann Thorer / Thorer Hund; Fa-
der, hwilken slog; mäd Oluf då Helga
på Stiklestad. Och eftter denna gård-
ningen blef hon kallat; Segrid Storrå-
råda.

*Om Oluf T. Son och Drott-
ning Segrid.*

CAP. XXIX

Þar Olaf Tryggvason hørde þu-
ru namnfunnis Drottningen i
Göt-

tingo, er red fyrir Gautlandi; þu
vildi hann þa þat Ríki og hana med.
Sendi hann þa gausugligann mann
til Upsala i Suíkiód; þu at hun var
þar, oc bera þeir erindi síns herra,
oc feigia allann atburd sinnar ferdar.
Oc er Drottning heyrði þetta, þa
tok hun, tal oc ráðagiord við vini
sína. Enn frá liðum er at seiða; at
hun fastnadið Olaf Kongi. Foró-
sendimenn aptur oc sogðu sínum.
Herra sin erindi, oc vard hann gladr
vi þat: Sídan sændi hann Drott-
ningo ring, hann var afintis sem
gull, oc var kallat festar fe. Rin-
gur þessi hafði verid i Hofi eino
miklo, er Hakon Jarl hafði att.
Drottning tók við ringinum, med
miklum fagnadi, löfadi þá miok
hans stórlyndi: oc nu gærnisc hun
miok at gipratt kúlikum Kongi.
Sua þar þa til eitt sinn at Drottning
helt á ringnum, oc lek hær at; þa
sá hun i einum stad, docknadann
ringinn. Kallar hun þa til sin gull-
smid einn, oc bad hann reina gullid.
Hann

De Olao Tryggvasonio & Regina Segrida Storrada.

CAP. XXIX.

Cum Olaus Tryggvasonius Reginam, quæ Gothiæ præerat, celebrari maxime audis-
cret: Illud sibi Regnum, illamque uxorem destinavit. Virum igitur præstantem
Upsalam in Syconiam ablegavit; ibi enim tum illa morabatur. Hic exposito Regis sui
desiderio, quidque negotij una cum socijs suis haberet; Reginam ita commovit, ut cum
amicis suis rem communicaret; tandemque Regi se desponderet. Legati gaudentes Do-
mino suo, ut negotium successerat, retulerunt; quod Ipsi tam erat gratum, quam quod
gratissimum. Annulum dein Regine misit aureum, qui debebat sponsalium donum
esse. Hic autem annulus olim asservatus fuerat in Fano illo ináximo, quod possederat
Comes Haquinus. Annulum Regina læta accepit, munificentiamque illius plurimum lau-
davit: Magni enim faciebat tanto Regi nuptijs locari. Accidit autem aliquando, ut Regina
annulum manibus perstaret, seque illo delectaret; quia vero videbatur uno loco obsecrari:

P

Quia

Götaland var / tyckte hann sig vill-
la hafwa henne och Götaland mäd.
Sende hann en förnäm mann till
Sverige och Upsala; ty þar var
hon þá tidsen / och bore de fram sin
Herres erende / och hvarföre de haf-
warest. Þar Drottningen dád hör-
de taalte hon mäd sína wänner / och
tog ráð af dem. Och hände síðt att
hon láswade sig Konung Oluf. Sen-
dingebuden drogo tillbaka och sáde
huru árendet hade godt / hann blef gladr
dár öfwer / sedan sende hann Drott-
ningen en ring / þá var till þá see
sásom dád hade wart guld. Och war
dán kallad Festingz-gofwa. Samma
ring hade wart uti dád stóra Afguda
huset / som Håkon Jarl ätte. Drott-
ningen tog emot ringen med stoor seg-
nad / och berömbde mykit hans för-
náma sinne: tyckte och nu mykit att
sá till Mann / en sådan Konung.
Sá hände det sig en gong / att Drott-
ningen hade armringen / och leste mäd
honom; þá ság hon þá ett rum arm-
ringen wara mórt / hon lást alla til
sig

Hann giordi sua; oc var þessi ringr af malmi gíðr oc eiri; oc gyldur allur. Þa reiddiz Drottning miok, oc bád i sundr briota ringinn, oc senda aptr Olafi Kongi; oc sagði hann flæðsamliga giort hafa, oc einn gi ráð vil ec vid hann eiga.

Era þu er Sigvaldi tok Svein Kong.

CAP. XXX

Þá er Haraldr Gormson var andadr, tok Ríkjí son hans Svein Tínguskeggur; enn Buríslaur Konungri Vindlandi, var skattgildur undir Dana Kong. Buríslaur Kongrátti þrjár dætur, het ein Astriður, sunnur Gunhildur; þridia þyri; Þá var Sigvaldi Jarl i Jomsborg; hann fór til fundar við Kongin Buríslaur, oc giordi honum tva kosti, att hann letz mynda brot fara ur borginni, nema Kongr gípti honum Astriði.

Aurifabrum quendam ad se vocavit, utque aurum exploraret, rogavit. Hic arte sua adhibita, annulum ex Oricato & deauratum reperit. Hinc multum irata Regina, frangi annulum iussit, illumque Regi Olao remisit, dicens illum nequiter se illuisse, quare se nihil commisit, cum illo amplius habituram.

Quomodo Sigvaldus Regem Svenonem deceperit.

CAP. XXXI.

Monuo Haraldo Gormonis filio, ad imperium Danicum pervenit, filius ipsius Sveino Tínguskegg; Buríslaur autem Vendorum Rex, tributarius Regis Danie hoc tempore exstitit (a). Erant Buríslaur tres filie, una nominabatur Astrida, altera Gunhilda, tertia Tyra. (b). Versabatur tunc temporis Comes Sigvaldus Julini; Itad Regem Buríslaurum venit, dicens se discessurum de custodia castelli, nisi filiam Astridam in matrimonium

sig ein guldsmed och bad honom pröfva gullet. Hann gjorde så: och var denna ringen stord af malm och meising och hele förgylde. Drottningen blef mycke vred / och besatte sönderbrytas ringen / och stieckas iglen till Konung Olaf; och sade honom handlat falskt / Jag vill intet veta af honom mera.

Om huru Stigvald Jarl tog Konung Ewen.

CAP. XXXI

Þá er Konung Harald Gormson var död / tog Ríkjí hans son Ewen Tínguskegg; menn Konung Buríslaus i Wanden gjorde Konungan i Danmark stætt. Konung Buríslaur átte þre dóttur / en het Astrið / þá andra Gunhild / þre þie Tyra. Stigvald Jarl var nu i Jomsborg; hann reiste till Kong Buríslaur och bád honum tva villkor, att hann wille fara bort urur Borgen / eller skulle hann gíftva honum till hustru /

Astrijdi Dótturina. Kongr svarar; rygnara manni hafði ek ætlað at gíftva hana, enn þu ert; enn þu skal þier eigi frávijsa. Þu skalt koma hingat Sveini Kongi or Danmork med fá menn á minn fund, sua at ek eigia vald hans, þessu jatar Sigvaldi, oc binda þetta fastmælum med sier. Oc á sama sumri fer Sigvaldi med þrem skipum, oc þrem hundrudum manna, oc Kiernr til Sialandz, oc hefr friet til, at Sveirn Kongr er skampt þadan, á veitzlo. Hann leggir skip sín vid eitt nes, þar er hvergi voroskip nær. Sveirn Kongr var vid stetta hundrad manna á veislum. Sigvaldi tnyr framstafni frálandi, oc teingir samman hvert af stafni annars, oc leggja arar allar i hareidar; síðann sendir hann menn til Kongs, oc bad þa seya Kongi, at hann vildi finna hann fyrri naufsyn, oc þar liggi vid líf hans oc Ríjki, enn þier seigist mier siukan oc at bana Kominn. Nu fara sendimenn til Kongs oc bera upp erindi sín. Oc er Kongr heirði þetta, þá fer hann ofann til skipa med

stær / sín Dóttir Astrið. Konungin svarade: at þórnámare mann hafa tag árnat gíftva þenne / An þu ert; menn líkval skal tag intet wijsa þig af. Þu skal kasta þið Konung Ewen i Danmork / med fá monga menn / att tag má gíftva máð honum þvad tag vill. Þetta besatade Sigwald / och stadfeste de báð emellan sig. Denna samman Gommaren fór Stigwald / med tre Skip och Trehundra de menn / och kom till Sialand och hade hann sade weta att Konung Ewen var stjett dár ífren / utt gíftve-bud. Hann lade sine Skip utt ett näs / þvar inga Skip wore nær inn till. Konung Ewen hade 600 menn med sig på Stáftebuden. Stigwald lach wanda framstambuarnat frá landet / och bant þwarðeras framstambu thopa máð þá andra och skulle de legga alla áhrarna tilreds / sedan sende hann menn till Konungin och bad dem seya Konungen / att þan wille ánteligen komma till þenom / och báð wara hans líf och Ríste nöðigt / menn seya mig wara stult och når till dóð. Buden fóro till

matrimonium dare vellet. Rex respondit; Generosiori Te viro illam destinavi, non tamen me durum reperies: Svenonem Regem huc ad me e Danica seducas, cum exiguo comitatu: inque meam potestatem tradas. Hoc in se recepit Sigvaldus, & ab utraque parte foedere convenerunt. Eadem ætate profectus est Sigvaldus cum tribus navibus & trecentis viris; inque Selandiam pervenit, ubi nunciatum est Regem Svenonem non longe abesse, in convivio quodam. Cum navibus suis procul remotum ab alijs navibus, intravit portum. Rex Sveino ad convivium sexcentis comitatus viris iverat. Proxas Sigvaldus a terra avertit, colligarique illas fecit; remos autem in scalmis reponere: ad Regem dein misit; utque ad se veniret rogavit, esse id summè necessarium vitæ & Regno ipsius, se autem ægrum dicerent & morti vicinum. Nuncij ad Regem venerunt,

med fiolda lidz. Sigvaldi lá á skipi þu er yst var, oc mælti við sína menn: þa er friatye manna ero komner med Kongi á þat skip er næst er landi, þa skulu þier Kippa bryggiunni af landi, oc mæla súa, at þeir fockvi eig skipum undir þeim, enn Kongr man ganga fyrstur. Oc er tuttugu menn ero komner á mid skipit, þa skal Kippa þeirri bryggiunni. Enn þa er Kongr kiemr á hit ysta skip med tio menn, þa skal taka af bryggio milli skipanna. Kiemr nu Kongur med lid sitt, oc spyr at Sigvaldi Jarl liggur slukr miðk á hino ysta skipi. Geinger nu Kongr á þat skip er næst var landi, oc súa hvert at öðru, þat til er hann kom á skip Sigvalda: enn menn Sigvalda fara nu súa med tem hann mælti. Oc er hann var kominn á skip Sigvalda med tju menn, þa spyr Kongr hvert Sigvaldi hefði mál sitt? Honum var svarat at hann hefði mál sitt, oc var þó mætt litill. Kongr geinger at honum, oc lytr niðr miðk,

till Konungen / och sade sitt ärendet. Hvilket då Konungen hörde / för hann till Steppen måd store föllte. Stigwald lög ut då Steppet som längst bort lög och sade till sina menn: när erette Mennt äbra kombne måd Konungen till det Steppet som näst är landet / då skolen i rycka bryggian från landet och seya / de måste intet sänka Steppen under tider / menn Konungen lærer gå först på Steppet. När nu tjugumenn äbra kombne på det medlesta Steppet / då skal då bryggian dragas upp. Och då Konungen kommer på dåb yttersta Steppet med Tio Menn / då skola bryggior na mellan Steppen tagas upp. Konungen kom nu måd sitt föllte / honom sades att Stigwald Jarl lög illa sluct på det yttersta Steppet. Gick nu Konungen in på det Steppet som näst var Landet / och så ända bort äth / till trettio hant kom på Stigwalds Stepp: Stigwalds Menn gjorde som hann hade befälde hem. Och då hann var kommen på Stigwalds Stepp med tio menn / då sporde Konungen om Stigwald kunde taala? Honom var svarat

svarat

runt negotiumque exposuerunt. Hoc audito Rex ad illum; multis comitatus viris accessit. In navi quæ à littore longius aberat, Sigvaldus jacuit suisque præcepit: cum triginta viri pervenissent in navim terræ proximam, asseres super quos in navim adscenderant attraherent, dicerentque se id facere, ne naves pondere gravarentur, demergerenturque. Regem autem ceteros præcessurum. Cum viginti è comitatu ipsius in mediam navim pervenissent, asseres inter illas naves esse levandas; cum vero Rex cum decem viris in ultimam navim pervenerit, naves solvendas, Rex cum comitatu suo accessit, audivitque Sigvaldum in ultima navi, ægrotum lecto adhærere. Ab una navi ad alteram itaque progressus, donec in illam ubi Sigvaldus erat penetrasset; Sigvaldi affectu ut præceperat fecerunt. Cumque in navim Sigvaldi decem comitatus viris venisset, num loqui posset interrogavit? Responsum fuit illum adhuc loqui posse, sed

vires

miðk, oc spyr huerne hann meg: eda hvat hann kynni seya þater honum liggur súa mikit við? Sigvaldi mælti; lut þu ad mier herra, þa mæntu nema hvad ek mæli. Oc er Kongr lijtr ad honum, þa tok Sigvaldi um hann midian, oc hiele honum fast. Sigvaldi kallar þa oc bidr menn róa sem mest: oc súa gíðra þeir; oc ber skíðt frá landi. Enn þessi sexhundrud manna standa á landi oc súa á burt for Kongs sins. þa mælti Sveinn Kongr til Sigvalda; huer er ætlan þin vit oss, eda hvat berst þu fyrri? Jarl svarar, ek skal seya ydr herra, alt efnit til þessa bragds: Iak hefi bidit Dottir Burislaus Kongs, ydr til handa. Hun er væn oc vel at sier, um alla luti. Gierda ek þetta fyrri sakir vinato við ydr, at eigi mistu þier hins þessa qvenfangs. Sveinn Kongur spyr huar marir heiti? Sigvaldi seigir at hun heiti Gunnhildr. En mier er fóstnud, sagdi Sigvaldi. Nu man ek fara til Burislaus Kongs, oc vitia þessa

náls

svarat att hann kunde taala / menn vara best listen macht. Konungen gick till honom och lutade sig någ nån / och frågade huru hann mädde? eller hvad hann kunde seya som honom så mycket annginge? Stigwald sade / luta eder till mig Herre / så kunna i förnimma hvad jag säger. Och då Konungen lutade sig till honom / tog Stigwald miet om honom och hölt honom fast. Stigwald ropade då / och bad sine Menn roo som mest: och så gjorde dhe; och summo fort ifrån Landet. Menn þesse 600 menn stodo qvara på Landet / och sågo sin Konungs bortfärd. Konung Suen sade till Stigwald / hvad menar du måd oss / eller hvad tager du dig före? Jarlen svarade: Jag skall seya eder Herre all ordsaten till detta streket: Jag hafwer beditt Konung Burislaus Dottir äth eder / hon ähr stön och vält artad uti all ting. Detta gjorde jag för dån vänskap jag drager till eder / att i icke motte missa en så artig hustru. Konung Suen sporde hvad Jungfrun hette? Stigwald sade hon hette Gunnhild.

vires ipsi exiguas esse. Rex illum adibat seque ad illum curvavit, utque valeret quæsitivus: vel quid dicere haberet, quod se scire tanti interesset? Sigvaldus respondit, propius ad me accede; ut percipere possis quid dixerō. Cumque Rex se magis inclinasset, medium illum arripuit; fortissimeque tenebat. Sigvaldus suis ut remis fortiter incumbere, iussit; quod & fecerunt; terramque post se longereliquerunt. Sexcenti autem Svenonis comites, in terra remanebant, iterque Regis sui intuebantur. Jam Sigvaldo Sveno dicebat, quid de Nöbis cogitas; vel quid negotij susceperis? Comes respondit; rationem huius festinunc exponam domine: Filiam Burislavi Regis, tibi in matrimonium expetivi; formosa est laudatissimaque in omnibus. Propter amorem in Te meum hoc feci, ne optimam virginem amitteres. Rex Sveno nomen puellæ requisivit? Gunhildam nominari respondit Sigvaldus, sed & una virgo aiebat,

P. 3;

mibi

máls fyrir hvars tveggja hand. Fer nu Sigvaldi til Kongs, oc qvedst nu kominn til ráðanna við Dottir hans, oc seggur at nu er Sveirn Kongur Kominn til Jomsborgar, oc á þeirra vald: enn hugat hefi ec ráð lagdi Sigvaldi Jarl, at þu skalt gipta Gunnhildi Dottir þína Sveini Kongi, oc giera hans för hingat goda oc sæmiliga; enn hann vinni þat til, at hann giefi upp allar landskyldir oc skatta. Nu gekk þetta alt samann fram sem Sigvaldi mælti, at Svein Kongr gaf upp alla skatta, oc gekk at eiga Gunnhildi; oc færir Sveirn Kongr fier alt i nýs þat er til virðingar mátti verða; þó kallast hann nú síu ráð oc bragd Sigvalda Jarls. Fer nu Kongr heim med Kono sína, oc hefir þriatýge storskipa oc mikil lid. Enn hann giordi Sigvaldr Jarl utlagann af ættjorð sinni, fyrir svik sín, oc var hann brotto umrið.

CAP.

mihi promissa est. Et Burislaum jam adibo, utriusque Nostrae causa. Ad Regem venit Sigvaldus, dicens se iussa ita perfecisse, ut Regis filia jam sibi debeat, Rex enim Svenno Julii est, inque Nostra protectate. De hoc tamen cogitavi, inquit comes Sigvaldus, ut filiam Tuam Gunnhildam Regi Svenoni nubere facias, ut illo modo iter illius huc honestetur, is vero ob hanc rem omne tributum remittat. Ut Sigvaldus svaserat, factum est; Svenno enim tributa remisit, Gunnhildamque uxorem duxit, neve iter suum omnino ignominiosum videretur sollicitè providit, se tamen intelligere dicebat, consilia & fraudes Sigvaldi. Uxoratus Svenno domum redibat, triginta magnas naves, magnumque exercitum ducens (c) Comitem autem Sigvaldum in exilium, de hereditate paterna eiecit, quod se sic praevenisset; absque tempore aliquo,

CAP.

hild. En Jungfru áhr och mig bora fest / sade Sigwald. Nu mon tag fara till Konung Burislaum och fram ställa detta måhlet / på begges vägnar. Sigwald for till Konungen och sade sig tumint till råda att så hans Dotter / seger och att Konung Sven var kommen till Jomsborg och uht deras målb: dhåd råd hastver tag far, tar sade Sigwald Jarl / att i skolen giffa eder Dotter Gunnhild och Konung Swenn / och seana hans färd hith och gör a dan god och hederlig; menn hann där emot moste giffa effter all skatten och uppboörberna af landet. Såsom Sigwald sade / glöf det allsamman före sig: Kung Swen efftergaf all skatten och tog Gunnhild till Hustru / och tillägnade Konung Swen sig / alt det honom kunde länna till heder; menn listvål sades hann nu see Sigwalds Jarls listiga råd. Konungen reste hem med sin hustru / hade hann 30 stöora skiep och mycke folk. Wenn Gref Sigwald gjorde hann landsskyldig af sin arfsjorð för sitt bebrågeri / och var hann en tid borta.

CAP.

Fra Kingi Olofs Kongs.

CAP. XXXI.

Andru á Ríkis Olofs Kongs stefndi hann siolment þing, hia stad á Dragsfirdi, oc spurdist þetta bod Kongs, vida um herud, oc sorti þangat usalligr lydr, bæði Konar oc Karlmennt, ungir menn oc gamlir. Oc er menn voro Kommer sua vida af herudum, sem kraft var; þá stóð Kongr upp oc mælti til folkfins: Gud þacki ydr hingat Komu. Enn at þier vitid hvað ydr komir þá man ek seya ydr stormerki Almatrugs Gudz, oc boda ydr hans heilaga nafn. Enn þat seigia menn þa er Kongr bodadi nafa Drótins, at sua mikil Kraptur fylgdi hans mali, at þier er þangat quammo med hördu briosti, oc torfveig þir varo truna at taka, at sua myki sagurlegr hiortu þeirra, særleikur orða hans oc malsnildu, er þeir heirdu af hans munn; at þeir toko þacksamliga við hans erindi. Oc var sua jafnann sidann er hinn helgi

Om Konung Olofs Þhng.

CAP. XXXI

Þá andru áhr af Konung Olofs Ríste / stembde hann allment Þhng / till dātors herer Draggeld þetta Konungens bud spordest wið þa þring þarader / och fölece dñsch orallst Folk; Konor och Kartar / unga och gamla. Och når Menner na woro så wið þa af þarader kombne som begfara war; þá steg Konungen upp och taalte till Folket således: Gud löne eder att i hith hafva tumint / och att i skolen wera hvað iðer tñonar / så må tag seya eder Gudz Almæchtig; stora under / och tungidra eder hans Hella nampn. Så seya menn / att þa Konungen tungtorde Herrans nampn / sölgde mād hans taal så stoor kraft / att de som dñe tummo mād eer hårde þierra / och ingen hug hade Eroore mottaga / finge så goet hñrta af hans wānliga orð och wālaalighet / som de hñrde af hans mun / att de taef sambligen togo emot hans erende. Och stebde det stadige sedars

De Universali Judicio Regis Olai in Draxeydi.

CAP. XXXI.

Secundo Imperij anno Rex Olau s cives ad uniuersale Judicium conuocari iussit, eo loco, qui Draxeydi nuncupatur. Hoc Regis mandatum per Territorialitatem exiuit, adque iudicium conueniebant innumeri utriusque sexus & ætatis homines. Cum Regis mandato hoc pacto obediissent: surrexit Rex, adque multitudinem ita orsus est sermonem suum. Quod felix faustum & fortunatum sit, Ut sciatis quid vestri sit officij; Dei Omnipotentis ingentia facta uobis referam, deque ipsius nomine narrabo. Reserunt autem cum de Deo cultu Rex dicere ordiretur tantam uirtutem uerba illius secutam ut qui duro corde & ad ueram pietatem recipiendam difficiles ad uenerant, ita mollirentur & ad meliorem frugem conuerterentur, ut haud inuiri uoluntati ipsius parerent. Eveni

helgi Martinus Biskup hafði vitrask honum, oc heitit honum, at huert sinn, er hann flyttri fram Gudz erindi, myndi hann mæla fyrri munn hans oc styrkia hans erindi, oc fyrri þui þotti ollum æskiligt, at taka feigin-samliga vit þui er hann mælti. Enn þo at vier ræðum fátt um, sakir usrodleika, þá þotti ollum dasamligt at lyða ordum hans. Var nu fioldi manna skyrdur: þeir er riect trudu, oc voro þeir nokkra daga med Kongi oc Biskupi, oc stirktru þeir þá i heilagritru: oc kien-do þeim Kristiligt lög-mál oc bádo þá Kyrkio reisa i hverio heradi.

Fra Seidmonnum.

CAP. XXXII

Þat baud Olafr Kongr at allir fíðl-kunngr menn, oc þeir er med fornan arrunad foro, oc einkaonli-ga þeir allir, hvert er voro conor-edr

Evenit autem hoc semper postquam sanctus Martinus Episcopus illi adparuisse, promississetque, se quotiescunque Dei voluntatem suis persuaderet, linguam ipsius directurum. Omnibus itaque oratio illius grata accidit. Et quamvis totum huius rei ordinem exprimere, Nostræ solertiæ non sit, hoc tamen satis constat, omnibus Orationem ipsius admirationi fuisse. Magnamque multitudinem quæ fidem receperat Baptizata est, quæ dein tempore aliquo apud Regem & Episcopum manebat, & in sancta fide confirmabatur. Huic præcepta Dei inculcata, & ut Templum in singulis Territorijs erigerent mandatum.

De Magis ab Olao igne consumptis.

CAP. XXXII.

I nexilium quoque iussu Regis, omnes Magi, incantatores & qui veterem superstitionem sequebantur, sine sexu aliquo discrimine ejiciebantur, aut neci dabantur, tanquam proscripti, aut quasi utrem alicui procreassent. Hac de re hoc modo scripsit

sedan den Helge Martinus Biskop hade uppenbaras honom / och lofwar honom att hwat gong hann framstelte Gudz erende / skulle hann taala för hann munn och styrkia hans erende / och därför tycktes allom älskeltigt / att gladtigen emottaga dhåd hannsa-de. Och ehuruwål wi taala listet här om för vår ringa lärdom / doc tycktes allom lustigt att lyda på hans ord. Blef nu en stor hoop folck döpte de som rätt fattade Tron / och worodhe några dagar hoos Konung och Biskopen / och styrkte de dem utidån Heliga Tron / underwiste dem och Christna Lagen / befalte och byggja Kyrkia i hwart häråd.

Om Trullkarlara.

CAP. XXXII.

Ronung Olaf bød att alla Trullkar-lar och de som foro mäd förra orron / och enfannerliga de alla / wære sig far-lar eller Qwinnor / dem Nordmen-nen

edr Karlar; er Nordmenn kalla seidmenn, þá gjerdi hann alla til-laga, oc baud at drepa þá, sua sem sekia menn, eda manndrapsmenn, ef þeir yrði sannir at þui. Þessa þings getur Sæmundr hinn frodi er agiatuvar at speki, oc mæli þua: á andru ári Rískis Olafs Tryggvalonar. Samnadi hann saman mykkit folk oc atti þing á Stadi á Drags-heidi, oc let þey af at boda monnum rettaru, fyrri enn þeir toko skjorn. Olafr Kongr hepti mik ræn oc stulk oc manndraps, hann gaf oc god Lög folkinu, oc godan sið. Sna þess Sæmundr ritad um Olaf Kong i sinnibok: hann samnadr samann ollum þeim monnum er foro med diðfulkrap, i Nidur-nesi, oc voro þeim skop buin, oc let hann at þat folk vildi fara aflandi á brott. I þeirri lued var þá mædut er Eyvindr het, Hann var af góðligri ætt; Hann var enn þridi, eda siór, di madr, fra Haraldri enum Hárfagra. Kongr geck á fund þeirra oc mælti: mikinn skada giori þeir mior oc mino Ríki i ydvari brútfær, oc

scripsit Sæmundus Frode (h. e. sapiens) cujus sapientia plurimum celebratur. Secundo anno postquam Rex Olafus Regno præesse coepit, ad Judiciale illud conventum in Draxeydi indixit, nec destitit veram fidem præcipere donec Baptismi sacra recepissent. Severe atrocivia, furta & insidias vitæ aliorum strui solitas, interdixit. Populo universo bonas Leges sancivit, morumque integritatem Imperavit. Sæmundus sapiens in suo libro de Rege Olao, hoc quoque prodidit: nempe quod omnes qui diabolico auxilio aliquid perficerent, in Nidarneæ collegerit: His benè præparata navis tradita, de Regno excedere iussit. Inter illos erat quidam Eivindus nomine, Nobilissima pro-sapia oriundus. Haraldum enim Pulchricomum, tertia aut quarta generatione antegibat. Hos adibat Rex dicens: Plurimum damni mihi & Imperio meo abitu vestro adferis, atque ex dissocatione nostra, plus incommodi quam commodi me

iten kalla spásmenn: dhem giord þann alla landþinghelga / och bød att drepa þem som de fogel-seisa dhre / eller de ófwoertygade manndrapsare wore. Þetta þugtkommer Sæmundr þan lærde / þan som fœrnám war i mál-dom / hann ságer þá: þá andra áren af Olaf Tryggvasonis Konunglige Regterning / lét hann þupfámbla mykkit folck och hade þing þá Stad uppá Dragg-hvud / þar ástæ hann tneet att báda þan rétta tron / för ánde láto sig bápa. Ronung Olaf förbød hárdeltigen Döfwoertig och Döfwoertig och manndraps / gaf och god lag áh folck och godo seðer stættade hann. Sna þess Sæmundr strífwit om Ronung Olaf / i sin Boof: hann samblade samman till Nidarneæ alla þem som foro mäd Diðfwulz traffer / och blef þem tilagat Stæp och befalte hann alt þetta folcke / att de skulle fara aflandæt bort. Mæd þem war en mann het Eyvindr / hann war aff fœrnám Slekt: Fredle eller fíðr þe mann ífron Harald Hárfagre. Ronungen gíck till dem och sáde / Mykkin skada giöra i mig och mior Ríste

oc i vörum skilnadi má mier vera meiri missa enn hialp, at þier farie frá mier med sua miklum kraptum oc megni, er þier hafte umfram adra menn. Enn fyri þá lok at nu heft miok vidgeingilt vor framlutningar oc bod i Landi þessu, at Krittni geingi yfir, þa sinist off þess naudsyn, at þier oc þesskonar menn farie aflandi: enn giarna vilda ek at þier ledut eigi fiandskap til min, eda ydar kraptur alindist eygi til varrar tygnar. Nu vil ek biðda ydr til veitflu ek heft tilbuit med bestu fongum, adr enn þier sligji á skip. Þeir Þacka Kongi þessi ord oc taka med fagnadi, oc badu hann fylla þat med verkum er hann het med ordum. Baud Kongr bua þeim mykithus til fagnadar, at þeir mætti þar gladir þiggja veitzlo. Oc er husit var buit, þa biðr hann þangat fara alskonar krasir oc dryck, bædi midd oc mungat: oc drucku þeir nu akaft, oc neitto hvartvegia med vanskilli. Oc um nott baric þat at vaveifliga, at þeir voknuðu vit þar at skalinn logadi yfir þeim,

habiturum puto, quod vos potentia & virtute singulari præditi, discessum paratis. Quia tamen quæ præcepimus de Christiana pietate recipienda, magno momento plurimis fuit, necessarium nobis videtur, ut ejusmodi homines terra nostra excedant: Hoc tamen avide optarem ne hostilem animum, adversus me concipiatis, neve in id incumbatis, ut meæ potentia officere possitis. Prius autem quam navim ascendatis ad convivium optime apparatus vos invito. Ob hæc Regis dicta, gratias illi submisit egerunt, rogantes promissis faret. Maxima domo Rex illos excepit, in qua ex animi sententia benè essent, lætique convivarentur; quo adferri cibos delicatos, potum egregium, tam multum quam cereviciam optimam, præcepit. Potabant jam insigniter cogentes se invicem immoderate. Noctu autem ex insperato accidit, ut expergefacti, tota domus arderet, & undiqueque missilia ignita volitarent. Maximus itaque clamor

Stiðte máð eðer borsferð / och att wið stiltas áth / áhr mig stórre fláða án hiðlp / i þer i resu ifron mig med sáðan stoor krasst och styrtila som i hafwa fór andra Mánn. Doct fór þán orðsáten att wátt þá bud hafwer nog framgong hæft þá i landet och Christendomen wiðtagitz / sá synes of nöðigt att i och stísta menn draga utur landet: menn þer wille tag glárna att i tñret fatta nágon siendstap till mig / eller att eðra krasster komma wármacht till fláða. Nu wille tag blúða eðer till Gíestebud / som tag þá besta sáttet hafwer tillagat / fórr án i stísta till stíps. De tæctade Konungen fór denna orden och emor-togo med segnad / och bode honom máð siðsáwa werket fullborða / þer hann máð orden sagt hade. Konungen befaite tillagas ett stórt hus att undfá dem uti. Máð huset war tillagat / befaite hann báras þíth allabanda god mat och dryck / báde Máð och el: Och drucko de nu stærkt och togo till sig utan mott. Om natten hánbe sig oförmodeliga att de wátnade i þer stuswanstod i laga öfwer dem / flógo

þeim, oc um alt husit flugo logbrandar, oc vard þar gnyr mykill. Giorðist þar grát oc sitting bædi quenna oc karla. Enn Eyvindur er allra þeirra er inni voro kunni mest siðkingi, hann komst or eldinum, með þeim hætti; at hann leipur sem hinn smalti hiðrtr; oc med velum diðfulligrar i þrott, liop hann á þvertrie husinu oc síðan á vaglinn oc af vaglinum oc uti glugginn, oc fordadilt sua einn af ollum þeim er inni varo, oc flyði hann síðan i þrot. Oc er hann geck um veg leiðar sinnar fann hann menn Olafs Kongs á gotu sinni oc mælti at þeir skildu seiða Kongi quedu hans oc vintældar ord. Oc seyð honum sua at ek komumk þrot or eldinum, oc alldri skal ek hafa verit marglatari á ollum luttum enn nu.

Fra Hroaldi.

CAP. XXXIII.

Sua er sagt, at einn blotmadur het Hróaldr, hann bio i God-ey, hann var ríjkur oc mykill fyrir fier. Hann heitir á Godin optliga, oc ferir

flógo och lagbrandar öfwer alt huset och bles þar ett stórt stírt / suet och grát / báde fór Mánn och Qwinnor. Menn Eywinder som utaf alla dem inne wore mest kunde trola / hann kom utur elden þá bád sáttet / att hann loyp som en snellast stórt / máð diðswuls konst sprong hann þá twer. stóten in i huset / och bád ifron þá wagen och af wagen ut i gluggen (fönstret þá tætt) och bles hann allena behollen af dem þar inne wore och flúdde hann seðan bort. En dag þá hann gleet sína wagar / fann hann i wagen Konung Olafs Menn och sáde / þe stulle hálfa Konungen máð wánnlige ord och seya honom att hann kom utur elden / och aldris stáll tag hafwa stórt honum mera sórtret, án þá erffer.

Om Hroald.

CAP. XXXIII.

Þáð áhr och sagt att en Ásguda-Þýrlare het Hroald / hwíllent bodde i Goden / hann war ríster och mechtiger / hann fallade þá Gudarna offra!

clamor, cum utriusque sexus lacrymis ac eiulatu exoriebatur. Eivindus omnium qui domo inerant magus summus, ignem evasit hoc modo, ut saltu tanquam velocissimus cervus & diabolica arte auxilioque, summa domus peteret, perque impluvium abiret; hic unus omnium qui domo inerant, fuga saluti suæ prospexit. Cum vero abiret, in aulicos Olai inciait, quos rogavit, amica ut salute Regem impertirent, ipsique referrent se ignem evasisse; nec unquam ei tam fuisse contrarium, quin postea ipsi contrarietetur, fortius,

ferie þeim fótrá hverjum deigi
oc þá þau lítilatliga, at þau hlíf-
di honum, at eigi væri honum
þreingt til atvinnadar annars, oc ei-
gi væri hann burt-flæmdr af fóstur-
jordu sinni. Súa mðk var þessi
madr bleckur af fiandans teijngi,
at Gudinn veitto honum súðr fyrir si-
nar fornir. Oc nu friettir Olafur
Kongr til þessa mans, oc byr þan-
gar ferd sína. Oc hvert sinn er
hann biðst til ferðar þa gíerdilt ánd-
vidrii moti, súa at hann mátti ei-
gi fara, á skipum til eyar þeirrar,
oc fór súa nokkur sumur, at hvert
sinn heptst ferd þeirra, oc lá Kong-
leingi til þessar ferðar. Hroaldur
kalladi nafnatliga á Gudinn, at
þau stæði vel i moti Gudi Olafs.
Ocer Olafur Kongr hafði leingi vafði
i þessum radum (er at villu má vel
kallast vegur Nordmannai) tok han
þá þat ráð sem Alsvaldandi Gud-
kiendi honum, oc bað hann þa
þangar leita hialpar sem Gud var,
oc færa honum fornir at hann gíæfi
þeim

offra / oc fæde þeim skienter þvar-
dag / oc þá dem ómútellegan de stulle-
þervara honum att hann tæte blefve
trængd till någon annan. Þroo / som
och att hann tæte motte. Hlífva þor-
stírd af sin avfírd. Sá mynst var
þenna mannen beðragen utaf þens on-
das listigheter. att Gudarna svara-
de honum fór sine skienter. Konung
Olaf sigt hóra af þenna mannen och
lagade hann sig att reisa till honum.
Och hvar gong hann ámbuade sig þíft
gíordes. Sá stæte motvæðer / att hann
íntet funde fómma. Máð. Stieppen till
dán. En: þánde sig sá. någon títid att
alltíð hindrades þeras reisa / och tánt-
te Konungen lengle þá. þenna reisa.
Hroald kallade stáðigt þá Gudarna
att de stulle stá wálemot Olof Gud.
Már nu. Konung Olaf lengle hade
stámpat ut þenna saken. (þáð man
máð ráttta má tálta Nordmennens
heder) tog hann sig þáð ráðet som Gud
Alzmechtig honum lærde / och sófte
hjálp utaf Gud och fæde honum skien-
ter att hann wille gíftva þám þór emoe
þán

þeim byrleipi, i moti þessum vin-
dum, er hann lá at gerer voro moti
þeim af fiandans krapti: hetu þeir
nu Konung oc Biskup á Gud slal-
fann: ok þegar kom hægur byr: oc
gíordu þeir Gudi þackir. Sigla
þeir nu ságrann byr: oc þá gíorir
túa vinda á sionum, oc súa sem hvar
berist i mot. audrum, þa tok Bi-
skup eitt ker mikir oc let i varn oc
blefadi, oc kastadi síðann á sionn i
moti vindinum, oc bylgionum þeim
er i moti geingu: oc lægduft. Þær,
oc skipinn geingu mikir, oc med
fullingi Almattugs Gudz þa komust
þeir til eyarinnar. oc landu i þor-
skiponom, oc geingu á land, oc rö-
ko þennan hinn mikla Gudz uvin oc
sinn oc gíora honum túa kosti; hvort
hann vil lata síð sinn, oc hafa líf sit
oc vingan þeirra, eða deya? Kongr
had hann til stundum blidum orðum
stundum stríðum, oc het honum
hordum písum: hann neigdist ecki af
sino þrályndi: hvarki geck hann fyrir
blíðyrðum, ne ognar malum. Oc

115
þán wíndet / som hann sá þara stór-
der af þens ondas traffer: Konungen
och Biskopen annuþaðe nu síðfrán
Gud: och þá komu en stíðn wínd:
de tæctade Gud. Seglade nu máð
wæcker þór: stórdes þá wínd emoe
wínd i stíðn / lísta som hwardera
hade slagitz emoe þán andra. Bisko-
pen tog ett stórt færtill / láð wættan utir
wálsígnade þed / och kastade i stíðn emoe
wíndet och bóllterna som tummo emoe
þem / de lades þá neder och máð Gudz
Alzmechtigz krafft tummo de till En
och lade Stiepen i láð / gíngo þá lan-
det och togo þenna Gudz och sin stóra
arwán och gíorde þenom tvenne wíllor /
ont hann wille láta sína seðer och behol-
la þeras wánskap eller mista líf sitt.
Konungen bad þenom stundom máð
blíða orð / stundom máð háða /
sade och honum stóla sá en hárdþíña-
menn hann bewættet íntet þær af / ífron
sín ennwættet; hwarfen achteðe
hann geða orð eller unbeyllser / och þá
Konungen sáde hann stulle dö / swá-
rade hann þed stáðar mig þerre att lá-
la

De Hroaldo Deorum cultore.

CAP. XXXIII.

Quidam Deorum cultor, Hroaldus nomine, Insulam Godeyrasem inhabitabat, vir
lives & potens. Hic Deos sæpius invocavit, sacrificiaque illis quolibet die ob-
lit, devotissime illos obsecrans, sibi opitularentur, ne fidem aliam suscipere, neve de
possessionibus suis abire cogeretur. Adco hunc virum hostis Generis humani, illece-
bris suis deceperat, ut per Idola, sacrificiorum illius causa, responsa acciperet.
Ubi de hoc viro Regi relatum est, illico iter ad eum paravit. Qualibet autem
vice cum itineri se accingeret, venti adversi exoriebantur, ut navibus ad illam
insulam pervenire, nullo modo posset. Sic longo tempore iter illorum impedi-
tum, diuque Rex huic itineri intentus fuit, Deos Hroaldus indefinenter in-
vocavit, ut masculine Deo Olai obsisterent. Rege itaque Olao reum incerto & fluctuante
(hoc autem iter Norrigieum nominari crederetur) hac via incedendum duxit, Deo sic sup-
pedicante.

pedicante, ut scilicet Dei auxilium expeteret, illique sacrificia & preces offerret, quo-
ventos secundos largiretur, quos potentia hostis generis humani impediri facile perci-
pere poterat: Deum Rex & Episcopus seris obsecrabantur, ventosque secundos nacti,
Deo proinde gratias humillimas egerunt. Feliciter jam navigabant: Sed duo venti in
mari mox excitati sunt, quorum alter alteri adversus. Vas itaque magnum Episcopus
sumens, huic aquam infudit, quam consecratam in mare profudit, contra ventos &
maris ætus, qui illos agitabant, & quieverunt protinus ætus, ut naves bene progred-
rentur: auxilioque Omnipotentis Dei ad Insulam pervenirent. Navi autem ad portum
applicata, in terram excessum fecerunt: ubi hunc Dei & suum inimicum captivarunt,
duasque condiciones illi obulerunt, aut quam infaniam moresque pristinos liqueret,
vitam retineret, amicitiaque illorum frueretur, aut mortem sibi eligeret. Rex inter-
dum lenibus verbis illum alloquebatur, interdum duriora proferens, torturamque in-
gentem minitans: verum perseveravit ille in perversitate sua: Non enim nec verborum
lenociniis, nec minis moveri potuit: Cum vero Rex illi, vitam morte commutandam
Qs, indic

er Kongr het honum dauða: Þa mælti hann: Þat hefir mier oc samiliga at þola heldur dauðinn, enn læra þonustu Guda vorra. Oc er Kongr sa hvorsu hann var þrælyndur á sitt mal, þa baud hann at festa hann upp á hafann galga. Oc var sa dauði liettr.

Fra Haleyom.

CAP. XXXIV.

Nordur á Halogalandi voru þrír menn ættstórir oc audgír; het eirn Þorir, oc var kalladr Hiorter; annar het Harckur: Þridi het Eyvindr Kinnrivia. Þessir voru blotmenn miklir, oc vildu eigi læta síð frænda sína: oc er þeir vísu von Olafs Kongs þangat, þa safnuðu þeir i moti honum miklu lidi oc morgum skipum ok ætludu at bana honum at hann kæmi á þeirra Ríki, oc berast i moti honum, er hann bodadi þeim annan síð, er þeir höfdu adur. Oc er Olaf Kongur heyrði þetta, þa hefsti hann ferd sína at sinni, til fundar

vit

la dóðen/án læta blifswa att slána vð. ra Gudar. Och þá Konungen sag huru enwíjs hann war utt siet wáfen. de / befalte hann setlan nehi en hög Galga / och war dñn dóðen þo. nom lætter.

Om Halogelendarna.

CAP. XXXIV.

Norr nehi Halogeland woro tre menn af stoor Slecht och rísta. En het Thorer och war kalladr Hiorter; dñn andra het Harefr: dñn tridie Eywinder Kinnrivia. Þesse woro flore Afguda dyrtare och wille inga lunda af leggia sína Frenders sed: Och dñ de sórnunmo Kung Olofs dñst. tombs / sambíade de emot honum mycst í Golt och monga Stép / och ámbnade förbinda honum att komma utt deras Ríste / menn wille sloß emot honum / om hann bodade dem annan sed án de tillförende hade. Þwílfet þá Konung Olof hörde / uppehöle hann med sín reesa till dem denna gongen /

indicaret: respondit ille: Mortem decentius fuerit subire, quam á servitio Deorum nostrorum discedere. Rex ergo obstinatum illius animum videns, patibulo alto illum affigijussit, quam mortem lubens subivir.

De Halogensibus.

XXXIV.

In Halogelandiæ parte quæ Septentriones spectat tres Nobilissimo stemmate orti, & divitijs pollentes viri habitabant, unus Thorerus, cu cognomen additum Hiorter, alter Hurekus, tertius vero Eivindus Kinnrivia nominabatur. Hi Deorum sacrificuli erant, á cognatorum suorum moribus abire ullo modo volentes. Hi adventu Olai cognito, magnum adversus illum exercitum colligebant, multasque naves expediebant, quibus arcere cum studebant, ne ad suas possessiones accederet. Quo animadverso Rex

Olaus,

vit þá, oc for þá fyrst austr til Elfi, sem síðr er til, at Konungar hittile af Danmork ok Norrigi, eda Einglandi oc Saxlandi. Oc nu hittir Olaf Kongr Drottning af Gautlandi Sigriði, ok tauludu þau sín milli, ok foro þar allir lútir satt giarnliga: ok þar kom ræðann at hann veik til att hann myndi sa hennar, oc kom alt á sampt med þeim, at einum afteknum; at hon vill eigi Crístaast lata: ok Kongr talar herum leingi fyrri henni, ok veitti hun eigi þar til siet samþykki. Þa reidist Kongr oc laust glofa sínum á King henni, oc mælti: ætlar þú þín gamla hrockinn skinna at ek vil taka þig til kono mter, ef þu truit eigi á Gud nafn? Af þessi lauk gjordist Drottning reid miog, sua at marga daga síðann, var hon i miklum umsatrum um Olof Kong ok dró at langt ráð. Oc síðann giftist Sigriðr Sveini Danna Konungi.

CAP.

gen / och for þá först öfter till Elfwen / som seder war till; att där stulle mötas Konungarna af Danmark / Norrig, ge eller England / och Saxland. Där råðade Konung Olof Drottningen Segríd i Störeland / och taalles dhe wijsd och war alt wännligt dem emellan: kom och deras taal så att hann stulle sa henne till Hustru: i alt summo de öfwerens / menn allenast utt dñd ächtfildes de / att hon inret wille læta sig Christna: Konungen talte här om lengte för henne / menn hon wille inret gifwa sitt samþykke. Dñ bles Konungen onder och slog henne mäd handffen uppá Rínbenet och sade / hwad menar du gambla strykflota Ríðring / att tag will taga þig till hustru om du inret troor på Guds namn? af þetta bles Drottningen mycst í wred sa att hon langt der öfter stemplade mycst ondr emot Konung Olof. Sedan gifties Segríd med Konung Swen i Danmark.

CAP.

Olaus, á suscepto itinere hoc tempore abstinuit, profectus orientem versus ad Gothelbam, ubi pro solenni more, Reges Daniæ, Norrigiæ, Angliæ & Saxoniz convenerunt. Hic occurebat illi Regina Gothiæ Segrída, & colloquuti sunt inter se ambo satis familiariter: colloquij autem finiserat, ut illam sibi uxorem duceret. Ceterum omnia inter illos benè conveniebant, hoc solo excepto, quod Fidem Christianam illa recipere nollit. Et quanquam diu Rex illi id persuadere adlaboraret, illa tamen voluntati illius obsequi noluit. Itaque Rex iratus chirotheca malas illius percussit, dicens: Existimas Tu rugosa anus, quod Te uxorem ducere velim, nisi summi Dei nomen amplexus fueris? Hinc illa ita graviter commota est, ut semper dein insidias Regi Olao strueret, quæ & longo post tempore maxime illi obfuerunt. Dehinc Segrída, Svenoni Daniæ Regi nupit.

CAP.

Frå Olaf Kongi.

CAP. XXXV.

A þessu sumri let Olaf gera skip mikit oc freit, þat var kallat *Tranan*; þad bar at ollum skipum um vax, segurd oc skrautleik. A þeim dagum komo margir menn til Olafs Konungs; þeir er agætir voro at sterkleik oc ollu atgærfi; oc giordi hann þá sína hirdmenn; ok hvar sem hann spurdi sterka menn vera, spekinga at viti, eda nockra atgerfis menn; þá spanadi hann alla til sín ok giordi síer kera; oc sua sem hann var fyrir audrum Kongum um alla luti, sua valdi hann með síer þá menn; er mest voro afbragd annara manna; helt hann þá oc miklu betur ok ríjkugligari, enn adrir Hofdingiar. Enn af hans vildar monnum het *Aki hinn Danski*; hann var ok Danskur at ætt. Hann sagdi Kongi at syttr Sveins Kongs het *Þyri*; hon var hin fríjasta kona, ok en ríjkasta; var ek ok varnadar madr hennar um ríjd; oc reindist mior hon

Om Konung Dlof.

CAP. XXXV.

Denne Sommeren lath Dlof gíðra itt stort och wackeret Skíep. Ded blef kallat *Tranan*; dhed öfwer gíet langt andra Skíep ubi storleek / stónhet och stærthet. På denna títiden kummo munga menn itill Konung Dlof / dhe som woro förnåmra itill stærthet och allahanda snellhet; tog hann utt síet hof / ehwar hann förnam några stærka / wissa och snella menn; dem alla först affade hann sig / och for så måd dem at de dístade honom. Dch så som hann utt alt öfwer gíet andra Konungar / så walde hann och ett sig de menn / som förnåmre woro än andra menn; höle dem och myckte bettre och kostligare än någon annan Hofding gjorde. Enn af hans trogna menn het *Åke den Danske* / hann war af Dansk Slechte / hann sade för Konungen att Konung *Ewen* hade en Syster het *Þyri* / hon war en wacker Qwinn och mæchtig / tag hafwer och wartt hannes uppwaftare en tíjd / hon

De Aulicis Regis Olai

CAP. XXXV.

Hac ipsa ætate, Olaus navim magnam & pulcherissimam edificari curavit, quæ *Tranan* nominata; alijs navibus hæc major, pulchrior & spelndidior erat. Hoc tempore plurimi præstantes viri, & quæ robore, & quæ alijs virtutibus præditi ad Olavum venerunt, quos omnes aulicos sibi constituit. Ubicumque autem viros fortes, sapientes, aut alia virtute claros esse cognovit, hos omnes ad se allexit, sibi que Charissimos fecit, utque alijs Regibus, omnibus rebus augustior erat, ita quoque Nobilissimos viros quosque sibi adjunxit, quibus & majora præmia, quam suis alijs Reges exhibent, tribuit. Unus inter acceptissimos illius, Aco Danus Dicebatur, qui Daniz ortum debebat. Hic Regi retulit, Regem *Svenonem* sororem habere *Thyram* nominatam, forminam selectissimam

hon mickill skaurung; hon á miklat eignir i Falstr; oc fyrir þu at Aki losar miok, þa fellt Kongi vel i skap. Oc eru þeir menn er þat seigia, at hun var giesin þeim manni er Biarn het, ok væri hon i Noregium ríjd; þar sem kallat er *Þyrileif*. Ok ef þetta er satt, þá er þat vitat at hun hefr eigi mætt veit. heldur gaufuglig eckia.

Jfendinga Dattur.

CAP. XXXVI.

Þess er getit eitt hauff at skip kom af *Jlandi*, til *Noregs*, oc heldu þeir inn um *Agdanes* oc til *Nidaros*; þar voro nockur þorp sett ok kaupstadr, þar var þá ok Olaf Kongi; þar voro þá nockrir *Jfenskir* menn, oc hauffdu þeir at *telia*, bædi vodmal oc varar feldi. Þar var þorarin *Nesulfson*; *Kiartan Olafsson* oc *Hallfródur*. Þriu skip voro þá fyrir bryggian oc atti eitt *Hallfródur*, annat *Brandur hinn Aursi*

simam potentissimamque, ejus hic cultos tempore aliquo fuerat, quo & illa sibi Nobilissima semper visa est; habere autem possessiones amplas in *Falstria*. Hæc ab *Acone* plurimum laudata, Regi placere cepit. A quibuscum tamen refertur, quod prius nuptia fuerit viro cuiusdam *Biorno* nominato, quodque *Norrige* per tempus aliquod vixerit, in loco *Tyrileif* dicto. Cui relationi si fides habenda, illam non virginem, quin potius Nobilissimam viduam fuisse satis constat.

Breves de Islandia relationes.

CAP. XXXVI.

Memoria quoque proditum est, autumnno quodam in *Norrigiam* naves *Jlandicas* venisse; hæc prætervehebantur *Agdæ* litora ad *Nidarosiam*; ibi villæ aliquæ edificatæ erant. Hoc quoque tempore illic Rex *Olaus* versabatur; *Jlandi* qui advenerant, navium vitem & fragula sciutorum pelibus subducta attulerunt. Primam navim *Thor-*

Aurfi Þeimsdóttir son, ok Þorleifr Brandson; þeir voru bræðringar Þridia atti Kiartan ok Þorarin. Þrim sinnum leitundu þeir til burtferdar, o c gaf alldrey byr. Lagu þeir nu fyr bryggjunum. Þeir sá einn dag er vidr var gott att menn foru á fund at skiemta fier oc lek eirn miklu best. Þá, ræddi Kiartan um vit Hallfrod, at hann skyldi reina fund, vit þann er best lek. Nei lagdi hann, Þar er sá madr er ek mun ecki kiepaast vid. Hvar kiemr þá kapp þitt lagdi Kiartan? Sua sem þat er lagdi Hallfrodur. Ek skal, þá reina vit hann, lagdi Kiartan: ok þá afklæddist hann; oc leipr sidann ut á ána, ok til þess mans er best lek, ok tekr fot hans ok færir hann i kaf, ok ero nidri um ríjd ok koma upp sidann, ok mælast ecki vid; ok fara nidr audru sinni ok eru leingr nidri, komo enn upp, ok sidann fara þeir nidr Þridia sinni ok eru þá nidri, miklau leingst, ok þá kirk Kiartani þá mal upp, ok er þá eingi kostir; ok kennir þá aflzmunar. Þeir eru leingi nidri, um þat

Dröf / Vermund; Son ok Thorleifsson Brand; Son / de wore af hwar sin Broder; dhed tredie átte Kiartan ok Thorarn. Tre gonger sótte de att reesa dár ífrán / och fingo de albrigbör / lágo altíð wíld bryggjan. En dag þá watert wáder war / fágo de att Mánn goswo sig ut att summa och förlusta sig / och war en mann som aldrabest leste: Kiartan taalte áth Hallfrod / att hann skulle prófwa til klampa med sinande wíldh den som best leste. Men sáde hann / den mannen má tag íntet klampas máð. Hwar áhr þá din driffighet / sáde Kiartan? den ware nusom þen kann sáde Hallfrodur. Sá stáll þá tag prófwa máð honom sáde Kiartan: kládde sá af sig och sprang í án / och til þán Mánn som best leste / tog honom í foten och förden til botten och wero de nedre en stund / tummo upp sedan menn saates íntet wíld / foru áter þá nýtt nider och woro längre nedre / tummo upp ígten / menn sedan foru de nider trídle gongen och woro þá aldralangst nedre / och tyste þá Kiartan att deð war tíð laga sig upp / menn

rus Nesiuphi filius, Kiartanus Olai & Hallfrodus, alteram Brandus Aurfi & Thorleifus Brandi filius, qui ex duobus fratribus prognati; Tertiam vero Kiartanus & Thorerus possederant. Ter abiturum pararunt, sed nunquam ventos secundos obtinere poterant: In statione itaque manebant. uno die, aëre puro, quosdam natando se delectare videbant, cæteris unus quidam tamen præstabat. Kiartanus Hallfrodus auctor erat, ut natando cum illo æmularetur quem optime natandi artem exhibere videbat. Ille negavit, dicens vires sibi ut cum illo certaret, non sufficere. Kiartanus iterum, animam ergo jam despondit: si reposuit. Hallfrodus sit utcumque voluerit, respondit. Ego ergo cum illo experiar, dicebat Kiartanus, & depositis vestibus in amnem prosiluit, ubi iter ad illum qui optime natabat direxit, pedem illius apprehendens, illum ad profundum traxit: ibi brevi momento morati, dein enatabant. Neuter autem alterum alloquutus est: profundum iterum perfluerunt, ubi priori vice diutius manserunt, dein emerferunt. Tertia vice cum similiter

se

þat fram er honum þotti hófligt, ok komast upp sidann ok fara til lands. Þá spurdi sá madr er or þrum kom, hvar þessi madr heri? hann nefndist Kiartan. Þu ert fundfar vel: eda ertu ad odrum idrotum jemvel búin? hann svarar; at miok eru adrar þar eptir; oc eru í slíku lídar í þrottir, lagdi hann. Enn hui spyr þu einskis í moti, sagdi þú þar madr? Ek ætla mik eingo skipta hver þu ert, sagdi Kiartan. Ek man þá leigia þier lagdi hinn: vit Konungen hefr þu reint fundit. Nu spyr Kongr at ætt hans? hann sagdi sem var. Eptir þat tnyr Kiartan á braut: hann var skickin laus. Kongr bad hann þiggja af þier skickiu, þui at ek vil gíefa þier. Hann þackadi Kongi vel. Fer hann nu til skipa sinna oc lagdi selagum sinum slíke sem í hafdi gíeft: þeim líkar þetta stórilla, oc þotti hann hafa geingit á vald Kongs. Þedrattu gíordist illa, sua at skialdann mundu menn þvili.

menndhed gale íntet / och stíð hann kládda dens andras kraffter. De wore lengte nedre och mera án hann tyste hof máð / tummo sedan upp och foru til landz. Dhán som kom ífron byn frágade hwar denna mannen heter? hann sáde sig heter Kiartan. Du stámar wál sáde hann / áhr þu och sá íntet uti óndra sater? hann svarade sig monga sater jámbwál funna / och ár listen konst uti sádane sáde hann. Dán som kom ífrán byn sáde áter / menn hwarföre frágar och du íntet hwar tag heter? Kiartan svarade / tag þoller sá fere att mig ár óndbige weta hvern þu áhr. Jag má doct seya þig sáde denne; máð Konungen þastwer þá klampat att síma. Konungen frágade och effer hwar Slekt hann wore utaf? hann sáde som deð war: Effer þetta wille Kiartan gá bort: hann hade íngen stórtill þá sig. Konungen bad honom taga af sig stórtill / ry tag wíl gífwa þig. hann tæctade Konungen wæckert / for nu til stíð Stílep och sáde sine stálbroðer hwar hann nu hade gíort; dem listade þetta myctis illa

se gererent, diutissime morabantur; visaque erat Kiartano res commodas emergere liceret, sed non permittebatur, quia vires alterius, illius longesuperabant. Detinebatur diutius quam vellet, aut sibi commodum existimaret: hac vice cum emerissent in Terram ascenderunt. Qui de civitate venit, alterius nomen quærebat? Is se Kiartanum nominari dixit. Ille iterum: natandi peritus es; quin habes parem solertiam in alijs rebus? Respondit ille, in plurimis parem habeo; quæ tamen nulla solertia existimanda. Sed cum me non interrogas, qui sum? Parum sollicitus sum, inquit Kiartanus, qui sis. Alter in sermone persistens, dicam Tibi tamen: cum Rege natando certavisti. De genere quo ortus esset, illum dein interrogavit. Ille ut erat retulit. Abiturum jam parabat Kiartanus, verum toga carebat. Rex ut à se togam (skickiu) dono acciperet, rogavit. Regi ob hoc gratias maximas dixit. Ad navem suam jam rediens, sodalibus rem gestam narravit. Displicebat hoc ipsis maxime, illumque in Regis potestate jam esse, ipsi videbantur.

R 2.

Svilkka, &c kendu þeir þui mest
 um; er Kiartan hafði þeigið skic-
 kiuna af Kongi, at Gudni mun-
 di reidist hafa fyr þat. Þat sást á
 at Kongi hafði vel líkæð við Kiar-
 tan, þui at honum sást hann mer-
 kiligt madr. Þeir Jflendingar ve-
 ro allir samann i bænum um ve-
 trinn. Vetrarnu batnar, ok kio-
 mur margt manna til bæris.
 oc dregur at Jolum, oc vissu menn
 at Kongr mundi mikid auka sid-
 ferdi sitt, gott um Jolin; ok var
 morgum mikil forvitni á. Olaf
 Kongr let gera Kyrkju i bænum,
 ok Jol nott var athæfi Kongs
 ok alra Kristna manna mikid sid-
 leggt, ok lyddu tíðum mikit skin-
 samliga, oc sidann geingo menn
 i herbergi. Olaf Kongur setti
 menn til at vita, hvat þeir Jflen-
 dingarner ræddu um ætferli
 þetta, eða hvoru þeim hugna-
 di; oc nu heirdu Kongs menn
 þetta tal oc spurdi hver annan,
 enn þeir ræddu misjafnt um.
 þeir spyrja Kiartan hveru ho-
 gum þætti; hann svarar; eigi
 þer

illa och thætte þeim hænðt Wata toma-
 min i Konungens wald. Wader-
 leken blef så elat att de int her kunde
 minnas wartsa funst; och gofwo de
 före där till wara ordsat att Kiartan
 hade tagit tiertilen af Konungen;
 hwar öfwer Gudarna hade blifwit
 wreda. Ded sans på Konungen att
 honom behagades Kiartan wäl / ty
 honom syntes hann en merkielig mann.
 Jflendingarna woro alle tillhopa i byn
 öfwer winteren. Wädrer begynn-
 blifwa lindrigare och kommo mycke
 Jole till byn då döð led till Juhl wiste
 och de ate Konungen skulle mycke
 förändra förra sederna till bättre /
 Juletiden; hwilket monga förwæ-
 nades att se. Konung Olof let gä-
 ra Kyrkia i byn / och Julenatten
 war Konungens och alla Christna
 Wänsns ärbeswor mycke sedige / och
 stod Gudz tienssten snart öfwer / och
 sedargingo hwar till sin herberge.
 Konung Olof förordnade Wänn som
 skulle försara hwar Jflendarne taale
 om denna ärbörðan / eller huru dhäð
 behagade dem. Konungens Wänn
 hörde dexas taal / och frågade dhän

ena

þer þat alt samann hveru vel
 mier sinist þetta athæfi, hefr mier
 opt vel litill á Konginn fyrr,
 enn alldreir betur enn nu, oc
 miklu þotti mier nu mest um-
 verr, oc þat hygg ek at så hafi
 betur er honum Þionar, ok allra
 helst þeim er hann bodar. Si-
 dann hætra þeir þessu tali, gan-
 ga þa Kongs menn i brott oc
 laugdu honom. Annan dag Jola
 bidr Kongr ganga eftir Kiartani,
 oc kemur hann á Kongs fund,
 oc quedur hann vel; Kongr tekr
 þui vel. Taka þeir tal, oc bo-
 dar Kongr honom rettra trui, ok
 skilfr Kiartani þat alt vel, oc
 tekr hann skirn. Oc oll skips-
 haufn hans, annan dag Jola. Oc
 vit tru tok Hallfrodur oc hans
 skip sogn; oc er þu sagt at
 hann giordi Kongi Kost, att skalfr
 hann skildi halda honom undir
 skirn, enn ellegar neitadi hann
 enn Kongur vildi þat miklu
 heldar, oc af þui kalladist Hall-
 frodur vandræða skald. Kiar-
 tan geck til handa Kongi,

oc

ena dhän andra / menn taalte de där
 om olifta. De frågade Kiartan
 hwar honum thætte där om; hann
 svarade tag tauntet. så seya huru
 wäl mig thætes om þessa ärbäswor /
 Konungen hafwer oftta behagat mig
 wäl tillförende / menn aðriga bettre
 ännu / och thæter mig myckett om ho-
 nom / och höller tag före dän mör best
 som hendu tånar / och aldræhest dän
 sonr gldrer dhed. Hann besaller.
 De lyftræde sedan taalt / Konun-
 gens Wänn gingo då bört och sade
 honom þetta. Annan dag Juhl
 bad Konungen dem gå eftir. Kiar-
 tan. Hann kom till Konungens och
 þessade på honom wæfere; Konun-
 gen tog wäl emor honom. Begyn-
 te de sedan taaltas wið / Konungen
 bød honom rættu Tron / hann tog
 där wæfere emor / lät döpa sig och
 alt sitte Stieps-Jole / annan dag
 Juhl. Hallfrodur och hans Stieps-
 Jole tog och wið Tron / och seyes
 ded att hann stelte Konungen dhed
 wiskeret före / att hann siðfr skulle
 holla honom under döpsen / menn
 utan þess nefade hann. Konungen

efters

Tempestas exoriebatur tanta, ut haud aliam incommodiorem meminerint; quam
 Kiartano imputabant, quia togam à Rege acceperat: cui sacro Deos jam iratos existi-
 mabant. Kiartanum Regi bene placuisse, cumque virum optimum habitum, pluri-
 mis visum fuit. Jflandi in civitate per hyemem remanebant. Oportunitas dein tempe-
 stas venit, quare plurimi civitatem accesserunt: Adpropinquabant autem: Iolenfia,
 notumque erat plurimis, Regem habitum morum in multis, inque melius tempore Ju-
 liorum mutaturum: Quod videre plurimi desiderabant. Templum in civitate ædifica-
 ri Rex præceperat. Iolenfi nocte, Regis & omnium Christianorum qui ibi aderant
 instituta, pulcherrima visa, sacra enim egregie procurabantur: Quibus peractis quia
 liber ad sua diversoria diggrediebantur. Rex Olaus quosdam, qui inquirerent, quid
 Mundi de his ceremonijs judicarent, utque hæc illis placuissent, ordinavit, Iudicia illorum

Regis

Regis affectu percipiebant, quæ ut plurimum differentia inveniebantur. Ut Kiartano
 placerent interrogatum: Ille respondit: dicere non possum, quanti hæc instituta æ-
 stimem: Rex prius mihi sæpius perplacuit, jam vero maximi, hæc omnia æstimo,
 & credo illum foelicem qui illius servitio se tradit, quique præceptis illius paruerit. Finito
 sermone Regis affectu discesserunt, ipsique hæc omnia retulerunt. Altera Iolenfi die
 Rex Kiartanum ad se vocari iussit. Is Regem accessit, submissequ eum salutavit: qui
 & Regi acceptissimus venit. Eidem jam Christianam Rex illi iussit: quam & luben-
 ter recepit; & cum omnibus qui ipsius navi inerant, altera Iolenfi die Baptizatus est:
 Veræ fidei Hallfrodus quoque cum suis se addixit, Regem tamen is obligavit, ut illo
 æste, Baptizmi sacris perlueretur, quod si denegaret, sacris nec initiari voluit. Sed
 petitioni illius haud difficilem se præbebat Rex: Ille autem ob hoc factum appellatus

R. J.

Hallfrodus

oc nokkrir adrir gangugir menn,
oc ollum skip-lognum bódad;
Kongr Gudz erindi oc minti opt
á truna, enn margir neitudu,
oc þá bannadi Kongr þeim oll
Kaup oc ollum monnum at selja
þeim. Oc er þeir neiddust þar
leingi sua haldnir, þá neittu þeir
godz radz ok viturligs oc toku
tru allir adur enn letti: enn
Kiartann var með Olafi Kon-
gi.

*Fra Olafi Kongi ok þangbrandi
Presti.*

CAP. XXXVII.

Nockru adur hafði Olafi Kongr
sent til Íslandz, prest þann er
þangbrandr hét; Saxneskan at ky-
ni, hann kiendi monnum tru á Íslandi,
oc skirdi alla þá er vit tru toko.
Enn Hallur af Sidu Þorstein son,
Baudvar son hins hundra af Vörs; er
land nam i Alftafyrði hinum syð-
ra,

Hallfróðus *Vandrada skald* (h. c.) *temerarius poeta*: Kiartanus se una cum alijs præstan-
tibus viris, servitio Regis tradidit: Rex omnibus nautis veram fidem svasit, inque fidei
præceptis sapius illos informavit; quibusdam fidem recipere displicuit, quibus etiam Rex
omne commercium cum alijs interdixit. Quod cum grave ipsis accideret, saniora amplius
sunt. Kiartanus apud Regem Olavum remanebat.

De Rege Olao & Tangbrando antistite.

CAP. XXXVII.

Paulo ante Rex Olavus Tangbrandum præbyterum, Saxonie natum in Islandiam misse-
rat. Hic in vera pietate Islandos informavit, Baptismi lavacro ablucens omnes, qui fi-
dem receperant. Hallus autem de Sidu, Thorstanus Bodværi Albi filius de Vörs, qui
primus

effertom och detta stárta och þer af
tallas hann Hallfróðr Vandrada
skald. Kiartan gaf sig i Konungens
tænst och monga andra vactra menn.
Allom dem som voro uppá Stíepen þá.
Þáde Konungen Gudz vilsta och min-
te dem offta þá Tron / monga fór-
nette hans bud och þá förþóð Konun-
gen dem all Ríðpslagan / sampt och
allom att selja dem nágot och þá de
leddes lengr þá liggja / togo de emor
gott och vissr ráð och Tron / allesam-
man / fórr ánn hann affstóð: menn
Kiartan blef hoos Rung Dlof.

*Om R. Dlof och Presten
Þhangbrand.*

CAP. XXXVII.

Nágot tilförende hade Konung
Dlof stíð at till Ísland en Præst
hét Þhangbrand / född upp i Saxon
hann prepikade för dem på Ísland ret-
ta Tron och döpte dem alla som togo
emor Tron. Men Hallur af Sidu
Þhorstens Son / Bodværs dæns
Blitas Son af Vörs / hvilken tog
land

ra, hann let skiraz oc Snimindis, oc
þeir Hialti Þordar son i Þiorfar-
daal, ok Gírfur hin hvíti Teit son
oc margir adrir haufdingiar, enn
þo voro þeir fleiri er i mori mæltu.
Þangbrandr kom skipi sínu i Alfta-
fiord oc var at þver á um vetrinn;
Oc er hann hafði hier verid eirn ve-
tur eda tua, þá fór hann brott oc
hafði þá veigir tua menn eda þria.
Þá er i mori höfdu mælt. Oc i
þenna tíma kom þangbrandr af Íslandi,
oc lagði Kongi sitt orindi lítir
ordir, enn quad menn mykenn
þu ocka list þafa vit hann. Lesk-
hann bódit þafa maunnum. Chri-
stni á Íslandi enn þeir budum mæ-
bardaga i mori. Kongr, varð vit
þetta reider mrok ok let taka
Íslenska menn, oc luma rana,
enn luma drepa, enn luma meida.
Oc þat et samma sumar kom þar
Hialti Skeggja son oc Gírfur
Hviti oc foro á Kongs fundi oc
tauladu mál Íslendinga oc lang-
du at menn mundu vit taka
Christni á Íslandi, ef ordum væ-
ri atfarit, enn quado þangbrand
vit

land i söðra Alftafjord / hann láth
sig dýpa / och Snimindis / och Hialte
Þhordarson i Þhiosardal / och Gír-
fur Dulte Teit son och monga andra
höfðingar / doch voro flere som sáde
emor. Þhangbrand kom með sitt Stíep
i Alftafjord och var uppá Tver-
á om vinteren / och náð hann hade
þá warit en vinter eller tvá / þá
foor hann bort / och hade hann slagit
thet tvá eller tre Mánn / som hafwa
sagt emor honom. Þenna tísden kom
Þhangbrand frá Ísland och sáde
Konungen / sitt árenda díst þast listi-
ten framgong / och att de hade urh-
vissr stórt misþag till honom / och þá
hann dóðar Christendomen hafwa de
budit honom huga þá emor: Konun-
gen blef öfver þenna myctle vred och
láth hann taga af Íslendarne som wo-
ro i landet / sombliga godset / sombliga
listwet / sombliga láth hann fórlama.
Þá samma Sommaren kom díst
Hialte Stággja Son och Gírfur
Hvite / de foro till Konungen och
taalte þá Íslendernas wágnar och
sáde att de þá Ísland hade wál tagit
emor Christendommen / om dád hade
warit

primus Alftæ sinum meridionalem incolere ceperat, una cum Sneminda se Baptizari cu-
ravit; sic & Hialti Thordi filius in Þiorfar daal cum Gírfure Albo Teiti filio, multique
alii magni viri: Plurimis tamen quod fidem reciperent displicuit. Tangbrandus cum
navi sua in Alftæ sinum applicuit; mansitque supra hyemem in Tverá. Cum annum hic
aut duos mansisset, & duos aut tres homines occidisset, qui fidem veram recipere recu-
saverant, Tangbrandus ex Islandia rediit; retulitque Regi, se parum ibi profecisse; quia
omnes sibi adversos fuisse. Dicebat se fidem Christianam Islandis prædicavisse, illos ve-
ro ad duellum ipsum provocasse. Rex hinc maxime iratus; Islandos captivare iussit:
Quotdam bonis privavit; Quosdam occidit; alijs pedes aut manus amputavit. Verum
hæc ipsa ætate ex Islandia, Hialtus Skeggi filius & Gírfurus Albus venerunt, adque
Regem profecti sunt, Islandorum rem procuraturi; dicebantque Islandos libenter fidem
Christi-

vit þá menn vingast hafa á Íslandi: Olaf Kongr mælti þá; eðbit viliet þessa menn undann þiggja, þá skulur fara til Íslands och boda þar helga tru. Þessir iata þeir, oc let nu Kongr alla Íslenska menn fara í friði, fyrir þeirra sakir, nema fiora; Kiartan Olaf son, Sverting Runolf son Guda, oc tua adra: lagdi Kongur at frændur þeirra mundu ræða, hvort þeir skulu hafa algott erindi eðr eigi. Þui þeir manni her vera í gíslingu þar til ek spyr af Íslandi. Þeir Hialti oc Gíslur voro med Kongi um vetrinn, enn at sumri biugust þeir ut med Kongs erindi; fer hann þeim í heudi mykit fle at vingast vid höfðingia. Prestur sá for med þeim er þormodr her, oc quamó þeir ut í Vestmannaeyum, er tíu vikur voro af sumri. Annar sumar adr var þat Laugðekir, at menn skildu þua koma til þings, enn þar til haufðu menn komit viku fyrr. Þeir foró þegar an til landz ut eyonom, sidann

til

warti þessdiligen handlat með dem? menn Zhangbrand hafwer warti með þá wännis þá Ísland. Konungen sáde om i willta bedia þesse Wänn undanstráff / dá skola fara till Ísland och boda där dän Helliga Tron / þessa lðswade dhe / och lät Konungen dæffre alla Íslendarna fara i fetsd / föruntan fyra / Kiartan Olafs Son / Sverting Runolfs Son Guda / och twá andra: Konungen sáde deras frændræða / om de skulle fara wäl eller illa; ty i skolen bliffwa gwar i gíslan / till ættag sár tiden der ifron Ísland. Hialte och Gíslur woro hoos Konungen öfwer winteren / menn dá Sommaren kom lagade dhe sig borte med Konungens ärende / sit hann dem monga töffbara sater / at där mäd setla de förenembsta Íslender: nas wänniskap. Þormod her Presten som soor mäd dem / och summo dhe effter tiso weter på Sommaren uti Westmans Öjar. Sommaren næst tillförende war i Egenfate att de dän tiden skulle komma till Þings / menn tillförende hade de kommit en weta förr.

Christianam recipere velle, si modeste cum illis agatur: Tangbrandum autem cum paucis in Islandia amicitiam coluisse. Rex Olaus inquit, si populares vestros qui apud me sunt salvos vultis, in Islandiam profisciscatis, ibi veram fidem Indigenis (saluri. illi se hoc facturos promiserunt, quare & Rex ob hanc causam omnibus dehinc Islandis pepercit, dimisitque quos captivos prius habuerat, exceptis quatuor. Kiartano Olai nempe, & Svertingo Runolphi Gudæ filio, cum duobus alijs: Rex dicebat in cognatorum illorum arbitrio, fatum illorum jam versari: Vos quia oblides hic manebitis, donec mihi de Islandia relatum fuerit, qualem adfensum populares vestri meæ voluntati præbeant. Hialtus & Gíslurus tota hyeme apud Regem morabantur, primo autem vere se itinere præparaverunt, Regis voluntati satisfacturi. Theaurum magnum illis tradidit, quo potentiorum amicitiam aucuparentur. Comitum illis quoque præbyterum Thormodum dedir: Pervenerunt autem ad insulas Vestmanicas, post decem septimanas de ætate elapsas. Anno præterito Lege sancitum erat, quod illo tempore ad Iudicium conveniretur, cum mo-

til þings; enn Hialti var eptir i Laugardal med tolf menn. Þui at hann hafdi adur ordit sekur fiorbroz, madr, hit næsta sumar um Gudga: enn þat vard til þess, at han hafdi qvedit quidling þenna at Logbergi:

Vil ek eigi Gud geysa,

Grei þikir mier Freija:

Æ man annat iviggia,

Odinn grei eðr Friggia.

Þeir Gíslur foró nu til þess er þeir komo i þann stad, hia Olvus vatni er Vallancatla heitir: Þeir gierdu þa ord vinum sinum til Þingvallar, at þeir kiemi i mori þeim, þui at þeir höfðu spurt at ovinir þeirra, at lúdu at veria þeim vigi Þingvöllin. Oc adur þeir ridi þadan, kiemur þar Hialti oc þeir menn er med honom voro. Hialti hafdi ut haft tua Croffa mikla, oc var annar hæd Olafs Kongs. oc hafdi Hialti þa med sier til þings. Ridu þeir nu á völlin oc komo frændur þeirra adur á moti þeim, oc vinir. Nu samnas sammann, hinir Heidnu menn, med alvepni oc

la

förr. de foro då utur Sarna in på landet och till Þings / Wenn Hialte bles effter mäd tolf Wänn i Langvadaal / ty hann hade tillförende dömbdiz ifrån lifvet och i Landstyktighet / för Gudarnas skuld / och då stiedde där före att hann hade sungit denna viskan visd Þinget:

Undi vill tag på Gudarna seya /

En racka tyckes mig Freya:

En mon vara af dem beggia /

Öden racka eller Friggia.

Gíslur mäd sitt föllte förr till thes de summo till Vallancatla visd Olvus stoden: dhe sticade nu bud till þing wänner visd Þinget / att de skulle komma emot dem / ty de hade spört att deras wänner wille drepa dem på Þingvöllen. Och förr an de rede þadan kom Hialte till dem med de Wänn som wore hoos honom. Hialte hade haft ut med sig twá stora forþ / och war däd ena utaf Konung Olafs högd / þessa hade Hialte med sig till Þinget. Redo de nu ut på Þingvöllen / och kommo deras wänner och frændur först emot dem. Nu samblades sammann Þedningarns hest wäp.

ris fuerat prius, unam septimanam ante convenire. Relictis insulis, continentem & Iudicium adibant. Hialtus vero in Laugardal cum duodecim socijs remanebat, quia ætate priore Deorum causa, neci condemnatus atque exul declaratus fuerat. Quod ideo factum, quis Iudicii loco, sequentem investivam de Dijs pronunciaverat. Ego in vanum Numina non calumniabor. Friggiam caniculum esse credo, alterutrum certe erit, canis Odinus aut Frigga. Gíslurus cum suis socijs perrexit usque Vallancatla, apud fluvium Olvus. Hinc amicis suis qui Iudicium frequentarunt, nuncios mitterunt, rogantes ut sibi obviam itent: intellexerunt enim quod inimici illorum, necem illis intentare, Iudicii loco sibi proposuerunt. Prius autem quam illinc discederent, ad illos venit Hialtus cum suis comitibus. Cruces secum is attulerat, una illarum statuerat Olai representabat; has ad Iudicium ferebat. Ad Iudicii locum autem equis vecti, sed prius quam illuc venirent, illis

lá vit at menn mundi berias : Enn annan dag eptir geingo menn til Logbergis , oc sua þeir Gissor oc Hialti , oc let Hialti þa bera Cros- sana til Logbergis ; oc bera þeir upp erindi sín , oc þotti ollum my- kils umvert , hverlu vel þeir toludu ; lafnudust þa samann þeir ervit Kristni hodu tekit , oc i an- nan stad hinir Heidnu ; oc þa nef- nir hvor votra at dðrum , oc sagdust ur Logum hverir vit adra , hinir Heidnu oc hinir Cristnu , oc gein- gu síðann hinir Heidnu frá Logber- gi . Síðan badu hinir Kristnu Hall af Sido , at hann segdi upp Log , þar er Kristni eiga at fylgia , enn hann leiftis full af , at hann Keipti af þorgeiri Lagfogumanni hafri mork fylfers , at hann seg- di upp , oc hann sagdi upp oc var þan þa Heidnu , oc síðann geingo menn til buda , oc þá lag- dist þorgeir nidur , oc briddi feld- sin á hofut sier , oc lá hann þann dag allann , oc nott estir , sua at hann mælti ecki ord . Um mor- gunin effir gerdi hann ord i budir ,

þápnade och fattades lister att de se-
skulle slof : dagen effter singo men-
nerna till Tingsplatsen / så gjorde och
Gissor och Hialte / och lät Hialte
bära korsen till Tingsplatsen / och
framstelte de sitt ärende / och tycktes
allom af stort värde att de så väl sa-
lade : Gofse sig nu tillsammans / dhe
som wið Christendomen hade tagit /
och där emot de som wore Hedningar /
och då taalts de på hwardera sidan de
hwar andra och sade sig hwardera / de
Christne och de Hednisse wara uhr
Eg ifron hwar andra / och singo
sedan de Hednisse ifrån Tingen . De
Christne bode då Hall af Sidu / att
hann skulle seya upp dñn Egen som
de Christna borde följa / menn hann
drog sig helt undan / så att hann gaf
Egmannen Thorgeyr en halfmark
selfwer att hann skulle det glöra ; þan
war då Hedning / sedan gingo Män-
nerna till sina Herbergen : Thor-
geir lade sig nider och drog sin fell of-
wer huswudet på sig / och låg hann
dñn hela dagen och natten effter / att
hann se taalte ett ord . Morgonen
effter glödde hann bud uhr / att Män-
nerna

illis amici & cognati occurebant. Ethnici autem armis bene instructi congregabantur: pa-
rumque; absuit quin ad duellum res veniret. Die sequenti ad Iudicij locum iterum accesser-
unt, quando & una advenierunt Gissurus & Hialtus. Hialtus cruce ad Iudicium ad-
portari curaverat. Negotium suum jam exposuerunt; omnibus autem Oratione illorum
magni æstimata: In unum jam convenerunt, qui Christianæ pietati se dederunt & qui
Ethnicitatem adhuc colerent, clamabantque ab utraque parte, dicentes se lege invicem
discerni, Christianos & Ethnicos, deque iudicij loco discesserunt. Ethnici. Post hoc
Christiani Hallum de Sidu rogaverunt, ut is leges Christianas recenseret, sed is se in to-
tum subtraxit, ad- eo ut Thorgeyrum Legiferum ad hoc negotium obeundum selibra are-
genti alliceret; & tulit is Legem quamvis Ethnicus; deinceps discesserunt singuli in hospita-
ria, decumbebat autem Thorgeyrus, caput tegmine operiens, totaque illa die quiesce-
bat: nocte sequenti, ut ne verbum quidem ederet, die subsequenti multitudinem ad iudi-
cium

at menn skildu ganga til Logbergis:
oc er menn como þar, sagdi hann
sua; at honom þætti hagur mauna
kominn i vant æfni, ef menn skyldo
eigi ein Log hafa her á landi. Taldi
han nu á marga vegu fyrir monnum,
oc sagdi usætt mundi af standa, sua
at Land-anda mundi afgeraz. Hann
sagdi oc frá þui at Kongarnir i
Noregi oc Danmork, hafdu ufrid
langa æfni sin i millum, alt til þess
Landzmenn þeirra, gerdu frid hvar
tveggja milli, þo at þeir vildu eigi:
en efftir þat sendi hvar þeirra od-
rum gjafir, oc helst lá fridur meðan
þeir lifdu: Þiki mier oc þat ráð at
vier látum þá ey ráða, er mestu
villia æfa ofrid, oc midlunk, sua
mál vit, at hverir tveggi hafi nokor
til síns mals, enn hofum allir ein
Log ac eirn síð, oc tualauk hann
sino máli, at allir jattu þui at
þeir skildu ein Log hafa, þau sem
han vildi uppleigia: Þui at hinir
Heidnu menn væntu effter þeirra
villia mundi gert vera, þui lá var
Heidinn er upp skyldi leigia: enn
hinir Cristnu hugdu, at hann mun-
di

nera skulle gå till Tingsgi. Och då
de summo dñsh sade hann; honom
tyckte nu att allmenna besta stode i
sara / om Männerna här upå Lan-
det se stola hafwa en Lag. Hann sa-
lade wiðsa tving för dem / och sade att
oenighet monde ellest upplomma /
så att landet gjordes öde. Hann sa-
te och om huru Kongarne i Norri-
ge och Danmark / hafwa hafte ofridd
long tñd sin emellan / till thes teras
undersätare blifade dem emellan / fast
de inter wille / och där effter sende de
hwar annanstenter. Och bles dñn fre-
den så lengte de seide: Wið tyckes bed
rådlighe att wið låtom dem råða / som
werst willta och sticte ofridd och mil-
lom wið så gå medelwägen att hwar
hafwer sig något förbehollit / menn al-
la willtom wið hafwa en Lag och en sed;
þo hann således sitt taal att alla be-
stade att hafwa en Lag / sådan som
hann wille stadga: ty de Hednisse
wäntade att deras willta skulle blifwa
fremlad / effter hann war Hedning
som stadga skulle: de Christna tigen
sermoadade / hann skulle glöra effter
Halls föpflagan med honom. Thor-
geir

cium convocavit; quo cum accessissent, sic diere orsus est. Iam res nostræ pessime con-
stitutæ videntur, nisi unam eandemque Legem apud Nos seruemus. Variè deinceps
cum cæsari loquutus est, dicens discordiam hinc tantam orituram, ut tota Insula deso-
laretur. Loquutus est quoque ut Norrigæ & Daniæ Reges olim inter se dissenserint do-
nec subditi illorum, illis vel inuitis paciscerentur; dein dona invicem missa, fir-
maque fides mansit, quamdiu in vivis essent. Mihi autem videtur, illos non audiendos
qui discordiam volunt, iamque ejusmodi ineundum consilium, ut quælibet pars sibi
aliquid commodi reservatum habeat, Legem tamen omnes unam & similes ceremonias
seruemus: finit deinde sermonem suum, omnibus in unam Legem qualem ille statu-
eret, consentientibus. Ethnici enim sperabant illum suæ voluntati satisfacturum, quia
Ethnicus ipse esset: Christiani vero illum ab eo quo convenerant Hallus & ipse, non di-

di geta eftir Kaupmala þeirra Halls. Þá mælti Þorgeir; þat vil ek fyrst at allir menn se Christner, ok taki retta tru, þeir er ey ero adurskyrdir; enn um utburd barna, skulu standa hinn forno Lang, oc um hrossa slatur, oc blota skulo menn á laun ef villia, enn verda fiorbrotzgerer, ef vortum kiemur vit. Ean sam vetrum sijdar var in Heidnattekinn. þenna atburd sagdi Teitur. Ísleif son er Christni kom á Island, oc á þui sumri vard Landit al Cristit, af tilsettningi Olafs. Kongs Tryggva sonar, oc ha fa menn þær menjar hans á Islandi, at han hefur Cristnat Landit.

Frá Olafi Kongi.

CAP. XXXVIII.

A einni hverri tíð komo til Olafs Kongs tveir menn vestan af Englandi, hiet annar Haukur, en annar Sigurdur: kongur baud þeim at halda rietta Tru, oc sid Cristna manna, oc taldi fyr þeim jafnann: enn þeir voro seiger á sitt mál, oc

tioade

cessurum confidebant. Iam Thorgeyrus. Hoc primum volo inquit, ut omnes Christianam pietatem veramque fidem recipiant, qui antea baptismi sacris non lustrati sunt: De expositione infantum & de usu equorum, prisca Lex manebit, quibusque placuerit clam sacrificent, sed hoc facientes multam subibunt, si testes illos hoc fecisse convincere poterint. Post paucos dein annos hæ Ethniciismi reliquæ in totum abolitæ sunt. Hoc testatus est Teitur Ísleifi filius de Christianismo in Islandiam illato, hæcque ipsa ætate totus hujus terræ tractus, procurante Olao Tryggvasonio, Christo nomen dedit, multique in Islandia pretiosa dona ab illo accepta adhuc servant, in memoriam veræ ab illo in ætatem illam pietatis inductæ.

CAP.

geir sáde þá; Jag vill fyrst att alla áhre Christne/ och de som an inset ára dópte/ raga ráttu Tron; menn om barns utleggning skal blifwa gambla Eagen/ således och om háste-tiótz drande/ och má de offra af Gudom som willa/ menn hafwa förwárkat eijfvet om de med wístenen blifwa öfwerlygade/ det hafwa gjorde. Några få áhr dár effter blef þetta Hedniska sáttet/ bortagte. Þetta wásende sáde Teitur. Ísleif Son om Christnhetens innplantning. på Island/ och dån samme Sommaren blef hela Landet Cristit af Konung Olof Tryggvasonis síst; áhra och de menn uppá Island/ som hafwa dyrbara sáter af honom gifvna/ ty hann hafwer Christnat Landet.

Om Konung Olof.

CAP. XXXVIII.

En tíð komo til Konung Olof tveir menn/ wester frá Engeland; dån ena het Hókur/ den andra Sigurder: Konungen bad dem raga ráttu Tron och Christna menns sed/ þetta sáde hann áth dem alt jámpt/ menn de wore stádige i sin willfarelse och

achtade

tioade ecki fyrir tokir hans. Þá bad Olafur Kongur seria þá i bond, oc bad þá þó bljðum ordum at leidiriedtaft: þeir voro þó sua hardir i sinniutru, at aldrei kneigduft þeir af sinni villo. Þá bar Súa til, at lidnum þrem nottum, þá voro þeir á brottu, sua at eingi vissi hvert þeir varo comner, oc var þeirra leitad, oc funduft eig, oc nudofnar yfir þessu, oc lijda stundir, oc er lidnir voro þriyr manudir, þá er sagt at þeir hafi senir verid Norður á Halogalandi, med Hareki oc hafdu þar mikin soma, oc þetta spyr Kongur.

Frá Olafi Kongi.

CAP. XXXIX.

Oc nu sá uvinur alz mannkyns, Olofollin slafur, hverfu eidaft rok hans rettur, oc jafnan er gagnstædur mannlega eyli, hann sá nu hverfu.

De Rege Olao.

CAP. XXXVIII.

Accidit quodam tempore, ut ex occidente & Anglia ad Regem Olauum duo uiri uenirent, unus Haukus nominabatur, alter Sigurdus: Rex ut veram fidem & mores Christianorum hominum reciperent, præcepit: qua de re sæpius illos allocutus. At illi veteri errori nimis obstinate inhaerentes, mandatis illius non paruere: In vincula igitur coniecti sunt, & tamen errori suo ut renunciarent, benigniter rogati; sed rigide animo suo obediens, nullo modo moueri poterant. Post triduum disparuerunt ut omnibus ignorum esset, quo euaserint: Quærebantur diu, nec tamen inuenti sunt. Ab inquirendo dein desistum est: sed cum tres menses elapsi essent; Regi referebatur illos uisum fuisse in Borealiore parte, inque Halogelandia apud Harekum, ubi benè excepti uiverent.

S 2

CAP.

achtade inntet hans bud. Besalte þá Konung Olof att setta dem fengslga/ bad dock med goda ord att de skulle láta ráttu sig: de wore dás háða i sin orroo/ att inntet bewetres de dár af ífrán sin willfarelse. Dá bars sá till effter nte náttur/ att de wore borta sá ingen wiste hwar de wore komba/ ded sётres effter dem/ menn de sunnes inset/ och nu tystades ded niyder/ och led tíðen: dár tre månader wore förbi/ sades att de hade setz och warit norr uppá Halogaland hees Harek och wore dár i stoor áhra/ hwilket Konungen spurde.

hverfu miok megnadiz oc aukadiz Gudz rettur, tok hann nu miok af avunda þat. Hann bregdur nu á síer mannligri syn, til þess hannmæt- ti þá auðvellegar í vikia mennt ef hann findist tva sem ein hver madur. Þat barð at þá er Olafur Kongur fór til vestrlo á Augdvaldz ness, oc var á hurdar tip vors drottins Jesu Christz. Oc er monnum var skipat í særi um kuoldit, oc buit var til dryckio, er menn bido þess er Kongs-bordit væri sett, þá kom i hollina einn gamal madur einlyn: hann hafði á höfði hött sidann. Hann var ma- lugur mioc oc kunnur mart seya. Hann var leiddur fyrir Kong, oc Kongur spurdi hann tipinda? Oc hann quadz mart kunna at seya frá forn-Kongum oc orostom þeirra. Kongur spurdi ef hann vissi hver Augvaldur væri, þá er ness var vid- kent? hann bio hier á nessino, oc lagði elsku mykla á eina Ku, tva at

och nu ság att Gudz rátt stáðes / þá gynt hann afvundas nog þar wið. Hann tog nu þá sig mennistligu stá- nad / þá det hann sá myckit krafftigare funde svistja Mennisttorna / om hann syntes sásom nágon Mennistja. Þes hende sig þá Konung Dlof drog til Stásteubud þá Augwaldnes oc war þed om Julehálgen. Och þá tillagat war om gveshen for Mennerne til dryckz / och de allenast bidde att Ko- nungens bord skulle bliffwa besatt; þá kom inn i salen en gammal mann enögder / hann hade þá hufwudet en dyp hatt. Denna war myckit talan- de / och funde myckit seya / hann blef ledder for Konungen och spurde hann honom hwad ridender hann wiste? hann sáde sig myckit weta om de gam- bla Konungarne och deras Rrtig. Konungen frágade om hann och wile ste hwem Augwald wore / af hwil- ken náset wore námpst hann swarade: þan bodde þar þá náset / hann ástá- de

De Rege Olao & Odino.

CAP. XXXIX.

Summus hostis Generis humani, ejus potentia jam maxime minuebatur, ut homini- bus temper insidiari solet, sic videns quantum Dei honor augeretur & cresceret: rebus relatís plurimum invidere cepit; virilem formam itaque sibi adsumpsit, ut tanto magis & facilius homines, humano aspectu dicepere posset. Accidit autem cum Olaus se re- creaturus, Augwaldnesiam tempore nativitatís Jesu Christi perrexisset; cumque men- se & potandi instrumenta parata essent, utque Rex mensæ accumberet expectarent cæ- teri, cenaculum intravit senex quidam monoculus, caput pileo profundo tegens: Hic loquax erat, plurimamque narrare poterat. Ad Regem hic adductus est, absque illo variis de rebus interrogatus. Is se quamplurima referre posse dicebat, de pristinis Regibus & bellis illorum. Rex illum interrogavit, num sciret, quis Augvaldus fuerit, de quo istud nomen sortitus est; Is respondit: In hoc isthmo eum habitavisse, plu- rimumque vacem unam delexisse, ut quocumque iter ageret, illa etiam una du- ceretur, voluisse eam ipsum de lacte illius bibere. Referunt autem de illis qui pecora amant, quod cum illis una sepeliri gessiant. Hic Rex multa bella gessit, cum autem cum Rege Skorostrandensi, Varino nominato, decertaret, magna ab utraque parte clades facta: occubuit hic Rex Augvaldus, inque hoc istmo tumulatus est, nec longè hinc à pradio tunulus ipsius reperitur, in proximo tumulo vacca condita est. Poculis de- in, more temporibus illis recepto, exhilarabantur, atque omnia, quæ lautæ exceptioni interire portarent, adhibebantur: quo finito plurimi somno se tradiderunt, sed Rex ad colloquium lenem hunc vocavit: Residebat ille in scamno ante lectum Regis: Varias ab illo relationes Rex expe- bat: inque omnibus illi satisfecit. Cumque multa bene re- tulisset, ut plura referret Rex avidus erat. Jam diu noctem insomnem Rex peregit, & de multis

hann skildi fara med honom hvart sem hann fór, oc vildi hann dreka hennar miolk. Oc mæla menn tva þeir er fet ælka: at ale sk. I fara samann karl oc Kyr. Sia Kongur atti margar orostor, oc þat var eitt sinn, er hann bardist vit Kongin er rod fyrir Skoro-strand; þá het Varinn: i þessum bardaga var my- kit manspill, oc þar fell Augvaldi Kongur, oc var sijdan heigdur her á nessino, oc mun haugur hans hittast skampt her fra bænum; oc i ad- rum haugi er Kyrin. Nu sijdan for dryckia fram efftir sidvenio, oc ollur fagnadur þá er til var ætladur, oc effter þat for marger at sofa: þá let Kongur kalla til tals vit þe, þenna hinn gamla mann, oc sat hann á fot skorinnifyri hvilo Kongs- oc spyr Kongur margra tidinda: enn hann leisti vel oc frodlega or. Oc er hann hafði leingi svarar, oc mærgum lutum vel leist, þá girntist Kongur æ þvi mæir at heyr hans ræko, oc vakir nu Kon- gur leingi um nott oc spurdi mar- gra luta: oc um sidir minni Biskup á

þe myckit en toos / att denna skulle söla- sia honom ehvart hann seor / och vil- se hann dricka þánnes miolk / och seya þá þe menn som ástá boostap / att Karen / och for stola sölas at. Den- na Konungen hade menga Rrtig: stacteringar / och hende sig en song att hann stog med Konungen som rádde for Skoro-strand / hwiltet heet Varinn: I denna stridsen fell myc- kit Mannskap / föll och þar Konung Augwald / och blef sedan begráwt i en hög þar þá náset / och finnes hans hög stragst þar wið þyn: i högen ness ligger Kon. Effter detta gleck drycktingen for sig effter wanant / med all þánn undsegnad som tilámbnad war / och sedan gingu monge att sofwa: Nu let Konungen kalla for sig denna gamla mannen / och sat hann þá Konungens senatepall och frága- de Konungen af honom menga riden- der / och til all svarade hann wiðst- sa. Þá er hann nu lengie hade swa- rat och gjort gott bestid þá menga sater / þá wille Konungen án mera höra och wafade lengie þá natten / frágandes menga sater: þá sidstone páminn

plurimumque vacem unam delexisse, ut quocumque iter ageret, illa etiam una du- ceretur, voluisse eam ipsum de lacte illius bibere. Referunt autem de illis qui pecora amant, quod cum illis una sepeliri gessiant. Hic Rex multa bella gessit, cum autem cum Rege Skorostrandensi, Varino nominato, decertaret, magna ab utraque parte clades facta: occubuit hic Rex Augvaldus, inque hoc istmo tumulatus est, nec longè hinc à pradio tunulus ipsius reperitur, in proximo tumulo vacca condita est. Poculis de- in, more temporibus illis recepto, exhilarabantur, atque omnia, quæ lautæ exceptioni interire portarent, adhibebantur: quo finito plurimi somno se tradiderunt, sed Rex ad colloquium lenem hunc vocavit: Residebat ille in scamno ante lectum Regis: Varias ab illo relationes Rex expe- bat: inque omnibus illi satisfecit. Cumque multa bene re- tulisset, ut plura referret Rex avidus erat. Jam diu noctem insomnem Rex peregit, & de multis

multis interrogavit. Ultimo autem Episcopus Regem admonuit, de sermone fupiendo. Sed quo plura retulisset, eo adhuc plura desiderari Regi visum est. Noctis hujus cum plurimum præterlapsum esset, in somnum Rex incidit, cui nec diu immoratus, evigilavit, quærens num hospes dormiret? verum nullum responsum obtinuit. Excubitores jam allocutus Rex, ut illum inquirerent, sed nusquam inveniebatur. Lectum jam relinquitur Rex, utque accesseretur pincernæ & equi, mandavit; quos & interrogavit, num peregrinus aliquis ad illos venisset, cum convivium parassent. Archimagistrus inquit, ante breve tempus, me vir quidam accessit, mihi que dicebat cum carnem delicatam paratam, mensæ Tuæ imponendam: Cur ejusmodi macilentam carnem Regi & illius locis præparas? Ego rogavi ut pinguiorem ille, & si haberet delicatorem exhiberet. Ille sequens me inquit, ostendam Tibi delicata & bona edulia, quæque bene conveniant Regiæ mensæ.

Herra, oc nu skildi Kongur at þetta var velar Diófulsins oc mælti þa til steikara: tak nu þessi slatur oc kast i sio ut; þui at eingi maður hafi þar fæðslu af, oc ef nokkur maðr bergir þui þa man hann skio:t deya. Enn hvort ætli þier þessi diófull muni verichafa gesturin? Eigi vitum vier, sa igdu þeir, hvar hann er. Kongur mælti: þat hygg ec at sia Diófull myni hafa verit með áfionu Odins. Nu estir Kongs bodi, voro slattrinn i borti boren, oc castat á sio ut, en gesturennfantt ey, oc var hans vida leitast um meit at Kongs radi.

143
 fisdor af ett nēt helt fet a^s och dem haf-
 wer iag lagat eder till mazz Herre.
 Och nu förslög Konungen att detta
 war Diefwulens list/ och sade till Koe-
 len : Jag nu detta tidtiet och kasta
 uth i sion : w^{at} att ingen Menntfla
 hafwer där utaf föda/ och om någon ta-
 ger ded upp / då mon hann strafft dö.
 Eller hwem menen i denna Diefwuls
 Giesten warit ? Innet weta wi sa-
 de de / hwem hann ähr. Konungen
 sade ; Jag holder före att denne Dief-
 wulen mon hafwa warit mäd Odens
 skapnad. Nu effter Konungens be-
 fallning blef tidtiet bortburit och kastat
 uti sion / menn Giesten sans innet /
 och blef effter Konungens besallning
 lestat effter honom wiida kring näset.

Om R. Olof och Ervind Kälba.

CAP. XL.

Sa atburður gírdiz á þerri tomu
 Snottu er Kongur og Biskup voro
 á tíðum, og messor fóru fram,
 þá kemur vit nefit lámadur, er fyrr
 var nefndur, er Eyvindur Kelda
 hét; lá hin samimadur er brott
 komit

Då hände sig den samtliga natten
att då Konungen och Biskopen
höllo Gudstjänst och messor / kom till
nåset den mann wijs tillförende nembde
Eyrwind Källda / den som kom utur
elden då Trollskarlarna worde brenda.
Dann

mensæ inferri. Ad domum quendam me comitatus est, ibique ostendit duas partes pecoris pingvissimas, quas in cibum Tibi Domine præparavi: Rex jam benè percepit in his omnibus deceptiones dæmonis versari, dixitque coquo: carnem hanc cape, inque mare projice: Neminem enim hic cibus profuturus est, & si aliquis de mari illum extulerit, hinc illum propterea mors consequetur. Sed quem creditis hunc dæmonem fuisse, qui hospes advenerat? Nobis ignotum est responderunt illi. Rex dicebat, ego existimo quod hic diabolus, Odini formam se exhibuerit. Ad mandatum Regis omnis hæc caro exportata est, inque mare projecta: hospes autem nusquam reperiebatur, quamvis multum in lishmo quæreretur.

komst úr eldinum. Þá er feidmenn voro brender. Hann hafði nu skip sitt og var kominn af hafi, og leggia nú í lagi nær bænum á Augvaldznessi. Hann kottist nú eigna mykit traust þar sem lid hans var, og þó þar mest sem voro fiolkunniger menn, þvi at þeir voro margir í hans sveit, enn þó kunni hann þeirra flest, og nu ætlað hann at ganga at Olafi Kongi og drepa hann með öllum liti sínum. Ennu kom þar fram sem psalma skaldit seigir, at illza hans steig yfir höfud honuma: og í þeirri snoro sem sláfur hann hafði eygt, varð hann veiddur. Og nu ganga þeir af skipum sínum og upp á eyna, og til þeirrar Kyrkio, er Kongur og Biskup, og allt Kristit folk var at statti. Og er Eyvindur sá helga Kyrkio, þá varð hann blindur og allir hans menn. Geingu þeir þá aptur og framm um eyna. Og er Kongur hafði lýt þremur messum,

þá

Hann hafði nu fimm stöp og kom af hafvet og lade í hamni við byn þá Augvaldzness. Hann thestes nu hafva stóor styrktu þar sem hans Fóstur var / og þar mest som. Þrollastarar voru / ty att monge sáðane voru uti hans föllit / hann var doct kunnigast þar uti / och nu tentte hann gá til Olof och drepa honom með allt hans Fölck. Merinn nu hánðe sig som Psalmen säger / hans onska gæf öfver Hafsvudet þá honom slálf: och i den snaran hann hafði utseti blef hann slálf sängad. Nu ginge þe af sine Stöp och til den Kyrktan som Konungen mäd alt sitt Christna Fölck och Biskopen var uti: och þá Eyvinder fíck see Kyrktan / varð hann och alla hans menn blinda. Si ngo þe nu fram och tilbata þá önn. Þá Konungen hafði hördattre meþor gteck hann utbur Kyrktan och sáð Wánnerna som foro sá underliga / och sende Wánn att frága dem hvílla þe voru / och þvarföre

dhe

De Rege Olao & Eivindo Kelda.

CAR. XL.

Hac ipsa nocte accidit cum Rex & Episcopus sacris operarentur, missaque celebraretur, ut ad Isthmum veniret vir, de quo prius retulimus, Eivindus Keldanempe, ille ipse qui ignem evaseret, cum magi consumpti essent: Quinque navibus jam imperabat, atque ex mari adveniens prope Augvaldznessiam appulerat. Vires suas magnas existimabat ubi essent copiae suae, ibique maximas, ubi magis deditos haberet, ejusmodi enim plurimos sibi adjunxerat, ceteris ille tamen hac in re praestabat: Jam Regem adire volebat, illum cum omnibus qui aderant neci daturus. Sed illi evenit ut Psalmista inquit, malitia illius illi ipsi nocuit, & relijs, quae alijs expandit, ipse captus est. Jam navibus egressi in Insulam ascendebant, templumque adibant, in quo Rex & Episcopus cum ceteris Christo addictis, erant. Sed cum templum vidisset, occubatur cum omnibus suis. Redire ad naves cogitabant, sed in insula huc atque illuc errabant. Rex cum tres missas auscultavisset, de templo egrediens, viros hos errantes

vidit.

Þá geck hann or Kyrkiö, og sá mennina er foru súa undarliga, og sendi síðan men at vita hverir þeir væru, og hver lauk til væri þeirrar ferðar. Þá fara sendi menn og finna þá og spyria hverir þeir se, eða hvi þeir fara súa? hinir svara nu með ræðzlu, hverir þeir voru, og hvat þeir vildu, eða hverio undri þeir voru ordnir. Og nu var sakt Kongi. Hann bauð þeim at samna samna og setia í varðhald. Enn annan dag eptir bad Kongur, slitia þá alla bundna af skipum sínum, og til skers þess er liggur nordur frá nessinu, þar sem endist Karm-sund, og þar bad hann höggva þá alla, og var þar dreppinn Eyvindur og allir hans menn. Og er þar síðan kallað Skratta-skert til þessa dags. Enn á hinum fjórda deigi, bad Kongur briota hangin hveru tveggja, og fundust í hinum meira, mansbein, enn kyr í hinum minna. Og fyndist nu opinberliga öllum at þessi hin gamli maður hafði sumaluti sagt satt, og af því skildu menn, at hann vildi bæði bleckia Kong og adra menn, með diðfullegre

þe voru blížtombna. De som sáðna voru kunnir til dhem och frágade hvad fór Karar de wore / och þvarföre de fore slædes? Þesse bekiðande sig nog rádda och hvad de wille / som och sáde hvad wíðunder de wore blefne. Detta blef sagt Konungen / hann bad sambla dem tilhopa och sörwara. Andra dagen effter lát Konungen taga dem alle budna af Stiepen / och föra till skären som ligger norr ifrån näset / där som Karm-sund ändas och där befalte hann halshugga dem alla / blef där Eyvind och alle hans menn drepna. Och är ded näset sedan kallar Skratte-skär alt in till denna dag. Fyra dagar där effter bød Konungen bryta begges högarnes / och sunnes uti dån större mans / uti dån mindre Koobeen. Och ságe nu alla uppenbarliga att denne gammannen hade sagt sant / och sörfodo de där utaf att hann wille både be- draga Konungen och andra menn / med Ofesultf salsthet i det hann tog sömpnen ifrån Konungen först på natten / och dån tidsen Gud skulle dyrkas / ty sedan moste de wata då de hade mist

vidit, missisque qui exquirent, quinam essent, quidve negotij illis hic esset. Cum a Rege missi ad illos venissent, scire expetiverunt qui essent, & quare sic errarent. Illi timentes sibi, nomina sua negotiumque confessi: referebantque quam infeliciter res acciderit. Regi id omne indicatum, qui colligi illos iussit & custodiam trahi. Die sequenti, omnes vinculis ligatos navibus educi, ad scyllam Isthmi septentrionalem ubi fretum Karm finitur, deduci praecepit, ibique occidi omnes mandavit, neci hic etiam datus Eivindus cum omnibus socijs suis, qui locus scylla fatuorum postea appellatus. Die autem quarto Juliorum tumuli ambo effossi, inque majori ossa humana, in minori vaccae reperta. Hic omnibus innotuit, senem hunc in multis vera retulisse; unde conjecturam fecerunt, illum diabolicis suis fraudibus, Regem cum reliquis decipere studuisse, eo quod Rex noctem insomnem habuisset, illo tempore cum sacris operarentur, cum enim semel evigilasset,

T 2

somnia

re flægd, er hann tok suefnin frá Kongi an þverda nort, oc á þeirri tíð er fram for Gudz embætti, mætti þeir þá síður vaxa, er þeir hefdu adur mist suefnins. Hafði hann sua sett bragt it, at Biskup skildi ey sua sagurlega halda, sem síður var til, þá hina dýrú hátið. Oc hafði ovinur als mankynsins sua fyrir buit tál-samligr snaurur vielarionar, at fyrst færi hann i zndunum, enn síðani likamanum. Enn þessir allir lneir, tnerust sem makligt var honum til suivrdingar oc nidranar: oc sua miklu mior sem syndist flægd hans; sua miklu mior var hann nidur trodin oc suuirdur, af ollu folki Cristinna manna.

Fra Olafi Kongi:

CAP. XLI.

Ahino bridia ári Ríjks Olafs Kongs let hann gera skip mykit oc agíxt, þuilkít sem hid firra oc med þuilkum bagleik. Þetta skip var

sonnus illos etiam penitus reliquit. Sic fallacias struxit; ut Episcopo non liceret tam pulchre more suo, magnum illud festum celebrare. Hostis ille generis humani, retia sua exprobat, ut & animo & corpori noceret. Sed sicut par erat, hæc omnia ipsi parum successerunt: quin potius illi in damnum & contemptum vergebant. Idque tanto magis, quanto luculentius fraudes ipsius omnibus innotuerunt: unde despectui habebatur à singulis Christo fidentibus.

De Rege Olao & Hareko, à Sigurdo & Hauko ad illum vecto: Deque Eivindo kunnrivia mago & semi-damone.

CAP. XLII.

Tertio Imperii sui anno Olaus iterum, magnam & elegantem navem, adhibitis operarijs, priorique illi pari artificio strui curavit: Hæc navis serpens

mist sömpten (i det Konungen öf-fidigt väckt te dem att fråga efter denna Glästen / sedan mötte dhe gå i mezan) hade hann (Dåsmulen) där till bru- sat sin list att Biskopen inter skulle få så fagert hella Gudz tjänsten efter sedwäntan på ådan byr Högtid. Och hade alla Människors fiende så an- stelt sine arghets snaror / att först skul- le hann vara för deras ögon / sedan och komma i det amen. Men allt der- ta wändes som sig borde / honom till sidwärdning och föracht / och som hans bedrägertij blef uppenbart; blef hann så mycket mera utskemdd och nider- trodder af Christna männ.

Om Konung Olaf:

CAP. XLII.

Uppå tridie Konung Olafs Ríjks Wahr / lät hann göra ett stort och stönt Skiep / list med ded förra och med lista byggle-konst. Detta Skiep blef

var kallat Ormur hin skammt. Hann þar laugdo menn sid manna nordur á Haloga landi, at leggja maklar stundir á veidar, bæði dyra fiska ok hvala; oc er þat mikil hialp bæði fatakum monnum oc buendum: er þetta gott til fiar-aslanar. Sua er sagt at ein hvern dag er vedur var gott, at þeir Hankur oc Sigurdur ræða vit Harek, at þat variskem- tan at róa til fiska, i sua sögru log- ni. Harekur tok þu vel, oc setu fram ródrar skutu eina mikla, oc ge- ingu þar á med nokrum monnum, oc voro þeir fleiri selagar, þeirra Hauks oc Sigurdar. Oc er þeir como langt frá landi, þá taka þeir Hankur oc Sigurdur oc þeirra menn falla hart vid arar, oc itefna súdur med landi, oc eigi lettur þeir fyrr ferdinni, enn þeir komo til þrand- heimz, oc fagnadi Kongur þeim vel. Hann tok þegar at boda Hareki helga tru, oc vat þat at marga daga. Þu at hann lá hverfu mykit vid- lá, um sua Ríjkan mann, at hann tneri honum aleidis: enn hin skipast eeki vid. Kongur baud honum þá mykit

(den draco brevior) appellata est. Id autem studium hominum Borealiū in Haloga- landia erat, ut magnopere sese dederent, tam venatui animalium terrestrium, quam cap- turæ piscium & Balenarum; unde bene sustentabantur, tam pauperes quam ditiores, magnasque exinde divitias cogebant. Die quodam ære puro, Hankus & Sigurdus Ha- rekum allocuti sunt: delectabile esse tam tranquillo mari; pisces venatum exire. Hæc ko hoc haud displicuit. Educta igitur navi satis magna, remisque bene instructa, cum aliquibus viris hanc ingressi sunt; quorum maximè pars, Hæki & Sigurdi amici erant. Cum terram longè reliquissent, remis acriter incumbere Hankus, Sigurdus illorumque socij ceperunt, adque meridionaliora iter direxerunt, nec prius ab itinere ablinuerunt quam Thronthemiam pervenissent, ubi adventus illorum Regi acceptissimus fuit. Ut Harekus veram fidem susceperet, labori nullo Rex pepercit: diebus pluribus huic nego- tio institit: videbat quia quanti interesset, tam potentem virum convertere posse: sed

blef kallat Ormen þan stæfre. Það var þeras sed nord uti Halogaland att annvanda mykitin tíð på sturt och sifrerij och hvalar / och áhr det en floor hlálp söi de fattige / och allem som där boe til botnad. En dag då það var waert wäder sáde Hantur och Sigurd och Harek / att nu wore lust till roo och siffia / uti så fagert lugu. Harek behagade þetta wál och drogo de fram en floor rodrar skuta / och sieso de thár uppá máð några mánn / och woro största delen af dæm Hóls och Sigurds stallbræder. Når de kommo löngetfrån landet / då begynte Hæ och Sigurd och þeras menn liggja hárt uppá ádrarna och höllo súder wið landi / och inter stadnade de sörr máð sin reesa / án ars de kommo til Thronthem. Konungen undseña- de dem wál. Hann begynte då att bluda Harek þan Helga Trou och telt på där med några dagar / ty hann ság huru mykit anagelegt wore / om en så Ríjt mann / att hann sin- ge umwanda honom: menn hann wíl- le ingalunda. Konungen bód honom þá stort láhn och där till máð sin wánn- skap /

mykt Ríki ok þar með sína vinattu, ok sagdi at þetta var þó lítils vert hia þui, er hann skildi taka eyrlífliga i moti. Hann baud honum þa tuau Fylki til forráða, ef hann neitadi Gudum sínum, enn trijdi á Christ, ok taki skjrn. Enn þat er fylki kal, lat med Nordmonnum, er gera má, af tofskip allskipud af monnum ok vopnum, ok á hvernu skipi sextie, manna edur siautije, sem þá var si, dur til. Harekur neitadi þessu skiótt þa lagdi Kongur, ef han vildi hafa vald yfir þremur fylkiom? en han neytadi þui. Kongur spurdi ef hann vildi siegur fylki? ok þui jatti Harekur. Þá vard Kongur gládur vit, ok baud hanum skjrn taka, ok þá Hauk ok Sigurd, ok alla þeirrafe-laga. Mælti þeir þá ok ecki i moti: ok var þetta gert á hino þridia ári Ríkis Olafs Kongs. For þá Harekur heim eftir þat. Kongur had hann eingum manni seiþja, Nordur þar, þá luti er i hafdu gerz. Oc sua gerdi hann. For þu honum vel heim: ok litlu síjdar tok Harekur Eyvind

Kin.

flap / ok saðe ándá / att þetta wore lister wárðt emot þeð áfwiþa hann skulle fá. Hann bód honum twá Fylte att ráða áfwer om hann wille forlata sína Gudar ok troo þá Christum ok lata sig bópa. Fylte áhr hoos de Morsta / så store land som kann ut-gjóra tofsstep / rustaðe mæð mænn ok wapn / þá hwar step wore septe. Mænn eller stutte / effter som þá wore seðer. Haretr neðade þetta stragst. Þá saðe Konungen om hann þá wille ráða áfwer tre Fylte? menn hann neðade ok dæð. Konungen fræga-ðe om hann wille þá hafwa 4 Fylte / ok þeð bejatade Haretr / Konungen blef dæð áfwer glæðer ok þad honum lata sig bópa / så ok Haul ok St-gurd ok alt þeras fölle. De saðe ok nutintet emot: þetta skedde þá þeð tridie Konung Olafs Rístes áhr. Eftter þetta reste Haretr hemm. Konungen þad honum for ingom sepa dæð Nordan þá / hwad þær hade gtorðz. Sá gtorde hann ok. Stet honum reesant wæl hem at: ok lister dæð eftter tog Haret mæð list Etwind

Kin.

apud illum nihil profecit. Rex illi jam magnas possessiones obtulit, amicitiamque suam, parvaque hæc omnia esse affirmabat, si conferantur cum æternis illis, quæ exinde ipsi e-
venirent. Duas provincias (Fylki) ipsi gubernandas obtulit, si modo Deorum cultui renunciare vellet, Christusque fidem adhibere ac Baptismi sacra recipere. Fylki autem in Norrigia dictus ejusmodi districtus, unde duodecim naves, viris armisque bene instructæ, educi possunt, Sexaginta vel septuaginta viri qualibet navi inesse debebant, pro illius tem-
poris more. Sed hæc conditionem Harecus statim rejecit. Rex igitur, an tribus provin-
cijs imperare vellet, illum interrogavit? Hoc neque acceptare voluit. Rex iterum an quatuor Provincijs præesse vellet quæsit? Hic acquievit Harecus. Ixeritiam hinc Rex concipiens, ut Baptismo is una cum Hruko & Sigardo perducetur rogavit. Quam rem jam illi nec aversebatur. Hæc ratio Regis Olaf Imperi anno acciderunt. Dehinc Harecus domum profectus, rogavit quænam gesta essent in boreali hac parte, aperiret, rogavit

Kinnrivi med velum, ok flutti han á fund Olafs Kongs. ok hann tok þegar at bóða honum oðflatanlega Gudz ærendi, ok lagdi á allan hug, at sinna honum frá blottum, enn han neytadi med mykilli þræályndi. þa bád Kongur hann med bljdmæli, ok baud honum Veraldliga tygn ok mikla sær d, ef hann leti villu sína, ok þar kom um síðir at Kongur baud honum Ríki yfir fimmm fylkiom, ef hann vildi Kristnast, enn hann neytadi þræáflaga. þa baud Kongur at setia skildi á quid honum mun-lang fulla af eldi. Oc er hann kendi hitans, þá spurdi Kongur hvert hann vildi jata Kristni? Eigi sagdi hann. Enn þó bið ek þier lydit þuy er ek seye, ok hyggit at vandliga. Kongur mælti; seig þat er þeir líkar, vier munnum lyða, Eyvinnur mælti: Fader min ok Modir, voro saman langa rið med Logligum juskap, ok atto ecki barn, ok er þau eldost þá hormudu þau þat miok, er þau dæi erfingialaus. For þau síðann til Finna med mykid se, ok báðo þá gefa þier nokra erfingia, af siok-kingi

Kinnrivi ok forðe honum til Konun-gen: hann begynte ok oðflattæð bluba honum Gudubud / lagglandes dæð til allan hug / att wænða honum frá Guda offeren / menn hann neðade mæð stoor ennwiffæð. Konun-gen þad honum mæð wænntigle taal / blubandes honum wærbylta hægðer ok myættin áhra / om hann wille leggla þort sin galentap; dæð kom þær til þá síðstæðer att Kungen bód honum ráða áfwer sem Fylte / om hann wille lata sig Christna / menn hann neðade mæð stoor ennwærenber. Þá befaðe Konungen att setta ett hecten þá quiden þá honum sult mæð Eld. Dæð þá hann begynte slænna þetan / spurde Konungen om hann wille befaðe att blistwa Christen? Ingalandu saðe hann: Wienn listwæl beðer tag Eder / hœra hwad tag seget ok berentæ noga. Konungen saðe / såg hwad þig listar / tag wíll hœra uppá. Ennwínder saðe min Fader ok Moðer wore song ríff ríflsamman uti sagligie Christenstap / menn ætte inga þætt / ok þá þe blef-we áðerige / harmade þeð þem myættæ att þe skulle dæð erfstingie lœsa. Sa-dan

rogavit Rex. Ita se facturum illi promissit; iter domum bene illi successit. Brevi autem post, dolo Eivindum Kindrivia captivavit, illumque ad Regem adduxit. Huic Rex ver-
ram fidem persuadere conatus, Mundanum honorem dignitatemque magnam offerens, si ab errore suo desistere vellet, ultimoque Rex Regimen quinque provinciarum ipsi obtu-
lit, si Christianam pietatem reciperet; sed obstinate negavit. Ut ergo ventri illius admove-
retur pelvis ignitis carbonibus repleta iussit: cum calorem sentiret; iterum Rex quæsi-
vit, num Christianæ pietati se addicere vellet? Nequaquam respondit ille! ut tamen audias rogo, quæ relaturus sum, & bene verba mea perpende. Rex inquit refer quæ ha-
beris, auscultabo. Eyvindus dicebat: Parentes mei coniugio copulati, improles diu vi-
xerunt: cumque ad senectutem vergerent; gravissimum ipsis visum, quod sine hærede-
vita discederent, ad Finnos cum magno thesauro itaque profecti sunt, rogantes magis

sua

kingi í þrott. Flóanar kaulludu íá til Höfðingja þeirra anda, er loptid byggja, fyrir þui at jafnsfult er loptid ureinum. Þndum sem jordin: Oc sia andi sendi einn ureinan anda i þessa hinadockvu myrkva stofu, er at sonnu má kallast mionar modur quidur, oc sia hin sami andi em ek, oc heilgudumk ec tua med þessum hætti: oc sidan syndum ec med manligri áfá, oc var ek tua borinn i heim: tok ek oc erfd eftir fadur min oc moder, oc mykin höf þingia skap, oc fyrir þui má ec ey skyrafu, at ek em eigi maður. Oc er hann hafdi þetta sagt, þa dó hann. Eptir þetta bið Olafur Kongur myken skipa her, oc ætladi nordur á Halogaland, oc var þa i ferd med honum Jon Biskup oc Harekur. Oc er þoror veit sonn tijndi af þessu, þa safnar han lidi i moti Kongi, oc ætlar at beriaft vit hann, oc nu finnaft þeir, oc slær þar i akafligan bardaga. oc fell miok mykit lid þorers oc hrudust skip hans, oc þoror lá menn sína falla en suma flya, þa lagdi hann at landi oc flyði, enn Kongur

danfara de till þinnarmód, mongan kostbara sater / och bedo dem gisva sig nágen Arfwinge með trolstent. Þinnarna kallade þá upp á sína anda s Höfðinge som boor utt lufften / ty listu monga oreina andar áþra i lufften som på Jorden: och den samme andensende en oren anda i denna ringa mörke stufwan (Kroppen) dån tag með restu má kalla min Moders quid. och dån samme anden áþr tag och fader tider och been på detta setter / och sedan hastwer tag syndz med Wennistie skapnad / men således áþr tag temmin i Werden. Jag hastwer ochragitarf eftir min fader och Moder och stoort Höfðinge-dömine / och dån före má tag inter döpas / ty tag áþr inter någon Wennistia. När hann detta hade sagt döa han. När eftir tilagade Konung Olaf en stoort Skleppflotta och ámbnade sig Norder till Halogaland / i fölle med honom war Jon Biskop och Harek. När nu Thorer stief wissa tidender om detta / sambade hann Folt emot Konungen att sloß med honom / nu kummo de till samman och blef där en hård strid och föll

guslakir eptir. Oc legat er þorir kom at landi, þa lec hann skipin oc lióp á land: oc er þat lá ein madr Kongs. þa skaut hann eftir honom or oc kom millan herða þort, oc geck þat á hol, oc fell hann: oc þui iop fram af hans líkama ein mikill hiortur med akafligri rás. Oc er þetta lá hundir Konglins Vigti, þa lióp han eptir hiortinum ok lækir hann grimliga. En er Olafur Kongur lá þenna arburd, þa lióp hann langt á land upp eptir heim, um framm sína menn, oc hann sler þeir hittust hundurin och hiorturin, oc vard þar hardur atgagur: bihurt hundurin hider tinn, en hiorturin stangar hundia, oc sua lauk at þeir sellu badir. Kemur Kongur þa at, oc finnur hiortin dauðan, med morgum farum: hundurin var oc mioc far undir boginum. þa komo menn Kongs at, oc findi han þeim hrahiorturins, oc var þat þa þurt oc liett akafliga, sua sem belgur bláin, enn hundia höfdu þeir til skipa, oc vafdu hann i duki, oc li-

fell mykelt af Thoreris Folt och afstöðes hans Sep. När Thorer såg sína Mánn falla och sombliga flyða-lade hann inn áþr Landet och flydde / Konungen sötte eftir. När Thorer kom til landet / öfvergaf hann Steppen och loyp: þwiltet dån af Konungens Mánni såg / stíot hann eftir honom en plíht och rálade Thorer emellan aylarna / och gleck dån höhl och föll hann: i det samma tróp fram en stoort Hiort af hans bekamen med en stærre sprong. Detta når Konungens hund Wige såg / lop hann eftir Thoreren och sötte honom grymmeliga. När Konungen såg denna áþhbórdan lop hann langt upp á landet eftir dem / fram om síne Mánn / och såg hann att Hundin och Hiorten kummo till samman / och blef dån en skarp samangong: Hundin bet Hiorten / hann stongade Hundin och lá sychtaðes att de fullu báða. Konungen kom dån till och saun Hiorten, döder i hafswandes många far: Hundin war och mykelt far under bogen. Konungens Mánn kummo till och wißte hann dem Hiortens aas / och war dån dån

sua hæredem sibi darent. Finnones principem spirituum qui superiora elementa incolunt (in superioribus enim æquæ multi spiritus versantur ac in terris) invocarunt. Ille daemon spiritum impurum ablegavit in hoc tenebricoso carcere, quod rectissime matris mæventer nominari meretur: Ille ipse spiritus ego sum, hocque modo carnem humanam induxi: adparui deinde humana forma, hoc tamen modo ortum capii: hæreditatem quoque Patris Matrisque cum magno dominio adeptus sum; sed Baptizmo lavari non sustineo quia non sum homo. Quibus relictis excessit. Post hoc exercitum navalem Rex Olafus præparavit, cogitavitque aquilonem versus, inque Halogelandiam ire. Illi comites fuerunt Harekus & Eufcopus Jonas. Adventum horum cum certo comperisset Thoreus, magnum exercitum in adventum Regis collegit, cogitabatque bello illum exipere: Cum convenissent, accerrimum bellum ortum est: sed multi de Thoreri exercitu occu-

buerunt, navesque illius vacuæ factæ: Thorerus videns stragem & fugam quorundam suorum, continentem petiit, fugæ quoque intentus. Rex illum persequabatur, cumque terra applicuisset, fugam cepit: Hoc cum vidisset unus ex Regis asseclis, sagitta illum periit, qua & dorsum attingit, faucibusque, ut in terram posterneretur: Hoc ipso momento, ingens cervus de corpore illius prorupit, cursuque maximo progrediebatur. Id videns canis Regius Vigge, cervum insecutus est; illumque accerrime invadens. Hanc rem Rex videns, illos e vestigio insequabatur, suos longè post se relinquens: videbat autem canem & cervum convenisse: fortiter illi congredebantur. Canis morsu cervum laceravit, ille cornibus illi infestum se præbebat: finis huius certaminis, quod ambo in terram corruerent. Cum Rex ad illos pervenisset, cervum mortuum reperit, multis vulneribus sauciatum; canis quoque sub armis graviter vulneratus erat. Ad venerunt jam Regis asseclæ, quibus cervi cadaver ostendit quod jam aridum repenebatur, & leve tan-

dan let Kongur senda han til Finnins þess, er þeir höfdu hitt fyrr, oc bad Kongur hann at græða hundin oc sua var, at Finnin græddi hundin á fám manudum, oc sendi sijdan til Kongs. Kongur bodadi nu Haleyum retta tru, oc voro þa margir menn skjirðir, sem han fór um Håloga land: Þá hann þessi herud ðill á hendur Hareki, en Olafur Kongur fór aptur til þrandheims med micilli læmd. Enn þá at þuillikir lutir se sagdir frá síkum skrimslum oc undrum, sem nu var lagt; þá má slíkt víst ut, rúlikt þikia, enn allir menn vita þat, at fiandin er jafnan gagnstæðigur almattugum Gudi, oc þeir hinir aumu menn er Gudi hafna. Enn fiandin svikur med alzkonar vielum oc svikræðum, oc vekur upp sinn ureinan anda med hinum vestu lutum, þeim i móti, er Gudi þiona, oc blindar slóðir þeirra, oc ðill vit likamans þá bleckir hann, oc tælar med morgum lutum. Enn þessaluti er vier seigiom frá,

þá mycsti tort oc látt / lísta som en upphlāsen stinsect. Hundin svepte de ut en duuk oc hade honom till Stjep. pen / sende honom sedan till Finnen som hann tillförende talte mād / oc bad Konungen honom láttia Hundens / Finnen sette honom på så månader oc sände honom tilbaka till Konungen. Konungen bodade Haleyarne ráttia Tron / oc blefvo monga döpte þá hann for fring Halogeland: Alle desse háraben siet hann Harek i hānder / menn Konung Olaf drog tilbaka till Trondhem mād stor áhra Oc ehuru wål sådant ár sagt om slíka frymsel oc under att dād kunde synas orroligt / så weta listawål alla att dhān onða ár alt stādige trostige mot Gud Almechtig oc de Gudz mād honom tīār holla / dān onða han swister mād allahanda list oc swet / oc wācker hann upp sina onða andar mād de wārsta ting / som tunna wāra emot dem Gudi tīāna / hann blindar synen oc naturfens kunskap förwit, lar hann på monga handa sett. Oc dā wi seya sådanne ting oc hāndelser / dāin.

quam follis aëre replētus. Canem līnteo involūtum ad naves detulērunt, quem Rex dein de ad Finnonem; apud quem olim fuerat misit, rogavitque ut medicamenta illi adhiberet: intra paucos menses Finus canem sanavit, Regique remisit. Rex Halogenfes in vera fide jam instituit, multique cum Halogelandiæ esset Baptizati sunt. Totam Halogelandiam Rex Olaus Hareko concredidit, redijtque Thronthemiam gloriosissimus. Et quamvis ejusmodi de talibus prodigijs & spectris referantur, qualia nunc perhibuimus, quæ incredibilia omnino videntur: Nemini tamen ignotum est; hostem humani generis, semper adversarium omnipotenti Deo se exhibere, illisque maxime qui Deum ex corde amant. Hostis autem ille, decipit quoscunque potuerit, fallacijs & fraudibus; impuros suos spiritus expediens, ut acerrime illis noceant qui Deo inserviunt: Horum visum occæcat, totumque hominem impellit ut existimet, illa esse quæ tamen non sunt. Nos vero cum ejusmodi historias referimus, non existimamus vere:

frá, slíkum lutum oc dæmi-faugum, þá dæmum vier þat eigi fannleik at sua hafi verit, heldur hygiom at þat hafvi synst; þui at fiandin er upphullur stærda oc ilsku.

dömma wi inntet sådane wāra sanning / eller således stiedt / menn hel ler tenksom wi så hafwer syndet / ty att Fienden ár full mād bedragerijs oc arghet.

Kuenfang Burislaus Kongs.

CAP. XLII.

Þat er sagt at Burislaus Kongur af Vindlandi bad þyri, systir Svens Kongs af Danmork, oc vard honum þat mal od. tott af Kongi, þyri sakir meg þa oc neypleika þeirra, er ádur voro þeirra á milli, oc var konunni heitir: Enn Burislaus Kongur var Heidin oc gamall: enn þyri var ecki vid þetta ráð. For nu Burislaus heim til Vinlandz, med tilgið þyri, en Svein Kongur skildi senda hana til Vindlandz, nokro si þar. Nu spyr þyri þessi ridingi, oc mælti sua: at betri þætti henni bani sinn, enn byggia med Heidnum Kongi, oc spilla sua Cristni

Om R. Burislaus giftermākt.

CAP. XLII.

Konung Burislaus i Wenden begið. Krade Konung Swens i Danmark Syster Þhyri / oc war ded honum let att betomma af Konungen / så för ded hann war hans Wāg / oc dān wānnstap dem tillförende war emillan / wart hon honum lástwad: menn Burislaus war en Hedning oc gammal Gubbe: Þhyri samtycke in ter detta. Burislaus for nu heim till Windland med tilseyse på Þhyri / menn Konung Swen skulle senda henne till Wenden dā effter. Þhyri spurde desse tīdender / oc sade hon sig helder willta ráða dóden / án boothopa mād en Hednist Konung oc således

vere aliquid tale fuisse, sic tamen visum credimus; hostis quia universi, fraudum artifex est ingeniosissimus.

Regis Burislavi conjugium, ut & Regis Olai Tryggvasonij.

CAP. XLII.

Relatum est Burislaum Vindlandiæ Regem, in uxorem expetivisse, Thyram, sororem Svenonis Daniæ Regis: Quod negotium facilem apud Regem adsensum obtinuit, propter necessitudinem & affinitatem, quæ antea conjuncti fuerunt: Soror itaque Regis ipsi promissa, Rex autem Burislaus Ethnicus & senex erat: Consilij illorum Thyra non interfuit. In Vindlandiam Rex Burislaus, Thyra desponsatus, redijt: Rex autem Sveno, se illam in Vindlandiam paulo post missurum, compromiserat. Quæ cum Thyra nunciata essent, mortem se potius eligere dicebat, quam in conjugio cum Ethnico Rege vivere, pietatemque Christianam deperdere, hancque ob causam in pos-

Christni sinni ; ok fyr þui far þu
at þuun sinnu. mioc marga vegir.
Enn er þu for þetta, þá ljykadi illi
Gunhildi Dottur Burislaus Kongs,
þater þyri lat i þuun þeim ok er
Svein hafði gíefit til hennar, ok
kerde hon opt þetta mal fyri Kon-
gi: Enn Burislaus Kongur undi illa
vit sín lut, ok fendi oerliga ord
Gunhildi Dottur sinni, at þuun þer-
di Svein Kong, senda sylter sína
þyri til Vindlandz, sem hann haf-
di heitit: ok fyri sakir þar nar Gun-
hildar, gerdi Sveinn Kongur þetta
ok fendir þyri menn, ok leya at
hann vill sína hana, ok hon kom:
Enn hann let skip þua ok fær til
menn ok fendir þyri til vindlandz.
Ok er þu kom til Burislaus Kongz,
let hann esna mikla veitflo, ok ger-
di brullop til hennar. Enn þu leya
menn, at meðan þu var i valdi
Burislaus Kongs, at hverki æthon-
ne drack, ok foro þu fram nið-
da gri, þá let Kongur hana burt fara,
ok lagði þu Rughus prestur frá þui
ok Kongur leiddi hana á brant, at
adur þu hafst aptur þá mælti þu:
fe

ledes förpilla sin Efterskänks och
fördenstut sat höv på sine god; lång
tid: När sadan händelse misstade
då Konung Burissaus Dotter Gun-
hild att Thyrte sat på de gårdar: Kon-
nung Ewen hade gifwit henne / och
klagade hon ofta detta måhler för
Konungen: Konung Burissaus wä-
te illa om sitt tillstånd och sende ofta bud
till sin Dotter Gunhild / att hon
skulle bedja Konung Ewen senda sin
Efter skänken som hann hade låf-
wat: Och för Gunhilds Bön skud-
gjorde Konung Ewen detta / och
sende hann några Män till Thyrte
och låth seja att hann wille taala med he-
ne / hon kom och låt hann laga till-
redt ett Skop och gaf der till Föda
och sende Thyrte till Wenden. När
hon kom till Konung Burissaus / låt
hann tillaga ett stort Glästebud och
atorde Bröllopp med hånne. Så
sejes ded att medan hon war i Konung
Burissaus wald / hwarken gih eller
drack hen / och lede så fram nio da-
gar / menn tolfte dagen låth Konun-
gen hånne fara bort / och sade Pre-
sten Nuphus / att Konungen då
hann

fessiones suas, plurimis annis remansit. Male hoc habebat Gunhildam, filiam Regis Burislavi, quod Thyra in possessiones illas remaneret, quas illi Sveno dederat, cum conjugio iungerentur: Sæpius hanc rem coram Rege conquesta est. Regi Burislavo etiam haud parum molesta fuit illius conditio, ad filiam inque nuncios sæpius misit, ut Regem Svenonem rogaret, de sorore sua Thyra in Vindlandiam mittenda, sicut præniserat: precibus Gunhildæ Rex Sveno commotus, nuncios sororis sue misit, dicens, se vellet ut se conveniret: Illa haud diu morata accessit. Navim is præparari fecit, eamque magno cum convitatu in Vindlandiam deduci voluit. Cum ad Regem Burislavum accessisset, convivium magnum adparavit, nuptias cum illa celebraturus. Verum refectus à multis, Hæstrem potest eo quo in potestate Burislavi erat, nec cibum nec potum sumptuise. Sic novem dies transiit, cumque ad duodecimum venisset, urabiter permisit Rex. Refert autem Ruphus

seeku þu : at ganga leikur yðar , vill
 heldur vel þa þér . Þan koft til handa
 at deya , eni neyta samveldis vid
 meka . Nu man ek lata þik brót
 fara , oc fá þér menn oc skip . For
 hon þa heimi Falstur , oc var þar
 umhrijð . Hon fendi þa menn til
 Noregs til Aka fottur laudur sons ,
 at hann byriadi hennar mál vit O-
 laf Kong Tryggva son , at hann
 væri heoni til hialpa mot uvinum
 sínum , þui at ek treistum ek ey , sag-
 di hun , at sitja hler fyrri Sveini
 Kongi broður vinnum ; þui at
 hann ætlar at senda mig öðru sín-
 ni til Vindlandz . Nu koma sendi
 menn til Aka oc seya honum erin-
 di , oc hann geingur þegar fyrri
 Kong , oc leigir honom hennar
 vandráði , oc bidur hann hialpa
 henni med nokru moti , at eigi
 þæri suu optar til at hun komi i
 slíka mennraun ; oc veit ek at
 heldur vill hon gíftast Cristnum
 manni . Kongr tok vel þessum
 ræðum , oc sagdi at han skilfið
 um hennar kost . Aki sagdi at
 hun þærfhans hialpráða , at eigi se
 hon

hann solgde henne tillwags och sate an
hann giet tillbada sade hann. Jag
seer nu att eder fornamstebet vill hell
der wallia sig doden an besaka att wa
ra thopa mad mig. Donn lag nu
lata eder bortfara och stall jag sa eder
mann och Stier. Goor hon da hem
t Gaster och war dar nagon tid. Don
sende numant till Norrige till sin So
ster sader Ale att hann skulle taalg
pa hennes besta hoos. Dlof Chryg
wasen att hann ville wara henne till
hialp emot hennes wanner. / ty innee
dristar jag mig att sitta har for Ko
nung Ewen min Broder / ty hann
tenker pa nytt attsenda mig till Wen
den. Sendinge buden kommo till
Ale och sade honom sere arende / hann
giect sragst for Konungen och sade
honom hannes nod och bad honom pa
nagot seer hialpa henne. / att tete motte
handa offrare att den mas sa blifwa
frestad af Mansold / wertag och are
helder will hon giftras en Christen
mann. Konungen upprog wal detta
taler och sade sig stoola see om hennes
besta. Ale sade hanne behofwa hans
hialp att hon tete motte blifwa thung
30
gin

Ruphus presbyter, Regem, cum illam se dimitteret, in ipso abitu dixisse: Video Te praestantissimum dominatum, mortem praeparare, quam aequa nec cum potestate fuit. Ut igitur ab eas permitto, nascentique Tibi uncomitibus rando: Domini in Fal-
striam illa, redijt, ubi tempore aliquo morabitur. Nuncios dein in Norwicum ad Edu-
catorem suum Aconem ablegavit, cum hoc negotio, ut Regem Olavum Trygvassonem
roga-
ret, illi prospiceret adversus inimicos suos, non enim in audeo hic manere, metuens
Regem, Suenonum Fratrem suum, cogitantem adhuc me in Vinlandiam mittere. Nunc
cij ad Aconem venerunt, negotium tibi commissum exponentes. Ille Regem, adiens,
re-
tulit incommoda illius, utque aliquo pacto auxilio veniret rogavit, ne amplius tan-
to periculo exponeretur. Pro comperto habeo, illam libentius, viro Christiana pietate
ad-
dito, loca, scilicet, Rex petiti non dedit, Olavum se praebens, promissa auxilium suum.

hún neid til at vera með Heidnum Kongi. Nu heitir Kongur sinni til Kuamo, at heyra hennar ord, eda með hverri bljóða þá væri er þau fin-
dift. Oc nu þegar i stad lætur Kongur skip bua oc miok vanda til þessarar ferðar. Hann velur oc til hennar alla menn er Kurteistastir voro, oc nu fer hann er hann er buinn: Oc er hann kom þar, geck hann upp með sína sveit. Var honum vel fagnad oc Drottning sialf geck i moti honom, oc skipade honom i hálari, en hún settist á tal við hann oc kerir. Þa spyr Kongur ef hún vill at hann se hennar varnadar maður oc getu um alla luti, oc hver hún vildi jata þeirra samveldi, eda vildi hún fa sér annan forstjóra? hon mælti þa; eigi neita ek þua frægum oc agætum Kongi. sem þu ert: Nu ræddu þau þetta mal þar til, at þat varð fram Kuæmd, at þyri fastnar sik sialf Olafi Kongi; með ráði Aka fostra síns. Var þá su veitzla aukut, oc gert brúllup þeirra, með mykilli sæmd.

Oc

gitt att lesna thopa máð en Dabnist Konung. Konungen lástvade komma till hánne att så höra hennes ord / som och förntinna hwar wánastap kunde wara uti deras samman-
tombst. Och nu stragst lät Konungen laga till Stlep och nog annat beställa till denna reesan / utswalde och till samme alla sine Kurteisastir Männ / och då hann war tillredz föor hann: När hann kom dith giet hann upp med sitt fölltie. Hann blef wäl undsegnad / och mötte Drottningen sialf honom / och lagade honom rum i högsätet / menn hon satte sig att taala máð honom och klaga sig. Konungen frågade om hon wille att hann blefwe hánnes föreståndare och hjalp-
pare uti alla saker / och om hon wille besaka deras samwara / eller om hon wille taga sig någon annan föreståndare? hon svarade icke nedar tag en så förnam och berömlig Konung som Jähren. De talte nu detta ärendet till thet thåd siet sin fullbordan / och fesse Thyr sig sialf Konung Olof máð sin Foster-faders Åtes råd. Blef då Ståfkebuden föröfat och deras Bröl-
lop

Acce dicebat illam indigere ipsius auxilio ut evadere possit, ne cogeretur cum Rege Ethnico vivere. Rex vero adventum suum pollicitus, ut audire posset illam ipsam loquentem; quo & experiretur quantum amicitiae, inter se & illam foret. Confestim autem Rex naves sollicitate parari jubebat. Ad hoc iter omnes suos optime moratos elegit. Cum sic se praeprasset, itineri accingebatur. Quo cum venisset de navibus egrediebatur. Ipsi Regina obviam facta, bene illum excepit, locumque primarium ad mensam illi ordinavit, ipsa vero affidebat infortunium suum conquesta. Rex illam interrogavit, num vellet se, necessitatibus illius subvenire illique auxilio in rebus omnibus esse, numve societatem suam eligeret, vel alium qui curam sui haberet, praeparet? Illa respondit Regem te celebriorem vel praestantiozem, invenire non possum. Hæc res inter illos sic peracta, ut hunc exitum fortiretur; Illa se Olao, consilio educatoris sui, despondit. Convivium

Oc á þeim deigi er su veitzla stöð, oc Kongur lat i hálari, oc uti frá Hoflingar oc Rijkir menn, oc voro gladir með midi oc vini. oc o-
drum fagnadi morgum, þa sendi Kongur þorarin Nefiolf son, vitrann mann þangat sem su veitzla stöð, er Konor druku: Oc er hann kom fyrri hana, laut han henni oc mælti: þaf godan dag fru; min herra sendi mic þingat til yður, oc gietnilt hann at vita hvar hann skal vel-
lia yðar tygn. þa er lomer vegsamli go livi yðru, i linfe edur bekiar gids? Drottning svarar þua; min herra ætli þat með sialfum sier, hvar mier er sæmiligt, eda hann vil velia mier: enn seya vil ek honum at nijo nætur var ek i Konungligri reckiu, hiá Kongi. Nu veit Kongur, ef mier væri i skapi, nijo næturhiá honum i Konungligri reckio hverfu han myndi gera. Oc er þorarin heyrdi svar hennar, þa bad hann Drottning hafa godan dag, oc laut henni. Nu kemur han til Kongs oc seigir honum svar oc lijkadi Kongi vel hennar svar oc sendi þegar agætliga skickiu, með

lop gjort myckit heberligent. Sam-
ma dagen detta Ståfkebuden stöð och Konungen satt i högsätet / och hoos honom på sidorna Höfdingarna och de förnemsta / och gjorde sig glada með Wijn och Wtöd och mongahanda annan undsegnad / då sende Konungen Thorer Nefiolf Son en förstondig Mann dith som Qwintsoleten drucke. Och då hann kom för henne / buckade hann sig och sade: þaf god dag Fru; min Herre sende mig till eder / och äskundar hann weta / hwar hann skal wälla till eder heder / som eder person wäl kunde ståna till brude-stent eller morgongästwa? Drottningen svarade så / min Herre betentlie máð sig sialf hwar mig ähr stänligt / eller hann wili wälla äch mig: menn seya wili tag honom att nie Nätter war tag i Konungslig Seng hoos Konungen. Nu wet denna Konungen att om mig ähr i sinnet wara nie Nätter i Säng hoos honom / hvar hann mon glöra. När Thorarin hade hörde hennes svar / då bød hann henne farawäl máð tillbörlig heder / som tillbaka till. Konungen och sade hánnes svar / och behaga-

vivium jam auctum & nuptiae illorum decenter celebratae. Illo ipso die quo convivium esset, cum Rex primarium locum teneret, ab utraque autem parte, viri Nobiles & potentes accumberent, vino mulloque, opipare se exhilarantes, Thorum Nefiolfi, prudentem virum, illuc misit ubi mulieres conviyabantur: Ad illam cum venisset, honorem illi decentem exhibuit, dicens: salva sis mi Domina, Domini mei iussu huc veni, qui scire avert; quid doni potentiae Tuæ, ut sponsæ suæ destineret Regina hoc modo respondit: Dominus meus apud se ipsam reputet, quid me deceat, vel ipse donare velit. Hoc autem illi meo nomine referas; quod novem noctes apud Regem sui in Regio lecto: si apud hunc Regem novem noctes in Regio lecto permanere volueris, quid facturum sis ipsimet novit. Hoc responso accepto, Thorus honorem iterum Reginae exhibuit convenientem & valedixit. Ad Regem jam redibat, retulitque responsum Regina, quod

med godum bnhadi. Oc eptir þessa veitflo fer Kongr hem i sitt Ríki. med mikilli glædi, oc var þa Þyri Drottning i faur med honom.

Om Guda broti.

CAP. XLIII.

Þat hafði Olafur Kongur fundit, þat þrændur þeir er verit höfdu med honom, höfdu atrunad myckin á Gudum, oc mest þar er Freyr var; oc nu lastaði Kongur mykit síð þeirra, enn þeir mæltu i moti honum, oc var sem þeir höfdu nokk kappmæli millum sín oc höfdu kappróður mykin milli skipanna, oc höfdu þeir ruad skip oc skorti ey att til var lagst fastrodrarins, oc kom Kongur fyrr til landz, oc þegar snéri hann til Hofins oc braut i sundur öll Godin; oc snéri síðan aptur moti sínum monnum; oc hafði Kongur þa Freyr med sér, oc

beþagad þáð Konungen wát / oc stíðaðe hann stragst en stíðan oc wát þeyndd Ríortil. Eftir detta Stá- stebudet suor Konungen hem i sitt Rí- ke máð myckin glædi / oc fölgde ho- nom Drottning Þyri.

Huru Dlofsunderbrót Gudarne.

CAP. XLIII.

Konung Dlof hade förnummit att Thronderna som hade varit måd honom / hade en floor otroo på Asau- dar och mest uppå Frey / och straffade Konungen myckit deras sed / menn de swarte honom / och war någor munn- stäbbel dem emellan / rodde de och nog i kamp emellan. Stieppen / de hade tu Stiepp och festes intet att dhe tcke rodde fort / doct kom Konungen förr än de till landz / och stragst gick hann till Asguda huset och bröt sun- der alla Gudarna / och gick sedan tillbaka emot sine Wänn : hade Ko- nungen då Frey med sig / och när Thronderna summo emot Konungen

bröt

quod Regi accertissimum fuit; remisitque togam elegantem optimeque ornatam, Nup- tijs finitis, in Regnum suum Rex lætus profectus; Regina vero Thyri una ibat.

De Deorum destructione.

CAP. XLIII.

Hoc Rex observaverat, quod Throndentes qui una fuerant; Dijs plurimum tribue- rent, maxime vero Freyo. Iscondemnabat quam maxime mores illorum, verum obganiebant, eratque tanquam contentio quædam inter illos. Remigantium quoque cer- tamen cum navibus institutum: Habebant illi duas naves, cum quibus fortiter remiga- bant; sed Rex tamen terræ prius appulit, statimque Fanum ingressus, Deos omnes illo- rum Regi: illis deinde occurrebat Rex Freyrum secum ferens, cumque Trondentes Regi

obviata

er þrændur komo i moti Kongi, þa brytur Kongur Freyr i sundur i au- gum þeirra, i smaluti, enn þeir sne- ru þa til sín godu ráði, oc forletu fornann arrunad, oc gerdu eptir Kongs bði oc settuust við hann.

Kuensfang Sveins Dana

Kongs

CAP. XLIV.

Enn er Svein Kongur spyr þetta, Elijkar honum stórilla; er þetta var gert at uleifi hans; oc litlu síðar andaðist Gunhildur Drottning, er atti Svein Kongur, oc attu þau tno sono; het annar Haraldur, enn annar Knutur. Eftir þetta feck Svein Kung Sigridar ennar Storrá- du, er adur hafði att Eyrikur Si- gursali; hun var modir Olafs Svenska; hona hafði fest sér adur Olafur Kongur Tryggvason, oc let lautar festir, þui athun var Hei- dinn, oc vildi eigi vit tru taka; enn Olafur Kongur vildi eigi Heidnast.

brót Konungen sunder Frey i smá stíðen / fór deras ögon; de togo ded rådersem best war / och förlåto sin förra otroo och gjorde eftir Konun- gens befallning och förlíjeres måd honom.

Konung Swenst Danmark

Gisttermål.

CAP. XLIV.

När Konung Swen sporde þetta (Gisttermålet) listade dād ho- nom myckit illa / dārföre att dhād war gjorde utom hans samtycke / och listet hār eftir dog Drottningen Gun- hild som hade hafst Konung Swen. De ätte två Söner / herdā ena Harald / dān andra Knut. Eftir detta stec Konung Swen / Stārid Stoorråda / dān som tillförende hade hafst Erich Segerfeli / hon war Dlof Swenskes Moder: tillförende hade Dlof Tryggvason fest sig henne och stlides de äch / emādan hon war Heb- ning och intet wille emottaga rātta Tron /

obviam veniret; Freyrum Rex in conspectu illorum comminuit; quo facto, illi ad sanio- rem mentem redibant, veteremque impietatem relinquebant; Regis mandatis obedien- tes, cumque eo jam bene convenientes.

Conjugium Suenonis Danie Regis.

CAP. XLIV.

Regi Suenoni cum de nuptijs sororis illius referretur, hoc ipsi maximū displicuit, quod sine ipsius consensu contractæ essent. Haud longe post, Regina Gunhilda Regis Sve- nonis conjunx, vita defuncta est. Duos autem filios reliquerat, quorum unus Haraldus nominabatur, alter Kanutus. De hinc Rex Sveno in uxorem accepit Segridam Storradam quæ prius nupta fuerat Erico Sigurselli (victorioso) Illa mater erat Olai Sveci: hanc sibi desponderat olim Rex Olafus Tryggvasonius, sed sponsalia reliquit, quod Ethnica esset, veram-

x

veram-

Heidnast fyrir hennar skuld, oc laust han hana þa med glofa sinom.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLV.

Þat findist monnum minningar þvert oc fralagnar, at i Eyo þeirri er Brimangur heitir, þar er hætt fiall, oc miog torloklegt; þar er kallað Smalsar-horn af Nordmonnum; þar hefur Olafur Kongur geingit upp i fiallit, oc fest þar upp skiold sinn i ofanverdu fiallino: enn fiallit findist monnum yfirgnapa odrum fiollum. Sva er lagt at tveir hirdmenn Kongs höfdu mikla þrætu milli sin, huer betur mundi ganga bergit eda leingra komast upp i fiallit, oc um sidir vedja þeir med miklu fe, oc bundu þetta fastmælum: þiuggust sijdann til, oc geck annar langt i fiallit upp; oc þar til geck hann, at hvarke þordi hann at ganga upp ne ofan, oc til huorugrar handar

veramque fidem recipere nollet: Olaus autem qui ejus causa ad Ethnicas superstitiones transire adversabatur, Chiroteca sua illam percussit.

De Rege Olao.

CAP. XLV.

Memoria & commemoratione dignum hoc videtur: In insula quæ Brimangur nominatur, mons editissimus & arduus est, qui Norrigijs dictus Smalsar horn: Hunc Rex Olaus ascenderat, inque suprema parte scutum suum fixerat. videbatur hic mons alios altitudine superare. Aliquando inter duos aulicos Regis contentio magna exorta est, uter facilius montem ascendere posset, quive longius procederet: ultimoque magnam sponfionem deposuerunt, interque se invicem foedere convenerunt: dein se huic labori accingebant, ascendit autem unus illorum montem quam longissime, eoque progressus.

Tron / menn Konung Olof wille tætt blisfwa Hedning för hennes skuld / och slog han henne med sin handfste.

Om Konung Olof.

CAP. XLV.

Dad synes mongom wärde minne och effter segn: att uppá ön Brimangur áhr ett högt berg och swårt att gå uppföre / ded. ár námpet af Nord. männen. Smalsar-horn; där uppá berget hafwer Konung Olof gådt och hängt upp sin stölb öfwerst på / menn berget synes till högden longe öfwer-gå andra berg. Så áhr sagt att tvenne Konungens hoffiánare hade stoor tråta sin emellan / hwilken bättre kunde gå uppför berget / eller komma lengst upp där på / och på sidstone slogo de stort wad / betræffandes då d starftigen. Lagade sig sedan till och gick då ena longe uppföre i fiället; hann gick alt där till / att hwarken torde hann gå upp eller nider / tordes och tætt sig till någondra handen. Hann stod.

handar þordi hann at stå, hann stóð nu miok skialfandi beinum oc med ugg oc otta, at hann mundi falla ur þeim stad med þeinbroti, eda bradum bana, oc beid tva hormulega síns dauda, oc kalladi á Kong oc hans menn, at þeir hialpadi honum; enn annar stóð nokru nedar, oc hafdi lá ey lopt megin til at ganga hærra oc skialfadi allur oc seck þo borgit síer nöduglega. Oc er Kongur lá at eingi vildi hialpa honom, enn hann var buin til fals, þa lagdi hann af síer silkimöttul, oc girdi sik med duki, sidangeck hann upp i hamarinn oc tok þenna hinn vella mann höndum, oc gerdi han holpin oc hafdi han undir hendi síer sem barn, oc bar til skips.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLVI.

Þat hæfir oc arfegja er mikils er þvert, at olafur Kongur var opt þess vanur, at svimma i brynio sinni oc fara ur henni á kafi: enn þa,

gressus, ut neque sursum progredi, neque deorsum auderet: Jam tremebundus & timidus stabat. ne decideret illinc quo pervenerat, aut quod morte cito exstingveretur: hoc pacto mortem anxius timebat, Regemque & ceteros invocavit ut auxilio essent. Alter inferior stabat, longius progredi impos, tremebat & ille, summaque tandem difficultate intutiora pervenit. Rex cum videret neminem auxilium ferre audere, virum autem in teritui proximum esse, rogavi sericiam deposuit, seque linteis circumdedit, montem ascendit, miserrimo huic viro opem laturus, quem & manu præhendit subque brachio ad navem, quasi parvulum infantem portavit.

De Rege Olao.

CAP. XLVI.

Hoc etiam ut referatur oportet, magni quia interest; quod Olaus sapius adsuetus fuerat, natum cum lorica, illamque in profundo maris exuere: Cum præliis inesset jacula

163
stod nu och stalf på betten med stoor fruchtan och þeswan att hann skulle falla nider och bryta benen sunder / eller stå tittel sig. Wántade nu harm-ligen sin döb / och ropade hann på Konungen och hans Männ / att de skulle hialpa honom: dán andra stod någö lengre ntíð och torde hann titer tlyf-wa högre och stälsde hann hest och hol-ste / men stíð doct máð nöd berga sig. Når Konungen sag att ingen wille hialpa honom och hann war på wägen att falla / lade hann af sig sin silkestortel och bant en duuk om sig och sedan gick hann uppför berget och tog denna arma faren / och hialpre honom och bar honom under armen till Stiepet / såsom hann ett litet barn burit hade.

Þá er hann bardist undir merkið, þá tok hann lópti keflor og drvar, tva vinstrihendi sem hægri, og sendi á þur jampt báðum höndum: Hann var hveriom manni fimari og skiótari í bardaugum roskvari og snarpari, og þó at efftir sic leitast um heim, þá mun eigi finnast Eulijkur madur at allri atgerfi og hreifi, á öllum Nordur-löndum. Oc er hann sigldi, þa var hann byrsæll. Oc tva seya menn, at hann sigldi þat opt á einum deigi, er adrir sigldu tuo edur þrjá, oc i morgum lutum var hans gift um fram adra menn.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLVII.

Eigi hefir at láta þa luti umliða er almattugur Gud veitti Olafi Kongi mykla dyrd hier i heimi, efftir sitt starf oc optiligar framflutningar heilagra bæna: oc dyrcaðe Gud Olaf Konung, med miklum kraftum.

iacula & sagittas in sublime projectas, læva æque ac dextra excepit & ambabus simul remisit. Omnium celerior ac expeditior exstitit, inque præliis promptior & acrior, ut quamvis in toto terrarum Orbe quæretur, ipsius tamen par vix reperietur, nec in aëre nocturnitate nec glorioſis facinoribus, in tota Septentrionali plaga. Cum navibus iter faceret, ventos semper habebat secundos, referuntque quod uno die longius iter emensus fuerit, quam alij duobus aut tribus, inque multis Illius Fortuna aliorum præstabat.

De Rege Olao.

CAP. XLVII.

Nec silentio præterire convenit quantam gloriam ab omnipotenti Deo, Rex Olaus in hoc mundo post multos labores & sanctas preces obtinuerit: Deum enim Rex Olaus haud frustra coluit. Accidit sæpius cum Rex Olaus navibus inesset, plurimique

neðre þá botnen. Men þá hann hólt nágon stríð / tog hann i tváðree spjut och píslar / sá með Wánstra som högra handen / och fastade tili. Þáfa máð báða hönderna: hann var wílgare och hastigare án andra Wánn. Och fast en skulle leta efftir i hela Wárden / sá mon doct ingen flugas hans líste uti hela Nordlanden. Wár hann och seglade / hade hann lycka tili wind. Sýna och det monga att hann offra seglade sá myckit på en dag som andra två eller tre dagar / och uti monga safer war hans lycka större án andra Wánnis.

Om Konung Olof.

CAP. XLVII.

Dáð stánnar och ínter gá sórbis þesse safer / att Gud Almæchtig giorde Konung Olof myckin hiðlp i den na Wárden / fór sitt arbete och som offraðe Helliga Bónes skuld / och hiðlp þe Gud Konung Olof máð myckin krafft.

kræftum. Þat barðe at skundum er Olafur Kongur var á skipum sinum oc marger vardmenn hieldu vord yfir honum; kom hann þá skundum er minst vardi af landi ofann at þeim, oc geck á skip sin leinlega, oc ætludu menn hann suafi i hvilu sinni i hliptingo, oc undrudust þeir er þeir urdu ey varir vit, er hann geck i brott, oc þottust þeir þó mykin vord á halda, en eig at sidur sau þeir gaungu hans af landi ofan. Oc þó at dög væri á jordu þa voro i ó aldregi fundin spor hans, ne sen, heldur steig hann á skip Furtum forum. Þat barðe att eitt sinn at tveir menn gðfgir forvitnudu um ferdir hans, Gudbrandur ur Dolum oc Þorkell Dydrill. Oc settu ráð sitt at verða varir um ferdir hans. Oc eira morgin snemma sat Þorkell á bryggjo. spordi, oc helt vord um ferdir Kongs: oc er hann vardi minst kom Kongur at honum vaveifliga, oc rekur Þorkell á Kaf, af bryggjonne, oc bad hann þatt hafa fyrri forvitni sína, oc sidan lagðist Kongur til hans,

ximique vigilēs custodiam fidelem agerent, ex improvīso cum nemo exspectaret, illis supervenit, navesque occulte petijt, cum crederent illum in puppi quiescere: admirationi hoc illis summæ fuit. quod ab itum illius nunquam sentirent, cum tamen vigilas satis sollicitè peragerent, & nihilo secius, illum de continente venire sentirent. Et quamvis madida esset Terra, vestigia tamen illius nunquam adparebant; quin navim semper siccis pedibus conscenderet. Accidit quandoquidem, quod duo præstantes viri, itinera ipsius observare desiderarent, Gudbrandus de Dalia & Thorcillus Dydrill. Illi inter se conveniebant quod itinera ipsius notarent. Tempore quodam primo diluculo, ponti navium insidebat Thorcillus Regis itinera speculaturus: Huic cum minimum exspectaret supervenit Rex, & Thorcillum de ponte deiecit in mare, diceas hoc curiositatis Tux noxiæ præmiū habebis; dein illum adsecutus de mari extraxit, pontique iterum

X 3.

impulsit.

kræft. Dáð hánðe sig nágra gongor att Konung Olof var på sine Skiep och monge wächtere höllo wård om honom; kom hann þá skundum / då de minst tencste upp ifrån landet till dem / och gicst på sine Skieplénliga / då som hans Wánn tencste hann sufwe uti sin Sång uti bakstammen / och förundrade de sig / att de íntet funde blifwa warde då hann gicst bort / och tycktes líkewäl holla stark wård / och tefe þess mindre säga de honom komma ifrån landet. Och fast án dagg war uppá Jorden / funno eller säga de aldris hans spår / menn steg hann uppá Skiepet máð rorra fötter. Dáð hánðe sig en gong att två wächtra Wánn wore förmeina om hwart hann soer / dåð war Gudbrand af Dalarne och Thorkill Dydrill. dhe somráðde sig att achta uppá hwart hann soer. En morgin blottida satt Thorkill på bryggjendán och wächtrade på hwart Konung fore. Och då han minst tencste kom Konungen till honom oförtencste och fastade Thorkill nið tili haffsbotten utaf bryggjann / och bad honom bháð hafwa

hans, oc tók hann af lundi, oc fetti hann á bryggiona. Vit þu nu hvort vætrilt Dydrillinn. Sjdan geingo þeir ut á skip badir: en fyrir vinattu ok ælsku er Kongur hafði vit þorkel, oc fyrir þæn hans, at h an spurdi honom til hvers hann fór sua opilega af skipum med þui, likri lannungu oc einsaman. Oc á einni nottu tok Kongi, á forum þo rkelli oc bad hannliodlega ganga med sier. Þeir geingo á land oc til eins skogar er nær var skipunum, oc er þeir Komo i skoginn mæti Kongur; stat þu nu hier vit tre þetta oc bið min, enn ek geing skamma leid oc kem skiött aprur, enn þu hygg at þui, at þu gangir ey leingra framm. Kongur geck þa framm i skogin, þar er riðlur nockurt var: þa lá hann þa syn er hann vitradi morgum vetrum sijdar; er hann sagdi Haraldi Sigurðar syni, oc bar þetta vittni med fannyrðum at Olafur Kongur bad til Gudz, oc retti hendur sínar til himins, oc þá kom yfir han lios mykit, sua at varla

hafwa för sitt förwette: menn sedan stinnade Konungen till honom och tog upp honom och satte på brynaglan. Och sade hann/ wess du nu om Dydrillen blef wäter? Sedan gingo de båda ut på Stieper: Wenn för dånn wännstap och slårleet Konungen baar till Thortell / som och för hans Wen i det hann sporde honom till hwart hann så ofta soor ifron Stiepen så lönliga och ensammen? tog Konungen En natt Thortell på foren och bad honom tyflliga gå måd sig. De gingo på landet och till en stog som war när inn till Stieppen / och då de kumme i stogen sade Konungen/ stat nu du wijs detta trådet och bliða effter mig / menn lag går ett lister synke och kommer stragst tilbaka; mean achta du dig / att du icke går längre fram. Konungen gick då fram i stogen / diß som en slårh plats war. Då såg hann då synen / som hann wistnade om long tids sedan / då hann sade då för Harald Stigurd Son / och bar hann detta wistne måd full sannings att Konung Dlof bad till Gud / rådde hann sina

händer

impoluit, diceas novissi ne jam an madidus factus sit Dydrillus? Naves dein ambo adibant. Propter amicitiam tamen & amorem, quo Rex Thortellum prosequeretur, & ob preces illius, cum quæreret ab illo, quo tam frequenter de navibus tenderet, occulte & solus, nocte quadam Thorcilli pedem commovit Rex, jubens tacite se sequeretur. In continentem cum venisset, sylvam quæ à navibus haud longe aberat, ingressi sunt. Hic dicebat Rex: remane apud hanc arborem, reditumque meum brevi expecta; ego autem adhuc paulo progrediar, sed cave ne ab hoc loco discedas. Rex in sylvam progressus est ad planitiem arboribus cinctam. Hic visio illi obtigit, quam pluribus postea annis testificatus est, Haraldo Sigurdi filio hoc referens; testimonium autem suum veris & nudis verbis protulit: quod Rex Olaus prece sua ad Deum effuderit, manus ad caelos tendens, illoque momento lux magna illum circumdederit, ut vix illum intueri alter posset. Dicebat

quadz han i moti meiga frá: oc þa quadz hann sia tuo menn skrydda dyrligum klædum, oc leggja hendur sínar yfir hofut Kongi: oc quadz hann Gudi þacka er hann skyldi ná at síá þuilljka syn. Hann heyrði sagran saung, oc kendi agerligann hilm med þessu liosi. Oc erframm liðu tvær stundir eda triar næturinnar, þá hvarf liófit af: kom þá Kongur til þorkels oc bad þá ganga til skipanna. Kongur bannadi honum at seiða þenna atburd ne einum manni, medan hann lifdi, enn hetti honum danda ef hann brygdi af: oc þat esuadi hann, þui at hann var hinn mesti vinur Kongs. Oc morgum vetrum eptir andlat Olafs Kongs, þá er þorkell var gamall maður, þa sagdi hann kenna atburd Haraldi Kongi, oc virði hann þorkel hina lanna jogatta mann.

Fra Olaf Kongi.

CAP. XLVIII

Sna er sagt at þat barfc, á einri Shverri tids er Olafur Kongur geck frá mello, oc settist i hafeti

händerupp till Himmelen / och kom då öfver honom ett stort lius / så att hann sade sig knapt funnar see där emot: hann sade sig då sede två Mann prydda i kostliga kläder / de lade sine händer på Konungens hufvud: Och sade hann sig tacka Gud att honom måd-gafs see en sådan syn / hann hörde enn lustig sång och flände en lustig lust måd detta liuset. Och då två eller tre timar wore förbi af natten / då gick liuset bort. Kom då Konungen till Thortell och bad honom gå till Stieppen. Konungen förböb honom att seya detta för någon Menistia mådan hann lesde / och undsade honom döden om hann det icke hölle; så gjorde hann och / ty hann war Konungens bästa wänn. Wenn monge år effter Konung Dlofs död / då Thortell war en gammal Mann / då sade hann denna händelsen för Konung Harald / och höste hann. Thortell för en sannings mann.

Om Konung Dlof.

CAP. XLVIII

Då år och sagt att så hände sig en gong / då Konung Dlof gick ifrån melfan och satte sig uti sitt hög-säte /

Dicebat se tum vidisse duos viros pretiosis vestibus ornatos, manus suas Regis capiti admoventes: Deo autem magnas gratias egit; quod illum tanta visione dignatus fuerit. Musicam suavem audiebat, & odorem delicatissimum agnovit, cum luce hac advenirentem. Post duas aut tres noctis horas decesit lux. Ad Thororum Rex postea redibat, rogavitque ut secum naves adiret. Ne alicui se vivo visa referret, interdixit Rex: mortem comminatus, si mandatis non paruerit. Ut iusserat fecit alter, erat enim amicissimus Regi: Plurimis autem annis postquam Rex Olaus in vivis esse desijt, & Thorcillus ad grandem ætatem pervenisset, Regi Haraldo hanc historiam retulit, qui & Thorcillum haud vanum relatorum credidit.

CAP.

Ger, oc menn hans voru komnir í fari sín, at hann hvarf skíort traugliri þeirra: oc spurdi hver annan hvar hann væri, enn þat vissu þeir att hann geck eigi brott ur höllini, oc urðu allir á þat fattir. Oc er Biskup heyrði tal þeirra þa mælti hann: ek kan seya yður hvar ek le han standa: Hann stendur i midri höllinnu oc talar vit þann mann er þeir meigit eyfá. Oc liðu sidar lau þeir Kongi fæti síno. Oc er þeir vissu þu, lijka luti. Þá trudu þeir at hann væri Gudz eingill, sendur af himmun; oc hann væri þeim líkari enn monnum. Svakalladi hann gæfuligur madur, Gudbrandur ur Döllum, at hann væri ivanligur Kongur, þeim syndur, eda huarn honum þætti vera meiri líkindi, at han væri jarðleger Kongur adrel á jarðlíki, eda væri hann eingill sendur af Gudi oc huldur manligu holdi, fyri monnum til þess, at hann flytti fram fyri morgum

säre! hans Mannhæde och fætt sig t sine rum / da kom Konungen hastigt ifrån dalslynen deras: Och spurde hvar annan hvar hann wore? menn det wiste de att hann lete glect utur stufwan och kom ne alla dæ om öfwerens. När nu Biskopen hörde deras taal / då sade hann: jag kan seya eder hwar jag seer honom stå: hann står mætt i stufwan och talar måd dæn mann som J Inter kunna si. Lijet dår effter sågode Konungen uti siet hög-säte. Och som de wiste sådane ting om honom / så trodde de och att hann wore en Gud; Engel sender af Him-melen / och att hann wore dem listare än Wrennistior. En fördäm manur Gudbrand utur Dalarna sade att hann gaf dem tuiswelsmåhl / om de såge en Konung eller tist hwad de het-ter borde listna honom / om hann wore som andra forderiffes Wrennistiga Konungar / eller en Engel sender utaf Gudi med mennissligskap nad för mennissior / tist thet att hann sinze framföra för myckit Folck Der-rans

De Rege Olao & Terris ab Illo ad Christum conversis.

Cap. XLVIII.

Et hoc relaturn est, quod aliquando acciderit, cum Rex Olaus à missa recessisset, locumque suum ad mensam occupasset, omnesque aulici ipsius suis locis accumberent, illum illico dispaluisse; alter vero alterum interrogavit ubi esset? Hoc quia omnes sciebant illum palatio non exivisse, qua de re singuli conveniebant. Semonem illorum cum audivisset Episcopus, sollicitudinem illis adempturus inquit: Ego vobis referre possum, ubi illum stare videam. Stet in medio palatio, cumque illo colloquium habens, quem vos videri non potestis. Paulo dein Regem suo loco residentem videbant. Ejusmodi cum com-pertum haberent, angelum Dei illum de coelo sibi missum credebant, quia illis quam hominibus similior esset. Gudbrandum de Dalia, virum præstantem dixisse referunt, quod dubitaverint subditi, an Rex esset, vel angelus de coelis virili forma missus, donec dominus Jesu

gum biöðum, nafu drottins Jesu Christi. Enn þater sagt, at Olafur Kongur Tryggvason Kristnadi fimmm Lönd, oc þat folk er þau bygdo. Enn eig var þat at von at folkit myndi verða lydir, med sidum eda fullri tru vit Gud, þui att stundin var scöum, en folkit hart oc styrkt i utrinni; oc vildi seint læra sid frænða sína. Kenni manna-fæd var oc mykil, oc þo udiastir þeir er voru, fyri sakir uvitsku oc ukunnandi, fara med Danskri tungu, þui at þeir voru miok fyrilitnir af monnum. Enn þessi ero heitilanda þeirra er hann Kristnadi: Nöregur, Hialtland, Orkneyar, Færeyar, Island, Grænland. Oc vard þo med nafni einö miok Christinn i morgum stöðum. Oc sua myndi oc ordit hafa, nema kommit hefði annar at styrkia hana, oc undir sic at briöra folkit: oc var þa med sama nafni, er var Olafur Haraldson, er þo hafði ongo minni crapta til at styrkia Gudz Christni,

rans Jesu Christi namn. Það er sagt att Konung Olaf Tryggvason Kristnade fem land och dæd Folck uti dem bodde. Menn inter funde mann wænta att dæd Folck war kommit tist fullkomblig lydnar uti seðer och fulltro på Gud / ty stiden war kort och Folcket hærde och styrkte i otroo / och wille nödigast afstata sine Brænders Seðer. Fattigdom på lærare war och stoor / dristade sig och lister de som wore / för sin ringa lær-dom och kundskap att råala måd Mörste måhl / ty att de och wore myckit förachtade. Så heta landen som hann Kristnade. Norrige / Hialtland / Orkneyar / Færeyar / Island / Grönland / bleswe dock under dese namn menga Christne och på monga orrer. Och mon dår måd hafwa stadnat / så frampt lete en annan hade kunnit / att styrkia Troon och twinga Folcket under sig / denna hade samma namnet / och war det Olaf Haraldson / hwilken ingen mindre krafft hade att styrkia Gudz Christen,

Jesu Christi nomen multis annunciarer, quandoquidem Illi nulla similitudo cum alijs Terrestribus Regibus fuerit. Ex relationibus hoc quoque constat, quod Rex Olaus Tryggvasonius pietatem Christianam, quinque Terris intulerit: omnesque incolas ad Deum converterit. Sed nulla spes esse poterat, Populos illos in omnibus obedientes fore, vel fidei veræ in Deum sic addictos futuros, ut plurima non disiderarentur; tempus enim brevè; incolæ duri & impietati innutriti, ut quam difficillime mores majorum suorum, relinquere vellent. Paucitas docentium quoque erat; illique qui erant, metu nec carebant impotentia & tenuitatis, doctrinam Lingva Norrigica proficendi: ut plurimum hi à vulgo quoque contemnebantur. Hæc autem sunt nomina Terrarum, in quibus fidem Christianam Indigenis pervalit. Norrigia, Hialtlandia, Orkades, Færeyenses, Islandia, Grænlandia. His tamen sub nominibus, multi ad Christianitum & multis locis conversi sunt. Sed hic restanta substitisset, nisi alium Christiana pietas, promotorem nacta fuisset, qui Populorum perveritatem domuisset. Is ejuldem nominis fuit: Olaus nem-

Christni, enn stundina mikla leingri.
 „Enn fyrri þui at starfit var mykit
 „oc stundin skomm at samna la-
 „man laudum i Almattugz Gudz
 „, lauda hus, þa var sua sem van-
 „gert stædi eftir Gudz verk, fyrri þui
 „, at fiallbygdur lagu undir Noregs
 „, Konga, er med sionum ricdo; þui
 „, at Vpplendinga Kongar, er fyl-
 „, kiom redo þionudu til Svija
 „, Kongr þa toco þeir fæir vit Cri-
 „stni, oc hvar verna i fiartægu bygd-
 „um oc vidum, fiollum um allan
 „Noreg, oc i af-dolum, eda utne-
 „sion þa blotudu margir leinilega
 „skurd Gudum, oc treistust þó, ey-
 „at lata þa heima vera i husum si-
 „onum, oc truðu á skoga oc biorg,
 „eda tiarnir. Oc þat gerdist til tij-
 „þinda eftir frafall Olafs Tryggva-
 „sonar, at á hino fimtanda ári si-
 „dan, kom Olafur Kongur Harald-
 „son á Uppland, oc toc á einu
 „hausti fimmi Konga i sit vald, oc
 „Christnadi hann Uppland, oc let
 „þriðra fiolda skurd Guda. Sua er
 „at virka sem Olafur Kongur, hinn
 „fyrri,

Christendom / hade hann och mycke-
 leggre tisd der till. Nu emdadan arbe-
 tet war stort och tijden kort / att sam-
 man sambla Färent i Gud; Fära-
 huus / syntes som Gud; wärf wore
 swårt att fullkomna: ordfat där till
 war och att allenast Stallbygden
 som strecker sig wiid Stön låg un-
 der Norreges Kongar; menn þp.
 land; Konungarne / som rådde
 öfwer stoora lähn / de lydde under
 Konungen i Swertige / och togo så
 af dem wiid Christendommen / således
 och allestedes uti wiide aflågsna byg-
 der och stora marker i Norrige / på
 flippor och af-sides daalar / offrade
 monga lönligen af Gudom; men det
 stode sig dock intet att hafwa dem hem-
 ma i sine huus / utan trodde på Sto-
 gar och Berg eller Træff. Och då
 hände sig att semptan Åhr efter Ko-
 nung Olof Tryggwason's fráfall /
 kom Konung Olof Haraldson till
 Uppland och tvingade på en höst fem
 Konungar under sig och Christnade
 hann dem i Uppland / sampt lätch så
 sunder monga af Guda beleter. Så
 moße

pe. Haraldi filius; cui nec minor virtus adfuit, Christianam fidem promulgandi: Ipsi &
 longius tempus huic rei suppetebat. Quia vero labor maximus erat & tempus exiguum,
 colligendi oves in ovile omnipotentis Dei, erat maxima difficultas, Dei voluntatem pro-
 movere. Montana enim, & quæ mari proxima erant, Regi Norrigiæ subiacebant; Re-
 ges vero Uplandenses qui Provinciis magnis Imperabant; Regi Sveonum parebant: Qua-
 re pauci ex illis Christianam fidem receperunt. In difficilissimis autem territoriis & mon-
 tanis summis, per totam Norrigiam; conuallibus remotis ac isthmis, plurimi quam-
 vis occulte, sacrificia sculptilibus offerrent; domi tamen in ædibus suis, illa habere
 non audebant. Quapropter Sylvas, montes & paludes adorabant. Elapso quindeccennio
 postquam Norrigia Olaus Tryggvasonius excefferat, Uplandiam Rex Olaus Haraldi venit,
 unoque autumno, quinque Reges in suam potestatem redegit, utque Uplandenses fi-
 dem Christianam reciperent institit, innumeraque sculptilia comminuit. Sic autem
 censetur

fyrri æfnadi oc setti grundvollia
 Christninnar med sino starfi, enn
 hinn sidari Olafur resti veggj:
 Oc Olafur Tryggvason setti um
 gardin, en hinn helgi Olafur pryd-
 di han, oc aucadi med miklum
 avexti: oc eigi at eins gerdi Ola-
 fur hinn helgi sina naud-syn; hel-
 dur oc allra þeirra er hann bar
 ahyggio fyrri: enn þar á ofan helgi
 hann ut sinum dreira, til hialpar
 allo sino folki i helgu liflafi sino,
 oc nu bera vitni um margar jar-
 teignir hans, at hann er i Himi-
 rijs dyrd, med Almattugum
 Gudi: oc allir Nordmenn hafa
 hann sinn foringia oc arnanda,
 bædi vit Gud oc vit menn til
 hialpar oc miskunar. Enn þessi
 Olafur Tryggvason, sidann hann
 let Ríki i þeim hinom mykla
 bardaga, er hann bardist á or-
 minum langa, þa er hann brott
 numen frá oss, sua at ey mei-
 go þat glögt vita jartleigir menn,
 hvers heilogleiks hann er, oc
 eigi er þat synt med hveriom
 tæcnom

moße mann holla före som þan första
 Konung Olof / med sitt arbete till-
 ämnade och lade grundvalen till
 Christenheten / menn þan senare
 Olof uppreste väggian. Olof Trygg-
 wason satte och där i tring muren /
 menn sancte Olof prydd och stode
 honom mäd myckin förköffring: Och
 icke allenast gjorde Sancte Olof
 dädh onom war nödigt; menn ded
 som war allom dem hann bar åhuga
 före: Och där till mädhlät hann ut-
 gitta sin blod / till alt sitt Folcks
 hjelp / då hann sitt Helga liff mi-
 ste: Nu bära vittne de monge hans
 Järtecken / att hann är i Himmels
 rijses glädle mäd Almæchtis Gud:
 hafwa och alla Nordmenn / honom
 där till sin förmann och förrethtare /
 att de utaf Gud och Mennisklom
 måntuta misfundsamhet och hlälp.
 Menn denne Olof Tryggwason / så-
 dan hann lämnade Ríket uti ded
 stora slaget då hann fechtade på sitt
 Skiep Ormen Langa / blef sedan
 taginifrån oss / så att Mennisklor-
 na intet kunna fullkombligen wera af
 hwad

censendum est, quod Rex Olaus primus jecerit suo labore fundamenta Christianæ fidei,
 postmodum vero Olaus promovet it ac ad summum deduxerit. Olaus Tryggvasonius se-
 pimentum constituerit, Olaus vero sanctus, ornaverit & auxerit multis fructibus. Nec
 solum Olaus Sanctus, quod sibi necessarium erat peregit, sed etiam omnium quorum
 curam susceperat salutem, quo ad ejus fieri potuit procuravit. Adque hæc moriens sang-
 uinem suum effudit, in commodum omnium subditorum suorum. Testimonio sunt in-
 numera miracula illius, quod beatorum cœtui interfit, apud omnipotentem Deum: ubi
 omnes Norrigij Olaus præsidem & mediatorem habent, ut à Deo & hominibus au-
 xilium & misericordiam consequantur. Hic Olaus Tryggvasonius, postquam Reg-
 num reliquerat, in maximo illo prælio, quo navi dracone longo, præliabatur, no-
 stro consortio ereptus est: post quod tempus, hominibus parum notum est, ubi sancti-
 tas illius latuit, nec videre permittitur, quibus miraculis clareat. Nemo tamen dubi-
 tat,

tacnom oc jarategnom hann er: enn engi yfast þat, hann er af Guði sendur, gerði Gud hann oc forcumlegra öðrum Kongum oc dafamlegri i Öllum farsælligum luttum, oc hui er þat öllum öfmandsynlegt at losa nafn Drottins, vors Jesu Christi fyrri þenna mann, er hann gaf sua mykin matt, oc atgerfi; á þa leid semm vier losum Gud af hinom helga Olafi Kongi.

Era Orminum Langi.

CAP. XLIX.

Ahino fjórða ári Ríjks Olafs Kongs, let hann gera skip þat er harla er frægt orðit, oc agætt. Þat var smíðat innfrá Hlödum i Vikinni, infra Lad-hömrúm vit fjörðin Galfan: Er þar nockur Dæls-
oc

eat, quin à Deo missus fuerit, quippe qui id obtinuit, ut alijs Regibus præstaret & admirabilior videretur, ex omnibus suis præclaris actionibus. Quare & nobis incumbit, celebrare nomen Domini nostri Jesu Christi, propter hunc virum, cui tantam virtutem tribuerat & strenuitatem; pari modo ac Deo laudes perfolvimus, propter Regem: Sanctum Olavum.

De Navi Ormini Longa.

CAP. XLIX.

Quarto Imperij sui anno, Rex Olavus navim iterum strui curavit ingentem celeberrimamque. Edificata est illa prope Ladensem villam, in sinu intra Ladenses fylas, ad sinum ipsum, ubi convallis quædam est plena latentibus saxis, locus à ventis & procellis tutus, quippe convexitate undique munitus. Carina navis, ulnis
octor.

hvað Helligdom hann áhr / och fir-
ter kann mann see hvað under och
Jártecken hann glóðer: doch ár det
intet illi tvífla att hann teke var
sender utaf Gud / glóðe och Gud
honom mechtigare än andra Konun-
gar och underligare uti alla svára
händelser / och ferdensfud áhr öf-
allom nödigt att tacka vårs Herres
Jesu Christi namn. / för denna
mannen / som hann gaf sådan mæcht
och frimodighet; på samma sett som
vi tacka Gud för den Helga Ko-
nung Olof.

Om Ormen Longa.

CAP. XLIX.

Pá det fjórde Konung Olofs
Regiemennis áhr / lát hann byg-
gla tít Skiep. / som blef myckit be-
römligt och stónt: Dáð blef byggt
við Lada i víssin innom Lada flíp-
porna við fjálfva flöðin: där ár ná-
gón

oc volgríott, oc koma þar ecki
stor vebur, þui at bæði hlyfir in-
nan af fyrði oc utan: eru fjórar
alnar hins atra-tygar þat er jarð-
lægt var, enn utaligt þat er til flá-
na víssi. Oc er skip þat smíðat
þá hand Kongr at þangat skyldi
koma mykit folk, at hía þetta skip:
Oc þa er menn lá, losudir allir er
til komo; bæði at mykileik oc
segurd, suz at aldri myndi þui-
líkt skip gert hafa verit i Norege.
Oc er Kongur heyrdi at allir losu-
du þetta akafliga, þa líkadu ho-
num vel. Enn nockrum öðgum
líðar þa fant á skipino hög my-
kit; var höggvir i bordit med
mykili breiddi: Oc er Kon-
gur víssi þetta þa völd hann rei-
dur mioc, oc leitadi estir fast
hver þat hefði gert, enn engi
geck vit. Þa geck Kongr til at
hía höggia i bordino, oc mælti
þa af mykil reiði: þeim manni
gef ec mork gulls, er þann mann
drepur, er sua mykil meyl heft
fært at skipino, oc gært mier ska-
da oc svivirding. Oc litlu líðar
kom.

son dæls och fjáta flíppan och kom-
mer intet något stort vöðer díst / ty
báðe innanfrán och utan frán fjörðin /
stíles denna plátzen: blef fjálfva fjörð-
linien eller flöðin otteríse och fyra
alnar / menn otaligt löngt var emel-
lan stammarna. När nu Skiepet var
byggt / befalte Konungen myckit Golef
femma díst att see þetta Skiepet.
Och då de sågo / berömbde det alla som
till kommo / báða för þess stóorleek
som och wackerhet / att och aldri
monde makar Skiep vara byggt i
Norrige. Och då Konungen hörde
att alla högeligen berömbde þetta /
behagade dád honom wäl. Några
dagar dár effter fang þa Skieppet ett
stort hugg: var det huggit i bordet
máðen stóor breidda. När Konun-
gen síð weta þetta / blef hann my-
ckit onder / och hörde flístigt effter
hvem þetta hade gjort / menn ingen
stáðes dár víss. Konungen gleck
till att besee hugget i bórðet / och
sade hann dár af stóor wráðe: dár
mannen gler tag en mark Guld som
dráper honom / som hafwer gjort
ett så stort seel på Skieppet och mig
stáðe.

sexaginta quatuor constabat; intra puppim & proram, immensa erat longitudo. Cum structura navis peracta esset, ut plurimi spectatum venirent, edixit Rex: vilam navim omnes qui advenerant laudibus efferebant; tam ob magnitudinem, quam elegantiam; nunquam enim ejusmodi navis, in Norrigia prius structa fuerat. Rex cum omnes summe laudare hanc navim audiret, gratissimum id habuit. Post paucos dein dies, fissura magna in navis latere reperiebatur: ictus factus erat securi lata, quod cum Regi relatum esset, irascebatur plurimum, & inquisitum est de auctore; quem tamen invenire non potuerunt. Navim adibat ipsemet, ictum conspecturus, irarumque plenus dicebat: Pondo auri dabo occisori illius, qui navim laeserat in mei consuetudinem. Paulo post ad Regem accessit qui navim fabricaverat; vir omnium artificiorum
Y 3
fissimatus

kom á fund Kongs, hofud smi-
dur, lá er gettr hafdi skipit, oc
alla var hogaftur: hann kallar Kong
á leindar tal oc mælið: Herra
minn hyrd ey at dæma þóðrum,
sua þungligan dom oc haskalegan
fyri þenna lut, þui at ek veld ski-
pit er höggvit, oc skapa þu mier
fyri slukt viti sem þu vilt. Kon-
gur mælti; hui gerdir þu þat,
eda fyrri hveria sank? hann sagdi:
þui at mier tyndist vangert at, oc
vænti ek at þætt mann vera, ef
af er tekit bordonom, þui at
mier snast bord skipfins hellir
há; hyg ek at fegra myndi þikiz
ef þau væri gerd lægri, oc ef
þu vilt at ek gere at, þa skal ek
gera þetta hit fegursta skip, oc
hit samligasta, at öllum lutum.
Kongur lest þat vilia: gek þá
smidur til oc gerdi at sem hann
het Kongi, oc fægradi med mik-
lum hagleik oc er lokit var þa sagdi
hann Kongi, at hann hafdi gert
sem hann konai; oc kom nu til
Herra oc se. Oc eptir þæn hans
fór Kongur til oc lá oc vard gladir
vit.

stade och sidsvordning. Efter hár
effter kom till Konungen Byggme-
staren till Skiepet / hvilken var
mycket slög: hann begärte hembligit
samtaal mäd Konungen och sade så:
Min Herre achtar sig intet att dö-
ma androm sådan swär och farlig
domb / för detta Ringet / ty jag
wälder att Skieppet är huggit / och
legg mig där före uppå hwad straff
eder behagas. Konungen sade:
hwarföre gjorde du detta / eller för
hwad ordsat? Hann swarade: ty
mig synnes där seel uppå / och hop-
pas jag att blifwa betrat när border
tagas utaf / ty mig synas Skieps
borden alle för höga: troor jag att
dhåd skall synas wackrare / när de
blifwa gjorda lägre och om i willien
att låa skall taga mig före / då skal
jag göra detta till däd stöðesta Skiep
och tånligast på alt sett. Konun-
gen lät sig dæ behaga: gic då Bygg-
mästaren till och gjorde som hann hade
löstwar Konungen / och gjorde det
wackrare mäd myckit slöghet. Och
när fullbordat war; sade hann Ko-
nungen att hann hade gjordt som hann
kunde

fissimus: Is Regis secretum colloquium expetivit, quo impetrato; mi Domine in-
quit, cur tam duram & periculosam sententiam, in alios pronunciare ob hanc rem non
vereris, ego culpæ reus sum, & decernito in me quid volueris, Rex interroga vit qua-
re quæ de causâ hoc fecisti? Respondit ille, quia parum completum opus mihi videba-
tur; spero enim me Tibi satis facturum, cum illa quæ lateribus adstructa sunt, ex parte
ablata fuerint: nimis enim alta mihi latera videntur. Hoc vitio correcto, navim pul-
chriorem adparituram confido: si placuerit Tibi, ut ego huic rei operam meam adhi-
beam, faciam hanc navim pulcherrimam & omnibus partibus numericque splendidissi-
mam. Hoc sibi placere Rex significavit. Navis structor promissis suis stetit; sum-
moque artificio illam pulchriorem reddidit: Quod cum Regi indicasset; spem habere
dicens, mandata se perfecisse, solertia quæ potuerat; Regem ut ipse laborem cerne-
ret

vit oc lofadi miok, oc gaf honum
mykit kaup. Sjðdan let Kongr
steina skipit med alskyns litum, oc
sjðdan gylla oc pryða med silfri:
oc á framstafni skipfins var dre-
ka-hofur, oc eigi færri árar á bord
en tvær hins sietta-regar. Þa var
gefit nafn skipino á Norræna
tunga, oc kallar Ormur hinn lan-
gi; enn á latína tungu heitir þat
Longus draco eda *serpens*; oc skal-
fur Kongur styrði þessu skipi oc
feter lveitir til hverar vera skuli á
honum, oc valdi til menn af ol-
lo Ríki sino, þa er sterkafter vor-
ro oc best vapn-færir i öllu Nor-
ege. Oc af þuilikum lutum fec-
Konung mikla frægh. Allir þot-
nust nu oc sia, at miklu var nu
segri skipit, oc alt vit sic mier:
oc sua hafdi smidurin til hæft;
at eigi var ofdiuþt höggvit oc eigi
ofgrunt, sua hafdi hann höggvit
af myklom hagleik. Eingi maður
skildi þua á þessu skipi, yngri
enn tvitugur, oc eingi eldri enn
textugur. Eigi skildi koma á þer-
taskip, bleidi menn; edur ölmusur:

Oc

kunde best / och komma nu där till
Herre och see. Och effter hans
Bön for Konungen och såg och blef
glader och berömdt det myckit / och
gaf honom stora gåfvor till. Se-
dan leth Konungen deela Skieppet
mäd allahandra förgör / och förgyllat
och pryða däd mäd selfwer / och på
Skieppet framstamm var ett drake
hufvud / och intet mindre ädror på
hwardera border: än femte orta.
Wart nu gifwit Skieppet namn /
och blef däd kallat på Norrka / dän
longa Ormen: som heter på latijn
(*Longus Draco* eller *Serpens*, Ko-
nungen löstwer styrde detta Skiep-
pet / och förordnade Fölet som skulle
vara här uppå / och walde hann till
mann af hela sitt Ríste / de som star-
kast wore: och best kunde regiera
vapn i hela Norrige. Waf sådane
fater sic Konungen stort beröm.
Tyctes och nu alla sit att Skieppet
war myckit segre / och alt betre:
Och så hade Byggmästaren lagat att
icke war förduþt huggit / och icke
alt för ljet / således hade hann hug-
git mäd stora behändighet. Ingen
mann

rer rogavit. Navim ergo illius rogatu Rex iterum accessit, inque advenu lætus factus,
structori maximam laudem, adjecto præmio tribuit. Dein Rex navim varis coloribus pin-
gi jussit, utque auro & argento ornaretur voluit. In prora navis draconis caput poneba-
tur, nec minus quam quinquaginta octo remi; ab utroque latere erant. Navis appel-
lata est Norrigica lingua (Ormin Longa) h. e. Latine loquentibus; longus draco vel
serpens. Hanc navim Rex ipse gubernabat ordinabatque viros qui illi inessent. Huic
negotio omnes in toto Regno suo robustissimos, promptissimosque omnium qui in
Norrigia erant, eligeat, ex quo facto Rex magnam laudem consecutus est. Omni-
bus quoque adparebat navis hæc, præ alijs pulchrior & jam magnificentior, namque
structor navis, nec parum, nec nimis profunde illam læserat sed quidquid fecerat, id
data opera & artificiose peractum erat. Huic navi inesse non licuit illis, qui infra vige-

simuata

Oc nalgæ var eingum monnum veitt þetta skip nema hann væri afburðar maður at nocku sem dæmi finnast til, þar er leigir frá Olafi Kongi oc hans monnum.

Frá yfirlitum Olafs Kongs Tryggva sonar.

CAP. L.

Olafur Kongur Tryggvason, var mykill maður vexti, oc allra manna Kurteisastur; allhvitur á har oc riet-hár, hvizbrun, oc lios i yfirlitum, hveriom manni vænni; oc Eygdur manna belt; oc þat hafa þeir menn mælt, er g'ðgt hafa virat, at eigi hafi tveir menn verit líkari, i allri atgerfi oc Kurteisi, enn Olafur Kongur Tryggvason oc Hakon Adalsteins fóstri,

finum secundum, & supra sexagesimum annum erant. Quin & consendere eam hominibus effeminatis, pauperibusque interdictum erat: Nec ulli concessum huic navis inesse, nisi qui in memorandis quibusdam rebus, alijs nobilior esset, magnaque & præclara facinora perpetrasset; Olao scilicet & illius militibus haud dissimilis.

Hic vultus lineamenta Olai Tryggvasonij cum alijs rebus describuntur.

CAP. L.

Rex Olaus Tryggvi filius; eximie proceritatis vir erat, omniumque maxime moratus atque civilis; albis & promissis crinibus, rubicundo vero ac splendenti vultu: nulli non pulcherimus & optimus æstimatus. Multi autem ique nec vani nec parvæ auctoritatis, judicabant nec similiores, nec præclaris actionibus majores existisse; Haquino Adalsteinij nutritio & Olao Tryggvasonio: Haquinus tamen minoris ro-

boris

mann síðt vara þá þetta Skíppet / yngre án tugu tvá áhr; oc ingen albre án sexio. Innet stulle komma þá þetta Skíppet omannitge eller elándige skákare: Dehnestan effeerlæt; ingom þetta Skíppet / urhan hann tefe var öfvermottan tíðe Karl þá något sett sásom kann beráttas om Olof och hans mánn.

Om Olof Tryggvasons Skapnad.

CAP. L.

Konung Olof Tryggvason var mykkt stor mann til væxten / *Courtoisare* (hurtigare) án andra / hade helt vitt och racht háár / i annsichtet var hann vitbrun och stinnande / wackrare án någon annan / och höllin för alla mánn best / och ded hafwa de mánn sagt som best hafwa swetat / att aldris hafwa två mánn varit listare uti átháfwor och *Courtoisi* (hurtighet) enn Konung Olof Trygg-

fostri, oc var Hakon ennaftendari maður at afli, oc gat þó eigi Olafur jafningia, um hans daga. Olafur Kongur helt tru allra menna fyrst i Noreg: Hann geck vel ráð sit adur hann tæki Truna; eno síðann miklu betur, þui at hann hafdi marga luti þá med sér, er menn mattu skilia at af Godz krapti var mior, enn af Jardslegri tygn. Oc hvar sem hann stefndi i landino þing, at sofnudust saman rícker menn, oc ætludu at mæla i moti honum, oc mætti þar heyrat talat margt sníalt erindi: oc þó at bændr taladi sníalt, þa baric þó þat yfir jafnann, er Kongur taladi, þui at hann hafdi sanndi at mæla: enn þó vard hann mykit at reija til, oc margt stírf til at vinna, adur virgeingift um Truna, Olafur Kongur hafdi fylgt Dottur Jarnskeggia af Yriom. A hino fiorda ári Ríjkis Olafs Kongs atti hann þing i þrándheimi, inn á Frosta, attæ fylkna þing: Com þar fiolmenni mykit, oc hófdingiar ríjkir, þar var

Tryggvason och Hákan Adalsteins Foster Son / var Olof dock starkare till krafterna / och hñtte denne innet sin tíjd jámbullitnas Olof. Konung Olof war dñ första i Norege som hölt dñ ráttá Tron; han bar sig alt wäl áth innan hann tog emot Tron / menn sedan mykkt bettre / ty munga de átháfwor funnes hoos honom / att man kunde merklímera stte af Gudz kraft / án Menñslílig förmögenhet. Och ehwar som hann stámbde till Þhing i landet / då samblades till sammans mechtíga Mánn / tentlandes seha emot honom / menn singo de hóra mykkt förstándigt taal. Och fast án Ríjke mánn talade snelt / war dock Konungens taal altíjd wíchtígar / ty hann hade sanningen att taala: menn moste hann dock mykkt locka och mykkt arbete annwánda / fórr án Tron emottogs. Wáb Konung Olof fölgde altíjd Jarnskeggs Dotter þá Yria. Þá stárde Konung Olofs Reglementz áhr / hölte hann Þhing uti Thronðhem in i Frostá / hann hade Landz-ting: dñstí som

boris erat, nec Regi Olao ea in parte comparari poterat. Rex Olaus primus in Norrigha, veram fidem coluit: inque omnibus benè sese gessit, prius quam fidem susciperet, post illud autem tempus multo melius: Plurimæ enim illius actiones ejusmodi erant, ut potius singulari Dei bonitate ac ope perpetratæ viderentur, quam humana potestate. Ubique in terris illis ad Judicium convocavit, congregabantur potentes viri, se ipsius voluntati opponere cogitantes, quos tamen verbis elegantibus & convenientibus vicit. Et quamvis magni viri speciose satis illi contradicerent, verbis tamen illius majus pondus semper, inerat, quippe veritatem quia ipsam protulerunt. Plurimum tamen laboris, verbaque ad suadendum elegantia ac idonea, adhibere necessum habuit, antequam ad veram pietatem converterentur. Olaus semper comitabatur, Jarnskeggij de Yria filia. Quarto Imperij sui anno, Olaus judicium convocavit in Frostá, quod uni-

Z

versale

var Jarnskeggi af Eyriom, ðe Styrkar Eindrida son af Gimsom, oc Ormur Lygra af Bynesi, ur Gulárdal, oc frændur þeirra margir: Sà Ormur atti Gudrunu Dottir Bergþors, Systir Asgauts ðr Selvagi: þeirra modir var Þuridur Syster Þoroddz, ðr Olvesti: þeir flodo aller samann à Þingino, enn Olafur Kongr taladi fyrir þeim rietta tru: oc er hann hafði talat íniat erindi; þa svarar Jarnskeggi: ef þu lætur eig af þessum bodum, þa mantu hafa farar Haconar Jarls. Kongur sà nu at hann hafði ecki lid vit þá, brá hann þá á þat, at hann myndi samþykka þeim, oc mælti: Eigi hæfir mier at hafa alla ydvarn á moti mier, þu at ydvert megin er harla mykit, oc synist mier þat Konunglegra at auka heldur blorinn enn buerta. Kongur var þá bliður i mali, enn mykill i skapi; oc nu var slitt þingino, oc fóro lendir menn oc ríkir bændur inn i Brandheim

í ött myklu almaga och mechtiga höfðingar: þar var Jarnskeggi frón Eyriom / och Styrkar Eindridis Son utaf Gimsom / och Ormur Lygra frón Bynesi i Gulárdaal / sampt monga þeras frænder: Denna Ormur hade illu hustru Gudruna / Bergþors Dotter / Asgauts Syster ur Selvagi: þeras Modur het Þuridur Þoroddz Syster frón Olvesti: þesse flodo alle tilhoppa þá Þinget / menn Konung Olaf taalade för dem ráða Troon. Och þá hann hade taalat wál sitt árendi; þá svarade Jarnskeggi: om du íntet affstár sáðant blíða / sá lærer þu fara Hakon Jarls færd. Konungen ság att hann hade íntet manskap emot dem; þeránte hann sig þá sá att hann mottu samþykka dem / seyntades: Íntet stáðar þáð mig att hafa wa eder styrkta emot mig / ty eder mætti áhr mykit flór och synes mig þáð mera Konungsligt att förðta offeret: án att minsta ded / Konungen war rá blíðer i taalat menn hade mykkt i tanfarna / blif nu sluttu Þinget / och

versale esse debebat. Congregabatur hic multitudo magna, plurimique ex Potentioribus. Huc venerunt: Jarnskeggus de Yria, Styrkarus Endridi filius de Gymsum, & Ormus Lygra de Bynes in Gulárdaal. cum plurimis affinitate sibi junctis: Hic Ormus uxorem habebat, Gudrunam Bergthori filiam; Asgothi sororem in Selvog: Illorum mater Thurida nominabatur, quæ soror erat Thoroddi de Olvesti. Hi in iudicio animis & corporibus juncti stabant, Rex illis veram fidem fradebat: cumque in præsens negotium suum bene exposuisset, respondit Jarnskeggus, si ab huiusmodi institutis Te non abstineris, eundem vitæ exitum ac Comes Haquinus habebis. Rex sibi viros adversus illos non sufficere videns, hoc consilium inivit sibi iam illis assentiendum esse, quare dicebat: Non desce me video, ut vos in me commoveam, vestræ quoniam vires magnæ sunt, magisque Regium mihi videtur; potius sugere sacrificia quam minere. Rex leniter illos allocutus, sed injuriam sibi illatam, alta mente re-

possam

á Marinni, oc voro samann þrin hundrud manna: þar var höfur, Hof oc skildi þar blóta, oc þangat var von Konungslins. Oc for Kongur þó heim fyrst af Þingino, oc síðant inn aptur, oc hafði þá Ormin Langa einskipa, oc var þa allbuiinn. Þeir hafa þá mannhlór þeir er Kongur kemur til þeirra, oc ætludu at neida Kongin til tantryckis vit sig. Þar var mykit folk. Oc er Kongur kom, þá beiddist hann at ganga inn, oc sá tíðir þeirra. Geck hann þa inn oc hafði breyddu á hendi. Blótbiskup þeirra var i gaungu med honum. Oc er þeir komo inn, sagði Biskup Kongi hvar hvergi þeirra var Gudanna: Enn þor var i midio hufino, oc hafði mest yfirlát. Olaf Kongur geck tyri, þar er hann sat. Kongur hóf upp dxina oc rak vit eyra þor, sua at hann raut á gólfir fram. Eptir lat geck Kongur ut, oc i utgaungu hans, þá var Jarnskeggi drepinn, uti hið höfino, milli manna Kongslins.

och fóro höfðingarnir och þe mechtigaste mennerna in i Throndelagen till Måre / och voro tillsammans trehundra menn: där war öfver förnämsta Wiguda huset och skulle dhe där offra / blit wänte de och Konungen. Konungen reste först hem ifrån Þinget / menn sedan sögde hann effter dem och hade hann Ormen Langa allena / menn war helt tillrustade. De hade lagat till Wenissto offer då Konungen kom till dem / och tänkte att twinga Konungen till samtycka mäd sig. Där war myckte Folk. När nu Konungen kom beddes hann gå inn och see på deras Gudstänst. Hann gick då inn och hade en flór bredhya i handen. Deras offer. Biskop sögde mäd honom. Och då de tummo inn; sade Biskopen för Konungen / hwem hwardera Gudarne wore. Menn Thor war miet i huset mest beprydd. Rung Olaf gick dith hann satt / och höf upp hyan och högg Thor wið drat / så att hann röt fram på gólfwet. Sedan gick Konungen ut / och ut hans

postam habebat: Sic finitum iudicium. Præsides autem Provinciaarum & potentissimi, in Trondensem tractum iverunt, adque Måre; non trecentis pauciores. Ibi maximum Fanum exstitit, ubi & sacrificia parabant in Regis adventum. Rex iudicium linquens domum rediit, sed illos deinde persequi non neglexit, idque cum navi Diacone longo, sola, optime instructa. Hostias humanas præparaverant cum Rex ad illos venisset, cogitabantque Regem ad consensum huius rei obligare. Maxima multitudo hic convenerat. Adveniens Rex ingressum expetivit, ut sacra illorum videre posset. Domum autem adibat, manu gestans latissimam securim. Primarius sacrificiorum illorum administrator, Regem intra domum comitabatur. Cum introvenissent, Regi retulæ antistes, nomina cujuslibet Deorum: In media domus parte Thoró positus erat; cui & maxima ornamenta adhibita. Ad locum ubi is sedebat, Rex Olaus progressus; securim levavit, auriculamque Thorii attigit, ut in pavimentum longe prosterneretur. Exi-

fiús. Olafmælti þá; Minnumk
nu sneinar at vier aukum blóttinn oc
blótum eigi þrælum ne gammal
menni, er einskis eru verdir: rakir
nu conor ydrar, eda gðfug-menni,
oc gefit Gudnum. Oc er Jarn-
skeggi var drepinn, brá þeim
miok vit bondum, sau þeir at
þeir höfdu hvarki vit hann gefu,
no harþræþi. Olafur Kongr
mælti þa til þeirra; samtyckist
nu vit mik oc verit i frijð oc vin-
gan minni: truit nu á Gud
þann er sóllætur skjina yfir rang-
lata oc rettflata, oc regna lætur
yfir goda oc illa: truit nu á
eirn Gud, Fodur, Son oc Helgan
anda. Oc er Kongur hafði fua
mælt, þá stóð su ógn af Kongi,
at eingi þordi i moti at mæla:
Þortuz þeir mykir aþráð goldit
hafa, enn þotti þó líklegt, at
fleiri myndi fara, ef þeir geingi
ey undir Konginn, oc fyri þy-
tóro þeir gott ráð, oc jattu nu
Gudi oc Kongs atquæði. Enn
síðann skyrdi Biskup oc kenni-
menn

hans úthgænde wært Jernsfezz bre-
pin uti farsustwan/ emellan Konun-
gens mánn. Olofsade þá; minnas
numtne Karar att wij ókom offret/
och offrom tæte rðalar en heller gamb-
la mánn/ som ingen ting ára wårbe/
tagen nu de fõrnámsta Lustruerna
och Wánnerna och giswer Gudarna.
Wår Jarnsfezz war drepin bleswe
Wónderna nog illa till mods/ in de
ságe att de hwarten hade lycka eller
macht emot honom. Konung Olof
sade till dem; samtyckta nu mádmig
och waren i frijð/ och hafwen minn
wánnskap: Troon uppá Gud som
låter Solen stjina öfwer både wrán-
ga och sediga/ och låter råga öf-
wer onða och goda: troon nu på en
Gudh/ Fadren/ Sonen och thår
Hølge Anda. Och då Konungen så
hade taalt gief en sådan förfættelse
ifrån honom/ att ingen torðes seya
emot: twelte de sig och begådt ett
stoort oråd; tenekte och att flere
kunde fara samma salen/ om de
tæte lødde Konungen/ och dårføre togo
de besta råðet/ och bejatade Gud; wil-
la

bat postea Rex, inque ipso exitu illius, Jarnskeggius haud procul á Fano occisus est,
inter Regios affectas Tunc Rex Olaus dicebat; mementote socij mei augenda esse sacrifi-
cia. nec seruos aut inutiles senes qui nullius sunt momenti. Dijs offerendos: Quin summi-
te matronas iunmas & de numero hoc præcipuos, Dijsque immolate. Jarnskeggio occisus
fo; animo omnes destituebantur, videbant enim sibi desse, tam Fortunam quam vires con-
trahendi. Rex autem Olaus dicebat: consensum iam præbere mandatis meis, & pacem ac
amicitiam meam eligit. In Deum spem vestram reponite qui solem tam bonis quam in-
probis oriri permittit, atque utrisque pluvias largitur: Credite in unum Deum, Patrem, Fi-
lium, & Spiritum Sanctum. Hæc verba cum Rex prorulisset illa tantus terror secutus est,
ut nemo amplius contradicere auderet; magnum enim se tributum prependisse videban-
tur, in amissione primarij sui; metuebantque ne pluribus idem evineret, si Regis volun-
tati refragarentur. Consilium igitur optimum eligeant. Deo & Regi obedientiam prom-
ptissimam

meinn sexhundrud manna, oc utta
framm Konor oc börn: oc vard
þeim su suivirding er þeir ær-
ludu Kongi, at mykilli gæfu.
Foru nu allir i friði oc lofudu
þeir Gud. Einn eptir vig Jarn-
skeggja, oc síðann Kongur haf-
ði feingit þat et gofuga ráð,
Drottning Þyri, þa let hann ei-
na Gudrunu Dottir Jarnskeig-
ja: þotti henni líst oc nær hög-
git vera.

Fra Olafi Kongi oc Hroaldi.

CAP. LI.

Hroald het madur er bio i
Molda fyrði, blótmadur myc-
kill oc ríkkur, hann vildi eigi
raca vit Cristni, eigi oc brot fara
af sinom ættjorðum. Hann var
madur fíolkunnugur, oc neitti
diðfullegrar i-þrottar: Enn fua
for fram kriu ær, at lá hinn fíol-
kunnugi madur væcki upp tua
boda

181
lita och Konungens befallning. Se-
dan döpte Biskopen och Prästerna
Sexhundrade Wánn / fõrutan
Drottinnor och Wánn / och blef säle-
des dån sifwardning de ämbnade
Konungen / dem till mycketn sálhet.
Foru nu allet fríð och tackade Gud.
Efter Jarnsfezz dráp / och sedan
Konungen hade sådt dån goda Drott-
ningen Þhyri / slepte hann ifrån sig
Jarnsfezz; Dotter Gudruna; twel-
te hen och sig nog når wara huggit.

Om Konung Olof och Hroald.

CAP. LI.

En mann het Hroald / hann bod-
de i Moldafyrði / war en mechtig
mann och en Afguda þyrktare / innet
wille hann taga wið Christendomen/
en heilðer draga bort ifrån sin ættjorð.
Hann war en trolskar / och bruta-
de bláfíuls handterningar: Sá-
ledes fore frammi Þyri ær / att denna
arga trolskaren wæckte upp twá swall-
wágar

ptissimam præstare. Episcopus postea cum presbyteris, sexaginta viros, exceptis mu-
lieribus & parvulis, Baptismi sacris initiavit. Quo pacto ignominia quam Regi in-
tentarunt, ipsis in salutem maximam conversa est. Domum dein Deo gratias persolven-
tes, redibant. Post necem Jarnskeggi, & tempore quo Reginam præstantissimam Thy-
ram adeptus fuerat, filiam Jarnskeggi Gudrunam á se demisit: Vísá enim illa, sibi
magnam injuriam illatam, quod pater illius hoc modo vita spoliatus esset.

De Rege Olao & Hroaldo mago.

CAP. LI.

Hroaldus vir nominatus, in Moldafyrði habitabat; vir potens & Deorum cultor
summus. Christianam religionem nullo modo hic recipere volebat; nec de her-
editarijs suis possessionibus discedere. Magiam benè catlebat, diabolicasque artes diligenter
exercebat. Fiebatque duobus annis, quod magus hic binos æstus maris adversus Re-
gem, ante suas ditiones excitaret; tantaque id vehementia, ut Rex cum suis ad illum
nullo

boda mykla, i moti Kongi, fyrí sínom herodóm, oc med tva myklom ákalleik, at Konger oc hans mena matto eigi komast á hans fund, oc eigin án hans leifis comale í þat þorp er hann bygdi. Olafur byr ferd sína til hans; oc er hann kom þar er bodarnir fello, þá bjódur hann skíort sigla á þar, oc fyrí þá hina ogorliga boda, oc þegar skipinn rendo á bodana, þá lægduft þeir, oc fellu níður, oc var Hróaldur tekinn höndum, oc bodadi Kongur honum trúretta, enn hann neitadi Gudz nafni oc jatadi Gudum sínum, oc eptir þat, sem maklegt var; baud Kongur at drepa hann; oc tíjadi hann maklega lífi síno.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LII.

Þat barðe at á eino Kingi, oc í þá sama herade, at Kongur bodadi truna, oc eirn madur matugur oc malsniallur mælti i moti honum: þá let Kongur taka hann, oc

nullo modo pervenire posset; nec quisquam ad prædium quod habitabat, absque illius venia. Rex Olafus ad illum iter paravit: cumque ad æstus illos venisset, iussit ut adversus illas, quamvis maxime horribiles, navigarent. Contra æstus illos cum navis venissent, sedabantur. Hroaldus hic captus est, cui Rex veram fidem persuadere conatus; verum renuit ille, Deosque suos invocavit. Quare merito suo à Rege mortis damnatus est, eamque culpa sua subivit.

De Rege Olao.

CAP. LII.

Convocatum in illo ipso Territorio Iudicium erat, cum fidem Christianam ut susciperent, Rex rogavit: Ubi vir quidam potius & discessit, ipsi contradit: Quem Rex

spágar emot Konungen / fránn fór sín háradir / och dåð mæð såðan hefftiðhet / att Konungen och hans menn intet motte komma till honom / Ja ded lunde och ingen komma disse han bodde / utan hans lof. Konung Dlof lagade sig att reesa till honom: Och då hann kom dliðh swallwågarna na föllo / då befalte hann segla som hastigast uppå / och mitt uppå dessa grusweliga swallwågarna / och då stante de och föllo niðder / och blef Hroalder handgripið: Konungen bodade honom råtta Tron / menn hann förnekade Guds namn och åkallade sina Gudar: hwarföre så som han förriðte / befalte Konungen dråpa honom. Och miste hann mæð råtta sitt lif.

Om Konung Dlof.

CAP. LII.

Dåð hände sig uppå ett Elng / i samma hárade att Konungen bådade råtta Tron / då taalte en mechtig och wåktalande mann emot honom: Konungen lårh taga honom / och

oc baud at eirn yrmling leti þeir skrida i munn honom. oc tva var gert: toko þeir Orminn oc letu upp munn mansins, oc bles hann i moti orminum, enn ormurinn ræc, diz frá munninum, oc vildi alt heldur enn skrijda i munn honum. þá let Kongur taca heitt jarn, oc binda vit Orminn, enn þá er hann kendi hitans, þá skreid hann i munn honum, oc hraedis þegar níðuri quidinn, oc þar ut, oc þá safði hann i munnni síer þiarta þessa manns. Oc at þessum lut senum, þá vard otti mykill oc ræsla, yfir ollu folki heidinna manna.

Fra Olafi Kongi er hann beitti menn, bundunum.

CAP. LIII.

Eite sumar kom så madur til Jalandz er Grimmer het, mykill madur oc sterkur, oc hafði verit um ríjd stafnbui Olafs Kongs. Sa madur var i Borgar-fyrði, er het

och bad de flulle tåga en Orm och låtan löpa i munnen på honom / och så blef stordt: de togo Ormen och låto upp munnen på Karen / menn hann bläste emot Ormen / att Ormen tröp isfrån munnen på honom / och wille ingalunda trypa dliðh. Då lår Konungen taga hett jårn och binda wið Ormen / och då hann stånðe hetan / stred hann inn i munnen på honom / och sedan niðder i quiden / och kom där uth: och hade hann denna mannsens þiarta i munnen på sig. Och då såðane safer woro sedda / blef stor fruchtan och reddhuga / öfwer dem som Hedningar wore.

Om Konung Dlof huru hann lår Hundar biða ihel Jolck.

CAP. LIII.

En Sommar kom dán mann til Island som het Grimmer / hann hade warti någon tíjd Konung Dlofs Sta snboe (den som wårde Stieps skannen) I Borgar-stord war

Rex in vincula conijci mandavit, utque serpentem ori illius ingererent iussit, quod & fiebat quem cum aperto ore illius admoverent. statu illum abigebat, ut nullo modo os intrare vellet. Regis ergo mandato, ferrum ignitum serpenti adjunctum; qui calore urgente osi intravit, inque ventrem descendit: unde excedens cor viri huius, ore tenebat. Ejusmodi rebus visis, magnus terror horrorque, Ethnicos invasit.

Ut virum canibus lacerandum exposuerit.

CAP. LIII.

I n Mandiam æstare quadam, vir Grimmer nomine venit, erat hic procerus & robustus plurimo præditus, qui & tempore aliquo Regis Olaf proreta existerat. In Borgar-stord

het Þorkell Trefill, Hósbíngi mykill. Enn þat barð at á þingi, í þröng mykilli, at Þorkell varð undir fotum trodinn, oc kendi hann þat Grimi: Oc fyrir þessa lauk, fylldist Þorkell upp reidi mykillrar vit Grim, oc kalladi til sin þann mann er Sigurde het, mykill oc sterkur: teigir Þorkell hann til svika vit Grim, at hann hefni þessar svivirðingar: oc um kveldit er Grimur gekk til hvílo sinnar, þa gekk Sigurdur at honom med vopnum, oc hio til hans, enn hann varðist Karlmannlega, oc þo at lykrum fell Grimur. Oc at þessum atburði gerdu frændur hins, Sigurd Se-kann skogar mann, at Landzlogum rettum; oc fyrir þui at hann var sekur, fór hann utann þat sumar oc kom til Noregs um haustid, oc gaf sér nafn annat oc foronantum sínum. Olafur Kongur spurdi af Kaupmannum, at stafabui hans var veigin á Íslandi þa varð hann reidur mið oc vildi

þat en stórr Hósfíngi het Þhortell Trefill. Það hánðe sig þá einn Þhing uti mykkt trefingel / att Þhortell blef trampat under fótterna / och skylde hann Brym fór detta: þar utaf blef Þhortell full af vrede emot Brym / och kallade til sig en mann heit Stigurder / stórr och stark: Þhortell lofðade honom til svika Brym / och att hann hembnades denna sýðvyrðningin: Om afftonen vór Brym gleck til hvíla / gleck Stigurder emot honom bevápnad och hógg áh honom / menn hann vórðe sig mannligan / doct þá síðtene fóll Brym. Och fór denna handelen glórðe hans Fren. der Stigurd landzflychtig / efter ráta Landslag: Och som hann var flychtig / fóor hann denna Sommarren borte och til Norrige om Hósten / och gaf sig och sítt félle andra namn. Konung Olaf spurde af Ríðsmánnerna / att hans Stafabue var drepin þá Ísland / blef þar ósýr mykkt vored / och wille hembnas denna mannen grimmeligan: Och intet wote alle / att de funde þessa mynner þá

fidens autem tractu, quidam erat nomine Thorcellus Trefill, unus principum qui ibi habitabat. In iudicio quodam cum maxima multitudo congregata esset, pedibus ceterorum Thorcellus subtratus est. quod factum Grimo imputavit: Hancque ob causam Thorcellus, ira acri in Grimum accensus, ad se accersivit quendam Sigurdum nominatum, virum corpore vasto & robusto: Quem Thorcellus allexerat, ut Grimo insidias strueret, contumeliamque sibi illatam vindicaret. Vespera quadam cum Grimum quietem caperet, illi Sigurdus armatus occurrebat, illumque ictu appetijt; verum viriliter se diuque defendit; ultimo tamen Grimus mortem oppetijt. Propter hoc factum ab illius consanguineis, Sigurdo nulla securitas relicta; quin vigore Legum in exilium abiret: Et quia securitatem nullam in Islandia amplius habere potuit, patriam hac ipsa æstate reliquit, inque Norrigiam autumnino ingrediente venit; sibi & socijs suis aliena nomina comminiscens. Regi à mercatoribus indicata est cita mors prorege ipsius

vildi hefna, þessum manni grimliga: oc eigi voro allir sua haldin ordir, at eig yrði Kongur víst hins fanna. Fer þá Kongur til skips oc leitar eptir, oc kendi skíott þann er secur var, oc let te-tia hann í fíotur oc lítilu sídar stefndi hann þing, oc bidur at mann þenna skal beyta hundum. Oc er mykill síðdi manna var kominn til þingz, þa bad Kongr fleta hann klædum, oc var hann afklædur settur fyrir hundana: oc þa gekk at Kongi einn hirdmadur hans oc mælti: heyr herra minn! eigi byriar þat at síá madur þa si þuiliþkan dauddaga, oc betur fómir at þu setir hann í stadinn þess er drepinn er, þui at ek hygg at síá myni vera ey uvaskari madur enn hinn. Kongr mælti, fyrir þetta skal leidaft óðrum at drepa hirdmenn mína. Oc er þessi madur lá, at ecki tíðadi ord hans vit Kong, þa fór han á fund Biskups oc lagði honum; Biskup sendir hann aptur þegar til

þá sig / så Konungen icke sig wota sanningen: Konungen fóor rá til Stleppen och sótte effter / och síct snart ígientíðanna / dån som Landzflychtig war. och láte hann settia honom í bonor / stembde stragst Ding och befalte att denna mannen skulle ríftas íhel af Hundar. Och når nu stórr mykkt enhet war kominn til Þinget / befalte Konungen draga af honom klæden. Blef hann nu af klæder satterfór Hundarna: þa gleck til Konungen en hans Hoffíðnare och sade: Hórmín Herre! intet stá-nar att denna mannen fár en slískan dób / bettere stá-nar I sette honom í dens stelle som drepin áh / in tag troor hann lærer intet wota omanuþ-gare án þen andra. Konungen sade / fór detta skola andra wánda talen att drepa míne Hoffíðnare. Och þá denna mannen sá att hans ord intet gláðde hoos Konungen / fóor han til Biskopen och sade honom þvad nu fór þades. Biskopen sende honom til þata til Konungen: och bad honom gíftwa denna mannen til þans brott. Konun-

ipsum in Islandia: unde ira percitus, vindictam acrem hac de causa concupivit. Nec omnibus adeo tacere promptum fuit, quin veritatem Rex non resciret. Naves ergo Rex adibat singulos examinans, ubi nec diu latere poterat exsul, quem & in vincula conjicere iussit, pauloque post iudicium iudixit, ubi virum hunc canum dentibus laceratum mortem oppetere voluit. Cum autem maxima multitudo congregata esset, vestes illi ut detraheretur mandavit; exutumque canibus exponi. Hoc momento, unus ex aulicis Regem adibat, dicens, haud decet mi Domine, quod iste via ejusmodi vitæ exitum habeat. Pulchrius esset, si illum in demortui locum substitueres; satis enim credo huncce, altero solertia non cedere. Rex respondit, exemplum constituam, ut alij post hac abhorreant, mihi inservientibus vitam abripere. Aulicus videns verba sua apud Regem nihil valere, Episcopum adibat, referens rem totam: Episcopus illum ad Regem remisit, rogavitque huic viro commissum facinus condonaret! Rex respondit:

til Kongs, oc bad hann gefa þessum manni skína. Kongur sagði: eigi kann Biskup glöggja síð menn á velli enn eg, oc skal skídet færa hann af klæðunum. Folkit stóð alt um hverfis. Var þá fleigist lausum hundunum, enn sá maður hafði súa fógur augu, oc snor i moti þeim at síð, at þeir þorðu eigi á hann at rada: Oc þá kallað Kongur til sín, hinn sterkasta hund sinn Víga, tvisvar edur þrisvar, oc klappaði um hann oc bad hann bjóta manninn. Þat vart um síðir at á eggjan Kongs, at hann vífadi honum hart, at hann hlíop framm eit sinn, oc beit i quidin manninum, oc hvarf aptur þegar til Kongs. Oc er maðrinn feck lárit, þá spratt hann upp, oc hlíop ut yfir mann-rínginn, oc fell þá dauður níður. Oc er Biskup heyrði þetta, þá ávitade hann Kong miðs; alt til er Kongur fell til fota Biskupi, oc jatti fyrir Gudi glæp sinn, oc lafíc misgert hafa i þessu grimma verki, oc gerði Kongr mykla yðran fyrir þenna lú.

CAP.

Episcopus nec aequioribus oculis adspicere potest; quod homines neci dentur quam ego, detrahite jam illi vestes. Multitudo quæ advenerat, in circulum coiverat. Laxabantur jam vincula quibus detinebantur canes: sed hic vir tam amabilibus oculis illos intuitus est, ut illum aggredi vererentur. Rex ad se igitur vocavit bis terque, canem suum fortissimum, Vige nominatum: quo demulcito, ut virum feriret iussit. Qui tandem Regis severissimis mandatis excitatus prorupit, & morsu ventrem illius appetiit, quo facto redibat ad Regem. Vir accepto vulnere propere surrexit; exibatque nullo prohibente multitudinis circum; moxque exanimis occubuit. His auditis Episcopus, graviter Regem increpatus est, donec ad pedes illius procumberet: errorem suum ac grave peccatum, hoc execrando facto commissum, deprecatus; Rex magna contritione hanc rem expiavit. postea adnixus est.

CAP.

Konunginn sáð / íntet kann Biskop þessu bettre síð att Gólf sáð íþel ántag / oc stáll hann snart afklæðas. Gólfet stóð runet í ring. Þessveðá Hundarna slagna lösa / menn þenna mannen hadd sáfagra ógon oc sáf wactra att síð emet dem / att de torðe íntet gá þá honom. Ðá kallað Konunginn til síð sín: stærkasta Hund Vig / wáð eller tre gonger / klappaðe honom oc baden bjóta manninn. Þíterst mað Konungens illa óggjande / oc att hann wíssaðe honom hárdt / löpp hann fram en gong oc beit ho nom i quíden / oc ránde sáf tilbaka til Konunginn. Ðár mannen síð sáfret / sprong hann upp oc löpp utur Gólf-rínginn / oc föll sá nísð dóð. Ðá Biskopen hórdede þetta / fórbroðde hann Konunginn deð mykkt / in til Konunginn föll Biskopen til fota oc beklánde fóð Gud sín dárskap / oc sáðe síð begáðe misgátárning: i þetta grymma wárfet / oc ángrade Konunginn skórfígent þenna sáfen.

CAP.

Fra Gudrodi Kongi oc þeim
Bræðrum.

CAP. LIV.

Þessum tíma kom i landit Gudríóður son Eriks Blóððax, oc kom ur hernadi i Vikina austann. Sía hinn sami Gudríóður sveik Tryggva Kong, med ráði Haraldz Kongs broður síns, oc med vel hinnar illgíðroustu modur þeirra. Hann hafði mykit líð oc LX skipa. Hann leitadi eptir ef höfþingiar i Vikinni vildi taka hann til Kongs yfir síð, eða vildu þeir hinn Kólt velia síer at beriaft vit hann? Enn þar heldu þá Ríski bræður tveir, er fyrr var getit, Hyrningr oc Þorgeir. Enn þeir suorudu viturlega, oc quado heldur vilia taca hann til Kongs; enn fogdu þó þat háva um síðk stormál at þing væri stefnt: eptir þria daga væri honom gefit Kongs nafn, á síðlmenni þingi. Gudró.

De Rege Gudriodo & duobus fratribus, Hyringo & Thorgeyro.

CAP. LIV.

Hoc ipso tempore ad Norrigiam, Gudriodus Erii Blodæ filius appulit: Ex piratica venerant, ad orientalem partem & Viciam. Hujus Gudriodi insidijs consilio autem Regis Harald fratris illius & maleficientissimæ matris illorum, Rex Tryggvi læto datus est. Adveniens magnum militum numerum & sexaginta naves secum ducebat. Experiri autem voluit, num potentiores in Vicia, se Regem eligere velent, vel duello Fortunam sollicitare. Illi tractui hoc tempore duo fratres præerant: Hyringus & Thorgeyrus, quorum mentionem prius fecimus. Ab his prudens responsum retulit: nempe quod libentissime illum in Regem habere velent; decorum tamen existimarent, de tantis rebus. Ut pote maximi momenti, iudicium prius convocari: Ipsum autem post tres dies in universali iudicio: Regem declaratum iri. Hoc respon-

287
Om Konung Gudröð oc þá
Bræðer.

CAP. LIV.

Þenna tíðinn kom i landit Gudröð Erið Blóððæx Son / oc kom hann utur Stórförvið oc Síster inn i Wísten. Þenna samma Gudröðer sveik Konung Tryggve / med síns Bróðers Konung Haraldz ráð oc þeras Móðers / þán arga illgátárningu Mennistans líst. Hann hadd mykkt manskap oc sextie Skíp. Hans annsóftning var att Hósfingarna stulle taca honom til Konung ósver síð / eller om de wílle helder stóð mað honom: þár Regtarade þá wáð Bróðer / hwílla fórr námdes / Hyrtinger oc Þorgeitr. Þesse swarade fórfstóndlígen / oc sáðe síð helder wíllia taca honom til Konung / án stóð mað honom; menn sáðe doct þáð hófwa uti stísta stóora máðl / att þing moste stemnas: tre dagar þá effier stáll honom gíftwas Kongs namn.

flód: oc steig hann á skip ut; oc gærdi mykit um sig, oc mælti til Kongs manna morg hædilig orð, oc lyndi á ser mykit gaman. Sia madur var frijður sionum oc hafði rautt skegg; hann lo at audrum oc adrir at honum; oc veitti morgum storord med ymsum hætti. Þeir spurdi ef hann kynni noçot at leigia fra heim lærum er tijndi væri i oc fyri laungu hefði gersk? Hann quæðst marga luti vita; þá at þeir munuteingis þess spyrja er ek kunna ey urlausa til. Nu leigia þeir Kongi þetta, oc mælti: Herra sia madur þann seya morg rikindi, oc sidan leiddo þeir hann fyrir Kong oc spurdi Kongur hvad hann kynni seya? Herra; Land þetta er vier siglum fyrir, var forðom bygt af Risum nocrum: enn þat baric at, at þeir Risarner feingo nockrn braddaude, oc dæð þeir sua at ecki vard eptir fleira enn konur tvær. Sidan gerðisc þat herra, at menn toko at bygja land þetta, þeir er menskir

þet rænna dífth som mannen flod / och steg hann ut på Stieppet / och var hann stoor uppå sig / seyndes monga hædeliga ord till Konungens mænn / brukandes och mycke stiempe. Hann sag wål ut / menn hade hann rødt stiegg: hann log ær andra och andra at honom / och hade hann mong stoor ord på ærskildige sette. De sporde om hann kunde seya något af wæde / och dæð som langesedan hade stiede? hann sade sig monga sater weta / ty æt J innee kunna sporta mig / som tag icke kann stōra eder besked uppå. Detta sade dhe Konungen: seyndes denna mannen weta monga tisdender / och ledde honom for Konungen / hann sporde hvad hann kunde seya? Hann sade; Herre detta landet wij nu segom om / war i foretiden byggt af några Reesar: Och hānde dæð sig æt Reesarna singo någon brædd / och dogo de så / æt innet bles efter dem mera än två Qwinnsolk. Sedan stiede dæðh Herre æt lagom Mennistior begynte byggja detta landet / desse

voro,

summo

Regis comitibus adlocutus est. multosque jocos seruit. Erat hic pulchra facie præditus & rubram gestabat barbam. Aliorum verba risu excipiebat, risumque in se, vario modo concitavit. Interrogatus, num aliquid eorum referre posset, quæ scire interesset? Nihil me interrogabitis inquit, cujus promptam non accipietis solutionem: Regi relatum huic multa novisse. itaque adductum interrogabat, quid relatu dignum dicere posset? Dominus inquit: Terra quam præternavigamus, olim à Gigantibus quibusdam inhabitata fuit, sed illos repentina mors delevit, adeo ut ex illorum genere, duæ solum mulieres superessent. Ex Orientalibus dein plagis, homines nostræ staturæ, ad colendas has terras accesserunt, sed illis Gigantibus illæ mulieres, plurima damna attulerunt, quare consilij inopes, rubram hanc invocare barbam ceperunt, ut auxilio illis esset,

voro, ur Austur halfu heimslins; oc þessar hinar myklo conor herra, þa veitto monnum myken yfirgang, þrongdo þeirra ráði á morga vega, oc þa togo menn þat til ráðz Herra, at heita á þetta hid rædz Herra, at heita á þetta hid ræda skiegg, til fellingis sier, oc þegar jafnskiott tok eg hammar ur ferc mior, oc laust eg þær til bana. Oc er han hafði þetta sagt, þa leipir hann af taxino, oc austur um stafn, at olum á-slāndi, oc slatur Kongr sá gløgt þenna atburd, er hann bicði i sioin oc hvarf sua fra augum þeirra. þa mælti Olafur Kongur; se nu hverfu diarfur didfullen var er hann geck i syn vit oss.

summo utur Sstra Wårdenes deelt: menn de dæ stooro Qwinnsolkten Herre / gjorde mænnerna mycke ofwerwåld och minstade deras förrådþ på monga sette / och singo dæ mænnerna till rådz Herre / æt åtalla detta ræda stieggert sig till hielp / och i dee samma tog tag en hammar utur min barm och slog tag dem ihel: Och dæ hann detta hade sagt / loyp hann af Stieppet och Sster om stambnen / så æt alla sago / siðsua Konungen sag och wål dæ det stiede æt hann stupade sig i Sion / och kom ifron deras øgon. Dæ sade Konung Dlof: see na huru dristig: dæstwulen war / dæ hann lårh sig dæ gongfynliga see for oss.

Trolla Fattura.

CAP. LVI.

Þat er sagt at Olafur Kongur var staddur nordur i Naumudali, at tveir hirdmenn Kongz girnduz þess at vita hvert þat væri satt, at þar væri trolla gangur mykill i heim herudum: oc á einri nottu fara

Några Trolls wåsende.

CAP. LVI.

Dæð ær och sagt æt dæ Konung: Dlof war stadder Nordur i Naumudal / förwænnades wenne Konungens Hoffstånare æt weta om dæð war sandt æt dæ wære myckin trollegong i de Næraderna: En natt foro dhe

esset. Et continuo malleum è gremio meo prolatum vibravi, necemque illis intuli. Hæc cum dixisset, ex prorse parte Orientaliori, in mare se præcipitavit; Rege cæterisque omnibus inspectantibus, cum mare peteret. Rex Olaus inquit, en audaciam diaboli, ut se oculis nostris obtulit.

De monstis r elationes:

CAP. LVI.

In Numodal cum Rex Olaus aliquando constitutus esset duo ex aulicis illius: veritatem explorare concupiverunt, num monstis ille tractus infamis esset: Noctę igitur

fara þeir leinilega frá skipi Kongs, og ganga í nattmyrkri miðg leingi, og sita lifan eld brenna fyrir sér, og nú skunda þeir þangat, og er þeir nágast eldin, sita þeir at hann brann í helli, og þar sita miðg tróll, og róludn þau sín milli. Tok þá einn til orða, þa er þeir ætluðu at vera mundi forradandi þeirra: Vitu þeir sagði hann, at þeir er kominn Olafur Kongur, til þess at hann ætlar at reka oss í burt frá eignum vorum? Þau quæðust þat vita. Þei verði honum, marga illa luti haufum vier þolt af haufnum. Þá mælti Hofþingi þeirra: segit nú þá hvar þeir hafit vid azk? Þá tok til orða ein af þeim: eg atta bygd í Gulardal, skamt frá Løðum, og atta ec vingott vit Hacon Jarl, gaf hann mier godar gjafir, en þa er hann var rænturlifi fino umakliga, þa kom þessi í stad hans. Þat baric at einn dag, sagði hun, þa er hirdmenn Kongs haufdu leik nær bænum, þá þottumk ek valla þerra meiga þeirra háreisti og glaum,

oc

de löntigen tfron Konungens Skiep och singo i natt mörkret nos lengie/ sedan sago de br. na fram före sig; de skyndadi sig ditth / och då de nålades Elden / sago de att hann bran utt ett berg, och setto där monga troll och talade sin emellan: En begynte att tala / hwilken de och hölle wara de andras föremann: Werent sade hann att Konung Olof ähr hiekommit där till att hanntenter driffwa oss tfrån vår huus och egendom? De swarade sig då då wera / och wee waru honom / myckit ondt hafwom wi tådt utaf honom. Deras Höfðingesade: seya då nu / hwad i hafwen hafte eder emillan? En af dem begynte: Jag bodde i Gulardag straght wið Lada och hade tag wennskap och myckit gott af Håkan Jarl. Hann gaf mig goda gåfwor / menn då hann orilbörstigen blef rånter sitt liff / kom denne i hans ställe. Då hände sig en dag sade hon / då Konungens Höfðänare leette wið byn / då tyckte tag mig intet lijda funna deras roop och taal / och tyckte mig myckin lust att pröfwa

alt-

igitur quadam, Regis navim occulte reliquerunt, inque tenebris progressi; tandem ignem lucere cernebant, ad quem pergentes, cum propius accessissent, in rupe quadam illis ardere visus est; ubi quoque plurima monstra confidebant, colloquium inter se habentes. Unus autem illorum, qui cæterorum antesignanus videbatur, inquit: Audi scilicet; Regem Olavum huc venisse, ut nos de nostris possessionibus abigat? Hoc sibi innotuisse responderunt: contingant ipsi cuncta mala, nam in plurimis rebus nobis nocuit. Ad hæc præcipuus: Referte amabo, quid vobis interceperit: Una quæ aderat; In Gulardal habitabam inquit, non procul à villa Ladensi, amicitiam cum Comite Haquino pulcherrime colens, qui & me præciosis donis multis impertivit; cum autem ille vitæ nefarie spoliatus esset, hic in ejus locum successit. Die igitur quadam cum aulici Regis, non longe à prædio, lulu se delectarent; visus mihi est molestus tumultus & clamor illorum

oc þotti mier mykil skaparau i öllum samman, oc þa redumk ec i leikin med þeim, oc þo ulynlega: tok eg þá hondum monn einn, oc skilda ek tua vit hann at ek braut hönd á honum: oc á öðrum deigi, braut ek for annars, oc en þridia dag kom Kongur til leiklins: Ek fór oc til, oc vilda ec þa meida nokkorn þeirra, oc þreif ek til eins, enn sáa tok mic uvægliga, oc lagdi fast hendur at sidum mier, oc eigi myndi þær þá öðruvis vera, þó at þær væri af glöðandi jarni gervar: hann toc at þröngva mier miok, oc var vit stálft, at ek mætti eig standaz: komumk ec þá naudulega ur hondum hönnum, oc flydda ek brótt þaðan, mioc brunnin, oc kom ek at uvilia minnum til þessa stadar. Þa mælti annat troll, þat er fra mier at leigia: fagnar kono aliono tok ek á mic, oc hafda ec horn fult miadar i hendi mier er ek hafdi morgum illum lutum blandat, oc ætladi ek at byrta Konginum, um kneldit, þa er hann var á veitilu, oc er menn voro mioc druckner

alefamtinnans / och gaf mig så i lefen mäd dem / dock ofynlig: tog tag då i henderna på en mann / och stildes så wið honom att tag bröt handen på honom: en annan dag bröt tag eis annars foot; tredie dagen kom Konungen till lefen: Jag kom och blise mäd och wille stada någondera / och nappade tag utt en / menn hann tog utt mig oförwägt och hölt händerna starke till minna sidor / och intet kunde annorledes wara än de wore af glöðande järnet gjorda: Hann begynte trama mig myckit och hölt starke utt att tag intet kunde stå: kom tag då mäd nöd ur hans händer / och flydde tag bort dadan nog till öbder / och mot min willia war er tag summt hie. Då sade ded andra trollet / Jag kann ded seya: En sager qwinfolckes skapnad tog tag nppå mig / och hade tag ett horn fult mäd. Wiðt i handen / hwilken tag hade blandat mäd monga elata saker och tencere tag gifwa Konungen om afftonendå hann war i Gleskebud / och då mænnerne wore nog ductne stöd tag wið stentle-stijswan / och war tag wäl städdet /

illorum, detestaque sum singulos: ad ludum itaque accessi, sed invisibilis: virum illico quendam arripui, quem nec prius reliqui, quam manum ipsius læsissem: altera die pedem unius inutilem reddidi. Tertia autem luce, ludo Rex ipse interfuit: At ego adveniens, alicui eo quoque die obesse cupivi: unum ergo adorta, verum ille me mediam arripuens adeo fortiter tenebat, ut facile pervaderer, brachia illius ignita & ferrea esse, ab hoc enim malè habita, vix stare porueram: cujus manus cum difficulter evasissem, illinc fugiebam, satis graviter læsa: post quod tempus, ingratis meis, hunc locum petere coacta sum. Altera dicebat, pulchræ coloris formæ adpectu mihi adsumpto Regem adibam, cornu adferens mullu plenum; pessimis speciebus mixtum, quo Regi porrigere cogitabam, vespera illa cum convivium celebraret: cumque bene poscissent, ad trapezæ stabam, optime ornata, Rex illico manu mihi porrecta, illum

B b

ego

druckner stöð ek vit trapizu vel
buinn, Þaríetti Kongur til minn
hönd sína, enn ek geck at ok feck
höndum hornit, enn hann hóf upp
hornit, oc rak i höfud mier, oc
framman i anlitit, oc lauk súa með
ockur. Þá tok til orða hit þridia tröll.
Ek tok á mik fridar kono mynd, oc
kom ek i Kongs herbergi síð um
kuöld, enn Kongur sat berfættur
oc hafði knytt lijnbrok at beini.
Biskup sat á hægri hönd honum: Þá
tok ek at vekia kláða á fæti Kongi,
oc hann sá hvar ek stóð oc hann kal-
ladi á mik, bad mik mykia kláða á
fæti síer, enn ek settum á skórina
hiá fæti hans, bæði fyrir nattvæð oc
eptir: oc síðan geck Kongur til svesns
oc ek með höndum, oc kló ek fórin.
Þá enn. Oc þá lofnadi Biskup oc
súa Kongur, oc þá leitadi ek vit at
fyrifara Kongi af diðfullegum ve-
lum, oc síðann vaknadi Kongr, oc
laust þá i höfud mier með bók, súa
at hausin lamdið, síðan flyda ek
abrot þadan, oc beri ek jafnan sí-
ðan halt höfudet; ok þá vakti Kon-
gur

sláðer / Konunginn vakte til mig
handen / Jag steg til och flet honom
hornet / Hann luffte upp hornet och
slog mig där mådt i hufu / framman
i annet / och så stlides wi i de. Då be-
synne dåð eridte rrollet i Jag tog på
mig ett wakert Dwinsfolz skapnad /
och kom tag ut Konungens herberge
en affron seent / Konungen war bar-
fötter och hade knytt linhyrorna till
benen ; Biskopen satt wið hög-
randen : Då weckte jag upp slåda
på Konungens foot / hann säs hwar
tag stod och kallade hann uppå mig /
att jag skulle komma och slå foten /
jag satte mig på senglepallen wið
hans foot / både förr affronmålti-
den och efter : Sådangleed Konun-
gen att legga sig till sofw / jag
följde måð honom och slådde jag an-
då foren. Nu somnade Biskopen /
så och Konungen / och då sötte jag
till förgifra Konungen måð diðfwuls
list / menn Konungen wakenade och
slog mig i hufwu måð en boot / så
att hufwu slålen träfades / då spydde
tag bort och ifrån dån tijden / haf-
wer

ego accessi cornu tradens, verum ille arrepto cornu, illud fronti meæ impexit: hic sibi
nis nostræ conversationis. Aliud monstrum sermonem exordiebatur: Ego quoque
egregiæ puellæ forma mihi adsumpta, sera vespera Regis diversorium invisebam, cum
Rex nudis pedibus sederet, ligata habens femoralia lintea ad crura: A dextra illius E-
piscopus aderat: pruritus in pede Regis excitabam; qui videns ubi starem, mihi si-
gnificavit, se velle ut pedes ipsi fricarem; ego in scamno prope pedes illius locum capi,
ubi manebam, tam ante cenam, quam postea. Deinde Rex somno se tradidit. Ego
negotio mihi concredito inhærebam. Episcopus illico & Rex somno sopiti: quo tem-
pore Regi necem adferre diabolicis artibus, intenta eram. Sed Rex evigilavit, inque
caput meum librum impexit, ut grave mihi vulnus inde veniret, quo accepto illinc au-
fugi, nec crebro capite post illud tempus unquam incedere potui. Episcopum, Rex
deinde

gur Biskup, oc bad hann hyggia
hvert hann væri heill edur ey, af til-
quamo þessa fianda, er súa syniliga
hafði komiti þeirra herbergi. Biskup
gerði sem Kongur bad, oc fann
hann á fæti hans fleck illilegan, fullan
af eitri, oc let Biskup skera kann
ur holdinu oc súa var þat grott
at heilu. Oc er Kongs menn hóf-
du þetta sedt oc hyrt. Þá hurfu þeir
aptur hlíodlega, oc komu á skip
at lofendum öllum mönnum: en um
morgunin eptir saugdu þeir þetta
Kongi, oc hann sagði þetta satt
vera, oc bar hann hier vitni um;
enn þó vil ek at þier farit ey súa
optar, sagði Kongur at nöttum, þú
þat er uvarlekt, at þeir farit einir
samann at slíkri þarfleisu. Oc eptir
þat foru þeir Biskup oc Kongur
um allar þær bygdir, oc baru hei-
legt vatn oc frelsudu folkit af dið-
fulligum vielum, er adur urdu
margir fyrir mykilli annaud.

CAP.

deinde excitavit, rogavitque ut examinaret num sano corpore esset nec ne, vel an ali-
quid damni sibi illatum ab hoc hoste esset, qui tam audacter palatium illius introisset.
Ut rogaverat Rex, fecit Episcopus; inque Regis alio pede maculam virulentam re-
perit, quam Episcopus illinc abscindi curavit, quo pacto sanatum est vulnus. Hæc Res
gis affectu cum vidissent & audivissent, summo silentio hinc discesserunt, navesque
dormientibus cunctis ingressi sunt. Illucescente vero die, rem quam perceperant, Re-
gi retulerunt; quam omnibus veram esse affirmabat, pluribus id verbis contestatus,
sibi tamen displicere dicens magnopere illorum itinera, periculosum quippe quod soli
& quidem noctu restant, quæ & nullius utilitatis essent, explorare studerent. Totum
postea tractum illum Rex & Episcopus visiterunt, secum portantes aquam sacram. Quo
facto homines illic habitantes, a diabolicis deceptionibus liberati sunt, cum prius multis
periculis expositi fuissent.

B b :

CAP.

Sua er sagt at Kau Olaf Kongur Söðbyri Drottning attu son agerliga frijdann, oc var hann skyrdur med Haraldznafni, oc var hann heitinneptir faundur heonar. Hann hafði myklu átt af Kongi oc Drottningo, oc hugdu menn gott til at hann mundi stiorra Ríki eptir faundur sinn, oc hafði folkir myklu elsku á honum enn hann lifði valla eitt ár, oc var hann þá minninn af þessa heimslífi ey lifa dyrd.

Fra Sveini Kongi oc Sigríði.
Drottningo.

A hino fimta ári Ríkis Olafs Kongs, þá er fra þui at seigia, er gerðist í Danmork, at Sveinn Kongr atti þa Sigríði ena storráðu: oc eitt sinn er sagt fra hiali þeirra, att:

De Rege Olao & filio, quem illi Thyra peperit.

Conjugium Regis Olai & Thyrae, filio pulcherrimo benedicebatur; qui baptizatus a Reginae partis nomine; Haraldus nuncupabatur. A parentibus suis hic maxime diligebatur; spesque omnium fuit, illum patri in Imperio aliquando sublegatum iri. Quia propter inter subditorum delitias habitus est; sed vix annum exple verat, cum morte ex mundanis his ærumnis, ad æterna gaudia transferretur.

Colloquium Regis Svenonis & Reginae Segridæ.

Quinto Regis Olai Imperij anno, postquam Daniæ Rex Svæno, Segridam Storráðam, duxisset; sermo ejusmodi inter illos habitus est; cujus initium fecit Regina:

Þá áhr sagt att Konung Olaf oc Drottning Thyrí átte en Son: mykkt þenlig / oc þá hann blef döptur / kallades hann Haraldzetter þennar Fader. Konungen oc Drottningin álstade honum mykkt, oc trödde alla att hann skulle komma til þyrra Ríster eptir sin Fader / álstade oc Fostur honum / menn hann lesde knapp eitt áhr / oc blef þá taginn frá þenna wårdenes lífi / oc uti ewiga glæðten förder.

Om Konung Svæn oc Drottning Sigríð.

Þá det fempte Konung Olafs Reglementz áhr / ár tillatt seja þvad som stædde í Danmark / nemblígen att Konung Svæn átte nu Sigríð Storráða: oc áhr sagt em þeras:

att Drottning mælti sua at margir voro vid, vinir þeirra: herra: lagði hun, hverfu leingi skaltu ecki at hava þeirri suivirding, er þu hefur feingit? Kongur spyr; huer er þu suivirding, fru? er eg þer, sua at ec geri ecki att þa mælti Drottning; suivirding var þat oc mykill skomm þer ger, er þu varst eigi þess verdur latin, oc ey þottir þu sua mykils hartar vera at spyria þig at, þá er þyrí Syttr þin giptist Olafi Noregs Kongi, oc hefur þu ecki at haft sidan, oc gipti hun þig stalf med ráði fosterlins, oc var þar ecki til haft ydvalt leyfi, oc gerði hun til hennar brullaups. Þar mælti Sveinn Kongr; hver suivirding er mætt þat? Er eig Olaf Tryggvalson agitligri öllum Kongum öðrum? Eða mynda ek nokut gipta systir minna þerra Kongi, þo at ek reda stalf fyrí? Einn þo at alt mitt Ríki stæði med hinum besta blomma, þa væri hun þó erit góðfuglega giefin. Sigríð Drottning mælti, eigi mæli ek þui.

Regina, præsentibus multis amicis illorum. Domine dicebat, quamdiu ignominiam Tibi illatam tolerabis? Quænam illa est ignominia Domina, respondit Rex? Ignominia summa hæc erat, & summum Tibi dedecus, inquit illa; quod Tu tanti non fueris æstimatus ut cum soror Tua, Regi Norrigiæ Olao nuberet, Tuus consensus expeteretur; nec Tibi post illud tempus, hæc in re aliquis honor exhibitus est. Locata autem illa proprio ausu, & consilio totum educatoris sui; Tuoque consensu non rogato: nuptiæ illorum celebratæ sunt. Rex Svæno respondit; quæ mihi ignominia inde imputari potest? Præstat ne Olaf Tryggvalsonius alijs Regibus: vel si in meo arbitrio fuisset, cui alij majori Regi, sororem meam despondere pouissem? Et quamvis Imperium meum maxime floretet, optimè tamen illa nupsit. Regina Segrida in sermone suo persistens, addidit: non inficias eo, Regem Olafum alijs Regibus præ-

þeras taal engong / þed menga þeras wänner hörde uppá: Þerre sáde þon / huru lengte staldumara si la mæd þán síðwyrðning þu hafwer sáde? Konungen spurde / þvad ár þáð fór síðwyrðning / min Fru sáde hann som tag stáð oc íntet sölur hafwa frá mig? Drottningin sáde / síðwyrðning var þáð oc mykkin stam blig gíord / þá þig tæte höltz wårðig / oc íntet myktes þu sá mykkin ára bóra / att þu skulle tilfrågas þá þin Systir Thyrí gífftes Konung Olaf í Norrige / oc þetta hafwer þu íntet taalt þá sedan: þon gíffte þig síðlig mæd sin Foster faders ráð / oc be- stáðes íntet þáð til þitt lof utan höllo þe Bröllop. Konung Svæns wårade / þvad síðwyrðning var mig þetta? Áhr tæte Konung Olaf be- rómiligare án all andra Konungar: eller skulle tag kunna gíffta Systir min til þerre Konung / om tag skulle síðlig bestyrra om. Oc fast mætt Ríste: stode í besta stoor / sá wore þon ándá mykkt wál ushfást. Drottning Sigríð sáde: tag ságer íntet þáð emot att tæte Olaf ár berómiligare án andra.

í moti, at Olafur Kongur er ágætligri andrum Kongum, og systir þín er víst ætíð vel gípt; enn fyrri þú at þú heitir Kongur, þá skaltu virða hverfu mykla suivirding þau gerdu þier, þá er hann fastnaði sér systur þína, þú at litils virði hann þig þá og þína eygu. Þá mælti Kongur, þat atla ec at þessa meingerd og suivirding þua mykit framkomna, at ec verða nu at bera hana suabuna, man og þatt best sóma, þú at Olafur Kongur er ríkur, og ma ek ey mino allí vidkoma, ne reka þessar suivirdingar. Sigrídar mælti, fyrri þú mantu leingi litil Kongur vera, at þú vilt þua vera. Enn ef þú vildir vera Kongur, eftir þu sem frændur þínir hafa verit. Þá myndir þu ey þola þessa skomm og suivirding. Oc med sanní seigi ek þier, ef þú vilt vera þuillíkt litil, menni, at þú þorir ey at hefna líks, þá skal eg gera varn skilnad, og vil ek aldri vera þier. Sveinn Kongur mælti; fyrri þú at Olafur Kongur hefur þua mykit Ríki og styrk, hverfu

þua Konungar / og Systir þín er víserlígí mykit wál gíft; menn sá, som þú heitir Konung / sá moste þú beten. Þá þu stóð síðwyrðning og he gírdi þig / þá hann fesse sig Systir þín / en att lístec achreide þe þig þá / og þín hógbet. Konungen sáde / ta gílder sére att detta som mig er emor gírt og denna síðwyrðning / wára sá lón at framkommin att tag og moste rála þáne som þon áhr / þá þá lárer og best rála / en Konung Dlof er mechtig og funna ínter minne krafter gá upp emor þonom / mykit mindre tag heimbnað denna síðwyrðning. Stgrídr swaret / þárfóre montu lánge blíftva en lísten Konung / emáðan þú sá wílle wára. Wenn om þú wílle wára en Konung sáðan som þine frændur hafwa wátt / þá monde þú ínter rála þáne frammen og síðwyrðning. Och tag sáðer þig í sanníng / om þú wílle wára en sáðan stact are att þú ínter sórer heimbnað sáðant / þá skal tag stílla mig wíld þig / og wíll tag aldri wára þá. Konung Swensade; emáðan Konung Dlof hafwer sá stórt Ríste og

hverfu skal eg hefna líks? Sigrídr mælti; med velum skaltu sígra hann, og mantu sígra hann um síðir. Kongur mælti; Kendum rád til hverfu med skal fara, þua at hann verdi unnin. Sigrídr mælti, fyrst skaltu senda menn Vindlendaka á fund Sigvalda Jarls, er þú hefur gert utlagan fyrri alt Dana-weldi. Bið þu honom til þín at þú setust ef hann vil eignast eignir sínar og Ríki, þat er foreldri hans hefur haft; síðan skaltu skíla þat á hann at hann fari sendisaur þína til Noregs, og þetta hann þua þan hinn glapilega lut, er hann gerdi virkí; og gorit þetta med blíðo. Sendimenn fara nu til Sigvalda med erindum Kongs, og bera upp fyrir þonom. Oc Jarl bregdur við skíott, og fer til Kongs, og tala þeir sín mál; og lypir Kongur Sigvalda ef hann vill hafa eignir sínar? Þá skaltu fara sendisaur vara til Svíþíodar og Noregs med sonnum merkium til Olofs Kongs Svenska, og síðan til Olafs Kongs Tryggva sonar,

och styrkta / þu wíll tag heimbnað sáðant? Segrídr swaret mál illínt. Þíghet skal þú ofwerwínnu þonom / och blíftwer þu þonom om síðer ofwermechtig. Konungen sáde / gíft þú rád illí / þu tag skal bera mig áhr / sá att hann blíftwer ofwerwunnin. Stgrídr swaret; þórfóre skal þú senda Mándísta mál til Stgríwald Jarl / som þú hafwer gírt landaflíktíng utom alt Danmártí wáðe. Þed þenom illí þig / att í mágen sórlíktíng, om þann wíll komma illí sín sórra egenþom. Þ som þans Þóráldrar þatwa hæft: Sedan skal þú leggia þáð uppá þenom / att hann þaar þítt árende illí Norríge och þote sá þá illígtártíng þann gírdi þíggígtíng. Sendimenn þoro illí Stgríwald mál Konungens árende och sáde þonom þet. Jarlen lagade sígnartíll och soor tíll Konungen / och taalte þe sín emellan: Och þerde Konungen Stgríwald om þann wílle þatwa íglen síne goð; Wenn þá skal þú rísta mítt árende áhr Swertíge och Norríge / mál wíða

præstare, &c. certe foror Tua optimum maritum nactus. Sed quia Regia potestate præditus es, perpendere debes quantam Tibi injuriam intulerit, cum sibi Te prorsus non rogato, copularet fororem Tuam; parvi enim Te tuamque potentiam habuit. Rex repesuit, quidquid hac in re mihi factum sit, ignominie vel despectus; apud me reputo, acquiescendum mihi hoc facto esse, quippe cum id jam maxime conducibile sit; Rex quia Olaus potentior est, quam ut mea vires sufficiant ad vindictam parandam. Segrída dicebat: ideo Rex parvi æstimatus diu manebis, quia hanc conditionem ipsimet Tibi eligis. Sed si ejusmodi Regem Te velis, quales majores Tui fuerunt: tantam certe contumeliam non concoques. Et certe hoc scias volo: si tam parvi atque abiecti animi homo manere volueris, ut hanc ignominiam, in auctorem retorquere non audeas, in matrimonio nec Tecum inagebo, sed hinc quam primum discedam.

Sam. Rex Svenio iterum: Cum Rex Olaus Maximis viribus præditus sit, potentissimusque omnium; quo pacto de vindicta consilium inibo? Segrída autem, insidijis superandis est inquit: hocque pacto victoriam tandem obtinebis. Consilium ergo exhibe, dicebat Rex; que modo superari queat. Primo inquit Segrída, viros ortu Vandalos ad Comitum Sigvaldum, quem in exilium ex tota Dania eiecisti, mittas: adque Te illum invites, & dic Te similitatem quæ Tibi cum ipso intercessit, componere velle, ut ad possessiones suas & paternam hereditatem redeat. Dein ipsi imponas ut in Norrigiam eat, Tuum negotium procuraturus; quo facto delebitur quidquid in Te peccaverit: Hæc omnia comitate, & summa sermonis affabilitate, peragenda sunt. Nuncij ad Sigvaldum profecti, Regis voluntatem ipsi significarunt. Comes non diu moratus Regi comparuit, sermones cum ipso texens; Rex illi significavit, si possessiones suas

sonar, at vler finnak allir saman
i Brenneyo, á hino næsta sumri:
gere Svía Kongr sik líklegan til
sem hann eigi þangat naundsynia
erindi. Þá mælti Sigrijdur; sen-
di Olafur Kongr son min þat ord
nafna sinum til Noregs, at hann
flyti fram með honum Gudz ærin-
di, at Christni mætti framgangi
hans Ríski; oc veit ec ef þetta
ligger vit, at fyrir hvervetna fram,
man hann fara at boda Gudz nafn,
oc man oss þá andvelt, at leida
hann með þessu i nockrar umlát-
trir. Enn ef Olafur Kongur Trygg-
vason fer ur Noreg, oc latir þu
hann líjda um Eyrafund, oc fari
hann sína leid sem hann vill, ma
hann þá eingum grunom á reina,
at þu siert eigi trúlegur: Enn þen-
na lut mattu mest syna, hverfu líj-
ti þu ert, Svein Kongr, ef þu
latir hann þá fara aptur i frídi oc
i frelsi. Nu tekur Sigvaldi vit þessu
erindi, þeirra Kongs oc Drott-
ningar oc hættir ferdinni, oc
þyr nu ferd sína, oc fer til Sui-

þiodar,

þíssa káttmerken til Swertiges
Konung Olof och sedan till Konung
Olof Tryggvason/ att wijs kommom
till þepa allesammans i Brennd nu
næstkommande Sommar: Konun-
gen i Swertige hann lagar sig så till/
som hann hade dísib nedige ärende.
Segrid sade / sag Konung Olof
min Son sende sin nampre i Norrt-
ge de ord. att hann wijs hann blá-
pey flytia fram með honum Gudz
ärende / att Christendomen må haf-
wa framgang ut hans Ríste; och
wettag ndr sådant behöfves / att
ehwad då i wägen kann wara / lá-
rer hann lístíddi fara att báða Gudz
nampn / och lárer då intet så of seele
att kunna leda honom i något försär.
Och em Konung Olof Tryggvason
farer urur Norrtige och du láter ho-
nom reesa fram om Öresund och hann
farer sin wäg som hann will / lárer
hann då ingen tanka kunna taga att
du tcke ährærogen: Wenn dåd wíffer
du Konung Ewen; huru listen
mann du ähr / om du láter honom
Héllbregða och með fríjd fara till-
b aas. Sigw ald tog uppá sig detta
Konun-

þiodar. Oc er Eyrikur þá kommin
til Svíþiodar, son Hakonar Jarls
oc Svein broder hans, oc frietta
þeir til ferda Sigvalda, enn þar
varuvinatta mykill með þeim, si-
dan er þeir bordust á Hiorunga-vagi
oc nu verda þeir varir vit ferd Sig-
valda, oc senda honum ord at hann
komi á þeirra fund. Sigvaldi sner
at lá man vera kanum belti kostur,
at fara oc finna þá, oc fer þegar
oc finnur þá brædur oc sagnar þeim
vel. þeir i pyria hvart hann ætlar
at fara? hann seygir; þat mann
vera nu á ydru valdi, hvert ek man
fara. Oc nu sagdi Sigwald þeim
allan atburd sinnar ferdar. Eyrikur
mælti; ef þetta er satt er þu seigir,
þá skaltu fara i frídi, oc alt þitt
fortuneiti. Nu fer Sigvaldur Jarl
þar til er hann finnur Svía Kong,
oc seigir honum ordsending þeirra
Sveins Kongs oc Sigtíjdar Drottin-
gar. Olafur Svía Kongr tók vel vit
Sigvalda oc sam þyckir þat alt, sem
þau Sveinn Kongr oc modir hans
höfdu rætt fyrir Jarli: Er þat ecki
naundsyn at vita nu annat sinni. Ep-
tir

Konungens och Drottningens ären-
de och löfswade reesa / lagade sig till
och soor till Swertige. Nu war
Erich Hákon Jarls Son och hans
Broder Ewen komma till Swertige
och förnummo de em Sigwalds reesa:
en stoor erönnstap war emellan dem
sedan de sloges Hiorunga-wäg / och
då de hörde af Sigwalds färd / sende
de honom bud att hann skulle komma
till dem. Sigwald sag att detta
wore hans besta råd / och for hann till
Brödena ställandes sig wänntlig e-
mor dem. De frågade hwart hann
ärnade fara? Hann swarade då
stär nu uti idere wäld hwart tag mon
fara. Sigwald sade nu all sin reesas
sammanhang. Erich sade om detta
ähr sant / då skaldu och alt ditt föllle
fara i fríjd. Sigwald Jarl soor
till theß hann fann Konungen i
Swertige och sade honum Konung
Ewens och Drottning Segrids ord.
Konung Olof i Swertige tog wäl wíjd
Sigwald / och samtyckte till alt dåd
som Konung Ewen och hans Moder
hade taalad för Jarlen: behöfves
dhär om och intet mera skrífwas den-
na

suas recuperare vellet, iter in sveoniam & Norrigiam suscipere, suum negotium cum
certis inditijs expediturus apud Sveonum Regem Olavum, & Norrigia Regem Olavum
Tryggvasonium; ut proxima ætate ad insulam Brenno conveniant: Rex Sveonum se
ita parabit, quasi oppido necessariz hic resperagenda sint. Regina Segrida addit:
Filij mei Regis Sveonum nomine in Nortigia referas, illum Olai auxilium in promo-
venda vera pietate in Regno suo, expetere: satis enim scio illum nullo modo hoc
negotium neglecturum: quo pacto illum in insidias faciles nos inducturos spero. Cum
Rex Olav Tryggvasonius ex Nortigia abiverit, & iter illi per fretum Eyrensæ per-
missum fuerit quo liberum; de fide Tua certe non dubitabit. Sin vero illum ab armis
immunem redire permiseris, ignaviam Tuam prodes. Negotium Regis Regina-
que, in se Sigvaldus suscepit, iter se peracturum pollicens, in Sveoniam profectus
est

æA. Hoc tempore in Sveonia erant Ericus & Sveno Comitis Haquini filij. Quos in-
ter & Sigvaldum summæ intercessere inimicitiz à pugna habitâ in aquis Hiorung vagen-
sibus: Hi vero cum de itinere Haquini inaudivissent, ut ad se veniret iusserunt. Sig-
valdus videns sibi vix integrum aut decorum mandatis illorum refragari, ad illos pro-
fectus est & magnam illis venerationem exhibuit. Interrogatus ab illis, quo iter haberet?
Respondit, in vestro jam arbitrio est, quo usque tendam. Dein illis retulit Sigvaldus
quæ de causa iter suscepisset. Ericus dicebat; si vera narras, pacem Tu & comites
Tui habebunt, & iter vestrum necerit impedire. Ad Regem Sveonia Comes Sigval-
dus venit, nunciavitque quid sibi commissum esset, à Rege Svenone & matre illius.
Regi Sveonum Olao acceptissimus fuit Sigvaldus consensitque in omnia, quæ Rex
Sveno & mater illius, Comiti nuncianda præceperant; quæ de pluribus verbis
agere

tir þat för Sigvald til Noregs, oc hittir Olaf Kong Tryggvason á Uplöndum, oc kom hann þar liðu fyrir Jól, oc tok Olafur Kongr vit honom einkana vel. Var hann med Kongi um Jolin. Sigvaldur sagdi Olafi Kongi orðsending Svía Kongs nafna síns, oc bad hann segja sér, aldr hann fer á brott, sín tilætlan. Oc eptir Jól byst Sigvaldi til burtferdar, oc þá sagdi Olafur Kongur Sigvalda Jarli, at hann skal segja Svía Kongi, at hann man koma án iva sína sem þeir hafa orð tilsendt til Brenneya, oc þar þraut Ríki hans. Síðan fór Sigvaldi Jarl aftur til Danmerkur, oc lagdi heim at Olafur Tryggvason man koma á nefndan dag, til þess stadar sem þeir hefdu aquædit; oc létu þau nu Sigvalda Jarl hafa bæði frið oc fotturland.

Era Olafi Kongi.

CAP. LIX.

Þat vilíom vier oc rita, at á þeim fimmm árum er Olafur Kongur red: Noreg; þalet Almatugur Guð sína mykla farfælu skjina yfir landit. i dölum.

agere, hic locus non est. In Norrigiam inde abibat Sigvaldus: ubi Regem Olafum Tryggvasonium accessit in Uplandis morantem, quo paulo ante Jolensia venerat: Á Rege Olao optime exceptus est, ipsique Jolensibus apud Regem mansit. Negotium Regis Sveonum nomine sibi commissum, Sigvaldus exposuit; utque dice ret ante abitum suum quid hac in re futurum existimaret, rogavit. Finis Jolensibus Sigvaldus abiturum parabat, quo tempore Rex Olafus Sigvaldum iussit, Regi Sveonum referre, se absque dubio venturum ut experiverat, ad insulam Brennö, ubi & Imperij ipsius terminus. In Daniam Sigvaldus rediit, nuncios Olafum Tryggvasonium ad præstitatum diem & locum venturum, Jam Sigvaldo Comiti pax cum possessionibus paternis restituta.

CAP.

hagongen. Þar eftir fór Sigvald til Norrige och fann Olaf Tryggvason på Upland skiet för Jul / och tók Konung Olaf mycken wäl emot honom; War hann þeos Konungen öfwer Julen. Sigwald sade Konung Olaf Konungens i Swärtige begäran / och bad honom segja sig innan hann reeste bort / sine tanker. Eftir Julen lagade Sigwald sig bort / och då sade Konung Olaf / att hann skulle segja Konungen i Swertige; sig komma utan alle twifvelsmähl / som de hafwa begärat till Brennö / och så longe streckte sig hans Rike. Sedan fór Sigwald Jarl tillbaka till Danmark / och sade dem att Olaf Tryggvason kommer till dan orten på föresagdan dag / som de hafwa begärat; och lät de Gref Sigwald nu njuta både frijd och sin arfjord.

Om Konung Olaf.

CAP. LIX.

Það willtom wi och skrifwa / att på de femm åren som Konung Olaf regierade öfwer Norrige; lath Gud Allmechtig mycken lycka skina

um godum lutum, bæði i ávexti jardarinnar oc blidleik loptfins, at aldrei feingo þeir hvarki adur ne síðan, þulijka farfælu: Enn þar mark var til, at á þeirri helgu tíð Paska sunnu dagz er Kongr geck frá messu; þá sá hann einn mann standa fyrri Kyrkiu oc hafði á baki sér mykla byrði af grasi, þui er vier kol, lum huann-niöla. Kongr reitti til bond sína oc vildi reina þenna sumar avox, sína sem hann var þá at síá med micklum bloma oc algerlikum. Oc síá madur er horit hafði, setur nidur byrdina oc feck Kongi einn hvann-niöla; oc Kongr bar hann inn i dryckio stofuna, þar er hirdinn var halldinn. Hann settist i hafstítt, oc skar af hvannidölum nokkurn lut oc sendi Drottningu, oc hun tók vit oc mætti; herra sagdi hun; i minni hefi ek teft at þa ek var barn, oc mior komo tennur upp, þa var mior gefit se, enn þat se skil digalda Svein Kongur Broder min med leigum, þa er eg vildi heimta.

Nu

skína öfwer landet / uti all god motta / både mäd jordenes affvärt och wäderletsens blidhet / att alldrig fringo de hvar sin förr eller sedan en skinn lycka: Ett merkte där till år dåð / att på Heltge Påste-Sandagen / då Konungen gick från Mekan; då såg hann en mann stå ute för Kyrktan och hade hann på ryggen en stor bär, da af Angelita. Konungen rådde till sin hand och wille pröfwa denna Sommarens afvärt / som då nu syntes heel urtblommat och fullkomnat. Då mannen som burt hade / satte sig der bórdan och fick Konungen en Angelita: och var Konungen då in uti dryckte-stufwan / där hans Hoffolk wore / och satte han sig uti sitt högsäte och stór hann en ställe af Angelican och sende Drottningen / hon tog emot och sade; Herre tag þafwer i minnet / att då tag war barn och rånderna begynte wäxa på mig / då blefwe mig låst Wade penningar / och dem skulle Swen min Broder gifwa mig mäd interesse, då tag

De Rege Olao & felicitate temporis quo Imperaverat.

CAP. LIX.

Hoc quoque tradituri sumus, quod annis illis quibus Rex Olafus Norrigiae præerat: Dei bonitate tanta felicitas Terræ illius in omnibus fuit: tam in terræ proventus quam serenitate cœli: ut nunquam neque ante illa tempora, neque postea tanta bonitate abundaverit: Exemplo hoc unum sit: tempore Paschæ cum Rex missam audivisset, virum quendam ante fores Templi reperit, qui dorso portabat magnum herbæ illius fasciculum, quam angelicam nominans Rex manum extendit, ut experiret hunc æstatis fructum, qui jam penè maturus videbatur. Is qui portabat deposita sarcina, Regi caulem unum angelicæ tradidit: Hunc Rex in cœnaculum ubi Aulici præstolabantur, importavit, cumque locum ad mensam occupasset, de angelicæ caule particulam secuit, deditque Regina, quæ accepta; Domine inquit; recorder quod in infantia mea

C c 2

cum

Nu bið ek herra at þeir heimtid þetta sie þa er þeir faret sudur til Danmerkur : Oc siá meigi þeir Herra minn, hverfu myckillra eigna ek misli i Vinlandi, enn engi hefur vald til haft, ne aræde at heimpra mitt se her til, oc þetta hefi ek margan dag gratit, hverfu neitulega eg hefi latit mina eign þetta feck Kongi myckillrar ahyggio, oc hugfar hann nu sitt mál.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LX.

Cæð hino ræfta sumri samnar Olafur Kongr saman myklum her, oc let bod fara um alt sitt Ríki: Oc er saman kom lidit, þa hafði Kongr tuttugo skip oc hundrad: oc voro þá med honum margir höfðingjar oc kappar. Þorgeir oc Hyrningr magur hans. Hofpingjar yfir myklidit. Biðt Kongr nu or landi, oc Drottning. Oc er herin er buin, þa.

lag wille hafwa ut dem. Nu bebet lag eder Herre att i hempta dem dæ fara Suder till Danmark: I weten och min Herre huru myckin egenbom tag misse i Wanden / och ingen hafwer hafte macht eller dristighet alþar inn till att hempta misse tagen / detta hafwer tag mongen dag græft att tag så nestigen hafwer misst min egenbom. Wi haf þetta fect Konungen store bekymber / och tenckte hann nu sig om.

Om Konung Olof.

CAP. LX.

Mesta Sommaren samblade Konungen tilþöpa en stor þær / och lær hann báða urð om alt sitt Ríki: och dá Mannskapet kom tilsamans / hade Konungen erfhundrade och tilugu Stíep / och woro dá með honum monga höfðingjar och Ráðmápar: Þorgeir och hans Broder Hyrningr / woro höfðingjar öfwer stort mannskap. Konungen och Drottning.

cum dentes mihi crevissent, dona mihi promissa erant, quæ frater meus Rex Sveno cum augmento expenderet, cum ad illa accipienda parata essem. Jam rogo Domine, hæc dona ut mihi exposcas cum in Daniam veneris: & haud ignoras Domine quantæ possessiones in Vinlandia mihi promissæ fuerint, nemini tamen in hunc usque diem, voluntas fuit, mea mihi adferere: tum em amissionem bonorum meorum sæpius desolevi. Hinc Rex maxime sollicitus, de suo officio & quid deberet, cogitare cepit.

De Regis Olai expeditione navali in Vindlandiam: ut & de presagio cæci senis, in insula Mosfur.

CAP. LX.

Proxima æstate Rex Olafus expeditionem ex universo Regno suo edixit, maximumque exercitum collegit. Cum copię in unum coivissent, naves habebat centum & viginti: Ad illum venerunt plurimi potentes & strenui viri, Thorgeirus & Hyringus affines illius,

þa fylgir Kongr sudur med landi, oc legger hann til eyar einrar, er Mosfur heitir: þar hafði Olafur Kongr vit komit, fyrir er hann kom af Englandi, oc þar let hann gera hina firstu kyrkio. Nu lagði Kongr at eynni med allum hernum. I keirri eyo var einn gamall madur oc blindur, hann atti þar bu oc eignir: hann var framsyn miðk. Oc er herinn lá vit eyna, þa baud Kongr nocrum mönnum at ganga á land med fer, fóro þeir til hufa hins gambla mans. Hinn gamli spyr hverir þar væri komnir: eda huadan þeir væri eda hvort þeir vildi? Enn þa er fyrir þeim var mælti, oc sagði at þeir væri kaupmenn, skamt þadan af landi ofan, oc fóro med varning at sessa. þá mælti bondi: huad kuni þier off at seya frá skipa-lidi Kongs eda samdrátt her hans? þeir seya honum at herin lá vit eyna. þa andvarpaði sá hin gambl madur miðk oc mælti sua: ho! ho! mykill kadi man her at höndum koma. Kongur var man á brot fara, oc þar man.

ningan lagade sig utur landet. Och dá háren var alt sárblig / seglade Konungen suder mæd landet och lade hann till en Dó som heter Mosfur till dæn hade och Konung Olof kommit först hann kom ifron England / och där lath hann bygga första Kyrkian. Konungen lade till Dön mæd hela háren. Uppá denna Dön var en gammal man och blinder / hann átte där boostelle och egendom: hann wille monga later föræth ut: Mår nu háren lág wið landet / bad Konungen några männ gonga mæd sig uppá landet / de gingo till denna gamla manens huus. Dæn gamla frågade hwilla de wore / eller hwart de wille fara? Dæn fór dem war sade att de wore Klöp-männ / hemma uppi i landet / innet myckit lengt där ifran / hade de ru waror mæd sig att sessa. Dá sade bonden: huad kunna i seya off om Konungens Steps solet / eller hans hárs sambling? de sade honum att háren lág wið Dn. Dá suctade denna gamla mannen högt och sade ho! ho! myckin stada men här komma off tillhandg.

illius, magnum quoque exercitum ducebant: Abiit Rex jam una cum Regina parabat. Cum exercitus totus instructus esset, ad litus meridionale Rex naves flectebat, adque insulam Mosfur. Huc Rex primum olim appulerat cum ex Anglia rediret, hincque primam ecclesiam constituerat. Rex totum exercitum huic insulæ admovit. In insula autem senex quidam cæcus habitabat, cui magnæ possessiones & futura plurima nota erant. Cum exercitus insulæ appulisset, rogavit Rex quosdam secum in insulam ascendere cum quibus domum senis adibat. Senex interrogavit quoniam advenissent, unde venissent, quove iter haberent? Qui cæteris præerat respondit esse mercatores, domum non longe illuc habentes in contuenti, qui in merces venales secum portarent. Colonius dicebat quid nobis referre possitis de Rege nostro & exercitu ab illo collecto? Illi responderunt, exercitum illum ad insulam hanc accessisse. Senex singulorum acrem edebat, dicens: Ach! Ach! Magnum incommodum hinc nobis supervenit. Rex nosse abibat.

manum vier tíjna síorum lúrum, þeim er myklo ero betri oc dyrlegari af þessu landi, en hieir hafi verið fyrr. Oc mykit er þat at vita, sagði hann ef alla þessa skulum vier tíjna fyrir vora ubamíngo. Enn sa maður er fyrir lest vara kaupmönnum mælti til hins gambla mans: hverir eru þeir síorir lúrir er sua ero myklo dyrlegari en aðrir, at engir mega þeim samvirdast, hvarki nu ne fyrr? þa mælti bondi: Fyrsta tel ek til þess Kong varn Olaf, er afber ollum Kongum, oc þat er at quæþi allra himna spacofto manna, at eingi hafi komit af þui kyni þui líkur i þetta land, fra Harald Harfagra: þui at eingi hefur stírnat Ríki med þulíkjri dyrd oc hialpráðum. Oc ef sua ber til, at vier míllum þessa, þa man oss eig auðit verpa, at fá annan þulíjkan medan vier lívum. Annan lut tel ek þyri Drottning, henni bera alir eitt vitni, at aldrig hafi komit i Noreg þulíjk kona, at allrigæt sku oc viti. Hinn þridie lutur er skip

stílhanda: vör Konungr dragar borte, och dár mífka vís fyra títig / hvílla áhra berre och dyrbarare hár i landee / án att de nágonfin hár hafwa warit tilförende. Och mykit áhr dád att weta sáde hann om vís þessa alla stola mífka til vör olyfta. Dán mannen som sáde sig vara för Ríðimánnen sáde til dán gambla mannen: hvílla áhra de fyra títigen som áhra sá mykit dyrbarare án andra / att ínter kann dem sámbnís / hvarten nu ellerförr bonden svarade: dád föresta dár títig bland rátnar lag vör Konungr Olof / som langt ósmærgar andra Konungar / och dád seya alla de wíffesta mánnerna / att títigen hafwer warit af dád slechtet honom sámbtít frá Harald Dárfager: ty títigen hafwer stírt Ríðfermáð sáðant berom och sörstírtíghet. Och om sá bér til att vís mífka honom / sáblíffwer oss ínter áde att sá en stístanísten / máðan vís lestum. Dád andra títigen rátnar lag Drottningen Tyri / henne gíftwa alla ded wítnesbórd att aldríghafwer en sáðan Qwínnwa warit i Norríge / ut

all

skip hans, Ormur hinn langi, þar ræða oc allir rett um, at aldrig man smíðat hafaverit þulíkt skip. Fíorði lutur er hundur hans er Vigi heitir, sá er i sinni naturn, betri oc sterkari enn aðrir hundar. Nu uggi ek at ey vinnist oss gífta til at hafa sua ageta luti i landi voro; þui at sua ber opt til at þeir er svadasamleigir eru luterner, þeirra mífka menn opt skíotast. Ocer Olafur Kongur heyrði þetta, þa mælti hann til sína manna: fórum nu til skipa. Ocer þeir gíngo ut, þa mælti hin blindi maður, en þeir namo stadar hia dyrunum: allum verður þat þá er ellaz, sagði hann, at eigi ateins tekur líjkamlíga tynena frá, heldur verðum vier at þola oc at reina þoku oc myrkur hugarins, þui at eig víffa oc nu at ek taladi vit sílfan Kongin, en ecki mynda ek sua malígr verit hafa, ef ek hefði þat vítat. Nu fer Kongur til skipa ofan, oc fylgir síðan austur fyri land, til þess staðar sem akvedin var, oc forn-

var:

wíffhet och sörstínd. Dád trídte títigge áhr hans Stéy Drímen lángr / om dád seya alla rátt att aldrígr ár bngdt þess líffe. Stárde títigge áhr hans Hund / Wígg / hann ár til sín natur betre och stórkare án andra Hundar. Nu fruchtur lag att ínter unnar oss líyet an att hafwa sá kost, bara sáfer i vórt land; Ty oftta bér sá til att tu betre títigen áhra / þess snarare míster mann dhém. Dá Konungr Olof: hórde þetta / sáde hann til sína mánn: / sárom nu tíll Stéypen. Vár de gíngo ut sáde dán blinda mannen / hvílfet de hórde som stóðnade wíð þóren; Allom hánder dád dád de blíffwa gambla / att ícke allenast tages dem dán lekamlíga synen bort / menn dár þoos moste wíð ráðla och sína hugsens tócken och mórtet / ty ínter wíffe lag nu att lag taaltí máð sláffwa Konungr / ínter monde lag warit sá taaltíger hárde lag ded wetat. Konungr fór nu níðer til Stéypen och seglade sedan Óster fór landet / til dán ort som före sagd war dhár och förra Konungarne pláðade komma tilfámans / och war ínter Konungr

gen

abitum parat, hic quatuor res amittimus, nobiliores quam quas terra hæc prius unquam possederat; multumque dolendum, si infortunium nostrum tantum sit, ut harum omnium iacturam faciamus. Is qui se præesse mercatoribus simulabat, senem allocutus est: Quznam sunt istæ quatuor res alijs præciosiores; ut nec prius nec post hæc alias sibi comparabiles habeant? Colonus respondit: Inter præcipuas Regem nostrum Olavum reputo, qui præ alijs omnibus Regibus excellit, de quo omnium prudentissimorum hominum sermo; quod nemo tantus in his unquam terris existerit, post excessum Harald pulchricomi: nullus quippe alius tanta virtute & prudentia Imperium rexit, cuius iacturam si fecerimus parem ipsi à Fortuna nostra ætate non impetrabimus; Huic accessit Regina nostra Tyri, de qua omnium consensus; quod sceminam illa sapientio-

rem

rem & præstantiorem, hæc terra non habuerit: Tertio loco numeranda navis Regia, Draco longus, de qua omnium convenientissimus consensus, quod nunquam tam prætiosa navis, ante nostra tempora ædificata fuerit. Quartam rem canem ipsius Vico cogito, qui suæ fortis creaturas alias, robore & industria longè superat. Jam verior Fortune malignitatem, ne nobis terræque nostræ tantas res invidetur; sæpe enim evenit ut rerum delicatarum amissio proprijs sit. Hæc cum Rex Olavus audivisset suis dicebat, redeamus ad naves. Cum autem exirent, inquit cæcus (Regis comitibus qui adhuc in limine hærebant bene audientibus) Senescentibus hoc evenit omnibus, ut non solum oculorum acritudo habeat, sed etiam animi nebulas & cogitationem pati cogamur; Ego certe nesciebam, quod servonem cum ipso Rege haberem. Hoc si novissem, tanta loquendi libertate usus non fuisset. Naves Rex ingressus, litus ad orientem vergens secutus ad locum prædictum

que

var ecki Svía Kongr þar kominn; oc beid Olaf Kongr hans evær vikur, oc kom hann eigi: Enney vísi, si Olafur Kongur þær talar oc tvík, er fyrir hann voro settar. Oc nu fer hann alla sína leid i gegnum Eyrafund, oc síðan til Vindlandz, oc i Vindlandi fann hann marga vini sína, oc sik af þeim mikla læmd. Hann var þar mikk langa rid um sumarit, oc kom til hans Astridur Dottir Burislaus Kongs, kona Sigvalda Jarls oc systir Geiri hinnar vitru, er Olaf Kongr hafði att, þar fann hann oc Dixin fyrri sier, er fyrr var fra lagt. Oc þó at margir tæki vit Kongi samiliga i Vinlandi, þa hafði þó mykla síst lid hans til heimferdar. Olaf Kongr hiti i Vinlandi Burislaus Kong oc beiddist af honum þeirra eigna, er verit skyldu hafa til gíðs þyri: en til þessa veitti Astridur Kongi lid, Dottir Burislaus Kongs: Oc hann var oc hinn mesti vin Olafs Kongs af því at hann hafði verit i Vinlandi, þa er hans attri Dottir hans.

quo priores olim Reges convenire solebant, accessit: sed nondum Rex Sueonum ad venerat, quem Rex Olafus duabus septimanis frustra praestolatus fuit. Rex autem Olafus, insidiis sibi structas nesciebat. Iter igitur per fretum Eyrafundense usque dum Vinlandiam perveniret peragitur, ubi multos amicos reperit, qui magnam ipsi benevolentiam exhibebant. Hic diu per aestatem moratus, ubi ad illum quoque venit Astrida, Regis Burislaui filia, Comitiss Sigvaldi uxor, soror prudentissimæ Geiræ, quam Rex Olafus uxorem quondam habuerat: Diximus quoque, de quo prius memoravimus, ipsi occurrunt. Et quamvis Rex in Vinlandia optime exciperetur, desiderio tamen magno domum redeundi, copias illius tenebantur. Rex Olafus Regem Burislaum etiam adibat, exspectans ab illo prædia illa quæ matriculari dono Tyræ promissa erant: Filia vero Regis Burislaui Astrida, hanc negotio multam operam commolabatur. Diligebatur Rex quoque Olafus a Rege Burislauo summe, quia Vinlandiæ diu moratus erat, cum filiam illius uxorem

diti

gen i Sverige distominn; Konung Olaf biðde honum dár i tvá veker / och kom hann intet: menn intet vísste Konung Olaf deroðs förfat och svíste som fór honum vora sætta. Þóor nu sin vág i genom Siefund och till Wänden / och i Wänden fann hann monga sína wänner och fíck af dem myckín heder. Han var dár nog lánge om Semmaren / och kom till honom Astríð Konung Burislaus Dotter Sigwald Jarls Hustru / och Geiras dån wíffas Systir / som Konung Olaf tillfórende átte. Hann fann hár och Dixín fór sig dån som fórr war omtaalt. Och ehuru wáð monga togo tiánsligen emot Konungent Wänden / hade dock hans Folek stoer lángean till reesa hem. Konung Olaf sótte Konung Burislaus i Wänden / och beddes af honom de goðs som Þyri skulde þafwa till morgengáfwa: Astríð Konung Burislaus Dotter / hiálpte Konungent hár uthinan: hann war och síðf Konung Olofs myckte goða wánn / dáfóre att hann hade warit i Wänden

hans. Oc nú leisti Burislaus Kongr eignar þær med lausa fe, oc let sitia lausa fer til skipa Olafs Kongs, oc dvaldist hann þar leingi.

Fra sonum Hakonar Jarls.

CAP. LXI.

Suaer sagt um syni Hakonar Jarls Eyrik oc Svein, at þeir fylldus upp mykils kaps oc illvilia imoti Olafi Kongi, tyri faktir draps födur þeirra, oc þær med at þeir náðu ey at vera i fostur landi síno oc vildo þeir nu ræna Olaf Kong þæði Ríski oc lífi. Oc þegar Sigvaldi hafði farit af Suþiod til Noregs, þá laugðu þeir brædur Eyrik oc Sveinu, til morz vit Olaf Svía Konung, oc baru þeir þá samann ráðin. Þeir hófðu oc hitt Svein Dána Kong. Oc er þeir þyria nu allir, at Olaf Kongr Tryggvalden er kominn til Vinlandz, med mykin her, þa ottuðust þeir mikk, oc þótti hann vera torfórtiger. Sam

rem haberet. Prædia memorata Rex Burislaus pecunijs, redimebat: quas navibus in terræ curavit. Olafus hic diu manuit.

Causa belli, quas adversus Regem Olafum præstendebant, Comitiss Haquini filij, Rex Dania Svenno, & Rex Sveonia Olafus: uti & de insidijs Comitiss Sigvaldi.

LXI.

De filiis Comitiss Haquini acceptis, quod iram magnam adversus Regem Olafum diu contraxerant, ob necem patris illorum, & quod solo natalitio illis frui non permitterentur; jamque animo consilium conceperant, quomodo Regem Olafum & vitam & Regno spoliarent. Cumque Sigvaldus relicta Sveonia, Norrigiam advenisset, hi ad Regem Sveonum Olafum accesserunt, ubi consilia communia abant: cum Danicæ Rege Svenone, sermonem quoque habuerant, Regem Olafum cum maximis copijs Vinlandiam ivisse.

D d

ben och hafst hans Dotter. Och löste Konung Burislaus Gæstjorden mæð penningar / och læfðra dån till Konung Olofs Skiep. Och dróðe hann þær lánge.

Om Háton Jarls Söner

CAP. LXI.

Þáð þær sagt um Háton Jarls Söner Erich och Ewen / att de fylldes upp af ósátíghet och illvilia emot Konung Olaf / fór sin Faders dráp / som och dád att de intet tuntu til wára i sitt Fosterland och wille de nu rána Konung Olaf / báðe Rísket och líffvet. Och sedan Sigwald hade farit ífron Sverige till Norrige / dá fóro þesse Bröder Erich och Ewen till Konung Olof i Sverige / och ráðgjorde de tilhópa. De tælte och mæð Konung Ewán i Danmarck. Och dá de alle sporde att Konung Olof Tryggvason war kominn til Wänden mæð myckín hár / dá fruchtade de nog och thætte honum wára svár til nappas mæð. De

samlade

na þeir þá samman myklum her, oc áttu síðan stefnur sín í milli, Kon- garner oc Jarlarnir, oc settu þá ráð at Sigvaldi Jarl færi enn til Olafs Kongs, oc vita ef hann feingi leitt hann í þeirra ofurefli oc fyrifatur, er þeir höfdu fyrir honum búið; enn þat var viteyna Sud! þur, enn Sig- valdi skildi teija hann til þeirra með fám skipum.

Sveinn Kongur sinnur. Olafi Kongi þat til taka, er hann tók. systur hans án hans vilja, oc þat annat at hann hafði, sezk í skatt- land hans Noregzveldi, er Haraldur fadir hans kalladi haukey. sína: sína lagði Sigvaldi Jarl:

hár. vardar þu hídri.

haukey lifva oc deya.

Olafur Svía Konungur feck þat til taka, at Olafur Noregis Kongr hafði þi giðrt súvirdiliga til modur hans, oc braugdit með laus-yrdum þeim rada-hag, er ætladur hafði verið með þeim, oc lofsti hana með glo-

va.

samblade nu samman en stoór hár/ och hade samtaal sin emellan / Konungar- na och Jarlar na / och gjorde dådrå- det att Sigwald Jarl skulle ännu fa- ra till Konung Olof / och söta att draga honom urt deras försåt som de hade satt för honom / så de kunde hafwa öfvermachten; detta stiedde wijs Dön Swolbur / hann skulle öf- wertalan att komma till dem måd så Stief.

Konung Swald fann då saken e- moor Konung Olof / att hann hade tagit hans Syfter utom hans willia / och det andra att hann hade satt sig i hans stateland Norrige / hwilket Ko- nung Harald hans Fader kallade sin Döds: så sade Sigwald Jarl: När är tig Döds Konungán nöd / Att tu änteligen måste dö.

Konung Olof i Sverige fick dhåd emot honom / att Konung Olof i Nor- rige hade sijsvordeliga hanterat hans Moder / och måd sáfenga ord rya- giat dhåd förbund som war rendt emellan dem / och slagte henne måd sin handsta: Jag tenker till hemmas på

va sinum: à ec at hefna honum my- killrar sneipu: Sigridur var oc miok eggandi þessa ufrid. Enn þeir Haconar synir Eyrikr oc Sveirn Þorruft ærins fiand, skapar eiga at minnast vit Olaf Kong. Sigvaldi var hinn fimti hofkingi, oc var hann Dana Kongs madur. Nu spyrt þessi tjiðindi i Vinland at meiri von se at umfatur væri sett fyrí Olaf Kong oc hans lid, þa er hann vildi aptur: sannadi þetta annar, enn annar syniadi oc kalladi ong- vo gegna. Olafur Kongr kalladi þetta vera utrulegt, oc let fer fátt umfinnast. Nu fer Sigvaldi til Vinlandz oc hittir Olaf Kong, oc taka þeir tal sín i milli. Olafur Kongr spyr hvat satt se i þui, hvert nockrar umfatur væri set- tar fyrí oc ufridur? Sigvaldi Jarl lagdi at þat væri en mesti hiego- mi oc lygb er þeim var sagt, oc sver um at hann seijgir satt. Olafur Kongr trudi ordum Sigvalda. Oc fyrí þui at Almanngr Gud let þat atberast á þeirra daugum at Olafur Kongr

på höttom ett stoort förtret. Segríd eggade mycket till denna ofridsen. Men Håkons Söner Eric och Swenn tvötte sig fullkomlig fiend- skap ega emot Konung Olof. Sta- wald war då femte höfdingen och war han Konungens mann i Dan- mark. Tidender spordes till Wänden att mera än annat wore wän / wa- re satt försåt för Konung Olof och hans mann / då de wille fara tillbaka: somblige sannade detta / somblige sade nej / och aftrret wärde wara. Ko- nung Olof sade detta wara orroligt / och lät hann detta sig listet bekomma. Sigwald drog till Wänden och råfa- de Konung Olof / och begynte de taal sin emellan. Konung Olof sporde / om det wore sant / att något försåt wore satt före och ofrid? Sigwald swarade att detta wore största skänd och lögn som sades / och swor hann uppå att hann sade sandt. Konung Olof trodde Sigwalds ord. Och så- som Gud Allmægt sig lät så stiedenna tiden / att Konung Olof blef swi- tten och dragen i försåt / utaf illgär- ninge

theca sua percussisset, magnam dicebat in illo injuriam vindicare cogito. Hanc hosti- litatem Segrída ut plurimum suadebat. Sed Haquini filij Ericus & Sveno magnam sibi causam esse existimabant, iras in Regem Olauum effundendi. Sigwaldus quintus belli gerendi aduersus Olauum dux erat, quod Regi Danie subesset. Nunciatum in Vindlandia insidias strui Regi Olao & illius comitibus: cum domum tenderet: Hoc quidam crede- bant, quidam negabant. Rex Olauus hoc non credibile dicebat, parvique hunc rumo- rem interesse, putabat. Ad Regem Olauum hoc tempore Sigwaldus in Vindlandiam venit, ubi inter se collocuti. An insidia sibi structæ essent, & an hostilitas aliqua me- tuenda, illum Rex Olauus interrogavit? Sigwaldus juramento sancivit, hunc rei maxi- mam vanitatem subesse, multumque mentitos quiesjmodi retulerunt. Verbis Sig- valdi Rex Olauus fidem habebat. Sic Dei omnipotentis permisso, mendacijs Olauum circumvenierunt, ut Rex amplius non esset, sed hic Regnum amisit, ut postea terre-

cum omnibus innotuisset; metum hoc illis inculserat, difficilem enim aggressu puta- bant. Collectis igitur maximis copijs, ad consilium res suas derulerunt, tam Reges quam Comites. In hoc autem conveniebant singuli; comitem Sigwaldum adhuc ire debere ad Regem Olauum, quo operam daret illum in insidias illorum petra- here, ut illi superiores esse possent: Apud insulam Svoldur rogatus est, ut operam dar- ret persvadendo, cum paucis navibus adveniret. Rex Sveno hanc causam hostilitatis prætendebat, quod sororem suam in uxorem duxisset, se nolente & inticio, & quod si- bi tributam terram Norrigiam occupasset, quam Haraldus pater illius, suam ter- ram Faleonum nominaverat. Sic dicebat Comes Sigwaldus. Tu Regum potentissime Faleonum terram (Hækeyam) defendi gladio vivens moriensque. Regem Sveonia Olauum hæc injuria illata angebat, quod Rex Norrigie Olauus, matrem illius inique tractasset vanibusque verbis sedus quod illos intercellerat, violasset, illamque Chiro-

Kongr yrði svikin og tældur, fyrst fyrir lígiarnana og lygin anda, og misti hann tva Ríkis síns at uvilla sinum, at eigi stírdi hann leingur Ríki jarðlegu, er hann má litlu lídar snást himneskur madr heldur enn Jarðneskur. Þetta er ritat af Sigvalda Jarli: *Nec nominato, pene monstrato, curvus est deorsum nasus in apostata, qui Sveion Regem de terra seduxit, & filium Tryggva traxit in dolo.* Þatleigir sua.

Mundad ek nefna
Nær mun ek stefna
Nidur-bíngt er nef
A nýþingi þeim,
Er Svein kong
Sveikur landi
Og Tryggva son
A talar dró.

Verba Stefni Thorgils S. Husafeld. c. 461.

Fra Olafi Kongi er hann gaf heim-
leifi monnum sinum.

CAP. LXII.

Sua er sagt at Olafi Kongr fann Sgnádd og mögl sína manna, fyrir þat at þeir duöldust leingur i Vinlandi, en þeim þotti best þa let hann stefna þing fiólment, og þa taladi hann: Veit ek þat sagdi hann at mykill fiolda manna er þat i mino líd.

nus non videretur, sed potius celorum candidatus. De Sigvaldo Comite sequentia scripta sunt: *Nec nominato, pene monstrato, curvus est deorsum nasus in apostata, qui Sveion Regem de terra seduxit & filium Tryggva traxit in dolo.*

CAP.

ningenes och lögnenes anda / och miste således sitt Ríste emot sin villia / at tefe styrde han lenger jorðist Ríste / þá det hann lítet þá effter / morre hellirer synas en Himmelsk tívánarar / an Jorðist. Om Stigwald Jarl er detta skrifvit. Intet till námpnan / doct når att uthvísan / náfan er nederbögd þá dán. förrådaren / som bedrog Konung Sván utur Ríste / och kom Tryggvason i försäth eller.

Dán ey má nempnas /
Nog sunnig skal doct lembnas :
En trofles náfa þasver /
Dán mykkt arga þasver /
Som Konung Sván ur landet
drog /
Och líst. líst Tryggvasons effter-
stod.

Om Konung Olof / þá hann
gaf sine mánn heimlof.

CAP. LXII.

Dán áhr sagt att Konung Olof fann sine máns knotan och oráttgheit / för ded de drögd lengre i Wán- den / an dem tyct te gott wara. Eft hann darsfore stembna allment Ething och taalade hann således: wet tag dád sade hann / att monga ábra ut mlu

þá, er heimansfor i sumar frá eignum sinum og conum og bornum, og frændum og fosturlandi og let þat alt tilbaka fier, til þess at fylgia mior, og er þat vorkonlegt, at ydur þiki þat þungt at dueltast hier sua leingi. Nu fyrir þat þa viliom vier giefra leifi til at hverfa aptur til fosturjardar. sinnar, þeim monnum er þat gyrrast, enn myklo meiri þeck kann ek þeim monnum er mior vilia fylgia, skal ek og sina þat þo at sijdar te, þeim er þat gera. Og er Kongr hafdi sagt þetta þa gaf folkit honum mykka þeck fyrir þa ries upp eirn gammall maður á þingino og mælti: þan Kong hafum vier yfir oss, er uljukur er oðrum Kongum oc uiaf i sinni naturu, og eigi man sinnast hans jafningi. Og fyrir þui at hann er burt or Ríkti síno, þa kann vera at hann verdi i haska oðrum. Enn þo at hann giefi monnum sinom heimleifi, af mildi sinni, þa het / títarar of doct intet att stiltas somer.

minn þar / som for i Sommars isfrón sína Dustrur / Wán och egendom / Frænder och Fosterland / och lámma- de altsammans effter sig / þá det de morre söltu mig / och tann tag war. funnamig ofver íder / att i tyctien swart wara / þar så lengie att dröya. Willtom wij nu darsfore giswa lof att reesa tilbaka till sitt Faderneffland / þe mánn som det ástunda. Doct mykkt mera tann tag tacka dem som mig wíllta söltu / stall och emot dem sådant máð tíðen uthvísfa. Detta dá Konungen hade sagt / gaf Soltet honom mykktin tacksejelse darsfore. Nu steg upp en gammal mann uppá Ethinget och sade: dán Konung hafwom wij ofver oss / som olíkt áhr andre Konungar och annorledes till sin natur / finnes och intet hans líste. Och såsom hann nu áhr utur sitt Ríste / tann dád hánða att hann kommer ut nágon fara. Och fast hann giswer sine mánn heimlof utaf sin mildhet / títarar of doct intet att stiltas wíld.

Et Olaus suis domum redeundi veniam dederit.

CAP. LXII.

Cum Rex Olaus suis gravem esse, & illos male habere longam moram in Vindlandia, resciret: adjudicium universale convocavit, suoque allocutus est. Scio inquit, multos in exercitu meo esse, qui præterita ætate, bona sua, uxores, liberos, cognatos, & ipsum Natale solum reliquerunt, ut me saltem comitarentur, mihi que molestum accidit, quod vobis grave sit hic tamdiu manere. Ea propter illis permitto in Patriam suam redire, quibus hoc volupe fuerit: plures tamen illos existimo, & illis majorem gratiam habebō, qui mihi adesse voluerint; cum domum venerimus. Hæc cum Rex perorasset, maximæ illi gratiæ actæ sunt. Sed in judicio senex quidam surrexit, dicens: Regem habemus alijs multo præstantiorem, cujus nec parem unquam reperiri credo. Qui cum de Regno suo longe abest, ubi illi periculum aliquod imminere potuerit; suis tamen domum redeundi veniam, ex bonitate sua concedit; Nobis autem

D d 3

autem

somer off þo eigi at skiliast vit sua
dyrlegan hofkingia, heldur somer
off at beriaast med honom oc vita
honom trulega fylgja oc fagra þio-
nosto medan vier eigum kost, at eigi
berist sua at, at vier urakimk vit
vorn herra, oc verdi hann fyrri
þat frá off tekinn, sua at vier
niótum hans alldrei si kan. Þessum
ordum hans vitto fair menn and-
sindr. Oc er kom enn næsti da-
gur eptir, þa er Kongur oc
hirdmenn hans váknudu, þa sau
þeir rosin leidangurin oc brotto af
herbudunum flest alt, oc uppi legi
þeirra, oceigi voro þa eptir mei-
ra enn ellefo skip. Olafur Kongr
var þá eigi buin at sigla, oc dual-
dist hann um rid. Sua er sagt at
Kongarner hofdu nu leingi leigid i
Þessum safnadi, oc þolir lidit illa
oc þikir langt at bjóða, sua at
margir orvæntu at Olafur Kongr
myndi koma i þann enn mykla her,
oc þosi þo óynt adur enn
lettri hverfu fara myndi þeirra vid-
skipti oc gerdist lidino leitt at stria.

Oc

völd en sådan dyrbær Döfðunge / men
bättre står att wijs sechta för honom /
och gðra honom troget bißfönd och
stånstunddan wijs sunnom/article så må
hända / att wijs dragom oss undan från
wår Herre / och hann blifwer oss
därfore skontaginn att wijs aldris niu-
ta honom ledin. Till desse hans ord
sivarade honom så. Och nestu dagen
effter / då Konungen och hans Hof-
folck wakenade / sågo the stleppstoten
stingrader / och mest alt borta utaf
rätterna och seglen uppdragna / och
ware intet mera qwara än ellfwa
Stlepp. Konung Olof war du in-
tet ferdig att segla och dröade hann än
något. Konungarne hade nu lanate
drögt wijs bertamdet / och tyste de-
ras mannskap alle illa d r om att bis-
da så langle / så att monga twistade
och intet mera wäntade att Konung
Olof skulle komma till dän floora
Krisghären / tystes och in et weta
huru ded motte gå i denna striden /
mannskapet ledde att wänta. Nu
sågo de en dag Morfka hären segla mäd
mycket in wacker ordning och blefwo
segna /

autem non decet, à tanto Imperatore discedere honestius quippe nobis, si in inimicos
inciderit, illi adesse, fidamque operam & servitium præstare, quamdiu vires suppetant,
quam ut hoc tandem accidat, ut Dominum nostrum derelinquentes, nobis eripi tur,
& tanta majestate in perpetuum carere necessum habeamus. His verbis illius, pauci
aures benevolas præbuerunt. Die autem sequenti, cum Regem & aulicos illius som-
nus dereliquisset, videbant illos qui una in expeditionem iverant, abesse & de tentis
rijs abivisse, velaque illorum ventis data; nec remanebant plures quam undecim naves.
Ut abiret, nondum se Rex Olaus paraverat, remansitque adhuc aliquantisper. De
Regibus alteris etiam memorie proditum est, quod illorum quoque copijs longæ
moræ molestæ fuerint; plurimique in illis de Regis Olai adventu dubitaverint, exulti-
mantes illum adversus tantum exercitum, venire non audere; deque belli exitu si con-
venissent, etiam desperabant; longasque moras execrabantur. Die autem quodam
Nordman-

Oc nu stá þeir á ein hveriom dei-
gi her Nordmanna fylgla med myklum
flótleik, oc urdu harla fegnir: enn
Olafur Kongr bióft mer i tomi, oc
fær Astrídur honom margar Vinda-
snekkior, oc fylgdi Kongi austan.
Tui at hann þottist skilia, at tvik-
rædi myndi vit Olof Kong, ef hann
færi genum Danaveldi. Sigvaldi var
þa farinn nordur á Skaney. Olafur
Kongr hafði þá er hann fór ur Joms-
borg ett skip oc flautige skipa. Sua
seigir Halldor hinn OKristni:

7 9 12 11
Onar fór oc einum

14 2 10
Unn-viggz Kongr sunnan

4 3 1 5 6
Sverþ rauð mætur at mordi

8 13 15
Meidi flautugum skeida:

21 27 25
þær hunlagar hreina

23 22 24
Hafði Jarl of-krafta,

18 19 16 17
Sætt geck leggja ættar

20 26 28
Sundur, Skanunga fundar.

Nu

215
segna / menn Konung Olof lagade:
siglongsammaru til; Astríð stá ho-
nom monga Wánðista Stlepp / och
fólge hon Konungen Ester på / 19
hon tystes see att försæch motte wa-
ra för Konung Olof / om hann rec-
ste igenom Danmark. Niste. Sig-
wald war nu resten Morr till Ståne.
Då Konung Olof forr från Joms-
borg hade hann stuttit-ett Stlepp. Sá
säger Halldor dän oChristne:

Dän förnäma Konungen som kom
löder ifrån mäd ett och stuttit
Stlepp / blodgade sina swärd dö-
dandes menn. Däd må seyas
att all wánnskap stóts mannom
emellan / då Jarlen uppágtade
goda Konungar / att de mäd
Stleppen skulle móta hwarann-
nan.

Döfðunge

Nordmannorum exercitum; magna decentia navigare videbant; unde & gaudium con-
ceperunt. Rex Olaus ut dictum, tardius se præparavit, cumque illo Astrida pluri-
mas Vandalicas naves expediverat; Ipsa quoque Orientem versus comitabatur; videbatur
quia illi; insidijs rem agicum Daniam præternavigaret. Sigvaldus Septentrionaliora Scæ-
niamque petiverat. Cum Julinum relinqueret Rex Olaus, septuaginta & unam navim
habebat. Ejusmodi Halldori Ethnici relatio est. *Sequentium consiliorum explanationem,*
qualem mihi exhibuit Dominus Gudmundus Islandus Translat. Reg. vide in Notis ad hoc ca-
p. & sequenti.

Duce

Nu lau Hofdingiar i höfninni, þa er skip Olafs Kongs fylgdo hid ytra, oc voro hofkingiar á holminum, oc sautul er flotin för fyrir.

Fra Syglingu Olafs kongs.

CAP. LXIII.

Ok þan dag var fagurt veduraf skini, oc geingo Hofdingiarner oc sveitirnar á holmin, oc lá til er sma skipin fylgdu fyrir; oc er mörg voró fylgd skipin, þa lá þeir eftir myket skip oc frjött, oc þa mæltu þeir, at þat myndi vera Ormurin langi, oc fórum til skipanna. Þá mælti Eyrikur Jarl: þijðum enn sagdi hann, fleiri hafa þeir flór skip enn Ormin langa. Oc þetta skip átti Styrkar af Gymtom, oc var þat mykit skip. Eyrikur mælti, meiri oc ágætligri man yður synast Ormurin Langi. Þa lá þeir enn mykit skip oc vel buit, oc hafut á. Oc þa mælti Sven Kongr, nu man hier fara Ormurin Langi, verdum

Duces in portu manebant cum Regis Olaf naves præternavigarent; in insula autem duces erant, cum naves æquor fulcarent.

De Navigatione Regis Olaf.

CAP. LXIII.

Hoc ipso die pulcherrima tempestate, duces cum affeclis quibusdam insulam ingressi, videbant ut naves minores præcederent, cumque multæ naves progressæ essent, magna navis & pulcherrima advenit; hanc esse draconem longum jam dicebant, naves ergo adeamus! Comes Ericus respondit; adhuc nobis expectandum, plures magnas naves, quam draconem longum habent. Hanc navim possidebat Styrkarus de Gymtom, quæ erat maxima navis: Præterea Ericus dicebat: maior & splendidiore vobis adparebit Draco longus. Alia de hinc navis magna & bene ornata illis visa, in cujus prora

caput

Hofdingarne lágo i hámbnen þá Rung Olafs Stlepp seglade utan fóre / och voro de þá en holme / och sågo uppá þá flættan för förbi.

Om Konung Olafs segling.

CAP. LXIII.

Denna dagen var flört vadder och Solstijn och gingu Hofdingarne ríttasta máð Foleket uppá holmen / och sågo uppá þurn smá Stleppen seglade föruth; och þá monge Stlepp haddeseglat / sågo de ett floort och wætere Stlepp / och såde de att detta mon wara Drmen Langa / látom of nu fara til Stleppen. Eric Jarl såde: látom of ánn þijða / de hafwa flere Stlepp floora ánn Drmen Langa. Detta stora Stleppet átte Styrkar af Gymtom / och war ded ett myt floort Stlepp. Eric såde; stórrer och bettere lærer eder tættla Drmen Langa wara. De sågo ánda ett store Stlepp och wál tilagat / máð huswud uppá stammen. Þá såde Konung

verdum nu eigi ofseirir. Þá sagdi Eyrikur Jarl; eigi man þetta vera Ormurin Langi, þui ey hafa en farrit þill flór skip þeirra, en mörg eru til. Þetta skip atti frændi Kongs eirn ríjkur máð oc ágetur. Nu verdur á nockur lid, oc þa lá þeir mykit skip fylgla, þá mælti Svein Kongr, nu man hier fara Ormurin Langi. Eyrikur sagdi, þetta er mykit skip oc frjött, en meiri oc ágætligri man yður synast Ormurin langi, sa er Olaf Kongr styrir. Oc þegar eptir fylger annat mykit skip oc frítt oc áttu þessi skip þeir brædur, Hyringur oc Þorgeir. Sedan vard enn lid mykit, adur þeir lá mykit skip oc frítt, med segl blástofud, oc var skip þetta myklo meira en þau er adur hausdu fylgt, þat var skeid, oc eingi hófot á. Þá stóð Sveinn Kongr upp oc mælti; oc glotti vid: bræddur er Olafur Kongr, hann þorir nu ey sygla med hófot á Orminum Langa; fórum nu oc leggiom at honom. Þá mælti Eyrikur Jarl, eigi er hier Olaf Kongr á þessu skipi. Þetta

skip

nung Swen: Hár monn fara Drmen Langa / látom of nu íntet wara forleena. Eric Jarl svarade; íntet ár tættla Drmen Langa / ty íntet hafwa ánn farit alla deras stora Stlepp / och hafwa de monga. Dertta Stleppet átte Konungens Grende / en mechtig och farnám mann. Nu droge fram nágra Stlepp / och sågo de ett floort Stlepp segla / þá såde Konung Swen / hár mon nu fara Drmen Langa. Eric svarade / þetta ár ett floort och wætere Stlepp / menn stórrer och bettere lærer eder synast Drmen Langa / þánn Konung Olaf styrir. Dær effter fólgde ett annat Stlepp floort och sagert / þetta Stleppet átte bróðerna Thorgeyr och Hyringur. Sedan effter en stund sågo dhe ett floort och stórrer Stlepp máð blárandige segel / þetta war stórrer ánn de som fóre hade seglat / dád war en Stuta och íntet huswud þá. Konung Swen stóð upp och såde máð lóhe: Konung Olaf ár rádder / hann stórer nu íntet segla máð huswud þá Drmens framstambu / látom of segla

glá

caput quoque sculptum apparuit. Rex Svenero inquit, hic habemus Draconem Longum, jam nobis moræ non amplius necessaræ. Comes Ericus respondit, hic nequaquam Draconem Longum videmus, nec adhuc omnes grandiores naves illorum præternavigarunt, plurimas quia habent. Hujus navis possessor erat cognatus Regis, vir potens & præclarus. Mox magna iterum navis visa, de qua Rex Svenero hic ergo draco longus navigat? Ad quod Ericus, hæc navis magna & pulchra est, sed præstantior vobis adparebit draco Longus, quam Rex Olaf gubernat: Maxima adhuc & elegantissima navis advenit, quam possidebant fratres Thorgeyrus & Hyringus. Non diu post, pulcherrimam & prioribus majorem navim adspexerunt, cujus carbasa ceruleis radiis interstincta erant: Hæc erat navis oneraria, cujus prora capite carebat: Jam surrexit Rex Svenero, risumque edebat, dicens, timorem Rex Olaf concepit, ut ampli-

E c

ue

skip kenni ec, þui eg hefi þat opt
fied. Þetta skip á Erlingr Skialg-
son af Jadri, oc er betra at leggja
um skaut þessu skipi til orosto. Þeim
dreingiom er þar skipat innan bordz
at sialfir meigum vier þat vita, ef
vier hitum Olaf Kong Tryggvason
at oss er betra skard i flota hans,
en vier mztum þessi skeid. Þa
mælti Olafur Svía Kongur; ey skil-
dum vier nu lædast of miðg at leg-
gia til bardaga vit Olaf Kong,
þó at hann hafi skip stór; þui þat
er su skomm oc neisa, er spy-
riast mann á öll lönd, ef vier lig-
giom hier med nflyandi her, en
hann sigli þiód-leid fyrí utan.
Kastagdi Eyrikur Jarl, Herra, lat
sigla þetta skip: ec seigi þier þessi
tíjdindi, at ey hefur Olaf Kongr
Tryggvason umsiglt, oc þenna dag
man hier Kostur at beriaft vid han.
Nu eru hier margir Hófdingiar sag-
di Eyrikr, oc vænsir mig þeirrar
ridar af þeim, at allir hafi vier ærit
at vinna, adur enn lerti. Oc nu
sia þeir sigla mykit skip, oc mæltu
margir

gia etnos honott. Erikr Jarl swara-
de / intet áhr Konung Dlof på det-
ta Stieppet / tag tildner Stieppet /
ty tag hafwer det ofstafede. Detta
Stieppet áger Erikringer Stialg
soht på Jadre / och áhr bettre
sehta baat effter detta Stieppet / de
menn áhra dår uppå / att wij må då
weta / om wij finnom Dlof Trygg-
vason / áhr of bettre gå tnn i hans
slátta / än att wij mötom denna stu-
tan. Konung Dloft Swertige sade
intet skolom wij fruchtta att stos måd
Konung Dlof fast hann hafwer stora
Stiep; ty dåð áhr en sådan stam och
nisa som spórtas må i alle land / om
wij liggom här måd en o-sfwerwin-
nerlig Rrjggmache och hann seglar
stora wägen Förbij. Gref Erikr
sade / Herre lät detta Stieppet segla:
Jag säger eder de tildender att intet
hafwer Konung Dlof Tryggvason
seglat om / och så i wäl sloß måd ho-
nom i dag. Ansade Erikr; här ära
monga Hófdingar / och wänter jag
starpe sehtande af dem / och alla dem
hafwa wij swärt att wi tina tman dåð
lyctas

margir, furdu mykit skip; er þetta,
er nu siglir, oc þetta man vera Or-
murin langi. Eigi vill Eyrikr Jarl
nu beriaft oc hefna fódur síns. Oc
vit þetta stendur Eyrikr Jarl upp,
reidur miðk, oc bidur þa ganga til
skipanna, oc telur þat van, at
Donum skal eygi uleidara at beriaft
enn honom oc hans mönnum. Oc
nu vard en á hlið miðk langt adur
þeir sia sigla þriu skip, oc öll stór,
oc var þó eitt myklomest, oc haf-
di þat dreka haufud gyld. Oc
nu mæla allir at Jarlin hafi sat sagt,
oc her fer nu Ormurin Langi.
Eyrikur Jarl svaradi oc sagdi at
eigi veri þad Ormurin Langi.
Oc bidur þa þó til leggja, ef þeir
vilia, oc reina þat. Þa tok Sig-
valdi Jarl skeid eina, oc fór ut til
skipanna, oc skióra upp hvitan skyl-
di, þui at þat var fridmark, hi-
nir lada seglum oc biðja. Oc
þetta hit mykla skip hiet Tra-
nin, þui styrði þorkell Nefia,
frendi Kongs. Spurdu þeir þá
Sigvald

lyctas. Nu see þe áter ett stort Stiep/
och sade monge; grusweligt stóort
Stiepp á þetta som nu seglar / och
mon þetta wara Drmen Longa.
Erikr Jarl vill nu intet sloß och hem-
nas sin Fader. Wið þetta stod
Gref Erikr upp nog wred / och bad
dem gå til Stieppen och sade dåð wara
wán / att dem Danstom skall intet
blifwa bettre till sehta än honom och
hans mánn. Och effter ánnu en
stund sågo dhe segla tre Stiep /
alla stora / doch war det ena
albra stórt / och war dår uppå för-
gyldt drakehufud. Alla sade nu att
Grefwen hade sagt sandt / och þar fa-
rer nu Drmen Longa. Erikr Jarl
swarade och sade / att intet wore þetta
Drmen Longa / och bad dem leggja
till och prófwa om de så wille. Sig-
wald Jarl tog en stuta / satte upp en-
hwißh stóld / som war freids merket /
och for til Stieppen / de andre
drogo nlið seglen och biðade. Detta
stóora Stieppet war Tranan / deð
styrði Konungens Frende Thorfil
Nefia.

us non audeat, capite draconem longum ornatum habere: eamus contra illum. Co-
mes Ericus inquit, huic navi Rex Olaus minime inest. Hanc navim sæpius vidi: possi-
det illam Erlingus Scialgi filius de Jadri; nobisque consultissimum si hæc abiverit, ejus-
modi enim viri illi navi insunt, ut pro certo affirmare possim quod si nobis contingat
cum Olao congregi, multo nobis commodius classem illius adgredi; si hæc navis lon-
ge remota fuerit. Rex Sveonum Olaus dicebat: metu aliquo ne disvadeamur adversus
Regem Olaus contendere, quamvis magna navigia habeat; maximo quia pudori &
opprobrio nobis esset, si in perigrinis terris referretur; nos hic quiescere cum exerci-
tu insuperabili, nec ausos fuisse illius iter impedire. Comes Ericus respondit: fac
cursum tuum hæc navis habeat: ego enim vobis hoc pro certo referre possum, Regem
Olaus Tryggvasonium nondum nos prætervectum; hacque ipsa die, pugnandi vobis sa-
cultas cum illo, exhibebitur. Addiditque Ericus: sunt ab altera parte plurimi nobilissi-
mi

miduces, quos superare nobis difficillimum. Mox magnam navim videre licuit, de qua
multorum sermo: maxima hæc navis est quæ jam præternavigat, quam sine dubio
Draconem longum esse existimamus. Pugnandi audacia Comes Ericus destituitur, nec
vindictam patris occisi sumere confidit. Hinc Comes Ericus iram concepit, surrexit-
que, utque naves adirent rogavit; dicens Danis nequaquam majorem animum ad pug-
nam suppediturum, quam sibi & suis militibus. Interfecto jam tempore aliquo, tres
adparuerunt naves omnes magnæ, cæteris tamen una præstabat, cujus & antennæ Dra-
conis caput præfixum erat. Omnes jam adfirmabant, Comitum Ericum vera locutum.
Draconem Longum prius non prætervectum: Comes Ericus inquit, neque hic Dra-
conem Longum videtis, has tamen ut adirent petebat, & ipsis vires suas experiri placu-
erit. Comes Sigvaldus sumpta navi oneraria, & vexillo albo erecto, pacis signo, ad
illas perrexit. Illi velis demissis adventum illius præstolabantur. Hæc magna navis
Tranan nominabatur, quam rex cognatus Regis Thorcilus Nefia. Ab his inter-
rogatus

Sigvalda Jarl, hver tíjdindi hann kynni segja? hann lefði kunna að segja, að viðræði væri sett fyrir Ólaf Kong. Nu láta þeir Þorkell síðra skipinn og bjóða, og vilja nú eyundað fara. Nu sá þeir Konungarnir að sigla þriðju skip, og er eitt myklu mest og þar á dreka höfud gyld. Önnu mátti margir; furðu myklu skip er Ormurin Langi, eckert skip í Veröld man vera þú líkt, að segurð eða vexti, og mykil rauðu er í at lata gera slíkt skip. Þá mælti Sveinn Kongr; hátt man Ormurin Langi bera mig í queld, og honum skal ek styra aður sol setizk. Hann heyrir nú á lidit at buast. Þá mælti Eyrikur Jarl, og hófva at fáir men heyrdo, hó at ecki skip hefði Ólaf Kongr meita en nu meigo þeir sá þá myndi Sveinn Kongr vit einfaman Dana her, aldrei þessu skipi styra. Sigvaldi mælti at þeir skyldu lada seglunum, og leggja undir holmin; kallar hann betur standa vedrit, at fara land halt með

Þessa. Þessa spurde Gref Stigvald hvar eiddendur hann funde segja? hann sáde at lístige annslag voro sette fyrir Konung Ólaf. Þhorttel lát lágla tilssammans Stieppen och bidde / vilstandes innet fara undan. Konungarne sáde nu at trí Stiepp seglade / ett var af dem störst och dár uppá förgylbt drake hufvudd. Nu sáde monga / skreckeligte stort Stiepp ár Drömen Longa / innet Stiepp i Wärliden mon wara deß lifte / till sägerhee och stoorleek / och mycke proof áhr utt att láta síðra sádant Stiepp. Konung Swen sáde / högt mon Drömen Longa bára mig affron / och skal tag styra þenon innan. Solen går nýd. Erich Jarl sáde / doct att fá mánn hörde : fast Konung Ólaf innet hade något Stiepp mára án i nu see / då lærer aldriß Konung Swen mád allena Dansta hárens framgong fá styra detta Stieppet. Stigvald sáde att de skulle draga thopa seglen och lágla under holman : sáde hann wáðret bettre liggla utt / em de fara síðra mád landet / mád de stóra Stiepp

pen?

med stór skip, og byr ljettu. Þeir gjöra súa, heimtaft undir holmin. Þetta mikla skip hiet Ormurin skammi. Öc þá leid ey helmingur einrar tíjdar aður enn Kongar, og alt lidit sá þriðju skip dill stór, og eptir þeim skipum aukur i hafit, var at sá sem gull eitt lagi og er nalgadist, súa at sá mætti. Þá voro þar dreka hufut agerleg, og skjna med mykilli byrti, og langt var at bjóða, aður en fram kom annar stafti, og var þetta skip buit alt med gulli oc sylfri. Nu horfðu hier allir á þetta hid mykla skip er fram rendi, og þotti dillom mykil undur hverfu laung stund aður var en þeir læi skotastafnin. Þá mælti Eyrikur Jarl, standit nu upp; þú nu karfeigi at þræta hvert Ormurin Langi man sigla, og þar megu þeir nu þetta Ólaf Kong Tryggvason. Nu þangnudu margir, og vard þeim ötti mikill at þessu hino mykla skipi: Hræddist nu margur her, vit ánu bana. Öc enn mælti Eyrikur Jarl,

þen / då de hafwa listen bör / de glordes så och samblades under kolmen. Þetta stóra Stieppet het Drömen dan stectre. Och då lifde war innet fyllest en half stund / ságo Konungarne och allesamman trí helt stóra Stiepp / och effter de Stieppen. Öfter i hafwet war till see som guld störe / och når dåð kom nærmare så att de wäl funde see / då war dærpå síðna Drake hufvunden och stien dåð mád myckin glantz och war lengle till att bjóða innan framkom. dán andra stambnen / och war þetta Stieppet alt bepryðt máð guld och stíswer. Alla ságo nu þá þetta stóra Stieppet som framrände / och rystes allom myckit under / att så leng stund war innan de ságo baatstambnen. Gref Erich sáde / stán nu upp / nu behöfves innet lengre træta om hwar Drömen lánnga seglar / och dár tunna i nu sinna Konung Ólaf Tryggwa Son. Monga rystnade wíð þetta / och singo en skreck af þetta mycke stóra Stieppet. Monga ráðdes och nu þár sin döðstund. Och ánu sáde Gref

rogatus Comes Sigvaldus, quid novi adportaret; Retulit infidias Regi Olao structas esse. Thorcellus cum navibus ergo remansit. Illico tres naves adpropinquant; inter quas una immensæ magnitudinis erat, in qua deauratum Draconis caput. Multi jam loquebantur; admirantæ magnitudinis Draco longus est, nec in universo Mundo parem sibi habet; tam qua pulchritudinem quam magnitudinem, nobilissimi quippe animi inditum. Rex Sveno inquit, hac vespere Dracone Longo magnifice vehar, illamque navim ante solis occasum gubernabo. Comes Ericus respondit, ut tamen à paucis audiretur: Quamvis nullam præter has naves Rex Olaf habeat, quam quas videtis; Rex tamen Sveno, solo cum Danico exercitu, hanc nunquam superet. Comes Sigvaldus auctor erat, ut contra hæc velis insulæ ulteriora adnavigarent; dicebat quippe tum vento meliori illos fruturos cum magnis navibus, quoniam venti acres jam non flarent.

flarent. Hæc navis Draco minor nominabatur. Vix dimidia præterierat hora, cum Reges & omnis exercitus adhuc tres maximas naves viderent, post quas ad orientalem maris partem, videbatur quasi multitudo auri pelago innatare, cui cum adpropinquaret, vix contra tueri poterant. Hic erant Draconis capita præstantissima, quæ splendorem maximum edebant, diuque erat prius quam puppim adspicerent. Hæc navis auro & argento ornata erat. Omnes hanc maximam navim intuebantur; miraculose res digna æstimata, quod diu esset, priusquam puppim adspicere liceret. Comes Ericus inquit; jam parati estote, nullum enim dubium, quin hic Draconem Longum navigare videatis. ubi etiam Regem Olafum Tryggvasonium reperiundi facultas. Plurimi tunc silentio pressi, timor enim ex magnitudine huius navis conceperunt. Comes tamen Ericus inquit; decentissima hæc navis Regi Olaf existit, quantum enim

Jarl, Makligt er Olafi Kongi þetta skip, sua midk sem hann ber af odrum Kongum, sua midk ber oc þetta skip af öllum öðrum skipum. Oc er Olafur Kongr sier at lid hans hefur lagt undir holmin, þá þikir honum líklegt, at þeir myni spurt hafa nokkur vandræði: vendir hann oc þessum skipum undir holmin, oc lada seglum. Sigvaldi Jarl skytur skeid síni inn at holminum i moti þeim Kongunum, oc nu sagdu þeir þessu midk höfðingi allir saman, er þeir síá Olaf Kong koma i umfatur sínar. Gera þeir nu luti hver fyrst skal at leggja Olafi kongi með sínu liti, þui at allir ginnast þeir til Ríkis hans, oc kom upp lutur Sveins Kongs. Latur hann þá búa sextige skip til orösto oc skipar nu liti sínu oc let bera merki fyrir sier.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LXIV.

Olafur Kongr spurdi lid sitt hvi þeir sigldi ey? þeir saugdu hver lauk til var, oc badu hann slíja. Hann svarar þeim víst vil ec ey slíja

ille alijs Regibus Nobilior, tantum & navis hæc alijs præstat. Rex Olaus cum videret, naves suas insulæ applicuisse, cogitabat aliquid suis innotuisse, ad insulam quoque flexit, velaque demisit. Comes Sigvaldus etiam navi sua ad insulam derexit, adque Reges & ceteros duces venit, quibus omnibus jam acceptissimus, quod viderent Regem Olavum in insidias suas pertractum. Jam sorte experiebantur, quis Regem Olavum primo suis copiis adgrederetur. Omnibus quia summa cupido inceserat Regno ipsius potiundi. Sorte aurem huic rei Rex Sveno destinatus. Qui ad prælium mox sexaginta naves eduxit, copias ordinavit, vexillumque suum erexit.

Gref Erth / elánligt áhr Konung Dlof þetta Stleppet / så mycke som hann áhr förmeer än andra Konungar / så áhr þetta Stleppet förmeer än andra Stlepp. Nár Konung Dlof sag att hans mannskap hade lagt till holmen / då tyckte hann listligt att de monde hafva sporde något / wände och dessa Stleppen under holmen och lät stryka seglen. Stigwald Jarl rände nu mäd sin fluta inn áhr holmen till Konungarna och wore nu höfðingarne allesammans nog glade / där de sågo Konung Dlof kommit i deras försät. Och fastade nu lott / hvem först skulle lägga emot Konung Dlof mäd sitt mannskap / ty att allesammans hade begärslaget till hans Riste / och kom lotten på Konung Swen. Där hann då reda sexte Stlep till slag / förordnade sitt Golt och lät sätta upp sin fana för sig.

Om Konung Dlof.

CAP. LXIV.

Konung Dlof sporde sina menn hvar före de seglade till? De sade orsaken / och bodo honom slí. Hann svarade dem / förwist will tag aldri slí /

CAP.

slíja, þui at heldur ginumk ek at berast: þui at eig er lá rettur Kongur, er hann slíur vinni sína fyrir rællu sakir. Oc er Olafur Kongr sier oc hans menn at þeir ero sviknir oc allur síör innan ad þeim var þaktur af her-skipum, enn Olafur Kongr hafdi þá litit lid til orösto. Sva lagdi Hallfrodur, er lidit var fra honom sigt:

1 6 7 13 14
Þar hyck víst til miok mistu,
2 3 4 5
Mörg drott kom á flotta,
8 9 10 11 12
Gram hann ergunni fræmði
15 16 17
Geingis, frænskra dreingia,
18 20 21 22 25
Næfur va einn við Jofra
19 23 24
Allvaldur tua snialla.
31 32 30 31 35
Frægr er til slíks at-leigia
34 26 29 27 28
Gpur, oc Jarl hinn Þridia.

223
slí / ty heller ástundar tag att flöf / och aldri áhr dán ráttur Konung som slíur sör sine öwänner / sör reddhuga flöf. Nu sag Konungen och hans Golt sig wara swisene / och att all síön war innan ifron öfwereste mäd Ríngi-Stlep / menn Dlof hade slíjet Golt till stríða mäd. Så sade Hallfrodur då mannskapet war seglat ifron honom.

Nár mycke Golt drefs på flötten / troor tag dán Konungen som skarpt strídde / till flöraf-satnad de Trondhemiska menn / bles nu borta dán mycke förnámme som flogs emot twenne meckliga Konungar och en Jarl, hwíttet mäd beröm má ihug-tommas.

Vi Rex Olaus se ad pugnam præparaverit.

CAP. LXIV.

Rex Olaus suos interrogavit, quare navigationem intermitterent? Illi causam retulerunt, petentes ut sibi fuga consulcret: verum respondit, fugam certe capescere nolo, quin pugnae potius avidus sum: Rex legitimus quia nequaquam est, qui metu inimicos suos fugit. Rex tamen Olaus & illius socij se in insidias perductos videbant, & mare totum adversus navibus bellicis stratum, sibi vero parvas vires ad tantas res adgrediendas suppetere: sic dicebat Hallfrodus cum maxima pars navium abivisset: &c. vide explicationem capituli in Notis ad hoc caput.

Jam

Nu ridlast lid þeirra Konganna.
Fer nu í einn staft Dana her, enn
í annan staft Svía her. Eyrikr
Jarl byllt í Þridia staft með sin her.
Þá mælti til Olafs Kongs ein vitur
maður Þorkell Dydrill; Herra
lagði hann, hler er mykill her oc
ofurefli lidz; drögum upp segl
vor, oc siglum ut a haf eptir hdi voro
Er þat eingum manni bleidi at hann
ætli hóf fyrí sier oc sinom mdu-
num. Þá mælti Olafur Kongr;
leggít samann skipin oc herklædist
menn, oc bregðit sverdunum:
eckí skal a flótra hyggia; þetta ord
vattar Hallfródur sua:

4 3 2 1 5 10
Geta skal mals þess er mæla
6 14 15 16
Menn at vopna-sennu
12 11 13
Dolga-fangs vit dreingi
8 9 7
Dáð, dólgaann gram quáko:
19 17 23
Bad-at her tryggvann hyggia
18 10 21
Hneckir sína recka
24 29 25 26
Þess lífa Þiodar hressar
27 28 29
Þrottar ord a flótra.

Jam dissoluebantur Regni copiae. Ad unam partem Danorum exercitus tendebat, ad alteram Sveonum. Comes Ericus quoque cum suis ab illis discessit. Regem Olavum hoc tempore vir quidam prudens, Thoreillus Dydrill dictus, allocutus est: Mi Domine dicebat: Contra nos exercitus insuperabilis venit, quare vela ventis danda existimo, ut Nostros qui praeverunt consequamur. Nemini hoc opprobrio vertendum, si quod suus & suorum vires superare viderit evitare conaverit. Rex Olavus respondit, naves navibus jun-gite, arma capite mei socij & gladios evaginate: nequaquam de fuga cogitandum. Haec verba sic restans est Hallfródur; vide Notae.

Rex

Nu bestu síg Rottungarnes mannskap
foor Dansta háren på ett ställe / på
ett annat dån Swenska; på treidte
síðan reddu sig Erikr Jarl mæd sin hár.
Nu sáde til Rottung Olaf en rólfs
mann Thorkell Dydrill; Herre hár ár
en stor Krigg; mæche och alt förmý-
ett manskap emot oss / látom oss nu
draga upp seglen och segla ut på hafvet
effter de wára: dáð ár ingom manne
ett blýgsel att hann seer sin höfwa /
hwar hann och hans menn kunna ut-
rätta. Rottung Olaf sáde / leggja
sáminan Stieppen mína menn / taga
edra hárs kláder på och dragen swár-
den: íntet stu wíj ráðstá på rádda-
þuga: þessa ord wíttmar Þallfródur sá:

Þáð skal nu þugtommas / som
menn seya / dån behtáreade och
þugde þrydda Rottungen / som
íntet ráðde sína swánnar ástas /
ett sína modlga Krigg; menn raa-
las / dá de stulle secha och taga
emot swánnerna. Hann bad sí-
na Ríempar íntet ráðstá på
flychten / hwíste tappre ord ánn
áre í mínnat.

Olafur Kongur skipaði nu lídi síno
oc latur víggýrdia skipin oc mælti
sua, at á sítt bord legði Orminum
Langa Tranan, oc Ormurinn Skam-
mi, oc teingia síðan öll saman. Þá
mælti stafnbui Olafs Kongs, nefna
sumer Vikar, en sumir öll hinn Rau-
da: hann spyr Kongin hvert Ormurin
Longi skal hui leingra fram taka, ur
teingslunum enn onnur skip, sem han
var leingri ger: Olafur Kongur svarar,
hvi var hann leingri ger enn onnur
skip ad hann skyldi leingra fram leg-
gia, þá mælti stafnbui, avint man þá-
um laugsin herra, oc at vilso mun þar
kostur bardagans. Þá mælti Kongur,
ec vilfa eigi at ec ætta stafnbui
þædi raudan oc ragan, oc hui let ek
han gera meiri öðrum skipum, at
ek vildi hann væri hui andzerri
í oroston, sem hann er vegligri
í siglingunni, enn onnur skipinn.
Þó mælti stafnbui af reidi til
Olafs Kongs, byggit sua fyrir yðar
tygn herra, at ey síni þier mier þaki
vit at veria lyptingena enn eg skal
framstafnin. Þá varð Kongur miok
reidur,

Rottung Olaf stelte nu sítt mannskap
í ordning och lét binda samman Stip-
pen till stríði; och befalte att på det-
ena bordet om Ormen Langa skulle
läggas Tranan / och på andra Or-
men steckre / och sedan bindas alle-
sammans ihopa mæd hwar andra.
Dá sáde Rottung Olafs stafnbui
(sombliga seya ded war Wítar / som-
bliga Wít den Róða) och frágade
Rottungen om Ormen Langa stal-
liggja lángru frambundin án de an-
ra stieppen / sásom hann war léngru
glord? Rottung Olaf svarade / dár
fóre ár hann lángru glord án de
andra Stieppen / att hann stal lig-
gja léngru fram. Stafnbui (dån
som wártur framstafnin) sáde swár-
blísswer dá på fremsta delen Herre /
och wíserlígen lærer dár blísswa hárs
þessa stríðen. Rottungen svarade /
tag wíste íntet att tag háde en stafn-
bui / både róðan och ráððan / och
dárfore lét taggiera hénom större án
de andra Stieppen / att hann stulle
wara sá myctit mæra funbaar í strí-
ðer / som hann ár förmébligare í
seglin-

Rex Olavus copias jam suas ordinabat, navesque colligari precepit, dicens quod uni lateri Draconis Longi, jungeretur navis Tranan, alteri vero Draco minor, omnesque dein ligamenti copularentur. Proreta Regis Olai interrogavit (quem quidam Vicarum nomi-
nant alij autem Vilsum Rufum) Regem, an Draco Longus ceteris navibus emineret,
quia longior structa esset? Rex Olavus respondit? ideo longior facta est alijs navibus ut
longius emineat: difficultas ergo magna Domine in prora existet, ubi certe maxima
pugna futura. Nesciebam inquit Rex, me habere proretam & rufum & timidum,
cum hanc navim alijs navibus majorem strui curavi, volebam enim ut tanto in prae-
ij conspectior alijs esset, quanto alijs navigando praestaret. Proreta iratus, Regi

F f

Olaf

reidur, oc vildi skjöta til hans spjóti. Þa mælti itafnbuinn; skóðe þangat Herra, sem mjer er þórfin, ecki hafi þier ofmarga lidvitzlo mennina. Sumir seigia þriá verit hafa itafnbua Olafs Kongs, oc voro allir sterkir, var eirn Vlfur hin Raudi, annar Vikar, þridie Hyrningur; oc þat vilia flestir seigia at Vlfur hafi þessi ord mælt vit Kongin. Oc i þann tíma sá me nn at skip rendi akafliga mykit at lipungunni á Orminum Langa, oc rendi af sudur æt, þat var sextantessa, oc geck madur ut itafninum, oc taladi vit Olof Kong, med okunnari tungu, oc sua mælti Kongur i moti, at Nordmenn skjldo eigi: Oc er þeir hófdu talar um ríjd þa fóro þeir til landz oc voro þar allan dagin, medan bardægin var, oc letu fljóta skipinn um atkeri. Oc er þeir voro i brutto, spurdo menn Kongs hverrer þeir menn væri, er vit hann hefdu talar? hann sagdi þeir væri okunnir menn oc komner af Vinlandi. Þessir

Olo respondit: de tua eminentia cogita Domine, ne minori animo in puppi defendenda utaris, quam ego proram. Hinc Rex maxime irritatus, habita illum transfigere cogitavit. Proreta dicebat, habita Tuam illum mitte, ubi utiliore ictum fore credideris, auxilios quia nimis multos non habes. Quidam referunt Regem Olavum tres proretas habuisse, qui singuli robore multo præstabant. Unus illorum erat Vlfur Ruffus, alter Vikar, tertius Hyringus: multi autem pro certo credunt, ejusmodi sermonem Regem & Vlfum intercessisse. Hoc ipso momento navis maxima, puppim Draconis Longi adibat, ex meridionali parte advenerat, eratque navis sedecim remorum à qualibet latere. In prora stabat vir, qui cum Rege Olao loquutus peregrino sermone, quali & Rex respondit, ut Norrighi verba illorum non perciperent: Cum verba pauca illos intercessissent litus ad remigabant, ibique tota illa die qua prælium est manebant.

seglíngen án þe andra. Stasnbuon svarade Konung Olof máð wreðe. Þáncstien sá ein eðer hóghet Herre / att íctte mera wánda rygen til / dá í skola wária baastfamn / án lag dá tag wártier Framstaben. Konungen blef myctte onder / och wille stluta spíutet i bonom. Stasnbuon sáde; stluta díst Herre som mera behóswes / íntet hafwa í för myctin hídálp. Somblíga seya Konung Olof; haffet íst Stasnbuon / och woro de alla starcta. En war Bíf-róðe / andra Bístar / trídle Hyrningur / och dáð wíllta mesta-defen seya / att Bíf hafwer detta talat máð Konungen. Nátt í denna stundenságo de ett myctit stort Stiepp ránnu til baastfamn þá Ormenlonga, dáð kom suber ífron / dáð war máð sexton áðrar þa hwart borb / en mann gíct fram í stamnen och taalade máð Konung Olof þa fremmande máhl / Konungen taalte och sáledes dáð emot att de Norsta íntet fórstogo: Och dá de hade taalat nágon stund / dá fór hann til landz och war dáð hecla dagen máðan slaget påstod / och lát sitt Stiepp lúgla för

þessir hófðingiar fíorir: Kongar tveir oc tveir Jarlar, leggja til orosto vit Olaf Kong, oc er Sgvalda líjt vidgetid orostona, enn þo seigir Skuli Þorsteinson i flocki þeim er hann orti um orostor, at han war þar:

² ¹ ⁴ ⁵
Fylgda ek Frija-dolgi
¹² ¹¹ ³ ⁸ ⁹ ¹⁰
Fek ek ungur þar er líðir sungo,
³⁹ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵
Nu fíður öld at ek eldumk
¹³ ⁶ ⁷
Aldur-bot oc Sigvalda:
¹⁴ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²²
þá er til motz vit móti
²¹ ²³ ²⁵ ²⁴
Malm-þingz i dyn hialma
²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹
Sukur fyrí Svólþrar mynni
¹⁷ ¹⁶ ¹⁵
Sar-lauk roðin þarum.

Fru þu er Sveinn Kongr helt til
bardaga vit Olaf Kong.

CAP. LXV

Nústier Olafur Kongur settia i
moti sjer fylking til bardaga
buna

manebant, ancoris navim tenentes: cum discessissent interrogabant Regis socii: quinam fuissent, cum quibus sermonem habuisset? Ille ignotos esse dicebat, deque Vindlandia advenisse.

Hi quatuor Duces duo Reger & duo Comites bello Regem Olavum adorti. De Comite Sigvaldo quod prælio interfuerit, haud memoratum est. Sculo vero Thorstani memoriae prodit in carminibus, quæ de præliis composuerat, illum quoque adfuisse; vide Notæ ad hoc caput.

för ándar: Náð hann war borta spor. de Konungens mánn hwílla de wore som máð bonom hade talar? hann sáde díst wara fremmande mánn / sombrá frá Wánden.

Þesse fyra hófðingar / två Konungar och två Grefwar / begynne nu stríðen emot Konung Olof / doct ár lístet taalat om Sigwald Jarl ut stríðen / Eistwál ságer Stule Þorsten Son urht de wíssor han glorde om stríðer / att hann war dáð:

Þnger war tag dán tíðen / dá tag sólge Friðfarnas ówánn / Konung Olof Þryggwason och Jarlen Sigwald til stríðz. Behóte doct lístwet / dáð wí til stríðz och slachting borom blodiga Ewárden / och dáð Kríggz-tygen stíene och língade ut óns Ewoldurs sund Wenn kommer tag nu / hwíllte alla mertia / uppá hós áðer.

Huru Konung Ewán begynne
stríðen mot Konung Olof

CAP. LXV.

Konung Olof sá nu Kríggz háð
komma emot sjer rustader til stríðz
och

hana; og spyr Kongr fyr hveriom
höfþingia þar se merki borit? ho-
num var svarat, at fyr Sveini Kon-
gi voro þar merki borin. Þá mæl-
ti Olafr Kongr: Eigi myno sko-
gar geitornar of yfir-stijga, þui
at Danir hafa geita hug, oc eigi
skulum vier ottast þad lid, þui
at aldri hafa Danir enn sigur haft,
ef þeir hafa barist á skipum. Oc
er þyri Drottning heyrði þetta,
þá vart hun vit hrygg. Oc er
Kongr beirdi þat, þá leiddi han
hana undir þillor nidur, oc let
bua um hana vel med skioldborg
oc sterkum hlífum. Hann mælti
til hennar, ecki er nu at gráta,
þui at i dag skal eg heimta tanfied-
þitt, þat er þu eignadilt af broder
þinom. Kongurinn var i raudum
fjilki kyrtli, sua faugrum sem rosa
væri, oc þar yfir utan skeipti hann
brynio, oc stóð hana i hþingio:
oc eptir þat quado vid ludrar um
allan herin.

Dana.

och frágade hann fór hvíllendern
Höfþinginn merktet var burt? ho-
nom blef svarat at fór Konung
Sven bars merktet. Þá sáde Ko-
nung Dlof: Innet mon skog glet-
terna of öfvervinnu i ry de Dan-
ska hafva geitmod / och det mansto-
pet skolum wi innet fruchtia of före/
ry aldri hafva de Danska an sáde
seger till sigs. När nu Drottning
Eyr hördede detta/dá blef hon förfrest
hvíllet dá Konungen hördede / dá led-
de hann hanne under öfverloppet/
och lät laga om hanne mäd sköldborg
och stark värn. Hann sáde äth ben-
ne; innet må du nu gráta / ry i dag
skal tag hempta de penningar dig láf-
wades. dá tenderna woro wuxna
(cannste) hvílladig bör af din broder
láfswade. Konungen hade uppå-sigen
röd silfseftortil / så skön som dhed
hade wäriten roos / och utan på dan-
kastade hann pantsar skiertan och stod
i baak-stammen: och efter detta blá-
stes upp ludrarna i hela haren.

Konun.

¶ Rex. Sveno, Regem Olauum bello aggressus est.

CAP. LXV.

Videbat hoc tempore Rex Olau copias adventare; ad prælium paratas; inero-
gavitque suos, ejus Ducis signum esset, quod cohorti præferretur? Illi res-
ponderunt Regis Svenonis esse. Rex Olau inquit, sylvestres capræ nos minime
superabunt, Dani quia animo caprino præditi sunt, has copias haud quaquam metui-
amus; Dani siquidem bello navali nunquam victores existerunt. Hoc cum Regina
Tyra audivisset, horrore maximo percussa est. Quod Rex cum rescivisset, illam infra
tabulata deduxit, ordinavitque viros cum clypeis circa illam: illam quoque allocutus
ne lacrymes inquit, hodie dona dentibus excretis à fratre Tuo Tibi promissa, exposcam;
Rex toga sericia rubra indutus erat, quæ pulcherrima tanquam rosa adparebat, super
illam lorica habebat, inque puppi stabat. Deinde in agminibus tubæ (ludi Virgil.
nostri) in stabantur.

Rex.

Dana Kongr leggir nú at skipum
Olafs Kongs, oc feck ecki meira
adgiort, enn rodit hin yfsta skip:
oc af þór skipum þeim er Kongr
ætti skorti eigi harða skothrid, oc
verda Dana Kongs menn mikla sa-
rir, enn sumer drepner. Enn þó
at sua væri kallat, at Svein Kon-
gur legdi fyrst at, þá var þó sko-
rit af skipum Svía Kongs: oc sua
Jarls skipum, þui at þeir lau sua
nær, at vel mætti skiora á þeirra
skip. Nu bordust þeir leingi oc
veitir Danum þungt: Oc er þeir
höfðu leingi barditt, oc Danir ur-
vænto stór sigurs, enn voro mikla
þreitir, þa hurfu þeir frá oc
höfðu larit marga menn. Oc
hurfu þeir nu frá med listin
ordz-tit, sem Olafr Kongr gat
till.

*Nú leggur Svía Kongur til
oroffo.*

CAP. LXVI.

O er þeir hurfu frá, þá leggir at
Svía Kongr med sextijæ skipa
oc er valit lid hans mioc, allir hinar
sterkustu.

Rex Daniæ jam Regis Olai naves aggressus est, sed nihil quidquam amplius effice-
re potuit, quam unius navis nautas delere. De majoribus Regis navibus vehementia
magna, tela missa sunt; unde Regis Daniæ milites multi vulnerati, quidam occisi.
Et quamvis relatum sit Regem Svenonem prælium intulisse, è Regis Sveoniæ ta-
men navibus quam Comitibus quoque, jacula missa sunt: Ita enim prope alteris se ad-
plicuerant, ut ex illorum navibus jaculari pariter posset. pugnam diu sustinuerunt,
quæ Danis tandem gravis visa. Longe cum pugnassent & Dani de victoria despe-
rarent, lassitudineque gravarentur, abutim parantur, multis suis desideratis. Exi-
gua autem cum laude abiverunt Rex enim Olau fortit utique aliquos illos polluisse, di-
cere non poterat.

F f 3.

CAP.

Konungen i Danmark lade nu till
Konung Olofs Skiepp / och kunde
innet mera utdratta än afryda då
yttersta Skieppet. Dithaf skoor-
Skieppen som Konungen ätte / fatta-
des innet skarpt stutande / of blef-
we Konungens menn i Danmark
nog sära och fömliga drepna. Och
ehuruwäl så war sagt att Konung
Sven begynte först striden / så war
dåd dock så wäl stutit af Konungens
i Swärlige Skiepp / så och Jarlens /
en de lägo så när att dhe wäl kunde
stutas af deras Skiepp. De stridde
nu lengte och föll då dem Danskom
tunge. Och då de lengte hade stridde
och de Danska innet kunde wänta sig
någou seger / och woro de nu nog
trötta / lade de ifron och hade mist
mang man: De lade ifron mäd listet
beröm: som Konung Olof kunde
dem gifwa:

*Nu begynte Konungen i
Swärlige striden.*

CAP. LXVI.

När de lade ifron / då lade Ko-
nungen i Swerige till mäd sex-
te Skiepp / och hade hann mycket ut-
wält

sterkustu oc agjeta vel buner. Olafur Kongur Tryggvason spyr fyr hveriom þar seo merki borinn? Honum var sagt at Olafur Svía Kongr ætti merki þau, oc ætlar han at beriaft vit ydur. Kongr mælti auðveldara man Svía verða oc blijdara, at fleikia blot-koppa sína innan, enn ganga uppa Ormin Langa, undir vapn var oc hriðda skipin undir oss, oc þess vœntir mik, at ecki þursum vier att ottaft hrossaturnar. Nu leggja þeir at fast, oc let Noregs Kongr teingia á sitt bord hvart Orminum langa, Ormin skamina oc Tranan, enn þu er sagt þa er Danir hurfu frá, at menn Olafs Kongsfora af hinom minnu skipinum, oc á hin stærri, enn þeir er fyrir voro, toko med þöckum vit þeim, oc vard nu hin hardasta oröfta med þeim naufnum. Leggja Svíar hart at framman um stafnin, enn Olafs Noregs Kongs menn, vita

harda

þvást mannfap / alla voro de starfa och myckit wål bewäpnade. Konung Olof Tryggvason spurde / för hwem merket var burit? honom blef swarat att Konung Olof i Sverige ätte detta merket / och sœnder hann sloß med eder. Konungen swarade / lättare lærer dåð falla dem Swenstom / och behagligare at fleckta sina offer, toppar innan / än gå uppå Drmen longa / emor wår wapn och röðla Stieppen under oss; och wånter lag mig dåð / att intet hastwom wi be- hof fruchtta hæfte-átarne: de lágga skarpt till / och lár Norßka Konun- gen blinda till hwardera bordet på Drmen longa / Drmen stærre och Tranan. Sådhr och sagt / att då de Danste weete ifron / då fore Konung Olofs mánn aff de mindre Stieppen och uppå de större / menn de som förr woro där uppå / togo måð tact emor dem / och blef nu en starkast strid emellanampnarna. De Swånste lade skarpt áh framman

om

Ps Rex Sveonum pugnam orsus sit.

CAP. LXVI.

Hic cum discessissent, Sveonum Rex cum sexaginta navibus advenit. Habebat ille milites strenuos, omnes quippe robore plurimo præditi & bene armati. Cuius jam signum præferretur, Rex Olaus Tryggvasonius quæsit? Illi respondebatur, Regis Sveonum Olai hoc, signum esse, cui quoque in animo tecum congredi. Rex respondebat, Sveonibus facilius fore credo, multoque exoptatius, sacrificiorum suorum lebetes desibare, quam Draconem longum ascendere nobis defendentibus; nobisque & nostris navibus aliquid officere. Spes quoniam mihi, epiphagos nobis non timendos. Hi strenue adgredebantur: Ab utraque autem latere Draconis longi, adplicata erat navis Tranan & Draco minor: Sed relatum est cum Dani discessissent, quod Regis Olai milites minoribus navibus relictis, maiores ingrediebantur, illis qui prius inerant acceptissimi: Ambo autem Olai acerrime dimicaverunt. Proas acri-

161

harda skot.ríjd. Oc er þeir höfdu leingi barist þá voro eidd skip Svía Kongs áttan saman. Oc nú flydu enn Noregs Kongs menn af hinom stærri skipunum oc á Ormin, oc leitudu þangat hialparennar at forða lifino. Þui at Ormurin var myklu lengri oc borthærri en þannur skipin, oc var þar gott vigi sem Kastali væri, en þu agerdist mykill fioldi manna á Orminum Langa, at varla matto þeir men er vapn færir voro, vega fyrir þróginni. Oc er Svía Kongr sá marga menn sína drepna oc þó síðda lárt, þa síndisc honom at leggja frá. Þui at lid hans var þritt miðk. Enn Eyrikur Jarl oc hans lid lögur i skotmali sífellu, á skip Noregs Kongs, þo at hinna síe mior vidgerid, oc allur almugin, bæði Dana Kongs oc Svía Kongs lögur jafnan i skotmali hverir sem at fotta. Nu var oc margo lart af lidi Olafs Noregs Kongs, þui at hann atti langt at sækja lida veitzlo mennina. Oc eptir þetta foro Kongarnir til landz, Eyrekr Jarl

om flammen / menn Olofs Norßka Konungens mánn / síðre hárðe emor. Och då de lengte hade slagits / då woro Konungens i Sverige adertion Stiepp oðe. Och síðde ánnu Konungens i Norrige mánn af de snärre Stieppen och in på Drmen / och sötte där hiðlp att bewara lifwet / ty Drmen war myckit lengre och högre än de andra Stieppen och war där ett gott wårn som ded warit ett Slots menn sá myckit mannfap kom på Drmen longa / att illa funde de mánn som ánnu orkade registerade wapnen / seckta för trengiel. När Swånßka Konungen sá monga sinamánn drepna / monga och sára / då tyette honom ráðligit lágga ifrån / ty hans mannfap war och myckit trótt. Wenn Gref Erich och hans fofet lade till att de funde stuta på Konungens i Norrige Stiepp / fast de þa dhr merra omtaalt / och alt mannfapet / både Konungens i Danmark och Konungens i Sverige / lágo stabigt sá att de funde hafwa stott på dem. Nu woro och monga Konung Olofs i Norrige mánn slagne / ty hann hade longe

ast

ter Sveones adorti; Regis tamen Norrigiæ Olai milites, optime se defendebant; fortes & sedentes. Cumque diu pugnassent, Regis Sveoniæ octodecim naves vacuæ factæ sunt. Adhuc Regis Norrigiæ socij naves minores relinquebant, salutem in Dracone longo querentes, spem quippe vitæ ibi futuram credebant, erat quia Draco longior & altior cæteris navibus, ubi & promptior defensio, tanquam de castello quodam: Tanta jam multitudo Draconem Longum ingressa erat, ut quibus vires adhuc suppetere, ab armis utendis impedirentur. Cum Rex Sveonum, multos de suis occisos & plurimos sauciato videret, milites quoque lassitudine præmi, discessum & ille parabat. Comes tamen Ericus cum suis copiis nunquam longius aberat, quam ut misilia mittere posset in Regis Norrigiæ naves; licet nominatis res gesta maxime adtribua sit; totæ tamen copię tam Danicæ quam Sveoniæ Regis, ita semper adiacabant, ut aocommato etiam alteris esse possent

Jarl oc allur herin, oc var stefnt þing oc ráða gerd mykil hvað til skyldi taka.

Nu eru menn nefndir á Orminum
Langa.

CAP. LXVII.

Nú þottist Olafur Noregs Kongr vita, at nokkur rór myndi á verða bardaganum oc hvíld. Þá dur hann þá þeim manni er hiet Þorkell Dydrill, at hann skyldi taka Tranan er há var hrocin, oc skipa hana farum nðnum, oc von farum til bardaga oc fara ábrut or bardaganum. Súa seygir, Hallfródur:

1 2 6
Vgrækir lá anda
2 4 5
Arm-griortz Traunn flóta,
9 8 10 13 15
Han reid geir at gunni
7 11 14 12
Gladur oc báða nadra;
16 18 19
Adur hialdur Þorin heldi
17 20 21 22
hug framur i þod ramri
23 27 28 29
Snotur á siglu otri
25 24 16
Suns Þorkertill undan.

Oc

possent. Regis Nortigæ Olai milites plurimi jam deleti erant, omne quia auxilium ab illo longe aberat. His ita gestis terram petiverunt Reges, quod & fecit Comes Bricus, una cum universo exercitu. Ad iudicium dein convocatum, consiliumque appetitum quomodo rebus amplius consuleretur.

CAP.

att söfka effter nágont hlöf. Effter þetta foru Konungarna och Ericch Jarl sampt hela hæren till landz och stembdes Ding/ sau þe ráðslogz myckit hvað þe skulde taga sig fóre.

Þar námpnas þe mán sem woro
þá Drmen Langa

CAP. LXVII.

Konung Dlof i Norrige tystes Anu weta att nágont roo morre bliffwa och hwijsa ifron striden. Þad hann darsere Thortel Dydrill / dhád hann skulde taga Tranan / hwijsken dá war ofröhd / och Stieppa dárupá þe sára mennerna och edugse till striden och fara mád däm dár ifron; Sá áger Hallfródur:

Þán kofstrise Konung Dlof slogi
háffilge mád fienden / till theß
hann ság þe trenne Stieppent
Ormarna báða och Tranan /
wara uthódda och wundna / dá
sem dán möðige Slags-flám-
pen / sprong utaf Stieppet niss
till siðbortnen, och smade mest
han funde / den sem mád lust /
þá fienden hade blóðgar Svården.

Och

Og at þessu Kongs budi fer Þor- ket till undan komist orostonne. Þa stodo uppi á Orminum brennar fylkingar sterkra manna. Enn þessir menn eru nefndir til, at á hafi verit Orminum i hinni síðustu atlan- gu: Hyringur oc Þorgeir brodur hans, Biorn af Stodlu, Þorgri- mur Þiodolfson, Alþiörn or Mo- stur, Þordur or Niardarlog, Ey- þar Styrkar son af Gymfom þam- barskelvir, Kolbiorn af Rauma- Ríki, Þorsteinn Uxafotur, Þor- steinn hvíti af Ofstrutodum, Þor- kell Dydrill fór adur i brót, Ul- fur hin raudi af Heinmörk, Vlkur austan af Tiunda landi, broder Arnliortz Gellina, Vakur hin Armski, Bersi hinn sterki, Aufcyti af Jampra-landi, þrandr hinn Rami af Þelamork oc Styr- mir Broder hans, þeir Haley- genir þrandur Skjalgi oc Aug- mundur

Vbi piri pricipui qui Draconi longo ultimo inerant enumerantur.

CAP. LXVII.

Aliquem sibi prælij vacationem pollicebatur Rex Nortigæ quod à prælio otium nas- tus; imperavitque Thorcillo Dydrillo ut navim Tranan caperet, quæ tota vacua erat, eique imponeret viros fauciarios & bello ineptos, illinc portandos. Sic refert Hall- fródus: vide Notas.

Is autem hoc accepto mandato prælium reliquit. Adhuc tres cohortes victorum for- tissimorum in Dracone longo supererant. Novissime vero hi viri principes Draconem lon- gum perinaæter defendebant: Hyringus & Thorgeyrus frater ipsius; Biorno de Stodo- lu; Thorgymus Thiodolphi filius; Alþiornus de Mostur; Thordus de Niardarlog; Einarus Tambarskelverus de Gymfom; Kolbiornus de Romaríke; Thorsteinnus Uxafot- ur; Thorsteinnus albus de Ofstrutodum; Thorcillus Dydrillus, quem modo abisse dixi- mus; Vlfus Rufus de Hedemarkia; Vicarus ex orientiori Nortigæ parte & Tiunda- landia, frater Arnlioti Gellini; Vicarus Armsci; Bersus sterki; Aigaurus de Jampra; Thronus ætis de Telemarchia cum fratre suo Styrmero; Hal- geneses Thrandus Skjalgi & Augmundus sandi, Hlaudverus Langi de Salthvicia cum Hareto Hvassi: Thron-

G g

Thron-

mundur sandi, Hlodver Langi or Saltvik oc Harekur Hvassi, þeir in frændur, Kettill Hafi oc Þorfinnur Rísi, Havardur oc þeir brædur or Orkadall, Arnor Morski, Hallsteinn oc Þorkur or fjordum, Eyvindur snakur, Bergþor Bestill oc Hallkell af fjöllum, Olaf dreingur oc Arnvidur ur Sogni, Sigurdur Bildur oc Eynar Hordski, Fidi oc Ketill Ríjgske, Griotgardur roskvi oc Þorolfur, Ivar smætta oc Hallsteinn Hliffar son, Ormur skogar nef, oc margir adrir, þó at vier kunnum ey nefna þa. Olafur Kongr biðst nu enn til hins sama erfvidis eptir faungum, oc ætlar at þreita nu þenna fund.

Fraradagerd Höfðingja.

CAP. LXVIII.

Enn á þingi þessu er þeir eiga Höfðingjar, þa festu þeir fattmal sín milli, ef þeir veita Jarli Eyrik ætíð lid at berast i mori Olafi Kongi Tryggvafyni, at hann skuli hafa

Throndenfes inferiores; Katillus Havi & Thorfidus Rísi; Havardus cum fratribus de Orkadall; Arnor Morsci; Hallsteinnus & Þorfinnur de sinubus; Eivindus Snacus; Bergthor Bildur cum Eynaro Hordski; Fidi & Catrillus Rugens; Griotgardus & Thorolfus Roskvi; Ivarus smætta & Hallsteinnus Hliffar filius; Omus skogar nef cum multis alijs nobis licet incognitis. Rex Olaf priores repetebat labores quantum posset, cogitabatque finem huic rei tandem imponere.

De ducum conflijs.

CAP. LXVIII.

In conventu autem Ducum, decretum est quod Comiti Erico studiose armatas copias traderent; quibus dimicare posset cum Rege Olao Tryggvafonio; Quo de bellato

och Harekr Hvasse; Juttronderna Kettill dän höga Thorsvild reese / Havardur och Þorðerna utur Orkaadal / Arnor Morske / Hallsten och Þorker från fjordarna / Eyvindr Snater / Bergtor Bestill och Hallkell från fjöllum / Olaf drengur och Arnvild utur Sogn / Sigurd Bildur och Eynar Hordske / Fidi och Ketill Ríjgske / Griotgardur Roskvíur / Þorolfur / Ivar Smætta och Hallsteinn Hliffar Son / Dem Stog-näs och monga andra / fast vilj kunnum dem ey nemna. Olaf lagade sig ánnu tilf sama arbeti / sásom hann kunde / och teneste att sluta detta wäsendet.

Om Höfðingarnas ráðslag.

CAP. LXVIII.

Þetta ráðslag som Höfðingarnir hade / bestóu de sin emellan / att dá de gæfve Jarlen Erici fullkomligt mannskap att slá mäd emot Konung Olaf Tryggvason / dá stulle hann

hafa tva lota landz i sino valdi, þat er Kongum þærst til handa, oc geraft landvarnar madur fyrri Noregs Ríjki, enn gjalda þeim skatta á hverio ári af þeirra luta. Eyrikur Jarl skildi eignast skip öll Kongs oc alt hlut skipti þat er feingist i orostunni, en þridiung Noregs veldis hver þeirra vit annan: festu þeir þetta med sier. Oc sijdan byst Eyrikur Jarl med lid sitt; oc hafdi hann skip er kallat var Jarnbardin, þat var mykit skip oc akafliga hardgert, stafinn hvartveggi þakur med myklu Jarni oc hvostu eggja broddum. Hann besur niji-tianskip oc hardfeingliga skipar: roá nu at Kongs skipino med myklum akafa. Sua er sumra manna saugn, at brotnadi nocut at Orminum i atrodinum. Oc er Olafur Kongr sier atrodur Jarls med sua mykelli akefd, þa spyr hann sina menn, hver sua Kappsamliga lagdi at? þeir seigia, þat hyggiom vier Herra, at þat sie Eyrikur Jarl Hakonar son

bellato, tertiam Regni Norrigie partem obtineret; duabus autem reliquis quæ in Regum potestatem venirent, ut administrator præficeret ac defenderet, Regibus tributum annuum penderet. Erico quoque cederent omnes naves Regis, & quidquid præda in pugna occuparetur: de his firmum inter se foedus pepigerunt. Comes Ericus dein Regem Olavum bello adgredi parabat. Habebat autem navim quæ Jernbardin nominabatur: quæ magna navis & fortiter compacta, cujus prora & puppis ferro munitæ & ferreis clavis ab utraque parte acuminatis distinctæ. Erant naves ipsius novendecim, insignius armatæ, cum quibus in naves Regis ferocissime invehatur. Quorundam relatatio est, cum adremigarent, aliquam partem Draconis longi læsam fuisse. Rex cum vidisset Comitis impetuosisimum adventum, suos interrogavit, quis tanto impetu in ipsum ferebatur? Illi responsum credimus Domine hic esse Comitem Ericum Haquinum filium cum navi sua Jernbarden, navi eximie magnitudinis, Rex Olavus inquit: plurimos

son med Jarnbardan er alra skipa er mestur. þá mælti Olafur Kongr miðk hafa þeir skipartijnum mðrnum i her þennan i moti oss. oc af þessalidi er oss von hardrar orosto, þeir eru Nordmenn sem vir, oc hafa opt sett blodugt i verd oc myket vopna skipti, muno þeir oc þicklast eigia vit oss skapligan fund, oc er oc sua, oc ecki slæga rær hann at, man hann nu ætla þefna sandur hins. Stafnbui Eyriko. Jarls var Skuli Þorstein son, oc annar Vigfus Vigaglun son, þridi Torfi Varbrand son, oc Finnur Eyfindar son af Herlaundum, Norran madur, oc skaut allra manna best, hann hafði gertan boga. Eynars Þambars skelfirs. Af þui má marka hverlu Ormurinn Langi var skipadur, at Eynar bio i krapparummi oc skaut þadan um drægin, gullvofdum orum, oc var ey milli feingur. Oc nu tóks snörp orosta, oc leggur Jarl fast at Orminum oc vildi giarnan eignast skipit, ef hann mætti. Enn Olafur Kongr oc hans menn verlast agetliga.

ras Stief. Þá sá þe Konung Dlof. Nog hafva þessat fornambliga manna uti háren emot oss / oc af þessa Folket ár oss wán hárd stríð / de áhra Nordmannsásom wið oc hafva offta sedt blodiga Ewærd oc mone stríðer / de lára oc sá mætti sig hafva ráttmátig ordsat emot oss / oc sá ár ded oc / inter roor hann þeller flemtige ill / lærer hann nu ámbna þembnas sin Þader. Eriki Jarls. Stafnbui war Skule Þorsten Son / dān andra war Bligfus Bligaglun Son / triðie Þorste Warbrand Son oc Þinnet. Eywíndar Son af Herlanden / en Þorste mann / oc stíðe hann bettere dā andra menn / hann hade gjorde Eynar Þambarsfelfwera bega. Hárutast kann mann mærtia huru Drimen war þemannod / ty Eynar war krapperummet (áswan på kajutan) oc stíðe dā isren om dagen mād Guld omhweftwade Þislar. Nu begyntes en starp stríð oc lade Jarlen hárdt till Drimen / oc wille stárna þe konuma. Stieppet om hann funde. Wenn Konung Dlof oc hans menn forswa.

nos Nobilissimos viros ad praelium contra me sollicitarunt: ab his copiis magnum nos his negotium molestiaeque multum allatum iri existimo, sunt enim illi Nordmanni æque ac nos, qui & sæpius fulgentes gladios & sanguine tinctos conspexerunt, multisque praeliis interfuerunt. His animum adversus nos ferocissimum esse, credibile; quare nec segniternos adgrediuntur: Vindictam forsitan patris interfecti, Ericus a nobis sumet, cogitat. Comitibus Erici prætore unus erat Sculo Thorstani, alter Vigfus Vigaglun filius, tertius Torfus Vadbrandi, quartus autem Finus Eifindi de Herulandinis in Norrigia ortus; omnium optimus jaculator, qui arcum quoque Einarum Þambarsfelverum fabricaverat. Ex hoc autem discerni potest quomodo Draco longus structus fuerat Einarum mediz navis (Krapparummet) præsidium habebat, ex qua tota die auro circumdata tela mittebat, quæ nec incassum emittebantur. Cum accerim de pugna ciebat, fortiterque Comes Draconem longum adorsus esset, cupiebat enim navim superare si potis esset.

Olaus.

agetliga vel, med omrædilegum hrautlleik. Kongr stóð i líptingo oc skaut badum höndum, oc hendi á lopti hvert skott er til hans slæga, oc fendi aptur oc drap margan man um drægin: oc þuillt gerdu þeir stafnbuar hans Hyringur oc Vikar, at þeir bórduft dreinglega, oc varduft vasklega, þott at þungi felli þardægin: síðdi lest oc af Jarli Eynar skaut margan man til bana enn særdi fiolda. A Orminum urdu margir farir fyri skeitum oc Kelsiom, eda gríoti, enn fáir voru þá en latnir enn allir. Þreittir oc mæddir. Oc er þeir hófdu barist lara þridi Eyrikur Jarl marga menn sína falla, enn þo fleiri lara þá leggur hann at landi oc þesur feingit mykin manskada. Hann bidur þá stíðia dauda menn af skipum, oc þa er fáir voru, enn skipar i stadin hvíldum mðnnum oc ofarum.

Cap.

forswarade sig wól mād sáðan mannlighet att inter kann af seyas. Konungen stóð i baastammen oc stíðe mād báða henderna / tog oc emot lufften hwart skott som till honom stóð oc stíðade tilbaka oc drap mone man om dagen / sáledes gjorde oc hans Stafnbuar Hyringur oc Wikar / att de stríðde drengelig oc wårde sig wól / fast stríðden war hárd: felle oc mone på Jarlens síða. Mone stíðe Eynar till deds oc mone sárade hann. Þá Drimen blefwo mone sára / for Þislar Spiur eller Steen / menn sá woro ándá dōða / doc allesammans trōtta oc mōdda. Þa de slægte hade stríðe / sáð Eriki Jarl mone sine menn falla oc ándá stercsára / lade oc sá hann till landet oc hade sáðe stoor stada på sine menn. Hann had dā flytta de dōða mænnerna af Skieppen / sá oc de som sára wore oc satte i Staden hwíllade oc ofarade.

Cap.

Olaus vero cum suis mirabili se virtute defendebat. In puppi constitutus Rex ambabus manibus tela in sublime projecta, excipiebat & remittebat, quo factum est, ut illa die plurimi occiderentur: Pariter fecerunt prætore ejus Hyringus & Vicarius, qui manus promptissime conferentes, animose se defendebant, quumvis acier pugna esset: Magna quoque clade comitis opprissus exercitus, Einarum plurimas nece dedit, multos quoque faucivir. In Dracone plurimi vulnerati erant a Kelii & pilis & lapidum ictibus, pauci occisi, omnes autem laboris fatigatione affecti. Cumque diu pugnassent, videbat Comes Ericus multos suorum occubuisse sed plures fauciatos, quare classem littori admovit, multis de suis amissis, occisosque & vulneratos in terram deportari iussit, quibus novus miles sustatus est.

G g 3.

Cap.

Oc er Jarl lagdi at landi, þa bidia menn Olafs Kongs at hann flyi oc seya hverfu mykit þeir hafa i abyrd. Hann quæðst ey fya skula, þui at rettur Kongr á ey at fya. Oc þat skip, er fyrr laugdum vier frá segstan lessan renner at Kongs skipinu aftan ad lyptingunni oc badu Kong leifa ster at ganga uppa Ormin. Qvæduz giarna villia deya med honum ef þess væri audit. Kongur vil þat ey, þui at mior gegnir þat ecki, at þier gangit hier upp: enn herast má tva at, at mior verdi miok at gagni, ef þier erut i sama stad, þar er þier varet adur, oc veitir mior myket fullting. Oc er þeir heirdu þat, þa laugdu þeir at landi. Eyrikur Jarl kallar nu saman bædi Dana oc Svía her, oc bidur veira ster lid, at hann meigi hefua laudur sins: Man off þetta vera eylist brizgel, bædi Dana Kongi oc Svía

De Rege Olao Tryggvasonio.

CAP. LXIX.

Cum ad litus adpulisset Comes, milites Régis Olai ut fugam capesceret jam iterabant, commemorantes quanto periculo expositi essent. Ille de fuga nequaquam cogitandum dicebat, legitimo quippe Régis fugam maximo dedecori esse, reputare debetis. Iterum navis illa sedecim remorum de qua prius retulimus, puppim Draconis adibat, cujus asseclæ Régis veniam expetebant ascendendi Draconem, dicentes se cum illo libentissime oppetere velle, si in fatis esset. Negabat id se concessurum Rex Olavus, sibi enim nihil inde commodi venturum dicebat, sed majorem se fructum ex eo habiturum affirmabat, si eodem vestigio starent: Quod responsum cum accepissent, littori iterum adplicuerunt. Comes Ericus tam Danorum quam Sveonum copias convocavit auxilium implorans, ut vindictam occisi patris sumere posset. Igominio namque delendus esset,

inquit

Þeir Jarlen lade at landet / þa bœðe Konung Olafs menn att hann stulle fly / och sade ut hwar sara de woro. Han swarade sig intet stola fly / ty enrættir Konung bœr intet fly. Þed Sklepper som wiss þœrr saalade om sexton ærtige / rennde till Konungens Sklep æth baatstammen / och bœdo Konungen effterlata sig gâ på Ormen. Sade sig och giarna wilsta dœ mæð honom / om sâ wœre œðet. Konungen willeðetta intet: ty mig gagnar dæd intet att i gæden þisch upp: menn sâ kann dæd hændæ, att mig bliffwer till store gagn / om i æren dæri hafiwa warit / ty dæ kunna i giðra mig stor htelp. Och nâr de dæd hœrde lade de till landet. Erici Jarl kallade nu tilsammans bæde dæn Dansta och Swensta hæren och bad dem hialpa sig att hembnas sin Fader: Monn þetta wæra off enewig bligd / bæde dæn Dansta och Swensta Konungen / hwar gong som

Svía Kongi. hvert sin er getit er Olafs Kongs Tryggvasonar, ef vier skæm eigi sigrat hann: oc aldrig sâ eg slika siôn, þar er hann hefur eitt skip, enn vier hafom utalligan her. Eptir þetta tœkherin at herklæðast af niyo til bardaga, oc herda nu hugi sina, oc heru allir honom sin lidveiflo: oc adur en lyki þessari stefnu, þa heitir Eyrikur Jarl at taka helga skjirn, ef hann feingi sigrat þenna hinn ageta Kong. Ocer Jarl hafdi adur haft i stafni á skipi sino þœr, enn nu let hann i stadin komma hinn helga kross, enn hann brut þœr i sundur i smâ mola, enn krossin setti hann i stafni á Jarnbardanum. Oc eptir þetta lofsur Jarl þui i skap at lata kalla til sin vitrann mann, þorkel hinn hafva, broder Sigvalda Jarls. Hann mælti til hans: Opt hefi ek verit i bardaugum oc aldrig fundit rauskari menn eða vikiænni, enn Olafi Kongr er oc hans menn: eigi hefi ek oc set ne eitt skip jamtorlokligt, sem er Ormurin Langi

239
som bliffwer talat om Konung Olaf Tryggvason / om wiss intet sâ seger œfwer honom: och aldrig sâs tag stift / i þer hann hafwer ett Sklepp / menn wiss en otallig hær. Sedan begynte hæren att wæpnas på nytt till strids och togo mod till sig / sampe læswade honom sin hialp: Och fœr æn þenna stembnigen stœð i dæ læswade Erici Jarl att lata sig bœpa om han finge œfwerwinna þenna fœrnæma Konungen. Þed hade Jarlen fœr hæft i framstambnen på sicc Sklepp Thor / nu lât han settla i hans stelle dæð Heliga Korset / mens Thor (Alfuben) brœt han sundur i smâ stycken / och Korset sette han i framstambnen på Skleppet Jarnbarden. Och effter þetta sarrade Jarlen i sinnet / att kalla till sig en fœrskœndig man / Thorkell dæn stolta, Stigwald Jarls Broder. Hann sade till honom: offta hafwer iag warit i strider men aldris hafwer iag funnit man hæffrigare och stridsbarare menn / æn Konung Olaf och hans menn: æra iag hafwer och aldrig sedt nâgot Sklep

inquit tam Daniæ quam Sveoniæ Regi. quoties nomen Olai Tryggvasonij audiretur, si victoriam de illo non reportarent: nec unquam res ejusmodi se mihi obtulit, cum ille saltem unam navim habeat, nos vero exercitum innumerabilem. Bellum igitur renovabant, ex illius enim verbis animum recipiebant, omnesque suam illi promptitudinem spondebant. Prius autem quam ex consilio hoc discedebant, baptismi sacra se recepturum promisit Comes Ericus, si ipsi contingeret Regem hunc eminentissimum superare, cumque prius in proa navis sui Thoronem collocasset, illius loco sacram crucem reposuit, Thoronem autem in frustula comminuit: sacra crux in proa Jerabardæ jam eminebat. His peractis animum Comitiss subibat ad se vocandi virum prudentissimum Thorcillum Hava (fastuosum) fratrem Comitiss Sigvaldi. Huic dicebat, præliis sæpius interfui, sed nunquam in promptiores & fortiores viros incidi, quam Rex Olavus & illius socij sunt: nec navim unquam vidi superando tam difficilem ut Draco longus est:

Langi: legg nutil ráð nöckor. For-
kall, sagði Jarl, ef þu ert súa virtur
madur sem lagt er, at vinna Or-
minn. Þorkell fór undan leingi,
Kvaðst engi brógd kunna vit leggja.
Oc er Jarl bad þessa leingi oc mar-
gir adrit. Þá varð um síðir þat,
at hann varð yfirstijgin fyrri þat at
honom var heitir gull oc silfur my-
kic. Hann gaf þá til slægligt ráð
oc virtu/igt: hann bad þá fyrst ge-
ra Castala mykinn af stór-triam,
med þeim hætti, sem herturn væ-
ri, oc bera síðan á kaltalan stór-
tre oc fella þau á Orminn, oc
ventir mic þá, sagði hann at lydi.
Oc súa seigia menn, at aldrið myn-
di sortur hafa ordit Ormurinn, ef
eigi væri þetta ráð fundit. Si þan
leggur Jarl til bardaga oc leggur nu
fast at, oc síðbyrdir nu Jarl bar-
dan vit Orminn. Olafur Kongr
mælti, er hann sa at Jarl rerir at,
geingin er nu þor ur stafainum á
Jarbardanum, enn nu er i stadin
kominn hinn helgi Cross, oc hel-
dur

regan ið þessu þu vinnst þu
þessu

Da igitur aliquod consilium Thorcille, inquit Comes, quo Draconem superare
possimus, si prudentia tanta polles, quam hominum vulgavit fama. Diu subtex-
tigit Thorcillus, dicens mentem suam ejusmodi stratagemam subire non posse. Cum
vero Comes & alij multi, diu illum rogassent, tandem victus erat, quod magnum
etiam auri & argenti thesaurum promitterent. Prudens igitur & astutus consilium ex-
hibuit. Avadebat quia ut navibus primo castellum ex magnis arboribus in-
aedificarent, hoc modo constructis quædam esset, castello autem de magnis arboribus inferrent, quas
in Draconem inclinarent, spem sibi esse dicens, illum hoc pacto succubiturum. Pla-
cuisse autem qui existimant, nullo modo Draconem superari potuisse, nisi hoc stratagema-
te invento. Comes prælio iterum se accingebat, Draconemque cum Jernbardo adua-
rigatus, lateri illius se junxit. Rex Olafus dicebat, cum comitem impetum in se

Stlepp sa swart att ga uppá / Tom
Drmen Longa: gíf nú nágor ráð
Þhortiell / sade Grefmen / om þu
átr sú forstondig man som om dia sage
ár / att fu na vinna Drmen. Þor-
tiell drog sig lengie undan / och sade
sig ingen konst kunna wissa dár till.
Nár nu Jarlen och menga andra len-
gie hade bedit þá om / blef þá síðsto-
ne att hann wari ofwertast / dár máð
att honom blef lástwat myckit Guld och
Selfwer. Han gaf þá eitt listigt och
stoft ráð: han bad dem gíðra en hög
elmbring af stóora ásar / þá ded sette
sóm eitt Ríttigstorn / och sedan hára
uppá timbríngan stóora stókar och
fella dem wíðer þá Drmen / och
wántertag dár att hann nágot lærer
gie sig. Och sáya menn att aldrið
hade Drmen kunnat / ofwertinnas
om tæte dese ráðet hade påfunnit.
Sedan beynne Jarlen stríðen och
sade hárdt till Járnbarden þá síðan
wíð Drmen. Konung Olaf sade /
dár hann sá Jarlen leggja till / For-
hafwer nu songit um framsambnen

Drmen Longa
Drmen Longa

dur mun Jesus Christus Drottinn;
vilja til sin tua enn eirn. Súa
seigir Halldor hinn O Christni, er
hann kvað um Eyrik Jarl:

1. Ferd kom heldur i hardan
Hjoto reyr saman dreira;
Tungl scaruz þar tingla
Tangar Ormurinn Langi;
þa er þorþmykin barþa
Brynslagþregin lagpi,
Jarl vann bialmz und holmi
Hryb víð fadmisliðo. al fofnir

Oc enn kvað hann:

2. Gorp ill snápra lverka,
Slito dreingir frið leingi,
þar er gyllinn spíðr gullu
Gangurum Orminn Langar;
Dolg qvabo fram fylgia
Frán-legg þjota hanum
Svenska menn at sænnu
sunur oc Danska runna

Oc

facientem videret, de proza navis remotus est Thoro, inque vicem successit sancta crux.
Domino Jesu Christo magis quoque placituros duos quam unum credo. Ejusmodi est re-
latio Halldori ethnici in cantilenis de Comite Erico &c. vide Notæ

þá Járnbarden / och ár i steller Com-
mit dáb Heliga Korþet / och helder
will Herren Jesus Christus till sig
hafwa ewa ánen. Sá ságer Hall-
dor dån O Christni dár han strefom
Erick Jarl.

Stleppet Drmen Longa / máð
de stríðs þusar dár uppá more /
gleð þá fienderna hárdstígen /
höggs dár sunder ded förgylta stóna
Drate-hustvud / máð de godertíe-
ningar mttu uppá Stleppet /
nársom Jarlen Erick sade
dån borbhoga Járnbarden / þá
síðan om Drmen Longa.

Och dån sade hann:

Þá Stleppet Drmen Longa seðta-
des lengie / war och innet att
tala om stríðen hoð þese Dren-
star / dár Gullagde spíren slínga-
de. Seges och Swenska män
och Danska hafwa Konungens
fiende (Erick Jarl) hvíllken
stærpe sechtade gírdt fölle / sö-
der till óón Swolda.

Och

² ¹ ³ ⁴ ⁵
 3. Hyckat ec vægd at vigi,
⁷ ⁶ ¹⁸ ⁹
 Vann drott jöfur tóttann,
⁸ ¹⁹ ³¹ ¹³ ¹⁴
 Fiord komsc Jarl at jördu
¹⁷ ¹⁶ ¹⁵
 Ogn-hardan sek spordo,
¹⁸ ¹⁹ ²⁵ ²⁶ ²¹
 Ka er fiard,refil færdu
²⁰ ²² ²⁴ ²²
 Folk-harir a trad Barda,
³⁰ ²⁹ ²⁷ ²⁸
 Litt var sævar fotti
³¹ ³² ³³ ³⁴
 Svangr vit Ormin Langa.

Þessi örofta varð nu lú haurd:
 at furða var at fyrst atlokinni, enn
 þo mest af vörninni, oc lú kom:
 um síðir, at ollumeiginn logdu
 skipin at Orminum, en þeir voru
 dúst lú snarpliga, at þeir gættu
 sín ey, oc lípu ut af bordonum
 með vopnum sínum, lú sem þeir
 herdist á meigin landi. Súa seigir
 Hallfródur:

Jag troor ingom stenas / var
 och intet ast bidia om frid / då
 Jarlens Erichs Soldater slo-
 ges emot Konung Dlof Trygg-
 wason / wíld on Swelbur.
 Jarlen Erich kom då till egen-
 dom hann stotte sig intet / då
 hårda sällen när hann förde Järn-
 borden måd sine Klämpar emot
 Konungen och Drmen långa:
 Kossoglom fattades då intet so-
 dan af båda månn wíld Drmen
 långa.

Denna striden wart nu så hård /
 att en streck wart aff första begynnel-
 sen / menn mest af dem som wårde
 sig: och så blef ytterst / att på alla
 sidor om Drmen lade Stieppen till.
 månn de wårde sig så skarpt att de
 intet achtade sig / och luppen nist för
 borden med sin wapn / lycka som de
 hade slagits på ett stycke af landet.
 Så säger Hallfródur:

Sucku.

Kung.

Et adhuc dicebat:

Et mox iterum.

Hæc congressio acris exstitit, ut primus in petus horribilis videretur, maxime ob de-
 fensorum alacritatem: ultimoque undique adpropinquabant naves Draconi, illi vero
 qui Draconi inerant ita promptitudine se defendebant, ut nec custodiam sui habe-
 rent, sed ex navibus armati in mare se precipitarunt, haud memores sui, quam quod
 in continenti decertarent. sic perulit Hallfródur. vide Notas.

CHM

⁸ ¹⁰ ¹¹ ¹²
 4. Sucku nidur af nadri,
¹⁴ ¹³ ¹⁵ ⁹
 Nadd fars i bod farir,
³ ⁵ ⁷ ⁶
 Bangz gerduft vid vægiaz
⁴ ¹ ²
 Verkiendur hedins terkjar:
²⁴ ²¹ ²² ¹⁶ ²⁰
 Vanur man Ormrþott Ormi
¹⁷ ¹⁸ ¹⁹
 Alldyr Konungr flyri
²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³¹
 Hvar hann leiridur med liflijda
²¹ ¹⁵ ²⁶
 Leingi sljakra dreingia.

Ka er Olafur Kongr så at hintist
 skipunin á bordonum, oc menner-
 ner fello mioc om mitt skipit, þa
 eggjandi hann akast lúna menn at be-
 riast, oc spurdi huort lverdin biri
 eckt, eða reiddi þeir lúna slólega
 til? Ec sie at þeir fait slafir lár
 mörg, enn sumir falla dauðir á
 kibonar, enn hinir standa er á mo-
 ti yðurberiaft, oc eiga þeir þó at
 vega upp fyrir hófur sier. Þa svarar
 Kolbeirn stallari: Eigi er undar-
 ligt herra, þó at lverdin se slæ,
 þui at þau hafa mærgt högg
 þolt i dag, oc luynt mier sem
 mörg

Cum Rex Olafus naves quæ à lateribus jacuerant, dissipatas videret, & plurimos
 suos in media navi occubuisse ut pugnarent fortiter, reliquos adhortatus est, interrogans
 num gladij hebescerent vel animo destituerent? Video enim vos vulneribus plurimis
 affectos quosdam & neci datos jacere; hostes autem nostri nobis imminant, quibus ta-
 men pugnandum adversus vos, qui gladios ex superiori loco vibratis. Aula illius gu-
 bernator Kolbiornus respondit: non insolens Tibi videatur Domine si gladij
 hebeant, graves quoniam ictus hac die cum illis ediri, quales & sustinuerunt unde

H h 2

E

243
 Kung Dlofs stridsmánn og
 hårda Klämpar / nödgades ge
 sviga och moste springa särade
 af Drmen långa / ut blodige
 hafwer. Och fast hår effter en
 modiger flyrde Drmen långa /
 får han dock albrig dår på sliska
 Klämpar / farethwart han vil-
 le måd håren.

mörg myni vera brotinn til unytz. Þá lióp Olafr Kongr ur líptingunni, oc í fyrirumit oc tók upp morgfverd ur hálsris kistunni í fyrirumino oc voro þau bæði rein oc hudd. Hann bad sína menn taka þau oc vega með: oc þá lá menn hans at blóð fell undan bryastukum á hendu Kongssins, enn eig villo þeir hvarhann var fár: oc eptir þetta geck hann, upp í líptingina, oc með höndum Kolbjörn; oc hafði hvertveggi þeirra gullrodin skidd oc hialm á höfði oc silkitreio utan um brynio: hvertveggi haldi oc sua anlir sitt, at ecki matti glögt kien. Na hver þeirra var, þvi at sua voro öll vopn þeirra lík, hvertveggi var oc mykill madur oc dreingiligur. Oc sua er lagt, at síðan er skip Olafs Kongs voro öll hroddin, oc öll voro fra höggvin dönnur Orminum Langa, at allumeigin lagðu at skipin at Orminom, kendipá allur herin hver Kongr flóð: líptingunni enn sua var þa mykill vopnaburdur oc gríðslug í lípting.

tilg som mötuga ábra brútt / så att de ábra onyttigst. Då löpp Konung: Olof ifron baaststambnen och fram: Skleppet och tog upp monga Svärdr utur högsåtes kistan / och voro de både rena och hvarfa. Hann bad sinamänn taga dem och sechta måd: Och då sågo hans menn att blod rann undan ärmarna på pantzar. Skortan niss på Konungens händer / menn intet wissede hwar han war fár: Sedan glect hann upp i baaststambnen och sölgde Kolbjörn honom: hwardera hade de Gullagda stöldbr och sådana hjälmur på hufwur och Silts. tröhor ur på pantzar skortan: begges hölgde och stit ansichte / att man intet kunde skänna hwilfendera död war / ty siffa woro all deras wapn: begges woro de och stora menn och mannlige. Och är sagt att sedan all Konungens Sklepp woro asröyda och allesammans hugna ifron Drmen longa och fiendernas Sklep lade på alla sifdör till Drmen / skände då alla hwar Konungen stod i baaststambnen / och då blefen sådan wapn och skentastning

& multi ita fracti sunt, ut inutiles existerent: Puppim tum Rex Olaus relinquebat, proramque adibat, multosque gladios expromit, & ista primaria in antema. Hos ut caperent tui & uterentur jussit, observabatur hoc tempore ab illius socijs, sanguis manare infra lorice illius manicas, sed ubinam vulneratus esset nesciebant: In puppin deinde una cum Kolborno revertit: Ambo scutum & casidem auto cælatum habebant, & togam sericam supra loricam: ambo vultum quoque ita occulerant, ut bene dignoscere non possent: omnis quippe armatura illorum par erat; ambo etiam proceri & fortes fuerunt. Cum omnes Regis Olai naves vacuæ factæ essent, & à Dracone longo omnes depulsæ, ab omni latere Draconis adversariorum naves appulerunt. Omnesque tandem discernere poterant, ubi Rex in puppi esset. Tantam igitur in puppin telorum lapidumque vim effundebant, ut scuta & togæ illorum, in rectum modum quasi

líptingina, at allir skildir þeirra oc treijor, voro sua sem skufvadar varri af skotom. Oc sua sagði Sverrir Kongr, at aldri hefdi hann heyrð dæmi til, at ne ein Kongur hefdi staddi i líptingo i þvilkri atlokni, oc gert sec sua andkendaan at allir mættu síá hann i orosto. Enn allir mego þat skilia, at hann gerdi þetta til ageris sier. Oc nu let Eyrikur Jarl sella þessi hin miklo tree á Orminn af þeim hinom hafa turni, er gerwar af storvidum, oc vit þat halladist Ormurin mik, oc vard nu hin snarpasta orosta: sellu þa margir af hverutveggjom. Oc þó at Eyriks Jarls se mest vidgetuð orost, onnar, þá var þó nær allur herin i atlocinn, sem sagt var. Oc þeir hinir ageru menn sem fyrr voro nefndir Hyrningur oc Þorgeir oc Vikar hördust nu allir snarpliga med sinum mönnum oc voru öll stafinn, oc þó um síðir falla þeir med agelligan ordztyr, fyr vapnom sína uvina, oc var nu uhægt, at veria þat skard oc þeir höfdu stadd. Oc nu i þessu

ning till baaststambnen / att alla deras stöldbr och tröhor blefvo af skæren lista som ihopa sletade af rispor. Konung Sverre sade då / att aldri hade hann hördt efterdömmet af någon Konung / att hann hade stådt uti baaststambnen uti sådan tussättning och gtorbt sig så ofskänder / att alla kunde sija honom i stridsen: Men kan då nog sköntas att hann detta gtorbt sig till minnes och namntunntigheet. Nu lath Eric Jarl sella dessa stoor tråna på Drmen / utaf då höga tornet som war gtorbt af stoor werfle / och där utaf sifdbördades Drmen myckit / och blef en starkast strid: föllo monga på båda sifdorna: Och fast Eric Jarl är mest nempnder wijsdenna striden / så war dock all håren i tilljötningen / som sagt är. De förnämbliga männerna som före nämndes Hyrninger och Þorgeir och Wistlar / sechtede skarpt måd sína män och värde stambnen / dock på ded siffa föllo de måd gott beröm för sína öwänner wapn / och war nu swårt att wårta då rummet där de hade

quasi complicata ex telis viderentur. à Rege Sverrone dictum referunt: inauditam rem fuisse, quod Rex aliquis in puppi iteret, tantumque periculum sustinuerit, omnibus notus qui prælio inerant. Omnibus tamen satis adparet, quod hoc fortitudinem suam exhibendo fecerit. Comes Ericus ut institutus erat, magnas istas arbores in Draconem inclinavit, de contabulato illo excelso quod struxerat: Hinc Draco longum multum depressus est, accerrimæque pugna hoc tempore existit, unde plurimi utrimque cæsi. Et quamvis Comiti Erico hæc novissima pugna maxime adtributa, semper tamen totus exercitus ut superius relatam, opem suam ferebat. Viri illi nobilissimi quos prius nominavimus Hyrningus, Thorgeirus & Vicarus cum suis commilitonibus fortiter pugnarunt, defendendo proram: Ultimæque maxima cum laude, inimicorum armis sublati. Quibus cæsis locum quem defenderant, alijs tueri difficile fuit.

Þessu bili skaut Eynar Þambaskel-
fir, til Eyriks Iallz tveimur aur-
vum. Þamælti Jarl, eigi em ek
sus at bjóða hinnar Þridio: Oc
þá mælti hann til Fins af Her-
londum er Scytte var allra manna
bestur, oc fyrr var nefndur: hann
bad hann skiota Eynar Þam-
baskelfir. Eigi man ek skiota
hana, sagði hann, enn lemia man
ek bogan fyrri honum, ef ek má.
Oc nu vildi Eynar skiota hinni
Þridio aur, oc dró nu bogann
Finnr skaut þá á bogann Eynars,
med bildör, oc kom a Þinorinn,
oc brast i sundur bogin Eynars.
Olafr Kongr mælti, er han heyr-
di brestin, hvad brast? Eynar
svarar: Noregi ur hendi Þier
Kongr. Olafr Kongr reiddist þá
oc mælti; Gúð má þu ráða, enn
eigi bogi þinn. Oc nu gerdist
akastrið oc fellu margir Kappar á
Orminum, oc Þeir flestir er
fyrir voro nefndir oc Þintist nú á
hordonom. Geingo þá upp Ey-
riks Jarls menn á Ormin oc foru
sua

Hoc ipso tempore Einarus Tambarscelverus jaculo ex arcu, bis comitem petebat: di-
cebatque Comes tertium jaculum haud expectare cogito. Finnum igitur de Herlandia
qui optimus jaculator erat, de quo & prius diximus allocutus, rogabat: Einarum Tam-
barscelverum jaculo ad peteret. Illum neci dare respondit ille, certe non queo, sed an
arcum illius frangere possim, experiar. Tertium jaculum emittere Einarus cogitabat
rendebarque arcum quo momento Finnum in illum latam sagittam (vomeris instar factam)
emisit, qua arcum attigit fregitque. Rex Olaus cum sonitum audivisset, quid factum
esset quaesivit? Einarus respondit; Norrigia de manibus Tuis domine excidit. Hinc
Rex Olaus iratus, dicebat: In Dei potestate hoc est, ad hoc vero arcus tuus parum
conferre potest. Acre iterum praelium exstitit, quo plurimi, extremum diem exple-
verunt, & quidem maxima pars illorum quos nominavimus, ut latera nudarentur.
Draconem itaque Comitibus Erici milites ascenderunt, & progrediebantur tanquam lupi
pernitio-

habe stáðr. Státt þá denna stundin
stóð Eynar Þambasselfver til Eriks
Jarl tvenne þissar. Dá sáðe Þres-
ven / intet hafver tag lust att bjóða
þán tritðie: Och dá tálke han til
Þinner af Herlanden / hwilken war
en god skytt och nemndes tillförende:
Hann bad honom stúta Eynar Þam-
basselfver. Jett má tag stúta ho-
nom / svarade han; menn stemma
will tag bogen för honom / om tag
kan. Och nu wille Eynar stúta
þán tritðie þissen och spende bogan.
Þinner stóð dá þá Eynars boge máð
en bred þiss och kom uppá boge sturen /
och brast Eynars boge i sunder. Ro-
nung Olof sáðe dá han hórðe smellen/
hwad brast? Eynar svarade: Nore-
rige utur edra hender Konung. Ro-
nung Olof blef wredde och sáðe / Gud
má ráða þár om och intet din boga.
Nu sefstades þáð skarpt och föllu
monga Rámpar þá Drmen / och
mestadelen de som fór nemndes och
blefwo nu så wíð borden. Eriks
Jarls män gingu nu uppá Drmen /
och foru fram / som willa wargar /
fram

sua sem skjædir vargar, aptur oc
framm á Orminum, oc fellu menn
nu aleum mitt skipid, enn framm
umum stafinn oc fyrir umit heldust
menn leingst vit. Eyrikr Jarl tæ-
kir nu aptur til listingarennar, oc
hans menn: sækia menn þá allu me-
gin at listingunni. sua segir Halldor:

3 4 6
5. Het á heiptar njsta:
1 13 14
Hugreifr med Oleif
10 9 8 11 13
Aptur hne þið á kostor:
2 5 7
þeingill sína dreingi,
15 16 17 18
þa er hafvna höfdu
23 21 24 22
Hallanzum gram sniallan:
25 27 28 29
Vard af Vinda Myri.
26 19 20
Vapn-eidur lokit skeidum.

þa er Eyrikr Jarl var kommin i
fyrirumit, oc hans menn á Ormin:
þa vard þar hörd vid taka oc skarpt
vapna skipi: þuiat suo sem lidit:
fell fyrir Olafi Kongi. oc Þintist
á bordunum, dreif aptur til listin-
gar, oc var þar nu ladin mikill
valkaustur, enn þeir eruppi stóðo
á

fram och tillbaka på Drmen och felde
männerna mitt uppá Stleppet / menn
i framstambnen och fram i Stleppet /
stodo de långst emot. Eriks Jarl
och hans män / sötte nu åter till-
baka áh stambnarna. Sá säger
Halldor:

247
Dán stríðabare síðröfwaren
(Eriks Jarl) manade háðr /
dád hans þessrige föstestlagare stul-
le sloð modigt: hwilka når Ro-
nungens Soldater intet hinte stá
emot / gíno de till baastam-
nen / men dá Eriks lade Järn-
barden til Ronungens Stlep-
Drmen tonga / hwaruppá feltes
stoora trán att hann dháruaf
lutade / dá fringrändes hann þá
dád síðsta; blef wunin och stíð-
lad och Ronung Olof som Wán-
ðerna offra slagit / öfwermechtig
gáð

Dá Eriks Jarl war kommin i
rummet fram för baastambnen þá
Drmen máð sína menn / dá blef
dár en hárd moðwörn och skarpt
sefstande: ry så fort som manstapet
föll för Ronung Olof och minstades
wíð borden / så gæfwo de sig til stam-
nen / och lágo dár nu stoora hoopar
af

pernitiosissimi quoquo versum in Dracone: Occubuerant autem viri fortissimi in me-
di navi: In prora & puppi residui, diu se defendebant. Ad puppim dein flecebat iter:
Comes Ericus cum suis, puppim que undique adibant: sic retulit Halldorus:

Videantur Nota:

Cum ad puppim Diaconis Comes Ericus cum suis pervenisset, acerrima hic exstiterat
contentio, quia cum milium Regis Olai strages existeret maxima ad latera, omnes qui-
bus commodum erat, ad puppim se receperunt: corpora corporibus cummulata jace-
bant.

á Orminum voro harla mödir. Oc er Olafur Kongr sá hvar Eyrikur Jarl var komin, með mykri lid, þá skaut Olafur Kongr til Jarls báðum höndum fremur Keshom skeptom, enn þær flugu ecki eptir vanda, þui at eingi þeirra tók Jarl. Ein slaug fyrri ofan höfud honum, enn dunnur fyrri utan hægri síðu, þrjöldi hia vinstri síðu, oc fóro þessi skot öll til onytr: Oc er Olafur Kongur sá þat, þá undradist hann mörk oc mælti mykil er hamingia Jarlsins, oc þat vill Gud nu at hann hafi Ríkið oc eignist land: oc er hann hafdi þetta mælt, þá sá allir þeir er þar voro, koma yfer líptingina oc Kongin himnesct lios, bæði mot stodo menn hans, þeir er með Jarli voro, oc súa Kongs menn þeir er á lífi voro. Oc menn Eyrikz Jarls huggo i líóft, oc ætluðu at vega þann er Gud vegsamaði með höfðinu. Oc er abrut hvarf líóft þá sá þeir hvergi Kongin, oc leitudu þeir hans alt um skipit, oc um hverfis hia skipinu ef hann væri á landi, oc finna þeir hann eigi.

af mannfæti / menn de som stodo uppe på Drmen voro myckit mödda. Och då Konung Olof ság hware Eric Jarl var kominn mäd myckit mannfæti / då stöð Konung Olof til Jarlen mäd báða höndena tre skaffespiur / menn de gingo intet som manligt var / ty intet dera kom på Jarlen. Ett stöð öfver hufvnu på honom / dåð andra utom högre síðan / trisdie wijsd vänstra síðan / foro alla de þa stöten onyttligen. Då Konung Olof dåð ság förundrade hann sig mycke och sade / stöð är Jarlens lycka / och vill nu Gud att han sáár Ríste och kommer till ega landet: Och då hann detta hade sagt / då ságo alle som där moro / komma öfver baatstammen och Konungen / stien af Dingne len / dåð ságo både hans stender de som voro mäd Jarlen / och Konungens menn som annu lefde. Men Eric Jarls menn huggo i hufvet / och tencste dödaðan som Gud bewarade mäd stienet: då stienet var sin toos / ságo de Konungen ingenstedes / och fötte de effter honom ända på Stieppet och rundt fring Stieppet / om

hant, & in Dracone adhuc superstites, multum defatigati erant. Rex Olaus cum videret quousque Comes Ericus, cum magno comitatu penetrasset, ad Comitum mittebat Rex ambabus manibus tres Keshas manubricatas: quæ tamen more illi adfeto non progrediebantur, quin incastum missæ, nulla enim Comitum attingebat: una supra caput ipsius volabat, altera dextrum latus versus, tertia ad sinistram innoxia cadebat. Hoc cum Rex Olaus videret, rem admiratus dicebat: Magnam Comes fortunam habet, Deoque placere video, quod ille jam regno meo potiarur: Quæ verba cum protulisset, omnibus qui aderant lux coelestis in Regem descendere visa: hæc tam hostibus illius qui Comitem sequebantur, quam regis sociis, quibus vita adhuc supererat adparuit. Comitibus Erici milites, lucem gravibus ictibus adpetebant, cogitantes illum neci dare, quem Deus luce sua honorabat. Cum lux disparuisset, nec Regem amplius videre potuerunt.

Quæ-

elgi. þá geingo oc fyrri bord þeir ætta menn er uppi stödo á Orminum i þessi svipan; oc var þar Eyrikur þambaskelfir, Kolbiörn hinn Uplenski, þorsteirn Uxafotur, Biörn af Stodlu, Asbiörn or Mostor, þrandur hinn skialgi, Og nundur af Sandi, þeir voro allir dragnir upp i skip. Þat vilia lumir menn feigia, at Olafur Kongr hafi laupit fyrri bord, oc komist súa i brautt oc hafi sen verit i utlaundum, enn lumir vilia feigia at hann hafi fallit i þessum bardaga. Enn hvar sem lifi hans hefur locit þá er líkligt at Gud hafi tekit lahoa til sín, slíka stund sem hann lagdi á Christnina at styrkia aliar luti, þá er Guð var sámd i. Eyrikur Jarl eig. nadið nu Ormin hin Langa, oc dunnur skip Olafs Kongs, oc margs mans vapn þess er dreingiliga hafði neitt adur um dægin. Þessi orösta hefur verit frægust á Norðurlondum: fyrst af vorn dreingiligi, er Ormurin var vardur, oc þui næst af atlockninni, oc sigri.

nom

om hann finnade / och funno de hönom intet. Då sprungo och förbord de hans öttamänn som stodo qvar på Drmen i detta slaget; dåð var Eyrikur þambaskelfir / Kolbiörn Vplenski / Þorsten Drefot / Biörn af Stodlu / Asbiörn från Mostor / Þrandur bæn Skjalge / Ogmund af Sandi / de blefvo alla uppdragne af sinander i Stieppen. Somblige menn villu seya att Konung Olof hafver sprungit för bord och således tummilt borte / och seðan varit utom land / men somblige seya dåð att hann hafver fallit i dena striden. Menn ehvar som hans lif hafver ändatz / då ähr dåð listligt att Gud hafver tagit Stielen till sig / emäðan han så long tids hade annlagt att styrkia Christendommen / och bestremit all ting som till Gud ähra lände. Eric Jarl betom nu Drmen Langa och de andra Konung Olofs Stiepp / och mongen mans vapn / dem de mannligen tillförende hade brutat om dagen. Detta slaget hafver varit myckit namptunnigt i Norlan-

Quærebatur in tota navi, & in mari circa naves num natarat, sed nusquam reperiri poterat. Hoc tempore in mare se etiam præcipitarunt, octo illi viri Nobilissimi, qui adhuc in Dracone superstites pugnae novissimæ intererant. In quibus erat Einarus Tambaskelferus; Kolbiornus Vplandus; Thorstanus Uxafot; Biorno de Stodlu; Asbiornus de Mostor; Thrandus Skjalge; Ogmundus de sandi, qui omnes è mari in naves extracti. Quorundam relatio est quod Rex Olaus in mare se præcipitaverit, sicque evaserit, quodque visus fuerit in exteris regionibus: alij dicunt illum, mortalitatem in hoc prælio explevisse. Sed ubicunque in fata concesserit, haud dubitandum quia Deus ad se animam receperit, quia tanto tempore Christianam pietatem promovere studuerit inque omnibus ijs elaboraverit, quæ ad Dei honorem pertinere videntur. Comes Ericus positus est Dracone longo; & cum cæteris navibus Regis Olai multorum victorum æra, cum quibus die illa rem fortiter gesserant. Hoc prælium famosissimum

nom, er þat skip var brodit, er ein-
gi madur ætladi at unnit myndi
verda á vatni flótanda, enn þo
mest fyrir sakir höfðingja þess er
var Olafur Kongr, er frægastur
madur var á Danska tungu: oc
sua gerdu menn hier mykla um
ræðu um Olof Kong, at menn
vildo eigi heyra at hann myndi fal-
lit hafa, sua sem Halldor avísar í
sinom flokki.

Fra Olafi kongi.

CAP. LXX.

Þat seya menn at á sitt bord ly-
pi hvar þeirra, Olafur Kongur oc
Kolbiorn stallari, enn Kongarnir
oc Eyrikur Jarl, höfdu lagt at uran-
smaskutur at hinom stærnum ski-
punum, oc skildu þær draga þá
af kafi, er utbyrdis líópo, oc fæ-
ra þá höfðingjom. Oc þá er stál-
fur Kongr hafði á kaf laupit, þá
vildo.

est inter illa, quæ in Boreali bus terris gesta sunt: tam propter fortissimam defensionem
qua Draco longus tutatus est, quam impetum ferocissimum, claramque victoriam,
qui illa navis evacuata est, quam omnes confidebant aquis innatantem, nunquam su-
perari posse & maxime quidem ob possessorem illius, qualis fuerat Rex Olaus, qui
præcipuus in Boreali bus terris erat: tanti enim illum fecerunt, ut nemini credibile vide-
retur e vivis eum exisse, quemadmodum Halldorus in suis cantilenis monitrat.

De Regi Olao.

CAP. LXX.

Hoc referunt quod ab utraque navis latere: Rex Olaus & Kolbiornus aule præf-
ectus fluctibus se immerferint. Reges autem & Comes Ericus, cum circa præ-
vas naves majoribus adfunxerant, in d. mari extraherentur qui illu. se præcipitarent,
adque duces deferrentur. Cum Rex ipse profundum petiverat, illum etiam caprivare
cogita-

Norlanden: först för bån mannliga
värnen som de värte Drmen / och
sedan för bån hestiga på gongen / och
segren / måd hwilken då Stieppet
blef afbrödt / som ingen man kunde /
tencsta att öfverwinna kunde / på
wattenet flytande / och ändå mest för
bån Höfðingens stuld / som då ätte /
hwillet war Konung Olof / en be-
römligast mann af Norðmänn: Och
sådant taal hade om Konung Olof /
att ingen wille höra att hann hade fal-
lit / som Halldor säger i sina wissor.

Om Konung Olof.

CAP. LXX.

Dåd säges att om hwart sit bord
sprong Konung Olof och Mar-
skalken Kolbiorn / menn Konun-
garna och Eric Jarl hade lagt ur om
små Stutor / såmpte de större Stiep-
pen / och stulle de draga af blupet-
dem som sprungo öfwer bord och föra
dem till Höfðingarne. Och då stäl-
wa Konungen hade sprungit från /
då:

vildo þeir taka hann höndum, er
á smá skutonom voro, oc fara hann
Jarli: Enn Olafur Kongr brá yfir
sig skyldinom oc steipti hier i
Kafit, enn Kolbiorn skaut sinom
skyldi undir sic, oc fell sua á stó-
in, at skildurinn varð undir
honum, oc kom hann hier af
þui eigi i Kafit, oc varð hann
handtekinn oc dreigin upp i skutu
eina, oc hugdo þeir at þar var
Olafur Kongur. Var hann þá
leiddur fyrir Eyrik Jarl, oc er hann
vissi at þar var Kolbiorn oc ecki
Kongur, þá gaf Jarl honum grid.
Enn i þessari suipan þá reri abrot
Vindasneckian: Oc er þat margra
manna laugn, at Olafur Kongr hafi
steipt af hier brynionni i Kafi, oc
komist med fundi til Vinda sneckion-
nar, oc hefur sia fralsögn vida farit si-
dan, sem heyra má i þeirra manna
quæðumer þetta hafa sannat. Sua
seygir Hallfrodor:

2 3 4 1 5 17
1 Veit ec ey hitt hvart hreytir
11 12 7 6 8
Hungur drijsi skal ec leyfa
9 10 13
Dyn sæpinga dauðan.
15 16 14 18 19
Dyr blíks eda þó kvikan.

cogitabant, qui majoribus navibus inerant, ut in potestatem Comitís veniret: ve-
rum Rex Olaus scuto se texerat, cum mari se committeret. Kolbiornus autem scu-
tum infra se habebat, sicque in mare pervenit, ut impediretur ne profundum petere
posset, quare etiam captus inque navim quandam levatus; credebantque hunc esse Re-
gem Olaus, qui ad Comititem Ericum deductus absque illo agnitus, quo Kolbiornus
non Rex esset, vita illi concessa est. Hoc ipso tempore abibat navis Vandalica; multorum
que hominum consensus est, quod Rex Olaus lorica sibi in profundo detraxerit, & na-
tando ad Vandalicas naves pervenerit, quæ relatio postea diu mansit, ut constat ex illo-
rum cantilenis qui hoc testati sunt. Sic dicit Hallfrodus:

Jag wet intet om lag stál mera ra.
Ia bån förnäma Konungen lesta/
som offra spittsade hungriða war-
gar máð döða mann / eller sjáa
þonom bån mycst kostfríðe döðan:

Oc enn quad hann.

2 Sagður var mæri ne meiri
13 14 17 18 19 16
Mun ec stríð af þui þij þa
3 10 12 11
Lijðum firdur oc ladi,
6 7 9 8
Land-vördur fyrir þá handan,
29 19 20 21 23
Væri oss þo at ærir
24 25 28 26
Eldz þeim svikum belldi,
31 32 22
Heila lykn ef hanka,
23 33 34
Hauklifz-jofur lifði.

Hier seigir súa at þegar var tvent
frá sagt þeim fundi, hvart sem
hann myndi fallit hafa. eda brót
komist: oc morg þannur dæmi eru
til þess. Oc ef Gud losar, skal
ek seya sem ek veit sannast, hvat
þeir menn baro frá, er þat voro
i bardaganum, hvat þeir sau síðast
til Olafs Kongs. Sva sagdi Skuli
þorsteinson, at þá er hann geck á
Kongs skipid, þá láo súa þikt hi-
nir dauðn menn fyrir fótum mæri,
sagdi hann, at varla, mátti ganga
fyrir, oc þá lá hann Kong i lipin-
gunni, oc þa lá hann frá oc velti
bukunum frá fótum Jarli. oc sier,
oc

vide cantilenam explicatam in. Notis ad Cap. LXXI.

Hic refert duplicem relationem fuisse, an prælio oppressus fuerit, vel evaserit: De
hac re varia monumenta exstant. Dei autem auxilio quæ verissima novi proferam, ubi
& relata illorum exhibeam qui prælio interfuerunt, ubi Regem ultimo adspexerint. Sic
perhibuit Skulo Thorstein filius, cum Regiam navim ingrederetur, tot occisorum or-
pora ante pedes illius jacuisse ut gressum impedirent, Regem vero in puppi stantem ad-
spexit, à quo oculos deflexit, occisos pedibus Comitum & suis dimoturus, cum altera

Och án sadi hann:

Albrig hafwer iag hörðt en störru
Konung utom hafwer vara vun-
nin / án denna: ech mon iag
þessitge plágas báraf: och eðuru
wál. Morriges Konung máð
svet umkom / wore mig doct
en stor sorgsens minskan / om
Konungen án lesde.

Þar ságer hann sá / att om detta
málet var tveggtebanda taal / an-
tingen hann hade fallit eller kummit
bort: och ára monga andra effterdæ-
men om detta. Och om Gud vill
skal iag seya som iag wet sannast /
hvad de mánn werraade som wore
máð i stríðen / och hvad de ságo
síðst af Konung Olof. Stule Thor-
steinson sáde sá / att dá hann stæð på
Konungens Skiep / dá ságo sá stæð
dæda mánn fór fæternu på mig / att
iag ntuggast künde gå fór dem / och
dá ságan Konungen i baatstammen /
ságo sedan ífron och wáilde dæda trop-
parna ífron Jarlens och sine sätter /
och

oc þá er hann sá til annat sinn,
þá lá hann Kongin eig. Sva sag-
di Eynar þamba:kielskur, at hann
sá drupa blod smam oc smam,
af hialmi þeim er Konger hafdi á
höfði oc á kinn Konginnum oc er
hann vildi at hyggia vandliga, hvat
hann gerdi þá, þa kom á hofur
Eynari mykit steinshögg, súa at
hann fell vit, oc nálega villi hann
eck: enn listu síðar klop hann upp
oc hugdi hann þá at Kongi, oc
lá hann, hann eigi. Súa sagdi
Kolbiörn at Kongr skaut um dægin
oc blod rann undan brynstuckunni:
enn er hann leit til sveitar Jarls
er uppliðu á skipit þa var hann
nockvat súa ortafullur, oc þa lióp
hann þongat til, er Kongr hafdi
stadi oc er hann lá hann eigi. Þá
lióp hann af skipino oc á löðinn,
oc er hann kom á löðinn, þa ken-
di hann síða undir sier skíold oc
ati þan skíold Olaftr Kongr,
allra skíalda segurstur, oc gullag-
dur: hann þortist skilia at undir
þeim skildi suam hialfur Kongur, oc
síðan í Kolbeirns þenna skíold. Oc
síðan.

253
och dá hann áter ságo upp / dá ságo
han innet Konungen. Eynar þam-
barsstelsver sáde att hann ságo blod dry-
pa smott och smott / undan hialmen
som Konungen hade på hufu og
næðer på tinbenet på Konungen / och
dá hann wille máð stíse see effter ho-
nom hvad hann gjorde / kom i Ey-
nars hufu eit stort steinshugg / sá
att hann sóll dár wið och wiste nestan
innet til sig: lister dár effter lopp hann
uppoth ságo han dá effter Konungen /
men ságo hann honom innet. Kolbiörn
sáde att Konungen stíste om dagen
och rann blod undan Þanzarstíorte
ármarna: och dá han ságo uppa Jar-
lens manstap som loppin på Skiep-
pet / blef hann náget hápin / och lepp
han þess som Konungen hade stáde /
och dá hann innet ságo honom / sprong
han af Skieppet i síða / och stánde
han stísta under sig en stíold och war
dád Konung Olofs stíold / mickie
sager och máð Guld inlagd: han tye-
tes merkla att under dán stíolden sam
Konungen stíls / och stragst kom
Kolbiörn ífron denna stíolden. Se-
dan ságo hans owänner att han hade
listan.

vice respiceret, Regem amplius videre non poterat. Einarus Tambarscelverus retulit,
se vidisse sanguinem guttaim de casside Regis in genas descendere, cumque adcura-
tius attendere vellet quid faceret, lapidis ictu gravi caput Einari percussum est, ut pro-
ferreteretur quasi in extasin; mox tamen surrexit, cum ad se redisset, respexitque locum
ubi Rex steterat, sed amplius non adparebat. Kolbiorni relatio erat, Regem jaculasse
illa die & sanguinem infra lorice manica: hixisse: cum autem Comitum socios qui navim
adscendebant adspiceret, non parum hinc percelleretur, illucque tendebat ubi Rex
steterat, quem cum non videret in mare se præcipitavit, quo cum venisset, infra se scu-
tum pulcherrimum & auro distinctum, quod possidebat Rex Olaus agnovit: sibi que vi-
dere visus, sub hoc scuto Regem ipsum natare. Hoc scutum mox reliquit. Cum autem
inimici illius, illum cassidem habere Regis similitinam, natantemque intra naves vi-
derent:

sidan þao ovindir hans, at hann h fdi hialm líkan þeim er Kongur hafði, oc suam hann þá milli skipana: þá mál u þeir at þar myndi vera Olafur Kongr, oc urdu þeir gladið vid oc toko hann nu af fundi: oc er þeir fundu, at þessi madur var eigi Olafur Kongur, þá gæfu þeir hann grid. Nu sua sem fyrr sangdum vier, at uvinir Kongz leitudu hans vandliga oc fundu hann eig, þá sógdu nokkrir menn af lídi Jarls at madur kom vit Vindafneckio, nar, oc suam at skipino, oc var i raunduklæði: oc er hann var uppkomin i skipit, þá var þar þegar i brotto: oc allar Vindafneckio rnar vordu þá þegar i brotto, þar er þar höfdu verit um dægin, oc hieldu suður fyrri land.

*Era Eyriki Jarli.
CAP. LXXI.*

Eptir þenna hinn fræga bardaga, hefur nu Eyrikur Jarl feingit agetligan figur: tekur hann af öllu folki mykit lof, þessir orosto er minning

derent: dicebant hic esse Regem Olafum, unde læti, natantem exasperunt: sed cum cernerent illum Regem non esse, vita illi concessa est. Verum ut prius memoravimus, inimici Regis illum anxie querebant, sed nusquam reperire poterant: Quidam tamen de Comitibus militibus dicebant, quod virum quendam ad Vandalicas naves natantem conspexerint, vestitu rubro indutum, qui cum navim ascendisset, discesserunt naves ad meridiionalem partem, quæ ibi prius tota die jacuerant.

De Comite Erico ut Reginam Tyri post victoriam acceptam consolari frustra conatus sit: De Morte Regina: De Dracone Longo Navi deleta.

CAP. LXXI.

Propter maximum hoc prælium & celeberrimam victoriã quã Comes Ericus obtinuerat summam laudem ob omnibus consecutus est. Hoc prælium in annales reclarum est in

lístan hjálm mæð dæn. Konungen hader och sam h n dæ emellan Stieppen: de sader nu att dær monde vara Konung Olaf och verdo glade dær við / och togo honom uppt ræn simandet: Och dæ de sunno att han inret var Konung Olaf / gofvo de honom frisd. Nu sãsom wi sader tilförendelæetade Konungens ordanner effter honom stietstgen och sunno honom inret / dæ sader nãgra af Jarlens mæn / att de sãgo en man tota simande til Wãndistfa Stieppen och war i røda klæder / och dæ han war upfommiln i Stieppet / giet dæd stragst bort: gingo och alla Wãndistfa Stieppen som dær hade warte om dagen dæ bort / och höllu sunder om landet.

*Om Erich Jarl.
CAP. LXXI.*

Efter denna berømbtga striden / ussthyllten Erich Jarl fædt en fornãm seger: och af allom stoor berøm. Dette slaget æhr i minning fast for

ning ger fyrriandadum mænnum hin þridia edur fiorda Idus Septembris manadar. Drottning Eyri konni storilla þessum atburdum: gret hun beiskliga, þu ar henni var mykill harmur queider i hjarta, sua at hun matti, hvarki eta edur drecka: Oc er Eyrikr Jarl heyrdi þetta, fã geck hann til hennar oc tok med þessum ordum at tala vit hana: vier hofum gert, lagdi hann mykinn gløp, er vier hofum ræn: þenna hinn goda Kong, oc hinn ageta, rikino oc tygnini: oc eigi er at eins ydar tygn oc soma skadi ger, er vier hofum hann feldan heldur er þar mykit allri landz bygdinni, oc mest þegnum hans. Oc fyrri þu at eigi meigum vier nu aptur þæta ydr þenna hin mykla skada, edur leida þenna hinn dyra Kong aptur til ydar, er nu er frá kalladur rikeno, þa vil ec giarnan veita ydur þar at hugga ydran harmleik, oci eingan stad skaltu nu hafa minna soma oc eigi minna metord, oc eigi ydar tygn lægri vera æ vorum ædgum, æ æstekaum þessum einum, er þa hafdir:

de döda männerna / dæn tilsonde eller elofste dagen uti Septembris Månad. Drottning Eyri upptog mykit illa denna hændelsen: och gret hon bitterliga / en henne war upprækt stoor harm i hjartat: sã att hon funde hvarfen æta eller dricka. Och dæ Erich Jarl hørde detta / giet han til hãnn och begynte tala pã detta setter. Wi hafvom begædt ett stoor fecl sader hann / att wi hafvom rænð denna æda och fornãm Konungen hans Riste och høghet: och æhr tæte ælenast eder høghet skade glørdi / i ded wi hafvom feldt honom / menn snarare æhr dæd fæ heila lander och størsta for hans undersætare. Och sãsom wi inret tunna boota Eder denna stoor skadan / en heller stæffa eder tilbata denna fornãm Konungen / som nu ær kømmiln ifron Ristet / sã wi lag giora eder død / att dær mæd korta eder sorg: skal nu uti intet rum / eder heder och høghet vara mindre / och inret mindre / skolen i dær effter hafva til seya mædan lag lestur er / æn dæd i haden dæ Konung Olaf lesde: Nu bedlom wi tæder Fru / att i lærastte som

memoriam occisorum, tertio aut quarto Idus mensis Septembris. Reginam Tyram pessime habebat hic casus, ut lacrymas vehementer effundens, nec cibum nec potum sumere sustineret. Quo comperto Comes Ericus, illam adibat dicens: rem indignam commisimus, quod Regem optimum Regno & potentia sua spoliavimus: Nec Tuæ Majestati solum inde molestia creata est, sed & toti terræ cui imperaverat, & omnibus qui illius dominio suberant. Sed cum ingens hoc damnum Tibi illarum, nullo modo refarcire, nec Regem eminentissimum Regnoque exutum Tibi restituere possumus: hoc doloris levamen Majestati Tuæ offero, quod honor Tibi semper p r manebit, nec meæ: vix diebus quidquam Tibi deerit, nisi quod Rege Olao carere cogaris. Jam rogamus Domina, cibo potuque Te reficias. Respondit Regina: qua es prudentia & bonitate

tibi

hæfir þu, et Olafur Konungur lifði. Nu biðdum vier yður Fru, at þeir latid yður sama at taka sædzu oc dryck, oc hialpa sua ydrum likama; þá mælti Drottning; þetta mælti þu af mykulli gæsku oc godgirnd, sem þu er opt vanur: Enn þó at ec velir mætt þann lut til handa, at heldur deya med Olafi Kongi enn lifa: þá er þó hiarta mitt sua akafliga loftr, med hórnum hryggjleiksins oc sidan þrútt ordir i umegni hugarins, at eingi gneisti lifsins, má mic nu næra eda lifga: oc sua vard, at þyri Drottning lifdi skamma ríjd sidan, oc fór hun af þess veröldu med myklum hiartans harmi oc langri fötu: Oc þat er frá sagt at nockur dyrligr prestur gaf henni þat ráð, at henni mætti vera abyrgdar laust utan syndina, enn hun hialpi sua lifi sino med einu epli, oc þat gerdi hun med Krapti'bin dandinnar, oc þó lifdninnar, oc fualifdi hun nijo daga, oc andadist sidan med þenna hætti. Enn Eyrikr Jarl feck nu mykin sama oc lof, at hann feck þuillikan sigur. Hann tok

seu eber / sláur / tugen maat och dricka till eber och hiálpn sa eber leamen. Drottningens svarade / þetta taala i af stort förstond och godvillia / som i offta ábra wana: Wenn sásom las helder walter mig dandelen till handa / att þó máð Konung Olaf án lesa / så áhr mitt hiarta sá þessigt brátt af harm och sorg / och ihopa slámbe bliffwit af þessens swagheet / att ingen lifsgnist má mig nu lengre uppeholla / eller lifswa. Och blef sá att Drottning Eyrikr lesde listen tisd / for sedan máð hiartans sorg och sorglig sasta utaf denna wården: Och áhr dád sagt att en alswarsam Præst gaf henne dád rádet / att henne wore till ingen synd / eller någon på hennes samwete tynsla / om hon hiálpte sitt lif máð ett äpple / och ded gjorde hon máð fastande och lydnas krafft / lesde sá nte dagar och dog på detta setet. Wenn Eric Jarl fect myket in heder och heróm / att han sådt sliskan seger. Han tog nu Ormen Longa / och satte sig till styra honom och förordnade han sine mánn uti tre Stieper: Wenn þetta flóna Stieper

tok nu Orminn Langa, oc fectific stiornar mann fyrir hann oc skipadi hann sinom monnum med þremur skipanum: Enn þetta hit ageta skipa fór æ halt sidann oc vildi ecki at slíri láta, enn geck fram med myklom þorveldum oc þunga, oc umsidir komit Eyrikr Jarl med þetta skip, oc þó med micklum kostnadi oc erfidi oc starfi i Vikina austan. Enn er hann sá at þetta skip vildi honom ecki lifidit vera, oc onga veglega þíonosto veita honom, heldur slindi þat mykin þungleik at sier oc erfidi. Þá let Jarl höggva sundur skipit oc brenna sidan: Oc er Nordmenn heyrdo þetta at Olafur Kongr var fallin, þá urdu allir hryggvir oc ydrudult þeir, at þeir höfdu grynstat sigla undan slikum Herra oc Höfðingia, i sua myklom haska: skjildu þeir nu at þeir myndi þessa leint betur byda.

Fra Vigga.

CAP. LXXII.

Nu er at seigia fra hundinom Viga, hann var vardveittur á einom bæ at Kongs bui, var hans giætt forkunnar vel af einum manni, oc

Om Wils.

CAP. LXXII.

Dád áhr att seya om Hundin Wils: hann blef wachrad uti en by dár Konungen hade glect / blef hann myket wál stótt af en man / och

Sibi sane conuata & sæpius declarata, ejusmodi verba protulisti: Quia tamen mori cum Rege Olao quam illi superstes esse malo, ideo cor meum tanto angore premitur, tanto que dolore cruciatur, ut animi deliquia pati cogar, nec vitæ amplius usa gaudere possim. Itaque accidit ut Regina Tyri, breui post fato defungeretur, adeoque præ nimio mœrore cordolioque quæm & inedia, mortalitatis claustra relinqueret. Relatum quoque est, virum sanctum consilium ipsi dedisse, ut pomosibi subueniret, sic enim ipsam ab omni periculo & peccato immunem futuram: Hujus consilio paruissè ipsam, postque novem dies, vitæ exitum habuisse. Comiti autem Erico magnus honor & laus habita, ob istam victoriam. Draconem longum isibi vindicavit, cui & gubernatorem præbuit: Residua vero suis militibus tres naves implevit. Præciosissima hæc

navis, post hoc vacillabat temper, nullius regiminis patiens, sed difficillime progrediebatur, adeo ut multa cum difficultate & labore, cum hac ipsa navi Ericus tandem in meridionalem partem & Viciniam perveniret. Cumque videret se ex hac navi nullam utilitatem capere posse, nec sibi parere illam velle, quin potius difficiliter se illi præbere, navim Comes frangi jussit, igneque dein consumi. Cum Norrigij audivissent Regem Olavum superatum, omnes dolor summus invaluit; maleque illos habuit, quod navigationem instituissent, relicto Duce & Domino suo in maximo periculo; cernebant autem animas suos sexam poenitentiam subire.

K k

CFA

278

oc lá Vígi hvörn dag fyri Kongs sæti: Oc er giærzlo madur hundslins hafdi heyrð fall Kongslins med sannrifrá sögn, þa geck slá madur til þess hus er hundurinn var i oc nam stádar med myklom ryggeleyk, oc mælti heyr þu Vígi sagdi hann, nu erum vit Drottinslausir: Oc er hundurinn heyrði þetta, þá lióp hann upp frá Kongs sætino, oc quad vit hatt um sinn oc geck ut, oc nam eigi stádar fyrr enn á einom haugi, oc lagdist þar nidur, oc þá hvarki mat né dryck, oc fór sua marga daga, at hann svelst oc þog eigi fædzlu. Oc þo at han vildi eigi eta, þat er at honum var borit þá hannadi hann þó ádrum hundum oc dyrum oc fuglum at bera fra síer: Enn táinn flutu fram á trinid ur augnum, sua at allir matti þat skilia, at han gret akafliga sin lanar-drottin. Oc aldrið fór han or heim stad, er hann nam stádar, heldur var han þar alt til þess er hann dó: Oc var nu framm komit þat er bondinn mælti i eyni Mostur, at Nordmenn höfdu nuynt síðrum hinom agiet esto gripom.

och lág Vígi hvar dag för Konungens sæte: Och då hundens väckare hade hört Konungens fränfall, då gick denna mannen till dådhuset som Konungen varit ut i och mddstoor sorg stante och sade: hör nu Vígi nu hafw om wi i ingen Husbonde. Då hunden hörde detta / då lopp hann upp från Konungens sæte och töt hårdt en stund / gick ut och tog sig tötter rumförr än på en hög / där lade hann sig nider och hvarken äth eller drack / så let han några dagar att han swälte och ät intet. Och fast hann wille intet äta dåd som blef burt till honom / så hindrade hann dock andra hundar / Olur och Foglar att taga ifrån sig / ded till honom war burt: tårarne fluro och fram på nosan på honom utur ögorna / så att alla kunde dåd märta / att han heftigt gret sin Husbonde: aldrið gick han utur dåd rummet som han sig hade lagt på / menn war där till theß han dog: Och hade nu stede dåd som Bonden sade på Sön Mostur / att de Norsta nu hade mist fyra dyrbareste ting.

CAP.

De Cane Vigæ.

CAP. LXXII.

De cane Vigæ hoc referendum est: custoditus erat in Regio quodam prædio, ubi magnam illius curam, vir huic rei destinatus habebat: semper autem ante Regis solium iacebat: Cum custos canis, Regis infortunium comperisset, domum in qua canis erat adibat, constititque ante canem moestus dicens audi Vigæ, jam Domino caremus: Quæ cum canis audivisset, Regis solium relinquebat, ululatumque magnum tempore longo edidit; postea exivit collemque quendam petivit, ubi humi se projecit, nec cibum potumque sumsit multis diebus, quin jejuniū servavit. Et quamvis ipse edere nolebat, quod ipsi allatum fuit, ne sibi tamen aliquid auferretur, alios canes & aves prohibuit: lacrymæ quoque continuo de oculis in nasum manare videbantur. De loco quem ceperat non decessit, priusquam vitam finiret. Jamque complerum erat prælagium senis in: Gula Mostur, Norðmannos res quatuor præciosissimas amisisse.

CAP.

Fra Olafi Kongi.
CAP. LXXIII.

Nu manom vier rísta þann lut, er summum monnum þikir nocquot ivanligur, at Olafur Kongur lærði af síer brynio i sialfu sialfar diupino, oc ranlakadi med sundi diupit alt, þar til er hann kom at skipi þu er fyrr var fra sagt er komit var af Vinlandi, oc voro á þuiskipi Afriðdur oc Dixin, er fyrr var nefndur, oc hafdu þau þar leigut um dægin, enn þegar eptir orollona sigldo þau a brot, oc höfdo þau gert þetta ráð med síer. Foru þau nu til Vindlandz, oc med heim Olafi Kongur: hann var lærdur morgum sárum oc eingom storum, enn Afriðdur leknadi hann med mykilri vurd, til þess er han var heill. Oc þa er hann var heill, var hann kiendr af morgum monnum. Margir ríkir menn budu honom sína lidveitzlo i Vinlandi, ef hann vildi enn til ríkkis síns, oc quadoft mynda fá honum ærit lid, enn hann neitadi þessu, oc quad þu drottin

Om Konung Olaf.
CAP. LXXIII.

Nu villtum wi skrifswa það som sombligan ryktes ottoligt / att Konung Olaf drog af sig Pantzar stórtan / nider på diupet / och soor mād simmande diupet utár till theß han kom till það Stieppet som fór war omfalt / att wara kommit ifrån Wänden; Och woro uppa það Stieppet Afriðdur och Dixin / som fór námbndes / och hade de legat där heela dagen / menn stragst effter stríðden seglade de bort war och således samanráðit emellan dem. De drogo nu till Wänden och Konung Olaf mād dem: han hade monga fæ / menn ínga stóra / och látte Afriðdur honom mād stórsta stjeh till theß han blef heeler. Och då han war láttur / ístentándes han af mongom. Monga mechtiga mæn i Wänden tilbudo honom sín hjálp / om han wille tilbata till sítt Ríste / och sade síu stóla fá honom stóort mannfæp / menn han nefade hár till och sade / emáðan þans End intet wille hjálpa honom i stríðden /

De Rege Olaf.

CAP. LXXIII.

Referenda quoque res quæ multis incredibilis visa, quod Rex Olaus loriceam sibi in maris profundo detraxerit, natandoque profundum emensus, donec ad navim Vandalicam de qua prius locutum est, pervenisset: In illa navi erat Astrida & Dixinus quem sæpius nominavimus, qui tota die ibi manserant, sed finito prælio descefferunt, de quo consilio prius convenerant. In Vinlandiam postea redibant, secum habentes Regem Olaus, plurimis vulneribus saucium, utur exiguis. Astrida illum summa cura sanavit, ut valetudini pristina restitueretur. Cum sanitatem recepisset, à multis agnitus est. Plurimi autem Potentes viri in Vinlandia suum auxilium illi obtulerunt, si Regnum suum repetere vellent; dicentes se illi maximas copias tradituros: quam conditio-

K k a

nem

drottin sin eigi vilja veita fier full-
ringir i orosto, at honum hafði milli-
cat hans þionofa: os eigi byriar
mier at þröngva fólkinu i lua myk-
la þraut, at leida mykit lid i orostor
optar. Þessum orðum er lagt at
Astriðr hafsum rætt. Síðan var
Olafur Kongr okunnigr monnum;
enn Gudi oc helgum monnum hans,
var hann kunnigr. Þat er oc lagt at
einn virðiligr maður, var sendur af
Olafi Kongi til Erlingz Skjalgssonar,
oc lagði at honum sanna luti oc co-
no hans fra Olafi Kongi, oc quad
hann lifa oc þiona Gudi trofastliga i
Munkliði einhverio, hann finði þeim
kníff oc gull at sanna þessi laugu oc
til merkia, sem kendi lyftur Olafs
Kongs Astriðr, broður sin at hafa
þessa gripi, oc jaradi hun þessu:
Enn margir ero þeir menn, er þer-
ta gruna oc tortryggja þessa luti,
oc margir iva ean um: enn þó æt-
la ec at villo at þetta myni sata vera,
at hann myni lifat hafa eptir þar-
dagan, oc fært sic Gudi i fórn af
þblafning Heilagz anda, oc var han
i munkliði i Girklandi eða Syrlandi,
oc

striðen / moste han hafva misliffæ
hans tilfær: oc tveir tilfær mig at
fænga foleket i fæðane swærherer / oc
leða mykit mannfæp i striðer offtare.
Þessa orðen ær sagt at Astriðr haf-
wer wetat seya eftir honum. Eðan
war Konung Olaf okunnigr menni.
Þiem / menn Gudi oc hans Helgom
mannum war han kunnigr. Dæð ær
oc sagt at en færnæm mann war sen-
der af Konung Olaf til Eðrling
Stalgi Son / oc fæde honum oc
hans Hustru sonningen huru tilfæstod
med Konung Olaf: fæde honum les-
wa oc tilfæna Gud trofastliga nægor-
stæðes ut Munkelæstwarne / han
wistte dem en kníff / oc ett Guld til
merktes oc att fæðfæsta sin seyn mæð /
hans Syster Astriðr tilfænde tigen / oc
þefæfæde sin Broður Olaf þæstt þessa
loftliga ringen: monga æra oc ðe
mænn som þetta tænfæta oc seya fæ wa-
rtet fænnung / oc monga som twiffæ
dæ om: men tag troor wifærligen þer-
ta wara sandt: dæð hann hafwer les-
wat eftir striðen / oc ætwtte sig att
tilfæna Gud / af þæns fættige Andes
inblæfning / oc war hann Munk i
Gretland.

nem non accepit, inquit; quoniam Deus in prælio sibi opem ferre noluerat, illi
displicuisse servitium suum, ne se de cetero homines in pericula ducere, vel pluries prælio-
rum eventibus exponere. Hæc verba illius Astridam meminisse, proditum est. Post
hoc Rex Olaf vulgo ignotus vixit, Deo autem & pijs hominibus satis notus. Relatum
quoque est, virum præstantissimum à Rege Olao ad Erlingum Scialgi filium missum
fuisse; qui ipsi & uxori illius veritatem de Rege Olao referret, dicebatque illum adhuc
vivere. Deoque fidelissime in vita monastica alicubi servire: ad confirmandam relatio-
nem, cultum & aurum quoddam exhibuit: has res præstiosas fratrem suum possedisse,
foror ipsius Astrida affirmavit. Multi tamen sunt qui hac de re adhuc dubitant: Ego
tamen pro certo credo verissimum esse, illum supervivisse prælio, Deique servitio se
tradidisse auxilio Spiritus Sancti, virantque monasticam vixisse, in Græcia aut in Syria
ubi;

oc bætti lua sine misliffæringa, med
yðran, er hann hafði gert ærku-
aldri.

Nu bið ek hvern lemm einn mann
er les laugna, at hann biðir drot-
tin, at hann gerist þess verður,
æreigna sterð Himmiriks med Kon-
gi Konga, drottin varom Jelu
Christo, fyrri þetta bið stundlega
Rijki, er hann hafði latit fyrri Eyriki
Jarli Hakonar syni. Hier þritur
nu laugu Olafs Kongs Tryggva-
sonar, er at reitna mæ kallaz Postu-
li Nordmanna, oc lua rijtadi Od-
dur Muncur, er var at þingeyrum
oc prestur at vigflo, til dyrdar
almattagum Gudi, en þeim til
minnis er lifdar ero, þó at eig sic
gert med mælnild.

ENDIR.

END.

ubi explevit summa contritione peccata, quæ in juventute commiserat.

Ceterum cunctos rogo qui hanc Historiam legerint, ut Deo supplicent, quod dignus
habeatur Rex Olaf celestibus gaudijs perfui, cum Regum Rege, Domino nostro Jesu
Christo, in præteritum Regni terreni, quod illi Comes Ericus Haquini filius ademit. Hic
finis historia Regis Olaf Tryggvasonis, qui sine dubio apostolus Normannorum
adpellari meretur: Hanc ut videris scripsit Oddus Monachus qui habitabat
in Tingeyrum, antistes omnipotentis Dei quo ad officium: hoc scripti
posteris ad informationem, quamvis dictio mea
ornatu aliquo carcat.

FINIS.

Tilbæining / som finnes vara af samma mann

Olafur var viner mykil Eingla Kongs, oc hafdi hann af konom mykla virding: þá er styrði Nordmanna Ríki Haraldur Kongr Sigurd son, þá var Jatvardur Kongr i Einglandi, oc var agetur Kongr i morgum lutum: hann minnst á þann vinskapi, er Olafur Kongr Tryggvason hafdi haft vid faedr hans Adalráð. Tok hann nu at vegfara Olaf Kong Tryggvason, oc því var hann vanur á hverio ari, at seya Riddarom sinom fra Olafi Kongi á Paskatíjd, frá morgum ágetligum verkum hans, er hann hafdi unnit; oc á einhverio ari á Paskadeinginom sialfom, þá er hann hafdi inniliga lagt fra orosttonvi, oc hverfu Olafur Kongr komst á brot or bardaganum, þá let hann þat fylgia, at han hafdi þá nyliga spurt þau tíjdindi, af þeim monnum, er komu af Syrlandi med merkilugum frásognum, at þar hafdu orðit þau tíjdindi, er mykils voro verd, er Olafur Kongr Tryggvason var sagdr andadur, oc fór hann med

Konung Olof var i mycktu vinnskap mæð Konungum i England / oc höfde hann honum i floor myndning: den tísdén som styrde Norrígis Ríste Konung Harald Sigurðson; var i England Jarward Konung / och var han en god Konung uti monga sater: han kom i hug dān vinnskap som Konung Olof Tryggvason hade hafst mæð hans Fader Adalrad. Begynne hann nu högt achta Konung Olof Tryggvason / och var hann van þwart á att seya sinu ríddare Páskertíden om Konung Olof och hans monga fœrnāma gíárntingur / som han hade utrættat: En Páská sialfwa Páskedagen / dā hann nog hade sagt om slaget och huru Konung Olof kom bort utur stríðden / dā lade han dād dār tili / att han nyliga hade spore de tísdender af de menn som kunnmo ifron Syrtén / och voro samme mærtíðliga tili seya utaf / och af myckte wårde íðer att Konung Olof Tryggvason sades vara dād blíffvinn / och foor han mæð myckte beróm ifron denna wården tili dān eswiga salígheten: *Dj*

Additamenta, ut videtur ejusdem auctoris.

Rex Olaus amicus summus fuit Regis Angliæ, qui & illum magni æstimavit: Cum autem Regnum Norrigiæ gubernaret Rex Haraldus Sigurdi filius, Angliæ imperabat Rex Jatvardus, princeps optimus in multis: Is bene in memoria habuit, amicitiam quæ Regi Olao Tryggvasonio cum patre ipsius Adalrado intercesserat. Honori quoque Olai Tryggvasonij multum studuit, quare quolibet anno tempore Paschatis, viris præcipuis suis, Regis Olai præclara facinora, narrare solebat: cumque adcuræ enarrasset prælium ultimum, utque Rex Olaus pugnam evassisset; hoc addidit, nuper sibi innotuisse ex illis quide Syria venerant, rem magnam ibi accidisse Regem nempe Olaus Tryggvasonium à vivis excessisse, feliciter terrena hæc reliquisse, cælestiaque gaudia adeptum

med mykilli dyrd af þessari veröldu til eilífrar fælo: oc víra skolo þeir þat sagdi Kongr, at myklo er hann dafamlegri ddrum Kongum, oc þui skal leigia á hinni ættu hátið fra hinom ágetligasta Kongi Olafi Tryggvafyni, at sua ber hann af odrum Kongum sem hátið sia ber af ddrum hátiðom, þui ar han hafdi mest fyrri adra Konga hraultleikinn oc síredina, oc alla frægd crapranna, er ok síá miklo gdfuglegri hátiðinn en adrar, má af þui eingan dægin, maktigari til fá, eda finnahans lofi at yppa, heldur enn þenna.

Fra Haraldi Gudina Syni.

Epir Jatvard Kong toc ríki af víld alz landfolklíns, Haraldur Gudina son, er sumir kalla helgan vera: Hann var vígdr Kongr oc smurdr helgum chrístma: hann barðist vit Harald Kong Sigurd son oc felldi hann; oc litlu síðar kom Vilialmur Bastardur Rudu Jarl, oc atti hann Ríki i Nordmandi: han barðist vit Harald Kong Gudina son oc

Och mægent weta dād sate Konung / att myckte áhr hann wírdeligare án andra Konungar / och dā fœre stall tag seya uppā denna fœrnāma Hógtíðden / om dān berómísta Konung Olof Tryggvason; ty sá myckte áhr hann fœrnāmbílgare án andra Konungar / som denna Hógtíðden fœr andra Hógtíðder / ty hann hade fœr andra Konungar / styrkta och krafter / och alla krafter fœrmon. Áhr detta oss en fœrnāmbílgare tíðdende án andra / hwar fœre má och íngen dag ríðnligare finnas án denna / tili att ihugtomma hans beróm uppā.

Om Harald Gudina Son.

Efter Konung Jatward / tog Ríste mæð alt Fofetk wíllta Harald Gudina Son / hwílfen somblíga kalla Helgan: hann var wísgd Konung och smurdr mæð dān helga smærtílfen: hann slog med Konung Harald Sigurðson och felde honom; lístet dār efter kom Wilhelm Bastardur / Grefwe utaf Rudu och hade han Ríste i Nordmandi: hann slog mæð Harald

adeptum. Hoc existimatis oportet, inquit Rex, quod Regibus alijs multum præstitit, quare virtutes maximi Regis Olai Tryggvasonij, hoc summo etiam festo prædicandæ; nam ut hoc festum maximum, ita ille alijs Regibus fortitudine & robore major fuit: quare & nullus alius dies quo laudes illius celebrentur aptior, quam summus hic dies.

De Haraldo Gudini Filio.

Regi Jatwardo in Imperio, omnium subditorum voluntate Haraldus Gudini filius successit; quem quidam inter sanctos jam referunt: Rex coronatus is exstitit, unctus Sancto Chrismate: Pugnam autem habuit cum Rege Harald Sigurdi filio, quem & superavit; sed paulo post venit Vilhialmus Bastardus, comes Rudensis ex Nordmandia

oc feildi hann, enn Vilialmur tok ríjket; enn um nortina eptir bar-dagan, þá kom Þorpkarl einn í va-linn, oc vildi flotta mennina, oc þat sá einn madur er var í valnum oc á vitadi hann um þat hit illa verk oc hit suivirdilega. Þorpkarlin lióp þá heim oc sagði þetta cono-sinni, enn hun brá vit skótt, oc bio sier vagn oc beiri hest fyrri, oc bad hann fara med sier til vallins: Oc er þau komo þar þá spurdi hun ef nockur sic sá madur í valnom er henni meigi þá svara? Oc þá svarar madur: erlá madur í valnum er þeir má svara. Hun geck fram til hans, oc veltu þau fra fornum sier daudum mönnum. Oc er hun sá þenna mann, þá letu þau hann: sledan. þau spurdu hann at nafni oc at ætt? enn hann vildi hvarki seya: þau þottust þó skilia at han myndi vera gausfugur madur bæði fyrri lakir umbunadar oc yfirbragðz. Þessi madur var Haraldur Gudina-son oc hafði fallit fyrri mæði oc blod-rás, oc morg hafði hann sár, enn eingi miók flór: enn þat þröngdi honum

Harald Gudina-son oc selde honum / och Wilhelm tog Ríket: Mattan effter stríðin / kom en Torpare till Waalsplatzen och wille elda af de dö-da / då sågen man som låg ibland de slagna och bannade honom för dån- tillfärningen och nestliga wårter. Torparen lopte då hem och sade detta för sin hustru / hon war snar saga-de till wagn och satte häst före / och bad honom komma mäd sig till Waal-platzen: När de kommo dith / fråga-de hon om någon war ibland de slag-na som kunde svara henne? Då svarade en man, här är en ibland dem som dig kan svara. Hon gick fram till honom och wälte de frän fö-terna på sig de döda männerna. Och då hon såg denna mannen lade de ho-nom på wagnen. Dhe frågade effter hans namn och sleck? Wenn hann wille intet seya: de tucktes då weta att hann motte wara en förnäm man / både för slädernas skuld och ansichter. Denna mannen war Harald Gudina-son / och hade fallit af möda och blodröf / hann hade och monga såår / menn inga rätt flora: menn

dhad

dia Angliæ provincia. Hic prælio Haraldum Gudini filium adortus, illum superavit quo facto Vilhialmus Regno potitus est. Nocte proxima prælio ad stragis locum, vir quidam pauper venit, spoliis de occisis agendorum avidus: Hic a viro quodam qui stragi inerat graviter increpatus, ob rem nefariam & indignam. Quare pauper iste domum ad uxorem redibat, quid sibi acciderit nuncians. Illa se celeriter præparavit, curru aptavit equum, utque maritus ad stragis locum se comitaret, rogavit. Illuc cum venisset, num quisquam stragi inesset quæsit, qui secum sermonem habere posset? Huic responsum, uni adhuc vires huic rei suppetere. Hunc illa adibat magnum ta-men laborem sustinere coacta in dimovendis occisorum corporibus, quorum coacervatio gressum impediabat. Ad virum hunc cum pervenissent, illum currui imposuerunt, Nomen & cujus propaginis esset scire volebant, verum nihil responsi obtinuerunt: visus

tamen

honom miók oc angredi, er sua þikt lau hinir dauda mennerner á honum, at fyrri þeim matti hann ey-ræra. Sidan fluttu þau han heim í vagninom, oc græddo han: enn annan dag eptir orostona komo uvi-nir hans oc vildo taka licit í brot, oc fundu eig oc undrudust miðk. Oc eptir þat er hann var græddur þá í hugadi hann sitt ráð oc hngdi at dæmum Olafs Tryggvasonar, oc tok hann þat ráð; at vildi eigi snuast til ríjkis síns, heldur vard hann áblásin af heilögum anda, oc leita-di af allri girnd Himríjkis fagnadar, oc valdi sier til byggingar eirn stein oc var þar leingi. Vilhialmur Kon-ur let færa lík hans í Lundunor, oc grafa veglega hia odrum Kongum

Fra Joni Biscupi.

Þat er oc sagt at herra Jon Biskup, er Sigurdur hiet öðru nafni, hann var í Svíabod eptir fall Olafs Kongs Tryggvasonar þá heyrði hann marga menn leygia með sannindum, at Olafur Kongr myndi annat huort hafa fallit í oroltonne, eda druck-nat

tamen illis vir nobilissimus esse, tam Propter velles egregias, quam faciem. Hic vir erat Haraldus Gudini filius, qui ex lassitudine & vulnerum molestia occubuerat: pluri-ma quia vulnera acceperat, nullum tamen grave: Hoc autem gravissimum at molestis-simum erat, quod tot occisi illum operiebant, ut loco excedere nequiret. Dehinc curru ad illorum domum vectus est, ibique sanatus. Die altera post prælium inimici filius venerunt, cogitantes funus illius tollere, sed nusquam reperiebatur, quam rem magnopere admirati. Cum sanitati restitutus esset, de sua conditione cogitare cepit, memoriamque illius subibat, exemplum Regis Olai Tryggvasonij, consiliumque opi-um putavit Regnum relinquere, auxilioque Spiritus Sancti celestia consecutus est, domumque sibi sub petra quadam parabat, ubi diu mansit. Rex Vilhialmus illo mor-tuo, funus illius Londinum transferri curavit, Regumque priorum conditoris, decen-ter inferri.

þed trængde och förtræde honom myckit / att de döda männerna lägo så tuckt på honom / att för dem kun-de hann intet röra sig. Sedan förde de honom hem på wagnen och låtte honom: dagen effter slaget kummo hans öwänner och wille taga lifet bort / och sunno intet / och förundra-de sig myckit. Sedan han war letter tencfte han sig om / kom ihug Olaf Tryggvasons effterdöme / och tog hann samma råder och wille intet söla tilbaka till sier Ríste / menn af dån Heltge Andas tnaistwelse beghnte att söla mäd all flist Himmelrístes glä-die / och tog sig boostelle under en steen och war där lāngie. Konung Wil-helm lät föra hans list till Lund och begrafwa då heder sambligen hoos de andra Konungarne.

Om Biskopen Jon.

Då ähr och sagt att Herr Jon Bi-skop / som elliest hiet Sigurd / war i Swertge effter Konung Olaf Tryggvasons fall: han hörde nu monga menn seya uti samning att Ko-nung Olaf hade antingen fallit i

stríj-

nar i síðom. Þá tok Biscup sua til ordz; ef þeir ætli Olof Kong drucknat hafa i síð, seigir mior þá fyrir hvij brynja hans, su er hann var i um bardagan, var sen hanga fyrir Kyrkiodyrom at Jorsalum, fyrir sam verrum. Oc margir hafa sett spior hans: hialmur hans var oc sen i An bekio, eda hverman fært hafva þessi lut i sua fiarlæg herud? þeir svorndu. Ef þu veist þetta með sannindom at hann hafi brot komist lifandi or orostonne, þá findo off þat med nockre skynsamligri frásögn, sva at vier meigom skilia. Oc er þeir mæltosva, þa bagdi Biskup um rið. Oc eygi fyrir þui at eigi hafdi hann ærna skynsemi til þess at leysa or þui er þeir spurdu. Oc þa mælti Biscup. Eingi stein tagdi hann, þanner þa leindist i muncelino oc þá vildi eigi sinast, uskin somlignum monnum oc syndugum, þeim er jafnat er til hina uhreinufluk. ikinda eptir bodordum vors drot.

De Jona Episcopo

Relatum etiam comperimus, quod dominus Jonas Episcopus, qui alias Sigurdus nominatus fuit, post infortunium Olai Tryggvasonij in Sveoniam profectus sit. Hic plurimos pro certo adserere audiebat, Regem Olavum aut in bello occidisse, aut aquis suffocatum. Verum verba illorum sic excepit Episcopus: si cogitatis Regem Olavum in aquis perisse, dicite ergo mihi quomodo lorica, qua in praelio indutus erat, postea visa sit valvis Templi Ierusalymitani adpendere, multi quoque viderunt hastam illius ante paucos annos; & quomodo etiam cassis illius in initio post praelium agnita fuerit. Quis res istas in tam remotas terras portaverit? Illi responderunt, si veritatem in his rebus noveris, quodque vivus evaserit duellum, ostende nobis rem veris indicis, ut quid hac in re factum sit, percipere possimus. Hæc cum dixissent, silentium aliquantisper tenuit, non quod rem expedire nesciret, de qua interrogabatur. Deinde vero dicebat Episcopus: In angustijs & latibulis quibus versatur, vitam monasticam agens, seque hominibus malitiosis exhibere nolens, non est ut vobis prodam; Quidam enim homines peccatis immersi, pro-

xime

strijden eller drucknat i síð. Þá sade Biskopen om i tænkta Konung Olof drucknat i síð sva mig þá / hvarföre hans Pantjarstjorta / hvillken han hade på sig i striden / hengde sådan på Jerusalem Kyrklobdr får så ähr: monga hafva och sede hans: spur hans hiålm dr och sedder i begynnelsen (effter slaget) eller hvillken mon hafva fördröset sater så long våg bort? de svarade. Om du detta tve så vara i sanning / då han hafver kunnit bort lefwandes utur striden / då wissa of dåd måd något wist tecken / så att wi tunna och weta. När de sade så / då teg Biskopen en stund / och då intet därför att han icke hade klart till påstå och att wissa då de frågade. Sedan sade han då dr en trong steen som han wille döslas under i Muncelufwarne och intet wille låta see sig elatom och syndagom Mennisktom; hvillka linnade dra de oreenligaste diur / effter wärs Herres Jesu Christi budord / att

Drottins gradera Jesu Christi, at eigi beri sua at, at þatverdi (vivirt oc undir fotum trodit, nema nocvar veri mikil naudtyn at sina þat öllum berliga; enn kann er hann vissi leinliga þion Gudi, þa vildi hann þat þó eigi syniliga boda eda syna.

Þessa saugu lagdi mior Asgrimr Aboti Vestlida son; Biarni prestur Bergþors son; Gellir Þorgillson, Herdis Dada Dottir; Þorgerdur Þorleins Dottir; Ingub Arnors dottir. Þessi kendu mior sva saugu Olafs Tryggvasonar, sem nu er saugd Oc finda ec bokina Gísli Hallzsyni, oc retti ec hann eptir hans ráði: oc haufum vier þui haldit sidan.

xime accedunt praviſſimis bestijs, secundum dictum salvatoris Jesu Christi, nec opus te ejusmodi exhibere, nisi summa necessitate urgente; ne vita illorum institutum a talibus despectui habeatur: illum quem Deo in silentio servire novi, omnibus detegere nefas est.

Hanc Historiam mihi retulit Asgrimus Abbas Vestlidi filius; Biorno presbyter Bergthori filius; Giellerus Thorgilfi filius; Inguda Armari filia. Hi ita docuerunt me historiam Regis Olai Tryggvi filij, ut illam retuli: Contulidein relationem cum Gísli Halli filio illamque ad illius consilium correxi; quibus etiam acquievimus.

Þat sagdi Hallfródur Vandræda skald at þessi laund: hafdi Olafur Kongur Tryggva son farit herseldi, badi i sudurvegum oc vestur laundum.

3	2	1	4	5	10
1	2	3	4	8	11
Sua frá ek hitt at hova					
11	16	18	17		
12	16	18	17		
hðrg-briótur i stad morgum					
3	7	6	9	13	
5	6	7	10	14	
Opt kom hrafn þars heiptum					
12	14	15			
13	15	9			
blók val köstu blófi:					

att sådan icke slánar / på det de icke måge b'isswa siðwörðade och trädade under fötterna / måd mindre att dem wore wyctit nödigt att låta see sig för allom uppenbarliga: Men dan han wiste sönliga tidna Gud / dan mille han intet uppenbarliga utwissa.

Danna Sagan sade mig Asgrimr Abboten Vestlida son / Prästen Þórn Bergþors Sen / Gellir Þorgilsson / Herdis Dada Dotter / Þorgerda Arnors Dotter. Þessa lærde mig Sagan om Olof Tryggvason dan tag nu hafver strifswit. Och wiste tag þoran Gísli Hallson / och hafwer tagráttar henne effter hans råd Och hafwom wi þar wið blifswit sedan.

Þat sagdi Hallfródur Vandræda skald wer att Konung Olof måd bewäpnad hand / farit effterföllande landfap / både uti Suder och Norderlanden.

Så hafwer tag förnummt att forpar och hungriða wíldtur / kummo offera dijt / som Hedniska offerhusens färförare (Olof Tryggvason) måd stort nisse

¹⁹ ²¹ ²² ²³
Endur let Jamta Kindis
²⁰ ²⁷ ²⁸ ²⁶
Allvaldur i styr falla
³¹ ²⁹ ²⁴ ²⁵
Vandist hann oc Vinda
³⁰ ³³ ³⁴ ³²
Viggrimmur á þat snimma.

habe felde döda tropparne hoop
tals. Denna mehtige stod
frembst bland sine tiämpar / wann
och mäd strid Zemptarna och
Wänderna / förstörde Hedniska
offren. I första ungdomen öfwa-
de han detta (stöflan nembli-
gen och stödsverti)

Collectio.

Ec fræ svabitt, at hrafn kom opt, þars hova hörgbríður hlöb hei-
ptum Valkötu Blóði, i mörgum Stadi: Endur allvaldur let Jamta kin-
dir ok Vinda falla i styr, hann Vegrímmur vandist snimma á þar.

Meningen.

So hef eg þad spurt, ad vargar og hrofulgar hafe opt safast þangad
som heidenndomsens hafa og Goda nidurbriótare Olafur Kongur, hlöð
Blöðuga Valkötu med grímmum hug i mörgum stöðum: Þesse fram-
gíarne hófud Kongur vann i stríde bæde Jamtalenska og Vindlenska,
hann som miög var grímmur og gramur uppa godahofnu vandest snemma
á ungum allðre, við þessa ydnu.

Hallfróðus Vandræða skalld retulit Regem Olauum Tryggvalonium.
armata manu sequentes terras, tam meridionales quam occi-
dentales. bello persequutum.

*Persepi quoque bestias carniuoras una cum rapacibus volucribus in eum locum se congregasse
ubi Ethnicismi templorumque & idolorum Ethnicorum destruxit Rex Olauus, cadaverum cru-
entos acervos multis in locis exstypus congefferat. Celeberrimus iste Rex, qui inter suos primus
semper in acie stetit & Iamas & Vandalos bello superavit. idem. Ethnicorum sanis insensu-
simus, in primâ iuuentute hac exercitia scil. Pyraicam didicis.*

⁵ ⁴ ² ¹
2 Hættur var Haurda drottin
¹ ⁶ ⁷
Hör-díarfur Gota síorfi:
⁹ ⁸ ¹⁰
Gull-skerþir fra ec gerþe
¹¹ ¹² ¹³
Geir, þey á Skýneyu:

Stríðsbare Norðiges Konungen
var Stóðerna offra skadlig /
Denna milde och kostfríja / som
offra deklade ut Guld; fórde
Gud.

²⁰ ¹⁸ ²¹
Bauk-lerkiar bio Birki
¹⁹ ²² ²³
Barklaust i Darmarkó:
¹⁴ ¹⁷ ²⁴ ²⁶
Hleyp meibur fyrir Hei þa
¹⁵ ¹⁶ ²⁷ ²⁵
Hlunn-viggia by sunnan.

och Krigs ut Ståne / sampt ut-
berlade Stóðtampen stríðs
männ söder ut Danmark wijs
Hedþ.

Collectio.

Hjórdíarfur Hörða drottinu var hættur Gota síorfi; frá ek gull-
skerþir giórði geirþey á Skáneyu: hleipi hlunnviggia meibur hið Bar-
klaust Bovefarkiar Birki i Danmarko fyrir Sunnan Hei þa by.

Meningen.

Så Vigdiarfe Noregz Kongur Vard miög Skjædur lifi þeirra Gautsku.
og seige og ad þesse Milde Kongur hæde Oroftu á Skáney, og ad ið
skipa þars Hóðinge brytiade nidur skridz fólked i Danmörk, fyrir sun-
nan Heida bæ.

Sensus,

*Hicce Norvegia Rex in bello audacissimus Gothorum vite admodum nocebat. (vita usur-
am Gothia hinc inde negavit) Refero quoque quod ille Rex, qui aurum dando dimittis, bellum
in Scania gesseris, & quod princeps ille navalis exercitus milites in Daniâ ab oppido Heidæ
by Meridsem versum, seu in Australi Italia plagâ prostraverit.*

⁶ ³ ¹
3 Tíjþ-höggvit vann Tiggi
² ¹⁰ ¹¹
Tryggva son fyrir styggvann
¹² ¹³ ⁴ ⁵
Leiknar hest á lefði
⁷ ⁹ ⁸
Liót vaxin hræ saxa:
¹⁴ ¹⁶ ¹⁷
Vin-broðigur gaf við þa
¹⁵ ¹⁸ ¹⁹
Vili margra Frijsa
¹² ²⁰ ²⁵
Blöðku brunt at dreeka
²¹ ²³ ²⁴
Blög knöld-ríðostöki,

Tryggesson sunderhugg menga
Saxista mánnis stygga troppar
villblurom til söða. Denna
Wansalla Konungen gaf och
menga Friðenska mánnis bru-
na blöð wargom til dreeks.

Collectio.

Tigge Tryggvalson vann á lesti til höggvir kiót vaxenn Saxa hræ. fyrir ityggvann leiknar heit Vinbróðigur Víse gaf víka margra Fryla Brunt blóð blócko kvöld ríðo Stóði at drecka.

Meningen.

Ad Sijduftu brytiade Olafur Kongur Tryggvalson marga liðra Saxverska buka fyrir hund og hrafn: Þesse hin vinsæle Kongur gaf allvíða þad svartada dauda blóð þeirra Frysklandsku vörgunum ad drecka.

Sensus.

Tandem Rex Olav Tryggvasonius permultorum Saxonum deformia cadavera bestiis obtruncata proiecit. Iste Rex plurimis dilectus nigricantem numerolarum Fryssorum cruorem carnivoris passim in potum dedit.

4 Hilmir vann at holmi
Hialmskóp rokin blóði;
Huat ofduldu þess hældar
Hærd oc austur i gærkom:
Rógs brá Recka lægir
Ríjkur valkera líki
Herstefnir let hróðnum
Hold Flæmingia goldit

Konungen brufade swärdet / blóðigt blíðvite af festrande / báde i Ryssland och Grecken; hölts handoet innet för dän hann var Denna berömbtliga Konungen / som alltid glærna rådde till frijd / han slogt och i Italien och sunderhögg Flemingtingarne dem Kåstgrigom roffoglen.

Collectio.

Hilmer vann hvað horð hialmskóp Bloði Rokinn at holmi ok austur i Górkum, Hóldar ofduldu þess: ríjkur recka rógs lægir brá líki valkera: herstefnir let hold Flæmingia hróðnum goldit.

Meningen.

Kongurin beitti snarplega báde ríðdrudum (verdum bæði i Ruslande og Gricklande). Einn menn þecktu hann á ecke fyrir þann sem hann var; þesse hin góde Kongur, sem alr stílre til friðar á millu manna, bardest og so i Vallande: hann sem var herfróðinge hieit og so oróitu við þá Flæmsku Rex

Sensus

Rex gladium sanguine tinctum in Russia, cum in Gracia strenue vibravit: erat autem plurimis ibidem ignotus: cujus esset vel quid oriundus stirpe. Optimus iste Rex, qui lites atque iurgia inter homines sapiens composuit, in Italia quoque bellum gessit. Idem milicie dux Flæmingorum cadavera rapacibus objecit volueribim.

Gerþiz ungr víð Eingla
Ofvægur Kongur bægia
Naddiscurar rad nærir,
Norðumbra þui morþi:
Barði Brezlsclar jarþar
Byggendur, enn hio Tyggi
Grak þuar geira hryþar
Giopur Kumbrascar þioþir.

Denna Konungen heelte unger stríðde fríjmodige i England; þá flytte denne modige slagstíðmæn sin háð färd til Norðumbraaland / och slogt hann dár. Samma Konung slog þá flychten Britannerna / och nederlade máð swärdet varð som till ímat de Embrißta Britanner.

Collectio.

Ungur Kongur gíerþiz ofvægur víð Eingla, þvi reð naddiscurar nærir bægia morþi Norðumbra: Tiggi barði byggendur Brezlsclar Jarþar en hio grak gióði kumbrascar þioþir, geira hryþar kvarra.

Meningen.

Sá unge Kongur lagde sig miðg i hættu nær hann heriade i Einglande þvi hieit þesse stríðskappe sínum her til Norðumbraalandz, og átte þar Orustu. Same Kongur stóð þá Breitlendsku, enn ríður hio fyrir varðga Kumbraskar (Kunskar) þioðer med sínu Sverde.

Sensus

Hic Rex juvenis cum in Anglia nimis audacterelligeraret, in Nordumbriam expeditionem insigni bellatorum promoveit pugnavitque ibidem. Idem Rex Britannos profligabat & Cambroritannorum nationem; in escam bestiis, gladio cedebat.

Gerdise

6 Gerði sanns með sverði
 4 7 2
 Sverpleik i Maun skerðir,
 11 9 10
 Eyddi ulfa grœddir (bræddir
 8 13 12
 Ogn blifkur Scotum víjka:
 15 16 14
 ydrógar let ægir
 13 19 17
 Eyverscann her deya
 24 25 23 22
 Tyr var fíorva dyrra
 26 20 21
 Tyrar-giarn oc Yra.

Dán tofstríja Konungen set-
 tade máð sitt svárd på Móðen:
 dán som Stenderna moste fruch-
 ta / hvíllten och offra hade má-
 rat de fíorfnála wíldturen: war
 sinom mannom och wátnom tíðr
 kominn och afholinn. Denna
 samne nederlade Stottarne /
 och denna fórnáme fíorfræ-
 ligg státtén han ofwerwann máð
 stríð dâm på Searne (Orlens-
 ar) boende och Jrlendarne / ty
 utí stríðer war hans hógsa lust.

Collectio.

Seims skarðir gerði svarpleik með sverði i Maun; Ögnblyfur ulfa
 grœddir ryddi vípa Scotum, ægir ydrógar let deya Eyverscann her oc
 Yra; dyrra Tíorva Tyr var Tyrargiarn.

Meningen.

Sá gíðsmíllde Kongur háde Bardaga med sinu sverde i Eynne Món
 hann, sem óvinunum var ógnarlegur, enn sinum vinum og mómnum
 blydur og þægur, hvor ed opr gaf vórgum bráð. Ía same lagde skott-
 ska víða að velle; Íu hrædelega stríðs kempa felde og Ío þa Eyversku
 og Yrlensku. Hann var móglystur til orullu og bardaga.

Sensus

Munificus iste Rex, in insula Mon gladio dimicabat. is qui hosti mendum, suis vero
 & amicis gratias & acceptus erat, quique carnivoros sepe saturat is bestias, hic
 idem Scotos passim prosternit. ille insignis tremendus nobilita insularis Ordo
 dum incolae & Hybrunos praelia vicis, Nam bellis
 summopere delectabatur.

FINIS.

A B C

Längd på bhe märkligaste orden i Oddur Munk

S A G A.

A.

Ablasning heilags anda. cap. 73. Dán Heltge Andes ingifning /
Adspiratio Spiritus sancti.

Abtragdligr. cap. 5. Öfwerrottan
 bras mann Vir excellens.

Abyrgd. cap. 69. swärheet þeir fei-
 gia hverfu mikir þeir hafa í abyrgd
*Referunt quanto in periculo res eor-
 rum sint.* Dhe sade hwad swärheet
 dem öfwerstod.

Abyrgdar-lauft, cap. 71. Wtan
 någon fara / *Sine periculo.*

Erinnvande cap. 20. Ett ting swärt
 att påstå / *Præsentio difficillima.*

Ela ofrid, cap. 37. Begynna o-
 fríð / *Bellum excitare.*

Ætjorð, cap. 5. Fostor-jorð / *Nas-
 tale solum.*

Afdalir oc ur nes, cap. 48. Wnäs
 och fränlägna dalar; *Convalles re-
 mote & Isthmi.*

Afrad, cap. 50. Kottust þeir mi-
 kit afrad goldid hafa, *Magnum
 expendisse tributum videbantur, i. e.
 damnum passi, Eisdie stor stada.*

Afelli, cap. 4. Stada / i þessu
 afelli, *In hoc casu, in hoc infor-
 tunio.*

Af-byggia harmi, cap. 9. Wrtta-
 fta sorgin af sinnet: *Mæstítiam ex
 animo abijcere.*

Afrendur madr at afli, cap. 50.
 En mann af ringa kræfter / *Vir
 minoru robore.*

Ahyggio faller, cap. 12. Dán som
 hafwer stort belymmer: *curarum
 plenus.*

Akalleikr, cap. 51. Öffeltgheet /
Uehementia.

Akall, cap. 15. Tillbedning / ákall-
 ning: *Invocatio, adoratio.*

Alindast, cap. 32. Dán som står
 sin hug till något: *Animum appli-
 care ad bonum vel malum.*

Allgior, cap. 5. Wogen i Snema
 allgior at afli oc vici: *Qui ante
 ætatem, animo & viribus maturescit.*
 Dán som áhr snarlíga till kræfter
 och förstånd fullmogen.

Ef ordum væri allfarie, cap. 37.
 Om alla förståde befálningen:
Si omnes mandata scivissent.

Annarskonar naturu cap. 16. Af
 annan natur: *Diverse natura.*

Arla dags, cap. 1. Wttíða på da-
 gen / *Mane diei.*

Ar, cap. 49 áhra / Remus. Ormin
 langi hafdi tvær hús fíetta tegar
 arar á bord: i. e. *Draco navis* 58.
 remos habebat ad utrumque laus,
 Stleppet Ormen longa háde 58
 árar på hwartbord.

Avaxtarlaus, cap. 2. Wtan någon
 nytta eller gagn / *Infructuosus, sine
 lucro & proventu.*

Audkendur, cap. 69. Ötíend:
civis nescibilis.

Audskar, cap. 24. Idem quod aud-
kendum.

Avísa, cap. 69. Bivíssa / Halldor
avísa i sinum flokki: Halldorus in
digitat in suo carmine.

Ankur reidi, cap. 6. Hassig wre-
de ira oraceps.

A ían oc nívírding, cap. 22. Trál-
dom och sórácht: servitus & con-
temptus.

Azk, cap. 56. Slagtit ab eigia azk
vid, pro atz vid, Concertastis,
Slagtit.

B.

Beinbror, cap. 45. Beenbrott:
Fractio cervicis & membrorum.

Belgur-bláinn, cap. 41. upbláster
Belg / uter inflatus

Berferkliga cap. 14. Hann ság ut
sóm en rasande menniska. Hann
grínade berferkliga: More savien-
tium pugilum ringebatur.

H a bókli i hoin. cap. 55. Hann
fastade sig i síðn: In mare se pra-
cipit mdedit.

Bildur cap. 69. Sagitta lata instar
vomery. Enbred píll / gíord sóm
en plog bíld.

Bindandi cap. 71. Áterháld / Ab-
sinentia.

Blá-ítaf í d segel. cap. 63. Bláran-
dígt / Ceruleis radijs interstincta
carbasa.

Bleidi-menn, cap. 49. Mánn sóm
íntet duga fór ráðsla / Homines
effeminati.

Bleidi, cap. 64. Ráðsla / Metus.
Erþað origum manni bleidi, at

han ætli hóf fyrri síet: Nemini
visio vertendum, si ea tantum ag-
grediatur qua viribus suis aqua viden-
tur. h. e. Áhr íngom manne nesti-
gt atthán seer síá fóre / hvad ho-
nom áhr móbeltigt utrátta och
áftaðfómma.

Blektar, cap. 16. Bedragin / Dece-
ptus.

Blídmæli, cap. 41. Wánnlígt taal
Affabilitas.

Bloma æsku þinnar, cap. 6. Þúg-
doms skapnad / fágúng: Flor ju-
ventus tua.

Blotaskurðgod, cap. 58. Offra Áfgu-
darna; Idolis sacrificare: Aukum
blotian oc blotum eigi þrælum
ne gamal menni, er einskis eru
verdir: takit nu Konor ydrál
eda gófug meuni, oc gefit Gu-
dunum cap. 50. h. e. Augeamus sa-
crificia nec servos aut inuiles senes,
sed uxores vestras & de numero ve-
stro principales Dijs immolate: Lát
of nu fórmæra offren / och íntet
offra gambla mánn och stactaresóm
íntet dra wárde / utan tagen de
fórnámsta mánnerna och qvinnor-
na och offren tíll Gudarna.

Blorvilla oc hín-drívni, cap. 10.
Galenskap tíll offra Áfgudom /
Sacrificandi vel potius sacrificantium
insentia & superstitio. At flekis
blókappa sína innan, cap. 66.
Sletta sína offertoppvar; Sacrifi-
ciorum suorum lebetes delibare.

Bode cap. 51. Ewallwág / æsus
maris: hin vach í þu rúa hoda myc-
la æsus maris ingentes duos excelsit.

Ef

Eff han brígdí af, cap. 47. Om
hann gíorde annorledes án honom
var befallat: Si aliter faceret ac
mandatum erat.

Brígzell, cap. 69. Blígd: Býlíst
Brígzell. Aeternum opprobrium,
Áfívg fram.

Bríntukur, cap. 69. Þankartröfe-
armarna / Manica vel brachialia
loricarum.

Þeir þívggust í tomi, cap. 1. De
lagade síg lóngsamblíga tíll / Tarde
se apparebanti.

Þurflæmdur, cap. 33. Þortvrat-
ter / Ausugatus.

Þýrlar oc fleikarar, cap. 39. Roc-
tar och Stentesswenner; Pincerna
& coqui.

Þýrla, cap. 56. Stentla inn / Po-
tum infundere & prabere.

Þýrtæll, cap. 46. Þhán sóm alltíð
níluter góð wínd: Felicitas habendi
ventos secundos.

Þýfna skal at betur verdi, cap. 16.
Þhád underlígt sýnes / áhr offra
tíll þátnad / Portentosa sape pro-
funt.

D.

Dapurt yferbragd, cap. 16. Þe-
drófweltig upplýn / Triste superci-
lium.

Dasamleigur, cap. 67. Underlíg;
Admirandus.

Dofna; cap. 38. Nu dofnar yfer
þess, Þhád tystnar níd / In tran-
quillo res erant.

Dockna, cap. 18. Stwartna / Ni-
grefcere.

Drámbi, cap. 5. Þrál / Drambos.
Dreyri, cap. 48. Blóð / Sanguis:
Olóf helti ut sínom dreyra:
Olóf láth uthgluta sín blóð: Olau
Sanguinem suum effudit.

Drottinlaufer, cap. 72. Húfþonde-
löfer; Servi domino, cives rege or-
bati.

Dydrill, cap. 43. Stáctig rumpa /
Brevis cauda.

Dýrd, cap. 48. Gláðle. Himríkis
dýrd, Gloria celestis; Hímmelst
gláðle.

E.

Eiginlígur, cap. 5. Egen / Proprius:
Eimfyn, cap. 39. Endóð / Monocu-
lus.

Ellaz, cap. 60. Áldrag / Senescere:
Ollum verður þad þa er ellaz,
at ecki ad eins rekur líkamlíga
sýnena fra, helldur verðum víer
at þola oc ad reína þoku oc myri-
kur hugarins. Senescentibus hoc
evenit omnibus, ut non solum oculo-
rum visus imminuatur; Sed animi
etiam nebulæ & tenebræ pati co-
gantur.

Ellka, cap. 39. Klárlet / Ástfainig /
Amor.

Endur lífgadur, cap. 54. Þýpþón-
ditt af dóða: Redivivus.

Endur ræittur af dauða, cap. 22.
Þýpþáct ífrán dóða: & morte
resuscitatus.

Eríngíalaus, cap. 41. Árfwíngí-
lós. Sine herede.

Fedæmi, cap. 15. Exemplaræva D.
 hörlig ting.
 Fæd, cap. 48. Få till talet: *Paul-
 citas.*
 Fædningi, cap. 4. Infödder: *In
 hac vel illa terra ortus.*
 Farflatti, cap. 18. Flyktig: *Fu-
 giens, erro.*
 Farfælliger hlutir, cap. 48. *Res
 rara.*
 Fastrodur, cap. 43. Hærd roðning
 eller Riepmting *Remigandi certam-
 men.*
 Feiginleikr, cap. 5. Segnad: *la-
 tina, gaudium.*
 Feniot, cap. 16. Pustigt *Paludino-
 sum.*
 Festir, cap. 29. Förlöfning: *spon-
 salia: Let lautar festir, sponsalia
 reliquit, Bryta förlöfningen /
 atra.*
 Festarfez, cap. 29. Morgongæfva/
sponsalia.
 Fe briorz gerer, cap. 37. De som
 hafwa förwærat liffwet / *Qui de-
 lictu suu vitam amittere meruerunt.*
 Fiorbriortz madur cap. 37. Idem
quod Forbriortz ger.
 Flærdarfullur, cap. 2. Bedræglig/
Plenus doli, fraudulentus.
 Flærdarflæmbiga, cap. 16. På be-
 drægligheit sett: *Fraudulenter.*
 Fleya, cap. 17. Rasta bort: *Proji-
 cere.*
 Flotleyk, cap. 62. Hærligheit,
Decentia.
 Foringi, cap. 48. Medlare / för.
 Gondare: Allir Normenn hafa

Olafr sin foringia oc arnanda;
 bædi vit Gud ok vit menn til hial-
 par oc miscunar, h. e. *Omnes
 Norrigij Olauum presidem & media-
 torem habent, ut à Deo & homini-
 bus auxilium & misericordiam con-
 sequantur.*
 Forda, cap. 1. Glöma sig undan:
*Occultare subducere se, fordan sub-
 ductio.*
 Fornir cap. 6. Offer till Gudarna
 Færa fornir 96. *sacrificare.*
 Forradzmadur cap. 15. Försönda-
 re Regent: *praefectus.*
 Fortrjord, cap. 5. Fædernes landi
Natale solum.
 Forfcor, cap. 39. Foot pall: *Scabellum.*
 Frakosinn, cap. 14. Forbi gængen/
 förachtat / *In electione post habitum.*
 Framsyn, cap. 60. Försichtig / *Pro-
 vidus, Hann var framsyn miok.
 Valde providus fuit.*
 Fylgia, cap. 5. Wælnad / Hamins
 gior oc mans fylgior: *Genij boni
 & genij indifferentes.*
 Fylki, cap. 41. Eðhn / hæræd / hæd
 er fylki kallat med Nordmon-
 num er gerama af tolf skip allski-
 pud af monnum oc vopnum oc
 à hveriuskipi sexie manna edur
 fiantiga, semþa var sidur til; h. e.
*Fylki dicitur in Norrigia talis dis-
 trictus qui duodecim naves viros ara-
 misque bene instructas educere potest,
 & sexaginta vel septuaginta viros in
 qualibet navi erant, pro illius tem-
 poris more.*
 Fylking, cap. 65. Kristgæðr så till
 (u. d.)

landi som ellr fids: *Exercitus in-
 structus, vel copia terrestres, hoc au-
 tem cap. 65. accipitur pro exercitu
 navali.*
 Fyrdur, cap. 14. Bortvræfter /
 förachtat: *remotus.*
 Fyrrast uvini sina, cap. 17. Sölla
 till undkomma sina övænner;
Hostes & inimicos suos evadere.

G.

Gangstædur, cap. 39. Motstonda-
 re: *Adversarius.*
 Gardavelli, cap. 10. Ryssland /
Russia.
 Gæfugleikr, cap. 41. Einuæ ædel-
 heit: *Ingenij præstantia.*
 Geignast, cap. 17. Wælnad / *lucra-
 ri.*
 Geitor cap. 65. Gietter / *Capra:*
 Eygi munu skogar geitornar es y-
 fir stiga, því at Danir hafa geita
 hug, oc ecki skolom vier ottast
 þad lid: því at alldrig hafa Da-
 nir enn sigur haft ef þeir hafa ba-
 rist à skipum, *Oratio Olai Regis.*
 Gæking, cap. 39. Kræftig spfinað:
Delitia, alimonis delicatior.
 Girkaland, cap. 10. Grefland
Græcia.
 Glæpr oc svik, cap. 16. Galen-
 flap och swiffl *Factum solidum &
 fraudes.*
 Glæprur hlutur, cap. 58. Wæder-
 stunglig ting: *Res nefaria.*
 Glofa, cap. 16. Hændfæ, *Chiro-
 theca.*
 Han laut g'oa à kinn henni 34.
 Chirotheca genas ejus percussit,

Hann slog hænni með sin hændfæ
 på kinbenet.
 Gloggur cap. 32. Fönster / *Fenestra*
 Gnædd oc mogl, cap. 62. Kno-
 tande och murrande / *Murmur &
 obliucatio.*
 Gnæpa yfer cap. 3. Hæverhængia /
Imminere.
 Gofgva Gudinn, cap. 6. Tilbidda
 Gudarna *Deos adorare.*
 Godvild, cap. 7. Wælvilgheit /
Benevolentia.
 Grei cap. 37. Ræcta / *Canicula.*
 Grum, cap. 58. Wifstanta / *Rennæ
 gruna suspicari.*
 Gudga, cap. 37. Afgudar / *Vana-
 numina.*
 Gullrodin skioldr, cap. 69. Gul-
 lagder stidd / *Clypeus decoratus.*

H.

Hadung, cap. 1. Hædelse / *Con-
 tumelia.*
 Hæd, cap. 37. Hædd / *statura;
 altitudo.*
 Hædiliga leikin, cap. 14. Stæm-
 bliga bega: hæd / *Contemptu & con-
 tumeliæ illusio.*
 Hagur cap. 37. Einstelligheit / *gott /
 Hagur manna er kommin i vant
 efai, Salus publica in discrimine
 versatur; Alimenna besta æfrt
 fara.*
 Halladist Ormurin, cap. 69. in-
 clinata est navis *Draco: Eiddorð-
 dest Ormen.*
 Halr hofud, cap. 56. Lutande huf-
 wud: *Caput inclinatum.*
 Hændfal, cap. 12. Hændfæstning /
Stipu-

Ladadr, cap. 7. Budin Invitatus; *allectus*
 Landandn, cap. 37. Landöda; *Desolatio regionis*.
 Laupur, cap. 1. Træg / ast / *Calathus*. Btholatrá som Lappar na bára sine barn uthi.
 Leidrogi, cap. 1. Ledsfagare / *Dux itineris*.
 Leindar-tal, cap. 49. Dembligt samtál / *Colloquium secretum*.
 Lida, *Succedere*, Ventr mik at lidi cap. 69. Spero successurum, Jæg förhöppas dád går fór sig.
 Lifga, cap. 71. Lifswa / wedergweckla *Vivificare*.
 Likn, cap. 1. Drsekt; *Ignoscencia*, Ellgisse /
 Lin linom Lin-fe edur beckiar-giof, cap. 42. *Quod sponsa donat sponsus*. Morgongáswa /
 Lijnbrok, cap. 56. han hafdi knitt lijnbrok at beini, *Femoralia lintea ad crura alligavit*; Hann hade bundit lijnboxarna (Läärforren) til knána.
 Litilmenni, cap. 58. En stæfære: *Homo parva estimationis*.
 Loft meigin, cap. 45. Driftigheer att klifswa hógt uppí wáðret: *Audacia scandendi ardua montium*
 Logbrandar, cap. 32. Eldstott / fallas nu bomber / *Misilia ignita quæ in hostium opera excutiantur*.
 Lokar spana, cap. 12. Af-fett trád tálgaðe spánari *Ligneæ ramenta*
 Lygd, cap. 61. Edgn / *Mendacium al-lygi*.

Magnast, cap. 10. Toga kreffer til sig: *Incrementa capere*.
 Makrad, cap. 8. Willtor / *Conditio*
 Manblot, cap. 10. Wennistte offer / þeir hafa þá manblotbuit: *Homines jam immolaturi erant*, De hade förordnat Wennistte offer
 Mantali cap. 4. Sald som en trál: *Estimatio mancipiorum*.
 Manvic, cap. 13. Wennistteltigt förskond *Rationalitas*, hundurin hafdi mans manvic, *Canis ratione hominis praditus erat*.
 Marglatari cap. 32. Emot enom / wederwárdig *Magis contrariens*.
 Matkari, cap. Wechtigare / *Potentior* á Meginlandi, cap. 69. På fasta landet: *in terra continente*.
 Meniar, cap. 37. Kostlga sater / *Elenodier Monumenta*, torques, *imagines*
 Meisel, cap. 49. Stade / *Lesio*.
 Mildhugadur, cap. 17. Fromhlártad mitis,
 Mind, cap. 9. Lijfnelse *Similitudo*: i mind Crofias, *Ad imaginem crucis*, instar crucis
 Minningar vert oc fraslagnar; cap. 45. *Memoria & depradicatione dignum*, Wárt att minnas och taala om.
 Misdaudi, cap. 2. Når dhán ena matan miste dán andra stenom döden: *Dissociatio conjugum per mortem alterius*.
 Miskunarlaust, cap. 1. Omistun-sambligen / *Immisericorditer*.
 Mislika, cap. 7. Wifshaga / *Displacere*
 Moka,

Moka, cap. 18. Stluta thopá D-renligheer / *Pulvere & stercore obtegere*.

Mogl, cap. 62. gnadd oc mogl, Knotande och murrande / *Mogla murmurare*.

Mottul, cap. 18. Klotill / Toga, Silkimottul, toga ex serico, Ell-testtortil.

Munklivi, cap. 73. Munt-lefwar ne / *Vita monastica*.

Munlaug, cap. 41. Becken / *Pelyu*. Mykia Bad hana Mykia klada á fæti sier cap. 56. Vi fricaret pedes rogavit, Klå fötterna / eller måd rttfswande stilla kladan.

Mykikvifi, cap. 2. Dvngtegrep / *Furca simaria*.

N.

Nafurlega cap. 5. Fullkombligen / *Exakte*.

Hneckia cap. 5. Krötia en nliðer / *Incurvare*, humiliare.

Neydleykur, cap. 47. Naboftap / *Proximitas*.

Neyddr, cap. 42. Twungen / *Coactus*.

Neistur cap. 14. Dhán som fædi nesa / *Ignominia affectus*.

Nefl, cap. 4. Pratiösa vestium ornamenta, Rnyttning. Nefl eda flögning, Ib.

Nidur-biugt nef, cap. 61. Krot-näsa / *Nasus sinus*, incurvus.

Norræn tunga, cap. 49. Norst-må / *Lingva Norrigica*.

Norrigia nomina & divisio cap. 19.

Nyvirki, cap. 18. Dvhygnadt / *Novum opus*.

Oghardut, cap. 69. Förstrecke, lit / swär; *Terribili*, valde durus.

Olmusu menn, cap. 49. Tigglare *Mendici*.

Oroftoligt speki cap. 5. Krligskunst / *Scientia bellica*.

Orvanta fundarios, cap. 1. Dhe twistade om att finna honom; *De inventione desperarunt*.

Oumrædilegr hraustleikr, cap. 68. Dueschlig mannligheer / *Ineffabilis fortitudo*.

P.

Primsigna cap. 10. Stfwa första wålsignelsen / *Primis sacris initiare*
 Preti cap. 2, Bedrög / *Deceptio*.

Q.

Quarra cap. 24. Tala i halsen / *Ex gutture voces proferre non posse*, magis est quam balbutire.

R.

Råd, cap. 2. Ächtenstap / *Res uxoria*.

Rådahägnr, 61. Rådahägnr Råd. Rådgiarn, cap. 2. Enwijs / *consilij sui tenax*.

Ræigia, cap. 6. Försöra en / *Deferre*, in suspicionem adducere.

Rakaz, cap. 52. Wista tsträn / *Effugere*, declinare.

Ramur cap. 24. Ræes / *Raucus*.

Renan, cap. 12. Winstning Imminutio, decrementum, I renan er miok þeirra vinfeingi: *In decremento*

N a est

est amicitia eorum : Winstades
och afftog mycket deras vinnskap.
Ridlast, cap. 64. Affstillas Di-
spersi.

Rikedom, cap. 8. Mæhtigheet /
Potentia.

Hrokin, Strunflet / Rugosa annu,
rugis deformata. Hrockinn
skinna, cap. 34. Spanhate /
Hrossætur, cap. 66. Hæst-ætare /
Hyppofagi.

Hrossa-flatur, cap. 37. Hæste-
liott / Caro equina.

Hrygd, cap. 54. Bedrøffvelse /
Mæstia.

S.

Samveldi, cap. 42. Jæmlikt råd-
ning / Communicata potestas : Ney-
ta samveldis vid mik. Mecum
imperare ; aqua mecum potestate
frui ; Ræda lieta mæd mæ.

Samvirdast, cap. 60. Jæmliktas /
Pari æstimatione & honore censerit :
Engir mega þeim samvirdast :
Nulli ipsis comparari possunt .
Dæðtan ingen dæm jæmliktas.

Santogull, cap. 48. Dæn som sæ-
ger sanningen / Veredicus. Med
lannyrðum, cap. 47. Sannings-
taal / wist / Veris & nuda verbis ,
nempe cum scapham scapham voca-
mus , nec propter adulationem , alio
quem cum oportet increpare , subter
fugimus.

Seigir à lre mal, cap. 38. Entwigs
urt lre uppsæt / In proposito ob-
stinatus.

Sessur, cap. 16. Woostellen / sedes.
Sextanlessa cap. 69. Ett step mæd

sextan ærar om hwarð bord : Na-
vis sedecim remorum.

Slæglig rad, cap. 69. Jæstige
eller floste råd : Prudens & astu-
tum consilium.

Slægðar þrettir, cap. 18. Jæstige-
heet Astutia.

Sialdur augna : cap. 5. Dæstnen /
Pupilla oculi.

Sidbyrdir hann Jarnbardan vid
Orminum cap. 69. Dæn lade
Jernbarden wið fisdan om Dr-
men / Navim Farbarden lateri na-
vis Ormin applicat.

Sidferdi, cap. 36. Ens hæmseder
Habitus morum.

Sidlegt, cap. 36. Dhæd som kom-
mer æfwerens mæd ens seder :
Moribus consentaneum.

Sifeldur, cap. 66. Mæst tinnell :
Contiguus.

Sitting, cap. 32. suetning och sorg :
Luctus.

Skalld, cap. 40. Poeta Sem psal-
ma skalldit seigr : Vi refert poeta
Psalmista.

Skard, cap. 69. Eldr / incisio.

Skeid, cap. 15. un mid vetrar-
skeid ; Medwinters tisd / Me-
dia hyeme.

Skom-m-leid : cap. 47. Eistett stytt /
Brevis via.

Skizdur-vargur, cap. 69. Stæde-
warg ; Perniciosus lupus.

Skot-hrid, cap. 65. Eotten af
plisar / Faculorum nimbus.

Skrattasker, cap. 40. Totestleran /
Fatuorum promontorium.

Skrautelig ferd, cap. 14. Stræ-
achtig

achtig reesal Superbe apparatus iter
Skurdgod led à stol, cap. 14. Af-
gud satter på stol / Sculptile ta-
bulato impositum.

Skurdgudir ; Passim : Afgudabe-
leter / Sculptilia.

Skyndligast, cap. 2. Wættt hæstige,
Citissime.

Skuvadur, 69. skildir þeirra oc
treyor, voro sna sem skuvadar
af skruum, Mædrættor flæde ;
In restium modum quasi complicata.

Snaura, snara / Infidia. mun þorir
veiddur verda i þerri snauru
er han ætladi þeir, cap. 16.
Kommer han dæ i sna-ran han blg
ærnade / Suis infidijs conficietur.

Solar rod, Sool-rónal Aurora. þegar
i so'ar rod, cap. 16. J solenesupp-
gong : Sole primos radios spargente.

Soxin, Framstam / Prora. avine
mua þa um soxin, cap. 64. Dæ
æst stæsta faran i framstambnen /
Ab hostibus tunc sueratur prora.

Spana, cap. 35. Stæffa tili sig /
locta tili sig / Allicere.

Spakona, cap. 3. Spæqwinna ;
Divinatrix.

Stekara hofdingi, cap. 39. Mæster
Recken / Archimagirus.

Skolzlega, cap. 24. Hæstærdigt ;
Superbe.

Storrædr, cap. 2. Mæchtig / floor-
lætig ; Peters, imperiolus.

Storlæti, cap. 7. Prechtighet /
Magnificentia.

Strandhogg, cap. 9. Ræf som
mann tæger wið stranden : Hosti-
lis exscensio & pradaio in maritimis

Styrjold oc gnyr, cap. 17. Ræm-
mel och rop. Clamor, tumultus.

Styrkd, Kæstter / Robur.

Svadafamligra hluta missa menn
opt skiotast, cap. 60. Dehæge-
liga ting misser man snarast :
Rerum delicatarum amissio sape
propera est.

Svik-rædi, cap. 41. Stætt och fôr-
sæth / Fraudes, insidia.

Svimma, cap. 46. Stamma / Nata-
re. Olæfr Tryggva son var opt
þess vanur at svimma i brynio
sinni, oc fara ur henni à kafi.
Olæfr war wæner offta æst sinna
mæd Þæntar stærean och draga
af henne på blupet.

Svivirdur, cap. 14. Wænhædrat /
fôrsmædd Contemptus, despectus.

Neira sundz, cap. 17. Dæn som
bluðer tili sinna : Qui natate conatur

T.

Tad, cap. 18. Dnygla / Fimus.

Takn, cap. 12. Understæcken /
Signum, miraculum.

Tal, 60. Wædræg / Deceptio.

Tældur, 61. Wædragt / Deceptus.

Tannse cap. 65. Vide notas, I dag
skal eg heimta tannse þitt, þad
er þu eignaditt af broðr þinum :
hodie dona tibi à fratre dentibus
excretis pollicita exposcam.

Teya, cap. 50. Locta ; Allicere.

Teijng, cap. 33. Wædræg ; Exten-
sio. h. l. illecebra.

Tiarnir, cap. 48. Rædr ; Paludes
Tiorn Palu.

Til skipan, cap. 5. Annordning ;
Dispo

Dispositio ordinatio.

Trapiza, cap. 56. Stentstifwa;
Trapezophorum.

Trefill, 53. Linnelæde / Linteolum

Tuipippas, Twistja / Ambigere. han
tui skiprist i ætt fanioni cap. 18.

Han blef tvefhugst Ambigebat.

Hernd eda run : cap. 8. Hærad
eller stæder / Vhar : Territoria
aut urbes.

Torsottligr, cap. 61. Swår att
öfwerwinna / Superando difficilis.

Torsott, cap. 15. Dåd som swår
år att stöta / Quod difficulter
expediri potest.

Torlveigdir, cap. 31. hård att
nappas måd / Flekti difficilis.

Med Torvellum oc þunga,
cap. 71. Måd stoor swårheet /
Cum molestia & difficultate.

F.

Þesskyns, cap. 13. Af sådant slag
eller stöti / Ejus generis.

Þignsamlegr, cap. 67. Þórdellig /
Suspiciendus, celfo loco dignus.

Þingvallur, cap. 37. Þingplatz ut
på marken / Locus judicii sub dio.

Þinor, cap. 69. Þogtluren; Ara
cus curvatura.

Þralyndi, cap. 33, 41. Enwißheit /
Atthett : Obstinatio, perversitas.

Þralyndur, cap. 33, Enwiß / Obstinatus
þrafanliga, 41. Enwiß; Obstinate.

Þreita fundin, cap. 67. Göflla att
ráða en: Experiri alicujus presen-
tiam.

Þrong, cap. 66. Þrengsel / Angu-
stia A. Þrengd.

Þróast : cap. 5. Þaga ellr i þrass-
terna : Incrementa capere.

Þrutinn, cap. 5. Þpswullu / Tu-
mens. Han þrutnadi miok cap. 5.
Intumescibat.

Þuss, cap. 37. Han leistis þuss af.
Han drog sig undan / þuss ab-
tjga. Tacendo se subtraxit.

V.

Þæti, cap. 12. Dåd som luter þæ-
dtas / Esui abhorrens.

Þ-aflatanliga, cap. 33. Þaflætt-
liten : Indefinenter.

Þagl, cap. 32. Þs / Tignus.

Þall griott, cap. 49. Þordfast
steen; Latemia saxa

Þangert, cap. 48. Þwårt att störa:
Fattu difficillimum.

Þanhent, 16. Þetánligt; Inde-
cens.

Þanstilli, cap. 32. Immoderatio al-
instabilitas : Dregierligheet / Þa-
stadiðheet.

Þapenburðar oc griottling, cap. 69.
Þlott kastande : Missilium jacu-
latio.

Þapnfæra, cap. 49. Þæn som fæ-
regiera wapnen : Armis habilis.

Þararfeildur, cap. 36. Þrástins-
fell / Stragulum saurorum pellibus
subductum.

Þargur i veum, Þelgeðommars
stóðflære; Sacrilegus vel latro in
sanctis.

Þarnadar maður, cap. 42. Þap-
wachtare; Servator, custos.

Þarfr. 48. Þaðdefull : Muculosus
Þesja i radum, 33. Þara oftast
Þanfæ-

Þanfærna : In concilio fluctuari.
Þeglamá, Þebra / weta / Honorare.

Þæn er Gud þeglamadi, cap. 69.

Þæn som Gud þewiße sit þeslyð
och náð : Quem Deus honoravit.

Þei vari hann, cap. 56. Gud fór-
hanna honom / Maledictus sit ille.

Þfaler, cap. 5. Þnet saal : non
venalis.

Þfallu, 17. Þetenstigt; Incon-
veniens.

Þed Ugg oc ortu, cap. 45. Það
fruchtan och þeswan. Cum timore

Þig kiænni 5. Þesfarna i þesfæ-
fæter : Prælij peritiores. al: sub-
stant, vig kenni Þesfæfæst /
Peritia bellica.

Þiggrimmur, Hallfróður uti
urtoget. af Þlof S. 2. Þandl.

Þiggrig i þesfæden : In prælio savus.

Þiggyrdla skipin, cap. 64. Þin-
ða samman Þesfæppen rill þesfæþ:
Colligare naves ad prælium meun-
dam.

Þindland, Þasim Þenden vide
Notas.

Þirke, cap. 23. Þygb / Virtus.

Þitrast, cap. 24. Þann uppen-
þarades / Innotuit, adparuit.

Þadvandligr fidur, cap. 21. Þes-
þeed / Mos damnosus, vel a quo
damnum expectandum.

Þovefliga, cap. 32, 47. Þesfæ-
tænkt : Insperatio.

Þoveflig þrogd, cap. 16. Þesfæ-
tænkt list.

Þumætrur, 58. Þesfæst; Insidia
fructu.

Þundanbragd, cap. 9. Þoust att
undfomma. Þorkiell for na-

þan leingi cap. 69. Þan ursech-
tade sig lenge / Diu se subtraxit.

Þupp ne ofan, cap. 45. Þwarfen
upp eller neder : Neque sursum
neque deorsum

Þupfullur stærdar oc illeku, cap. 41:
Fraudum plenus.

Þurburður barna, cap. 37. Þarns
þyrðande eller urþlaggning / Ex-
positio infantum.

Þ.vefliga cap. 56. Þstonsambliga:
Immisericorditer.

Þvarligen. Þwarliten / Incaute, fætt
er uvarligt, cap. 56. Þæn moste þette
achta sig: Nihil non præcavendum.

Þvaskar, Þwastur / Non strenus. Ey-
þvaskari cap. 53. Þista manþæstiga

Þæve strenus & fortis Þnet
mndre manþæstiga.

Þvirniligr koster, cap. 16. Þet
þesfæwistur / Conditio deterior.

Þvitska oc ukumandi, cap. 48.
Þesfæstend / Tenuitas doctrina.

Þurd, cap. 73. Þærd / ward-
þold; Cura, custodia.

N E G J S A E N.

Till

D I N G E N Y G G E N S O N S

S A G A

Hvar i den förste Numeren beräknar Capitlet /
den Andre bladet.

Afgudar monga af R. Dlof. 48. 179.

Alfsgudarna som wisttes R. Dlof i öfwerhuset war Thor den förnämste 50. 179.

Afgudahuset förnämste i Wäster-götaland nederbrytes af Håkan Jarl 12. 59.

Af detta Afgudahuset war Helgaf Thor / och deri wero hundrade Gudar ibid.

Afgudadyrckä skoor i Nertig 48. 170.

Afgudadyrckare Hroald på Godey. 33. 124.

Afgudahuset på Lada war tiller-ländt otaltigt Gudar / 17. 87.

En orm släppes i munnen på en Afgudadyrckare 5. 182.

Afgudadyrckare tre på Halageland sökte Gudarnas hjelp emot R. Dlof E. S.

Ate danske war i R. Dlof E. S. tiens / hade warit R. Swens Systers Thyas opfostrare / den han mycket berömdes för Konun-gen 35. vide notas ad h. 1.

Alf kallat R. Dlof. E. S. till sig 12. 53.

Alogia R. Waldemars Drottning i Ryssland mycket förståndig 5. 16.

Alogia bad Konungen låta skänka alment Ding / ar den måste kunna fa leeta op den förnämsta mannen nembligen R. Dlof E. S. som spådmänarne talar om 5. 22.

Alogia kon fann på tredje dagen af Dinga igen Dlof E. S. 5. 23.

Alpin Kämpen i England be-friswes 14. 64.

Alpin begär sig till hustru Gyda som war en rikt änkla / ibid.

Alpin blef wred öfwer det R. Dlof wardt af henne utwäld 14. 67.

Alpin manar R. Dlof att slå med sig. ibid.

Alpin blef öfwerwunnen af R. Dlof och beabbad setta sig fram på hästen och förder hem till Bergen 14. 67.

Alpin wardt af Jarlen wist i landstichtagheet för sin närmste heet stull.

Alpin war mycket rikt / men sådt sine ägodelar ifra.

Angelica mögnar i Nertige på stattsiden 59.

Apostell Nordmannens talas R. Dlof E. S. med råttia 73. 261.

Arwina skoor stictas Drottning Sigrid af R. Dlof E. S. 29. 113.

Altijd

Altijd Sigwald Jarls hustru låt monge Wendiska Stiepp sölla R. Dlof E. S. troendes honom hända færligheet då han fore genom Dannemarc 62. 214.

Altijd låtes af R. Dlof. E. S. 73.

Altijd och Dlof E. S. komma till Swertige till Gref Håkan gamble och blefwe wäl emor-fagne. fol. 6.

R. Augwald / hwar af Augeralfnads sådt sitt namn / slogt med Konungen för Storostrand som heet Varin, blef slagen och lagd i hagen / samt Roon som han så mycket älskade hade / 39. 143.

Augwalds wenne hagar på augwaldenads / den ene war men-nistabeen uti / den andra toobeen effier Odens skat 40. 147.

Audur Gref Håkan Sigurdsens Dotter tages till hustru af Erich Egersfäll 2. 8.

B.

Bergeet Brimanger som R. Dlof kyswer opføre 45. 162.

Bonden fattige på Irland begä-rer så igen så mycket af sin boeskap / som hans kund kunde stilla ifron den otaltige boopen / 11. 61.

Brynolpher farer fring i byorne och manar op manskap att hemnas Jarlen 17. 81.

Brynolphs hustru stictas effier af

Håkan Jarl att bli när honom 17. 80.

Buc will inte fly med Sigwald / utan springer i sion effier hårde sächande / hafwandes sine guld-tistor med sig / 15. 70.

R. Burislan rådder öfwer Wanden 7. 28.

R. Burislan Dottrar ibid.

R. Burislan war skattshydig till Kongen i Dannemarc 30. 114.

R. Burislan frufade till R. Swens i Dannemarc Syster Thyra / och stict af Broderen samtycke 42. 55.

R. Burislan hans Dotter lofwat Sigwald Jarl om han kunde bedraga dikt R. Swen i Dannemarc / urhan något stoort mannskap 30. 115.

R. Burislan Dotter Gelra blef R. Dlof. E. S. Drottning 7. 30. & 34.

Burist Håkan gambles träl will slå Håkan Sigurdson med en Dypstegrey / 2. 12.

Christnade fem land af R. Dlof E. S. 48. 169.

Christendomen som R. Dlof E. S. införde hade blifwit förgäten der icke S. Dlof kommit effier och den samme skrefte. 48. 169.

Christna tron skulle hållas i Dannemarc. det lofwade R. Harald Swensson Kersaren och det höll han 12. 69.

Ehrt.

Christendomen lofwar Erich Jarl
att emottaga / om han kunde öf-
werwinna R. Dlof E. S. 69. 139.

D.

Danawärket oprättas af R. Ha-
rald Hormson / och Håkan
Jarl / och gifres emellan Elese-
wisk och Enders watten 12. 51.

Danawärket bränns opp med R.
Dlof. E. S. råd 12. 56.

Kejsarens rykte der om ibid.

Danmark Christnas af Kejsar
Dito 12. 57.

Till Danmarks Kongen war

R. i wende Skattskyldig 30. 114.

J Danmark tog Rikset efter R.

Harald Swenson hans Son

Swen Tingu-Slegger 30. 114.

Drömmar och deras uttydning

af Jarlen 18. 89. & 90.

E.

Öfter om Elfwen woro Danne-

mark / Norriges / Engelandz

och Surlandz Konunger wahne

att komma tillsammans 34. 127.

Englands Konungen war i skoor

wänskap med R. Dlof E. S.

additament 261.

Einare Tanberksalfwer söler stunta

Erich Jarl / men bogen blef

skämbd af Finn 69. 246.

Einars widskippelse der wid och

Konung Dlof om döme der om

69. 246.

Erich Jarl beder de Swenske och

Danska om hjelp att hemnas

sin Faders död 69. 246.

Erich Jarl lofwar att låta sig
döpa / om han kunde öfwerwin-
na Dlof E. S. 69. 239.

Eher före han och i stället för
Thor sätter det Helliga Korset
i framskammen på Skeppet /
ibid.

Erich Jarl kallar till råd Sigward

Jarls broder Thoresill. ibid.

Erich Jarl roor hårde till Dr-

men 68.

Erich Jarls fyra Stasfnöer.

ibid.

Erich Jarl måste lägga till landz /

sedan han såde skoor skada ibid.

Erich Jarl bekänner sig aldrig

si de så swårt Skepp att öfwer-

winna / som Drmen långa 69.

Erich Jarl betom Drmen långa

och många Wäns wapn / han

fallet hade om dagen 69. 249.

Erich Jarl war både list och olist

sin Fader / lister i förstånd och

hårdhet: af förnåma män lär

han sig öfwerwala / men sine

Dränner war han swår 17. 82.

R. Erich Sägerfalle lofwar sig

Den efter tre år / för seger-

winning emot Styrblörn 2. 8. 1711.

R. Erich tager till hustru Auger

ibid.

R. Erich gifwer Drottning Sig-

rid Gottland att råda öfwer

ibid. slof med Styrblörn och

erhåller seger med Dieswul-

macht 28. 111.

R. Erich wille stillas från Drott-

ning Sigrid Storråda för hen-

nes stora mood skuld 28. 112.

R. Erich

R. Erich gifwer henne Gottland
och tager Håkan Jarls dotter
till hustru / 28. 112.

Erlandur Håkan Jarls Son blef

af R. Dlof E. S. ihälsagen

med en Ertridschammar. 18. 85.

Erich Jarl förbrädes att wara för

senar till angripa Norrsta hären.

63. 219.

Erich Jarl säger att de danska faller

swårt / att stå med Nordmänn.

Erting af Sola hade R. Dlof

E. S. Enster Åstrid til

hustru. 22. 99.

Erting Ertridschons Skepp af

Jedre och modige Krigsmänn.

64. 219.

Erwindur Kelda trostkarl / som utur

Elven då de andre brändes 32.

War i när skyldskap med Ha-

rald harsfagra.

Erwindur kommer till Augwaldz

nåds med många Erultkarlar /

Edniskandes förglöra Konun-

gen 40.

Erwindur då han fick see Kyrtian /

blef han och all hans sölle blin-

da / ibid.

Erwindur blef med dem tagin och

wid Rormsund halshuggen /

40. 147.

Blef påhadt / men wille intet e-

mottaga Christna troon / sade

sig wara en anke / och med

Erultenst fader menniskio skap-

nad 41. 151. 152.

Enrar tling där R. Dlof E. S.

blef tagen till Konung öfwer

Norrige 20. 95.

F.

Försäkerhet för R. Dlof. E. S. wiste

han sielf intet af 61. 208. 211.

Frener dyrkes sligtige af Tron-

derna 43. 160.

Frener brytes sönder af R. Dlof

E. S. ibid.

Spiti huru stort det är i Norrige

41. 150.

G.

Geyra R. Burissaus Dotter råd-

de öfwer en deel af Wenden /

7. 34.

Till hennes Rikke kom R. D.

lof. E. och blef tagen till hennes

mann / ibid.

Studer Dlof E. S. om julen

til sig 7. 33.

Där då Dlof E. S. warte

3. år i Wenden / hwarföre

han och reste dådan / 7. 34.

Giestebod sammanhållet af Kejsar

Dito / R. Harald Swenson

och R. Dlof Tryggwason

12. 60.

Gudarnes skålar att dricka har

warit sed i Norrige 24.

Guld 10 marter gäwes för D. E.

S. männ / 5. 18. 19.

Guldbestor springer War i Sten

med 15. 70.

Gundb Konung Dlof Tryggs-

wasons Moder / 1. 1.

Veant af många swisksamliga

stycken / 2. 10.

Rörer bort R. Håkan Sigurdz

Son i landsflyktighet af Norri-

ge / 7. 2.

Gundland anarar Gundb

Elfridomum. p. 169.

Gunnhild R. Buristans Dotter och
R. Swens i Danmark hustru
döör / 44. 161.

Gyda Dronning i Engeland R.
Dlof twarrens i Engeland En-
sker en rijk Antia utwällier R.
Dlof E. S. till mann / 14. 64.
Hade en Son med R. Dlof.
E. S. 14. 67.

Säker sig willta på allment Ting
utwälla till mann hwem henne
behagade / 14. 64.

Utwällier R. Dlof / som geme-
nast war Klädder af alle dem /
som till Tinget komne wore ibid.

R.

Halfrader wille innet låta döpa sig
med mindre R. sielf wille hålla
honem under dopet / 3. 133.

Blef deraf kallad wandreda
Scald. ibid.

Halogerha brukade mycket att
fistla och stluta 4. 149. p. 126.

Hareter blir bedragen af Döl och
Sigurd / som rymde från Ko-
nung Dlof att reesa till fistes 41.
149. 150.

Blef öfwerale till Christna lä-
ran ibid.

Regerar öfwer hela Halogaland /
41. 154.

Haral harsager tillägnade sig
all Morriges Rike / begrafwes
på Rogeland / hans afföda siet
Riket / och wore de fylkis Ko-
nungar samt Jarlar 9. 92.
Förnämisse af hans effertom-
ande R. Tryggwot / Dlof Ha-
raldson / och Harald Grånka

ibid. R. Harald med sin här
foor till Ägissbura / men Håkon
Jarl till Sles muna / 12. 51.
Sticker andre gången till
Morrige och begär hielp emot
Kysfer Otto 12. 57.

Får hugg af Kysfaren / att han
måste fly / 12.

Metade lemna hedendomen så
frampt han icke säge något
rectensölka med Christina tronns
hwar af han wetta kunde des
krafte / ibid.

R. Harald och Håkan Jarl då
Danawärctit war opbrant blef-
we mycket förskreckte och flydde
till sine skepp / 12. 56. p. 58.
De fly / begära frid / men will-
tandes innet låta sig Christ-
na / 12. 57.

R. Harald Sigurdson i Mor-
rige öfwerwtunes af R. Harald
Gudina i Engeland. Additam.
p. 263.

Håkan Sigurdson kom till Swe-
rige mäd sin Dotter Audur till
Konung Erich Segerfell / p. 7.
c. 2. ibid.

Hwarest R. Erich fristade till hem-
ne och siet henne till hustru
R. Erich Segerfeli och Dronnin-
gen Segrid Serräda Skualar
Tastes Dotter wore det stilde :
ordfaterna där till p. 7. 8. c. 2.

Håkan Sigurdson får af R. E-
rich 100. man att reesa sit
rende till Håkan Gamble Hans
anntombst bådade sin sader Magt-
wald som dan niden wistades
wtjd hafwet p. 8. c. 2.

Hwillet

Hwillet då Håkan gamble hörde
lät han bewepna trehundra män
gaf däm glästebud och hade däm
i beredskap p. 8. c. 2.

Håkan Gamble bød Håkan Si-
gurdson wtjd anntombsten till
Giestebud / menn han netade det
och sade siet ärende / att hann wille
hafwa Åstrid och hennes Son
mäd sig. Hwillet honem af
Håkan gamble blef af slagte /
p. 9. c. 2.

Håkan Sigurdson begår Åstrid
och hennes Son af Håkan gam-
ble / segandes D. Gunnhilda willia
på tårlligast uppföda Sonen /
men Håkan G. sade sådant wa-
ra osanning p. 9. & 19. c. 2.

Håkan Sigurdson betänner att
D. Gunnhild hade lært dräpa
Tryggwot Dlof / Fader och dher
före nu willia uppföstra Sonen
på det tårlligaste hwillet Hå-
kan G. säger sig innet troo p. 9.
c. 10.

Håkan Sigurd Son moste reesa
bort mäd oförrättade sater ifrån
Håkan gamble p. 10. c. 2.

Tillfrågas af R. Erich huru
ärendet hafwer gådt. Säger sig
innet uträttat / p. 10. c. 2.

R. Erich säger Håkan gamble
offra sinna så emot sig p. 11. c. 2.

Håkan Sigurdson reesar på nyt
etter Juul samma ärende mäd
Trehundra män R. Erichs
Sönder will truga till sig Å-
strid och Dlof Tryggwason :
Siet snöpligt svar och enstelt
sen will Håkan Gambles Träl

Burist på honom i hufvudet
mäd en dynglegreep / p. 1.
& 12. c. 2.

För denna stembdes han och
drog bort p. 12.

Håkan Sigurdson blef hoos R.
Erich till Sommare / drog se-
dan till Danmark och blef hoos
R. Harald Gormson p. 12. c. 2.

Håkan Jarl for stundom till land
och offrade sina Gudar för seær /
men båtade lliet / utan fölle de
Norsta och så af Jambzwistn-
gana / c. 15. p. 69.

Håkan far andra dagen till land
och kallade Thorgerd Morgabäd
om segerwinning / c. 15. p. 69.

Läfwade henne sin Son som war
9. år menn se noras ibid.

Håkan Jarl war trögare än R.
Harald till emottaga råttat tron /
lät sig dock döpa / c. 12. p. 59.
Begårte sedan låf att reesa hem
till Morrige tog emot Prestter
att hafwa mäd sig : ibid.

Blef hotad af Kysfaren att där
hann innet hälle Christendomen
skulle hann utliffwa liöd ifrån
Morrige ibid.

När han kom på hemvägen
sticker han tillbaka Prestterna
ibid.

Drager in i Westergötland och
och härar ibid.

Blef efter jagad af otar Jarl
som rådde öfwer wästergötland
ibid.

Wrdet nijd i Wästergötland ett
Åsgudabums ut hwillet wore
100 Gudar ibid.

Håkan Jarl kom till Konung Harald med tolf menn allenast :
Och andra mannskapet hade
hann undan till ihes de kunde
komma öfverens om betalningen
för hjälpen : för hvilket begär-
tes Norrige fri från skatt / som
och besakades c. 12. p. 51.

Håkan kallar Norrige sitt land ibid.

Håkan Jarl fick af uthaf Gunhild
Koniga Moder att songa R.
Dlof Tryggwason och hans mo-
der c. 1. p. 1.

Hann söker effter dem / men gte
nom Thorstens försektigheet kom-
ma dhe undan c. 1. p. 1. & 2.

Blisswer då i Landsskyttigheet
för då han intet kunde raga Dlof.

Håkan Gamble Grefve i Sveri-
ge emottager wäl R. Dlof E. S.
och hans moder Astrid Fol. 6.

Håkan Jarl och några hans be-
driffter beskriwas sampt för-
äldrar c. 15 p. 68.

Slog thäl Håkon Gunhildson
i Långsford ibid.

item Guldhareld ibid.

Erick och Swen Håkon Jarls
Söner woro intet i landet då
Jarlen blef flychtig cap. 17. p. 82.

Håkan Jarls hufwad boostelle La-
dum : hans föräldrar hade bode
dhär tillförnde / c. 17. p. 8.

Dygder och Dygder Håkon
Jarls c. 17. p. 81.

Håkan Jarls Söner Swen och
Erlendur ähta : männ Erick
Jarl Ödhta c. 17. p. 82.

Håkan Jarls lärfärdigheet be-
skriwas c. 17. p. 78.

Håkan Jarls ähta Söner woro
Swen och Erlendur ; Erick war
ödhta / c. 17. p. 82.

Håkan tog flychten med två
Stlep hafwandes mäd sig sin
Son Erlendur / c. 17. p. 83.

Han fick stragst han kom från
hyn see de nle Skieppen som R.
Dlof störde stammen emot sig /
sås och en skoor stlepszätta effter
sig hwar med de både seglade och
rodde / ibid.

Håkan Adeltens foster och R.
Dlof E. S. listast till dygder
c. 50. p. 176.

Håkan Jarls stimpling emot R.
Dlof Tryggwason / att så ho-
nom afbaga då hann hörde om
hans förnåma segerwinningar /
c. 16. p. 70.

Här till brukade han Thorer
Elata hwilken och warte Dlofs
wän och swornbroder / leegde och
tvenne R. Dlofs Moderbroder
att låta sig bruka till bedraga
honom p. 72.

De se råttade Dlof i Gardarfiske
och öfwerhaalade honom att hann
soor med sex Stlep till Norrige
lastade med allahanda byrbara
saker p. 73.

Håkan Jarl hafte monga dygder /
fast odygderne blefwe skoor på
det sidsta / c. 17. p. 81.

Han war mycket waler till
skapnaden / wijs och en god
stridsman / ibid.

Håkan Jarl emot sin bedysfund
blef hård emot Landsloket och
giltig / c. 17. p. 78.

Blef

Blef öfwermostan lärfärdig
ibid.

Blef kallad Håkan då elata ibid.
En Ystendare skrifwte på honom
och om hans odygder en swär
skrifft / ibid.

Håkan tog till sig rista mäns hu-
strur och Döttrar sampt tven-
ne Systerar : hade dem half må-
nad / en månad / en weta / sände
sedan dem stembda tillbaka / ibid.
Sänder effter Wryntolys hu-
stru att hempra till sig / och då han
en gång störde bort hans trä-
lar / sticade han på nytt / att
där hann intet wille låta fölla
hänne / skulle de dräpan / c. 17.
p. 80.

Håkan Jarls Söner Erick och
Swen blefwe mycket arga emot
R. Dlof Tryggwason : så för sin
Faders dröp / som att d. intet sin-
ge. wara i sitt Fädernes-land /
c. 61. p. 209.

Råd göra mäd R. Dlof i Swe-
ria / ibid.

När de sporde R. Dlof E. S.
kommit till Wendland mäd en
skoor här : fruchtade de sig / tve-
kaudes honom wara swär att gå
thopa mäd / ibid.

Håkan Jarl sedan han förnam D-
lofs E. S. tillkomst / blef rå-
der för hans effterletan / kom till
en skoor åd och for öfwer / men ka-
stade af sig klortilen i åan / flyd-
de till Gulardal och fette att gö-
ma sig / c. 18. p. 87.

Håkan Jarl kom till hyn Rimul /
där lär han sig göra en wedela i

swinhuset i hwilken hann tröp
mäd trälen. ibid.

När Håkan Jarlens klortil fans
i åhn / war mongas taal honom
där förädt / menn en gammal
mann sade sådant wara såfångta /
hwarföre letade de ån mera /
cap. 18.

Håkan Jarl intet troendes trälen
Wakade öfwer sig sielf beela nat-
ten / men somnade mor morgonen
då trälen skar hufwudet af honom
och bar det till R. Dlof c. 18.
Då Håkan Jarl regjerade Nor-
rige war Erick Sigursell i Swe-
rige c. 28. p. 111.

Håkan förbed Christendomen i
Norrige / hwar före många som
intet willa aflatan / flydde c. 12.
p. 60.

Håkan Jarl lät uppbyggata Åsuda-
husen som i Norrige woro neder-
brutna cap. 12. p. 60.

Waf intet mera någon skatt äth
R. Harald.

Hätte Steggta Son beder för Y-
stendarne och säger Thangbrand
intet rätt varit fram : för hans
och de andras bön lät Konungen
Ystendarne wara i frid och be-
höle allenast till gislan Rikaran
Dlosson / Swerting / Runolf
och två andra cap. 37.

Hätte hade sungit nyswissa på
Gudarna åhret tillförende
då Christendomen wisdrogs
hwarföre han blef Landsskyttig
gjorder c. 37. p. 137.

Hätte hafde med sig två Kors till
Ysland / ett af R. Dlof i högd /
O o 3 d han

dhän förde han till Tingsplatsen
cap. 37. p. 137.
På Gudarna hade Hialte sun-
git nijdwijsa c. 37. p. 137.
Hroald i Moldsafyrði Erollkarl och
Asgudadyrkare : gjorde stora
swallwagar för sin gård att in-
gen kunde komma dit för än
K. Olof mäd böner ofwer-
wann denna Olafswulens mægt /
c. 11. p. 182.
Hroald tages fången och dräpes
ibid.
Hroaldur på Godey en Asguda-
dyrkare beder Gudarna att
hindrade Olof icke morre kunna
komma till honom c. 33. p. 124.
menn K. Olof bad Gud om
hjelp och kom så fram: menn
kunde intet ofwertåalan. Hwar
före lät han hänga honom
p. 176. ibid.
Hwilken döb war honom lätter.
ibid. På Halogeland tre Asguda-
dyrkare bode Gudarna att hindra
Olofs dñsh. kombst och sambla-
de här emot K. Harald att han
mofte denna gongen affå mäd
ferden till dñhem c. 34. p. 126.
Hroald Asgudedyrkare på Godey /
c. 33 p. 124.
Hroald blef hengder på Godey
effter hann intet wille emottaga
Christendomen c. 33. 126.
H Hiorungawåg flos Jombs-
wiklingarna mäd Håkan Jarl
cap. 15. p. 69.
Hunden Wija swälte sig ihål sed-
dan hann förde Konungens olyc-
ta / c. 72.

Hedningarna och de Christna trece
moch hwarandra på Island /
cap. 37. p. 138.
Hall af Etidu blef bedin att
uppsæja dñn Christna lagen
menn hann handlade med Thor-
geir Lagmannen som war an-
Hedning och gaf honom två mæ-
selswer att hann skulle uppsæja
lagen / c. 37. p. 138.

I.

K. Jarlsfests Fader heet Walde-
mar / c. 3. p. 14.
Jarnstegg undseger K. Olof E.
S. samma færd som Håkan
Jarl där hann wille unfara
Christendomen c. 50. p. 178.
Jarnstegg af Yrta Dotter warie
Olof E. S. frilla c. 50.
Jarnstegg för sin stamföfwer blef
ihål slagen af Konungens menn
Jatward Konung i Angeland /
dñn tñd Harald Sigurdson re-
glerade Norrige. Additum p. 262.
Jombswiklingarna kummo till Nor-
rige att slof med Håkan Jarl i
Hiorungawåg c. 15. p. 69.
Detta war ett gruswelligt slag.
Jombswiklingarna hafwa ofwer-
handen först ofwer de Norrka
c. 15. p. 69.
Jombsborg intet ofwerwunnit af
Olof E. S. see Notas Ad.
c. 9. p. 38.
Jssendare som intet wille låta sig
döpa / blefwe förbudna att tidp
och selgning / hwar af de omwån-
des c. 36. p. 136.
Jssendaren Martan lampa i sin-
mande

mande med Konungen / c. 36.
Sic af honom en råf och war
dñ hans fölle misshagelt /
p. 131.
Jssendarna Thorarin Kestolfson /
Martan Olofs Son och Hal-
fredur 2c. komma till Norrige
och Midaröos / mäd waror att-
fålla / hwar som och Konungen nu
wistades / fingo intet böhr att
komma dñdan / c. 36. p. 240.
monga Jssenska menn / hafwa
K. Olofs skenter c. 37. p. 140.
Till Island for med Hialte och
Gyrfur Thormod Prest och kum-
mo de nu heela landet att Christ-
nas och att i lagen blef nu satt
där om c. 37. p. 138. 139.
Juleiden kummo mycket tolet till
byn att see Gudatensken c. 36.
p. 131.

K.

Kensaren och Konung Harald
sampt K. Olof Tryggwason wo-
ro till ett Ståfkebud hwar. K.
Harald lofwade att mäd sitt
folck skola behålla Christna Troon
c. 12. p. 61.
Kensaren for hem och blider Olof
Tryggwason fara mäd sig menn
hann nekade och sade sig hellder
willta hárta på Hedningar b.d.
Martan behagades wäl K. Olof
c. 36. p. 132.
Nid wiffet af dñn onda äth en att
tolas på Konungens bord detta
besatte Konungen kastas i Ei. n
c. 39. p. 142.
Kensaren for Ewe. der Kellda

Erollkarlen med sitt fölle sic see
dñ blef hann blinder c. 40. p. 147.
Kertan tidpre först Olof E. S.
fog ihål hans Foster-fader c. 4.
p. 15.
Menn blef i Ryssland dreyin af
K. Olof E. S. c. 5. p. 21.
Kors twenne söras till Island :
dñ ena af K. Olof Tryg. högd
c. 37. p. 137.
K. Olof E. S. wiste intet dñ
försat för honom war satt c. 60.
p. 208.
K. Burislau i Wänden gifwer
nh morgongåfwa äth Tyri i löds-
öret / c. 60. p. 209.
Konungar 5. tagas till sona af
K. Olof Haraldson på en hast /
c. 48.
Konungarna af Saxland / Norri-
ge / Danmark / Engeland /
more och wane att mötas ofter
wñd Elfwen c. 34. p. 127.
Kyrkor befaller K. Olof E. S.
att bygga i hwar hár c. 31.
p. 120.
Kyrkta bygges i Midaröos af K.
Olof E. S. p. 132. c. 36.

L.

Ladum hufwudstad af Jarlsens Kē-
les / hwar hans föräldrar och
bedt : där war ett stort Asguda-
huus : denna gården sampt Jar-
sen wille de brenna upp c. 17.
p. 87.
Hwad i Lagen blef gwar af he-
dendommen först i begynnelsen
blef effter några år bortagit /
c. 37. p. 140.

Gubbens nypå en Mostur före-
spänning om Dlof E. S. borth-
färd och Hadan där af skulle
komma / c. 60. p. 205.

M.

Munkelofnat gaf R. Harald Gn-
dina Son sig ut / sedan hann tap-
par slaget emoot Wilhelm Wa-
stard / vid. Additament
Morgongåfwa de Drottning Tyrt
gifwer R. Baristau och / fast
hon inder wille wara i ächten
flap mäd honom / c. 60. p. 209.

N.

Norriges Rikets beläglighet /
c. 19. p. 91. & 92.

Norrige och Danmark lades till-
sammans och wore tillhopa i 13
år c. 15. p. 68.

Norriges förman och förbiare
R. Dlof Haraldson / c. 48. p. 171.
Till Konung i Norrige bad Gud-
rod Gunhilds Son sig tagas /
menn uppbrändes af R. D-
lof E. S. menn

Ingen Skatt af Norrige gifwer
Håkan Jarl sedan hann andra
gongen hade hjälpt Danmark
emot Reyfaren c. 12. p. 66.
till Christendomen i Norrige lades
grunvalen af R. Dlof E. S.
menn R. Dlof Haraldson för-
de honom fullkombliga lutt c. 48.
p. 170.

Tröstfäringarna på Hunodal
seya för två andra sina eswen-
eyr med R. Dlof c. 56.

p. 191. & 192. &c. Befes No-
tas till detta Capitler.

Datt dän stora ymnigheet som
war i Norrige uti R. Dlof E. S.
Reglementz tids på all ting / c. 19
Hofdingarne i Norrige woro c.
mot Christendomen c. 21. p. 96.
Trec förnåma menn i Norrige
sätte sig i sinneet att tala mot
Christna tron / menn hade hwar-
dera sin olycka c. 24. p. 104.
På Lada som föra Konungarna
bodde / war och R. Dlof Trygg-
wason c. 24. p. 104.

Swenne mæna blitta ett huswud
på en Selta / c. 25. p. 105.
de på en hie we emwända
till Christendomen och sag-
en borde lust stn / hwar
af Konungen bewett / reeste
mäd Biskoppen disch / hwar
de letade grannligen / och sunno
under steen røforna en hoop
Wemistie been af Söcan
luche / reba samblade de tillhopa
och bygdes en Ryrkia öfwer dem
c. 26.

i Norrige war fordom seder
att dricka Gudarnas skålar i
samqwemdb / menn sedan Chri-
stendomen komt Delgornas c. 24.
under Norriges Konungar togo
ställ bygderna / menn Byplandz
Konungarna lade under Swe-
riges Konungar / af hwilka så togo
wido Christenheten c. 48. p. 170.
Norriges Riketen tillagnade
sig Harald Hårfager / c. 19.
p. 191.
till Norrige p. 191. &c. Swenne

swenne Grefwar att Christna
landet / c. 12. p. 53.

Grån Norrige begårer R. Ha-
rald Gormson htelp emot Reyfa-
ren c. 12. p. 51.

Norrige Kallas af Håkan Jarl
hans land c. 12. p. 51.

till Norrige kom R. Dlof Trygg-
wasons beröm och herliga bedriff-
ter / c. 10. p. 45.

på en Skallingar stragst wido
Irland blef R. Dlof E. S.
döpter och kyrktier i Christna
Tron / c. 11. p. 47.

Ridpenfkap idas af R. Dlof
E. S. män / c. 11. p. 48.

till Norrige komma Jombfrotz-
tingarna och sloß mäd Håkan
Jarl i Hiorungawäg / c. 15. p. 69.

Första Ryrkian i Norrige bygd
på en Mostur / c. 24.

Ymnigheet på allting i Norrige
R. Dlof E. S. tids.

Kätta tron hades först tinn i Norrie
af R. Dlof Trygg. S. c. 20.
p. 96.

Delningen af Norrige emellan
Konungarna / då de skulle hafwa
affslagit R. Dlof E. S. c. 68.

Wissen i Norrige blef Christi-
nad af Reyfar Dittas Grefwar
c. 12. p. 60.

Christendome i Norrige att öfwa
förbluder Håkan Jarl c. 12. p. 60.

De Christendomen i Norrige
inder wille öfwer gifwa / flydde un-
dan c. 12. p. 60.

Alanda husen som af Rey-
farens Grefwar woro neder-
bruna i Norrige uppbyggdes

af Håkan Jarl c. 12. p. 60.

O.

Dlof Tryggwason och hans Mo-
der Åstrid efter söttas af Gun-
hildz urhsttade Håkan Sigurd-
son / menn de blifwa bewarade
glenom Thorstens hjälp hoos
hwilken de wore / p. 1 & 2. c. 1.
R. Dlof E. S. blef af sin
Moderbroder löster af tråldom
och hemfor mäd honom c. 5.
p. 18. & 19.

Dlof Tryggwason då han war hoos
Moderbroderen / och gief en gong
lönlig aut / fick han se sin foster-
faders dräpare / dhän och hade
fåldt honom i tråldom / blef han
mycket vred / och då Moderbrod-
ren kom / bettände han ordsaken
till sin wrede / och begårte hjälp
att hemnas / betom dän / och
gief till torget / hwar dräparen
tog fatt / leddes urh om bergen /
dhär Dlof mäd en bredypa hugg
halsen af honom p. 25. c. 5.

Dlof Tryggwason och hans Moder
Åstrid woro nu år hoos Gref
Håkan Gamble / affredades där
ifron bederligen att reesa bort till
Rusland / till Åstrids broder /
men blefwe fengade af Sidorf-
ware och modren och Dlof Åh-
stildes p. 15. c. 4.
Modren såldes land från land / så
och Dlof. Klarlen som först köpte
Dlof sålde honom äth Klerkur
för en skidn hoof / slog i hæl hans
Fosterfader c. 4. p. 15.

Blef ihæl slagen af Dlof
P P i Rus-

i Ryßland / p. 21. c. 5.
 Olof Tryggwason toges i Konun-
 gens i Ryßland hos att uppfödas
 p. 23.
 Öppenbarar Konungen och
 Drottningen sin härkomst / ibid.
 Blifwer af Konungen och Drott-
 ningen mycket afhöllin som hann
 warit deras egen Son / p. 24.
 Tager till i allahanda Ridderli-
 ga öfningar / ibid.
 Då han war 12 åhr begårade
 han Riksigmacht af Konungen
 att taga in de Orter honom wore
 från gongne p. 25.
 Annförde dhån mycket wäl och
 mannligen ibid.
 Stof seger öfwer Konungens
 Stender p. 26.
 Kom hem mot hösten / ibid.
 War hemma om Wintern ibid
 Stof stora Riksfödomar och heder
 ibid.
 Olof aldrig dyrct at afgudar p. 27 c. 6
 Förachtandes däm ibid.
 Förmanas där ifrån af Konun-
 gen ibid.
 Gade sig intet willta dyrcta de
 Gudar som hwarcken hade Syn
 Hörst eller Klänfel / ibid.
 Gade och Konungen hafwa en
 fastlig uppsyn då han hade dyrct
 sina Gudar / ibid. Blef belugtn
 af affunds män och drager till
 Ryßland / ibid. p. 28.
 Kommer till Windland wäder
 drefwin ibid.
 Olof Tryggwason frågar Drott-
 ning Geira om några Landskap/
 Fästningar och borger wore hen-

ne af Ständerna ifråntagne /
 hwilka då hon honom uppretnat /
 sökte han däm tillbaka måd be-
 wäpnat hand. p. 35. & 36. c. 8.
 Olof Tryggwason blef bedragen att
 gå in i en Fästning måd så män/
 hwar han blef kringrend af alt
 folket p. 37. c. 8.
 Hoppade uthföre wällen / tom
 undan och sökte till fästningen / se-
 dan nidergjorde han hwarit mans
 barn och fick stora ägodelar p. 37.
 Deras warit Jomborg / p. 38.
 men see Noras ad. c. 9.
 Konung Olofs Tryggwassons
 dröm i Ryßland / hwar af han
 blef förannlåten att reesa till
 Grefland och lära sig Christ-
 na Troon cap. 10. p. 41. &c.
 Drömmar R. Olof Tryggwa-
 son i Ryßland om Hållwits
 Plina och Himmelstrifes glädje /
 hwarföre han i drömmen äch wor-
 nat reste till Grefland att lära
 sig underwisa i Christna tron /
 cap. 10. p. 41.
 i Grefland blef R. Olof T. S.
 underwist i Christna tron c. 10.
 p. 42.
 där ifrån förer han med sig till
 Ryßland en Bistop att Christ-
 na landet / c. 10. p. 44.
 Olof Tryggwason förer en Bistop
 måd sig från Grefland till Ryß-
 land att Predika där Christna
 Troon cap. 10. p. 44.
 Konungen och Drottningen i
 Ryßland måd hela mentabeten
 blifwa af R. Olof Tryggwasson
 öfwer, talte till annaga Christ-
 na

na Troon cap. 10. p. 45.
 Olofs beröm och härliga bedriffter
 spörtes och Dörige c. 10. p. 45.
 R. Olofreeser till en Stilling-
 gar stragt wiß Irland och blef
 af en Gudfruehtig Abbot wäl
 undsegnad / sampt mera styrke i
 Christna Troon c. 11. p. 47.
 Blef och där måd de sine döpter.
 R. Olof gifwer sine män los att
 fara och idla Ridskap / men
 skulle komma till honom i
 Ängeland / c. 11. p. 48.
 R. Olof kom i förbund måd
 Gref Sigurd i Ängeland att de
 skulle förfölja Råns och Jiltår-
 ningz män cap. 11. p. 49.
 R. Olof Tryggwason säger sig
 hera Åle den rissa och wara en
 Ridsman c. 11. p. 48. vide
 c. 12.
 R. Olof T. S. kom Rensaren
 till mötes och bad sig honom till
 hjälp / c. 12. p. 52.
 R. Tryggwason gifwer Rensa-
 ren råd att de innet måte äta nå-
 got af Gudi förbudt / men heller
 fasta och bidia af Gud seger /
 c. 12. p. 55.
 Tycker så mycket om sitt råd att
 för än hann dhed framsade/wille
 hann det skulle blifwa efter folke
 ibid. gaf dhärföre och råd huru
 Danawärket skulle måd Eld
 förstöres ibid.
 Hans råd gief lyckosampt ibid.
 p. 56.
 Olof T. S. bludes af Rensa-
 ren att fara hem med honom /
 hwar till han nekade c. 12. p. 61.

Afroswee R. Olof T. S. och
 Sigurd Jarl toge / skulle Olof
 och hans män hafwa två delar
 och Jarlen med sina en tredie-
 deel cap. 12. p. 61.
 R. Olof heriar på Britarner-
 na / Yrlendarna och Skottar-
 na / cap. 13. p. 61.
 R. Olof hade kunnit öfwerens
 måd Sigurd Jarl / att af alt rof
 skulle han hafwa två delar men
 Jarlen en treding / Olofs men
 två delar / Jarlens en trediedeel
 cap. 13. p. 61.
 Detta for deras mannlighet
 Då Olof med sina Soldater i
 Irland tagit en oraltig hoop be-
 skap / tom en fattig mann och
 begårte igen sine nödh. Olof
 nekade effter ingen kunde äthstilla
 dem : då andra bad så mycket
 hans hund kunde stilla ut från
 honom ; hwilket så efterläts /
 cap. 13. pag. 62.
 R. Olof begårer Hunden af
 Bonden / och får honom / men
 gaf Bonden ett Guldarmeband
 igen / detta war hunden Wig /
 c. 13. pag. 63.
 R. Olof och Gyda som war R.
 Olofs i Skotland Syster / äte
 samman en Son som heet Trygge-
 wi : c. 14. p. 67.
 Tryggwi Olofs Son slogz med
 Ewen Alfie Son om Riket /
 cap. 14. p. 67.
 R. Olof Tryggwason effter stå ge-
 nom Håkan Jarls stemplingar
 att aidaga tagas c. 16. p. 70.
 Thorer Klaka R. Olof Trygge-
 P p 2. Son

Son / Swornbroder af Håkan
Jarl öfvertald / stöder R. Olof
effter liffwet / c. 16. p. 70.
blef ihållslagen p. 76.

Olof Tryggwason's Modersbroder
Jostein och Carlshofot blifwa
brutade att bedraga honom / dock
måd hoot där till cwingade /
cap. 16. pag. 72.

betänna för honom huru sakett
sig förestelte / c. 16. p. 74.

En Finne och Trollkarl frågas
till råds af R. Olof E. S. hu-
ru gå skulle / c. 61. p. 75.

Finnen kann illa tala måd R.
Olof E. S. / sade honom dock
hurugå skulle / p. 76.

End iactas och Driffas af R.
Olof / för död han honom bewa-
rade ifrån illfästa stemplingar /
cap. 16. p. 78.

R. Olof söter in till de två Jar-
lens Stjep / okunnig hwilken på
dån war / men wille det wetta /
cap. 18. pag. 84.

Håkan Jarl styr måd en båt
ifrån Stieppen in åth. Gu-
lar daal / lämbnandes effter
sig sin Son Erlendur / Hwil-
ken gaf sig i Stön till sin-
ma då han såg R. Olof
Stiepp och blef af honom
i sinandee ihållslagen / c. 18.
pag. 85.

R. Olof frågade Stiepps-folket
Erönderna som sig mötte
hwarföre bullrat war / hwil-
ket då de sagt / frågade de
honom hwem han war / och

då de hörde wara Olof Trygg-
wason / läro de påstina en floor
glädte / bode hans hjelp att
ihållslagen Jarlen och löswade
honom Ristet / c. 18. p. 85.
& 86. R. Olof Tryggwason's
ankomst fruchtades mycket af
Håkan Jarl cap. 18. pag. 87.

R. Olof kom till Stimul hwar som
letades effter Jarlen / såmwdt i
Swijnhuset / men han fans inter-
R. Olof ropade den som förde
honom Jarlens huswond skulle få
därföre god betalning / hwilket
Jarlen och hörde sampt mycket
förfräctes / c. 18. p. 88. 89.

Olof dån Helga blef enwalds Ro-
nung öfwer Norrige c. 19. p. 93.

R. Olof Tryggwason effter Håkan
Jarl's död blef af samptelligen till
Konung tagin på Ewrar Ring /
cap. 10. pag. 94.

Han war dån första / som hade
rätta troon i Norrige / c. 20. p. 95.
Huru Konung Olof E. S.
bedrätta Troon i Norrige / c. 21.
Satte dem före Engelandernas /
de Danstes och Saxarnas exem-
pel / hwilka hade tron emottagit /
ibid.

Dm R. Olof Tryggwason's ålder
då hann kom till Regementet
åthstildiga menningar c. 22. p. 97.

Olofs Syster Aftitid / hon hade
Erling af Sola c. 22. p. 99.

R. Olof kom eröndrade fyrette
otta åhr effter Harald Hårfager
till Regementet och då han regie-
rat ett åhr drog han till Engeland

hwar-

hwar ifrån han införde en Biskop
Tangbrand och Thormod att prä-
dika Ewangelium / c. 23. p. 100.

R. Olof Twingar Eihurd Jarl
på Drkno att taga emot Christ-
na läran ibid. men måste först
saga hans Son / och wissa sig
willta drepa honom / ibid.

R. Olof wijsd heemreesan ifrån En-
geland lög wijsd en Döstar / c. 24.
bygde där första Kyrkian i Nor-
rige ibid. där uppenbarades
honom dhån Helge Martinus.

Kung Olof i Swertige tog Ristet
effter sin Fader Erich Seger-
sell c. 28. pag. 112.

R. Olof Tryggwason fetlar till
Drottning Segrid och fick ja /
cap. 29. pag. 113.

Sänder henne en armring hwil-
ken hade varit i Asgudahuset på-
lade ibid.

R. Olof Tryggwa S. stæmmer Ring
på Dravetd och prädiker för un-
dersåtarne Christna Troon /
sampt öfvertalade monga c. 31.
p. 120. Besatte byggtas Kyrkian i
hware härads / ibid.

R. Olof gätorer alla Trulstalar i
från Norrige Landflychtiga
c. 31. p. 121.

Samlar dem samman i Nida-
roos / der R. lät laga Stjep åth
dem till hertsfärd / och brende upp
der. Samunder Frode och Ari
Frede nämnas c. 22. & 32.

R. Olof lät byggtas Stieppet Tra-
nan cap. 35.

Olof samblade i sin tjenst alla wack-
ra män han kunde få / och dem

lente / sampt höle dem bättre än
någon annan Konung / ibid.
Olof lät byggtas Kyrkian i Nida-
roos cap. 36.

Satte män som skulle höra effter
Jstendarnas domar om Gud-
stänsten / p. 132.

Klartan dömbde best om R. O-
lof E. S. Gudstänst / hwarfö-
re Konungen lät sticla effter ho-
nom och blef han döpt måd alt stic
Stiepsfolket / sedan kom och R.
Olof till öfvertala de andra / ibid.
Klartan blei hoos R. Olof ibid.

pag. 124.

J Odens hampr kom dån on-
da till Olof E. S. c. 38.
pag. 141.

Olof hade floor lust att tala måd sin
främmande Gläst (Oden) men
blef påminde af Biskoppen att
upphöra c. 39.

R. somnade och då han waktade /
war Glästen borta och fans ingen
stades / ibid.

Denna Glästen hade wist tolar
klöte att tillreda till Konungens
bord / hwilket Konungen befalte
kastas i stön / ibid. p. 96.

Till R. Olof kom dån onda i O-
dens hampr och talte med honom
mycket / sade honom om åtskildiga
ting som tillförande sticde / c. 39.

Olof sticlar till Drottningen och
frågar hwad hon will hafwa i
Morgengåfwa cap. 42.

Se hennes swar ibid. p. 159.

R. Olof reeste sedan heem och måd
henom Dr. Tyrt

R. Dlof wiffgheet att klyfwa uppför
høga berg / c. 45. p. 162.

Dlof hånge upp sin stöld öfwerst
på berget Smalsar horn på ön
Brimanger / ibid.

Twenne R. Dlof ridnare slå
wad / om hwilken skulle längre
kunna klyfwa där uppför / ibid.

R. Dlof tog neder dhän hågst kluf-
wit / då andra som wad néd att
hjelpa sig stälf. ibid.

R. Dlofs wiffgheet att sima och
att hannidre på hafst diupet aff-
slädde sig Pantjar stortan
cap. 46. p. 163.

Han kunde och taga emot flygan-
de stork i wädret både mäd högre
och wänstra handen och senda till-
baka / ibid.

Hade stoor lycka till segla / ibid.

Hade större lycka än andre män /
ibid.

R. Dlof E. S. Gudfruchtigheet
bestriktwes c. 47.

Hann giet offra af stieppet och
glorde sina böner till Gud att
ingen hwarden wiste då han giet
bort eller kom tillbaka.

Om R. Dlof E. S. war en En-
gel eller menniska / twiflade
hans undersätare c. 48. p. 168.

R. Dlof tager Dydrillen mäd sig
till stogs en natt hwar han såg en
underlig syn / men blef förbudin
dån för någon seya för än Dlof
wore död ibid. p. 167.

Han sade sedan detta för Konung
Harald då han war en gammal
mann / ibid.

Konung Dlof kom utur allas

ögnsyn sedan han satt sig till bords
det men syntes åter i sitt säte /
c. 48. 168.

Äf sådant twiflade hans under-
sätare Om han war en menni-
ska eller än Engel send af Him-
len till förkunna Evangelium /
ibid.

R. Dlof Christnade fem land/
cap. 48. pag. 169.

Norege / Island / Grönland /
Fareyar / Hialaland / Drkneyar.

R. Dlof Haraldsen kom 15 år
effter R. Dlof Tryggwason till
Reglementet. Han tog till son-
ga i Wyplands Konungar på
en höst / cap. 48.

Hann bröt nijd monga af Gudar
ibid.

Dlof Tryggwason lade grundwalen
till Christendomen men Dlof
Harald Son följebordade / c. 48.
pag. 170.

Dlof Norriges förmän och föreb-
dare / c. 48. pag. 171.

Drmen longa bygges på R. Dlofs
4 Reglementz år cap. 49.
Dlof huggte i Stieppshordet /
pag. 173.

R. Dlof böd en mart qull äth
dån som kunde uppenbara hwem
huggte hade ibid.

Stiläpbyggjaren behärde sig
störde stadan och löswade att för-
betta Stieppet / ibid. p. 174.

Stiläpbyggjaren gilde Ko-
nungen ett gott nöye : ibid.
Hwad wakra män Konungen
walde att vara på Stieppet Dr-
men longa. vide cap. 49. p. 175.

R. Dlof Tryggwasons skapnad
wärt och hurtigheet bestriktwes
cap. 50.

Dlof E. S. och Håkan Adelsstens
söstre / listast i dygder / dock Dlof
E. S. starkare till krafterna /
c. 50. p. 176.

Monga R. Dlof Tryggwasons
dygder mera af Guds än menni-
skliga krafter c. 50. p. 177.

R. Dlof E. S. går in i deras
Öfferhus / hwar benom blefwe
wiffde deras Gudar / af hwilka
Thor war dån förnämsta / och
högg Konungen honom tunder /
cap. 50. p. 179.

Dlof befäller offras de förnämsta
Männerna och Qwinmorna / och
som de bliffwit häpnar öfwer
Jarnsteggs dröp / samtycker dhe
Konungens befallningar att 600
män blefwe döpta / c. 50. p. 181.

R. Dlof släppte ifrån sig Jarnsteggs
Dotter effter Faderns dröp och
sedan han såde Drottning Tyrt
ty kunde hon Gudrum illa tåla
sin Faders dröp / c. 50. p. 181.

R. Dlof lät släppa en Drm i man-
nen på en Hednist mann / hwar
af Hedningarna nog försträcket
cap. 52. p. 182.

Dlof E. S. fastiga glerning att
låta bita ihäl en man som slagit
ihäl hans Stafnboe c. 53. p. 184.

R. Dlof Tryggwasons Hoftiäna-
re had för dån mannen som R.
wille låta bita ihäl af Hundar
men uträttade och intet mäd sin
förbön ey heller Biskopen / denna
glerning ångrade sedan Konun-

gen stoorligen och afbad dån hos
Gud och Biskopen / ibid. p. 186.

R. dlof mån hörde Trollens taal
om en natt / c. 56.

Bleswe förbudna af Konungen
att renna om nätterna / ibid.

R. Dlof och Drottning Tyrt hade
en Son ihopa hwilken blef kallad
Harald och dog stragst hēle un-
ger / cap. 57. p. 196.

Dlof E. S. rustar sig mäd en
stoor här utur landet / cap. 60.

Drdsaten till frisig mot R. Dlof /
så wäl Konung Dlof i Swertge
som Konungen i Danmark och
Jarlarna Håkons Söner sampt
Sigwald föreborv / c. 61. p. 120.
& 211.

Dlof Tryggwason wille intet troo
för sig wara försät satt / wänta-
de och intet någon fiendskap af
någon / cap. 61. p. 211.

R. Dlof frågade där om Sigwald
Jarl men han swor uppå att wara
fredligt / hwilket R. Dlof trode
ibid.

Dlof E. S. får låf att reesa ifrån
honom afflyktas af en gammal
man att så förlåta sin Hedsing i
faran / men ochtade sådant intet
cap. 62. p. 213.

R. Dlof här begynner tyckia long-
sampt att wara i Windland och
wille darsöre heem / hvarsöre
han och gaf dem hemlof som re-
sa wille / cap. 62. p. 213.

sade sig dock större tael wara
skyldig dem som bjoda wille ibid.
En gammal man i R. Dlofs
här affstyrter dem som hem-
wille

reese ifrån sin Konung som nu
wore stadd i farligheet longe
borta från sitt Rike c. 62.
pag. 213.
Men detta arbedades intet / ibid.
K. Dlof war intet tillredt att följa
sine män / utan kom något efter
åt / c. 62. p. 214.
Konungarna Sven och Dlof
twiflade om K. Dlof Tryggwa-
son skulle komma / cap. 62.
pag. 214.
K. Dlof E. S. då han foot ifrån
Jombzborg hade han 71. Stiepp
heste Halldors wijsa / c. 62.
pag. 215.
Deffa Stieppen sägo hosdingar-
ne då de seglade omdem /
Om Stieppet Drmen Länga sade
de att intet Stiepp i världen mon-
de wara död like till storlet
och sägning / cap. 63 pag. 220.
Konung Dlof i Sverige säger wa-
ra en eswigssam om de intet an-
gräpa de Norsta / c. 63. p. 218.
K. Dlof E. S. för meer än andra
Konungar / så och Stieppet Dr-
men Länga för meer än andra
Stiepp cap. 63. p. 220.
K. Dlofs män bedia honom fly
men hann nekade emedan en
rätt Konung flyr intet. Hal-
freders werter om detta c. 64.
pag. 223.
Dyrtill beder och K. Dlof fly
men han sade sig död en willia
gädra / utan bad sine män wäpnas
och lägga samman Stieppen. see
Hallfreders wijsa där om ibid.
pag. 224.

K. Dlof E. S. Kledebräcken
i skiffwa slaget c. 65. p. 228.
K. i Sverige lägger emor K.
Dlof E. S. mäd stark och wäl
beredt folk / c. 66. pag. 230.
K. Dlof E. S. speesfulla ord om
de Swänsta / ibid.
Konung Dlof i Sverige ader-
son Stiepp blefwo afröyda
cap. 66.
war och många / drarna af K.
Dlof E. S. för ände Swän-
sta lade ifrån : och lade de till
land och stembde Ting ibid.
Dlof E. S. säger sig så hårdare
strid af Eric Jarls föllit / c. 68.
Effter de wore Norlands män. E-
ric Jarl hade nästa Stiepp
alla starka och stora / cap. 68.
K. Dlof E. S. tog emot flotten
i wädet mäd båda händer och
sände tillbaka / cap. 68.
Sammaledes Scasaboerna Hy-
ringer och Witar / ibid.
K. Dlof E. S. män bee honom
på nytte fly / men han nekade
sägandes en rätt Konung intet bö-
ra fly / cap. 69.
K. Dlof E. S. Soldaters swärd
bliffwa löda af det hårda sech-
tande / cap. 69. p. 243.
På K. Dlof E. S. syntes ble-
den rinna undan Pantzar stier-
armarna / cap. 69. p. 244.
Kläderna på K. Dlof E. S.
Soldater syntes heelt sunderstus-
wade af flott och steenkast / c. 69.
pag. 245.

K. Dlof E. S. och Marfalken

Widen

Widen hade lika klädebonad / att
de intet wäl kunde ätskillas /
cap. 69. p. 244.
Af flott och steenkast / wore klä-
derna på K. Dlofs Soldater
heelt sunderstuswade / c. 69.
pag. 245.

K. Dlof E. S. stuter efter Jar-
len tris flott / men de slog seele /
hwar öfwer hann sig förundrade /
sägandes Gud willia att han sin-
ge hans Rike / c. 69. p. 248.
Himmelske lius kommer öfwer
K. Dlof / men Jarlens Sol-
dater hugge i liuset / c. 69. p. 248
När liuset war borta sägo de och
intet mera Konungen / cap. 69.
Slaget emellan K. Dlof och de
andra Konungarna ett ibland de
berömligaste som warit i Nord-
landen / cap. 69. p. 249.

Ingen wille troo att K. Dlof
faller i slaget som Halldor betygat
i sina wijsor / cap. 69.

K. Dlof E. S. och Marfalken Kol-
biden sprungit i sidan om hwar-
dera bordet / K. Dlof stide öf-
wer sig skölden / hwarföre kunde
hann komma nitid till blupet ; men
Kolbiden hade sin stield under sig
och blef upragen i Stieppen /
kampe skonad till lifwet / c. 70.

K. Dlof klädde af sig Pantzar-
storian på blupet och sam till
windasnektorna / cap. 70.

Öfwer K. Dlof E. S. kom
himmelske lius / c. 69.
Af simander blefwo alle uppdrag-
na som ytterst sprungit af Stiepp

pet Drmen Länga c. 69 p. 249.
Stieppet Drmen Länga betom
Eric Jarl cap. 69 p. 249.
Bloden dryper smort och smore
undan K. Dlofs hjälm och
Pantzar storte armarna hwilke
hans män sägo cap. 70.

K. Dlof E. S. bortkomst förge
Dyrt heftigt c. 71.

K. Dlof E. S. wara död sade
Eric Jarl c. 71. p. 256.

K. Dlof hade monga sår då hann
kom utur slaget / c. 73. p. 259.

K. Dlof tilbode sin hiesp många
förmåna män i Wänden att kom-
ma till Riket igen / men han
wille intet / c. 73. p. 259.

Wädrer som uppväxte / tillstref-
we Isendarne att Klartan hade
tagit rof af Konungen / hwar-
öfwer Gudarna wredgas / ibid.

Eric Jarl war öfwer Wäster-
götaland / förföljde Håkan Jarl /
menn hntre konom intet / stämde
Ting / och lät utropan för ni-
ding i freda tider efter han hade
nidsbrutit däd stora Gudahuset /
cap. 12. pag. 59

Keyfar Otto kalla der Otto Röde /
rädde öfwer Saxland / förplich-
tar sig att skola införa Christna
troon i Danmark c. 12. p. 49.

Keyfar Otto måste fly första gon-
gen han hade slagit med K. Ha-
rald Gormson och Håkan Jarl /
c. 12. p. 50.

Hann stinger sitt blodiga spjut i
Stön och kastar Gud till wätnes
att gningnen skulle han dö i Dan-

Orkuwinnu. Eftir máltoys þekkt
Q 9 þau Eftir máltoys þekkt
100.101.102.

mart eller så Christna dhåd ibid.
Drager han till Sayland och
samlar folk / ibid.

Keyser Otto rustade sig andra
gongen emot Danmark på tisi
års tisd / sedan han där ifrån
flydt / c. 12. p. 51.
menn see Notas att detta skall
stiede på samma år.

Keyser Otto stiekar sina Jarlar
Nisarchlorer och Brimiffare i
Norige / medan Håkan Jarl
war borta / att Christna Landz-
folket / c. 12. p. 53.

Keyser Otto och R. Harald slof
wijsd Agsbura och fick Konung
Harald hugge att han moste fly.
Eloges sedan mād Håkan Jarl
wijsd Elefmuna / och war då
Keyseren en, hårdare strid /
cap. 12. p. 53.

Keyseren råkar Kung Olof
Tryggwason mād 6 Ettap och
erishandrade män hwilken sig
kallade Alt och bød sig Keyseren
till hjälps c. 12. p. 53.

Keyseren sporde R. Olof
Tryggwason om hann wore
Christen / för än han wille
taga honom sig till hjälps /
c. 12. p. 54.

Han sade sig wara Christen och
der bliswispå Irland / ibid.

R. Otto tager råd af sina huru han
skulle bära sig årh för hungeren
som war kommin på hans här / att
nödigt war antinaen slachta hä-
starna eller sw / ty R. Harald
hade dragit all sin boskap inan

för Dana wårtlet / c. 12. p. 54.
Keyser Otto försöller R. Harald
och Håkan Jarl och hade de erli-
slachtingar / ut hwilka de als
taga till flychten : hwarföre Key-
seren bød landsfolket Christen-
domen / hwilket emottogo de best
betäncka / men de ded intet glöde
blefwa drepna cap. 12. p. 57.
Keyser Otto bewilliar att tala mād
R. Harald och Jarlen / hwil-
ket sende buden tillbata. Och
kunno de alle till ett Ting /
cap. 12. p. 58.

På tinget stod upp Biskop Poppo
och predikade för de Dansta och
Norsta råtta troon / c. 12. p. 58
När Jarler R. Ottos spor-
de Håkan Jarls hemkomst wän-
rade de sig intet godt af honom
men togo flychten med en stor
hoop Norste folk / c. 12. p. 60.
De hade då Christnat heela
Wifken ibid.

En Drm. stieptes i munnen på en
Afgudebyrtare / c. 52. p. 182
Drmen longa / år mächta swäre
Stiek att öfwerwinnas / c. 66.

P.

Poppo präditar för heela Dana-
hären Christt. Ewangellum /
cap. 12. p. 58

Poppo moste wissa. R. Harald
Gormson Järkäcken / för än han
wille taga emot Christna
Troon / cap. 12. p. 58.

War glödhande järn ibid.
Poppo sade sig willa bära hett järn /

och

och om handen intet brendes skul-
le de taga wijsd råtta troon / ibid.
bärer järnet utan någonskada ibid
Alla tycktes detta underligt / ibid
R. Harald bewecte af Järns
bördan lät han sig döpa och
heela Dansta hären / ibid.
Präster införde från Engeland till
Norige Jon Biskop Tangbrand
och Thormod /
Prästerna som Håkan Jarl emot-
tagit stieckades tillbata / c. 12.
pag. 59.

R.

Ragnwald Håkan Gambles Son
war hoos R. Erich Segerfell och
då hann hörde att Gref Håkan
Sigurdson wille reesa dieth mād
100 man att songa R. Olof
T. S. bådade han då sin fader
hwilken sig tillagade att taga e-
moot honom / c. 2. p. 8. & 9.
Nyslands Konungen och Drottning-
gen blisfwa af R. Olof Trygg-
wason mād heela mentigheten öf-
wertalte till Christna troon /
cap. 10. pag. 45.

S.

Drottning Segrid wille intet wara
ihopa mād Konung Erich Seger-
felle för dhåd han skulle höra D.
den till efter stonde åhret / och war
Landzens lag att hustrun skulle
fattas i bögen mād mannen /
pag. 7. c. 2.

Segrid Storråda bränner upp Nys-
lands Konungen Wifwald och
Noriges Harald Grånste / då

dhe kunno och frilade till hånne /
cap. 28. p. 112.

Brände och up Thorer Thores
hund, fader / c. 28. p. 112.

För Segrid Storråda stora
mod skull / wille Erich Segerfell
intet wara länge ihopa med hen-
ne / cap. 28. pag. 112.

Drottning Segrid stiekar R. O-
lof Tryggwason bud att hon intet
wille wetta af honom mera för
dån falska ringen hon hade sände
cap. 29. pag. 114.

S. Storråda Dr. i Götaland mötte
Kong Olof wijsd Elfwen hwar
hann åter frilade och kunno de
i förskonet öfwerens / förutan ut
dåd att hon intet wille emottaga
Christna troon / cap. 34.

R. Olof blef här öfwer wred / slog
hånne mād sin handfka / p. 127.
För detta slaget stemplade hon
stadigt efter hans förderf. ibid.

Segrid gifte sedan sig wijsd R.
Sven Tugestegg / ibid. see c. 44.

Segrid Storråda / sedan hon war
wisgder mād R. Swen i Dan-
mark / styrker honom till strids e-
moot R. Olof T. S. c. 58. p. 197

R. Swen och Segrid berömma
R. Olofs T. S. dygder / men
beder hon att omkomma honom
med swijs / cap. 58. p. 198.

Segrid hotar R. Swen att stillas
wijsd honom om han intet wille so-
tia hemm af R. Olof T. S.
cap. 58.

Giswer listiga råd huru hann mād
öfwerwinnas / ibid.

Sigwald Jarl temper utur
Landz
Q q 2.

Landzskyldighet och brutas till
bedraga R. Dlof T. S. till
Drenno cap. 58.

Segrid beder Sigwald sälja D.
lof T. S. att hennes Son R.
Dlof Swenske / begärde hans
hjälp att framsöra Christendo.
men i Norrige / c. 58 p. 200.
Sigrid Astrids broder / hade stor
gunst i Gardariste / p. 17. c. 5.
Kom till d'n ort Dlof wistades /
förnam honom vara sin Syster-
Son / frågandes om hann wille
bliffwa löst af trådomen / p. 18.
cap. 5.

Hwillek han besatade / allenast
hans Fosterbroder / blefwe tillika
löster / p. 18. 19. cap. 5.

*Figur i
hans i
land bliff-
fosterbroder
med R. Dlof.
p. 48.*

Staurd lifper honom af hans huf-
bender hwilken nödtig septe ho-
nom / för 10 mark guld / och hans
Fosterbroder för af och förde ho-
nom hem med sig / ibid.
hafwer honom hoos sig hembligen
ibid.

Sigwald Jarl bedrager R. Swen
Augustess tillfälligen att han fick
honom till Jombjborg c. 30.
pag. 115. 116. 117.

Sigwald beder R. Swen att och
frisa till en Burislaus Dotter /
ibid.

R. Swen fick Burislaus dotter
och mosse hann gifwa up all Stat-
ten af Windland / c. 30. p. 118.
Wenn förskaffa streket gjorde han
Sigwald skyldig från Danne-
mert / ibid.

Sigwald Jarl sticker upp frids-
mertis en wisth sana och drager

till de Norrsta Stieppen seger
wara ofrijd för handen c. 63.
pag. 220.

Stiep 71 hade R. Dlof T. S. då
hann seglade från Jombjborg /
cap. 62. pag. 215.

Slaget emellan Jomzwistlingarna
och Håkan Jarl stod 3 dagar /
cap. 15. pag. 70.

Spämånnen / ut Gardariste /
hwilka monge woro / sade att en
förnam mann war kommen i de-
ras land / hwars härlighet stien
öfwer alt landet / menn wisse
intet hwar hann war / p. 21. c. 5.

Späqwinna war R. Waldemars
Moder i Ryssland: sade mycket
föru om Dlof T. S. c. 3. p. 14.

Spädomesom den blinda gubbepå ön
Mosur sade sannades c. 73. p. 258.

Styrbiörn förer Kristz macht
emoot Erich Segerfell / så stoor
att hann förfrectes där öfwer:
men som R. Erich gaf sig Dden
effter stonde ähret / fick han sege-
winning cap. 2. pag. 7. p. 11.

R. Swen i Danmark bedrages af
Sigwald Jarl och föres till
Jombjborg / hwar som han effter
gaf skatten och fick Burislaus
dotter / cap. 30. pag. 118.

R. Swen Augustess gifter sig
Segrid Et tråda c. 34 p. 127.

R. Swen i Danmark misshagade
att Dlof tigg hans Syster utan
hans samtycke / c. 44. p. 161.

R. Swens drottning / R. Buris-
laus dotter Gunhild dör / och tog
Swen sedan till hustru Segrid
Storråda / ibid.

R. Swen

R. Swen faller emoot Dlof T. S.
måd 60 Stiep / c. 63. p. 222.
Under Swertige hade Wy-
landz Konungarne i Swertige lide
R. Dlof T. S. tids c. 48.
p. 170.

Sannen Konungs Dotter i Jeland
tog Kristet effter sin fader / blef
anmodat om ähtenskap af en Hed-
ning / hwilket för an hon wille
samtycka / reeste hon i Landzsky-
ldighet måd dem henne föllta wille
cap. 28. pag. 109.

T.

Thor kommer på Stieppet till R.
Dlof och talar med honom och hans
folck mycket skrytachtigt / c. 55.
Sprang sedan i Stön ibid.

Säger landet warit förr bebyggt
af Reesar / männ sig slagte ihäl
dem / ibid.

Säger på sidstone / att där warit
tweenne qwinnor igen / som gjorde
männerna stoor plåga / till thes de
fallat på hans röda stegg / ibid.

Thorgerda kom till Kristden med
haglande och omäder emot
Jomzwistlingarna / cap. 15.
p. 69.

Thorgerda Horgabrud afallas af
Håkan Jarl om hjälp / c. 15.
pag. 69.

Han kom honom till hjälp / ibid.
Thorger lagwan på Island Hed-
ning / sade upp Christna La-
gen där för 2 mark öfwer /
cap. 37 pag. 139.

Hw. d Thorger af Christna lät
lät bliffwa qwar i lagen där / blef

effter några år sedan Andrat /
cap. 37. pag. 140.

Thorsten / hoos hwilken Drottning
Astrid och hennes Son Dlof
Tryggwason wore / förnam Gref
Håkan Sigurd Söns ärende af
Blörne herdes och fins samtaal /
pag. 1.

Ridder bort dhäm ifrån sitt hem /
hotandes dem måd huz / där de
icke snart flydde p. 2. c. 1.

Tryggwe R. Dlofs fader bliffwe
drepin måd Drott. Gunhilds
beställning / c. 2. p. 9. & 10.
Trollens eller Trollstingarnas taal
på Numm: dal hörde R. Dlof
T. S. mån / cap. 36.

Trollerna lagade till menniskie offer
och wille truga R. Dlof T. S.
till samtycke / c. 50. p. 179.

Trollerna som warit måd R. Dlof
woro Åfandadhyrtare och mest dyr-
kade de Freyer / då Konungen
förbrädde däm detta / blefwe de
otaliga och läte see sig illa nöyda /
men R. Dlof kom förr till landet /
tog Frey och bröt i sunder honom
i deras åsyn och togo de sig sedan
bättre råd / c. 43. p. 160.

R. Harald Gormsen reglerade i
Danmark då Kysen Otto kom att
Christna Danmark / c. 12. p. 49.
Håkan Jarl i Norrige warit skyldig
att komma honom till hjälp och
hwarföre. Håkan kom till hjälp
då hann blef annsföter.

Tyra R. Swens Syster i Dan-
mark war uppskrad af Åf Dan-

Ne hwilken nu stente R. Dlof
 E. S. och mycket berömd han-
 ne för honom / cap. 35.
 Tyri skolat wara gifte i Norrige för
 än hon kom ihopa med R. Dlof
 E. S. cap. 35. pag. 129.
 Tyri R. Swens Syster wille in-
 galunda hafwa R. Burslau effter
 han war Hedning men ländes
 distemor sin willia / c. 42. p. 156.
 Tyri sänder bud till Ache att hann
 skulle bedla R. Dlof Tryggwa-
 son see på sitt bästa / hwilket
 hann och bejakade / c. 42. p. 157.
 Næste sedan till hånne och blef
 ächterskap emellan dām slutit /
 pag. 158.
 Maat eller dricka wille Tyri intet
 hafwa sedan R. Dlof Tryggwason
 tappat slaget / c. 71. p. 255.

V.

Ronung Waldemar rådde öf-
 wer Gardarlike dān tīd R. E-
 rich Segerfelle Regierade Swe-
 rige / pag. 13. cap. 3.
 Hans moder war en spāwinna.
 Skulle bāras för Ronungens
 skool Jule-affron / pag. 13.
 sade att Dlof Tryggwason war
 födder i Norrige och skulle upp-
 födas i Nysland / warda en för-
 nām Hōfdinge men intet lāngte
 blifwa där / lsten tīdh och re-

glers sitt Riste i Norrige /
 pag. 14. cap. 3.
 Waldemar war Ronung Jarls-
 lef Fader / pag. 14. c. 3.
 Ronung Waldemars i Gar-
 riste Drottning heet Alogta och
 war hen mycket förständig /
 pag. 16. cap. 5.
 Wāster götland hārtas af Hātan
 Jarl / cap. 12. pag. 59.
 Öfwer Wāster götland rådde
 Gref Otto hwilken Jagade effter
 Hātan Jarl / c. 12. pag. 59.
 I Westergötland war ett Af-
 Gudahns hwarueth wore 100.
 Gudar / men helgat Thor / dett
 bröt Hātan Jarl nīdh och stōf-
 lade landet. cap. 12. p. 59.
 Till Wenden kom R. Dlof Er.
 Son wāderdreswen / blef mycket
 wāl emoottagen cap. 7. p. 28.
 Öfwer Wāden rådde R. Bu-
 rslau. cap. 7. p. 28.
 Ett Wendiske Sklepp kom till
 Drmen lānga och caalte dē på
 ett Fremmande språk / med Ro-
 nugen cap. 64.
 Wtg hunden stentes Ronung Dlof
 cap. 13. p. 63.
 Wilhelm Bastard öfwerwan Ro-
 nung Harald Gudarna och tog
 Ristet i Angeland. Additament
 pag. 263.

Errata in versione latina exstantiora sic corrigat B. L.

pag. 1. lin. ult. *pratiaros* lege *præclaros*.
 pag. 2. lin. *textus latin. s. mores lege moras*.
 ibid. ult. *immeritiam* l. *inmeritam*.
 pag. 4. 4. *potusque* leg. *potuque*.
 ibid. ult. *perquisivit* l. *perquisit*.
 pag. 7. 30. *erat* leg. *est*.
 ibid. 9. *poteras* leg. *potuit*.
 pag. 10. 2. *faro illum* leg. *farum illi*.
 pag. 15. 1. *delectissimus* l. *dilectissimus*.
 pag. 17. 8. *delectissimus* l. *dilectissimus*.
 pag. 19. 3. *seubi* l. *ficubi*.
 pag. 20. 6. *iraque* l. *ira*.
 pag. 25. 8. *petito* l. *petitio*.
 pag. 27. 5. *ut lege* &
 pag. 29. 12. *duplicitura* l. *displacitura*.
 pag. 30. 3. *qua forma* l. *forma* &
 pag. 37. 1. *consilium* l. *consilium*. ibid.
circumdedi l. *circumdari*.
 pag. 39. 6. *assequuti* l. *persecuti*.
 ibid. 7. *quod modo* leg. *quodammodo*
arbores.
 pag. 42. 9. *fiat Domine* l. *fiet Domini*.
 pag. ult. *perlucetur* l. *perlucetur*.
 pag. 44. 4. *sq. Regem enim tam non re-*
sistiturum, nec ceteros ibi verum
potius sperabat, quin veram
fidem susceperent, ut clarior sen-
tus evadat, sic lege: Regem
quippe alioquin cum pro-
ceribus facile contra niturum,
fidem vero Christianam vires
accepturam, si ipse huic ne-
gotio auxiliatrices præberet
manus.
 pag. 45. 1. *percepturos* l. *percepturos vos*.
 ibid. 9. *Cristo* l. *Christo*.
 pag. 46. 4. *verediesu* l. *veridicus*.
 pag. 50. 8. *capefere* l. *capeffere*.
 pag. 57. 1. *exstruxerunt* l. *exstruxerunt*.
 pag. 52. 1. *de meis viris* l. *de meis vixis*
ut aliquid spondeam
 ibid. 4. *candonaveris* l. *condonaveris*.
 pag. 16. ult. *sedus* l. *foedus*.
 pag. 55. 1. *utique* l. *utque*.
 pag. 56. 9. *servassent* l. *sustinuissent*.
 pag. 59. 4. *illa condicione* l. *illam condi-*
tionem.
 ibid. ult. *cum Coimitis fortirentur* l.
Comitis fortiretur.
 pag. 62. 1. *heberet* l. *haberet*.
 pag. 65. 10. *ornatus* l. *ornatos*.
 pag. 66. 1. *poteras* l. *potuit*.
 ibid. ult. *reperiturum* l. *reperturum*.
 pag. 67. 6. *vidissent* l. *vidisset*.
 pag. 68. 6. *ipsimet* l. *ipsemet*.
 ibid. 7. *aurum* l. *auro*.
 pag. 69. 5. *assendis* l. *ascendit*.
 ibid. 7. *occumbebat* l. *occumbebant*.
 pag. 71. 9. *intereffit* l. *intercessit*.
 pag. 72. 3. *aperituros* l. *aperturos*.
 pag. 73. 8. *esses* l. *essent*.
 pag. 74. 10. *hoc* l. *hac*.
 pag. 75. 4. *paludinosum* l. *paludosum*.
 pag. 76. 5. *descendas* l. *descendas*.
 pag. 82. 1. *pulebra & omnibus amata* l.
plurimi ei amici.
 ibid. 9. *vir fuit* l. *vir fuit erga omnes*.
 ibid. 11. *multitudinem* l. *multitudinem*.
 pag. 83. 7. *se eadurum* l. *evasurum*.
 ibid. 10. *ille* l. *Olaus ipse*.
 ibid. *paternavigabat* l. *præternavi-*
gabat.
 pag. 84. 2. *sui* l. *suis*.
 pag. 85. 4. *juvenas* l. *juvenes*.
 pag. 86. 8. *superaroto* l. *superato, rote,*
lege toti.
 pag. 87. 8. *si quarerem* l. *investigaturus;*
ubi id facerem l. *ubi mi-*
nus quarerem.
 ibid. 9. *didisti* l. *dedisti*.
 pag. 91. 8. *A meridie* l. *quæ a meridie*.
 pag. 92. 8. *tumulo* l. *tumuloque*.
 ibid. 9. *erantque* l. *erantque*.
 pag. 94. 4. *cognatos* l. *cognatis*.
 ibid. 7. *ab utrinque* l. *utrinque*.
 pag. 98. 1. *at* l. *ac*.
 pag. 99. 10. *quo* l. *ut*.
 pag. 102. 1. *filium* l. *filium*.

pag. 106. 6. *inviscere* l. inviser
 pag. 107. 9. *optimaque* l. optimaque
 pag. 108. 8. *investigarunt* l. pervestigarunt,
 pag. 110. 5. *pluribus* l. pluribus
 pag. 111. 2. *pest* l. post
 ibid. 3. *deinde Erius* l. Ericus
 111. ult. *sodeadam* l. Storradam
 pag. 112. 1. *multaveris* l. exturbaverit.
 pag. 113. 4. *is* l. inque
 pag. 114. 4. *commercii* l. commercii
 ibid. 10. *dicens se discessurum de custodia castelli*, leg. duas offerens conditiones, sc. aut castellum relinqueret aut
 pag. 115. 2. *seducas* l. adducas.
 pag. 118. *penult de hereditate* l. de qua hereditate, *præcurtisses* decepisset.
 pag. 121. 1. *preparata* l. præparata
 pag. 122. 8. *adferri* l. adfetri
 ibid. 10. *cogentes se invicem* ingurgitantes se
 pag. 124. ult. *nomiari* l. nominari
 pag. 128. 1. *pulcherimam* l. pulcherrimam.
 pag. 130. 6. *exhibere* l. ealere
 pag. 131. 1. *differentia* l. differentia
 ibid. 14. *volais* l. velet
 pag. 134. 5. *unt*, l. sunt.
 pag. 142. 4. *disipere* l. decipere
 pag. 143. 1. *delexisse* l. dilexisse
 pag. 145. 1. *inferri* leg: inferri
 ibid: 3. *proice* l: projice
 ibid: 4. *nimini* l. nemini
 pag: 146. 3. *evaseret* l. evaserat.
 ibid. 8. *retiu* l. retibus
 ibid. 9. *ascendebant* l. ascendebant
 pag. 147. 3. *confessi* l. confessi
 ibid. 4. *indicatum* l. indicatum
 pag. 148. 10. *præire illi* adde similem
 pag. 149. 2. *vinatui* l: venatui
 pag. 150. 11. *imperii* l. imperii
 pag. 152. 3. *hoc tenebricoso carcere* l. hunc tenebricosum carcerem

pag. 153. 4. *prostraretur* l. prostreretur
 pag. 156. 1. *possessiones suas* l. possessionibus suis
 pag. 159. 01. *ipsimes* l. ipsemet
 pag. 160. 3. *obgannieban* l. obganniebant
 pag. 166. 9. *avem* l: autem
 pag. 167. 6. *paruerit* l. pareret
 pag. 174. 8. *splendidissimam* l. splendidissimam
 pag. 175. 2. *variis* l. variis
 ibid. 9. *adpareba* l. adparebat
 pag. 176. 1. *conscendere* l. conscendere
 pag. 182. 8. *discereus* l. disertus
 pag. 185. 9. *altero* l. alteri
 pag. 187. 2. *venerant* l. veniens
 pag. 194. 6. *capi* l. cepi
 pag. 196. 2. *partis* l. patris
 pag. 200. 1. *inditiis* l. indicis
 pag. 200. 9. *permisum fueris quo liberum* l. permissum fuerit liberum
 pag. 202. 8. *præstitatum* l. præstitutum
 pag. 204. 9. *expeditionem* l. expeditionem
 pag. 207. 9. *bebeat* l. hebeat
 pag. 208. 4. *perægis* l. peregit
 pag. 210. 8. *tributariam occupasset* l. tributariam occupasset
 pag. 214. 6. *coenaveris* l. conatus fueris
 pag. 225. 9. *prælie* l. præliis
 pag. 227. 4. *reger* l. reges
 pag. 230. 1. *dispassissent* l. discessissent
 ibid. 8. *utroque* l. utroque
 pag. 231. 8. *præmi* l. premi
 pag. 233. 5. *Te* l. Is
 pag. 234. 6. *præcises* l. priores
 pag. 237. 6. *fauciavis* l. fauciavit
 pag. 249. 8. *infatu* l. fatis
 ibi. 12. *armis* l. armis
 pag. 200. 7. *utroque* l. utroque
 pag. 253. 5. *jaculasse* l. jaculatum fuisse
 pag. 254. 3. *quererant* l. querebant
 pag. 259. 3. *locutus est* l. locutus sum
 pag. 260. 8. *præstiosas* l. præstiosas
 pag. 261. 3. *perfui* l. perfui
 ibid: 5. *finit* l. finitur
 pag. 263. 1. *existimatis* l. existimetis
 pag. 264. 6. *curre* l. curre

AD REGINAM CHRISTINAM

DOMINA

Q

Vod Augustissimo Nomini Tuo, præsentem lucubrationes meas, inscribere mihi præsumsi; easdemque non minus submisso quam devoto affectu vultui Tuo sistere, ipsa forsitan indignari poteris, & alii ut confidentiam minus felici omine susceptam, præstringere. Sed quia Sveoniz, cui diu & feliciter præfui, originem debeo, & in patriæ meæ decus hæc ipsa meditatus sum, excusaturam Te speravi quidquid à devota & pia mente profectum videres. Expertus est olim clementiam Tuam parens meus Ilacus Istmenius, accepto abs Te ad Upsalensem academiam publico docendi munere, eodemque pluribus, annis functus; Fuerunt & in me Tua beneficia prorsus singularia, quæ nisi mortalium ingratisimus, merito censerem volim meo; aliquo sanè prompti & ad observantiam

tiam parati animi indicio à me excipi debuerint. Voluit denique Rex Noster Potentissimus CAROLUS XI. me ab Anno 1675. Regni Sveoniæ Antiquarium esse; à quo tempore officii mei putavi, in Antiquitates Patriæ diligenter inquirere: Idem vero cum à primis annis meis fecissem, & post demandatam mihi publicâ auctoritate provinciam hanc, facere amplius vellem, tot me simul mala obruerunt, ut omnem quasi scribendi facultatem ablatam crederem. Recepi tamen animum & quantum fors mea permiserat, in id negotium incubui. Verum in Antiquitatibus Nostriis, nec occorrebat quantum ex istimo commodius aliquod, aut Majestate Tua dignius argumentum, quam quod hac ipsâ continetur historiâ Ipse enim Christianus de Christianæ pietatis amatore summo, Olao Tryggvasonio Rege Norrigiæ scripsit; qui in Borealem illam terrarum partem, primus Religionem Christianam intulit, ibique promulgavit. Præterea testatus est idem auctor hanc Religionem in alias terras illatam, & testimonium suum multorum fide dignorum hominum auctoritate confirmavit: Ego quantum licuit & quantum potui, in illo illustrando curam meam non omisi. Olaus ipse postquam annis quinque Norrigiam optime gubernasset, inque prælio adversus Olauum Skaukonung Sveoniæ Regem, Svenonem Tiugelkegg Danicæ, ut & Eticum Comitem Norrigensem, minus secundam habuisset fortunam, quamvis alii Imperium recuperandum esse suaderent, & opem suam offerrent, solitariam tamen elegit vitam, qua à Regni curis vacuus, quietioribus tanto impensius operari posset. Nihil magis mihi in votis est quam ne hæc qualiacunque sint, Tibi REGINA & DOMINA penitus improbenrur: Id quod mihi ad aliquod huic simile alio tempore proferendum, stimulos addet. Vale. Vive.

REGINÆ & DOMINÆ

Devotissimus

Scrip. Anno 1683,

JACOBUS ISTMEN. REENHIELM.

JACOBI ISTMENII REENHIELM

NOTÆ

IN

ODDI MONACHI HISTORIAM
REGIS OLAI TRYGVÆ FILII.

Cum ceteri scriptores, qui res Borealiū tradiderunt antiquas, uno alterove excepto, omnes pene ignorentur: Hoc pra illis habet auctor historia Olai Tryggvæ filii, Regis Norrigiæ, quod nomen ipsum in sine relationis exstet. Oddus enim Islandus cognomine Monachus (cujus jacturam frustra conquestus est vir Clariss. Olaus Verelius, vitricus olim meus, cum fragmentum tantum Anno 1665. in lucem edi curaret) historiam hanc à se concinnatam Nobis reliquit. Fragmentum historia Oddi Monachi, antiquo stylo in pergamena exaratum, ut ferme omnia ad rem antiquariam Nostram pertinentia, singulari de Antiquitatibus Nostriis cura, Illustriss. atque Excellentiss. Domini & Comitū. MAGNI GABRIEL DE LA GARDEIE, Regni Regisq, Drotzeri debemus, cujus in pensis hæc talia in eximios antiquitates amantium usus, comparata sunt. Ejusdem Illustriss. Comitū jussu auspicioque, hinc profectus in Daniam, Dominus Jonas Rugmann Islandus, presentem historiam in Syeoniam intulit, mihiq; in manus Anno 1666. tradidit. Cogitavit quidem ipse eam typis evulgare; sed temporis iniquitas, rei que familiaris angustia, ac post cetera incommoda diutinus morbus; quem mors Anno 1679. etiam sequuta, propositum ut linqueret, mandarunt. Postquam ille fatū concesserat, diu mihi animus fuit, quod illi præstare non licuerat, quantum possem exsequi. Sed nec mitiora quam illi, se mihi præbuerunt tempora. En igitur, quod omnibus meis malis contrahens, effici: Nihil politum; nihil exactum jam polliceor. Quod potui animo occupato, & in varia incommoda mea distracto, exhibeo. Fragmentum cujus mentionem feceram, à medio cap. LXVIII. historia hujus initium habet, & cum ipso epilogo cap. LXXIII. desinit. Deinceps quadam in hæc Nostro adduntur, & quibus auctoritas scripti elucet. Oddi vero Monachi, ipsius auctoris nomen, in sine historia & fragmenti etiam, adpositum est. Ultimo autem sic concludit auctor. Fella saugu sagdi nïer Asgrimr Aboti, Vætlidafon, Biarni Prestur, Bergsors ion, Gellir Þorgils-son, Herdis Dada dottir, Þorgerdur Thorsteins dottir, Ingud Arnors dottir.

2
 Iessi menn kendu mier sua Saugu Olafs Tryggvasonar, sem nu er saugd, oc finda ec bokina Gissori Halls syni, oc retti ec hana eptir hans rædi, oc banfum vier þui halldit sidan: h. e. Historiam hanc mihi dixit Asgrimur Abbas Vestlidi filius, Biorno Bergthori Sacerdos, Gellerus Thorgilfi filius; Herdisa Dada filia, Thorgerda Thorstani; Ingud Arnari. Hi ita docuerunt me historiam hanc Olai Tryggvi filii, ut illam retuli: contuli dein librum cum Gissore Halli filio, illumque ad ipsius consilium correxi, ac dein qua accepimus, rata existimavimus. Citantur quoque Semundus Frode (sapiens) Ari Frode, Teitur Isleifi filius, Ruphus presbyter. &c. Et poeta Haldorus ethnicus; Halfrodus; Skulo Thorstani; seductor quoque Olai & Svenonis Regum, Sigvaldus Jarl. Tot tantisque testimoniis historia hac nitiitur, ut & magnam fidem in plerisque mereatur. A fragmento membraneo, quibusdam in locis, non quo ad sensum sed verba, manuscriptum quod sequutus sum, differt: multaque, quod etiam indicare debui, hic interpolata videntur & multa miracula narrantur, quibus fidem habendam esse, haud facile persuadeor. Qua magiam sapiunt, inficias non eo, sub primis Christianismi temporibus accidere potuisse. Similia enim & majora apud alios antiquos scriptores reperiuntur. Historia ipsa & jucunda & utilis, laudeque digna existimari meretur; tam ob initia Christiana Religionis qua hic commemorantur, quam ob illa qua de SveoGothis & Patria Nostra hic sapius indicantur, & multo clarius referantur, quam in Snorrone & aliis antiquis, recentioribusque scriptoribus. Plurimi etiam Saxonis aliorumque errores & falsa relationes emendantur, & luci hominum exponuntur. Qua omnia à Sveo-Gothicarum antiquitatum amatoribus, benigne & cum favore ut excipiantur, suadent. Singula curioso Lectori diu non latebunt. Ego operam meam in iis, qua curam & dilucidationem aliquam exigunt, quantum possum in hoc rerum mearum habitu, navabo.

Saga Olafs Kongs Tryggvasonar] Rex Norrigia Olaf Tryggvi filius, cujus res gestas presens historia memorat, patrum maximum Haraldum pulchricomum; potentissimum Norrigia monarcham habebat. Magnos hos Olaf nates, virtus maxima ornabat, ut merito de illo dici posset; illum omnes majores suos heroicis factis aequasse, nec tempore suo parem habuisse. Is in Norrigiam primus Christianam pietatem intulit, promovit, divulgavit. Vide auctorem Nostrum, Snorronem & Olofs Saga: Nam licet Rex Haquinus Adalsten apud Anglos in Christiana pietate probe institutus fuisset, apud tamen subditos Ethnicismi tenaces, nihil effecit, & comite Haquino ibi rerum potiente, ab Casare Ottone quidam sint in Norrigiam missi, qui ibi religionem propagarent Christianam; frustra tamen & illi illorum institutum fuit, redeunte Haquino Comite, religionis desertore; qui Christiana pietatis exercitium, cum poena com-

3
 mune, interdixit. Vide cap. XII. & XIII. Laudum Olai virtutumque, & noti & ignoti, & amici & inimici, pracones exstiterunt. Vide cap. III. & V. & ubi Vandalorum Regina cap. VII. commendatur, à satrapa ipsius Dixino, cum à primum illum adspexisset. Vide quoque cap. IX. & XVII. cap. LVIII. vero Segrída Storrada. qua immortale adversus Olafum odium alebat, Olai tamen virtutem negare non poterat. Pa mælti Svein Kongr, huer suivirding er mier þat? Er eig Olaf Tryggvason agætligri ðllum Kongum oðtum? Eda mynda ek nokut gipta systur minna þetta Kongi, Ió at ek reda sialfr fyrri? enn þo at alt mitt Ríjki stæði med hinnum besta bloma, þa væri hun Ió a rit göfuglega giefin. Sigrýder Drottning mælti; eigi mæli ek þui i móti at Olafur Kongur er agætligri andrum Kongum, oc systur þín er víst ærit vel gipt h. e. Tum dicebat Rex Sveno, qua mihi est illa ignominia? Nonne Olaf alios Reges supergreditur? vel cui majori Regi desponsare potuisssem sororem meam, si apud me arbitrium fuisset? Et quamvis Imperium meum maxime floretet, illa tamen optime nupta est. Haud inficias eo, respondit Regina Segrída, pra aliis Regibus eminere Regem Olafum, & optime certe nupta est soror tua. Cap. LX. cæci senu in insula Miorflur, testimonium de Rege Olaf egregium exstat, & summi quoque inimici ejus Eriki Jarls cap. LXIII. Oc enn mælti Eyrikr Jarl, makligt er Olafi Kongi þetta skip, sua miok sem hann ber af oðrum Kongum, sua miok ber oc þetta skip af ðllum oðrum skipum. i. e. Digna est Rege Olaf hac navis, inquit Comes Ericus, quantum enim ille aliis Regibus praestat, tantum & alia navibus hac major, melior & elegantior est. Vide de Olaf & Navi ipsius, Olafs Digres Saga, Snorronem Sturla & Hvasfeldense Chronic. de illo autem apud Nostrum. Cap. LXIX. Dixit idem Ericus: Opt hafi ek verit i bardagum, oc aldrig fundir raukari menn eda vigkenni, enn Olaf Kongr er, oc hans menn. &c. h. e. Præliis sapius intersui, sed nunquam in bellatores, promptiores fortioresque incidi, quam Olafus & ipsius milites exstant: videatur quoque cap. LXXI. & additamenta historia de Anglia Rege Jayardo.

NOTÆ in CAP. I.

Þ uilikir lutir fra Gunhildi sagdir] Deest initium historiae in manuscripto quod ad manus meas pervenit; id autem continuasse saltem, malitiam & veneficia Gunhildæ, mortemque Regis Tryggvi patris Olai, latè constat: de cujus necè vide Snorron. pag. 95. & Helgenis ab Hvasfelde Cronicon quod tamen in quibusdam relationibus à Nostro alienum est.

4
est. Fuit hac Gunhilda Konunga moder dicta (quod omnes filii ejus ad Regiam dignitatem evekti sint) in Finlandia educata apud duos magos, Regis tamen Halogensium Ossuri Thoronis filia, uxor Erici Blodöxe, filii Regis Norrigie Haraldii pulcherrimi: pessimo nupta viro, eique similitima, de cuius moribus videatur Husafeldens. Cronica in vita Erici Blodöx, qui à crudelitate sua nomen Blodöxe accepit, fratres enim suos fere omnes, fuerunt autem viginti vel plures: vide Olai Crasti histor. cap. 1. Snorr. & Husafeldens: aut ipsemet occidit, aut occidi curavit; quosdam uxor veneficiis circumvenit: cuius rei duo saltem documenta adscribam ex Husafeldens. quorum primum in vita Erici Blodöx exstat: Tuemur árum þar eptir, vard Haldan Kung Svarti dandir i Þrandheim, i enu gestabodi; var sagt ad Gunhildr Kónga modir, hafði keipt ad einri Finnkonu ad fúlkia hann, eda forþiora. h. e. Post duos dein annos, Rex Haldanus Svarre, prope morte succubuit, Trandhemii in convivio quodam. Relatumque est Gunhildam Regum matrem sollicitasse mulierem Finnonicam, ad illum prævendendum vel veneficiu necandum. Et in vita Haquini Adalsteini, qui quoque Erici Blodöx frater fuerat; sequentia memorantur. Það er og lkrifad hier um, ad þegar ovinerner voru fluenet, og Hakon K. safnadi aptur sinu folki saman, og stóð á vallinum, og villdi mæta síjnum ovinnum, ef þeir hefði komid aptur med ferikan her fra lkipunum; þa matri sia eina furdulega syn, huorsu ad ein þijla hieck hatt i loptinu, og beigdist med odinum fram og aptur ofan yfer Hakon Kong oc hans folk, og er huor madur var hræddur um sig fyri sómu þilum, þa lkaufst hun um síjdur ofan i vinstri arm K. þar hann var þickvastur, oc kallast aflvóði. Huoria þilu Gunhildr Drottning Kónga modur, skal hafa med sinne fólkyngi oc fínnalíft suo tilhuid, huor til hun var og néglamliga Konstrug og mentud i uppfóstri síjnu á Finnmark. h. e. Refertur cum inimici ejus fugam cepissent, Haquinus autem Rex suas copias recollectisset, campoque paratus staret, obviam ire inimicis, si reditum parassent de navibus cum novis copiis; visio horrenda apparuit, quomodo scilicet sagitta aëre pendens, mucronem huc atque illuc converteret, supra Haquinum Regem & milites ipsius. Cumque omnes sagittam hanc expavescerent, ultimo in crassissimam partem armis Regis (qua aflvóddi dicitur, h. e. suprema brachii fortissimaeque pars) descendit, quam sagittam Gunhildam Regum matrem, arte magica Finnonum, cui deditissima fuit, inque illa juvenilibus annis enutrita Finlandiae, praeprasse & misisse, pro certo creditum est, par relatio exstat quoque apud Snorronem. Unus ex fratribus Erici Blodöx fuerat Olavus, Olai Tryggvasonii patruus, quem una cum fratre altero Sigurdo, ad Tunibergam occidit. Olaf

Digræ

Digræ Saga cap. VII Snorro Sturlasonius & Husafeldensis. Theodorus monachus. Noster cap. 54. Hoc factum filium Erici Haraldii & Gudrode, uxori-que Gunhilda tribuit In exilium à fratre Rege Haquino Adalsteini nutritio egressus Ericus; permissu Adalsteini Angliae Regis, Northumbriam aliquo tempore gubernavit. Uxor autem Gunhilda, illo mortuo cum filio in Norrigiam postliminio rediens, & quidem post vigesimum septimum annum; tandem enim imperavit Haquinus Adalsteini. videatur Olai Crasti historia cap. X. quo tempore illius magia & filiorum illius progressu occisus: qua de re ex Husafeldense modo relatum & in vita Olai Tryggvasonii amplius apud illum refertur, hoc modo. I þan tíjma var orosta á Fótium er Hakon Adalsteins fóltri fiell. Tok þa ríski i Noregi Gunhildr Konunga moder, oc fyner þennar. Socki vikingur var vinner þeirra mikil, sem moig onnur illmenne. h. e. Illo tempore praelium exstitit in Fittia, ubi occubuit Haquinus Rex Adalsteini nutritus. Imperio Norrigico tunc pota est Gunhildae Regum mater, filiique ejus. Socki peirata summus amicus illorum exstitit, sicut & alii facinorosi homines. Illa autem post reditum in Norrigiam omnibus sibi & suis contradicentibus, obedientiamque non praestantibus, gravis erat. Gunhilda itaque filiorum machinationibus, aut ejus veneficiis, Tryggve Olai pater quoque interceptus est, filius autem cum matre in latibula primum compulsi, ac deinde in exilium abiit, ubi Olavus multa mala exciperunt: mater enim ab hostibus adempta cap. IV. Nutritus ejus Thorolfus in conspectu interemptus. Ibid. & Is in servitutem una cum Thorolfi filio adactus, ac compluribus dominis venditus, donec in melius se fortuna mutaret. Vide cap. V. auctoris Nostri, ubi à Sigurdo avunculo agnitus, magnoque pretio liberatus restitutus; Educatorum suorum interfecit neci dedit, ac inter aulicos Russiae Regis receptus, tempore aliquo ibi summo in honore versatus est, multaque laude digna bellica facinora perpetravit, famanque nominis egregiam sibi comparavit.

Gunhildi drottning alt Noregis veldis] Major hic potentia Gunhildae tribuitur, quam illam vel alios qui Norrigia Imperium habuerunt, obtinuisse crediderim: dicitur enim totius Norrigiae Imperatrix: quare hic locus ne in saeculus relinquatur, ipsa veritas exigit. Occiso in australi mari marito ejus, Northumbriae Regulo Frico Blodöx, & mortuo fratre ejus Norrigia Rege Haquino Adalsteini, qui Ericum Regno eiecerat; Gunhilda in Norrigiam rediens, maximam quidem partem Imperii, quibuscunque artibus sibi subiecit: Norrigiam tamen plurimas provincias Sveonia Reges, jure hereditario possedisse, satis constat: quod hic mecum primum confirmabit auctor Noster. cap. XLVIII. Enn fyrri þui at hlafit var nýkít oc flundia lkonum, at semna saman laudum.

dum i allmattugz Gudz lauda huus, þa var sua sem vangeri stæði eptir Gudz verk: fyrir þui at fialbygdur lagu undir Noregs Konga, er med sionum rikdo, þui at Upplendinga Kongar er Fylkiom redo, þionu do til Svía Kongr, þa toko þeir fair vit Christni, oc hvarvitna i fiallagu bygðum oc vidum fiollum um allan Noreg, og i afadólum, eða utnesiom þa blotudu margir leinliga Skurdgudum, oc treitust þó ey at lata þa heima vera i husum sinum, oc trudu á lkoga oc biorg edatiar nir. *b. e.* Sed quia labor erat maximus & tempus exiguum, quo colligerentur oves in ovile omnipotentis Dei: Nullum quasi progressum religiosissimum hoc opus habere visum est: montana enim omnia mari contigua Norrignia subiacabant, sed mediterranei Reges qui magnas provincias (Fylken) gubernabant (quanta fuerit ejusmodi provincia fylke vide cap. xli. Auctoris Nostri & Notas: unum plurimis ejusmodi provinciis præfuisse, in auctore Nostro & aliis sæpius legitur) Sveonia Regibus parebant, quare pauci ex illis Christianam pietatem recipiebant, ubique autem in disitis locis & montana Norrignia, uti & in convallibus ac Isthmis, plurimi Deorum turba sacrificabant, domi tamen illos habere non audebant, sed sylvas, montes & paludes, adorabant. Monstrat hic locus, montana solum sub Norrignia Regum ditione fuisse, maximas autem provincias, Sveonum Regibus, Olai etiam Tryggvasonii temporibus paruisse. Post funestum illud prælum inter Olavum Tryggvasonium ab una parte; ab altera Olavum Skautkonung & Sveonem Tiugeskegg Reges, ac Comitem Ericum Haquini filium; superato aut fugato Olao Tryggvasonio, inter duces convenerat, ut Norrignia in tres partes divideretur, haberetque suam quilibet dux portionem: Erico tamen Jarl naves Olai Tryggva filii, una cum bonis qua illi inerant, ad reliqua concessa sunt. Sed refertur à quibusdam, Olavum Skautkonung exclusis cæteris, Norrigniam sibi retinuisse. Quod utrum ita factum sit, hic non disputo. Id certum est postquam Olavus Crassus Norrigniam sibi subjecerat, perpetuum odium inter illum & Olavum Skautkonung exstitisse, bella denique ac cades, Olaf Digres Saga cap. xix. refert Ericum & Svenonem Comites, ex redditibus Norrignia, tributum Olao Skautkonung & Svenoni Tiugeskegg pependisse. Idem facit & Snorra Sturluson. Olavus Rex Sveonia jus suum ad Norrigniam, ubique in Snorrone & historia Olai Crassi meminit, unde nunquam iram, quam contra Olavum susceperat, quod ille possessiones suas in Uplandia Norrignica invasisset, deponere poterat: quod & Olao primum in Norrigniam reducti cap. xxxiv. Rex Sigurdus vitricus ipsius prædixerat, vide cap. xxxvi. cap. xlvi. autem Svía Kongi hugnadrst Storrilla vid Olafi Digra, þann er hafði leizki Skautland hans, oc rekit abraut Sven Jarl, het hann þar fyre Olafi Haralds

Haralds fyne, enom mestom aafarkostom, þa er hann metti vitkon malt. *b. e.* Regem Sveonia male habebat, quod Olavus Crassus terram sibi tributariam invasisset, Svenonemque Jarl eiecisset, quare mala cuncta ipsi, data aliquando occasione ac tempore minabatur. Cap. XLVIII. Regis Sveonia nuntii in Norrigniam tributa à Norrignia inhabitatoribus, quos benevolos quidem experti sunt, sed interdicante Olao Crasso frustra expetunt. vide cap. LIV. & LXI. quod maxime notabile. cap. vero xxxi. provincia qua sorte Olao Skautkonung, debellato Olao Tryggvasonio obtigerant, hoc modo enumerantur. Olafur enn Sónsci Svía Kongur hlaut einn þridiung landz, það voro iv. Fylki i Þronðheimi, Sparrabygva fylki, Verðola fylki, Skaum, Stjördala fylki á Meri, hvari tveggjo Raumsdal oc auster Rom Ríki, vit Lansenda. *b. e.* Tertiam partem Norrignia habuit Olavus Rex Sveonia, continebat autem illa in se provincias Sparrebyggenssem, Skaum & Stjördalenssem, & regione Rundalensis & australis partis Romríkensis, ad imperii finem. Hæc belli jure possidebat sed provincias adhuc magnas & Regulos illas administrantes, hereditario jure subjectas sibi habuisse, locus auctoris Nostri modo sollicitatus evincit. Videatur quoque Snorro pag. 46. ubi notabilia quadam hæc de re exstant, dicitque auctor Ericum Edmundi Sveonia Regem, subjecta sibi Vermlandia (qua tamen propria Sveonum possessio fuerat à primis initiis) tributum illine accepisse; illique tractui præposuisse Ranonem Gothum, ut imperaret inter Swinesund & Osla fluvium, & in austrum Gotheibam usque: Regem autem Sveonum hunc tractum sibi adscripsisse, nec desistere prius voluisse quam sua propria fierent, partes in Vikia, quas rexerat Sigurdus Ringo & Regnerus Lodbrok: Romaríke nempe & Vingulmork, tota Vikia cum Vestfoldia, ad insulam usque Grannmór; agnoscebantque Imperium Sveo-Gothicum, multi primates cum plebe in his regionibus. Factum itaque ut à pluribus referatur de Haraldlo pulchricomo. Þui drog Haraldur Kongur austur yfir Eyðekog, kom i Vermaland og liet þua stier til gifting og flutninga, líjka tem hann vøri Kongur i landinu. Húsafeldens. Cronica. videatur Snorro pag. 47. *b. e.* Haraldus meridiem versus iter faciens, Eyða sylvam superavit. Vermlandiamque accessit; iussitque in adventum suum cibaria, & que sustentationi sua suorumque necessaria essent, expendi tanquam legitimis. Rex (notabene) esset. Videantur sequentia, in quibus etiam Regis Sveonia facilis in toleranda Haraldis audacia, adparet. Allegatis eleganter accedit histor. Olai Crassi cap. LXII. hoc modo: Ek em xxx Konungr & Upsaulum, sua at hefur eptir annat rekit vara frænda, oc verit einvalds Kongar yfir Svíaveldi, oc morgum audrum storlaundum, oc verit allir yfir Kongar, annara Konunga, á Nordurlaundum; enn i Noregi er lítill bygd,

og þo sundlaus. Hafa þar verit smá Kongar, enn Haraldr en Hara-
fagri var meistr madur í þui landi, oc atti hann skipi vit fylkis Konun-
ga, oc braut þa undir sek, Kunni hann fier þan hagnat, at girnast
eckí Svía Kongs veldi. &c. vide Snorronem Sturla pag. 208. i. e. Upsalens-
is Rex xxx. sum, inquit Olaus Skautkonung, ut successurum manserit imper-
ium in familia nostra, & monarchia in SveGothico Imperio, aliisque magnis
ditionibus; hi Regum Reges in Septentrionali terrarum parte exstiterunt;
Norrigia autem parva est, & in plurimas partes distincta. Fuerunt inibi
Reges minimis provinciis Imperantes, potentissimus vero omnium in Norrigia
Haraldus Pulchricomus exstitit; contentiones Is cum Regibus istis habuit, cujus
imperio etiam subijciebantur: Hac in re autem moderari sibi optime noverat,
ne Sveonia Regis possessiones appetere. Elic monendus est. Benevolus Lector, in
locis multis nihilo quam est versio Konunga Sagornas, feliciorum esse transla-
tionem Snarronis Sturla, maxime pag. 208. utraque sensum quem habet ma-
nuscripti. vetus, exprimere debuerat, quod quam feliciter peractum sit, qui
Nostram explicationem cum illorum conferre voluerit, baud difficulter perspi-
ciet. In eadem historia cap. 84. Sic filiam alloquitur Olaus Skautkonung:
Vietu þad Ingigerdur, at sua mikla aft sem þu hefr lagi; vit þenna
enn digra mann þa skaltu þels alldreigi niota, oc huorki yekar, skali
ek þik gipta nockorom þeim Hofdingia, er mior se egjandi vinattu
vit, enn es ma alldregi vera vin þels mans, er Riki mitt hefur tekir
at herfangi, oc górt margan skada, i rānum oc mandrapura. h. e. Scias
hoc Ingrida, quod amore licet maximo crassum istum virum prosequeris, fru-
stra tamen id omne vobis erit. Nuptum dabo te generoso alicui viro; quicum
amicitiam habere me decuerit; ego enim familiaritatem cum illo exercere ne-
quaquam sustineo, qui Regnum mihi meum subripuit, & latrocinis ac nece me-
orum, multa mala mihi attulit. Ab hac comminatione sua nec recessit, nuptui
enim illam tradidit, contra pacta in universali Iudicio Upsalensi. Farisleva
Rusorum Regi. Fampitlandi vero qui ortum Norrigia incolis debent, cum eo-
dem tempore ab illis tributa nuntii Olai Crassi expeterent, pendere constanter
negabant, sed Sveonia Regi fideliter parebant, & nuntios Olai Crassi in Fama-
ptiam missos, suspendio sustulerunt. Videatur Olafs Saga. Hufasfeld. cap. 144.
Snorro cap. 151.

De Gunhilda malitia legatur Snorro Sturla, Fombrvíkinga Saga, Olafs
digres Saga, Hufasfeldens. Cronic. & Stephanii nota ad Saxom. Grammat. l. 3.
&c. Noster cap. 2. Nu truir hun eigi, oc ecki eg Gunhildi, þui at of-
synist hun fierdafull oc pretta, oc er hun kunnig af morgum svijka-
þingum hlutum. h. e. Illa Gunhilda non fidit neque ego; nobis enim vi-

detur

detur doli & deceptionibus plena; notumque est ejus fallendi studium ubique.
Hac de re sic Hufasfeld. Cronic. ex veteri quodam Mss. hist. Olai Tryggvasonis:
Gunhild Konungamodr, sendi mig hingad þels erindis, ad hun þijder
med god villia, virdulegt fostur Olase syne Tryggva Kongs, þickist
hun sua hellst meiga bæta synenum og frændum hans, enn slietta yfer
skiotræde sona sinna. Þad er þeir drapu Tryggva Kong frænda sinn,
ad fæda upp Sveinin med sæmd, og halda honom til Ríki hans, er
hann er tilbörin, þegar honum fatur allder til. h. e. Gunhilda regum ma-
ter, me cum hoc negotio huc misit, quod se ad decenter educandum Olauum
Regis Tryggvi filium esset, existimamque se hoc modo recompensaturam filio &
cognatis ipsius, deleturamque injuriam quam commiserunt filii sui, occidendo
Regem Tryggvum cognatum suum, si convenienter magnorum fortuna illum
educaverit ad Imperium quod illi debetur, cum aetate maturus fuerit. Impositura
huic à partibus Gunhildæ, sic ibidem respondit Haquinus senex; Vestro Gothia
Comes. Diarflega og vheyrliga hefur þu fram flutt þin erinde. Enn af
þui, ad Gunhilder er þrofad ad þui, ad hun er full af stærðum,
og svikfomlegum underbyggium, þa truer möder sveinsins ecki hen-
nar glæflegum fogurmælum, oc þui þarf ecki þetta maal fri yder ad
seinka. Olaser komer ecki i þurt hiedan, ad ovilia hennar Aftrijdar,
og alldre kemer hann á valld þitt, medan þau vilia hier duellast á
minum nadum. h. e. Audacia inaudita negotium tuum proposuisti. Sed quia
omnibus notum compertumque est, Gunhildam deceptionibus ac fallaciis ple-
nam esse, fidem illius splendidum verbum, mater pueri habere non potest, quare
quod cogito te non latebit. Olau hinc non abibit contra voluntatem Astrida,
inque tuam potestatem nunquam veniet, quamdiu se mea protectioni fideique
committunt. Quod autem Olauum Tryggvasonium in suam potestatem sicut man-
daverat, redigere non posset Haquinus Farl Sigurdi filius, tota illum Norri-
gia eiecit, & hereditariis bonis privavit. cap. 2. in initio. Quare ille ad Sve-
onia Regem, dominum partis Norrigia confugit. videatur Noster capite citato.

Voro hier nockrir menn mior okunnir oc toko mat af mior] Et
hic locum, ut multi alii, veterum Septentrionalium hospitalitatem commendat,
quod dicit sibi ignotum, se cibum exhibuisse. Nostri enim Liberalitate quon-
dam & officioso hospitum cultu, ceteras gentes omnes anteiverunt;
sed jam frequentata cum exteris commercia, temporumque in pejus ru-
entium necessitas, rei domesticæ propiore curam admovere coegit.
Verelius Hist. SveoGoth. l. 1. cap. 1. De benevola hospitum exceptione
apud veteres Septentrionales, in notis ad Thorsteins Saga cap. 16. pauca indi-
cavit. Viguit hac majorum hospitalitas in Septentrione Nostro, ad tempora usque

Magni Eadulās; cum vetus illa consuetudo & depravatione dignissima, edicto mutata est publico, ob advenarum in Nostros insolentiam, qua de re idem Clariss. Verelius, vitricus olim meus hist. sua lib. 2. cap. v. sic refert. Contveverant huc usque rustici, quemlibet iter facientem, gratuito hospitio & commeatu excipere. Sed quia hospitum multorum improbitate, damnosa colonis fiebat liberalitas, lege vetuit Magnus quicquam colono ingratis eripi: quin pretio omnia redimi, quæ sponte non exhiberentur. Unde & Eadulās nominatus est, quod sæpe instar rusticorum ædes tutas præstaret. videatur quoque Olau Petri.

Historiam de Astrida & filio, illius Olao Tryggvasonio, longe aliter quam Noster auctor, refert Snorro Sturla. Illam nempe post mortem mariti, Regis Tryggvi, apud patrem suum, potentem Norrigiæ virum, Ericum in Optristad fuisse, & inde ob dolum Gunhilda aufugisse in Sveoniam. Sed integrior videtur auctoris Nostri relatio, ubi Thoreri studium egregium & prudentia, in matrem & Olauum servando, adparet. De Haquini Comitis Norrigia labore ut captivare posset Olauum, & altercationibus, postquam in Sveoniam venerat, cum comite Haquina Gambla, prolixior & elegantior est Noster, quam Snorro & Olaf Digres Saga. vide Nostri cap. 1 & 2. ubi lecta dignissima, & maxime notabilia occurrunt. Haquinum Jarl Norrigia potentissimum comitem, qui & pater Erici victoriosi fiebat, perperam quoque Snorro servum Gunhilda pag. 100. nominat. De illo autem Hufsfeldens. Cronic. in vita Haraldi Græfelds sic refert: Oc syndist Ead vera. stor vinatta milli Drottning Gunhildar og Hakonar Jarls. þo kunnu menn ad formerkia opt hennar folskræd og fækligit tal vid han. h. e. Videbatur summa amicitia intercedere Gunbildam & Haquinum. Comitem, multoties tamen se prodebat, quod illum circumvenire fallacibus verbis studeret. Sed in ipse Norrigia dei totius dominus, ejectis Gunhilda filiis exstitit, usque quo redibat Olau Tryggva filium, vide Olaf Digres Saga & præsentem auctorem eum Snorrone, de amicitia inter illum & Gunbildam.

Leita um Torpð oc alla garda] Angustiori significatione vocem Torp olim acceptam, quam nunc vulgo habetur. hic locus & cap. 2. & 3. indicant: ubi pari significatione usurpatam hanc vocem, apud veteres in Nostri patria constat, de magno pago, ut hodierno etiam tempore apud Batavos accipitur. Jam apud Nostros Thorp, parvum & solitarium pradium dicitur, quod ab exigua fortis colono inhabitatur: sic

..... verborum vetus interit ætas. Horat. de art. Poët.

Er þeir hófu leitar alt til nons] Refertur hoc capite ab auctore Olao Monacho; Haquinum Comitem cum suo in inquirendo Olao Tryggvasonio, operam

ram adhibuisse ad horam usque duodecimam diei; perhibente enim Messenio in Scandia illustrata, hoc modo distincta fuerunt hora canonica; ut matutina esset hora 12 noctis: Prima inter 6. & 7. Tertia, hora 9. Sexta, inter horam 10. & 11. Nona, hora 12. vesper, inter 2. & 3. completa hora 5. Aliam diei distinctionem habet vitricus meus Verelius in Notis ad Gautreks Saga cap. xxix. ubi hoc modo diem in sex partes distinctisse veteres memorat. 1. Dagmal vel Frustofsdags. 2. Hadeigi vel Hølsfånges middag. 3. Midmunda vel Middag. 4. Non vel Vestmålfdags. 5. Mideraptan. 6. Nattnal vel Dwell.

CAP. II.

Þa voru skild rad þeira Sigridar Storrado] Divortium hic locus, inter Regem Sveonum Ericum Sigurselli & Reginam Segridam Storradam indicat, causasque divortii duas meminit. Prima quod magnanima fuisset, omniaque Regni negotia ad suum nutum administrari voluisset, imperiumque in maritum etiam exercere: altera quod Patria legem metuerat; ne mortuo marito, cui è vita discedere post decennium, in satis erat; una tumulari deberet. Sic auctor Noster: Hun var storråd oc þo radgiarn, enn Kongr vildi eigi hafa ofsa hennar. Enn sumtr feigia, at hun vilde þui eigi med honum vera, at þat voru laug i Landi, ef mildaudi yrði hionanna, at kono ikildi sitia i haug hia honum, enn hun vissi at þat lá á Kongi, at hann skyldi eigi lifa um tijo vetr, oc het hann því til Sigurs fier, þa er hann bardist vid Styrbiorn; at hann skyldi eigi leinger lifa sidan enn tjo vetur. h. e. Imperiosa erat & sapiens tamen, sed Rex insolentiam ipsum sufferre non poterat. Verum alii perhibent, illam noluisse in matrimonio cum illo manere, quod patria lex esset: uxorem debere defuncto marito, etiam tumulo sepulchrali condi: illa autem noverat, Regi imminere diem supremum post decimum annum, ea enim lege se propter victoriam adipiscendam adversus Styrbiornum, devoverat; nempe illis annis præterlapsis, in vivis ne amplius esset. (quod illo elapso tempore è vivis etiam excesserit, vide Snorrone pag. 96.) Notabilis est hæc historia & aliis non memorata quam & prolixius cap. xxviii. Noster prosequitur hoc modo: I þan tijma er ríkti yfir Norveg Hakon Jarl, var Erikur Kongr i Svíþjóð, oc eptir þin fræga orósto er hann hafði átt vid Styrbiorn, oc feck sigur med þeim hætti at Odiner gaf honom sigrin, enn hann het því til at han gæfck Odineri eptir þit tijunda ár, oc sidan var hann kalladr Eyrikur Hinn.

Sigursælli. Þessi Styrbjörn var allra manna valkastr oc ágætastur af herskap sinum. Hann hafði sína mikin her í moti Kongi, þá er hann gekk á land í Svíaríki, att Eyrikur Kongr ortaðist mikil hans afl. Enn svo seigia menn att sína mikill diöfulzíkupur fylgdi, att tva hluti lid hans féldi Eyrikur Kongr med skokkyngi. Enn att lyctum féll alt lid hans, oc sína sialfr Styrbjörn, Eyrikur Kongr atti Sigríði Hinu Storráða, oc var þeira son Olafur Svealki. Þat seigia menn, att Kongr vildi skíla vid Sigríði Drottningu, oc vildi ey hafa ofsa hennar oc ofmetnad oc fætti hana Drottning yfir Gautland, enn Kongur atti síðan dottir Hakonar Jarls. *h. e.* Illo tempore quo Norrigiam gubernabat Haquinus, Rex Sveonum Ericus erat, & quidem post famosam illam pugnam, inter illum & Styrbjörnum. Victoriā sic consequutus erat, ut Odino illam deberet; cui hanc gratiam retulit, quod se Odino devoverat post decimum annum, dehinc appellatus est Ericus Sigursælli (victoriosus) Hic Styrbjörnus omnium erat promptissimus, præstantissimisque quo ad exercitum suum. Tantum enim exercitum ducebat cum Sveoniam adpelleret, ut Erico metum incuterent vires illius. Sed referunt tot maleficos genios se Erico adsociasse, ut duas partes roboris alterius, maleficiis superaverit. Ultimoque totus exercitus deletus, & Styrbjörnus ipse interemptus est. Uxorem habebat Ericus Segríðam Storráðam, quorum filius Olafus Svenski erat. Dicunt autem Regem divortium cum illa fecisse, ob illius factum & imperandi cupiditatem in maritum, permisitque ut Gothis illa imperaret, is autem postea in uxorem duxit filiam Haquini Norrigia comitis. Hunc Styrbjörnum Slavica militia instructum fuisse, testatur Saxo: Qui etiam memorat Haraldum Slavia illo tempore potitum fuisse, & Styrbjörno duce militum præsidia ibi collocasse. Quæ omnia Nostro conveniunt, ubi quoque Burislaus Vandalia rex, tributarius Svenonis dicitur cap. xxx. Verum an Svenno Tiugeskegg in Fulinenses unquam cives, imperium aliquod obtinuerit ut Saxo refert, juxta dubito. Noster enim eodem cap. & Snorro, Sigvaldum comitem, qui natione quidem Danus erat, Fulinum Burislaus servasse, memorat: Quare etiam existimo Fulinensium ducum expeditionem contra Haquinum Norrigia comitem, postquam suspectas secunda vice Haraldum adversus Otonem tulisset, neque Haraldum neque Svenoni filio ipsum obnoxium fuisse, parumque adeo ante id temporis, testes sunt auctores citati: Et quare ipsi obnoxii fuerit, apud Nostros exstat; ob interfectum scilicet Haraldum cognatum Guldharaldum; id quod ipso non abnuente, & illius comodo fiebat, vide Nostros. Sed astu Sigvaldi & affinitate cum Svenone, Burislaus etiam a servitute liberatum, Noster auctor cap. xxx. memorat. Quam historiam ut perversè tradiderit Saxo; postea monstrabo. Postquam Svenno ge-

ner.

ner Burislavi factus esset, amicitiam optime coluerunt Burislaus & Svenno vide Nostros cap. xlii. Voluitque Svenno in matrimonium ipsi tradere sororem suam Thyram, quam filiam perperam nominat Saxo: qua deinceps Svenno, intercedente saltem Thyra Nutritio Acone, Olaf Tryggvasonio nupsit; unde ira quæ in apertum bellum deinceps eruperunt, qua de re prolixus est Noster cap. xli. ubi quadam tam de Saxonis, quam de Snorronis relatione indicantur. Quod Ericum, Sigursælli, ob illam saltem victoriā, quam superato Styrbjörno consequutus est, adpellatum auctor Noster dicit; majorem hic fidem Erico Olaf, Cronico Nostro rythmico à Messenio edito, Snorroni uti & Historia Olaf Crasti habeo; ubi inter virtutes ipsius bellicas memoratur. Sveonum imperium ab illo plurimum expeditionibus auctum; devicta scilicet Dania, Livonia, Curlandia, Esthia & Finlandia: unde magis Sigursælli dici meruisse videtur. Historia Olaf Crasti cap. lxxii. virtutis ipsius hoc modo meminit: Ecce ma munna Eiric Kong eun Sigrælla (sagdi borgny Lagmadur) var ec med hanum i morgum herforum, jok han ríki Svía, enn vardi hardhendliga. *h. e.* Eirici Victoriosi etiam recordor, inquit Thorgnyus Legifer militiam enim illius sequutus sum: auxit is Imperii Sueonici fines, fortiterque defendit. Magis illum datum fuisse, apud alios non legi. Bremensis Stenkillum, qui idem est; Clarissimum ac piissimum Regem adpellat: suæque legatione ad Metropolitanum Bremensem, Adalvardum juniorem impetrasse memorat: qui Sveones in Religione Christiana institueret. Stenkillum istum a suis interfectum ut referunt quidam, Erico Sigursælli non convenit. Sed à relatione auctoris Nostri de Odino, non abhorrent ista tempora, horrendaque illa Gentis Nostræ olim idololatria. Et quamvis Bremensis referat illum in religione Christiana inducenda, operam suam contulisse. In re tamen periculosa, qualis erat Styrbjörni adventus, illum ad veterem religionem & à majoribus suis cultam confugisse, credibile est. Primorum enim Septentrionalium mentes in Odini nomine & cultu ita execrata fuerunt, ut etiam in historia veteri, Reges aliquando ipsos necatos & consecratos Odino, sæpius legatur. Videatur de Domaldo Snorro pag. 14. de Vicaro Gautreks Saga cap. vi. Verelii historia lib. i. c. 4. Saxo. De Heiderici Socero, quem una cum filio neci dedit gener, Odino gratas victimas vide Hervarar Saga cap. xi. De Olaf Tretegiare Cronico. Norrig. quam relationem refutatam vide in Verelii hist. Pet. l. 2. cap. 1. De Rege Auni Snorro refert, quod Sacrificando novem filios suos, pro quolibet decem vite annos ab Odino pactus sit: cui relationi quid tribuendum sit vide Clariss. Olaf Ruebek. Atlantic. cap. vii. Saxo quoque Grammatic. lib. x. Haquinum Farl quem Norrigia Regem falso nominat, qua de re prolixius ad cap. xv. auctoris Nostri differendum mihi est, duos filios ut. victoriā contra

Haraldum

Haraldum reportaret, Diu inuolasse refert, quod & aliter factum, ex auctore Nostro probabo. De divortio Erici cum Segrida, Saxo, Stephanus, &c. tacent. Similiter Johannes Magnus, Petrus, Loccenius, qui etiam Ericum Sigursælli & Åhsælli, duos Sveo-Gothicos Reges faciunt; cum tamen idem qui Sigursælli etiam Åhsælli & Stenkil dictus fuerit, ut bene ex veterum monumentis observavit Olau Verelius Hist. Sveo-Goth. lib. 2. cap. 2. & in notis ad Hervarar Saga in fine. Cui accedit Messenius Scandia sua Illustrata tomo primo pag. 329. Ubi sequentia habet, qua vacillantem & falsam aliorum adjectionem satis emendat. Anno DCCCCLXXXVI. Ericus Victoriosus, Segerfæll à Poppone candentis ferri illæsa tactione, ad Christianam religionem conversus, appellatus fuit Stenkil. h. e. illustratus, item Årsæll ab annaræ ubertate. Quæ cognominum varietas Sveciæ Chronographis, binos hoc loco Ericos comminiscendi ansam præbuit. Apud primum citatos Ericus quoque Sigursæll, Erici Vederhatts filius dicitur, cum Erici Victoriosi pater fuerit Biorno. vide Snorronem pag. 54. Ubi Biorns Söner vero Erich den Seirlalige og Olof Styrbjorns fadir. h. e. Biornis filii fuerunt Ericus Victoriosus & Olau Styrbjorni pater, cui relationi accedit Olaf Saga cap. xv. & Tab. Cronol. Clariss. Olai Rudbeck. Erico Olai lib. 1. Ericus Åhsæll, qui & Stenkil ibidem nominatur, pater dicitur Olai Skautkonungs, qui non alius erat quam Ericus Sigursæll. Videatur Noster, Olaf Digres Saga, Snorro Sturla, Messenius, Olau Petri &c. Olau item Verelius, qui illum Stenkil ob illam causam quam memorat Messenius, nominatum, negat in notis ad Hervarar Saga pag. 189. vide etiam additamenta ad Hervarar Saga pag. 23. De divortio inter illum & Segridam non dubito, postea enim Audunam virginem pulcherrimam, filiam Haquini Norrigie comitis Ericus in uxorem duxit, deditque Segrida imperium Gothicum. Noster cap. 2. & 28. Quare etiam procos illo vivente vidit Segrida, qua de re Noster, Olai Crassi historia ac Snorro.

Hun var Storråd] De fastu & magnanimitate Segrida Storrada, videri potest Olai Crassi historia, major cum contractiori, Noster, Snorro Sturla, Olai Verelii Hist. Sveo-Goth. In quibus etiam legitur, sicut in nostro auctore cap. 28. Illam Reges duos, Haraldum Granske Norrigia, patrem Olai Crassi, & Visivaldum Russia, injecto tecti sub quibus illos exceperat igne, consumpsisse; quod sibi impares, nuptias suas ambire ausi fuissent Verba Regina superbissima cum incendium summa corripuisset, ejusmodi exstant in Historiis Olai Crassi, si probe memini, usus enim manuscriptorum jam non conceditur. Sva skal eg leida Smakongar at bidda min. h. e. Sic pertasos faciam parvarum ditiorum Reges, ne in matrimonium expetere. vide Nostrium cap. xxviii.

& LVIII. Ubi Spenonem Tiugeskegg Dania Regem secundum maritum, sic alloquuta perhibetur: Fyri þu mancu leing litill Kongur vera, at þu vilt svavera: Enn ef þu vildir vera Kongr, eptir þu sem frændur þinir hafa verit, þa myndir þu ey þola þessa lkom oc Svivirding, oc med sannu leigi ec þier, ef þu vilt vera slikt litilmenni, at þu þorir ey at hefna þsks, þa skal ek gera varn skalnad, oc vil ek aldrei vera hier. h. e. Ideo Rex parvi estimatus diu manebis, inquit Sigrida; quia ad majora non aspiras, Sed si imperium ejusmodi quate habuerunt cognati tui, obtinere volueris, hanc ignominiam & cui contemptum non perferres; & certe hoc adsevero: si tam parvi animi esse volueris, ut ejusmodi vindicare non audeas, à te quam primum discedam, hic enim nequaquam remanebo: videamur sequentia, uti & præsens caput cum LVIII.

Þat voru laug i landi] In Legum codicibus, quos à majoribus traditos complures adhuc servamus, hanc Legem nusquam reperias: quod uxor defuncto marito, etiam tumulo sepulchrali statim conderetur. Sed cum Ericus Sigursæll, Åhsæll vel Stenkil, imperium Sveo-Gothicum illo tempore habuerit, quo Christiana pietatis radii Ethnicissimi tenebras dissipare cœperunt, hanc legem ex vetustissimis adhuc mansisse, & cum temporis deinde aliquo decursu antiquatam esse, illamque Segridam Storradam, qua ethnicam superstitionem ad vita finem servaverat, vano metu expavisse credibile est. Locus hic egregius, & tam ob ritum antiquum sepeliendi, quam ipsa tempora quibus hic vigerat, notatu dignus. Et vel hic unicus locus, Gothos aut Gethas Thraciam incolentes, easdem leges, mores & patriam; Septentrionem Nostrium habuisse monstrat. De sepeliendi hoc apud Thracas ritu, sic Pomponius Mela, lib. 2. cap. 2. Ne fœminis quidem segnis est animus. Super mortuorum virorum corpora interfici simulque sepeliri, votum eximium habent: & quia plures singulis nuptæ sunt, cujus id sit decus, apud judicatos magno certamine affeant: moribus datur estque lætum maxime, cum in hoc contenditur vincere. Hunc similis est Herodotus lib. v. cap. v. de Gethis & Thracibus. Atqui supra Crestonas incolunt, ista agunt: singuli plures uxores habent, quorum ubi quis decessit, disceptatio magna fit inter uxores, acri amicorum circa hanc rem judicio, quænam dilecta fuerit à marito præcipue. Quæ talis judicata est & hunc honorem adepta, ea à viris & mulieribus exornata ad tumulum à suo propinquissimo mactatur, unaque cum viro humatur, ceteris uxoribus id tibi pro ingenti calamitate ducentibus ac lugentibus: Nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus, &c. Vide quoque hac eadem in Aubano lib. 3. cap. 5. De Herulorum uxoribus sic Procopius lib. 2. de rebus Gothicis. Herulo autem viro defuncto, necesse erat uxorem quæ virtutis

existimationem consequi, gloriamque apud posteros relinquere vellet, laqueo apud viri sepulchrum, non longe post vitam finire. Quæ hæc facere recusaret, hanc ignominie nota manebat, & à mariti propinquis infestatio. *Hic accedit Solinus. cap. 16. de Thracibus: sed de rogo non de sepultura loquitur.* Uxorum se numero viri jactant, & honoris loco ducunt multiplex conjugium. Quæ scæminæ tenaces sunt pudicitie, defunctorum insiliunt conjugum rogos, & quod maximum insigne ducunt castitatis, præcipientes in flammam eunt. *Vide cap. IV. ubi paria de Indorum uxoribus. Cicero autem Tusculanarum quæst. lib. V. cap. XXVII. Mulieres vero in India cum est cujusvis earum vir mortuus, in certamen judiciumque veniunt quam plurimum ille dilexerit, plures enim singulis solent esse nuptæ. Quæ est victrix ea læta prosequentibus suis, una cum viro in rogam imponitur: illa victa mœsta discedit. De Tartariis Neuhoff descript. Sina cap. XVIII. Ihre toten vorbrennen sie yle die Indianer / auff hohen holzhauffen also daß sie dero Weiber / Knechte / pferde und vassen / so es furnemen personen seyn die dergleichen gehabt mit hin auffwerffen. De Indis videatur quoque Mandelslo in seynen Ost-Indianische reis beschreibung. Et Propertius lib. 3. El. 12.*

Fœlix Eois lex & neris una maritis,

Quos aurora suis rubra colorat equis.

Namque ubi mortiferæ jacta est fax ultima lecto;

Uxorum suis stat pia turba comis;

Et certamen habent leti, quæ viva sequatur

Conjugium; pudor est non licuisse mori:

Ardent victrices, & flammæ pectora præbent,

Imponuntque suis gra perusta maritis. *De Indis item Strabo l. 15.*

Ait Aristobulus se audivisse apud quosdam, uxores quoque sponte cum viris comburi. Quæ id recusent inglorias esse. De Nostrorum cum Indis commercium & cognatione etiam in notis ad Thorsteins Saga pauca monui, quod argumentum pluribus probavit Clariss. Rudbeck in Atlantica sua, quare nec mirum quod moribus & institutis etiam inter se convenerint. Cicero Solinus, Propertius, Strabo, Neuhoff, de crematione uxorum cum defunctis maritis agunt. Caesar vero de Bello Gallico. lib. VI. & Tacitus de moribus Germanorum, dicunt animalia & res pretiosissimas igni cum defunctis injectas, quo nomine numme uxores etiam intellectæ fuerunt, alii judicent; Nam tamen quam maxime dilexerat maritus, selectam fuisse, modo citati memorant Herodotus, Mela, Procopius; quorum testimonia primo loco sollicitavi, de combustionibus nihil meminerunt, sed de delictis saltem præstantissima & sepultura

cum

cum marito, quod & facit Herodotus lib. V. cap. VIII. Sed ibi ambigua est relatio ipsius. Prolato triduum cadavere, mactatisque omnifariis hostiis convivantur, illudque desletum prius, deinde combustum sepeliunt, aut aliter humo contegunt. Nota aut aliter humo contegunt. Noster de combustionibus, ne verbo quidem meminit: dicit enim; *pad voru laug i landi ad konu kildi seria i haug hia honum. i. e. Vi legi uxor debebat mortuo marito, tumulo sepulchrali, una cum illo condi.* Sed de crematione mortuorum affirmamanda, confidentior quam par erat, fuisse videtur Cluverius lib. I. cap. LIII. Germ. Antiq. ubi cum verba Diodori Siculi ex lib. V. adduxisset hæc. In funeratione mortuorum quidam epistolas, propinquis defuncti inscriptas in rogam consciunt, quæ ab iis legantur; *Suam censuram addit: Hæc nempe Diodorus de omnium pariter funeratione, sine ullo discrimine, sine exceptione, sine humationis mentione, scribit. Sed morem hunc cremandi mortuorum corpora, non modo universis Celtis Nostris per Illyricum, Germaniam, Galliam, Hispaniam, Britannicæque insulas; verum toti terrarum orbi fuisse communem, veteres ubique testantur historiæ. Nuncque in extero simul orbe, meridionalibusque Nostris orbis partibus esse vulgarem, vulgo notum est. Pauca quædam antiquis nationes ab eo fuerunt alienæ. Ut Hebræi, Chaldæi, Persæ, Derbices & Troglodytarum, Meroitarumque ac Thracum nonnulli; qui omnes corpora defunctorum humabant, &c. Recte post firmam adsertionem de crematione; non apud omnes gentes crematos consuetur. Vide tamen mox eodem capite. Sed ad Nostram Gentem revertor. Verba igitur Taciti prædicta, in hanc intelligenda sunt mentem: scilicet omnium pariter mortuorum apud Germanos corpora fuisse cremata: Sed sine ambitione & pompa vulgaribus lignis. &c. &c. Sveo-Gothos etiam inter suos populares semper memorat Cluverius: Sed id quam bene, monumenta Nostra omnia indicant. Elegans de illo verissimumque videtur Nobilissimi Grotii judicium prolegom. ad Procopium. Apparet hinc supra omnium quas legimus Historiarum memoriam scandens Regnorum Svedicæ Norvegiæ, quæ antiquitas, benè observata Germaniæ descriptori, cujus ego diligentiam & eruditionem sic laudo, ut audaciam tamen, spernentis sæpe sine ullo firmo satis argumento codicum auctoritatem, consensumque verustatis, & acceptas ab ultimis seculis famas, multa que fingentia ex inanibus valde conjecturis nec probaverim unquam, nec sim probaturus. Quod semel mihi de illo, qui plurimis contradicendo necessitatem nobis ut ipsi contradiceremus imposuit præfandum censui, gratiam cæteroqui ei pro labore, ubi neque studiis neque invidia ab-*

reptus fuit, liberaliter paratus reddere. &c. Apud Persas mortuos non crematos ut Claverius refert, Cyri temporibus exemplo est sepultura Atardatis & Panth. de qua Xenoph. lib. 6. de institut. Cyri ubi refertur in orna mentis indutos, & monumentum ingens excitatum columnamque positam, in qua viri & mulieris inscripta nomina literis Syriacis: boves vero in honorem mortuorum mactatos. Odoram suffitum & alias ceremonias apud Hebraeos usitatas fuisse una cum combustione aliqua legitur 2. Chronic. cap. XVI. De Asia. Quos sepeliverunt in sepulcris ejus, quæ foderat sibi in Civitate Davidis; deponentes eum in cubili quod impleverant aromaticis speciebus paratas unguentario opere: & combusserunt ei unctionem odorum perquam maximam. verso Junii & Tremellii.

Snorro ab Odino tertio cremationis ritum illatum, ipsumque Odinum crematum meminisse vide pag. 6. & 7. de Vanlando autem, Brendu þeir hann sidan vid áá þa er Skytáá kallast: og þar reistu þeir upp hans Sigurðsteina. h. e. Cremarunt illum dein ad Schytharum amnem (Stuttunge Ån in Sveonia prope Upsalam) inque memoriam ejus, triumphales, aut sepulchrales lapides erexerunt. De Domaro pag. 12. Hand blef sottdóð udi Upsal oc brend þa Fórisvald, ved áábackan: der stander hans grafitene. i. e. Upsala mortuus est & in campu Fyris valdensibus ad amnem crematus, ubi erecti ipsi sepulchrales lapides. De Rege Auni pag. 15. Kong Agni blef brend der som Agnesit er kallat. h. e. Rex Agni crematus est ad Agnesit pag. autem 10. Ingonem Frey non crematum adparet nec Friggam, videatur etiam Husafeldens. Post Regis Agni tempora nec crematos aliquos reperio, de Rege enim Tngvi, qui regnavit circiter annum Christi 170. Snorro pag. 16. refert: Oc blef begrafen i en hóg þaa Fyrisvald. i. e. Tumulo in campu Fyrisvaldensibus illatus est. Dehinc neminem crematum legas, nam de Haquino qui semimortuus de pugna, se ipsum una cum navi sua, altum petens igne consumpsit, hoc referri non possunt; Sed ut Ingo Frey & Frigga non cremati, ita etiam nullus post Agni tempora: Snorro pag. 12. Sidan dóðde Kong Agni oc blef lagd i en hóg hoos Upsal. h. e. Dein diem obiit Rex Auni & tumulo prope Upsalam illatus est. Paria de Egillo Agni filio. pag. 21. De Adelo pag. 23. Snorro, Blef hann lagd i en hóg hoos Upsal. h. e. Tumulo prope Upsalam illatus est, pag. 24. De rege Ingevaro. Hann blef sligen i Eitland oc ligger der begrafven i en hóg ved strandbredan. h. e. in Estonia occisus est & in tumulo ad litus sepultus. Hæc de Sveonia Regibus post Odini terti tempora: de Norrigis jam sequitur. De Rege Bale & Thorstano Fridthiofs Saga cap. 1. De Haraldso Hvitbein Husafeldens. Hann vard sottdaudeð á Forum o. fluttur til Vestfold grafin i einum haug vid

vid Skerings å. h. e. Morbo exstinctus est, indeque deportatus ad Vestfold, in tumulo quodam sepultus est prope amnem Skerings. De Eyßano Snoro pag. 31. Hand druknede der, de togo hans lig op igen oc giorde hann en hóg der ved stranden oc begrate hann der. h. e. In aquis ibi suffocatus est, unde sinus exstulerunt sui, & ad litus sepeliverunt, tumulumque illi excitaverunt. De Haquino ejusdem Regni regulo Husafeld. Þeir toku hans lik upp oc giordu hann einn haug vid strandena: og grofu hann þar á eyrinne vid Borre, sem Vondlo eda Vadle er kallat. h. e. Funus ipsius susstulerunt composueruntque ipsi tumulum circa litus, & sepeliverunt apud Borre, in loco qui Vondlo sive Vadle nominatur. De Haldano Snorro pag. 38. Oc blefve dhe saa forenede, at de skifte hans lig i fyre parter: hofedet blef begrafvit vid Steine þaa Ringerijge, oc en stor hóg giort der ofvir: oc de andre tre parter blefve fördé til Hede-mork, Raumarige oc Vellfold, oc en part begrafven þa huert sted. oc store høye ofvergiorde, oc blefe alle Kallade Halldans høye. h. e. Ita inter illos convenerat, ut reliquias illius in quatuor dividerent partes. Ad Steinum in Ringariskensi provincia caput conditum est: superque illud magnus tumulus excitatus, reliquæ partes in Hedmarkiam, Romarikiam, Vestfoldiam delatae sunt, & super illas magni tumuli congesti, qui Halldani tumuli dicti sunt pag. 60. Biorn var begrafin i einum haug vid Sam, sem ennu kallast Farmans hangr, þia þeim akri sem heitir Farmans akur. h. e. Biorno in tumulo conditus est ad Sam, qui nunc dictus est perigrinatoris tumulus, prope agrum qui nominatur peregrinatorum ager. pag. 76. quædam adduntur, ubi utraque tempora, tam cremationis quam tumulandi memorentur. Nu vide vij icke om vij ære frij, eller du vil giøre ofs til træle igen, met en ny list oc underlig paafund, at vij skulde forlade den tro som vare forfædre hafve haft for off, bade udi Brenntold oc udi høje-old, oc hafa de værte megit ypperligere end vij ere. oc hafver denne samme tro biolpit ofs her til dags. &c. i. e. Nescimus an libertas aliqua nobis amplius relicta sit, vel an servituti Nos iterum subdere velis, novo quodam & suspicioso commento, ut scilicet religionem quam patres Nostri cremationis & tumulorum tempore observarunt, relinquamus: fuerant majores Nostri nobis prastantiores, fidesque quam habemus, nobis in hunc usque diem profuit. &c. pag. 83. Kong Hagen lod tage alle deris skibe som igen blefve liggendis, oc drage dennom þaa landit: oc lagde Egil Ulfstærk i itt af dennom, oc alle de andre som skagne vere i de andre skibe. oc lod bæte dennom fulde med sten oc grud, oc giorde store høje der ofver, oc opreiste høje steene hoos Egils graf, som sta

der denne dag. h. e. Omnes illas naves qua supererant, Haquinus Adalstein colligi iussit, inque terram trahi; Egillumque Olfferk navi cuidam imposuit, & ceteros occisos aliis navibus; totas naves lapidibus & sabulo implevit, & dein magnos superingessit tumulos, lapidesque altos ad Egilli sepulchrum erexit; qui ibi adhuc remanent. Olofs Saga cap. 7. versio Fona Rugmans. Ett ähre dhär effter blef Harald Hårfager dödd på Rogeland wijd Högafund / hwarest hann blef satter uthi en hög. h. e. Sequenti anno diem obiit Haraldus pulchricornus in Rogelandia ad Haugafund, ubi tumulo impositus est. Eo dem cap. apud Eund. Fello þar badir Sigrodr oc Olaf oc er þar haugur huoria tueggia þeira á breckoni sem þeir lagu fallnir. h. e. Sigrodus & Olafus occubuerunt ibi ambo, inque ripa ubi occubuerant, amborum tumulus visitur p. 15. de Rege Haquino Adalstein idem auctor. Hakon blef daudir pa Hakons hellu þar sem hann var fauddir oc sattir i haug pa Sackhem. h. e. Haquinus diem obiit in Hakons hella, ubi etiam natus erat, & in Sackhem tumulo illatus est. Snorronis loca primo citata, cremationem ab Odino tertio institutam fuisse, sed non multos præter ipsum crematos, meminerunt.

Cremationem autem veteris instituti non fuisse, Plinius hist. Nat. lib. VII. cap. LVII. existimat. De quo tamen à Gutherio de jure manium lib. I. cap. XXVI. reprehenditur. Numa enim Leges & XII. Tabulas contrarium probare dicit Gutherius, quia Numa rogo vinum infundere prohibuerit, & decem viri mortuum in urbe sepeliri. Hic Plinium recte non reprehendi existimo. Veteris enim instituti fuit, teste Servio ad VI. lib. Æneid. Apud majores omnes homines in suis domibus sepelire, unde ortum est ut lares colerentur in ædibus. Isidorus Orig. lib. 15. cap. 11. Sepulchrum à sepulto dictum est, prius autem in domo sua quisque sepeliebatur. Et lege licet XII. tabularum vetitum in urbe sepeliri, quod de rogo accipi non potest. Fabritius tamen in forc. Poplicola & Posthumius, Triumphales imperatores ac vestales virgines sepulta: Et Traiani ossa in civitatem illata ac humata. Spartani quoque quibus magna cum Nostri neciuitudo & cognatio intercesserat, Suos secundum Deorum ædes sepeliverunt, quemadmodum Sveones ad trium Deorum in Upsala veteri. In Cornelia familia apud Romanos, Sylla primus crematus est, ultima sua voluntate; metuebat scilicet ne idem sibi accideret, quod à Marji reliqui fecerat. vide Gutherium de Jure manium & Kirkperum de Funeribus.

Singula hac ut melius conciliari possint, opera pretium videtur de sepultura veterum, tam ante Erici victoriosi tempora, quam tempore illo quo imperaverat, paucis inquirere. De sepultura veterum Septentrionalium in notis ad Gautreks Sig. cap. XVI. memorabilia observata leguntur. Cum tumulus iste sepulchralis, de quo ibid. legitur ad pradium Broby effoderetur, quia pradii

iffius partem ex donatione Regina Christina tum possidebam, in effodiendo tumulo isto, operam quoque meam adhibebam. Et fuisse in fundo tumuli ossa humana adhuc cum cranio integra, situ tamen friabilia. Dein quatuor substitutiones erant, & ejusmodi ac in fundo, in medio ac in summo duas urnas & capita humana invenimus, illa tamen minora illo quod in fundo erat, & cum illis nulla ossa integra, sed cineres & carbones quercimos, ut persuaderi facile possem, Crania illa in medio & supremo posita, feralibus rogis consumpta, semivisa permansisse, & cum reliquis cineribus tumulata: Non tamen ut plane negaverim in eadem familia quosdam iisdem temporibus crematos, quosdam aliter terra mandatos. Cranium tamen quod in fundo jacebat, illis superius jacentibus integrum adparebat, & ossa humana etiam integra ei adfuerant, sed confusa jacebant, ut sedili quodam mortuum impositum fuisse (quo de ritu mox pauca memorabuntur) conficere facile sit: de aliorum animalium ossibus, hic nihil quidquam referre possum, non enim adparebant. Primo igitur post diluvium tempore; terra mandata & quidem simpliciter corpora humana ut sentiam, litera sacra & profana docent. Postquam autem in Septentrionem immigrarunt Majores Nostri, & Odinus secundus huc devenisset ex Asia; mores primos mutatos, credibile est. Quid ergo statuendum sit de prima illa Brobyensi sepultura, jam in quaestionem venit? Primordia Gentis Nostræ & prima incolatus tempora à diluvio cepisse, constans scriptorum auctoritas Nobis svadet, & Odini primi tempora ad annum Mundi 2100. incidisse. Chronologi volunt. Vide Clariss. Olai Rudbecki scripta. Primum igitur & simplicissimum illum sepeliendi ritum, hic primo viguisse existimo, quo ad primorum parentum placitum, terra magna matris gremio, mortui sine aliqua crematione, tradebantur: Sed quo ordine, dicere non satis possum: quod autem ossa confusa jacebant in Brobyensi illo tumulo, in modo positam sententiam me impulit. Referunt quidem deinde tria tempora, Snorro & Olaf Saga. Snorronis verba adducere queo, historiaturum Olai parum integre; exemplaria enim qua hic in patria sunt, una cum manuscriptis meis mihi jam abreptis, ab ejusmodi custodibus habentur; qui illis neque ipsi uti noverunt, neque saltem mihi aliquem eorum usum, in Patria commoda concedunt. Snorronis verba ejusmodi sunt in præfatione ad hist. ejus. Enn fórsta Old kalladis Brunaold, thi de brende de som dödde oc satte stora stene pa steden som det skedde, til en ihugkommelse. Men effter at Kong Froer blef bregrafven udi en hög ved i psal, da giorde stiden mange storneme Hoffdinger sig høye, at begrofe sine venner deri, oc satte store stene der hoos til en amindele, som de kallade baustene. Mens det var en Konning udi Danmark som hede Dan den mykilaate, hand lod giore sig en hög

af jord ok befol sine mænd, at nær hand var død skulde de bære hans legom i samme høj, med Kongl. ornamenten, beste Klæder, rylling, sin egen hest, oc monge andre kostelige oc dyrbare beprydelse. &c. Der efter begyntis den anden alder ndi Danmark, som de kalde Haugeold. Mens de Norske oc Svenske hvide enda lang tid der efter Brendeollden ved lige, bade Herrenne oc den gemene mand. h. e. Prima ætas nominabatur Brunaold, quoniam mortuos omnes cremabant, & magnos lapides in loco ubi id fiebat, in memoriam demortui erexerunt, quas sepulchrales lapides nominaverunt. Sed erat unus Rex Dania qui dicebatur Dan potens (superbus) is sibi parari fecit tumulum de terra, suisque iudixit cum mortuus esset reliquias ejus in tumulo conderent, Regii ornamentis decoratas, vestimentis optimis & armatura, proprio equo & multis aliis pretiosis rebus. &c. Post hanc altera ætas in Dania incipiebat, quam tumulorum adpellabant. Norrighi vero & Sveones, adhuc diu necrocaustias tempora servarunt, tam proceres quam plebei. Olofs Saga autem in proemio: Annat kvædi orti Eivinder Ikaldaspiller, &c. Sægt er þar fra dauda huars ðeira oc legttad. Enn fyrsta olld var iu, er alla dauda menn ikylði breonna; enn siðdan hofsk hanga olld, voru þa allir ríjkis menn i hanga lagdir; enn all alþyda grafen i jord, þa er menn voru daudir: oc setter optir bauta steina til minnis. h. e. Aliud quoque carmen Eivindus Skaldaspillir orsus est. &c. dicitur inibi de morte cujuslibet & loco ubi sepultus est. Prima ætas hæc fuit cum mortui omnes cremabantur; inde cæpit tumulorum ætas, qua parentiores omnes tumulis illati, plebs vero post mortem in terra sepulta: superpositis ad memoriam lapidibus. Hic an vera de Sveonibus à Snorrone Sturlasonia, & an vera in historia Olai Crassi hoc loco referantur, mox videbimus. Tempora autem quæ à Snorrone & Olofs Saga memorantur, tria notari possunt: licet utraque historia, non præter duo tantum, indigitare videatur. Sed cum illa post Christiana sacra illata scripta, veteres illo tempore ritus ab eis parum accurate observatos, existimari potest. Nam si recte consideres veterum ceremonias, tria hinc tempora colliges, & bene si advertere noluerm; unum saltem erit. Cremationes enim tumuli aggestione factæ Snorro, dicit, & tumulo impostum lapidem, cuius indicia haud pauca exstant, & Snorro ipse quoque testis est: sed an lapides semper imposti sint, mihi quidem non facile est adserere. Inveniuntur enim in patria Nostra vel mille sepultura vetusta, carentes tumulis & sepulchralibus lapidibus, septa solum ordine paucorum lapidum: interdum rotundo, interdum oblongo, & illo quidem oblongo 20. aliquando ulnarum spatium, æquante, aut superante; in quorum sepimento, urna etiam interdum reperiuntur:

riuntur: his longiora ejusmodi sepimenta: apud Vormium describuntur in monumentorum libro & additamentis. Lapidés runici ingenti numero in campis & agris Sveo-Gothicis, ipsis ethnicissimis & Christianis etiam temporibus erecti, sed sine tumulo aliquo, & pauci cum aliorum lapidum sepimento. Collibus sepulchralibus paucis adsunt lapides Runici; loca tamen in quibusdam observantur, ubi in summo positi fuerunt; unde dein avelli, templorum fundamentis ac poris, & ad alios usus domesticos, postquam illata sunt Christiana sacra, positi. Quosdam tumulos etiam videbis, ubi nullum indicium adparebit lapidis ejusmodi. Quæ saltem indicare volebam ad Snorrenis istam relationem, ubi ad omnes tumulos, sepulchralia monumenta posita fuisse memorat. Utrum ætates istæ, quas meminit Snorro & Olafs Saga hoc semper habuerint, in Dania & Norrighia (cui opinioni nec accedo) ut cremationi tumulus adjectus fuerit: videatur Vormius in Monumentorum libro. Quarta omnimodo ætas erit apud Nostros, quæ levi terra aggestione, lapidum solum sepimento, mortuorum reliquias circumseptæ & custodita fuerunt, ne à terra hostili aratro effoderentur. Stephanus in notis ad Saxonem ex Vormii monumentorum cap. VII. Triæ quoque sepeliendi tempora recenset, quæ ab his sunt diversa: verba Stephani pag. 90. exstant in hunc modum: primum Roisold, alterum Haugeold; tertium Christendomsold. Nomini Roisold error aliquis subesse videtur. A Snorrone & Olofs Saga sanè non nominatur; & Nostri Stenryfia hodierno etiam tempore, dicitur acervus congestorum lapidum, quales tumuli alias in lingua veteri Dyflur nominantur, h. e. tumultuaria opera congesti super sceleratos. vide Gretlam. cap. XVII. Non tamen ut planè negaverim illud Roisold, tempus illud fuisse, quo lapidum solum sepimento cineres custoditi. Haugeold tumulorum est ætas, quales etiam post Christiana illata sacra factos constat, uti & tumulis illatos quosdam: lapides quoque in quibusdam tumulis erectos, veterum monumenta lapidea Runis exarata testantur, à quibus videre etiam possis, maritum in sylvis vel monte aliquo, uxorem in camiterio, more Christiano sepultam; qualem sepulturam Odino non placere dicunt. Vide Notas ad Hervarar Saga & lapides runicos. &c. Tempora quoque illa quæ à Snorrone & Olofs Saga nominantur & nomina temporum, an ordine recensita sint, mihi dubium esse ante dixi, & dubitandi magnam ansam exhibet beatus virtricus meus Olaus Verelius, in quibusdam notis suis pag. 11. Quare jam videndum, quid hac de re veterum monumenta suppeditare possint. Odinum itaque secundum, qui Moisis tempore exstiterat, post suum adventum ad Boreales, longe post prima incolatus tempora, cremationem instituisse existimo. Odinum autem tertium, insignem veteratorem & magum, qui Sveoniam post Christum natum intravit, priorum illorum origines, actiones & nomen sibi arrogasse, ex

Edda Snorronis docemur. Cremandi itaque ritus ab illo reductus iterum, qui tempore intermedio neglectus fuerat; sed paucos admodum crematos Snorronis loca qua citavi, monstrant. Ut hoc statuam, tumulus quoque iste sepulchralis, quem ad Broby, ipsemet effodi persuadet. Iste enim tumulus singularem mihi suam antiquitatem commendat, & sic quidem, ut primam in illo tumulationem statim postquam Sveonia inhabitari ceperat, factam existimem; ceteras vero intermedio illo tempore inter Odinum secundum & tertii adventum Anno Mundi 3700. Snorro enim & Olofs Saga, paucos crematos post Odini tertii tempora tradiderunt, sed omnes tumulis illatos. Et post Christiana introducta sacra, quod Snorronis tempore, accidit: quis crematus est? De Erici Sigurssalli temporibus qua inciderunt in annum Christi 950. indicantibus Cronologis; vide Clariss. Rudbeckii Tab. Cronolog. usurpat auctor hac verba: Settia i haug: h. e. Tumulo inferri; quod etiam longe ante illa tempora factum, citata Snorronis loca monstrant. Fiebat autem id eodem modo, quem de Dan ex Snorrone prius citavi. De Hreggvildi Russia Regu, ejusmodi quoque tumulo videri potest. Gaungu Hrolfs Saga. De patruo Olai Crassi Olao Digerben Olafs Sage binn minne. Vil. eg. ad haugur se gior eptir mik. oc se eg á stól settir med laullam Kongs bynade oc dyrligum gripum. h. e. Tumulum volo mihi facietis. & me sedili quodam impositum, omnibus regii ornamentis & pretiosis cimeliis ornatum Existit hic Erici Victoriosi tempore; filium enim ejus Haraldum Granske, patrem Olai Crassi igne consumpsit Segrída Storrada, uxor antea Erici victoriosi, qua de re in antecedenti nota. De tumulo Kari anno 11 in insula Norrigeria Armansð Grettla cap. 16. quem tumulum hoc modo describit. Reis Grettir upp og kemur til bonda þa voru til reda gr-frolin. Bonda for til haugfins med Grette. Grettir bryt haugin, og var at mikil virkur, og áter ei fyrr enn hann var kominn at vidnum. Var þa áldin dágur sidan reif hann upp viduna. Audun latte hann i haugin at ganga. Grettir bad hann at geima fellar, enn eg mun forvitna þu hvar hier er. Byr Grettir sig þa i haugin var þar myrr og þeigi þeigott, Leifast hann þar fyr hverfu hattad var. Hann fann þar helibeni, hann fann þar stolbrudi, og sa at madr sat á stóli; sa hann þar sie mikir i gulle og silfre. Grettir tok þat se allt og bar til festi: Er hann gek utar eptir hanginum, var gripit til hans, heildr sterkliga: let hann þa laust feit og snerist i moti Tokust þeir obyrmiliga; geck nu upp allt þat er fyrr var; sotte haugbuin med kappe. Grettir for undan leingi, og þar kemr at Grettir sier at þanum munne ecke giora at hlifast vid. Spater nu huorgi annan. Færast þeir nu hangat er mest voru hestabeinen. Kiptuzt þeir þar umleingi, og foru

foru ymsir á Kue, enn tuo lauk at haugbuin, fell á bak apfir, oc varð af hui dykur mikill: þa hljop Audun fra fester halldinu, og ætladi att Grettir mundi dauðr. &c. h. e. Ibat Grettir pervenit ad colonum. Fodiendi instrumenta parata erant: Colonus Grettiro comes fiebat. Grettir tumulum fregit: erat ibi lignorum magna strues, nec destitit Grettir priusquam ad tabulata perveniret. Jam lux decesserat, dein tabulata levabat. Audunus (colonus) illum a tumulo intrando dehortabatur. Ut sanem is quo descenderet servaret, vicissim rogabat Grettir, scire inquires aveo, quid hic sit. Cum tumulum intrasset, tenebra ibi erant maxima & pessimus fœtor. Ut se res ibi haberent inquirere cepit. Ossa vero equina invenit & cadaver sedili impositum, adhuc vasa argentea & aurea. Bona ista omnia Grettir collegit & funi alligavit: Quando autem a tumulo exiturus erat, fortiter retractus est. Res istas tum missas fecit, pugnamque aggressus, luctum acrem incipiebat. Fiebat vero acerrimus congressus, omniaque obvia frangebantur, tumuli enim dominus nihil quidquam remisit. Grettir diu sibi cavebat, ultimo autem nullum effugium videns, resumptis viribus, luctum iterum aggressus est. Illuc jam pervenerunt ubi ossa equina coactervata erant. Hic diu luctati sunt, inque genua alter alterum corst, postremo tumuli dominus supinus cadebat, unde maximus fragor. Funem jam reliquit Audunus, Grettirum mortuum ratus. &c. Hujusmodi tumulus quoque describitur apud Saxonem lib. v. in vita Frotonis, de Asvino & Asmundo: ubi Asvium tumulatum cum cane, equo & comite fidelissimo Asmundo, legitur. Karus annosus de quo Grettla, non longe a tempore illo quo Ericus victoriosus, vixerat. Ad imperium enim Norrgeticum hoc ipso tempore pervenit Olaf Crassus. vide Grettla. c. 35. & 37. ubi Grettir illum invisit quod cognati essent, sed ob varia sua delicta non receptus est. Singula qua protuli, reliquias mortuorum illo tempore non crematas indicant & ut ante dixi, post Auri tempora nullam potentem virum, apud Snorronem crematum invenies. Noster cap. xxxix & liv. ubi mortuum se simulavit Hyringus & a fratre Thorgeiro tumulo illatus fuit, ac postea quasi de mortuis resuscitatus contraxit exercitum, & Gudriodo Erici Bloddx filio, qui Regnum Olai Tryggvi filii ambiebat, nihil metuenti supervenit: domumque in qua erat, una cum ipso Gudriodo igne consumpsit. Tumulandi iste mos, quem metuebat Segrída satum gravi videri poterat divortii causa: his autem temporibus levissimis saepe de causis aut nullis, maritos multa deserunt suos, deque aliis nuptiis cogitant.

Med Kongi var Ragnvaldur son Hakonar Gambla) Filialem pietatem Regio imperio cui suberat, prevalere ostendit Ragnvaldus: Patrique suo periculum quod ipsi imminabat ab Haquino Sigurdi filio, Regis socero, nuntiavit. Quod ni fecisset, inopinanti & nihil hostile metuenti, injurias inferre potuisset.

set Haquinus Sigurdi. Fuit hic Ragnvaldus, Regi affinitate conjunctus, ut sub illa larva licentiam sibi aliquam sumpsisse, videri possit. Sed tempore dein alio, ni prudentia & pactu Ingeborgæ, filia Olai Skaut Konungs, ira patris exemplum fuisset, gravem penam subisset. Olao enim Skautkonung regnante, quia filia cognatus esset, summo studio laboravit ut illa Olao Crasso Norrigia Regi nuberet. Quod cum per patrem non succederet, tradidit alteram filiam Olai Skaut-Konungs nomine Astrið, verum impari matrimonio natam. Ob quam causam iram Olai nec effugisset, nisi Ingeborga Farislevo Russorum Regi, filio Valdemari, de quo Noster cap. 3. tradita, pacta illi pacem singulari industria à patre suo fuisset, & illum secum in Russiam duxisset; ubi consensu Farulevi; Aldejoburgu dominus factus est.

Let Hakon vopnast þriuhundrud manna] Hic locus potentiam Haquini annos Vestro Gothia Comitū indicat, quod trecentos armaverit, ac voro þeir allir hans heima menn. h. e. & omnes domestici illius erant. Addit quadam de potentia illius Ericus Victoriosus, hoc eodem capite. Sagda egþier adr, at avaxtalaus mundi verda ferðin, þort þu leiradir eptir þinum lut vid Hakon Gamla; þui & markari er hann of, i morgum lutum, og skamt er síðan hann bar meira lut i vorum vidliptum, þa er vit þreittum oðkar mal: h. e. prius Tibi dixi, iter Tuum infructuosum fore, si quid commodi apud Haquinum annosum assequi cogitares, potentior enim quam Nos multis modis existit, nec dudum est quod Nobis praxaleret, cum inter Nos contenderemus.

Jul Er afleid Jolmanadur, oc þeir dagar er su veiflu hafði standit] unde De. De verbi Jol vel Jul origine & significatione, à virū Doctissimū, varie descrivatur interpretatum est, Consultiss. Loccenius in Antiquitatibus Sveo Goth. lib. 1. c. v. Clariss. Cellsius in Comput. Ecclesiast. cap. v. Clariss. Olavus Rudbeck Atlantica partu prima pag. 122. 123. 124. & 698. à rota hoc nomen diductum volunt, & conversione Solis; Sed cum beatus vitricus meus Olavus Verelius, illorum sententia contrarius fuerit, in Notis ad Hervora Saga & alibi; argumentū huius obscuris monstrare nitens: quod maximum quidem festum Jul fuerit; in quo sacrificia facta & commensationes lita, sed Februario mense quare à Jola Jala h. e. consabulari diductum, una cum Nobilissimo Stiernhielmio censuit; & in presentis auctori Nostri cap. 3. ac 7. Snorrone Sturlason pag. 74. Olafs digres Saga cap. 144. Sturlaug Starvesammas cap. 7 8. & 27 festum Jul (Veitzlu) h. e. convivium tantum nominatur. De quo non solum in Olafs Saga, sed etiam Hvasfelders Chronico, in vita Haquini Adalsteins, quadam leguntur, hoc sensu: Hakon Kung var vel Christinn þa hann kom til Noregs. En af þui allir landzfolkid var þedit, og hieldu þeir hellitu i landinu blotum

rum og skurgoda dyrkan uppi. Enn Kongr þurfti mikils folks vid, og huars mans godvillia og vin-attu, þa tok hann þer þad rād ad hann hieillt sin Christendom heimugliga fyrri sig, þo baud hann og i lög leiddi, menn skildu halda Jola þatid á þeim samma tíma sem Christner menn hieilldu hana. Og skildi hvar mader hafa so mikid of sem brugga mætti af einum mæli mallt, eða þera firi þad, og halda þeilagt meðan Jolin flódu yfir. h. e. Rex Haquinus bene in Christiana pietate edoctus erat cum in Norrigiam veniret, sed quia omnes ibi Ethnici erant, & precipui sacrificia Dijs Gentilibus offerrent, eosque colerent; Rex vero plurimorum auxilio indigeret, favoreque & amicitia omnium; hoc sibi consilium sumpsit, ut is Christianam pietatem occulte coleret. Juxta tamen praecepit, legeque sancivit, ut subditi ejus Jolensem festivitatem, illo ipso tempore quo Christiani celebrarent; quo tempore unusquisque tantum cerevisiae haberet, quantum conrogui posset ex uno hordei modio, aut multa obnoxius esset, festivitatemque Jolensem sacram haberent. Hac omnia confiteor suspensum me habuerunt, cui adfertioni potissimum accederem. Sed cum ad omnes festivitates, veterum moris fuerit, peractis sacrificiis: Jola, Jala, consabulari & convivio in honorem Deorum parare qua de re Virgilius Aeneid. lib. 8.

Rex Evandrus ait: Non hæc solemnia nobis,
Hos ex more dapes, hanc tanti nominis aram
Vana superstitio, veterumve ignara Deorum
Imposuit, sævis hospes Trojane periclis
Servati facimus, meritosque novamus honores.

Et Tacitus de moribus Germanorum. Læti tunc dies, festa loca: quemcunque hospitio dignantur; non bella incunt, non arma sumunt, clautum omne ferrum, pax & quies tantum nota, tunc tantum amata: donec idem Sacerdos satiarum conversatione mortalium Deam, templo reddat. Qua de festivitate magna illa Jul loquutus videri potest, cum Sol redierit, latissimamque veteres, tunc majorem solito præ se tulerunt, pacemque impense coluerunt. Omnem autem mihi dubitationem de verbo Jul suffulcit Clariss. Olavus Rudbeck; hoc argumentum, ut omnia sua, singulari industria & labore magno tractans, in altera parte Atlantica; rationibus Mathematicis monstrans, temporis anticipationem; multisque bonorum scriptorum testimoniis Leodorem suum certum reddens, à conversione Solis festum hoc nomen sortitum. Opto ipsi longos dies & faustam firmamque valetudinem, ut feliciter possit adhuc plura in Patria Nostra commoda elaborare. Spes indubitata est, nullum facile solidum argumentū. Labores ipsius qui maximi fuerunt, merito reprehensurum, quin potius magnas ipsi gratias unusquisque Antiquitatis amans debeat; quod tot antiqua.

Cimeriis quasi tenebris sepulta, labore maximo in lucem protraxerit, myliboto-
gias multas explicaverit, omniaque illa, nullius lucris studio, nec ambitione
aliqua; sed magnis suis impensis, & ut patria Nostra solum commodis inservi-
ret. Unde ipsi magnum nomen apud posteros & nunquam moritura laus, fama-
que manebit. Quantum autem populares, ipsius, una cum aliis ipsi debeant;
illis quos de meliori luto finxit Titan, ignotum esse non potest: alteri vero sui
fruantur delitiis, carpendo bonos & ingenuos, quod majora illis ipsis sortura
semper erit, quam ut generosus animus aliquid ex illorum malignitate, detri-
menti & incommodi capere vel pati queat.

Svivirding ef hia velli Brall vinner hanum neysi] Quantum contume-
lias despectorum hominum vitaverint veteres, hic locus indicat. Perpetuam enim
sibi igneminiam orituram, ex injuria quam posset ipsi inferre servus. Haquini
Annosi, existimaverat Haquini Sigurdi filius, quare cedere maluit quam cum
illo rixari. Est autem infima conditio servorum Cicero lib. 4. Officiorum.
Et contumeliam humiliter facilius intelligit, dignitas gravius. Quint.
Declamat. 9. Habere quendam aculeum contumelia, quem pati pudem-
tes ac viri boni difficillime possunt. Cicero in Verrem act. 2.

CAP. IV.

Hier skildist Olaf vit modr sina, oc var hun sidan feldland af landi]
Infortunium Asta matris Olai Tryggvasonii, quo captiva abducta, &
in plurimis terris serva vendita, finem aliquando coepisse, refert Snorra Sturi-
lasonius pag. 148. Ubi a Lodone potente Norrigia viro in libertatem redempta
ho pacto, ut cum illo conjugium iniret. Cui nupta suscepit Thorkillum Nefia,
qui dein Olao fidelem semper operam exhibuit, & duas filias qui Thorgeyro &
Hyringo in matrimonium datae. De Thorgeyri & Hyringi fide in Olao, cum
Gudriodus Erii Blodox filius regnum Olai, magno exercitu appeteret, videat-
ur auctoris Nostri cap. LIV. Adfuerunt etiam illi Olao in funesto illo praelio,
inter illum & Olao Skautkonung Sveonia Regem, Svenonem Tingeskegg &
Ericum Jarl, qua de re cap. LXIX.

CAP. V.

Hann var ecki annaudugedur Brall] Distinguit hic auctor inter An-
naudug & Brall. Vide de Servitute apud Sveo Gothos, notas ad Gau-
treks Saga cap. 2. pag. 19. ubi haec de re elegans & prolixus discursus.

Garran vilda ex leistur verda hiedan, ef foitbroder min væri leister]
Hoc semper sibi proprium habuisse generosus mentes, ut sodales suos quam sejuo

vatos

vatos maluerint: Exempla plurima in Nostris historiis exstant antiquis. Et cum
Plauto auctore:

In servitute expetunt multa iniqua

Habe dum & ferendum hoc onus est cum labore. Olaf qui
favorem apud dominum suum summum obtinuit, de se parum sollicitus, fratri
adoptivo prospicere voluit.

pad voru lang i landi] Lege vetitam fuisse Regia prolis alieni Regni
educationem in Russia, insio Rege, hoc loco adparet: Quod & prudenter fa-
ctum videtur Regi enim & Regno exitiosa ejusmodi educatio juxta proverbium:
Periculosum est leonis catulos in domo educere.

Reiddi Olaf oxina og hogger a halsin] Puerilem nondum egressus aetate
tem Olaf IX. scilicet annos tantum natus, quare prater aetatem & acerrimum
hunc fuisse illum adparet, quo unico inimici sui caput securi decussit: Inque
Legum prejudicium ejusmodi vindictam exercitum censendum. Sed refert Snorra
10, nisi Regina Russia, Alogia, illi pacem precata fuisset; illum nec poenam
effugere potuisse: sed parum in tota hac relatione auctor Noster & Snorro con-
veniant: videturque ex Nostro, illum nondum in Alogia notitiam hoc tempore
pervenisse; & quidquid fecerit, id potentia avunculi sui Sigurdi confisum, fe-
cisse. De aliis quibusdam quorum facta prater aetatem perpetrata videntur,
in notis ad Thorsteins Saga cap. 3. indicavi. Arngrimus autem in discursu
ad versus Pontanum pag. 34. De quodam Herjolpho Suinhufud sequentia refert:
Ille jam tantum octennis, ursum qui e grege caprarum, unam forte
discerpserat, stravisse perhibetur; & jam duodecennis, indignam pa-
tris caedem ultus esse, multaque alia facinora patrasse, & fortitudinis
documenta reliquisse posteris. Fuit hic quoque in Norrigia natus.

Hamingior nockor gaufigs mans] Notabilis est locus auctoris, referens
vatum Russia divinationem de Olao Tryggvasonio, ejusque splendore & futura
fortuna. De ejusmodi Divinatione pauca protuli in notis ad Thorsteins Saga
cap. 3. qua videat Lector si ita libuerit. Hamingia fortunam alias significat,
hoc autem loco genium benevolum. Quare Olaf in primam expeditionem pro-
ficiens, dicit hoc eodem capite Valdemaro Russorum Regi. Vil eg þar til
niota ydvarar gi to oc hals mins hamingio. b. e. Experiri volo tuam
fortunam & meum proprium genium. Vel Tuis auspiciis & meo ductu rem
experiar.

CAP. VI.

Olaf hafdi aldri blotat Skurdgod] Indicat hic locus Olafum nunquam
coluisse Deos paganos: vide Nostrium ubique, cui tamen semper hac de re

contra-

contrariam habent relationem Snorro & Saxo Grammaticus. Fuerat autem Olaus in Christianis sacris pulcherrime institutus, antequam Casari Ottoni suppetias ferret, adversus Regem Haraldum & Haquinum Jarl. vide auctorem Nostrum cap. XI. Sed a Snorrone refertur, illum omne studium contulisse, quo Christianam pietatem & ceremonias addisceret, postquam Popponem à feri candentis latione, vidisset immunem fuisse: Quod contra Nostrum & Snorronem ac Husafeldens. refert Saxo, regnante Svenone accidisse. Sed quare is devicto patre Haraldo Syen Otto in baptismi lavacro dictus, vel qui credat Olaus ab Ottone, religiosissimo Imperatore in sodalitium & armorum societatem adsumptum fuisse; Christianis sacris prius non imbutum? Quod & testatur Noster cap. IX. X. & XI. adeo ut totum relationis ordo Saxonis & Snorronis hac de re perversus sit, & omnibus Olai actionibus inconueniens. De Olao Crasso in illius historia cap. 208. adparet, illum cum pugna Stikelskadenfis instaret, ubi & occubuit, noluisse militia sua adscribere Gaukethorum & Asarsastum, fortissimos viros, quia in Christiana pietate instituti non essent. Saluti sua consuluit Gaukethorus, Asarsastus discessit. Religiosissimorum scilicet imperatorum non erat, superstitioni ethnica addictas, in sodalatio habere.

CAP. VII.

Par sem Germania heitir] Germanos à Suedo-Gothis ortos, & scripti & Tabulis Geographicis probavit Clariss. Olaus Rudbeck. Hic de Germania provincia Vinlandia, loquitur auctor: Hodie dicitur illa Venden & Vandalia, in qua munitissimum olim fortalitium Fombsborg, prope locum ubi jam Wollinum; situm fuit. Vinlandia nomen à Bartholomao Anglico & quibusdam aliis, Finlandia perperam tribuitur: Nostris enim non advetum more hodierno Germanorum, V. in F. convertere & pronunciare. Incolas hujus provincie, maximis laudibus presenti capite effert Noster, quod nec immerito factum existimo.

CAP. VIII.

Fombsborg] Julinum hic memoratur, memoratissimorum piratarum Jöbsvisensium olim domicilium; Vandalorum emporium. Hodie aquis submersum haud longe à civitate Pomeraniæ Wollinum dicta; ubi quondam non una gens, receptaculum suum habuerat; sed referente Munstero Cosmograph. lib. 3. ibi Russi, Dani, Sorabi, Saxones & Vandali, suos vicos & plateas incolebant. Et Davide Chytræo proem. in metropolim suam. Emporium

rium fuit totius Europæ, post Constantinopolim, ut referunt longe celeberrimum, tantæ potentie ut potentissimum Danorum Regem Svenonem primum, ter bello superatum, captumque exolutis lytris, nihil Daniæ potentiam extimescens, impavide dimiserit. Populositatem vel multitudinem civium ac incolarum, viginti duo millia civium capita, ubi ab Ottone Bambergensi Episcopo Anno 1124. Baptizata declarant. Neque vero Julinum una tantum gens, sed diversarum nationum populi, discretæ linguæ, religionis & fidei homines, inhabitaverunt & mercaturam exercuerunt. Winitri, Winni, Heneti, Sveones, Slavi, Vandali, Dani, Sveci, Cambrivii, Circipani, Judæi, Gentiles, Pagani, Rutheni, Græci fide utentes & similes aliæ gentes complures, promiscue ibi inveniebantur. Quibus omnibus & singulis ibidem negotiandi æqua erat potestas; & salvus dabatur conductus: solis Christianis, s. b. interdicto poenæ mortis exclusis, & singulæ gentes suas distinctas plateas inhabitaverunt, quibus & nomina à se indidere. Sclavi, Vandali, Winethi, Svenones, Rutheni, primarii inter eos perhibentur, plerique omnes polygami homines, alioqui honestis moribus, servientes quisque idolis suis. Tantum ex Chytræo adscripsisse satû existimo: qui scire amat veteris Julini magnitudinem, circumferentiam & situm: quantumque hodierno tempore ibidem existens civitas Wollinum, Sveonico Imperio jam subiecta, à priori illo Fombsborg dicta, differat; adire poterit citatum Chytræi locum; ubi hac de re & de Diis à Julinensibus cultis, elegans & locuplex descriptio; lectuque maxime digna exstat. Populorum tamen qui hic memorantur, quosdam ignoro; subiitque conjectura; nomina ista parum integre adposita esse. De Svenone Daniæ Rege quæ referuntur, emendata vide in Notis ad cap. xxx. Si Julinum ab Olao Tryggvasonio expugnatum fuit, ut dicit Noster auctor, credibile est tunc exiguam civitatem fuisse. Illo tempore scilicet cum castellum illorum Olao Tryggvasonius, ab illis deceptum intrasset. Olaus autem totam civitatem destruxisse, juxta refert auctor. Post expeditionem Olai Tryggvasonii, quanta fuerit civitas Julinum, ex pugna illorum cum Haquino Jarl Norrigense constat: Quam famosissimam & accerrimam fuisse, præter Nostrum Saxo, Snorro, Husafeldensis & Olefs Saga indicant: si modo fuerat Julinum vel Fombsborg, quod illius civium fraude deceptus introierat Olaus: dubitat ipse auctor, & majorem dubitandi facultatem præbet expeditio illorum contra Haquinum Jarl, quæ illo tempore maxima fuit. Vide citatos, Saxonemque in perversâ sua relatione. Horum tamen relationi consentiens est magnitudo urbû à Chytræo memorata. Videatur quoque Stephanus ad Saxonem & verba illa: Julinum nobilissimum illius provincie oppidum.

CAP. XI.

Lagdu nidr Skirnar klædin] Christianis sacris institutos & baptisatos, singularibus vestibus usos ad tempus aliquod, prasens locus indicat; quod apud alios non reperi. Albas istas fuisse autumo. De quorundam sacrorum ordinum vestimentis, videri potest Aubanus lib. 2. cap. 12. Ubi tamen omnes religionis, olim & nunc usitatas, memorari credo. Quorum è numero etiam fuisse illas, quibus Olau & comites illius, lustrationis tempore induti fuerunt, existimo.

Ætla nu at heria á Vikinga oc ransmenn] De prisco illo more in piratico exercitio, prima juventutis rudimenta deponendi, quadam ad Thorsteins Saga pag. 105. Notavi, qua indidem videri possunt.

CAP. XII.

Orto Keisari] De Ottonis expeditione contra Danos ut Christo nomen darent, satù elegans est auctori Nostri relatio; cuius partem & quantum necessum erat ad cap. XVI. Thorstani historia in Notis meis citavi, leviterque Saxonem, Vormium, Stephanum &c. prastinxì. Et decennium elapsum est postquam simplicem, innouum, ac ob omnem relationem suam, benemeritum auctorem Historia Thorstani Vikingi filii, typographo exscribendum tradidi: Nec repertus est quisquam toto illo tempore, qui convitiis historiam illam proscinderet; quin & laudem plurimi Clarissimi, Doctissimi que viri tribuerent. Sed nuper quidam in vicinia, nomine Thomas Bartholinus; quasi de veterno excusatus, non solum Auctorem ipsum: nihil ejusmodi promeritum, mendacii arguit, & Historia illius omnes significationes, historiam nullatenus exprimere: Quare illam nimis proterve & absurde, putidissimam quantuncunque est fabulam nominat; & in fine litigii sui; insulsam fabulam & putridam historiam. &c. Me quoque singulari verborum acerbitate & calumniis excipit & imperit, quod anili commento illustrando bonas horas impenderim, & calumnijs texendis omnes vires intenderim: Notisque meam historiam illam poliro studuerim, editas nugas inventuras fidem credens, si integritatem modo Danicorum scriptorum ac historiam illorum, lacerare ac evertere possem: Obicit dein, defuisse vires. m. levole intentioni, & limatam cognitionem historiarum Borearum, prasertim Danicarum. &c. Cum multis alijs ab impotenti animo effusis calumnijs ac disticijs. Veterem illum verbum Terentiani Mauri, verissimum animadverto.

Pro capto Lectoris; habent sua fata libelli.

sed

Thom. Bar.
tholinus
notatur.

35
sed meam forsam culpam solum luit, innocentissimus scriptor; viderisque Bartholine ad hac convitiis, hancque verborum acerbicatem, ab alijs instigatus & persuasus accessisse: quod tamen ejusmodi viro qualis in videri cupi; parum honestum ac conducibile. Certe utut sit, quid scriptum Tuum prater calumnias & convitiis in me, innocentissimumque Historia Thorstani scriptorem contineat; dum hac scribo, videre non licuit: & an unquam contingat, nescius sum, parvique pendo: si enim totum ejusmodi est, quale de me & Thorsteins Saga vidi: bonas horas sanè perdidisti. Ea enim sola amicus quidam, miseratus indignam mihi sortem meam excepit, mihiq; cum morbo gravarer perdifficilimo, domi mea attulit; retulitq; Clariss. Olauum Rubek, & viros beatos Clarissimosq; olim, Nobiliss. Grotium, Scefferum, Buraum Vereliumque, Tuas calumnias & castigationes importunas neque effugisse: quod & mihi solatio fuit: homines siquidem bonos, sinceros & veritatis amantes, ex illo Tuo infelici carpendi pruritu ac voluptate, tanto clarius animadversuros novi, quo ingenio sis praditus, quaque infirmitate causa Tua laboret. Monstra quaso Bartholine, si potis es; quibus relationibus auctor Historia Thorstani reprehendendum aliquod tale commiserit, qualia Saxo Grammaticus & plures alij populares tui, tam antiqui quam recentiores habent; vel quid reliqui Septentrionales Scriptores, in veterum magna memoranda & alia qua ad illa tempora, vel posteriora pertinent, paria & majora non referant! Enumerare & indigitare innumera scriptorum veterum loca, qua Historia Thorstani in omnibus conveniunt possem, si in re apertissima & prius à me non neglecta, id necessum existimarem. Saxone certe Tuo omnibus numeris integrior, existit Historia Thorstani, Tu enim contrarium non monstrabis, si veritati maneat suus honos ac fides. Carpendi initium & finem à relatione historia Thorstani sumpsisti, quod illa referat Sindrem pygmaum, nomine vocatum auxilio venisse. In illo unico calumnia Tua incipiunt, in eodem desinunt. Et cum nihil praterea proferas, quod Tibi ita obsuerit irritaveritque; quò non videt Te sola animi impotentia ad illas cavillationes abrepsum esse; Non enim ignorare potes Bartholine, alios prater auctorem historia Thorstani & Ulfis Uggasonar, ejusmodi referentes: Hialnprari & Sturlaugi Starfessammar cum plurimis alijs citare possem, sed illas duas Tibi nominare parum interest, cum Sveo. Gothica partim tractent, quæ omnia Te mendacii condemnaturum certum sum. Legitur interim in primo nominata cap. 10. de Vargeysla; Skinhufa cap. 9. & 19. item Yma cap. 13. & in altera Sturlaugi scilicet, de Torflia & Hildur, seu Brynhildur, cap. 16. & 28. auxilia ferendi, parem sibi promptitudinem adferentes. qualem Sindre proficitur: de alijs apud plurimos scriptores, multoties haud disparia leguntur. Videatur Bardi Saga, ubi refertur, Einarum & Ingialdum, diversis temporibus male constitutos;

E 2

Bar.

Bardi auxilium flagitasse, obtinuisse. In *Gunnari Kieldunguaps Fists Sauga*, *Gunnarum Folx* mulieris, maga summa presentiam sensisse perhibetur, quoties ut sibi opitularetur, expetere necessum haberet. Apud *Eddam & Snorronem* legitur *Odinum & Thoronem*, invocantibus nunquam defuisse. *Paride Vagnosio* apud *Saxonem*. In *Nostro & altera Historia* actorum *Olai Tryggvasonii*, *Haquinus Norrigia Comes Thorgerdam Horgabrud*, *Sacrificatus* filio suo obstrinxit; venitque non solum ipsa, sed & soror illius *Yrpa*, singulis qui bello huic inerant visibiles. Quare si *historiam Thorstani*, caluminandi studium tibi saltem defuisset; *Saxonis* quoque, tuo nullo modo oblitus fuisses, in *Notis* enim meis ad cap. 22. ubi *Sindre Disae* suas (genios vel Deos Deasque) *Thorstano* semper adfuturos promittit; *Saxonis* quoque auctoritate usus sum ex lib. 5. de *Erici* noverca, pari modo sollicitata ac *Sindre pygmaus* &c. quae quidem tibi vera visa existimo, quia *Saxo* falsa, scilicet, referre nescius, retulit; quare tibi nec reprobandendus. Sed *Toma Bartholine*, quo non erupit cavillandi studium tuum, immemor aut nescius plane effati *Apulei Metamorph.* lib. 1. ubi de *Magia* etiam agitur: Tu vero crassis auribus & obstinato corde, respiciis quae forsitan vera perhibentur. Minus hercule callies pravissimis opinionibus, ea putare mendacia, quae vel auditu nova vel visu rudia, vel certe supra captum cogitationis ardua videantur. *Stephanii* quoque moniti prolegi ad *Saxonem* te minus observantem video, quod tamen de antiquis scriptoribus, nequaquam spernendum. Axioma est de praecipuis omnium fere seculorum historicis, si propter paucas narratuncululas fabulosas, historiis variis de causis admixtas, reiiciendi sunt ac contemptum & neglegenter habendi; verum ut *imulcas* ipsemet in *Histor.* *Holgeri* (ubi etiam hac *Stephanii* jam allata, textui tuo adscripsisti, suppresso ejus nomine) Diligenter tenendum est axioma illud historicum: Non omnia quae Nobis incredibilia, Deo & naturae sunt impossibilia. Sed cum contradicendi studio te totum tradidisti, parum de existimatione tua sollicitus esse debes, verum dicti illius plus satis memor. Calumniare audacter ut aliquid lizerat. Te itaque auctore sed falso, nec *Thorstani* nec ceteri qui in *Historia* illa memorantur, unquam exstiterunt: Sed qui sit ergo quod in *Gautrii* historia, quam post *Thorstani* scriptam esse, ipsa relationes indicant cap. 3. nominetur *Fridtio* *Frakna*, qui *Thorstani* filius fuit, & *Ingiebsorga* pulchra Regis *Beli* filia, quorum mentio in *Thorstani* historia, cap. 25. Filius autem illorum *Hundtio*, patri *Fridtio* in *Hordelandia* Regno successit, cap. 4. *Hist. Gautrii* acta quaedam Regis *Hertiosi*, filii *Hundtiosi* recensentur; *Hundtiosi* mentio fit in *Historia Fridtiosi Frakna*; quam te qui in *Antiquitatibus* versatissimus haberi vis, vidisse arbitror. In *historia Sturlaugi Starfesarinnus* cap. 2. 9. 10. 13. 15.

21. & 22. filia *Thorstani Vestraja*, quae etiam cap. 25. *historia Thorstani* nominatur; fit & *Koli Krappes* mentio in *Sturlaugi* *hisor.* cap. 6. 9. & 10. ubi vita & actuum finis *Koli*. Fratris autem ipsius *Framari* ejusdem *historia* cap. 11. 12. 13. 16. 18. 21. 24. 26. 28. Horum meminisse etiam *historia Thorstani* cap. 3. Et de gladio *Angurvadal*; cuius mentio fit in *Thorstens Saga* cap. 2. illum solum omnibus *Koli Krappinbaki* liberis excusum fore; praedicente ipso patre; stabilitur praedictio in *Thorstani* *historia*, cap. 4. 6. 8. & *Sturlaugi Starfesarinnus* cap. 1X. X. XII. Quod horum & *Haraldum Kesia* in *historia Thorstani* memoratum, quem illa in clarum virum evasisse meminit; vixisse dixi in *Notis* meis ante *Christi Salvatoris* nostri natalem, vel circa illa tempora, monstrari tibi instar videtur; Dicisque Danorum nomen non tam verum, Compatriotis meis audire. Censule si lubet *Jordnandem* & videbis, Danos Tuos tempore illius scriptoris; vel quod idem est, *avo Justiniano*, priscis sedibus suis in *Scandinavia* adfixos, ne latum quidem unguem senuisse insularum & *Futia*, quae nunc titulo Regni *Dania* censentur; quo minus meis *Popularibus*, hactenus ullam controversiam motam putes. Hoc saltem dixi posteriore *Haraldum Blatand* & alio nomine *Kesia* dictum, Regem *Dania*, cognomina illa mutuasse ab illis antiquioribus, qui in *Thorstens Saga* memorantur, & vixerunt ante *Christiana* tempora; quibus temporibus immigrationes Danorum in *Insulas Sveo Gothorum Vitaland* (i. e. excubitorum) nec facta erant tanto numero ut Regnum aliquod constituere possent, priusquam *Dan Sveonia* ortus, egredereetur cum suis sociis, deque suo nomine *Danico Imperio*, originem daret ac nomen. Vide *Verelii* *hist. Sveo Goth.* lib. 1. cap. 5. & *Joh. Christoph. Bern* &c. Tu autem hic ipsemet *popularium* tuorum relationes, in dubium, & quidem merito revocasti, cum illi Gentis suae antiquitatem maximam adstruant; & tibi ipsi negotium facessis, quam rem expedias utcumque potueris. Mea adsertio quod *Thorstanus* & *Haraldus Kesia*, *Biorno* item *Blatand*, prius exstiterint, ex *historia Thorstani* & ex *Sturlaugi* *hisor.* capitibus modo citatis & cap. 19. Satis stabilitur, ubi refertur *Sturlaugum* in *Sveoniam* venisse temporibus *Ingui Frey*; qui juxta *Chronologos* exstitit Anno Mundi 3790. vide *Clariss. Rudbekii* tab. *Geograph.* & intercessere anni aliquos inter horum tempora & *Sturlaugi*, ut adsertio mea tibi tam vana & absurda, videri non mereatur. Sed quid tibi *Toma Bartholine* ejusmodi memoro, cui omnes relationes praeter *Saxonis* & aliorum *popularium* tuorum, mendacia & vanitates censentur? Mendacissima amplecteris & ubi mendacii nihil commissum est, illa ut mendacia habes, immemor *Lucani Pharsal.* lib. 1X. dicti

Invidus annoto famam qui derogat *avo*: ad quae verba elegantissime *Favalius*, *Maligni* est fidem *Antiquitati* derogare, quod tibi apprime convenit.

Regem Haraldum Gormonis filium existisse & Kesia ac Blatand dictum, plurimorum auctoritate confirmare studeo sollicite: nec ego denegavi illum existisse, Regem Danie fuisse & cognomina illa habuisse: sed nominatis precipuis Tuis in illa sententia, &c. addidi, mutuataque illa cognomina ab illis qui prius hoc nomine exstiterunt; me nec absurde affirmasse existimo, illis qui aqua lance rem perpendere noverunt. In hujus autem Haraldii Gormonis memoriam, monumentum Iellingense erectum, dubitari faciunt illa verba, Han vann Danmorck alla uk Nurviæg. Norrigiam Nurviæg dictam antiquissimis Septentrionalium scriptoribus, nusquam mihi monstrabis: Daniam autem ut Paternum heredem, accepisse oportet Haraldum Gormonis filium, mortuo patre Gormone, ut illam sibi subiecisse dici non possit, quod & mihi refert in Capla Cypriani exstare: Et scire nequeo qualem egressionem facies in hoc Tuo scripto, quasque nugae centexis, de Ingebjorga Francorum Regina & Ragnildis posteritate, vel quid hæc ad discursum à Te institutum pertineant. Relatio Tua ex Knitlinga Saga, ubi refertur, postquam Ericus Rex Danie excefferat, Haraldum Kesia juxta ordinationem Erici Regis, Regimen Danie sumpsisse; De Erico Bono, aperte falsa est. Vide Cronolog. Tab. Clariss. Olai Rudbeck & alios, ubi Ericus post Haraldum ponitur, Quod autem Haraldus in Norrigiam Christianam Religionem insulerit, false quoque adferri, optimorum documentorum fide, satis probabile est. Qualem aliam explicationem hoc loco desideres, cogitare non possum, nec aliam Tibi debeo. Te tamen in annalibus Patrie Ecclesiasticis, omnia dilucidius probaturum spondes, si Deus vitam in corpore sano concesserit, mali hoc ominis esse videtur, mentem sanam in corpore sano hic Tibi displicuisse. Obicis præterea me deceptum à codice Stephani Saxonem insinulasse, quod Haraldum Blatand nominaveris, quia id cognomen in Parisiensi & primaria editione non exstet. Mihi qui parvi rursus colonus sum, satis superque visum unum exemplar, minus probatarum relationum Saxonis habere, habeoque Stephani, ejus fidem Te non improbatum credidi. Caplam primam, caplam secundam Cypriani, adire non datur; parumque admodum refert, in re indifferenti ac minutissima. Nam si Saxo illum Blatand nominaverit vel non, perinde videtur; Stephani tamen codex hoc nomen ipsi tribuit, & contende Tu cum mortuo Stephano, quod Saxoni Tuo hac in re injurius exstiterit, quidque hic Tibi eveniat, ipse vides: cum mortuis enim non nisi larvæ luctantur, auctore Politiano Epist. 2. lib. 6. Quod Haretkus Blatand ex Oriente venerit, Thorstani Vikiingi filii historia perhibet. Quod etiam Haraldus Blatand, expeditione in Orientem habita, redierit in Daniam, Saxo Tuus auctor est; Snorro hanc rem ignoravit: Quid ergo hic mecum Tibi rei est? Haraldum Kesia in Thorstani historia memoratum,

una cum suis coetaneis, longe ante Haraldum Gormoni filium existisse, ex historiatarum documentis Tibi probavi. Haraldum tamen Gormoni, & Blatandum & Kesiæ dictum, operose monstras: igitur cum sciam apud vos, imagines illorum qui Danie Imperitasse perhibentur, longa serie depictas & æri etiam incisas exstare; si Haraldus Gormoni filio in illis Dens magnus & lividus vel niger, ut ex codice Ecclesie Lundunensis adfers (cum ceruleus diceretur,) adpictus non fuerit; cura diligenter ut omnibus illius, imaginibus adpingatur quam ocissime, ingentemque Kesiæ manu tenentem adfinge; ne nomina frustra gerat; nam de illo, quod Vormius refert Kesiæ nominatum, adserionem illam sibi non constare, satis ex Notis ad cap. 16. Hist. Thorstani & hic subsequen- tibus, ac monumentis antiquis liquet. Nobis tamen tam antiqua monumenta polliceri non possumus, qualia Tu vos habere memoras, de Haraldus Gormonis filio, ante mille ducentos scilicet annos exarata; sed in computatione Tua forsam falleris, aliisque ad tam abstrusa credenda persuadere conaris, immemor pro- fus Haraldus avum, ad tam longinqua tempora non extendi, videantur Crono- log. & Hist. Septentrional. Danicam historiam ut insinulas, evertere non cona- tus sum: si autem in illa vel in Patria mea, minus integra observavi & mon- stravi; nemo ingenuus spero juste culpabis, vitioque mihi vertat. Calumnias ut Tu non texit, quamvis hanc notam mihi etiam inurere coneris: Antiquariis vero officium existimo, vera à falsis quantum fieri potest, secernere & indigia- rare; quod tam faciam juvante Deo in Sveo-Gothicis, quam aliarum Gentium scriptoribus, ubi res ita exigere videtur. Par studium & Tibi incumbere cre- do, si antiqua tractare volueris, sed præconcepta opinio quæ Te à vero tramite seducit, id facere non admittit. Inter alias calumnias, mihi minus limatam cognitionem historia Danica exprobrasti, immemor peræ quæ post tergum suspensa est. Ego Tibi rerum Sveo-Gothicarum non solum non limatam, sed nullam cognitionem adesse, certis argumentis ex scripto Tuo desumptis, adseve- rare tuto possum; aut si certe aliqua unquam fuerit, præjudicio perditam, aut voluntate ultronea, oblivioni traditam. Sveones itaque à Danis subactos Snorronis auctoritate mihi obrudis; mirum quod etiam Saxonis loca non sollici- taveris & Vormii comment. ad monumentum Iellingense, ubi Upsalam de suo addit. Sed Toma Bartholine vidistine Snorronem humana aliquando passum; & adhuc ab interpretibus, multis locis interpolatum, forsitan & falsatum? quod tamen Tibi non videri facile credo, pluribus autem locis Clariss. Rudbeck in Atlanticis suis, optimis id argumentis, uti & Verelius in suis scriptis, cum aliis probaverunt. Vide Atlant. part. 1. cap. 7. Apud Johann. Magn. lib. 8. cap. 6. Reverendiss. Archiepisc. Paulini hist. Arctoa lib. 2. cap. 31. Loccenium lib. 1. Hist. Sveo-Goth. Olavum Beiraum, Eriam Olai lib. 1. Jacobum G. Sto-

nu &c. & Saxonem quoque Tuum legitur, Haquinum Ringonem victorem Danorum Imperasse Sveo-Gothis, tempore illo quo Snorri Aunium asserit. Sed Messenio mihi obiectum juxta credere possum, Cronicon à Messenio editum, si illud Tibi legisse in animo fuerit, de Auni etiam referre. Conditionem itaque istius Cronici ex sequentibus Verelii verbis, codici illo adscriptis, accipe. Denna efterföljande Cronica, hafwer jag med ett gammalt Manuscript som hörer Herr Elæz Stalamb till confererat, och ibland annat bestinner till Capitel i Trycket vara försörde / som inbetyr finnas uti Manuscripto. Membl. ifrån dñed 4 till dñed 17. hvilka äre af Messenio indragne urhaf Norriska Cronican på Danska vesterad; ty hann behåller Danska tungemålets idionismos, såsom dom dennom &c. Hvilka hvarfen i Swenskan eller Norrskan brukelig äbro. Ellst behåller Manuscriptum mycket af veteris lingvæ genio, hwilket astammatis Messenius tvider inn uppå dñad sät nu brukelig äre; hwar måd hann glöret arbetet mistänke att vara af honom stält sammanlappat / oansedt dess Auctor hafwer lesnat och detta arbetet sammanställt uti Kortung Carl Enussons första Regemens tidh / hwarest hann lyctat. Förutan det äbra och uti trycket monja staswewillor och ordabetyningar införne / som läsaren ifrån rätta grunden och meningen förleda. h. e. Sequens Cronicon cum veteri Manuscripto, ab Excellentiss. Domino Claudio Ralamb possessio, consuli; interque alia observavi, duodecim capita typis excusa, operique infarcinata esse, qua in Manuscripto non exsunt, nempe à quarto ad decimum septimum, qua Messenius addidit ex Cronico Norrigeni in Danicam linguam translato, retinet enim Danica lingua idiotismos, ut dom dennom &c. Qui nec in Sveonica vel Norrigenica lingua usurpantur. Præter hæc Manuscriptum, veteris lingvæ genium satis representat, qua omnia Messenius in modum jam usitatum torquet, qua re ipsum scriptum suspectum facit, quasi à se compositum, cum tamen auctor illius vixit, apudque suum conscripserit, Regis Caroli Canuthi, primo Imperii tempore, ubi etiam finit. Reperiuntur quoque à Typographo commissi plurimi ethymologici errores & verborum commutationes, qui Lectorem à vero sensu abducere possunt. Ex ipsis locis à Temet adductis de Sveonibus derivit, quid Tua sententia stabiliri possit, mox videbimus. Nos Sveones Tu cum Tuic, fungos ac stipites existimatis, quibus omnia pro lubricine vestra imponere liceat; & hoc credis esse, Septentrionales Antiquitates in lucem proferte sine alterius infestatione, ut cuique Populo sua laus constet illibata. Certe malevola vestra intentioni hoc deesse, nemo non videre potest: quare nugatur Hartzbolnius de prerogativa Danica & Norrigenica; magnam lumen antiquitatum Danicarum, cum sibi similibus astima-

tur vobis; inque historia Holgeri à Te concinnata citatur; ibidemque adseritur, contra omnem veritatem & aliorum relationem, si qua fides antiquissimæ Nullam expeditionem de Septentrionalibus Regnis factam, nisi duobus & antesignanis Danis. pag. enim 29. hoc modo ineptis: Non diffitemur in omni fere migratione lociam manum & emissariam convenisse phalangem; ex cunctis Regnis Aquilonaribus, quod & largitur Johannes Lyscander Antiquit. Danicarum serm. 8. Attramen Danos principatum tenuisse, nemo odio atque amicitia vacuus, denegare potest. Hu similia sunt que Stephanium in dedicatione ad Saxonem habet: ubi summa quoque cum injuria, Sveones peirates & illorum naves myoparotas vocat; suosque obtinuisse de Sveonibus Anno 1644. triplicem navalem victoriam nugatur, qua de re pauca ad cap. LXV. auctoris presentis monebo. Quid Pontanus, quid Rosenfontanus, Lyscander, Vormius. &c. in Antiquitates peccaverint à Verelio vitrico meo, quadam emendata in notis ad cap. 19. auctoris Nostri videri possunt. His similes alii vestri scriptores, ejusdemque farraginis sunt, paremque observationem merentur, quorum relationes quo loco habende sint; nemo ingenuus & sana mentis non videt. In Historia patria à meo Verelio olim concinnata, errores illorum corriguntur sapienter. Ejusmodi scriptoribus immensas tamen laudes tribuisti, adeo ut legentibus nauseam movere possint; audiunt enim in unica saltem historia Holgeri, Vormius vester; Antiquitatum Septentrionalium vindex & assertor. pag. 14. Antiquitatum Danicarum peritissimus. pag. 15. Doctissimus. pag. 17. Magni apud Danos nominis Medicus ac Philologus. p. 18. Clarissimus ac felicissimus. Gothica lingua restaurator. pag. 39. Insolita antiquitatis cognitione præditus. Eadem pag. Vir excellenti doctrina & incomparabili Antiquitatum Danicarum peritia. pag. 46. Celebrerrimus. pag. 58. Sed in Lingua Gothica restauranda quam felix exsisterit, Runographia Verelii monstrat, & multa aliorum qui rem Antiquariam intellexerunt observationes, adscripta Vormiana, indicant. Stephanius incomparabilis philologus. pag. 17. Clarissimus vir & illustre Patriæ decus & ornamentum. pag. 47. Lyscander Clarissimus vir. pag. 13. Vellejus de Historia Danica optime meritis. pag. 18. Qui & dicitur pag. 59. Carmina de heroum gestis summo studio collegisse. Pontanus vir doctissimus, qui tam exterorum quam Nostratium de rebus gestis Danorum perquisivit documenta. Plura encomia vestris scriptoribus à vobis ipsis, satis ampla & magnifica tributa, referre nolo, ex his quia satis adparet quantum populares vestri vobis placeant. Sveo Gothos à Danis subactos, duce Haldano Frotonis Frido fame filio, & viginti quinque annos in illos imperium obtentum, mala fide refero, cum Rex à quo victoriam obtinuisse deberetur; nequaquam illo tempore

existerit. Pari modo Alonem Frakni, quem Snorro Olonem Rasli & Saxo Vester Olonem vegetum (quod idem est) nominat, victorem quoque Sveo-Gothorum existisse memorat; sed alter illorum, Saxo nempe, historiam Tuam nescivit, qui & lib. 8 Olonem Sveo-Gothorum Imperia subfuisse meminit. Cumque Tibi deficiant vires plura comminiscendi, his Te subsistere dicis, propter amicitiam qua Reges Septentrionales intercedit. Hanc firmam & diuturnam fore, devotissima mente opto, & conquerendum quod Tu & Tui similes, ita litigia ames, ut veritate omni seposita, contentiones suscipere, & quidem de lana caprina, dulce habeatis. De Snorre paucam jam modo monui, cujus scriptum in Danicam linguam translatum, legi & relegi saepius, beneque jam Nobis quod illius historiam, lingua Islandica in Patriam nuper illatam habeamus, ut imposturas à prima auctoris relatione, in posterum secernere possimus. Tibi memorata pag. 19. extare credo, sed ex illis qua ibi leguntur, nullum in Sveones Danorum Imperium indicatur, victoriam enim de Auni, qui an unquam existerit, dubium Te facit, ut prius indicatum Clariss. Rudbeck in Atlantica, & cum alia etiam Sveo-Gothica scripta qua modo citavi, ut & Saxo, Haquinum Ring illo tempore Sveo Gothi Imperasse memorent, qui victor Danorum in pugna Bravallica exstitit, quid hac assertionem Tua obtinueris, videre non possum. Quod & Tibi in mentem revocare de Olone debeo, qui non Dania sed Norrigia ortum debebat, quem & Saxo à Sveo-Gothi superatum auctor est: Nostri autem Hringoni Imperio subfuisse, quod nec denegari à Saxone videtur. Et si vera retulisset Snorro, quod hoc loco tamen non fecit, de Regibus illius victoriam illa qualemcumque, non de Gente Sveonica arguerent. est autem aliud praebo vicisse, aliud bello Gentem subegisse. Snorro quoque refert pag. 20. Frotonem Frakni, Sveo-Gothorum Regi suppetias adversus nequissimum servum Tannonem tulisse, obque illam causam, tributum illi de Sveonia promissum, quam tamen historiam longe aliter referunt Nostri scriptores. Quodque Sveones se Danis nunquam submiserint, idem Snorro ad petitionem Frotonis Frakni, pag. 21. monstrat: Ottar suarade att de Svenlke hakte aldrig gifvet Kongen i Danmark ikart, oc ey vilde han der helder giðre. h. e. Respondit Ottar Sveones tributa Danis nunquam pependisse, nec sibi hoc facere promptum ac volupe; videatur auctor ipse pag. 20. ubi satis notabilia, Responso Ottari res gesta qua sequuntur, testes satis fideles sunt, qualem submissionem Sveones Danis debuerint vel exhibuerint. Attigi Bartholinæ pauca ex calumniatorio scripto Tuo; plura recensere & refutare. cum nullius singula ponderis sint, animus meus ab altercationibus semper alienus & quam maxime abhorrens, non admittit, Te autem hac patienter laturum pro amica diffensione Tua spero. In posterum si quid in publicum dare volueris, moniti à Te mihi dati memor esto.

Pro

Profer Septentrionis Antiquitates in lucem sine alterius insectatione; veritatis magis amans & observans esto; noli scriptis Tuis aliis injurius esse, & inspicere melius Antiquitates Sveo-Gothicas, prius quam Te iniquum censorem rerum Nostarum exhibeas, & insectatorem Regum Regnique Sveo-Gothici, ne in Te recidat illud: regula quam aliis praescribit, hac non vult ipse teneri: Ego nondum hactenus migravi, nec reprehendendum aliquid commisi, si equum nactus fuisset Judicem. Sed adhuc unum addendum: Memoriam Verelii ad confirmandam sententiam, Haraldum Blatand nominatum, mihi in mentem revocasti, cujus alias satis memor; gratias tamen Tibi hac de causa debeo. Vidit scriptum meum Verelius antequam vulgaretur, & qua fuit modestia, nec unquam grave tulit, si quid in aliorum scriptis vidisset, quod suis rectius esset. De illo itaque merito protulisti: Illum Borealiū Antiquitatum calentem ac strenuum vindicem fuisse, quare etiam non perperam addidisti, neminem id inficias ire posse. Credibile tamen verba ista nolenti Tibi excidisse, cum alias calumniatus fueris & reprehenderis; hoc autem loco tantum ad me redarguendum prolatum, verissimum tamen testimonium, & adversus me egregium prorsus hoc loco factum Tuum; quod me filium à Verelio nominatum memineris. Ne tamen erres vitricus fuit: Patrem habui Istmenium etiam Professorem Upsalensem, se tamen ut patrem semper exhibuit Verelius, obsequenti omni tempore privigno. Et cum scripti istius quo ego filius adpellor, ut recorder monueris, videris fato quodam hanc mihi admonitionem dedisse, juxta enim praefagii illius in illo scripto ut memineris ego monitor sum; praevidis quia Verelius, venturum aliquando Thomam Bartholinum cum sui similibus; de illo itaque & affectis ipsius; si aliqui ipsi unquam se adjungent, suam sententiam exstare voluit, & quidem ante decennium. Non te poeniteat Istmen filii, innoxio istoc pabulo animum saturasse, eaque meditatam esse, quae ingenui Antiquitatum aestimatores, non sunt improbatum. Tamen si non deerunt qui ærugine, nigræque loriginis succo malam mentem patentes, ista traducere in lucro habebunt, sed illos suum tandem confundet meritum, Tuosque labores meliorum tuebitur favor; sic confidit Olaus Verelius. Spesque mihi indubitata est, neminem sinceri animi & rectæ mentis non animadversurum, quam benè hac Tibi conveniant. Laureolam ex hujusmodi amicis contentionibus à Te quasitam, alios tibi etiam prope diem praepturos, non est quod dubites. Vale, scripsi Telya An. 1690. in Mayo.

Digressionem à proposito facere, Thomas Bartholinus sua diffensione coegit: Jam redeundum ad Ottonis expeditionem: quæ res cum accurato examine indigeat, ut illud inoffenso pede tanto melius instituere possim, praesens auctoris Nostri caput, notis hoc modo ex illis qui hanc rem tradiderunt, illustrabo.

(a) Otto Keyfari] *Cæsarem Ottonem*, quem Noster & Theodoricus monachus Nidrosiensis *Rufum* nominat. alii Ottonem Magnum adpellans. vide Snorronem, Turfellinum, Calvicum, Reverendiss. Paulini Archiepiscopi historiam Archoam. Manuscript. Helgoni ab Hufafelde, quod illum Otto hinc ungue nominat, h. e. Ottonem juvenem.

(b) Enn þa red Harald Gormson Danmerku] Gormum hunc Wormum, perperam nominant scriptores Germanici, multaue de religione in Daniam illata perperam referunt; ut postea monstrabitur.

(c) Hakon var lkyldr til fara til lida] Refertur ab auctore Nostro hoc loco, Haquinum debuisse Haraldum supplicias ferre: Et certe cum Nostorum & aliorum scriptorum relationes perpendo, quale id debitum fuerit, non invenio. Fuit enim Haquinus hic ex prosapia Comitum Ladensium, qui ex Rege Haraldum pulchricomo descendebant, & in Norrigia hereditaria sua bona habebat; Sed à Gunhilda Erici Blodóx uxore & filio illius eiectus, apud Sveonia Regem tempore aliquo moratus est, qua de re quadam antea indicavi, verum in Daniam postea venit. Et cum Guldharaldus, partem imperii Danici à Haraldum Patre suo postularet: voluntate & petitione Haraldum, illiusque commodo, Guldharaldum una cum Haraldum Gunhilda filio: Norrigia illo tempore Rege interemis; & in reconciliationem facti huius, passus est semel auxilium dà Norrigia, adversus inimicos Haraldum Dania Regi; Is autem Norrigiam Commisit titulo gubernaret, tributumque penderet: quod tamen nullo debito factum videtur, sed, simplicitate temporibus quæ viguit illis: videatur tamen Hufafeldensis pag. 11. Unde pactio hæc nec diu firma stetit, sicut hoc eodem capite refert Noster & cap. XV. Ut merito reprehendi debeant, Saxo, Vormius & Stephanus, referentes; Haraldum Ottonem superasse: Norrigiam sibi subiecisse; & Vormius qui de suo quoque addit, illum Upsalam in potestatem redegissem suam. qua de re pauci in Notis ad Thorsteins Saga cap. XVI. egi, vide quoque hoc caput lit. (f) usque ad lit. (p) Et certe nihil aliud intendisse videtur Saxo, quam relatione sua lib. x. male acquisita laude Gentem suam celebrare, utraque Ottonis expeditione in unam redacta: Satisque mirari nequeo cur Vormius, Stephanus, &c. tam ludenter illius ineptiis accesserint: Contra illos sunt Snorro, prasens auctor & plurimi Germanici scriptores. Et singulis qua fides habenda, mox ostendetur.

(d) Oc þar kiemur at Keisari leggnr á flotta med lid' sit] Fugam capisse Cæsarem Ottonem primo tempore cum in Daniam venisset, ex his verbis manifestum est, ut Saxo mendacii non planè arguendus ob relationem lib. x. Similimum fugæ reditum habuisse Ottonem: vide Snorronem & totum caput auctoris Nostri à Nobis qualitercunque in Latinam conversum. De lancea

ad Ottonem in undas projecta, præter Nostrium non solum habet Saxo, sed etiam Snorro pag. 122 & Helgo ab Hufafelde. Sed cur illam abieceris, Saxo non refert: Noster autem, Snorro & manuscriptum modo citatum; id singulari instituto & cum voto factum; referunt; se scilicet brevi reversurum; & ad Christianam pietatem Daniam conversurum, aut ibi occubiturum. Ex basta projecta, freto nomen inditum est Otteslund. h. e. Ottonis fratrum: nec votum fuit vanum, post triennium enim (sequenti anno Manuscript. Hufafeldense, & alia historia Olai Tryggvasonii referunt) rediens, non solum superior, consilio & auxilio Olai Tryggvasonii exstitit, sed & Haraldus cum Danis fidem Christianam suscipere, ferris igniti à Poppone portati miraculo persuasus. Haquinus quoque Norrigia Comes, qui magnopere Christiana religioni adverbatur, simul se baptismo ablui permisit, sed in fide non diutius perstitit, quam cum donum redeundi veniam obtinisset; tum enim sacerdotes à Cæsare sibi datos tenuit, & in Norrigia sana qua destruxerant Ottonis ducer, illuc missi, reparari curavit. De conversione Haraldum, Daniaque subiectione, prolixius est Consultiss. Conringius, in de finibus imperii Germanici cap. XIV. Sed scriptoribus solum Germanicis nititur, quorum relatione in re illa non satis cognita, quantum tribuendum sit, quilibet videre potest. Ab Adami Bremensis cap. XL. incipit, quod Rex Henricus auceps Daniam sit ingressus & Wormum Regem imperata facere mandaverit, adque pacem suppliciter petendam coegerit. Sed nullus Dania Rex nomine Wormus exstitit, & nec Goyomari lib. 1. relationem, Normannos Henricus vel alius de Cæsaribus: quod Dismarus tamen Chnutone Dania Regnum tenente, factum refert; ut sibi ipsi sint contrarii; quod & bene observavit Consultiss. Conringius. De Danis deo victis Luisprandus quoque lib. 3. cap. 13. nec ceteris felicior Vitekindus, quæ Henricum, Dania quendam Regem nomine Nubam superasse tradit, cuius errorem quoque agnoscit Consultiss. Conringius pag. 252. Sed tamen ait, De Adami fide nec est quod dubitemus. Ego certe hac in re dubito: Nam quod Helmoldus cap. 9. dicit. Fines Danorum qui olim fuerunt apud Slesvig, transgressus Otto; expeditioni Ottonis Nostro memorata convenit, qua ad Hendricum nihil pertinet. Et verbum Bremensis qua ibidem adduuntur qua fides habenda sit, Noster & Snorro satis indicant, veraque Saxonis relatio est, Ottonem fuga discessisse, sed prima saltem vice. & post tres annos (vel sequenti ut superius adnotavi) & Olai Tryggvasonii auxilio & consilio superior evasis. Nec erat tam institutum piissimi Imperatoris, Daniam sibi subicere, quam Regem & incolas Christo lucrari. Nam quod Episcopos ibi ordinaverit, & quod filius Haraldum in Baptismo Sven Otto dictus

fuerit, inde nulla subjectio argui potest, cum hac solum ad religionis propagationem pertineant. Veritati quoque minus congruum est quod pag. 167. refertur, Svenonem habuisse Saxoniam uxorem, cum illa Vandalica fuerit, Burislavi Regis filia nomine Gunbilda, vide Nostrum cap. xxx. & Snorronem, Quam mortua Segridam Storradam, antea Sveonia Reginam duxit, vide citatos. Caterum Ditmaro de sui avi auxilio in superando vallo Danavirke memoranti; idem evenit quod aliis quibusdam scriptoribus accidere solet, nempe ut in suorum laudes propensius existat, aliorum virtutem supprimat, & avi sui, nusquam vero Olai meminerit. Sic & Saxo Grammaticus veram causam, quare Haquinus Norrigia Comes tributarius Danorum factus sit, & quomodo esse defecerit, alto silentio prebit; quam tamen vide in Snorrone & Nostro lit. (e) ubi fiducia irruptionis Saxonum, id non factum adparet. Pag. apud Hermann. Conring. 160. Ericus Sigursalli refertur, pulso Svenone Tiussekegg, Daniam occupasse; idque vere juxta Nostros etiam Scriptores ita se habuit; sed Ericus perperam nominatur Henricus, nullus enim hoc nomine Sveonia unquam imperia um obtinuit: nec ab Ottone 3. unquam superatus est Ericus Sigursalli ut ibid. ex Adami pag. 79. refertur. Et pagina sequenti de Saxonibus, qui postquam e Sveonia exiverunt, nemo ob loca qua illi infederunt, vel unde egressi sunt, Caesarum in Borealia Regina imperium, arguere juxta potuerit. Sed quid in Germanicorum scriptorum vanis narrationibus recensenda, diutius immerer? sufficit cum Arngrimo adversus Pontanum; qui cum Bremensis relationem de Tule in medium protulisset sentire: Nostros antiquitates potius quam exoticas sequendas, & peregrinas opiniones domesticis annalibus cedere oportere ac obsoletum ista. Ab Haraldo Ottone nihil quidquam amplius postulasse, quam ut religionem Christianam reciperet, vel hoc indicio est; quod Haraldus sibi persuaderi non sustinuit, prius quam ferri ignis a Poppone por- tati, miraculo permotus fuerit; idque ex Nostro & Snorrone adparet, qui dein referunt illos ad convivium unum venisse & donec invicem distribuissent, summaque cum amicitia discessisse. Canutus Valdemari filius quale obsequium Romanis Caesaribus praestiterit, in isto Consultiss. Conringii scripto ex Saxonis lib. 16. & Arnoldi lib. 2. cap. 2. hist. Slavorum de expeditione Bogislai Pomerani, adparet. Eodem capite XIV. Conringii pag. 168. Albertus Abbas Staden- sis citatur. Ubi Valdemarus duo Regna Danie & Sveonie; ab Imperatore suscepisse dicitur. Sed maximum hunc errorem videns, in fine capituli sic cor- rexerit Conringius, Obiter coarguendus venit Albertus Staden- sis in eo, quod Suecie quoque Regnum Valdemarum 1. homagii jure a Cesare Frederico accepisse refert. Nec enim ille simul Suecie Regem egit, & Caesarum nemo in Sueciam aliquid usque huc tentaverat. Eoque nihil

juris

juris in Regnum illud, vel Valdemarus petere, vel Caesar dare potuit. Hac de re quoque Verelius Histor. Sveo-Gothica lib. 1. cap. 2. A primis autem Regni (Sveonia) initiis ad Albertum usque Mechelburgicum, liberrimis suffragiis, indigenam sibi creavere regem; Quamvis & hic materno sanguine reges Nostros contingeret; Nunquam tamen regnum conse- curus fuisset, nisi proceres nonnulli a Rege Magno proscripti, ejusque odium charitati patrie anteponebant, fidem suam Alberto obstrinxis- sent. Hinc magna calamitatis series; & non minus perniciose Marga- retæ, Erici & Christopheri, Christierni & Johannis dominatio: cui complementum & finem adiecit sæva & belluina Christierni secundi im- manitas. Si qui prius per vim se intruserunt, armis mox dejecti & ex- tra patrie fines perturbati fuerunt. Ut impudens eorum sit mendacium, qui Romanos imperatores, Reges Nobis dedisse comminiscuntur. Nun- quam Romana potentia Septentrionem Nostrum pervasit: nunquam majores Nostri culmen istud suspexerunt. Illud vero a Gothis Nostris concussum eversumque, annalium non dubia fides, toti orbi patefecit, &c. videantur si placet sequentia.

(e) *Heir Haraldr Kongr og Hákon Jarl, laro giora verki myk't er kallat er Danavirki, þat var giort milli Stelmuna og Ægisdura* Hic structura valli Danavirke, Regi Haraldo & Haquino Jarl tribuitur; Fit idem in Snorrone; secus ac Saxo, Stephanus, Lindenbrogius, Pontanus, Ericus Pomeranus, Coldingensis, Conringius, Cypraus, &c. referunt. Qui omnes Tyra matri Haraldi, Gormonis Uxori, in Anglia orta, opus hoc adscribunt. Vormius tamen lib. 1. monumentorum Danic. cap. 8. examinatis quorundam scriptorum falsis relationibus, Nostro & Snorrone prope accedit; ab Haraldo adificatum. Causam cur adificatum fuerit, præter Snorronem & Nostrum, omnes male retulerunt, uti & illud substituerunt (exiipe Conringium & Cyprauum) quod Ottonis (adde & Olai Tryggvi filii) destructum fuerit. Singulis enim primo nominatis, irruptione & victoria Ottonis meminisse, displicuit. Ipsa quoque descriptio valli Danavirke, accuratior in Nostro & Snorrone quam apud alios existit. Postquam illud totum consilio (avum Ditmarus refert) Olai Tryggvasonii consumptum fuit; utrum aliquis ante Valdemarum Regem & Absolonem episcopum illud reparaverit, inquirere parvi existimo.

(f) Hic qualem Obedientiam Haraldo Haquinus Jarl debebat, satis adparet.

(g) Nota hic quando Christiana Religio in Norrigiam primum illata sit, quod ab Haraldo Gormonis filio non esse factum, ut ex monumento Jellingensi vult Vormius &c. hinc satis adparet.

(h) Egregia illa Haraldi adversus Casarem, a Saxone Stephano & Vor-
m

mio celebrata fortitudo hic describitur: Dicitur enim Haraldus, postquam iterum rediisset Caesar Otto, fugam capisse; sed comitem Haquinum, Haraldo fortio- rem exstisse. De difficultate Caesaris & sibi penuria quoque refertur, utque Olavi auxilio venerit, quae omnia etiam referuntur à Snorrone. Sed ibi Olavum una cum socero Vinlandia Rege Burisla, advenisse memoratur, quod ab Husafeldensi se etiam refertur, verum id nequaquam referre novit Noster, vide sequentia hoc eodem capite, ubi de progressu Ottonis & Olai adversus Haraldum. Est credibile est Ottonem Burisla, qui ethnicus ad vitam finem mansit, in armorum societatem, nullo modo recepisse: desistitque hoc tempore affinitas inter Olavum & Burisla, per mortem filiae Burislavi Geira, quae Olao nupta fuerat; post cuius mortem Olavus in Vinlandia remanere nec voluit, nec potuit. vide Nostri cap. IX. Sed his contraria refert Snorro pag. 125. dicens Geiram ob- iisse, postquam Ottoni Olavus adfuisset in expeditione. Quod Ottoni adversus Haraldum Ericus Sigurfselli, qui illo tempore Christianam pietatem recuperat, auxilio etiam fuerit, Nostri annales memorant.

(i) Keisari spyr huort hann væri Kristin] Ex hoc loco & aliis auctoris Nostri, in Christiana pietate institutum fuisse Olavum, idque in Islandia; longe antequam Ottoni supplicio ferret, satis adparet, contra quam Snorro re- fert. Videantur quoque sequentia hoc eodem capite, & quae prius hac de re monui. Olao autem turpem notam inurere conatur Saxo lib. x. pag. 189. dicens illum tota vita sua ethnicis superstitionibus addictum fuisse. Saxonis verba ejusmodi sunt. Nec minus Norvagia Bernardi ex Anglia profecti saluberrima admonitione profecit. Cujus Regi Olao tanta sumeatorum auspicio- rum adnotandorumque ominum cura acta est, ut etiam aquarum sacrarum liquore perfusus, cum pariter religiosae disciplinae rudimenta sorspisset: nullo tamen sanctitatis exemplo, nullius auctoritate doctri- nae, quo minus augurum monitus confectaretur, futuraque per pulla- rios disceret, vetari posset. Itaque sanctitate vacuus, nec nisi inanem ejus umbram complexus, susceptam religionis speciem fucosa supersti- tione damnabat. Huic impostura omnes actiones ipsius refragantur, & Saxo hic iterum sibi similis est. Parique ibid. veritate refert de Olao Skaut-konung, quod ejusdem Pontificis industria ad Christiana sacra perductus sit & Jacobi nomine venustatus, morumque profectui decus vocabuli tributum. Sed fuit hoc nomen filii Olai Skautkonungs, ipsi in baptismo datum: Qui cum deposito patre in Regem Sveonia recipere, subditorum voluntate hoc nomen mutare debebat, posteaque Anundus dictus. Videatur Olofs Digres Saga & Cronica, Helgonis ab Husafelde. cap. 92.

(k) Þa kom upp á þinginn Biscup, sa er med Keyfara var, er Poppa

Poppa het) Ad Sveonis Haraldis filii tempora hoc Ordalii miraculum cer- tatim referunt scriptores Danici. vide Saxonem lib. x. in vita Svenonis. Vorm. Monument. lib. 1. cap. XI. Stephani notas ad Saxonem pag. 207. Sed Nostro convenit Snorro & Cronica. Husafeldensis, quorum auctoritate magis saepe conten- tus sum, quam aliorum qualibuscunque relationibus. Et Turcellinus epit. histor. lib. VII. Haraldum religionem Christianam recepisse refert. Ex Nostro quoque annalibus constat in vita Olai Skaut-Konungs. Sigfridi, Esculli & Davidis, ab Edlrado Angliæ Regem missorum opera, quod is gentilem impietatem penitus deleverit, controversiarum decisionem armorum certamine hactenus peractam abrogavit: ferrique candentis actionem induxit, quod ad fir- mandam doctrinam ignitum portasset ferrum religionis præco Poppo Anglus. Runas etiam istorum lvasu aboleri permisit &c. Varelus hist. Sveo. Goth. lib. 2. cap. 2. Synchroni fuerunt Olavus & Svenus, & cum usus ferri candentis, ex Dania in Sveoniam illatus sit, videtur illic ante Svenonis tempora auctoritatem cepisse. De Ordalio & ejus ceremoniis videri potest Nobiliss. Estern- hof in tractatu de jure vetusto lib. 1. cap. VIII. Loccenii Antiquitates Sveo- Goth. lib. 1. cap. 4. Grettia cap. 27. Fædus Edvardi & Guttuni Regum. cap. IX. Be Ordale oc afum, h. e. de Furejnrando & Ordalio. Leges Æthelstani Regis c. 8. Be Enfaldum ordale. h. e. de Ordalio simplici. Be thæm the for Ordale thingjaþ. h. e. de iis qui pæna Ordalii veniam exorare voluerunt &c. cap. XXXII. Be thæm the Ordaler veddigþ. h. e. de iis qui se Ordalii sententia subituros spondent. Leges Edvardi cap. IX. de iis qui ad iudicium ferri vel aqua judicati sunt per iustitiam Regis.

(l) Jarlin spyr þa til eins hofs er i var hundrud Guda, og var þat helgar þor] Pluralitatem Deorum à majoribus superstitione cultorum; hic locus indicat. E quibus tamen omnibus Thoroni præsidium attributum, ut cete- rorum potentissimo, quæ de re Edda copiose differit. cap. autem L. Noster, Oc er Konunger kom, þa beiddist hann at ganga inn, oc sja ti- þir þeirra. Geck hann þa inn oc hafdi bredóxi i hendi. Blotbiskup þeirra var i gaungu med honum. Oc er þeir kommo inn, sagdi Biskup Kongi hvar huergi þeirra var Gudanna: Þu þor var i midio husino, oc hafdi mest yfirlat. Olafur Kongur geck fyrri, þar er hann satt, Kongr hóf upp óxina ok rak vit eyra þor, sja at hann rant á golfir fram. &c. b. e. Cum advenisset Rex, intrare sanum & sacra illorum videre expetivit: Jam intravit, latam securim manu tenens. Præses sacrificiorum illum comita- batur. Cunque sanum intrasset, nomen cujuslibet Dei ipsi significavit sacrifici- orum antistes Thoro autem in medio domus collocatus erat, ceteris magis or- natus, Rex Olavus ad illum tendens, securim levabat, auriculamque Thori se-

rieat ut in pavementum prosterneretur idolum. Hæc eadem historia in Hufafeldensis Manusc. Hist. Tryggvasonii, paulo aliter relata exstat. Geck Kongur inn med fa sína menn og nockrer af bændum; allir voro þeir vapnlausir er inn gengu. Kongur hafði i hendi herfelddi guðlbuid (gylltann hammar) enn er þeir Komo i hofit, íkorti þar ecki íkurgod. Þor var i midju hofit og var mest tygnader og allur buin gulle og silfre. Kongr hof upp refdit og flo med þor, so ad hann hraut af stallinum og brotnaði. Hlupu þa til Kongsmenn, þeir er inn hófdu gangit og sviptu ofan öllum Godunum á stolum; enn meðan þeir voru inni var Jernkeggi drepinn uti fyr dyrunum af Kongs monnum. *h. e. Rex cum paucis suis & quibusdam colonis domum ingressus, omnes qui introibant sine armis erant; Rex tamen manu malleum deauratum tenebat. Cum autem sanum intrasset, abundabat illud sculpsilibus. In medio domus Thoro positus erat, cui & maximum honorem tribuebant. Malleum levabat Rex Thoronemque percussit ut tabulato delaberetur, frangereturque. Accurrebant tum Regis affecta, qui una intraverant, omnesque deos prostraverunt; cum illi sano inessent, à reliquis sociis Regis Farnskeggius occisus est extra, domum: Et in eodem Manusc. cap. 348. Svein bio norder i Trondheime, audiger og ættstor, hann blotadi heidinn God ad síð sinna foreldra, sem i þan tíma giorde folk allt i Noregi. Hafði Sven hof mickid á bæ sínum oc buit virdulegga, voru þar i morg íkurgod. Enn þo tygnade Svein þor mest. *h. e. Svæno septentrionalem partem Trondhemensem inhabitabat, dives is erat & claris parentibus ortus, quorum ad exemplum Diis Ethnicis sacrificabat, qualiter facere omnibus Norrigia incolis adsvetum erat. In villa sua maximum habebat Svæno Fanum, quod & splendide ornatum erat. Fano isti plurimi Diis inerant, præ omnibus tamen Svæno reverentiam maximam Thoroni exhibebat. Historiam vide quoque in Sanct. Olofs Saga cap. 110. de Torone fracto & prostrato. Quod Thoronis potentia non acequieverint veteres, quin plures adscirent, apud Nostrum &c. cap. 17. de Haquino Jarl legitur. Jarl var þa fyrri á Ladum, sem hofut stadur var als ríjkis hans, oc þar hafði adur foreldri hans, og þar ett trykla hof er þar í 6d, hafði hann eignar uralligum Gudum. *h. e. Comes erat in villa sua Ladum, ubi primaria sedes totius Regni ipsius, ibique ante illum parentes ipsius habitaverunt; hic exstructum fuit maximum Fanum, quod innumeri Diis consecraverat. Videatur Guevara Horolog principum de Div. variarum gentium parte 1. cap. 2. & 3. ubi Romanorum 280000, referente philosopho Brusilio fuisse adseritur vide quoque Le imagini de gli Dei degli antichi, del signor Vincenzo Cartari Reggiano. De diis in Septentrione cultis & ceremoniis in illis colendis videantur Notæ ad Hervorar Saga passim & Gautreks Saga, cap. VII. &c.***

(m) Ottar Jarl er þa red Gautlandi] Comitem Ottarum non adfuisse cum Haquino Jarl Vestro-Gothiam depradaretur, hinc satis adparet. Aliter refert Snorro, cui relationi quid tribuendum sit, non satis scio. Snorronis verba ejusmodi sunt. pag. 124. Der hand kom elster blant de Gottlike Ikizir, lagde hand til landet, oc giorde it stort blodzoffer til sine Afguder, da kome der to rafne flygende, oc galede høit, huor af hand tenkte sig kunde vide, at Odin Gud hafde annamet blodofferet, oc at hand hafde dag nock til at stride, da stock hand ild paa alle sine skibe, oc geck paa landet met alt sitt folk, oc drog met hærskiold igennem Gotland. Der kom bannem til møde Ottar Jarl, Høfding ofver Gotland, oc de stridde mod hinanden, oc Ottar blef slagen, oc megit af hans folk, men Hagen fick seier, oc drog vide igiennem begge Gotlandane med væbnede hand indtil hand kom til Norrie, oc drog saa ofver fælde til Trondheim. *Hæc in Latinam transferre non tanti æstimo. Quod enim dicit: Ottar blef slagen oc megit af hans folk, contrarius hic Nostro scriptori est Snorro, cujus relatio de Ottaro, ut Haquinum exulem declaraverit, memorabilis est, si autem Ottarum occidisset Haquinus ut dicit Snorro, quomodo Haquinum persequi & illum proscribere potuisset Ottarus, & latronem sacrorum proclamare? Ottar Jarl er þa red Gautlandi bregder vid skiott oc fer at Jarli oc nair hanum eigi, þui at Jarl var þa i hurtu, Ottar Jarl queder þa þings og gerir Hakon Jarl utlægga, og skyldi hann heita vargr i veum, er hann hafði bturic hit ætta hof i Gautlandi. *h. e. Ottarus Comes qui Vestro-Gothia tum prafuit lectis subito copiis, eum assequi conatus, sed frustra. In tutiora enim se receperat. Convocatus igitur incolis ad iudicium, Haquinum latronem & exulem declaravit, quod in summa pace, summum Vestro-Gothia templum violasset, quare etiam sacrorum latro pronuntiatus.**

(n) Og geldur einga skatta, Haralldi Kongi] Hic locus indicat, tributum omne de Norrigia Haquino condonatum, cum altera vice Haraldo superpetas adversus Casarem Ottonem tulisset: aliam hujus rei causam, refert historia altera apud Hufafeldens. Sende Hakon Jarl Haralldi Kongi á einu sumre LX hauka enn gallt óngva skatta, firi þui ad Dana Kuog gaf honum íkatta alla, þa er hann atte i Norege, til starfs og Koftnadar, er Jarl hafði ad veria landit firi Gunhilds sonum. *h. e. Æstare quadam comes Haquinus, Haraldo LX. accipitres misit, nullum autem tributum pendit, Rex enim Dania omne jus suum ad Norrigiam ipsi remisit, propter impensas & operam quam in terra illa defendenda navare debebat contra Gunhilda filios. Sed quid invasiones Gunhilda filiorum ad Haraldum*

pertinebant, ut hæc solum de causa omne tributum condonaret, verior videtur Nostri scriptoris relatio, ob auxilium contra Ottonem præstitum, tributum remissum esse; Falconum insulam Norrigiam appellasse Haraldum, quod nulli alii reditus illinc Haraldø venirent, ex capite XLI. auctoris Nostri constat.

CAP. XIII.

Enn sa var Kaupmali med þeim] De piratarum legibus moribusque, pauca in notis meis ad Thorsteins Saga. cap. XVI. monui, quæ ibidem videri possunt. Sed Sigurdum comitem Anglicanum sociosque ipsius, parvi æstimatos in comparatione ad Olavum Tryggvasonium & ipsius affectus, hic locus indicat: Olavus enim tres partes communis prædæ capiebat, cum Comes Sigurdus unam tantum acciperet; & milites Olavi duas, Sigurdi autem comitis milites, tertiam saltem adsequuti.

CAP. XIV.

Kappin Alpin] Possent hic notari quadam de pugile Alpino, & more illi veteribus consæto, in extorquendis sibi matrimonii, sed cum id ad Thorsteini Vikingi filii historiam non omiserim, videat cui libuerit quæ ibi attuli; uti & hoc caput penè in Latinam conversum à vitrico meo in notis ad Hervarar Saga cap. I. Apud alios tamen scriptores non dum legi, in Anglia consuetum fuisse sceminis, maritos in solenni iudicio eligere: Apud Russos vero id moris fuisse memorat Gaungu Hrolfs Saga & Sturlugi Stærvesames cap. XXIV. Olavus cum hac conjuge sua nec diu mansit, ut an conjugium fuerit nec ne, incertus sum. De filio tamen illorum memoratur hoc eod. capite, & in Chronie. Hufsfeldensi: ac Konunga Sagorna; quod pugnam habuerit cum Svenone Alfvia filio, tribus diebus ante Joliensia convivia. Tryggvi hic nominabatur, inque Norrigia cum paternum repetere regnum vellet occisus est, vide citatos & Snorr. cap. 260.

CAP. XV.

Cum in hoc capite plurima ad Historia Nostri fidem firmandam, & aliorum relationes conciliandas occurrant, in illo capite explicando curam sequentem impendi & quidem aliquanto accuratiorē, quam quod necessum videretur in antecedentibus.

Notæ

Notæ in CAP. XV.

(a) Hakon Sigurdarson] Haquinus hic Sigurdi filius, patrem habuit Sigurdum Griotgarði filium, qui machinationibus filiorum Erici Blodøx, interfectus erat; sed illis ejectis & interfecto Haraldø Erici filio in sinu Lymico, ad imperium Norrigicum pervenit Haquinus, idque tempore bene longo gubernavit, sine nomine tamen Regio. Fuit is ipse qui ad mandatum Gunhilda Konunga moders, de intercepto Olav Tryggvasonio diu laboravit, & postquam se in imperio Norrigico stabilivisset, fallacis iterum & deceptionibus suis illum aggressus, in Norrigiam allexis vide cap. XVI. & XVII. Sed suis rebus ipsi met implicatus est: & ob ingentia sua vitia subditis exosus, demum etiam à proprio servo caput ei præcisum est, & Olavus ad Regnum subditorum voluntate & auxilio effectus. Vide præter alios Theodoricum Monachum Nidrosiensem.

(b) A þrettandi ári bardist Otta Keyfari vid Dani: oc þa flydo þeir Haraldr Kongr og Hokan Jarl i Lmasfiord] Historiam de fuga Regis Haraldis & Haquini Comitis, in Notis meis ad cap. XII. Historia huius & alibi satis indicavi.

(c) Quomodo Haquinus Jarl tributarius Regis Dania factus sit, & esse desierit vide quæ ad cap. XII. adnotavimus.

(d) Enn litlo fidar komo Jomsvijkingar] De his varia sunt Snorronis & Saxonis relationes, quæ & longe à Nostro abeunt. Saxo enim dicit hanc expeditionem Jomsvicensium, imperio Svenonis Tiugeskegg factam, id quod tam Snorro, quam præsens auctor nesciunt; Et cum comes Sigvaldus Fulinum Burislaos adversus Danos defenderit: vide Snorronem & Nostrum cap. XXX. Qui potuit Syeno Tiugeskegg in Fulini cives aliquod imperium obtinere? Et quamvis narret Snorro, illos cum funus Haraldis patris Svenonis procuraretur una adfuisse, interque pocula vota fecisse de Haquino & Norrigia incolis invadendis, inde tamen nihil certi concludi potest.

(e) Hakon Jarl for stundum til lands, oc ferdi fornir Gudum sinum] De hac re iterum relatio Saxonis perversa est lib. X. pag. 182. ubi Haquinum Jarl Regem Norrigia nominat, filiamque Haraldis, Erici Blodøx filii, dicit; quem Haquinus in sinu Lymico occiderat, ut prius monstratum est ex cap. XII. vide Snorronem & Nostrum: illumque ob victoriam adversus Jomsvicenses piratas adiuiscendam, duos filios obtulisse Diis memorat hoc modo: Interea defuncto apud Norvagiam Haraldø, filius ejus Haquinus, patriam hæc, redivitæ pensionis ignominia exuere cupiens, cum Haraldum auditis quæ Cæsar apud Jutiam gesserat, Gern amicis diutulè bellis implicandum speraret, palam detrectandæ stipis audaciam præbuit, plus spei ac fiduciæ ex Saxonis armis quam suis viribus capiens. Verum Haral,

dus rebus cum imperatore compositis, consortium Catholicæ religionis amplexus; divinam humanamque pacem Regno suo conciliavit: sicque Haquinum conceptæ inaniter spei irritum reddens, seipsum errore, patriam præliis liberaverit. Compertâ vero Haquini defectione, tanto in Norvagicæ juventutis contumaciam asperius animadvertendum putavit, quanto eam adversum se cervicem insolentius extulisse cognovit. Missa agitur adversus hanc Julinæ piraticæ manu, Boo atque Sigvaldo ducibus, contemptus sui ultionem mandavit. Quotum Haquinus perspectis copiis, cum intolerabile rebus suis onus imminere cognosceret, excipiendi ejus materiâ non suppetente, tanquam humanæ opis diffidentia, divinam amplexus, superos inusitato piaculo propitiandos curavit. Duos siquidem præstantissimæ indolis filios hostiarum more aris admotos, potiendæ victoriæ causa nefariâ litatione mactavit, nec sanguinis sui interitu regnum emere dubitavit, patrisque nomine quam patria carere maluit. &c. *Sed hæc etiam ignorat Snorro, qui quidem illum filium septennem Diis obtulisse refert, sed Noster novennem; Husafeldense Chronis, septennem, nomine Erlingum. Erlendum autem paulo ante mortem Haquini occidit Olaus Trygvasonius vide Snorronem pag. 146. & Nostrium cap. XVII. quare Haquino fuisse duos filios nomine parum differentes, quorum alterum Olaus Trygvasonius neci dedit, Haquinum filium suum devovisse refert Chronis, Husafeldens, & Noster, Thorgerda Horgabrud; quæ sine dubio religiosissima antistes olim exstiterat, & videtur post mortem à superstitionis, inter Deos velata fuisse. vide Notas ad Hervarar Saga cap. I. Et credibile est, Haquinum non solum illam invocasse, sed etiam Deos Deasque, quibus illa fideliter serviverat: Odinum scilicet & ceteram Deorum turbam, Quod cum tempestate maxima & grandinis turbine Thorgerda advenerit, necemque intulerit Jomsvicensibus; de precibus item Haquini, utque filium suum Diis sacrificio obtulerit, prolixior Nostro est Husafeldensis; verba ipsius adscripta, Lectori haud displicitura spero. Illa ejusmodi sunt: Nu geck Hakon Jarl uppa eyna Primsgd, og þar i riðdur eitt legst hann nidr og horfr i Notdur, og mælist nu fyrir sem honum þotti vænligast, þar kemur hann þænrðum, ad hann skorar á sin fultrna þorgerdi brude, enn hun dauðheyrist vit; Jall byder henni þa ad þiggja af tier blótkap, eina hluta og ymsa. Hun vil ecki þeckiaft. þa byder Jall henne Mannblót, og þikir Jalli nu óvænkaft ráð tier, ef hann fær ei urkurd. Eykur hann bodin vid hana, og þar kemur ad hann byder henne alla menn til blóðra. ad hun skyldu óarkiosa, nema sialfann sig, og Eiríkr, og Svein syne hans. Nu þa þorgerdur blótid og Kaus Erling son Jalls: hann*

var VII. vetra gamall og hin efnilegast og friðast. *b.e. Jam descendit Haquinus in insulam Primsgd, ibique in planicie quadam se projecit, Septentrionem adspiciens, effuditque preces humillimas, ultimoque illas ad fidelissimam suam Thorgerdam Horgabrud convertit, quæ surdam se illo tempore præbebat. Sacrificia igitur varia offerebat, sed nec illa acceptabantur. Offerebat tunc Comes hostias humanas, desperabatque ni succederent preces. Repetebat itaque vota, ultimoque unumquemque, quem illa vellet presentavit; se præter, Ericum & Svenonem filios suos. Acceptabat jam Thorgerda vota, elegitque in sacrificium Erlingum filium ipsius, qui septem annos natus erat, spei optime puer & elegantissima forma. Paucis interjectis. Nu tok veder strax at þickna, og dreger upp sky hellder skiðt ut Nordri. þa var so komit daginum, ad helldar tók ut eikuna, skiðt var allskiðd. Þui nælt filgde iel med elldingum og reidarþrumum. Attu þa Jomsvikingar ad vega i moti ielinum, enn menn feingu ei betur enn stadid firi vedri og bysnum, so seigir i Jomsvikinga drapu- &c. Suo var haglid stórt, ad huart bagilbornid vo eyrir. &c. Jam condensabantur nubes, deque Aquilone intemperies veniebat, tenebra oboriebantur & lux disparuit, sequebatur autem tempestas cum tonitru & fulgure. Debebant tunc Jomsvicensenses pugnare adversus tempestatem, vixque propter ventum & portentosam procellam stare poterant, ita hæc de re Jomsvicensium historia refert &c. Qualibet grando unciam ponderabat. Halvardur fortunatur; Bua, tier fyrstur manna þorgerdi Horgabradi i lidi Jalls, enn fidan sau þad fleyri, ad kona var á skipi Hakonar Jalls. þa er i rauf vedrid, og syndist þeim sem ór flye, af huorium hennar fingri sem tijaft, enn huor ór vard mansbane. &c. & mox. Sigvald Jarl og hans menn þottust lijka sia flagðit og mælti, ei er nu vid menn eina ad eiga, hellder vit vesta tróll, enn þo er einsett ad vier hölldunst vit sem best. þa elldi nockud ielit, tok Jarl þa aptur til ad heita á þorgerdi og Yrpu syster hennar. Tok enn ad nyu ad rókva ad odru ieli. Sia nu Jomsvikingar i þessu Jeli óndverdu, ad þeir fyrstur hófdu eitt atterli báðar, sem þeir hófdu fior siedum eina. þa mælti Sigvallder, nu vil eg flya, og giore so aller minner menn, þui ecki er vit menn ad beriaft, eru nu tuo tróll, þar ader var eitt, er þad til málbótar, ad vid strengdum ecki heit, ad beriaft vit tróll hier i Noregi. *b.e. Havardus affeila Bui, primus Thorgerdam Horgabrud comiti adesse vidit, post hoc pluribus adparebat femina, navi Haquini Comiti inesse. Tempestas minuebatur, videbaturque illis continue sagitta de quolibet ejus digito emitti, quæ singula necem alicui attulerunt. &c. Sigvaldo comiti & ejus militibus hoc quoque monstrum adparebat, dicebatque**

jam non amplius Nobis cum hominibus res est, sed potius cum pessimis monstris, durandum tamen nobis. Langvere jam tempestus capis, sed Comes iterum Thorgerdam & sororem ipsius Trypam, invocare non destitit. Jam ad procellam iterum condensabantur nubes. adparebantque Fomvicensibus ambae sorores uni labori intenta, quod ab una saltem fieri prius videbatur. Sigvaldus itaque dicebat, jam fugam capescere volo, quod & singuli mei facient, duo siquidem monstra adparent, cum prius unum tantum visum: Sufficit ad excusationem, quod vota non fecerimus ut cum monstris in Norrigia pugnaremus.

(f) *ba flyddi Sigvald Jarl med priatige Ikpa til Danmerkur*] Hic Sigvaldus Comes hoc sibi semper ingenitum habuit, ut nullius esset fortitudinis; sed ad deceptiones & fraudes unice compositus. vide Snorronem & Nostrium cap. xxx. cap. LVIII. & Lxi. Saxo tamen illum jam captivum ductum & summae fortitudinis signa exhibuisse, hoc modo refert, lib. x. pag. 183. Accidit ergo ut Norvagienses caeli quam suis viribus foeliciores, Danos districtam adversum se numinum iram haud dubie sentientes, ante fugam quam caedibus implicarent. Inter quos Carlshofni ac Sigvaldus à victoribus capti, quamquam dimicando speciosissimam rei militaris operam edidissent, aliquanto tamen plus laudis in vinculis quam praelio meruerunt. Haquinus enim celeberrimam Danicæ juventutis fortitudinem, exploratius nosce cupiens, duos qui captivorum patientiam plenius experirentur admovit. Tantum enim virium animis eorum à natura insitum esse fama fuerat, ut etiam receptis in vulgum ictibus, ne leves quidem superciliorum motus ederent, atque adversus, omne percussoris irritamentum in eodem animi habitu continerent. Cujus experientiae gratia prior Sigvaldus ingentis satellitis fuisse percussus, oculos motu vacuos praebebat. Quin etiam eo minus fortunæ cessit, quo miserius virtutis suae experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur adparuit. &c. Quae omnia postquam probrosa fuga, Boum reliquisset Sigvaldus, accidere non poterant. Insidias hic quoque Olao Tryggvasonio struxit, cum ipsi imminerent Olao Rex Sveonia, Sueno Dania & Ericus Jarl, utque nihil hostile metueret, iurejurando persuasit. vide Nost. cap. 61. Sed an athleta hic, bello inter Suenonem & Olavam una interfuerit, incertum est Noster cap. LXV.

(g) *Er Bua fa menn sinu falla*] Boum hunc inter Fulinenses fortissimum fuisse, ex Snorrone & Nostro constat: Cum enim Sigvaldus, qui semper timidus memoratur, fugam cum triginta navibus capesseret, nullo modo hic fugere voluit; quin fortium virorum more, quidquid accideret, potius perferre & subire.

CAP.

CAP. XVI.

ba huglar hann á marga vega] Historiam de Comite Haquino, ut Olavum Tryggvasonium intercipere studueris, longe aliter refert Snorro in Olavi vita: Sed cum in aliis multis de Olao inter se discrepent, verior videtur auctoris Nostri relatio, quia Snorroni, in iis quae maximi sunt momenti semper convenit, Adeo ut de hoc manuscripto in patriam illato, multis nominibus nobis gratulari possimus.

CAP. XVII. & XVIII.

Om Hakon Jarl den rijke] Vita Haquini Comitis qua hic recensentur, in Snorrone Sturlesonio quoque exstant; ibique videri possunt. Et mors quoque ignominiosissima ipsius, quae cap. XVIII. memoratur, ibidem pari modo describitur, uti & in notis ad fragmentum historiae Olavi à vitrico meo Olao Verelio edit. Noster tamen in ipsius fuga & morte, & poena servi illius, qui illum occiderat inferenda, ceteris accuratior existit. vide praesens cap. & cap. XVIII.

CAP. XIX.

Bæ er heitir Rimul] De matre familiae in pradio Rimul. Nostri scriptoris pulchra est traditio, scilicet praestantem ibi habitasse. Theodoricus tamen monachus Nidrosiensis, concubinam illam Haquini nominat; sed cum totam historiam Olavi perversè satù tradiderit, nec major fides illi in huius quam in ceteris; haud dispari modo relatus debetur.

Fra landa Ikpte] Situs Norrigia elegans hic exstat descriptio, observatuz dignissima. Ubi & Sveonia & Gothelba mentio fit, uti & ubi tam Sveonum quam Gothorum habitationes & sedes, olim fuerunt & adhuc exstant, manifeste monstratur. Cum nostro de Gothelba convenit Theodoricus Monachus Contra quam Nobiliss. Grotius, de Gothelba, & de Gothu Cluverius, Pontanus, Stephanus, Lysander, Rosenfontanus, Vormius, Piaecius. &c. statuerunt. Quare quae super illorum relationes à beato vitrico meo Verelio observata, in scedâ ab illo mihi relicta habeo, huc adponere non inconueniens duxi.

Philippus Cluverius, in antiquis memoriis satis versatus, sed pro lubitu suo // Sveonum omnia in ordinem redigens: Sveonum regnum, quod semper Sveones incolue, // imperium rini, continua certaque serie antiquissimum in Orbe terrarum esse, in Geogra // antiquum pbia sua asserit. Magnum profecto argumentum, quare regia administratio, // forâ aliis, ceteris Rerumpubl: formis anteferri mereatur: utpote quae angustioribus perior // diu circumacta, intra breve plerumque tempus interierint. Quod autem à pri. // H me

mis initium, ad hac usque tempora, firmum steterit regnum Sweo-Gothicum; nec in aliud imperii genus transiverit; inter ceteras haec potissimum videri possunt causa: situs loci, adversus externam vim, natura ipsa satius munus: Aeri salubritas, & genus terra, necessaria suppeditantis: jus incolendi in iuria non questum, quod primo immigrationis tempore in vacua venerint majores nostri: prisca frugalitas, robur, fortitudo in armis, & fecunda solis propagatio: pauca cum exteris commercia, quae lites, saepe & arma provocant. Regum definita legibus potestas; & moderatum regimen: Principes pauci, saepe & nulli; ignorata potentiorum & nobilitatis privilegia, adversus vim legis: aqua libertas, & nullius ambitioni mancipata reipublicae munera, nulla Sacrorum diversitas, nec discordes, circa divinum cultum animi: subditorum in Reges obsequium, & inter se mutuus amor. Si quando improbi regum mores & licentia populi, felicem hunc statum arietaverunt, successorum tamen virtute & industria, ita suffultus mox fuit, ne unquam corrueret.

Sveones &
Sveonia
unde dicitur

Proleg.
Grotii
ad Pro-
cop.

Dicitur patria Nostra nobis Svearijke, & contracte Sverige i. e. Sveonum regnum; item Sveaod hoc est Sveonum terra; possessio, Latine autem Sveonia, indigena Sveones & Sviones. Tacito, Adamo Bremensi, Eginhardo, & aliis recte scribentibus. Nam illud Svecia & Svecus, mox nashorum nobis peperit barbaries: Sveden etiam peregrinorum debetur consuetudini, nostra plerumque ignorantium. Neque minus impertinens est Pontani detorsio pag. 690. à Se, hoc est lacus & Veden, via, inde contracte Sveden. Nos ipsi hanc non invidemus ex mustaceo laureolam. Rekte monuit Cluverius, Sveones hunc tractum semper incoluisse. Petrus Parvus, ut Sveonum origines traducere possit, Suevos à Germania litoribus huc infusus, & postea retrogressor in Suevia sedes posuisse contendit; alios autem in Helvetios tendentes Surik condidisse, allusione ad nostram patriam. Videas etiam Germanos non paucos, ex Germania originem Nobis obtrudere, ex hodierna, credo, facie, veterem ejus conditionem asstantes. Sed si in Iulii Caesaris, Tacitique tempora respicere voluerint, reperient, auctorum istorum testimonio, illam suam jam excultam Germaniam, tunc fuisse infortem terris, asperam caelo, tristem cultu aspectuque, nemini adpetendam nisi si patria esset: serratam in univsum aut sylvis horridam aut paludibus foedam. Nec ulli Germanorum populis urbes habitari; ac ne pati quidem inter sejunctas sedes, sed discretos diversosque colere. Quantum autem ex Germania tum occupaverit Hercinia sylvae, Caesar satis indicat. Car autem Sueones Germania populus non sine, mox subiungetur cum Gothorum originem adseruerimus.

De

De qua, uti & nomine non unum sentiant auctores. Arngrimus Gorbo, quasi Jättar (Gigantes) Josua temporibus terra Canaan ejectos; Jobannes Buras ab Zoroastre Asia pulsos huc immigrasse auguratur. Nos tacente antiquitate, conjecturas illas in medio relinquimus. Guilhelmus Postellus Cosmograph. ab Hebraeo Geuth, hoc est decor & splendor universi; Hugo Grotius à God, bonus & hospitalis, nomen ipsis faciunt, plausibiliter magis quam ex vero. Nam Hebreorum nominum consuetudines ab omnibus retro seculis, Nostris ignota; & hospitalitatis illa bonitatisque laus, Gothis propria non fuit, sed Sveonibus ceterisque Arctici populis cum illis communis; ut absque vanitate & jactantia nomen inde sibi arrogare non potuerint; homines ceteroquin in laudes suas non effusi. Ab Geiher Semi filio ipsos denominat Melancthon: Nostris etiam plerique ab Geiher sed Japheti abnepote, nominis originem adstruunt. Sed de nomine satis; jam ipsos gentis natales inquiremus, quos nobis abjudicatos, Germani, Poloni, Danique sibi vindicant. Videamus autem quid singuli adferant ad assertionem suam adstruendam. Petrus Parvus Rosenfontanus, cum Gothorum titulum jam inde ab hominum memoria Regibus Dania falso arrogasset: Nunquam enim ante unionem trium regnorum, nomen Gothicum in ipsorum titulis comparuit: Jutiam inquit, quam veteres Cimbriam dixerunt, Gothi vetustissimis temporibus in Borealem & meridiionalem diviserunt, & cum orientalibus Gothis emigrantes ad perpetuandam incolatus memoriam nomina eadem hisce ditionibus post se reliquerunt. Nam quæ primum Gothia, ea postmodum Guthia, inde Jutia per literarum transmutationem vocari coepta est. Et paulo post. Quasi vero discriminis permultum inter Gothos & Juthos seu Guthos interesset. Excutiamus quicquid hoc est Juthiam autem, ab veteribus dictam fuisse Cimbriam: ubi ergo Gothia tua vetustissimis temporibus, ad perpetuandam incolatus memoriam, ab emigrantibus in borealem & meridiionalem divisa? Nisi forte Cimbriam verius in Gothiam, ut hanc deinde in Juthiam; quod tuo judicio, etiam inter dissimilima nihil discriminis intersit. At Saxo tuus, Ericus Pomeranus & alii, tam lepida inventionis meminisse non potuerunt, qui Gothos Nostris & Juthos tuos perpetuo disparant. Et si ex Juthia tua, ad quam collata Gothia Nostra, vix parva quaedam praefectura, tuo judicio est, Gothi prodiscent; non jam Ostro-Gothos & Visi-Gothos sed Nor-Gothos & Suder-Gothos in annalibus leperemus, inaudita hactenus nomina. Ostro-Gothi & Visi-Gothi in Italia & Hispania fuerunt; sunt ejusdem nominis discrimine in Scanzia. Sed utri horum ex aliis? Externos illos à Scanzia produisse Iordanus, Lazijs & plures affirmant; illos huc accessisse nemo unquam dixit.

& quomodo Gothorum in Italia & Hispania interierit nomen, scriptorum //
 annales evidenter monstrant. Ostro Gothorum autem & Vestro-Gothorum no. //
Pontanymen notali solo debetur, ut asserit Cranzius. Miror etiam Pontanum stolidis //
refellit hisce (Rosenfontani) nugis facundiam suam commodasse; qui ut Gothos //
 Cimbrica Chersonesi indigenas evincat, Beda Vitae vertit in Iutas, hos //
 in Vitangos, Iutungos, Giutungos, Gungos, Gothos. Quis delira somnia //
 absque risu audiat? Si fucos & ludos facere cuiquam animus esset, mi. //
Item nori nominum confusione, pro Dano diceret Vanum; Vallum verteret in Gal. //
 lum, ex Germano Carmanum, ex Polono Volonem, ex Pontano fontanum saceretis //
Stephanus Petrum Parvum, tetram laryam compellaret; & sexcenta huiusmodi. Sed //
 ego talem fingendi libidinem jam diu excoror. Audiamus jam ceteros Senatores. //
 Lib. 2. Gothi origine Dani sunt, ait Stephanus. Danicum imperium antiqui. //
 com. tus in tria arctoi orbis regna discretum fuisse Vormius narrat; Cim- //
 in Sax. bricum, Gothicum seu Gethicum & Danicum; singula vero tuos re. //
 Gramm. ges imperio tecretos habuisse, donec fatali rerum vicissitudine Dani. //
 pag. 69. cum nomen reliqua absorpserit. Sed *Lyfscandrum* praterisse, ea vero in. //
 Pag. 7. jurna esset maxima. Is postquam Scania velt alterum orbem delineasset, //
 Fast. Da. & viginti quatuor Principatus, in iisque sebyttiam (Styghervit) latissimo //
 mic. rum camporum, inibi collocasset: Celebratissimas etiam & nominatissimas //
Lyfscander panter urbes, ex cerebro suo, exadificat, nulli scriptorum, usquam memoratas. //
 Stante inquit, regno Gothico, Scania opulentissimum & nobilissi- //
 mum Aquilonis emporium fuit; Inde post Haraldum Hildetand //
 magna cum admiratione floruisse Trileopolim. Stante inquis, Regno //
 Gothico? Dic, quaso & bonè, quando illud ex rerum natura evanuit, aut //
 quis gentem florentissimam excidio delevit, qua adhuc in antiquis sedibus //
 permanens, amplissimum apud nos regnum constituit? Sed est hic plerorum. //
 que Danorum candor, ut nostra invidiose detorqueant & livore obnubilent: //
 ita plures regum Nostrorum, satrapas & praefectos, per contemptum adpel- //
 lare consueverunt. Gothiorum vero facinorum gloriam; numquam quantum //
 venanter; qui res Danorum, nostro seculo misere in annales; Quantumvis //
 cur in istam laudis participationem venire debeant, rationibus penitus desti. //
 tuantur? Nullum gentis encomium pratermisit Saxo, in suorum laudibus //
 nunquam pareus; hoc tamen suis arrogare non est ausus: sed Gothos & Tu. //
 tis, ut gentes diversissimas, semper discernit. Adamus Bremensis, Gothos //
 Sueonia populum semper facit. Gothi, inque Sveonia conterminam Gotho //
 rum populos in Sveonia regnantes. item alibi: Ex ipsiis populis Sue //
 diae proximi ad nos habitant Gothi, qui occidentales dicuntur: alii //
 sunt Orientales, verum Vestro-Gothia confinis est provincia Dano. //

// rum, quæ Sconia dicitur: à qua ferunt diebus septem perveniri //
 // usque ad civitatem Gothorum magnam Scarane: Deinde Ostro-Go- //
 // thia protenditur, juxta mare quod Balthicum dicitur, usque ad Bircam. //
 // Alibi: Occidentalis Gothia Danis proxima Helmoldus: Est autem //
 // Birca oppidum Gothorum celeberrimum, in medio Svediz posi- //
 // tum. &c. Plura illustria scriptorum testimonia hac arcessere supervacaneum //
 // est, qua si quis desideret, collecta inveniet ab Grotio in Procopium. Danos *Dania* *Germania* //
 // Gothorum Sveonumque coloniam esse, plura evincunt monumenta; regno *taurum* *Sveo* //
 // men Regis Dani auspiciis firmato, Gothico nomine nequaquam se censi vo- *namq. col.* //
 // luerunt: Sed qua fors perpetraverunt, vel Cimbrorum vel Danorum vel de- *ria* *h. e.* //
 // nique Normannorum nomine celebrantes, ab Gothis Sveonibusque hostili sem- //
 // per odio dissiderunt. Dani hactenus. Jam ad Sarmatam aures convertamus. //
 // Gothos sive Geras (idem enim sonat utrumque apud omnes erudi- //
 // tos) illos inquam bellicosos, veterum historicorum (recentiorum in *Paulus* //
 // antiquis, nisi nitantur antiquorum testimonio, parva fides) nullus *Piafeciur* //
 // uspiam memorat ex Suecia prodisse, vel ibi sedem commerciumve *Cronic.* //
 // aliquod nunquam habuisse; sed concordia sententia omnes, praesertim *pag. 16.* //
 // Orosius hist. lib. 1. c. 2. refert Gothorum sedes contiguas Alanis & *Gothi non* //
 // Dacis, prope pontum Euxinum & Ithrum consistentibus; & Proco- *è Sarmatia* //
 // pius ac Jornandes asserunt eos ex finibus Asiae, à Tanai & Meoti *prodierunt.* //
 // Palude Pontoque Euxino (quæ regio utique à primis seculis semper //
 // fuit & nunc est Sarmatarum sive Slavonum, urpote Russorum seu //
 // Roxolanorum, Moschorumque perpetua sedes) egressos versus me- //
 // ridiem, superato in Dacia Istro, in Moesiam Thraciamque excur- //
 // risse. &c. *Paulus* post ait. Adamum Macovium se procurante Lega- //
 // tum ad Philippum quartum in Hispania perquisivisse antiquissima //
 // Gothorum monumenta, ac inter alia multa invenisse sacram Hebræ- //
 // orum historiam lingua Gothica scriptam, sed in quâ Sveci qui in //
 // aula Sigismundi erant non pauci viri docti, cum veteri lingua obso- //
 // leta Svetica vel demum cultiori Svetica vel Germanicâ, comparatâ, //
 // ne unum verbum reperire potuerunt, in quo una alteram, vocis //
 // aut syllabarum, vel Etymologiae significationisque proprietate assimi- //
 // laret. Imagines autem antiquæ Gothorum & Vandalorum, quæ //
 // ibidem in Hispania alicubi visuntur, referunt vestitum Sarmatico //
 // siætem Tria si recte percipio hic adferit. Veterum neminem Gothos è //
 // Sueonia eduxisse: linguam Gothicam, ne in minimo quidem cum Sveonica //
 // congruisse; eorum habitum fuisse Sarmaticum. Sed primum illud *Ablatii*, //
 // & Deaxippi, Jornandu & aliorum testimonio falsum est. Illi enim primam

Gothorum patriam Scanziam faciunt: indeque transgressos circa Pontum & //
 Maëotim confedisse, expulsis indigenis, sive illi Sarmata fuerint sive Roxo. //
 lani. Neque tamen stabiles ibi sedes diu habuisse: quia enim pacem inopem //
 experiebatur gens armis adfreta, excita sedibus suis Mæsiam, Thraciam, //
 Illyricum, Pannoniam, Graciam, Asiamque pervagata est. Quod Sigit. //
 mundi aulici Sveones intelligere non potuerint, sacram historiam Gethica //
 lingua diu obsoleta, perscriptam, sententia nostra nihil derogat. Quod enim //
 locuti sunt majores Nostri ante quatuor & ultra secula, jam non intelliges //
 sine interprete antiquario. Addere vero debuisses Piacesi Macovium, veterem //
 illam Gothicam bene intellexisse, utpote Sarmaticam & maternam, & aliquid //
 forsan dixisses. Iam despiciamus an Germania, evolutis aliquot seculorum //
 periodis, locupletata habitatoribus, patriam nostram suis coloniis insederit. //
 Philippus Claverius, Hispanos, Gallos, Illyrios, Britannos, Cimbroque, //
 Germanos fuisse, Germanicâque olim locutos, ut solet, satis confidenter //
 iudicat: quibus Nos etiam parvam accessionem aggregat; ab Aschenaze pro, //
 pagatos omnes. Subjungit autem, regnum Nostrium in orbe terrarum anti, //
 quisimum esse, quod semper Sveones incoluerint. Si hoc verum, quomodo //
 ab illis Nos, qui jam tum eo potentia non devenerant, ut domi regnum //
 constituere potuerint? Ista colligendi ratione Germanos à Nobis produceret //
 alius, quod Fagio Scedels, Ritio, Goldasto, Bertio, Grotio, aliisque exi. //
 stimatum: sed illud Nos non intendimus. Iam religionis & sacrorum ritus //
 iidem, populum eundem arguere solent: Germanis nec templa, nec De- //
 rum simulacra fuisse Tacitus adserit: de Gothis & Sveonibus contrarium //
 evincit idololatria illa horrenda, cui miserum in modum dediti quondam //
 fuere. Et lingua illa affinitas olim Nobis prope nulla: postquam vero Alberius //
 Ericus, & Christophorus sceptro Nostro potiti sunt, germanizare etiam cepit //
 lingua Nostri: valido semper in subiectos exemplo & auctoritate imperan- //
 rium, nec minus commerciorum frequentatio ad lingua genium corrumpen- //
 dum valuit. Iam ad Gothos propius veniamus: quos Imperii Romani vassa- //
 tores ex Scanzia Nostri educunt, Ablabius, Fornandes, Rodericus Toleta. //
 nus, Rodericus Sancius, Sigebertus, Otto Friesingensis, Bartholomæus An- //
 glus, Crantzius, Aeneas Sylvius, Suffridus, Cyraus, Sigismundus ab He- //
 berstein & plures alii Hispani etiam persvasissimum semper fuit, majores //
 suos Visigothos primam hanc patriam incoluisse. Quorum omnium persvasio, //
 ne vana existimari possit, haud leviora rerum momenta faciunt. Libros quos //
 in Italia olim Gothi cepissent, ex Sveonia extulisse Marinum Pontificem lega- //
 tum cronicon Slavicum commemorat. Ostrogothos & Visigothos nominâ di- //
 versitatem è prima patria secum exulasse Ablabius & Blondus tradunt. Sed //

ubinam

ubinam gentiam in tota Germania Ostrogothia & Vestrogothia? Apud Nos //
 vero florentissimum sunt regnum. Leges præterea Nostri Visigothorum dome- //
 stica, paternam hereditatem Gotho in Gracia militanti adimunt, abjecto //
 revertendi proposito. Neque minoræ fidei documenta lapides runici exhibent, //
 quos consingvinei in Moesia Graciave pugnantibus ac interfectis, parentes, //
 fratres, filii, necessarii domi exexerunt, notatu nominibus, & rei gesta //
 titulo. Quod pietatis officium ac eternitatis memoria, extraneis credo, & //
 incognitis impendi haud potuit. Huiusmodi plura documenta haberemus, nisi //
 inconsultus monachorum Zelus circa Christiana pietatis initia, literaturam //
 runicam abolevisset, ut cum ipsa impietatis pagana radices evellerentur. //
 Prout ab Recaredo etiam in Hispania factum, qui omnia Gothorum scripta //
 monumenta combussit, ut cum illis heresin Arrianam extirparet. Claverius //
 interim sola præjudicandi libidine abreptus, spreto tot illustrium scriptorum //
 consensu, rerumque argumentis, nullos urquam Gethos in Scanzia fuisse //
 contendit; Fornandemque ridicula fabulositatis arguit, quod popularibus //
 suis primigenium hoc solum adsignaverit, cum ad Vistulam Gothones ponat //
 Tacitus. Potuisset vero Claverius, si columniandi absuisset studium, iniquam //
 de Fornande censuram omittere, cum Gothos Scanzia egressos ibi confedisse //
 adserat, ubi Gothones collocat Tacitus. Unle postea digressi ad Moëotim mi- //
 graverunt. Credibile vero est, quosdam in occupatu sedibus remansisse, inter //
 quos Samo. Getha, quod nomen eosdem Gothos sonat. Aliam Fornandi dicam //
 scribis Pontanus ex temporum calculo, quod Gothos Marci Aurelii tempore //
 primum cognitos, cum Gethis confundat, qui ante bellum Trojanum innotu- //
 erant. Doceat vero oportet Pontanus, Marci Aurelii tempore. Gothicum no- //
 men primum natum. Tot equidem inter Fornandem, qui Justiniani tempo- //
 re vixit, & Marcum Aurelium, non sunt secula, ut de Gothis scribere de- //
 beret: Ex hac Scanzia Gothi quondam memorantur egressi. Hunc //
 egressum è Scanzia non Taciti tantum sed & Pythea temporibus multo fuisse //
 antiquiorem haud injuria existimat Grotius. Potuit etiam post primam hanc //
 plures emisisse colonias Scanzia: unde majorum minorumque Gothorum disci- //
 men natum quibusdam placet. Ceterum fuerintne Getha Gothique idem popu- //
 lus, quod Fornandi, Procopio, Orosio, Hieronymo, Spartiano, Claudia. //
 no, Bernhardo Iustiniano, Scaligero, Octavio Ferrario, Heinio, Pia- //
 secio & aliis, traditum, an vero diversus, ut aliis visum, nostrum tenue //
 iudicium determinare non audeat: cum utrinque non desint adfersionis docume- //
 ta Notandum etiam hic Adamum Bremensem adserere Albim, per medios //
 Gothorum populos currere in mare, indeque Gotelbam dici. Quod de celebri //
 Germania fluvio accipit Grotius, indeque Bremensem Gothos in Germania //

colle-

collocare autumat: Ceterum Bremensis verba hoc laud afferunt. Non enim // Germani Albim intelligit: sed flumen illud quod in jugis montium Norve- // gicorum, quos improprie Riphæos vocat, oritur, & per Vermelandos ac // Visigothos defluens, prope Elfsburgum oceano commiscet. Vocatum id Bre- // mensis ayo Gothelham, instruere nos Snorro Sturlason potest, in gestis Re- // gis Olai Skautkonung, diciturque ab accolis hodieque Gôthælf, cujus pra- // cipitium Trollbettan nuncupatur. Nam illud nomen Elba sive Elf proprium // nobis non est, sed commune quo magnum flumen indigitamus. Ita quod per // Dælcarlos defluit, magnoque impetu ad Elfa-Carlby in Codanum se exone. // rat, Dala-elf nuncupatur.

Helvetii sive Svizzeri à Syeonibus se originem trahere, ipsi fatentur omnes. // Licet Germani quidam aliter ipsis persuadere nitantur. &c.

Huc usque beatus vitricus meus Olaus Verelius: reperiuntur adhuc plura in // scedu illius; ab illo mihi relicta; quæ alibi commodius inserentur.

CAP. XXII. XXIII.

In his capitibus tempora Olai Trygvasonii, tam prospera quam infortunata; cum ipsius quibusdam actionibus, satè accurate recensentur; & ob Cronologia Norrigica memoriam, notari merentur. In cap. autem XXIII. tempora inter illum & Haraldum Pulchricomum, pari modo memorantur, & de fide Orca- densibus & comiti qui illos gubernabat inculcata: quam historiam paulo aliter refert Snorro. vide tamen Theodoric. Menachum Trondhem: cujus relationes tamen parum sibi interdum coherent.

CAP. XXIV.

Ad hesur hier verid sidur at giefu þor, eda Odni; edur odrum // Asum minni at Veitzlum] Verba hæc sunt, juxta auctoris Nostri traditionem, Sancti Martini episcopi, jam dudum mortui & mandata Regi Olao Tryggvasonio, per apparitionem data; ut illum in posterum coleret; quibus subsequutum fuisse miraculum, à Snorrone & Nostro refertur: vide Nostrium cap. 31. Huius historia aliquid tribuere, poterit qui voluerit; ego ejusmodi relationibus parum accedo. De Thorone autem & Odino quod refert, in illorum memoriam magnos scyphos à veteribus evacuatos, à temporum illorum non solum simpliciter, sed etiam superstitione in demonibus illis colendis, non abhorret, Videri potest Herrands Saga cap. XI. ubi de Thoreri, Odini

& Frey, & omnium ceterorum Asarum memoria celebrata, pari modo ac Noster meminit. Citatum locum vide in Notis ad Gautreks Saga, in Sveonicam linguam translatum. In Sancti Olai autem historia majori. Voru þar drykiur miklar, og vottu minnin aull signat Asum, eptir fornum þjd. i. e. Large ibi erant computationes & pocula omnia Diis Asianis consecrata, pro veteri more. vide Notas ad Herrands Saga pag. 102. & 103. Lascenii Antiquitates pag. 140. Sed non solum in Deorum gentilium memoriam exhauriebantur pocula, verum etiam in clarorum virorum, cum aliquo certo voto, quæ de re Saxo & Snorro de Ingialdo Illrada, & de aliis Sveo-Gothis, item Lascenii Antiquitates lib. 1. Verelii hist. Sveo-Goth. lib. 1. cap. 1. Ceterique gentis Nostri scriptores. Et cum heroum memoria apud Nostros celebrata fuerunt, dicebantur isti Bragebeggere (i. e. Heroibus pocula consecrata.) Fiebatque, ut de Ingialdo modo indicavi, cum certo aliquo voto: loca ipsa sollicitare, cum ubique in Veterum historiis essent, supervacaneum ducio. Hæc de re Vormius Monument. cap. V. pag. 28. Ubi postquam morem hunc, cum sacra peragerentur observatum meminisset, se concludit. Hinc in memoriam Othiai pocula exhauriebant, quo Regi & toti Regno bene esset. Mox Niordi & Frey: (dicere debebat, mox Thoreri Odini & ceterorum Asarum Niordi & Frey. &c. Memoria poculis recolebatur; annua ut ipsis contingeret felicitas, frugumque & reliquæ annonæ uberrimus proventus. Multi Bragebeggere exhauriebant, id est Heroum, regum & amicorum, & in bello fortiter rem gerentium memoriales scyphos, quibus eorum manibus parentare se credebant & minde vocabant. Minni dicere debebat Vormius, quod memoriam significat; error quoque est in voce Bragebeggere, cum Bragebigare recte dicuntur scyphi qui in memoriam heroum evacuabantur; idque non pro annonæ felici proventus ut refertur, sed in memoriam heroum, ut se paria illorum actionibus facturos recordarentur & polluerentur. Christianis autem temporibus, nec eundem morem amiserunt, & memorias non solum heroum, sed sanctorum, & veri etiam Dei, invicem propinaverunt. Quæ de re, ritus nuptiales Islandorum quos habuerunt prius quam à Papismi reformarentur erroribus, satis testari possunt, unde sequentia exscripsi. Folio mihi 1. Skal er hier fyrri bord borin og dryckur i Ikeinktur, og ætlud til Heilags andas minningar. b. e. Scyphus potu repletus mansa nostra allatus est, qui memoria Spiritus Sancti destinatus Fol. 3. Fyri Gudzfaders minni, efter Heilags Andas skal, antiphona, &c. b. e. Ante memoriam Dei patrû, exhausto memoriali scypho Spiritus Sancti, antiphona. Fol. 5. Fyri Christi minni antiphona. b. e. Ante memorialem scyphum Christi antiphona. Fol. 7. De memoria Maria virginis celebrata, loquitur. Fol. 8. Sequitur ut sponsus

& sponsa invicem propinaverint. Repetebantur dein Spiritus Sancti & Jesu Christi memoria Fol. 9. & 10. Folio autem 12. Regis memoria celebrabatur & Fol. 13. Memoria Sancti Martini vel Doctorum ecclesia. Ipsi ritus qui ibi describuntur, satis elegantes. Cantilenam de Christi memoria celebrata apud Nostros, adhuc habemus, quam quia curiosi haud displicituram credidi, hic adscripsi ex Burai Samulsyrio seu collectaneis pag. 775.

Jesus Christus vår Herre
 Och hann var födder i Betlehem /
 Och alle Guds helga Änglar
 Eke sungo honom lof igen.
 Songen sungo the alle Jula otto så:
 Lofwat vari Jesu Marie son.
 Hvem skal herbergera en vägsfaren Mann?
 Stålsver Jesus Christus som alla vägar kanu/
 Solen under himmelen och Månen under sky
 Stålsver Jesus Christus ledsagar oss till Wy.
 Drottning vilj thet fyrsta sinne
 Vårs Drottins minne.

Hunfrid blinder sig för sig / sig och rett
 Kett som Ringmenn the dömma
 Gud gifve honom lif och lycka /
 Danne-svenera dryckia Guds minne /
 Och alla måge glädja sig som här äre inne.
 Johan hafver Christi stål uppå sin hand /
 Signe honom Guds fader / Sohn och then helge And /
 Gud lärhe honom lefva och trivas /
 Synder och serger fördrifva:
 Genom than helge And.

Hic non inconvenienter addi possunt quæ de Sinensium more refert Neuhof. cum hospites excipiant, inque illos affectum suum contestari volunt; primum scyphum Deo Cæli offerunt. Eke man sich nidersehe nime der Hausherr einen mit wein gefüllten Krauß oder Becher auff einen eischreller in beyde hände und grüßet den / der oben an sitzen soll / sich gewöhnlicher manies nach gegen inn neigend: gehet dar auff auß dem saal in vorhans / und nach dem er sich da Solenniter geneiget / offret er / wilt nach dem suden gervandren angesichte / selbigen Krauß oder Becher dem Herren des

hinn-

himmels und geuß ihn auff die erden auß. Sancti autem Martini, memoriam, Johannis, Maria & Nicolai, aliorumque in divorum collegium adscriptorum cultam, non est operose ut disquiram. Omnia enim Istorum Tribulium collegia, vulgo Gilden dicta, certas ceremonias, cum ejusmodi pietatis opus exerceretur, semper indicant. Possedi quoque ante annos aliquot, leges Tribules in pergamena scriptas, antiquitatem bene exhibentes. Anno scilicet 1424. conscriptas, longoque ordine precipientes; quemadmodum Sancta Maria virginis, Sancti Martini & Nicolai feria, pocula celebrari deberent; patronorum nempe conventuum: memoria Martini die Martini, & Maria, visitationis Sancta Maria &c. colebatur, qui dies potando toti consumebantur, idque ordine, juxta Legulatorum precepta: dein nox sequens vitii plurimis extracta fuit, luce talia non indicante.

CAP. XXVII.

Aldangum Hakonar Jarls tok Suneya eptir fodur sin erfd og eygneir amyklar] Meminit auctor Suneyam Regiam puellam in Islandia, ubi Christiana fides jam diu viguerat; Imperium mortuo parente suscepisse, cum tamen fratrem habuerit nomine Albanum, ut in presenti capite legitur; sed propter peiratarum invasiones, diu id defendere non potuit;

Muliebre non est Regna tutari patris. Seneca in Hypolyto: vide Lipsii Polit. lib. 2. cap. 3. & notas ad illud caput. Et cum in precedenti auctoris Nostri capite de Sanctorum hominum reliquiis, in insula Norrigia Selia repertis, aliquid memoretur; credibile est illam cum sociis suis illuc appulisse; diemque supremum ibi obiisse. Ad oram codicis, unde manuscriptum quod habeo exaratum, adnotatum fuisse Jonas Rugman reliquit: Anno 1170. var Sancta Suneya færd til Bergen, og let Pall Biskup Ikrijnleggja hana annad sinn. Quare in historia Sancta Suneya in fine. h. e. Anno 1170. reliquia Sancta Suneya Bergam translata, quas iteram in arca condi Episcopus Paulus curavit, quare in histor. Sancta Suneya in fine. Hujus Sunesia reliquia exportata Bergis, cum Haquinus Haquini filius coronaretur vide Smorr. in ejus vita pag. 607. Item Anonym. De profect. Danorum in Sanct. Terram cap. XI. in Civitat. Bergens. descript.

CAP. XXIX.

Er Olaf Tryggvason heyrði at fva mikít ord for af Felli Drotningo er red fyrí Gautlandi: Þa vildi hann fa Þad Ríki og hana med] Vana opinione, nimia sibi destinasse & pollicium fuisse Olavum Trygvasonium, hic locus indicat. Si enim Sigridam Storradam Reginam in uxorem accipere posset.

cum illa totam Gothiam se accepturum sperabat, sed ejusmodi non fuerunt Sveo-
Gothorum Leges, ut talem potestatem & jus sœmine concederent. Nec quoque
Segrida consensu solum mariti Erici victoriosi, Vestro-Gothis imperabat, vide
cap. 28. auctoris Nostri, sed possidebat illa hereditaria quoque bona, in qua
majus jus habere poterat. Svno autem Tiugeskegg Danie Rex, qui illam in
uxorem duxit (vide cap. XLIV.) nec habuisse nec pretendisse aliquod jus in Re-
gnum Sveo-Gothicum, memoratur. Videatur cap. 1. Opt. B. Westgöth. II.
ubi dos Regia ad XII. Libras auri redigitur, aut oppignoranda duo prædia
statuit, deficiente scilicet auro. Segridam & Olavum de pactis connubialibus
convenire non potuisse, ex cap. auctoris XXXIV. etiam legitur.

CAP. XXX.

Fra þui er Sigvaldi tok Svein Kong [Prolaxe Saxo describit quomodo
Sveno Tiugeskegg, ter sit captivatus à Fomsvicensibus, utque se in libertatem
iterum, magno suo & subditorum incommodo, redemerit; sed cum Snorre &
Noster hanc historiam in totum ignorent, præsens caput, à curiosis cum Saxo-
nu falsa relatione conferri meretur. A Sigvaldo autem deceptus fuerat Rex
Sveno, sed non in captivitate ductus.

(a) Tres solum Burislavi filias hic recenset auctor, quarta fuerat Geyra,
quam viduam in uxorem duxit Olavus Tryggvasonius, qua tamen non ultra tri-
ennium cum illo vixit; quo elapso tempore, Vanlandiam etiam Olavus reliquit:
utrum alicui nupta fuerit Tyra, quarta Burislavi filia, hi scriptores non me-
minerunt.

(b) Natione Danum fuisse Sigvaldum hic locus indicat; Regique Burislao
adversus Danos conservasse Fulinum, ex Nostro constat; quam fidelis autem
legitimo Regi suo fuerit, ex hoc loco adparet, & quod illum Burislao prodit-
derit, hic quoque legitur.

(c) Ad possessionem paternarum suorum bonorum admissus, & ab exilio re-
vocatus est Sigvaldus, cum studium suum in decipiendo Olao Tryggvasonio,
Svenoni Tiugeskegg accommodaret: vide auctoris Nostri cap. LVIII. Hic
fidus nemini erat, juramenti quoque nunquam tenam, vide in Nostro & Snor-
rone passim.

CAP. XXXIII.

Huett sinn er hann bioft til ferdar, þa giordist andvidi i moti]
De vento magico, passim quædam ad Thorsteins Saga adnotavi, quæ ibi-
dem videri possunt. Videatur quoque caput LI. hujus auctoris, de maximo
illo mago Hroaldo & Snoro Sturla, de aliis huius similibus, multoties.

CAP.

CAP. XXXIV.

For þa fyrst austur til elsi, sem sidur er til at Konungar hittilk af
Danmork og Noregi, eda England og Saxland. Memorat his verbis
auctor, locum conventus ad flumen Trollhattam, inter Dania, Norrigia, An-
glia & Saxonia Reges: sed quid negotii hic habuerit Sigrida Storrada, hæc
tempore Gothia domina, subicitur. Non erat scilicet aliud, quam ut Ola-
um Tryggvasonium conveniret. Locum conventus inter Sveonia, Dania &
Norrigia Reges, insulam Brennd, dicit auctor Noster cap. LVIII. ubi, og
þar traut Ríski hans, b. e. Ibiq. finis Imperii ipsius. Sed Danaholmur,
erat hoc nomine quoque apud veteres celebris: qui à Lyseandro in descriptione
Hallandiae sic ponitur. In contignis Hallandiæ Sveoniæ & Norvegiæ fini-
bus, insula mediocris est, parvam Dania dixeret, proprie tamen Hi-
singia adpellatur: in ea terminantur limites Regnorum Borealiū ho-
dierni: & ibi quievisse tres Reges, & convivatos esse, tempore decreti
Sven Othioniani, super ingenti Saxo, quolibet tamen in suo Regno
existente, fama & libelli decretorii narratione, notum est. Parva hæc
insula jam Sveonia Regis possessio est, cum districtu sibi adjacente. Quis ex tri-
bus istis Regibus cum convenirent, præ ceteris eminuisset, inter Messerium, Vor-
mum & Nobiliss. Stiernhielmium, satis disceptatum est. Post quorum fata Leo-
ges vetustissima in patriam Nostram à Nobilissimo Domino Sparsensfelt, & Nor-
rigia illata sunt; ubi in medio Borgarþings libello, Runis in pergamena exa-
rata. Anno Christi 1273. Imperii anno undecimo Magni Regis, sequentia exo-
stant, quæ ob defectum Runarum literarum jam usitatis adpono. Landmark mellin
Sveriki ok Tanmaurk: Augmunder Slemma var Kungur i Upsalum
ok Sven Okþa Tiugulkeg i Tanmark: tau satu riktar mellin Rikin;
Sveriki ok Danmaurk. þau nemdi af Sveriki Tola ok Totti af Op-
landi; Grimalda af Surmanalandi; Kafi af Vestmannalandi; Boþvidr
af Helsingalandi; Tori af Vest-Gotlandi; Torstin af Ostergotlandi;
Tocka af Jutlandi; Gunkil af Sialandi; Ubo af Funa; Dan af Skana;
Grimulf af Grimulvaum af Hallanda. þa tolf fattu siags staina mellin
Rikin. Hin fyrsta stain star á Snuturvasa; annar i Danabak; Tridje
er Kirkiustain, eda Kinstain; fiarka i Varagsnes; femta Hviþa
stin; sietta Brimsi stain, er staundr mellin Blekong ok Moiri. Da-
naholm er skistar i tre hlutir; ein á Upsala Konung; annan á Dana
Konung, ok Þridi Norekhs Konung. þa er stefna þeira var á Da-
naholm, þa hiolt Dana Konung Upsala Kununghs Orfi storni, ok
Norrigs Konung austþi hans. Nu bæriast i Danaholm; af Dana-
holm ok i Stamulund, Klisfar-Narras. Flatbak; Sensio, Aldramanna-
brekku.

brekkiu; Dvarharid; Ano; Klintomosa; Sinvas; Diupdal; Frosnas; Ornabiarhk; Kadnoror; Med; Alnas; Vistuland; Vebiark; Allara; Skutrvas; Klok Kobiarb; Mialka; Mesa; Bauror; Spatu; Sparuas; Astabiardb; Stratu; Astbuda; Danbakk; Skatusio; Bon; Orsio; Rabak; Kunungaun; Motur Padel; Bogasio; Bogabak; Flylivik; Bara; Per hitist; At Vestrogotlandi ok Finnidi; ok Halland; af Bara i Ostvidi; Spado; Biarsio; Polosio; Sæisio; Mahinsio. *b. e. Li.* smites inter Syeoniam & Daniam: Aumundus Slemma (vilu) qui Rex Upsalensis erat, & Svenno Otto Tiuguskeg Dania. Hi limites inter Regna Sveonia & Dania posuerunt. Elegerunt autem ex Sveonia, Tolam & Totti de Upsalania; Grimaldum de Sudermannlandia; Kasium de Vestmannlandia, Borhvidum de Helsinglandia; Thorum de Vestro-Gothlandia; Thorstanum de Ostrogotlantia; Tokum de Jutlandia; Gunkillum de Sialandia; Ubbonem de Fionia; Danum do Skanta; Grimulsum in Grimulvaun de Hallandia. Hi duodecim sex ponebant lapides inter Regna; primus exstat in Sunturvasa; alter in Danabak; tertium est lapis ad templum seu Kindius; quartus visitur in Varagsnes; quintus lapis Huidensis est; sextus Brimslenfis, qui positus inter Blekingiam & Moriam. Danaholm in tres partes dividitur: unam possidet Rex Upsalensis; alteram Rex Dania; Tertiam Rex Norrigia. Cum conventus illorum in Danaholm erat, habenas equi Regis Upsalensis Rex Dania tenebat, stapedem autem Rex Norrigia. Danaholm incipit a Danaholmio & se extendit ad Stamusund, &c. Hæc quidquid de prerogativa Regis Syeo-Gothorum Leges Vestrogothica & Cronicon satis vetustum, memorant item adstruunt, ut Messenius & Nobiliss. Stiernhielmus in sua adsertione, mendacii omnino non arguendi, quin in alterius partis scriptores, hac culpa potius recidat. De loco huius conventus videri etiam potest Olai Crassi historia. Caterum lubet hic annexere quæ hæc de re scripsit beatus Virricus meus Olavi Verelius, in hist. sua Syeo-Goth, lib. 2. cap. 2. hisce verbis. Meminit hic Cronicon Nostrum vetustum, & Leges Vestro-Gothorum, trium Regnorum Reges in insula Danaholm convenisse: Regique Upsalensis equum conscendenti, frenum tenuisse Danum, Norrigum stapedes. Contrario plane sensu, ante centum triginta circiter annos, typis ista evulgavit Gothofridus Gemmen, Regique suo hanc honoris prerogativam adrogavit. Unde tragice in Messenium bacchatur Vormius, quod quæ jam Orbi propalasset typographus Gothofridus, tam nequiter pervertere ausus fuerit. Equidem si monumentorum auctoritate standum, Gothofrido non cesserint Leges Nostræ, & non improbe notæ Cronicon vetustissimæ utraque Antiquitatis: Messeniusque ab omni calumnia vacuus, qui quæ in publicis monu-

monumentis reperit, cum fide descripsit. Vormio interim, an Leges istæ uspiam gentium existerint, non tam religiose quam perfide dubitanti, scrupulum adimere poterunt exemplaria, quæ litteratorum tervantur manibus, vel si tanti interesset, quod in Regni Arthivis adservantur. Minus quidem credibile delicatis nostri temporis hominibus videri possit: Rerum potientes ad talia demissionis officia, descendere voluisse: Sed reputent temporum illorum simplicitatem, invenientque pares omnino Pontifici Romano, ab Imperatore præstitos honores. Et qui respicere voluerit ad venerationem, quam Boreales Regibus Upsalensibus semper habuerunt; utut Regibus non solum summis; verum Deorum etiam cultus, patronis ac procuratoribus assiduis; à veritate rem abhorre non existimet: duræque frontis hominem qui relationem veterum, in dubium revocare conetur. Hæc Verelius; idque longe antè hoc nuperum à Norrigia illatum documentum, quod adsertionem veteris Chronici, Legumque Vestro-Gothicarum planè confirmat: duobus bona nota testibus jam tertio adstipulante; ut veritati firmanda plenior fides non sit necessaria, cum omnis in duorum aut trium testium ore, consistat veritas.

CAP. XXXV.

A Heim daugum komo margir menn til Olafs Kongs] Egregius est hic locus, interque laudes Olai Tryggvasonii ultimas, non reponendum, quales affectus & aulicos sibi elegerit: Regum enim & Imperantium, maxima laus in hoc ipso delectu consistit. Qualem vero habuerit Olavi comitatum refert auctor Noster hoc modo. A Heim daugum komo margir menn til Olafs Kongs, þeir er agætir voro at sterkleik og olku atgærfi, og giordi hann þa sina hirdmenn: ok huæ sem hann spurdi sterka menn vera, spekinga at viti, eða nockru atgerfis menn; þa spanadi hann alla til sin ok giordi fier kiera: oc sus sem hann var fyrri audrum Kongum um alla luti, sva valdi hann med fier þa menn, er mest voro afbragd annara manna; helt hann þa ok miklu betur ok rikuligari enn adrir Hofdingiar. Einn af hans vildar monnum het Aki hin Danlki. *b. e.* Illo tempore ad Regem Olavum venerunt præstantes viri, & quæ fortitudinem & quæ præclaras actiones, quos aulicos sibi elegit. Ubique autem viros fortes & sapientes esse audiverat, adque magnas res expediendas promptos; illos ad se accersivit, charosque sibi fecit: Utque alii Regibus in re omni præstabat, ita etiam viros optimos eligebat; quibus & majora præmia distribuit, quam alii magnates facere solent: unus ex ipsius intimis Achatius Danus erat. Achonem hunc ut plurimum traducit Saxo lib. x. non sine Regis sui Syeonis Tiuguskeg-

stegg injuria. Sed si secundum illius relationem vitam suam instituisse, qui potuisset tam egregie ab illo educata esse Thyra Svenonis soror, qua faminarum in Norrigeria omnium praestantissima Semper perhibetur. Parem delectum aulicorum ac militum habuisse; Haraldum Harfagra, legitur apud Helgonem à Husafelde, in vita illius.

CAP. XXXVI.

Ek ætla mig eingo lkipta huer þu ert, lagdi Kiartan] Parum sibi interesse quis esset Rex Olavus, respondit Kiartanus Islandus; postquam enim natando cum Rege certasset; Beneficium aliquod in illum conferre cupiebat Rex; neve quicum lussisset ignoraret, satis superbum responsum retulit, & quidem juxta Catulli illud Epigr. 88.

Nil nimium studeo Cæsar tibi velle placere;
Nec scire utrum sis, albus an ater homo.

CAP. XXXVII.

Kongr let taka Islenka menn, og suma ræna, en summa drepa. Keon summa meida] Modus propagandi religionem Christianam primis illis Regibus, qui illam in Borealia hæc Regna intulerunt, hoc loco indicatur; diciturque Islandos quosdam ab Olao Tryggvasonio bonis privatos, quosdam occisos, quibusdam manus & pedes præcisos. Tangbrandum enim Sacerdotem in Islandiam miserat, ut ibi Religionem propagaret Christianam: sed erat ille immorigerus, adque cades & bella promptus adeo, ut in Islandia duos vel plures, quatuor dicit Snorro pag. 158. qui prædicanti fidem habere nollent, tempore quo ibi versabatur occiderit; rigore autem suo nihil apud ethnicis tenaces, proficere poterat. Illinc itaque rediens, apud Olavum de Islandis conquestus est iam graviter, ut Regem ad itam & ad persequendos omnes Islandos, qui in Norrigniam venirent, commoverit. Tangbrandi modus procedendi & Evangelium prædicandi, quia sacris initiatus erat, nullam laudem meretur: Regibus autem illis, qui religionem inferre laborarunt, severos se præbere, necessum omnino fuit, apud duros homines & ethnicis superstitionibus pertinaciter addictos. De Olao Crasso Norrigeria Rege, qui post Regis Olai Tryggvasonis tempora Norrigniam diu rexit, in illius historia cap. LXIII. legitur. Kerdi hann þeim riera fida og lagdi svá mikil ríkt víð, ef nokrir veri þar, er eigi vildi aflata hæðni: at suma rák hann brátt or landi, sum lef hann hænla, at hon lóm eda fotum, æda línga augo ut, suma lef hann hengia, eda hængva, enu engan let hann uhengdan þan er eigi vildi.

vildi Gudi þiona; jafnt hegni hann ríkan sem uríkan. h. e. Ad meliorem frugem illos (Norrigeria incolae) reduxit, magnaque pena adflixit qui ethnicismo abstinere noluerunt, adeo ut quosdam in exilium eiceret, alii manus aut pedes amputaret, aut oculos trueret, quosdam laqueo absumeret, aut decollari juberet; neminem qui Deo servire averfaretur, à pena immunem reliquit, pauperes ac divites eodem loco habuit. Et in eadem historia cap. LXI. refertur, quod omnibus in provincia Vingulmork, qui Deo servire nollent, gulam fregerit, nec potentioribus magis quam infima sortis pepercerit. De Olai Tryggvasonii zelo in propaganda religione, Noster cap. L. ubi cum seditiosi subditi, illum ad profana sacrificia adigere vellent, irarum plenus: Olafur mælti þá; minnumk nu sveinar, & vier aukum blotinn, og blotum eigi brællum ne gamal menni, er einfiskis eru verdir: takit nu konar ydrar, eda gausug menni og gest Gudunum. h. e. Rex Olavus attendite jam viri mei dicebat: Sacrificia vobis augenda sunt, nec servi & inutiles senes, quorum nihil interest, immolandi: sumite præcipuos viros, matronasque & Divi offerete, vide Snorr. pag. 156. ubi præcipui viri in Norrigeria recensentur, quos neci destinaverat nisi supplices facti fuissent, religionemque Christianam recepissent. De pari procedendi modo videatur cap. XXIII. ubi Olavus Tryggvasonius se filium Sigurdi Orcaðensium Comitum occisurum minatus, si pater religionem non recepisset. Cap. XXXIII. igne consumpsit magos, qui in Norrigeria famosissimi erant. vide Snorr. pag. 154. Cap. eodem. Haraldum Godeysensem, in ethnica cecitate obstinatissimum, suspendio suscipit, & cap. 21. Haraldum Moldasfrðensem occidit cap. XXXIV. Segridam Storrædam ejus nuptias pactus erat, quod Ethnicam superstitionem relinquere nollit, non solum reliquit, sed chirotheca sua quoque percussit. Videatur cap. XLIV. & LXXI. Unde malorum omnium ipsius origo, vide Snorr. pag. 153. & nostrum cap. LXI. Capite XLI. lateri Eivindi Kilda, quod is religioni Christiana adversaretur, pelvim igne repletam adinvereri jussit. Et capite 32. viperam cuidam ethnicismo pertinaciter adherenti, per os intrudi præcepit, qua de re etiam Snorro pag. 162. Ejusmodi severitatem param probat Consultiss. Thysius de Celeb. rebus pub. cap. 1. hoc modo: Neque Religionis diversitas justa causa belli est. Illa persuaderi debet, non cogi. Præperandus, molliendus illorum animus, qui semel perversam de Deo concepere opinionem. Nulla arma possunt neque debent, conscientis mortalium dominari. Omnis admodum violentia, etsi causa justa sit irritat contumacem naturam mortalium mentem. Quare merito reprehenduntur Hispani, apud eundem cap. 18. quod in persuadenda India populo & Americanis religione Christiana, severitate maxima sæpius usi sint, & quidem majore quam Tangbrandus præstiter, vel alteri quos

modo indicavi. *Thyſi verba ejuſmodi, quæ quamvis ſatis longa, lectu & obſervatione tamen digniſſima ſunt.* Bello utendum ad injurias propulſandas & ad pacem. Quæſitum an bellum licitum eo titulo ut cogantur aliqui ad Chriſtianam fidem? Quale cruentum illud Hiſpanorum in Indos bellum fuiſſe legimus. Religionis perculdubio Chriſtianæ propagandæ cauſa maxima eſſe debet, ſed hoc titulo bellum indicare, ad fidem cogere, adverſatur ipſi legi Chriſtianæ. Ipſa ſacra ſcriptura hoc innuit. Matt. 13. 14. Luc. 19. 54. Naturalibus præceptis non conſiſtunt arcana Religionis Chriſtianæ. Nulla religio metu ſed conſcientia conſiſtit. Quis autem conſcientiam mutabit, niſi qui eam inſeivit Deus Opt. Max? Recte dicit canon concilii Toletani, præcipit Sancta Synodus nemini deinceps ad credendum vim inferre, cui enim vult Deus miſeretur, & quem vult indurat. Injuſtiſſimum itaque Hiſpanorum in Indos occidentales illud bellum fuit. Quid dico bellum? Imo laniena. Quis enim horrendam illam Indorum ſtragem, & lentam Attabalipæ mortem ſiccis oculis, vel audit vel legit? Quæ cauſa? Chriſtiani non erant. Sed an vos dicendi Chriſtiani, qui innocentiffimo Sangvine fidem maculaſtis? an hoc Chriſtianum, promiſcue incendiis; rapinis, exquisitiſſimis cruciatibus in eos ſævire, quine mortis ſuæ cauſam ſciebant? Recte regulus Barbarorum Attabalipa judicabat, aut Deum Hiſpanorum peſſimum aut indulgentiſſimum eſſe, quod tantis ſcleribus conniveret. Ex his apparet quid dicendum ſit de bello contra Hæreticos indicendo. Docuimus alibi, quomodo in tua jurisdictione contra hæreticum procedes. Odioſum hinc carnificis abeſſe debere vocabulum. In hæreticos alterius ditionis, nullum jus, nullum imperium quis habet. Quare neque bellum iis indici poterit. Audi Auguſtinum cum de Manichæis loquitur: Illi in vos ſæviant, qui nesciunt quo cum labore verum inveniatur, & quam difficile caveantur errores. Illi in vos ſæviant, qui nesciunt quam raram & arduam ſit carnalia phantasmata, piæ mentis ſerenitate ſuperare. Illi in vos ſæviant qui nesciunt quanta difficultate ſanetur oculus interioris hominis, ut poſſit intrare ſolem ſuum. Illi in vos ſæviant, qui nesciunt quantis gemitibus & ſuſpiriis fiat, ut ex quantulacunque parte poſſit intelligi Deus. Poſtremo illi in vos ſæviant, qui nullo tali errore decepti ſunt, quali vos deceptos vident. Numquid igitur nulla pro religione bella licita? urique pro tuenda & conſervanda, etiam Ethnico, etiam Hæretico. Nulla res tenerior, quam religio Qui eam qualemcunque non conatur tueri, jam ſcele- ratus eſt. Etiam in peſſima religione pius quis eſſe poſteſt. Quæ omnino

tuenda conſervanda. Unde & Auguſtinus exiſtimat auſum à Deo Imperium Romanorum, quod etiam falſa religio illis cordi eſſet. Neque itaque Ethnicis vel Hæreticis qua tales, bellum recte indicitur.

Hann hafdi quædit quidling þenna at Logbergi] Non admodum diſci- ſciles fuiſſe Islandos in fide Chriſtiana recipienda hic locus indicat. Hialto enim Ethnicus ipſe, de Diis in Ethnicismo religioſiſſime cultis, Odino & Frigga, invectivam ſequentem compoſuit:

Vil ek eigi Gud geſa Æ man annat ruiggia
Grey þikir mier Freya Odin Grey edr Friggia.

i. e. Ego in vanum numina non calumniabor: Freya mihi æſtimatur canicula. Alterum certe erit; canis Odinus aut Friggia. Videturque Thorgeyrus Islandia Legiſer, qui Ethnicus de Chriſtiana pietate recipienda primus legem tulit, non magni majorum ſuorum religionem æſtimaviſſe; niſi huic Legislationi alia forte cauſa adſtruenda, quam & innuere videtur auctor; auri Sacra fames, Modus & occaſio Legem promulgandi ſatù elegans videtur, qua relatio ex auctoris Noſtri præſenti capite, ubi ſatù lepida exiſtat, peti poſteſt.

CAP. XXXIX.

Þa kom i hollina eirn gammal madur einfyn] Hoſtem generis huma- ni diabolium, Odini forma ad Olavum Tryggvaſonium veniſſe, hic legitur: Unoculus enim ſemper apud Eddam dicitur Odinus, qualiſ Sol oculus mundi, cujus nomine Odinus cultus, adparet: Cum ſcilicet à Nobis diſceſſerit nec am- plius viſibilis eſt, ſepultus videtur oculus iſte, juxta Eddam in mimisbrunni. i. e. Aqua quo deſcendere videtur; oculus vero ſuum cum quaſi alterum accom-odat Noſtris antipodibus: vel ſi mavis, hoc ipſo alluditur ad id; quod Sol ul- timis Borealiſibus, dimidio tantum anni tempore viſibilis eſt; altero autem per- petuas quaſi tenebras, illi pati coguntur: poſt quod alacris & calidiſſimus ad illos iterum redit. De Apollinis bipartito duobus anni temporibus hoſpitio, ejus- modi Virgilius lib. iv. *Æneid.* reſert:

Qualis ubi hybernæ Lyciam, Xantique fluentæ
Deſerit, ac Delum maternam inviſit Apollo.
Inſtauratque choros mixtique altaria circum
Cratesque, Dryopeſque fremunt, piſtique Agatyrſi.
Ipſe jugis Cynthii graditur, mollique fluentem
Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro:
Tela ſonant humeris:

Ad hac Servius: Bene aliud agens, aliud ostendit. Nam constat Apollinem sex mensibus hyemalibus apud Pataram Lyciae civitatem dare responsa: unde Patareus Apollo dicitur: & sex aestivis apud Delum. Et mox; pictique Agatyrsi. Populi sunt Scythiae, colentes Apollinem Hyperboreum, cujus oracula enlogia feruntur. Picti autem, non stigmata habentes, sed pulchri, hoc est, cyanea coma placentes. &c. Singula haec notabilia sunt, quaque longam observationem requirerent, quia tempore commodiori, si Deus vitam & vires dederit, veniet. De Odino videri possunt nota ad Gaatrets Saga, & qua de cruce lapidibus Runicis insculpta in singulari brevique tractatu exposui; ubi de Odino plurima. De Odino etiam Edda, ubi ex scemate Eddico & relatione, Regi Gylvoni facta tres fuisse adparet, illosque summos & pares. Sed notatu quoque dignum est illud scema, quod Vincenzo Cartari Reggiano, de i Dei de Gli Antichi exhibet, ubi Apollo (Odinus) quadri manus cum cithara & capite radiis illu-

Hier ér Har ok
Jafnhar ok þridi,

strato

*strato ac uno oculo clauso visitur, cui ad latus sinistrum unus oculus in scepro regale super aram collocato. Ejusmodi ibi illud est scema ***** cui haec verba subscripsit auctor: Imagini d' Apollo d' del Sole significante lui esser Dio della prudenza & del potere, & che L' huomo savio debbia ascoltare & operar assai, ma parlar pocho è congnifica amore il Sole cioè Dio tutto sentire & vedere. De Odino uno oculo sic Edda: Mimisbrunnur er spekt oc mannvit er i folgit, oc heitir sa Mimir er á brunnin, hann er fullir af vifindom, fyrir Eui hann dreckur or brunnum af giallar horni. þa kom Alfadur oc beidist eins drickiar af brunnum, enn hann lagdi auga sitt i ved sem feigir i Voluspa:*

Alt veit eg Odinn

Huar þu augat falt þitt;

I enom mæra mimisbrunni.

Dreckur mið Mimi:

Morgon hueriaunn

Af vidi Volfandur

Viti þier enn, eda huad?

b.e. Mimis fons ubi sapientia

& prudentia custodita sunt: Mimer enim dicitur (à memoria) qui fontem possidet, & prudentiam habet: bibit quia quolibet die de fonte ex cornu Giallar dicto: Tunc etiam venit Omnipater, unum haustum de fonte expetens, pro quo oculum suum oppignoravit, ut dicitur in vaticinio Vola:

Omnino novi Odine

Ubi oculum amicisti,

In magno illo Mimeri fonte

Potas mustum Mimeri

Mane quolibet

Quod in se pignus habet patris stragium (Odini)

Intelligitis adhuc nec non? Hæc conveniunt vera

fu quos existimant Sibyllinos esse:

Haud ignara ego sum servati luminis Othün:

In liquido magni daltoris fonte Mimeri:

Matutinali libas cum tempore mustum,

Cætorum de vitæ patris: nec talia scitis?

Prudentiam Apollini assignat Virgilius, idemque facit Vincenzo Cartari Reggiano & Edda. Videatur quoque Vosius de Idololatria lib. 2. de Sole & Apolline. Regi Olao Trygvassonio, de Rege Ogvaldo ante complures annos occiso; vera retulit hic malis hospes, ut deinde comperit Rex. Idemque illi maxime conveniebat; mortuorum enim & bello occisorum receptator, Odinus in Edda & apud alios perhibetur: Quod etiam Phœbo apud Mythologos, sed infero (seu Plutoni) competit; qua de re Sæfferus aliqua in Upsala antiqua; & multa dilucidius Clariss Rudbek in Atlantica.

Fylke] Quanta provincia fuerit Fylke, apud alios non ita bene reperitur, ut apud hunc Nostrum: Enn þat er Fylki kallat med Nordmonnum, er gera má af tolf lkip, allskipud af monnum oc vopnum, oc á hverju lkipi sextigie manna, edur siuatigie, sem þa var síður til. i. e. Fylke apud Norrigos ejusmodi districtus nominatur, qui duodecim naves omnimode, viris armisque instructus educere potest, & esse debebant sexaginta vel septuaginta viri in qualibet navi, ut illo tempore receptum erat.

I þui jðp fram af hans líjkama eirn mikill hiortur] Refert auctor ex Thoréri corpore sagitta sauciato, ingentem cervum protulisse & à cane Vige tractum, quem tamen pessime cornibus sauciaverit, qui deinde à cane Vige neci datus est: In quo paradoxa & adoxa narrata videntur. Alia est Snorronis relatio, tam de Thorero quam de cane pag. 161. Thororum nempe, potentem Norrigia virum sed Ethnicum: à pedum velocitate Hiortur (id est cervum appellatum) ob impietatem suam ab Olao male habitum, eundemque cum armis se defendere tentasset adversus Olauum, viribus se superiorem; de fuga ex navibus cogitasse, & à cane fortissimo velocissimoque Vige comprehensum, retentumque in domini adventum, cane tamen ab illo, gladio pessimo vulnerato, quæ omnia veritati magis conveniunt. Sed suas parum credibiles relationes in fine capituli excusat auctor, ad magiam tales eventus referens: Quodque notabile in illo est, cum multa hujus generis miracula retulisset; dicit hostem generis humani, visiones hujusmodi hominibus exhibere, cum res ipsæ tales tamen minime fuerint. Quæ ipsius assertio, ad quædam alia ipsius non incongrue referenda videtur. Snorronis Relationi convenit Helgonis ab Hufafelde cap. 375. in vita Olai Trygvasonii hoc modo. Konger rann eptir þore, og með honom hundur hans Vigi: þa mælti Kung Vigi taktu hiortinn. Hundurin hliop fram eptir þore, og þegar upp á hann. Þorer nam stadar við, Kong skaut þa eptir þore með Kesi sine; i þui lagði þorer Hiorter sverði til hundsins, og veitti hann mikid sár. Enn jafnkiort flaug Kesi Kongs under hond þore, so ad ut stod odderin um adra síðuna. Liet þar þore líft sit, enn Vigi var borin sár til lkipa. b. e. Thororum insequabatur Rex una cum cane suo Vige: Rex tunc dicebat, Tu Vige cape cervum. Canis Thororum arripuit. Thororus substitit, Rex ad Thororum Kesi (gladio) suam misit; hocque ipso momento Thorerus Hiort, gladio eam appetiit, pessimèque vulneravit; Sed Kesi Regis latus ipsius penetravit. Occubuit hic Thorerus, canis autem Vige saucius ad naves deportatus est.

Burislans Kongur af Vinlandi bad þyri syfter Svens Kongs af Danmork] Thyram quam sibi uxorem duxit Olauus, sororem Svenonis Regis Danie, auctor noster hoc capite ter nominat, & cap. 58. quater. cap. 61. Semel. Idem facit Snorro pag. 169. terr. item Hufafeldense Chronicon. uti quoque citatis locis de nuptiis ejus cum Olao Tryggvasonio, & filio illi nato meminerunt. Unde mirari licet, quare Saxo illam filiam Svenonis semper faciat, negatamque Olao dicat. Horum testimonia mihi pluris sunt, quam Saxo- nis hæc in re semper contraria falsaque relatio, & sibi parum constants.

*Saxo's
historia
notat.*

CAP. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX.

De agilitate, fortitudine & pietate Olai his capitibus, & de arte ipsius urinatoria & promptitudine scandendi altæ rupes, auctor operose agit, has omnes in illo virtutes; predicatione dignissimas, plerasque aliis locis attingi, ut hic supervacaneum sit actum agere. Singulas cap. XLVI. hoc modo compendio auctor comprehendit. Þat hæfir oc at seigia er mikils er vert, at Olafur Kongur var opt þefs vanur at Svíminna i brynio sinni, oc fara ur henni á Kafi: enn þa er hann bardist, þa tok hann á lopri Kefior oc örvar, sva vinstri hendi sem hægri, oc fendi aptur jampt badum hondum: Hann var hverjum manni fimari oc lkiortari oc i bardaugum roskvari oc snarpari, oc þo at eptir sie leitat um heim, þa mun eigi finnast þuillikur madur at allri atgerfi oc freisti á ollum Nordurlondum. Oc er hann sigldi þa var hann byrtæll. Oc sva seigia menn at han sigldi þat opt á einum deigi, er adrir sigldu tuo edur þria, oc i morgum lurtum var hans gift um fram adra menn. b. e. Hoc quoque quod præclarum est, referre convenit, Regi Olao sæpe adfuetum fuisse cum lorica natæ, illamque in mari profundo exuere, cum autem præliis interesset, hastas & sagittas in sublime projectas, leva aque ac dextera excipere, & ambabus simul remittere. Omnium erat celerrimus promptissimusque, inque præliis animo viribusque pollens, acerrimusque: & quamvis sollicite quæras, in omni tamen solertia & gloriosis facinoribus, parem in omnibus Borealibus terris non invenies. Cum navibus veheretur, ventum semper secundum habebat: referuntque illum, tantum itineris die uno mari profectum, emensum fuisse; quantum alii diebus duobus aut tribus conficere possent; in multis autem rebus alii præstabat. Hac de re etiam Hufafeldens. cap. 356.

Olafur Kongr hafði fylgt dottur Jarnkeggia af Yriom] Jarnkeggium hunc occiderunt milites Olai Tryggvasonii, quia is cum ceteris seditionis subditis, Regem suum ad ethnichas superstitiones adigere vellet. Fuisse autem filiam illius Olai concubinam, hic legitur. Sed refert Snorro & Húsafeldensis, illum Gudrunam hanc Jarnkeggii filiam, in uxorem duxisse, idque in reconciliationem ob occisum patrem, illamque postea vitæ Olai insidiatam. Sed illo occiso, ceteros subditos ad fidem Christianam & obedientiam, Olavi vi armata adegit, ut illo pacto illam illi adsociatam fuisse, haud verisimile videatur. Adparetque verior causa, quod ab Illo abacta fuerit, quia graviter ferret patris sui necem, & hoc tempore uxorem legitimam, illamque optimam, Thyræ duxisset; ut in fine capituli memorat auctor.

CAP. LIII.

Til þessi Kongur fell til fota þiskupi] Atrocißimum videtur factum Olai hoc capite, ubi canibus hominem ferendum exposuit, quod submissione ad pedes episcopi, apud Deum parum expiatum, credibile: Ex hoc tamen loco episcoporum, primis quoque Ecclesiæ temporibus, imperium observari licet, quod sequentibus ad summum erectum est fastigium.

CAP. LIV.

Gudriodur son Erik Blodöx] Historiæ quæ hoc capite refertur de Thorgeiro & Hyringo in notis ad cap. 2. memini: fuit illorum factum satis fidele & ingeniosum, quod tamen paulo aliter à Snorrone refertur, videatur auctor; sui tamen cum Nostro de eo convenit, quod Gudriodum interfecerint.

CAP. LV.

Fra Olafi Kongi oc Þor] Ut relatum est cap. xxxix. hostem generis humani ad Olavum Tryggvasonium Odini forma venisse, ita illi his Thoronis forma adparuit. Eadem enim tum quæ formam, tum quæ actiones in Edda de illo referuntur. Et cum Nostorum Thoro, Romanorum Jupiter fulminans fuerit, utique quidquid de se hoc capite, ob Gigantomachiam Thoro jactat & Edda proluxe describit, id Poëta Latini Jovi suo attribuant. Ovid. Metamorph. lib. 1. Fab. V.

Neve foret terris securior ardens æther;
Assessæ ferunt regnam caeleste Gigantes,
Altaque congestos struxisse ad lydera montes.

Tum

Tum pater omnipotens fulbo perfregit Olympum,
Fulmine, & excussit subiectum Pelion Ossæ.

Obruta mole sua cum corpora dira jacerent; &c. videatur Gigantomachia Claudiani. In Ovidii relatione explicanda elegans est Farnabius, hac ad illos ex mythologiæ Latinis adstringens, qui in turri Babylonica extruenda operati sunt. Sed in Borealibus terris primis temporibus existisse Gigantes, nemo veterum adferere dubitat. Vide Arngrium in Crimogæa & Hervarar Saga in initio, Notas ad Hervarar Saga, Gantreks & Thorsteins, ubi etiam horum plerosque, post immigrationem Asiaticam deletos legitur. De Thoronis malleo (i.e. fulmine) Gigantum terrore, in ordinem eos redigente, eadem quæ præsentis capite apud Eddam Haffnia editam mythologia XIX. commemoratur. Sed cum textus in manuscripto quod habeo, integrior aliquanto videatur mihi cap. xviii. illum huc adscribam. Þor akur i reidini, þa er hann fer i Jotnaheima, enn hafranir draga reidina, þui heitir hann Aku-Thor; hann á oc þa Kostgripi: ein er hammarinn miolnir er Hrimþusslar oc Bergstær kienna er á lopt kiemur, oc er þad ey undarligt, þui at þar med hafur hann lamdan margan haus, á feðrum þeira oc frændum. &c. h. e. Thor rheda vehitur cum Jotunheim (terram gigantum) petit, rhedamque trahunt capri; hinc dicitur Thorus vehens: Res pretiosas quoque habet: una est malleus Miolnerus quem Gigantes & Cyclopes agnoscunt, quando in aëre vibratur. Nec mirum; illo enim plurima illorum capita, parentum & cognatorum fregit. Rosam illum habuisse barbam, illamque ab Ethnicis invocatam ut habet auctor Noster, Edda quoque memorat. Plures Thorones fuisse Edda suggerit; dicitque illum qui cum Odino tertio in septentrionem venerat, ex nomine Ankuþoni Asaporum nominatum. Hoc notatu dignum ex Neuhoffs descript. Sina cap. xvii. quod ab illis adhuc quidam Deus fulminans colitur, quem etiam malleum qualem Thorerus, habere perhibent, quæ de re ejusmodi istius auctoris verba exstant. Die Stadt Lütchen in der provintz Qnantung, hat threm nahmen vom donner und blik / weil es daselbst / das ganze Jahr durch / über die massen hart donnert. Daher die Einwohner / dem geist des donners und blickes zu ehren / einen schönen Gögen tempel gestiftet. Denn es fabuliren die Sineser, daß ein gewisser Geist / über donner und blik das gebite habe / welcher ein stück von zerbrochenen hammer herunter verse / daß sey der blik / und mit solchem hammer schlage er auff eine große trommel / das sey der donner. Santum Olavum & Ericum apud illos quoque coli, illius auctoris pag. 90. exprimere videtur: Im eingange oder verhoff diser Pagoden (Kuil Kiasti Aliao) stunden zween ungeheure reissen an beiden seiten gegen einander über /

L

die

die aus gyps formiret / und schrecklich große stücke waren. Der eine hatte mit eine großen und abschüttlichen drachen (Morgyger in Olofs Saga hin minne; h. e. *Monstrum marinum*) zu thun / welchen er so gewaltlich zu bodene warff / und so fest mit dem fausten gefasset hatte / daß es scheint / als ob er ihn / wie ein Zwölfter Hercules (der von solchem ungezeffter albereite in seiner wigen angefallen) zertrüffern und zerstreuen wolte. Der ander hatte einen zwerg oder gar kleines männlein unter den füssen liegen / und dieweil denen / so ihn ansahen / mitser verstellten scheußlichem grimmem gesichte / dazu mit einem in der faust habenden bloßen hawenden swerde / dergestalt / daß die bloßen und furchtsamen Sineser kaum ohne furcht und schrecken / in diß hohen haus treten / und bey bildern hängen können. &c. Sed sancti Olav & Ericus gigantes non fuerunt, at fortissimi tamen heroes. Et Olav monstrum quoddam marinum, quod multis necem intulerit, in Carlstaröf (i. e. initio annis Carlstä) superavit; Ericus autem Ethnicos plurimos armata manu ad veram religionem reduxit. Unde in templis nostris adhuc ab illis temporibus servata sculptilis inveniuntur, qua illos huic relationi haud absimiles exprimunt. * * * * Et cum à Nostra longissime distent Sinenses, locorum distantiam ad fingendas imagines istas majores quam oportebat, aliquid contulisse credibile. Idem tamen Neuhoff imagines huiusmodi se alibi quoque in Sina vidisse narrat, qua ad magnitudinem modo memoratorum non accederent. Noch zwey dergleichen risenbilder / von der selbst materie gemacht; aber etwas kleiner / sahe man auch in tempel selbst man Brunst stehen. Sed in hac re indignanda longior fui, occasionem dedit Thoronis malleus, de quo alibi plura memoranda. Singula non minimum faciunt ad confirmanda illa qua de commercio & amicitia cum Indis ad cap. 2. adnotavi.

CAP. LVI.

[Trolla fattur] De hominibus falso monstris creditis; Nostris Bergtroll dictis. hoc capitulum agit; Non enim verbum hoc ita late hic ausipio, ut faciam Lexicographi Latini. Homines autem fuisse monstra illa, de quibus loquitur auctor praesenti capite, existimo; qui tamen ab aliis hominibus, moribus & institutis differrebant, qualem Caecum & Polyphemum describit Virgilius, monstrum horrendum, ingens: Quod autem monstrum dictus sit, de prudentia ipsius intelligendum, coarctati enim in unum sensus, a vires exsunt: videatur Serv. ad Virgil. lib. 3. & si lubet qua ad Thorstans Saga adnotavi de moniculis. Vult autem Perottus, monstra esse propter, quae contra naturam sunt,

ut

ut si homo cum bruti capite pedibusque nascatur. Apulejus in Florid. monstrum de impuro homine ponit, ubi de Marsya & Apolline agit. Sed haec ad nostri auctoris relationem parum accommodari possunt. Homines enim ut dixi hic innui credo, sed magos, montissolas & Christianam pietatem fugientes, homines nequam, qui quotiescunque vellent, praesentes dispalescere possent, aliisque multis modis obesse, unde ob ignavis pro malis genis habiti: Quare etiam Hufsfeldense Chronicon de apud Nostrum memoratis: Da tok til orda eirn af illum ondum og sagdi: h. e. unus de malis genis dicebat. Cum autem diabolus spiritus quidam sit, humana membra ei convenire non possunt, nec actiones quae ab hominibus perpetrantur. Refertur enim hic, comites Olai studio videndi veneficiis deditos (sic illos homines adpello) sylvam noctu intrasse, ubi ignem viderunt ex rupe quadam lucentem, viderunt & veneficarum coetum; cuius praeses vel antesignanus de Rege Olao Tryggvasonio orsus, an scirent interrogavit, illum ad partem hanc Norrigia Numodalensem accessisse, ut illos de possessionibus suis abigeret? Hoc se non latere responderunt; Illique imprecanti ob duritiam in se; quid illis denique cum Olao & comitibus illius intercesserit retulerunt. Una vel unus (in masculino enim genere de veneficiis istis auctor aliquando loquitur, ut tam viros quam foeminas fuisse credam) dicit se domum habuisse in provincia Gulardal, amicitiamque cum comite Haquino coluisse, multaque munera ab illo accepisse. eoque occiso, Olavum imperium Norrigicum occupasse: cumque in consinio habitationis suae, aulici Olai ludos sapius exercerent, se etiam ludis accessisse, sed invisibilem plurima eis mala intulisse, ultimoque à quodam ex illis castigatam. Altera dicebat se formosissima mulieris specie ad Olavum accessisse, venenosumque potum ipsi exhibuisse, sed illum dolum subodoratum, verberibus illam adflixisse. Tertia retulit, se quoque adsumpta sibi egregia forma ad Olavum venisse, illoque jubente pedes ipsius fricasse & illum circumvenire studuisse, sed libro quodam in capite sic percussam, ut erecto deinceps capite nunquam incedere posset. Haec Olao ab aulicis illius audita, cum exponerentur, omnia quae retulissent vera agnovit; ipsisque interdixit ne alia vice, ejusmodi se curiositate expleverent. Nihil horum demonibus convenit, vel monstris, uti quidem illa à Latinis scriptoribus delineantur, sed potius magiam quandam hac innuunt. Qui enim potuisset prima illa domicilium in Gulardal habere & cum Haquino amicitiam, luctumque cum aulicis Olai exercere, suo cum incommodo, nisi homo fuisset? dicit enim se invisibilem ad illos accessisse; quae ars Veteribus familiaris satis fuit. Altera pulchri coloris foemina habitu sibi adsumpto, venenum Olao potandum dare voluit, & praeii loco verbera retulit: idem tertia ob suam fraudem: Quae omnia spiritibus non conveniunt. Precibus Olai & Episcopi, potentiam

us & consortia harum veneficarum, nam plures fuisse, credibile; imminutam auctor refert. In Olai Crassi historia paria cap. 177. leguntur. Sed ut maligni spiritus precibus abiguntur, ita etiam veneficarum propostia eodem remedio irrita posse fieri, Nos qui Christianam pietatem colimus, sine aliqua dubitatione credimus. Locus citatus ex Olofs Saga, ejusmodi est. Brusi segir ero fetter er heita Gröngar, oc ma þar engin madr vera um nættur, for trollgangs sakir oc meinvetta, er þar ero à setrino. h. e. Prædium hic habemus quod Gröngar nominatur, ubi tamen nemo pernoctare potest propter Veneficas & maleficos. Precibus suis Regem Olaum Crassum obtinuisse, ne ipsi vel suis officerent ibid. legitur. Cap. 144. in eadem historia, Thorerus Arnliotus, monstrum vel veneficam pessimam, hominum voratricem & giganteo corpore præditam, hasta transfixit. In Grettla capite LXI. memoratur Grettum veneficam ejusmodi interfecisse, cum illa vim illi inferre tentasset; subque flumine in montis spelunca maritum ipsius reperisse, quem & neci dedit: invenit etiam in spelunca illa ossa humana; reliquias illorum quas illi devorassent, qua ossa ille sepulture mandari fecerat. In eadem historia de Halmundo fortissimo viro cap. LIV. Legitur, illi domum in rupe fuisse, illum corpore & viribus aliis præstitisse, invisibilemque se efficere potuisse, quod & fecerat cum Grettro auxilium ferret adversus octoginta viros, etenim neque Grettro, neque adversariis ipsius tum adparebat, ac nihilominus occidente Grettro sex viros, hic à tergo Grettro sedecim stravit; nec sine gravibus vulneribus à pugna discessit; videndum enim se Grettro postea exhibebat, domumque illum invitavit, quæ erat in rupe quadam, ubi quoque filiam habebat jam viro maturam, patri quoad staturam simillimam. Huc quoque pertinent quæ de comite Oldenburgio in Notis ad Thorsteins Saga cap. V. ex historia Oldenburgica adscripsi, & quæ de primo ex Trollorum familia ibid. retuli. Hujusmodi homines venefici, alii (no modo dixi) non adparebant, quam illi quos Ramlkygner dicebant veteres, h. e. qui solida & opaca visu penetrare possent, id quod arte magica factu facile tum fuisse, creditur. Vide quæ ad Thorsteins Saga notavimus cap. V. & XXII. Ubi cap. scilicet V. De Simone Mago paria ex divi Clementis recognitionum lib. 2. citavi. De formatum mutatione Mela quoque lib. 3. cap. VI. apud Scenæ incolæ mirabilia refert. Lucianus & Apuleius ejusmodi relationibus neque carent.

CAP. LVIII.

Sigridr mælti, med velum lkaltu figra hann, oc mantu figra hann Sum sidir] Vel hoc loco fraudem significat; monetque Segrida Storrada, Regem Olaum fraudibus superandum, cum vi aperta Rex Syeno Tiugeskeog nequit.

nequiret. Vel Jonas Rugmann inter monosyllaba Islandica explicat, pragma, dolus, stratagema, dicitque in antiquis pro omni arte & sapientia accipi. Vel antiquissimum dictum, per Viel jam effertur. h. e. fraus, dolus: hinc Vielgior, fraudulentus; Vielkunugur, vaser; Vielatmidur, fraudum artifex; Viela-råd, consilium subdolum, fraudulentum; Vielrædi, fallacia; Viela-re defraudator, vir fallax & lubricus; eg viela, defraudo, fallo; Viela-dur, defraudatus, a, um; Vielañ defraudandi actus; Viela-de, defraudans, aturus, andus; Vielsindni, stratagemata: ab hac significatione differt vel benè: unde velgængur, velfellne, fortuna dextra; Velboren, Vir nobilis, vir quadratus; Vellstand, Res prospera, successus optatus. Quid vel vel viel possit, Drama Egewnöv eleganter exprimit hoc modo, ubi in initio: þorð gerir margs at friesta, ok viel hialper opt sinom Drotni. h. e. Omnia jam experiri necessum est, sæpius enim artes, cultori suo profuerunt. Et aliquibus interjectis: Nu fyrir því er hon jattar æigi fyrst þinni roedo, þa haga sua med vel, eda þioncan, at hon jatti þeir: vel fylgir levifum manni? vel lægir hardan hug: vel brytir storar þorgir: vel fellir stora stolpa: vel lyfar tungri byrde, ok med vel er fiskir tekin, er undir skirri baro er: ok med vel fer madr þurru fótum um haf, ok imorgum lutum stodar manni vel ok þionkan: med vel foedis margr madr: vel lægir haufdingia vælde; ok med vel getir tekr mader haufuds fins; ok med vel gleds sæll, sa er vanr var grata vefall; ok med vel riidr nu sa prudr, er vanr var ganga fatðklega; ok þat er engi fiænder ma gefa, þa gefir þat idngliga idn. h. e. Si primo se difficilem tibi exhibueris, arte & servitio animus illius tibi parandus erit: urbano & sagaci homini, nulla difficultas non superatur: astu dura mens devincitur. Dolus maxima fortalitia destruuntur: pragmatibus prægrandes columna disijciuntur: arte sublevatur grave onus: astu piscis clavis undis extrahitur: sollertia maria siccis pedibus transfretantur, inque multiæ, artes & serviendi promptitudo profunt: sapientia plurimi cibum sibi comparant: Industria magna imperia sustinentur: prudentia exul vitam & bona sua, salva testa conservat: arte miser difficultatibus suis finem letum imponit: prudentia equo vehi consequitur, qui prius pedibus incedere cogebatur: quodque nulli cognati tribuere possunt, id sollicita perspicacitate obtinetur.

CAP. LIX.

A þeim fim árum er Olafr Kongræd Noreg] Refert auctor Regem Olaum Norrigia quinque annis præfuisse, illoque tempore Norrigos in omnibus felicissimos fuisse, adeo ut etiam dicat: þa let almattuðr Gud sua mikla for-

forðælu skjina yfir landit öllum godum blutum, bæði i ævexti jardarinnar oc blidleik loptfins, at aldrei feingo þeir huarki adur ne sidan, þuðlika farðælu. *b. e.* Tantus proventus & felicitas terra, illius regiminis tempore, beneficio omnipotentis Dei fuit, tam in agrorum fertilitate, quam etiam aeris serenitate, ut nunquam nec ante illa tempora, nec postea ejusmodi existerit. Borealibus autem mos fuit, ut & bona & mala tempora Regibus & gubernatoribus suis adscriberent. Videatur Snorro cum ceteris Borealium rerum scriptoribus passim. De Norrigis & Eriki Blodæx filiis sancti Olafi Saga cap. XLII. Húsafeldense Chronic. in vita Haraldis Grafeld. De Sveonibus Snorro pag. 30. & Chronic. Húsafeld. de Olao Treteigiari & c. Quod Regentibus felicitatem seculi & infelicitatem adscripserint veteres vide Gruteri discurs. ad Tacit. & Onofand. 2. elegantiss.

Þa ek var barn oc mior komo tennur upp, þa var mior giefit se] Ubi increvissent dentes parvulus; Borealibus moris olim erat, illos dono aliquo latificare. Vide Notas ad Herrauds & Bosæ Saga in voce Tannse. Tyra itaque Sorori adhuc parvula, munera Rex Dania Svenno Tiuffeskegg promiserat, qua ut Olafus exigeret, hic rogat Tyra. Haquinus comiti Norrigensi, ejusmodi de causa datus erat servus Thormodus Karkær. vide Snorronem & Húsafeldens; qui postquam longo tempore ipsi inservisset, Haquinum perfide occidit, & ob hoc, jussu Olai Tryggvasonii, suspendio sublatus est, quod & ipsi ante obitum a comite prædictum erat, referente Nostro & modo citat.

CAP. LX.

Sua þer opt til at þeir er svadafameleigir eru linterner, þeirra missa menn opt skiorast] *b. e.* Verisimum hoc est effatum: rerum optatissimarum delicatarumque amissio sæpe prope est: cui sententia haud infacietior qua sequitur hoc eodem capite, ab eodem cæco sene in insula Mostur prolata: Aulum verdur þat þá er ellaz sagdi hann, at eigi at eins tekur líkamliga synna fra, heldur verdum vier at þola oc reina þoku oc myrkur huga rins. *b. e.* Senescentibus hoc evenit omnibus, ut non solum oculorum visus imminuatur, sed animi etiam nebulas & tenebras pati cogantur.

CAP. LXI.

Explicatio Domini Gudmundi Olai Translat. Reg. super Cantilenas qua Olai Tryggva filii historia insunt.

² Hár vardar þu hiorvi
⁴ Haukey lífa oc deya

Tu altus (eminens excellens: scilicet
Rex defendis Hókeyam, gladio vive-
re & mori, i. e. Vivens moriensque.

CAP.

CAP. LXII.

Cantilenam Haldori Ethnici hoc capite citatam,
sic interpretatus est idem.

Collectio vocum:

⁷ Onnar fór oc einom

¹⁴ Unn-viggs Kongur sunnan

⁴ Sverþ rauð mætur at morði

⁸ Með þi, siotyia lkeiða: al Siatugum

²¹ Þá-er hun-lagar hreina, al Hanum,

²³ Háði Jarl ofkrafða, al Krafðan

¹⁸ Satt geck seggia ættar

²⁰ Sundar Konunga fundar.

Mætur Kongur fa er suerþ raud
at morði, onar meifi for sunnan
cinom oc siotyia unnviggs lkeiða;
Seggia satt att ar geck fundur þa
er Jarl hafði ofkrafða hreina Ko-
nunga hunlagar fundar.

Meningen á Íslensku.

Mætur Kongur (*b. e.* Olafur Tryggvason) fa er raud sverþ at morði onar meifi (það er: ríðrade sverðinn; mannenna blode so þeir dou) for sunnan (það er fra súðurlöndum sem var Vindlandu) einom oc siotyia unnviggz lkeiða (Siolkipum eða herkipum) Seggia ættar (maðanna) satt geck fundur, þa er Jarl (Sigvalde) hafði afkrafða hreina Konunga (Olaf Tryggvason Noreps Kong, Olaf Seenkla Svía Kong, og Svein Dana Kong) hunlagar fundar) það er siolkipa fundar.

Sensus latine.

Rex egregius (Olafus scilicet Tryggvasonius) qui rubefacit gladios sanguine hominum (ita ut moverentur) à meridie (i. e. regionibus meridiem respectu Norrigie spectantibus Vindlandi scil.) profectus est navibus (longis æstivis vel militaribus) præter septuaginta unâ: stirps humana (hominum) pacificatio vel concordia dissoluebatur, quum Comes Sigvaldus expellendo intruderet Reges sineeros (Fraudibus alliceret) Olafum Tryggvasonium regem Norrigie, Olafum Sanska Suecum, Suecorum Regem, atque Sueonem Danorum ut navibus concertarent. (congrederentur.)

CAP. LXIII.

Parem huic, de præstantia & magnitudine Navis Ormin longa & ceterarum navium, quas habuit Claus Tryggvasonius, vide relas. in Snorrone & Húsafeldens.

CAP.

CAP: LXIV:

Er þad eingum manni bleidi at hann ætli hof fyri sier) *Verba sunt Thorkilli Dydrili, quibus Olaum ad fugam capefendam animare voluit, quæ in latinam verfa fic fonant: Nemini vitio vertendum fi ea tantum aggregiatur, quæ viribus fuis conformia videntur: fed majori præditus animo Olaus, quod fvadabat exaudire noluit, fuo fuorumque malo, dicit enim, ecki fka! á flotta hyggia. b. e. De fuga nequaquam cogitandum eft. Juxta Alexandri illud apud Curtium: Ignavos timor decet. Et Seneca Rex eft qui nihil timet. Quo accedit illa Zeyecotii Obf. polit. Nihil eft periculofius quam timorem fateri maxime in prælio, ubi illud Maronis, duci vehementer obfervandũ :*

Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

Quibus convenit dictum Olai apud Nostrum cap. LXIX. Han quaddt ey flya
Ikula, hui at riectur Kongur á ey at flya. i. e. Fugam se non capiturum
dicebat, legitimo enim Regi, fugam capescere non convenit. Pari modo loquun-
tum Olauum Crassum in ipsius histor. cap. 185. legitur. Bat er Kongs frami at
sigrast at uvinum sinum, enn vegligr dandi at falla i orosto med lid
sino. h. e. Regium est superare inimicos suos, honestaque mors cum suis in præ-
lio occumbere. De Haquino Adalstein Hufafeld. Chronic. Hakon Adalstein
quaddt halldur vilia bida med þad lid er hann Kynne, enn lata þad
fynast ad hann flydde fyr þeim. i. e. Haquinus Adalstein dicebat, se po-
tius velle hostibus obviare cum copiis quas ad manus habebat, quam animum
trepidum & fuga interitum ostendere. Rolfs Sveonia Regis par fortitudo in
Gautreks Saga cap. XL. memoratur. Magni quoque Barfots verba apud Snor-
tonem cap. 277. Satis elegantia sunt: þad er sagt ad eirn af vinum hans
þad hann ad fara varlegar og giera sijn i bardaga, hann suarade. Til
Sigurs Ikulud þier Kong hafa, enn ecki til langljfis: Þar med meinte
hann ad Kong bæri ad stunda epter nafnfrægd og æfinlegre minningu,
med manndoms verkum, framar enn longum lifddögum. h. e. Relatum
est quod quidam amicorum ipsius, rogaverit ut cautius procederet, sibi que in præ-
liis caveret. Cui respondit: Regem victoria cupidum, quamvis vite brevioris
habebitis; Quibus verbis significare voluit, Regem bona fama, & memoria
apud posteros ex virtutis actionibus, studere magis oportere quam longa vita.
Quod & de se dicit Alexand. Magnus apud Curtium lib. IX. cap. VI. Ea stirpe
sum genitus. ut multam prius, quam longam vitam debeam optare.
Huiusmodi fortia veterum Regum dicta, sæpius occurrunt in antiquis scriptori-
bus: quæ non sine ratione prolata; tam illa quæ prius attulimus monstrant,
quam

quam & Seneca consolatur, ad Polybium cap. 24. his verbis approbat. Quod
duces magni faciunt, rebus affectis, ut hilaritatem de industria simu-
dent, & adversas res adumbratâ lætitiâ abscondant, ne militum animi
si fractam ducis sui mentem viderint, & ipsi collabantur.

*Cantilena hoc capite nominata, eodem interprete
sic intelligenda.*

¹ ⁶ ⁷ ⁸ ¹⁴
 Lár hyck víst til miok mittu, (místo)
² ³ ⁴ ⁵
 Mórg drott kom á flóta.
⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹²
 Gram þann er Gunoi framdi, (fram þi)
¹⁵ ¹⁶ ¹⁷
 Geingis Frænskra dreingia; (fronskra)
¹⁸ ²⁰ ²¹ ²² ²³
 Næfur va einn víp Jófra (ræfur)
¹⁹ ²³ ²⁴
 Allvaldur tuo snialla, (túa)
³³ ³² ³⁰ ³¹ ³⁵
 Frægur er til slíks at seigia (fögur vel
³⁴ ²⁶ ²⁹ ²⁷ ²⁸
 Síkur, ok Jarl hinn þridia. (sípánn)

Collectio vocum.

Far morg drótt kom á
flóta, hyck víst Gramþann,
er guoni framdi til miok
míllu (pro míssa; præter-
rit. Indicativi pro infiniti-
vo) geingis þrænskra drein-
gia, Nafur allvaldur va einn
tuo snialla Jófra, ok hinn
Eridia Jarl: til sliks er fræ-
gur síður at feigia.

Meningen.

Þar mörg drótt kom á flótt (það er: Þar sem mikill fióðe liðs var á flótt rekenn) hyck (hygg ek) Gram þarn, er gunni framde) Kong þann er oróstr og bardaga hade, meinande Olaf Tr. Son] tilmiok mistu (allt of miog missa) geingis Þrænskra dreingia, (fylg- r þeirra þrænklu hermanna) næfur allvaldur (yferburða mikill Kongur sem var Olafur Tr. Son] va eirn vid tuo inialla Jófra (bardist eirn vi tuo mektuga Konga sem var Olaf Scenska ok Svein Dana Kong) ok hinn Þridia Jarl. (Jarlin Eyrik Hakonar son) til si ks er frægur siður at feigia (fóðdann er vert að hrosa.)

Sensus.

Ubi multus populus in fugam venit (ubi ingens multitudo exercitus in fugam agebatur) spero (existimo ego) Regem illum qui pugnavit (atque nominis claritudinem bellii adeptus est scil. Ol. Tryggvasonius valde amisit) (pro. prob. dolor amisisse) Thrandhemensium comitatum vel assistentiam : eminens omni-
M potens

potens (admodum excellens Rex, scil. Ol. Tr.) unus pugnavit cum duobus Regibus prapotentibus, Olao Scenska & Svenone Danorum rege, atque tertio comite Erico Haquini filio. Talia decantanda sunt laudibusque celebranda summi.

4 3 2 2 5 10		Þess mals skal geta, er
Geta skal mals þess er mæla		
6 14 15 16		mæu quæðo dæð óðlgann Gram
Menn at vapna sennu	(senno	
12 11 13		mæla við dólga-fangs drein-
Dólga-fangs vit dreingi	(við	
8 9 7		gi, at vapna sennu: her-
Dæð-óðlgann gram quæðo:		
19 17 22		trygðar, hnekkir bæð at sína
Bæð at hertryggvann hyggia,	(tryggðar	
18 20 21		recka hyggia á flotta, þess
Hnekkir sína recka		
24 29 25 26		Þiððar hreððar (fella) þrót-
Þess lífa þiððar hreððar,	(fella	
27 28 23		tar ord lífa
Þróttað orð á flotta.		

Meningen.

Þess mals skal gera er menn quæðu dæðóðlgann Gram i dadum styrkvann (dygdum pryððann Kong) mæla við dólga-fangs dreingi, (við sína menn, sem þáattu að berast við ovinna) at vapna sennu, (i bardaganum) her trygðar hnekkir þá sem óvina herfins trúskap og samhellde eyðir, heptir, hindrar og sundurdregur, scil. Kongurinn Olao fur Tryggvason) bad at (bad teke) sína recka (sína menn) hyggia á flotta: (þeinkia uppa að flya, edur undann að leyta) Þess þiððar fella (Þess yfirmann, folkfins, i. e. Kongfens) þróttað ord (hreyfði ord) lífa (eru ennu uppe.)

Sensus.

Jam illius verbi mentio facienda, quod perhibent virtutibus fortem atque oratum Regem dixisse, ad inimicorum captos (i. e. suos milites, quibus tum temporis cum inimico conflegendum) in armorum lute vel contentione (i. e. bello vel conflictu) Exercitus fiducia impeditur. (qui exercitus inimici fidelitatem & concordiam annihilat, impedit, disiungit, destrahit: scil. Rex Olao Tryggvasonius.) Non rogavit suos milites d. fuga cogitare, illius presidis populi i. e. Regis heroica dicta adhuc vivunt (sunt in ore omnium).

Fyl-

2 1 4 5		Fylgda ek Friðja-dólgi,	(fylgd ek
12 11 3 8 9 10		Feck ek, ungur þar er spíðer sungo, (spíðer	
30 31 32 33 34 35		Nu síður öld, at ek eldumk (eldunz	
13 6 7		Aldur, bót ok Sigvalda:	
14 18 19 20 22		Þá er til móðz vit mæti	(þar
21 23 25 24		Málmþings i dyu hiðlma:	
26 27 28 29		Sáður fyrir Svoldrar mynni,	
17 16 15		Sárlauk roðinn barom.	

Meningen.

Ek var ungur þann tíma er ek fylgde ovin þeirra Frisfensku, Olase Konge Tryggvafyne ok Sigvalda Jarle i herfor ok hiell ek lífe mynu. Þá er vier báðom til vigs blöðug sverð i bardaga, þar er vopnenni glómrudu oc herrygen hliðmudu i Sundenu sudur vid eyna Svöldur. Enn nu sief oc fornemur folk að eg elldist.

Sensus.

Minorennis id temporis eram cum inimicum Frisiorum Olao Regem Tryggvasonium atque Sigvaldum Comitem in expeditione comitarer. Et vita mihi concessa est quum sanguine tinctos ad necem gladios in pugna portavimus, ubi arma perstrepuere utensiliaque bellica sonuerunt, in freto insula Svoldur meridiem versus, nunc autem quilibet videt comperitque atate me grauari.

CAP. LXV.

Honum var svarat at fyrir Sveini Kongi, voro þar merki þorin) Contumelia satis auri exercitum Danorum contra se venientem, excepit Olao Tryggvasonius: Eigi myno lkogar geitornar óls yferstlyga, þui at Danir hafa geita hug, oc eigi skulum vier ottast þad lid, þui at aldrig hafa Danir enn sigur haft, ef þeir hafa barist á skipum. i. e. Nullo modo sylvestres capra nos superare possunt; Dani vero caprarum animum & fortitudinem habent, quos nec metumamus; nunquam enim Dani, navali pugna

Victoriam reportarunt. Et hoc licet adversus Gentem fortissimam iniquum prolatum videatur, ab hū tamen nihil differunt Olai verba apud Snorronem pag. 176. Olof svarade icke fryckter vij for de blöddige folk, thi der er icke mod i de Danske til siöds, icke bere de heller seier hiem af oss i dag. h. e. Effeminatos istos homines ne timeamus inquit Olau; Fortitudine enim Dani in navalibus praeliis carent; nec hodierno die victoriam de nobis reportant. De Svenone Tiugeskegg, superbe jactante cap. LXIII. Navim Ormin Longam ante vesperam se vesturam; Ericus Jarl dixit, sed ita ut à paucis audiretur. Ea mælti Eyrikur Jarl, þo suo at fair menn heyrdo; þo at ecki skip hefle Olaf Kongr meira, enn nu meigo þier siá, þa myndi Svein Kongr vit einsaman. Dana her, aldreigi þessu skipi styra. h. e. Quamvis nullas præter has naves quas videtis [fuerunt illa tres] possideat Olau, Rex tamen Svenno solo cum Danorum exercitu, hanc navim nunquam superare potest. Sed de Sveonum exercitu quam de Danorum, non mitior Olai erat sententia. cap. LXVI. [quem tamen viris armisque polluisse, testu est præsens auctor] sic enim de illo: Kongr mælti, audveldara man Svía verda oc blidara, at fleikia blot-kappa sína innan, enn ganga uppa Ormin Longa, undir vapn var oc hrioda skipin undir oss, oc þess vantar mik, at ecki þursum vier att ottast þrosse æturnar. i. e. Facilius delicatiusque Sveonibus foret, inquit Rex, sacrificiorum suorum lebetes delibare, quam navim Ormin longam ascendere nobis defendentibus; aliisque nostrum navibus potiri; spero enim nos non necessum habituros, illos qui equina carne vescantur, timere. Sed vanum est quod Sveo-Gothis ethnica ceremonias & superstitiones exprobrat; quippe quas apud quosdam Norrigos etiam viguisse tempore Olai Tryggvasonii, testu est noster ut & Olai Crasti historia; cujus etiam tempore adhuc quidam in Norrigia, equina carne delectati leguntur. Et in legibus Islandorum usque ad Olai Crasti tempora; id concessum fuerat. Virtutis Sveonum in aggrediendo classem illius, Noster cap. LXVI. pulcherrime meminit. Male itaque constituto Olao hac magnifica verba condonanda sunt; nullos enim præter Norrigos suos estimavit, vel se estimaturum perhibuit; quare pugando fessus adveniente Erico Jarl. cap. LVIII. Jam se gravius certamen adversus populares suos, subitum dixit. Quæ prius autem Olau, magis ad animos suos addendos, quam quod revera sic spreverit adversarios suos, protulisse videtur. Major est vanitas Stephani, viri alias clarissimi, in dedicatione ad Saxonem Grammaticum, ubi Regem suum Christiannum Quartum, mirifice ob victoriam navalibus praeliis Anno 1644 ter reportatam, exebuit & extollit. Mox ubi maria simul hostilibus navigiis infestari cognitum est, novi facinoris indignitate permotus, ipse ad arma Neptunia pro-

Danorum & extollit. Mox ubi maria simul hostilibus navigiis infestari cognitum est, novi facinoris indignitate permotus, ipse ad arma Neptunia pro-
vana gloriatio de tribus victorijs maritimis adversus Suedos 1644.

volas & maritimæ te expeditioni accingis: haud secus ac patriæ salus inter decumanos Oceani fluctus ultimam tibi pugnandi necessitatem adferret, & in æquore tantum speciosæ victoriæ campum ostenderet. Te igitur duce emissæ est in utrumque mare classis, quam non viri, non arma, non vela, non venti, sed angustissimæ Majestatis tuæ præsentia animabat ac provehebat. Postquam conferere manus aulæ essent hosticæ rates, pulcherrimum fortitudinis ingenitæ spectaculum edidisti Rex invictissime. Prætoriam tuam, in qua salus nostra vehebatur, velut indagine circumventam, recentium piratarum astus non semel opprimerentavit. Tu contra fretus auxilio Dei tui, & iusta causâ [See *Swänssa Manifestet & Bæclerum*] inter tonitrua & fulmina tormentorum, inter volitantia tela, stabas serenus animo vultuque, non imperio tantum, sed & manu pugnans, publicæ magis anxius salutis, quam tuæ incolumitatis. Nulla pericula, nulla vulnera exhorruisti: quia animus tuus quo excelsior, eò minus leges corporis admittit, nec æstimas hanc vitam, quod aliam ex gloria & laude paratam tibi videas, quam æternam esse benè tibi persuasum est. Tandem gloriosam cœlitus victoriam adeptus, quicquid hostilium myoparonum Balticas undas constraverat, feliciter profligasti, & in deformem fugam conjecisti. Hæc est tergemina victoria tribus Svecorum disjectis classibus parva: quam juxta innumeris in rempubl. meritis tuis sempiterni temporis & nunquam peritura memoriam dicabimus, quamque fideles rerum gestarum custodes litteræ duraturis annalium monumentis æternitati consecrabunt.

Etenim primò ad Gothoburgum, quo portum Dani urbi obstruere cum XI. navibus advenissent; Mannersköldio strenuo defensore & navibus aliquot Batavorum auxilium commodantibus, Classis Danica vela ventis dare cogeatur, non sine suorum jactura. Deinceps Rex ipse omnia pro tutela ac salute regni subditorumque, terra marique ausus; fortunam ausibus suis parum respondentem habebat. vide Loccenii hist. Sveo-Goth. lib. IX. Namque tum ipsemet prætorie navi inerat; Quam Flemingius capere potuisset, nisi alii navarchi in suo officio remissiores fuissent, sane per tres horas continuus tormentorum ictibus ita diverberata erat, ut ad se reficiendam digrederetur. Loccenius eod. loco. Ausugit deinde tota classis, adeo ut cum ad praelii locum rediret Flemingius; nullam Danicarum navium videret: Hoc oratio Sveones xxx milites amiserunt Dani LXXIII. & centum sexaginta Dani vulnerati. Ipse Rex Daniz uno oculo quoque orbatu est. Tertium, Prosmundo & Jasmondo ducibus ita dimicabat, ut Prosmundus mari sepeliretur;

ubi cum Nobiliss. olim navarca Drakio, securam ab crematione & effossione sepulturam nactus, de quo Oyenus:

Relligio quamvis Romana resurgeret olim,
Effoderet tumulum, non puto Drake tuum,
Non est quod metuas, ne te combusserit ulla
Posteritas; in aqua tutus ab igne jaces,

Fasmondu cum ab incendiaria navi, suam incensam ac prope consumptam videret, de vita sollicitus; auxilium ab hostibus petere cogeatur, quos in aliam intentos, haud facile ad se pertraxisset, nisi crumenam auro bene turgidam, auxiliatori obtulisset; qua invitatus nauta quidam, ad navim illius accessit, crumenamque ut prius in lembum mitteret, jussit; dein in mare se ipsum precipitaret: unde bene madidus extractus, Holmiam una cum decem Danicis navibus, captivus ductus est. Hac de re liber cui titulus, mare Balticum liberatum; uti & Bæclerus. Quarta Danica illo tempore navalium expeditio, hunc exitum habuit; cum iterum ductore Oyeno Giedde, portum Gothoburgicam coram rumpere tentarent Dani, adveniente Ancherhielmio & hisce destinatis occurrente; Danica classis Marstrandiam secessit; qua de re videri possunt Bæclerus & Loccenius. Sveonibus victoria primum fuere quinque Danica provincia. Itane triplicem victoriam cantabit Stephanus, quam si silentio pressisset, suis sibi rectius consulisset:

Quis minor est autem, quam tacuisse labor. Ovidius de arte.

CAP. LXVII.

Hoc capite solum enumerantur bellatores fortissimi, qui Navi Ormin Longa in ultimo discrimine inerant; quorum nomina pariter apud Snorronem pug. 170. exstant.

Cantilenam hic citatam sic explicat Dominus Gudmundus Olai.

1	4	7			
Ugræbir	la	aufa,	(Ogræbir		
2	6	5			
Arm-griotz	Trano	fiðra,	(Tiono		
25	26	28	29	30	
Hann	raub	geir	at	Gunni	
27	8	9	10		
Glabur	oc	bapa	naðra		
11	12	13	18		
Abur	hialdur	þorin	heldi		
14	15	17	16		
Hugframur	i	baug	ramri		

Snatur

19 21 23 24
Snatur at figlu vitni,

20 3 21
Sunds þorketill undan

(Sneri otr undan af figlu vitni. Hann
raud glatur geir at Gunni.

Meningen.

Sa gíafmíldi Þorkell Nefia halfbroder Olafs Kongs Tryggvasonar; harðest so leingi, ad hann sá fyr hroðna vera bæde Trónuna, so oc ormana bada, Orminn skamma og Ormin Longa, adur sa vel-skickade vopndiarfe og hugfulle mann i snarpri orustu hielldi undan á funde af Orminum langa. Hann riðdrade glatur suerdinn i bardaganum.

Sensur.

Manifestus ille Thorcellus cognomento Nefia Olai Regis Tryggvasonii frater uterinus, tantisper cum hoste accerrime conflavit, usque dum tres illas naves pratorias Gruem & serpentes ambos, brevem scil. & longam, qui propriis pratoria erant exoneratas viasque videret; atque tum primum moratus ille & animosus vir laudeque bellica insignis & pratoria in profundum desiliens natam; de fugam capeffibat. Ille in conflictu latus gladius cruore tinxit.

CAP. LXIX.

Þa heitir Jarl at taka helga skirn] Ethnicus ante Ericus Jarl, victoria cupiditate convertitur ad Christianam pietatem; Thoronemque suum quem in navis prora habuerat (de quo instituto apud veteres, vide si placet: Notas ad Thorstens Saga pag. 33. Seldenum de Diu Syris Syntag. 2. cap. XVI. tot.) fregit, inque ejus locum Sacram crucem reposuit. Fuit autem Thoro a nautis ut plurimum cultus. Husafeldensis ex alio manuscripto histor. Olai Tryggvasonii de Helgone in Magra, Íslando: Hann sagdist trua á Chríst enn hiet á Þor, til skofara fier og harðræde: h. e. Helgo in Magra dicebatur Christianus; sed Thoronem invocavit pro felici navigatione & fortuna prospera. De facto Erici comitis, satis modesta est oratio Olai Tryggvasonii: Olafur Kongur mælti, er hann sa at Jarl reri at; geingin er nu þor ur staðinum á jarnbardanum, enn nu er i staðin kommin hinn helgi Crofs, og heldur mun Jesus Chrísts drottin, vilt til sin tua enn eirn. h. e. Rex Olaus cum comitem adremigantem videret inquit; de prora navis Jarnbarden jam decesit Thorerus, inque locum sancta crux successit, & estimat Dominus Jesus Christus duos pluris quam unum. Sed religionem Christianam, primum Sancte desin coluit Ericus. videatur Noster & Olofs Saga.

Binar

Einar svarar Noregi ur hendi þeir Kongr) Fractus est arcus Einar Tamarskelveri perfectissimè jaculatoris, Jussu Erici Farls & industria jaculatoris ipsius Finni: quo audito sono quid esset interrogavit Rex Olafus? responditque tulit: sono hoc indicatum illam imperio Nortigico excidisse: & videri posset hoc effatum, presagium fuisse. Sed tantum fidebat arcui suo & arti jaculatoris Einaris, ut si integer mansisset arcus, Ericum Farl occiditurum existimaverit. Verum hoc responso iratum factum Regem legimus. Estas quoque hac relatio apud Saxonem, sed more suo contra Snorronem, Nostrum & Olofs Saga, longe aliter hanc tradit lib. ix. Verba illius adscribere non sustineo, nec tanti astinuo.

Cantilena, qua hoc capite citantur, Eodem interprete sic intelligenda.

3	4	7	6	8		Collectio vocum.
Ferð	kom	heldur	i	harða,	(Figrð, harðann)	Ormurin Langi (ok) ferð
11	10	5	9			kom saman i heldur harða
16	13	12	15			dreyra reyr hnito; þa lka-
Tungl	scaruz	þa	Tiugla,	(þar)		roz Tangar Tingla Tungl,
14	1	2				þa er Jarl (sem) vann hial-
17	26	28				ms hryð und hólmi lagði
þa	er	borðmykin	Barða			reginn borð mykinn bryn-
27	26	24				slagðs barða við fofnis ly-
18	19	20	22	23	(brym- fagd)	þo.
Jarl	vann	hialms	und	holmi,		
21	29	30	31			
Hryð	Við	fofnis	lypo.			

Meningen.

Ormurin Langi og þad lid Kongs sem á honum var mættist i miðg snarpra orustu. Þa fundur hiuggust þau forgylltu og pryðeliga uthöggnu drekahlöfud og dyrlegu myndir á bugtpötenu, þegar ad Jarlinn Eyrikur (huor um sijder vann þennann bardaga undar eyunne Svoldur: (lagði þann miðg bordmykla Jarnbarda vid sijdu á Orminum Langa.

Sensus.

Navis pratoria cui nomen Serpens Longus, & Regii milites, qui in illa erant cum hoste strenue concurrebant. Tunc ornatus prore, draconum scil. deaurata capita & icones varie artificiosissime rostri insculpta acroteriaque plu-

97
plutei navales elegantissime celati abscondebantur & dissecabantur. Quum Comes Ericus (qui in hoc ad insulam Suoldur pralio, victor tandem exstitit) prae-
grandem suam navim nomine Jarnbarden a ferreis cinctibus vel subligaculis ad
latus navis pratoria Regis, qua serpens longus vocabatur, applicuit.

Collectio vocum.

4	1	2				Collectio vocum.
Gærdist	snarpra	Sverða				Snarpra sverða gangur
10	9	11	5			gærdist leingi um Orminn
12	14	15	13			langa, dreingir slito frið þar
3	6	7	8			er gullo gullinn spiot; qua-
Gangur	um	Orminn	lānga			þo dolg funnu at fennu
17	16	20	21			framfylgia Svenlka menn
Dolg	quabo	framfylgia				ok Danlka Runna hanum
28	27	26				[quado þeir oc] bita frān-
22	23	19				legg.
Svenlka	menn	ad	fennu			
18	24	25				
Sunnur	ok	Danlka	runna.			

Meningin.

Leingi var bareft á Orminum Longa og stríðsmennerna slitu fridenn þar er forgylltra Vopnabrak heyrdast, so er og sagt ad oyin Olafs Kongs Eyrike Jarle (hafi þa fylgt fudur til Svoldrar orottu bæde Svenlker menn og Danlker (huors lkarpa sverdi og brofad verdur.)

Sensus.

In serpente longo (id navis pratoria nomen erat) diu praliatum est ac milites pacem rumpebant ubi deauratorum armorum strepitus audiebatur. Perhibens quoque inimico Regis Olai Erico sc. Comiti (cujus acutissimus gladius nec suo caret encomio) & Sveeos & Danos (qui meridiem versus ad pugnam Svoldrensem ipsum comitabantur) se associasse.

Collectio.

2	1	3	4	5		Collectio.
Hyckat	ek	vægg	at	vijgi		Ek hyck vægg at vijgi
7	6	17	9			drótt vann fiord fottann jo-
Vann	drott	Jofur	lótann			fur,

⁸ Fíðr komst Jarl af jörðu, (at)
¹⁷ ¹⁶ ¹⁵ Sögnharðann sík sparði (jafn)
¹⁸ ¹⁹ ²⁵ ²⁶ ²¹ Þa er fiar mynills forþut (fiard)
²⁰ ²³ ²⁴ ²² Folk-harður a vit barða (súþ)
³⁰ ²⁹ ²⁷ ²⁸ Litt var sævar foti
³¹ ³² ³³ ³⁴ Svangur vit ormin langa

Meningen.

Eg meina í þui stríde voru augu hlyfðar, þar gillte ecki fridar at bidia, er hermenn Eyriks Jalls unnu Kongin Olaf Tryggvason vid hvorn þeir slouft í Sundenu vid eyna Svöldur, þa fick Jarlin Eyrikur Neregs ríjke, hann geck snarplega framm og hlyfde fier ecke þegar hann med sinum Koppum lagde Bardanum á mote þeim millda Konge. Þa voru ecke hræfuglarnir svanger í kring um Orminum Longa.

Sensus.

In isto praelio nullus credo pepercerunt, nec de pace supplicari profuit, quum somitis Erici milites Olavum Regem Tryggvasonium cum quo in freto ad insulam Svoldur confligebant, vicerunt. Tunc temporu Comes Ericus regnum Norvegia adeptus est, qui acerrime dimicans sibi nequaquam parcebat, quando navem pratoriam, cui nomen Bardenn, cum suis pugilibus Regi munificentissima opoposuit, ibi circa navem Regis, Serpentem longum, aves rapaces marinae non esuriebant.

⁸ ¹⁰ ¹¹ ¹² Sucku niður af næfri.
¹⁴ ¹³ ¹⁵ ⁹ Naddfars í bop farir,
³ ⁵ ⁷ ⁶ Bangr gerðust víð vægiaz,
⁴ ¹ ² Verkiendur heðins serkiar;
²⁴ ²¹ ²² ¹⁶ ²⁰ Vanur man ormur þott ormi,
¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ Alldyr Kongur styri.

Collectio vocum.

Het ins serkiar, bangs vero kiendur gerðust vægiaz víð (þeim) su ku farer niður af næfri, í Naddfars bop; Þott alldyr Kongur styri Ormi, man Ormur leingi

vanur

²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³² ³¹ Huar hann scriður með lík líka
²³ ²⁵ ²⁶ Leingi líktra dreingia.

vanur líktra dreingia, huar hann scriður með líka lík.

Meningen.

Stríðsmenn og kappar Olafs Kongs urdu þa ad vægia og víkja fyrir foddann ofurefja, þeir sucku farer nidur af Orminum langa í þan blode blandade sío. Og þo ad hinn vegsamlegaste Kongur styre hier eptir Orminum þa mun þetta skip alldrey fa foddann hetur huar sem hann sigler med herfolk.

Sensus.

Tandem milites & athleta Regis Olai herbam porrigere cogebantur, victoriamque victoribus cedere. Hi de Serpente Longo in sanguine commixtum mare vulnerati demergebantur. Et quamvis Rex quipiam illustrissimus posthac seipentem gubernet, nunquam tamen pratoria hac navis tales nanciscetur pugiles, ubicunque exercitum vebat.

³ ⁴ ⁶ Het a heiptar-nyta,
¹ ⁹ ¹⁰ Hugreisur með Oleife
¹² ¹¹ ⁸ ¹³ ¹⁴ Aptur hne Þioð a Þoptor, (stó.k)
² ³ ⁷ Þeingill sína dreingi;
¹⁵ ²⁰ ¹⁶ Þa er hafvita hófðu
¹⁹ ²¹ ²³ ²² Hallandis um gram sniallann,
²⁴ ²⁶ ²⁸ ²⁷ Varð af vinda myrki (styr)
²⁵ ¹⁸ ¹⁷ Vapn-eykur, lokit skeiðum.

Collectio vocum.

Hugreisur Þeingill het á sína heiptar nyta dreinge, Þioð með Oleife hne (stóck) aptur á Þoptor þá er hóf- þo skeiðum lokit Hallandis hafvita um sniallann gram; varð vapn-eykur af myrki; Vinda.

Meningen.

Þa hug diarfe hervíkingur Eyrikur Jarl hier þá á sitt grimma lid og eggjate, þad til framgaungu, þa hruku menn Olafs Kongs aptur á skiped, og sem þeir Eyrikur höfðu nu med sinum skipum á allar síður um kringt Kongen og hans skip Ormin longa, sem þa halla-
N 2 deft

deft af afelldum vidum, þa vart hann um síder bróðenn fyrir Olafi
Konge, hvór ed marga Vindlenske hafde adur ad velle lagr.

Sensus.

*Audacissimus ille pirata comes Ericus furibundos suos commilitones, ut cum
hoste intrepide pugnarent, vehementer adhoratur, instigatque; hos cum Olaf
milites paribus excipere viribus diutius non sustinerent, in puppim recesserunt.
At ubi Ericus regem & pratoriam ipsius navem serpentem longum, qua tum in-
jectorum ad latus lignorum pondere inclinabatur, suis militibus undique cin-
geret, hac tandem victa est atque spoliata, Rexque Olaus, qui Vandalos bello
toties prostraverat superatus.*

CAP. LXX.

*Cantilena quæ huic capiti insunt, hoc modo à
Gudmundo Olaf explicantur.*

² ³ ⁴ ¹ ⁵ ²⁷
Veit ec ei hitt huart hræytir

¹¹ ¹² ⁷ ⁶ ⁸
Hungur dryfi skal ec leyfa,

⁹ ¹⁰ ¹³
Dyn sæþinga dauban

¹⁵ ¹⁶ ¹⁴ ¹⁸ ¹⁹
Dyr bliks eþa þo kuikann (quiann)

Meningenn.

Enn þad veit eg ecke huort eg skal kueda um þann ágætta Kong,
sem opt sadde þa hungurn Varga daudann, eda iag skal annars lei-
gia þann gíofaga Kong lifande.

Sensus.

*Nescio vero utrum de celeberrimo hoc Rege qui esurientes bestias sapius su-
turavit, mortuo tanam, vel de munificentissimo illo adhuc vivo.*

³ ² ¹ ⁴ ⁵
Sagdur var mer ne meiri,
¹⁵ ¹⁴ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁶
Mun ek stríð af því biþþa
¹³ ¹⁰ ¹² ¹¹
Lykum sírþur ok lapi

Collectio vocum.

Mer var sagdur ne meir;
lanþvorþur fyrir handann síð
sírþur lapi ok lykum ek

Laud

Landvörþur fyrir sía handan;

²⁹ ³⁰ ²⁰ ²¹ ²⁵
Væri off þo at ærir

²⁴ ²⁷ ²⁸ ²⁶
Ellds þeim svikum belldi

³¹ ³² ²²
Heilalykn, ef Hauka

²³ ³³ ³⁴
Hauklífs Jófur lífði.

Meningenn.

Eg hef ecke fráðógn haft ad nokur meir Kongur hefe verid ra-
denn fra lyd og lóndum, hinu meigenn siararins, enn þesse Kongur
Olafur Tryggvason var, hans missir gíorir mier stort hugar angur,
oc þo ad svikarenn Sigvalde Jarl illdi þessu med sinum svikum, ad
hann vart yfirunnenn og fra lóndum radenn, þa vøre off þo san-
þad heilalykn ef Kongurenn lífde.

Sensus.

*Non mihi innotuit majorem aliquando Regem ultra mare victum fuisse re-
gnoque & potestate exutum quam regem hunc Olaus Trygvasonum, illius
amissio ingentem mihi animi dolorem adfert. Et quamvis fraudulentissimus ac
vasserrimus ille comes Sigvaldus suis dolis effecerit, ut Rex hunc superatus
imperium amitteret, nobis tamen magnum doloris levamen esset, si Rex Norri-
gia adhuc in vivis existeret.*

CAP. LXXI.

Er vier hofum feldan hann J Vana est gloriatio comitis Erici Haquiri filii,
quod Olaus Trygvasonum occiderit. Et licet dicat Tyri hoc eodem capite,
eg velir mier fan hlut tilhanda, at heldur deya med Olafi Kongi enn
lísta: h. e. vitam cum Olao amittere malo, quam illo non amplius supersite
vivere. Huic quoque loco non absimilis est auctoris Nostri relatio, cap. LXIX.
Þat villa sumir menn seigia at Olafur Kongr hafi lupit fyrir bord, oc
komist sía i bur, oc hafi sen verit i utlondum, enn summir vila sei-
gia at hann hafi fallt i þessum bardaga. i. e. Quidam referunt Regem Olaus
um se precipuisse in mare & ex hac pugna evasisse; visumque fuisse in ex-
teri regionibus, quidam autem dicunt quod in hoc pralio occubuerit. Hac de
re sic Snorro pag. 179. Det skib tom var kaldu Vendistnecke, hviket
Astrijd

mun biþa stríð af því: þo
at Hauka hoklífs Elldz ærir
belldi þeim svikum, vart
off heila lykn, ef Jófur líf-
de.

Astrijd Sigvald Jarls hustru hafde udsent, rødder stragst til landet oc mange var i den mening at Olof Tryggelson skulde hafve afførde sig sin brynje under vandet, oc sa gifvit sig heden til samme Vindasnecke, hvilket ikib förbenefnde Astrijd hafde dertil sonderlig udsend, at de skulde hielpe hanem om hanem trengde, om de det kunde gjøre, oc hand met det ikib skulde værret fordt til landet oc kommet der fra. Men huorledis derom er, da kom hand aldrig mere udi Norrig, oc hans kærester venner tuisfede megit der paa, at hand skulde lefve. Endog der mange tidinge spurdis til Norreg oc Engeland ad hand skulde lefve oc værret seer i it Clotter udi Syrien, satom Halfrod skald figer i sin vise. &c. *h. e. Navis quæ Vandalica dicebatur, quam comitis Sigvaldi uxor Astrida miserat, litus statim adremigavit; multique in illa opatione fuerunt, quod Olavus Tryggvi filius lorica sibi sub aqua detraxisset, ac dein natando perrexisset ad Vandalicam navim, quam nominata Astrida in hanc finem miserat; ut ipsi scilicet auxilio esset, si indigeret, & opem ferre posset: illaque navi creditur in terram expositus fuisse, præliumque evasisse. Sed utrumque hac sese habeant, in Norrigiam nunquam amplius rediit, & optimi amici ejus ut plurimum dubitaverunt, an viveret. In Norrigiam tamen & Angliam plurimi rumores venerunt, quod viveret & visus fuisset in Claustro monachorum in Syria, ut Halfrodus poeta cecinit. Dubia hæc omnia presentem auctorem nihil moverunt, nec prohibere potuerunt, quin illum post prælium vixisse constanter affirmaverit, ut ex sequentibus adparebit. cap. LXX.* Olafur Kungur brá yfir sig skioldinom oc steipti fier i kasti. *h. e. Olavus clypeo à tergo posito, profundum petiit. Et mox eodem capite. Eon i þessari sveipan þa reri abrot Vindasneckian: og er þad margra manna Saugn, at Olafur Kongr hafi steipt af fier brynioni i kafi, og komist med fundi til Vindasneckiornar, og hefur sia fralsoga vida farit sidan, sem heyrma i þeirra manna quædum, er þetta hafa fannat, sua seigir Halfrodur: vide hanc cantilenam explicat. pag. 100.*

Hier seigir sua, at þegar var tvent frasagt þeim fundi, huart sem hann myadi fallit hafa, eða bortkomist: oc morg dnnur dæmi eru til þess. Oc ef Gud losar, skal eg seya sem eg veit sannast, huart þeir menn boro frá, er þar voro i bardaganum, huart þeir sau tydast til Olafs Kongs. &c. *h. e. Hoc ipso momento discessit navis Vendorum; multorumque hominum sermo est, quod Olavus in profundo maris lorica sibi detraxerit, & natando pervenerit ad Vendorum naves; hic rumor dein creberrimus exstitit, ut audiri potest ex illorum cantilenis, qui hac de re memorarunt: Sic dicit Halfrodus. Hic refert varium sermonem fuisse an occubuerit. vel evaserit*

evaserit

*evaserit: sunt autem pro contraria sententia, magna rationes; Et si Deus laborem fortunare voluerit, quid acciderit dicam, quidque illi retulerint, qui ipsi praelio interfuerunt, quidve de Rege Olav, ultimo ipsis viso referre poterunt. &c. Et hoc eodem capite. Liop hann (Kolbiorn Stallare) af skipino oc i sidan, oc er hann kom á siðin, þa kendi hann flota undir fier skiöld oc atti þan skiöld Olafur Kongr, allra skiolda segurstur og gullagdur: hann þottist skilia, at undir þeim skildi svam stalfur Kongur. i. e. De navi se in mare precipitavit (Kolbiornus aula præfectus) quocum pervenisset, scutum infra se agnovit quod erat Regis Olai, scutorum omnium pulcherrimum & aurea calatum; ita ipsi videbatur, quod sub illo scuto nataret Rex ipse. Et mox eodem capite: Nu sem fyrer sagdum vier, at uvinir Kongs leitudu hans vandliga oc fundu hann eig, þa sangdu nockrir af lidi Jarls, at madur kom vid Vindasneckiornar og svam at skipino, og var i randu klædi: og er hann var uppkomin i skipit, þa var þat þegar i burtu, oc allir Vindasneckiornar voro þa þegar i burtu þær er þar hofdu verit um dægin. *h. e. Ut prius diximus inimici Regis, sollicite illum quarebant, sed invenire non potuerunt, verum dicebant quidam de militibus Comitum, quod vir quidam ad Vendorum naves natando pervenisset, indutus rubro vestitu, cumque in navim receptus fuisset, etiam abiit illa omnesque reliqua Vendorum naves, quæ ibi tota die jacuerant. Et cap. LXXIII. Nu manom vier rita þann hlut, er sumum monnum þykir nocquat ivanligur, at Olafur Kongur færdi af fier brynio i stalfu stafar diupino, oc ransakadi med fundi diupit alt, þær til hann kom at skipi þui er fyrr var frasagt, er komit var af Vindlandi, oc voro á þui skipi Astriidur oc Dixin er fyrr var nefndur, oc hofdu þau þær seigir um dægin, enn þegar eptir orostona sigldo þau á brot oc hofdu þau gert þetta ráð med fier. Foru þau nu til Vindlands, oc med þeim Olafur Kongur: hann var særdur morgum farum oc eingom storom enn Astriidr leknadi hann med mykilri vord, til þess er hann var heill. Oc þa er hann var heill, var hann kiendir af morgum monnum. Margir ríkkir menn budu honum sina lidveitzlo i Vindlandi, ef hann vildi enn til ríkis síns, oc quadoft mynda fá honom ætt lid, enn hann neitadi þessu, oc quad; þui drottin sin eigi vilia veita fier fullt ngit i orosto, at honom hafdi mishikat hans þionla: oc eigi byrtar miet at þrongva folkino i sua mykla þraut, at leida mykit lid i orostor optar þessum ordum er sagt at Astriidr hafi umrætt. Sidan var Olafur Kongr okunnigr monnum, enn Gudi oc helgum monnum hans, var hann Kunnigr. þær er oc sagt, at eirn virðiligr madur var**

seu

sendur af Olafi Kongi til Erlings Skialgsonar, oc sagdi at honum fannu luti oc kono hans fra Olafi Kongi, oc quod hann lifa oc piona Gudi trúfastliga i Munclifi einhuerio; hann findi þeim knif og gull at fanna þessi Saugu oc til merkia, sem kendi systur Olafs Kongs Astrijdr. Brodur sin att hafa þessa gripi, oc jatadi hun þessu: Enn margir eru þeir menn, er þetta gruna oc tortryggja þessa luti, oc margir iva enn um: enn þó ætla ec ad vissu at þetta myni satt vera, at hann myni lifat hafa eptir bardagan oc fært sik Gudi i fórn, af áblafning Heilags Anda, oc var hann i munclifi i Girklandi eda Syrlandi, oc bætti sva sine missgerninga med yðran, er hann hafdi gert á ælku aldri. *h. e. Jam scribenda est Nobis illa res, qua quibusdam dubia visa, Olavi nempe loricam sibi in profundo maris detraxisse, & natando profundum omne emensum donec perveniret ad navim, quam prius ē Vinlandia venisse diximus, cui inerat Astrijda & Diximus, ejus mentionem prius fecimus, quique tota die ibi morati fuerunt; sed finito praelio vela ventis dederunt ut inter illos ante convenerat. Vinlandiam jam petiverunt & cum illis Rex Olavus: multis in vultu neribus sauciatus erat, sed exiguis; Astrijda autem summa illum cura sanavit, donec pristina valetudini restitueretur, dein ā multis agnitus est. Plurimi in Vinlandia potentes viri auxilium offerebant, si Regnum suum repetere vellet; dicentes se exercitum maximum tradituros: verum renuit ille, dicens, quoniam noluerit Deus sibi in praelio auxilium ferre, eidem quoque displicuisse servitium suum: nec se decere, homines in tanta pericula sapius pellicere, inque praelia iterum ducere. Hac illius verba Astrijda memoravit. Hominibus deinde Olavi ignotus vixit, sed Deo & viris sanctis satis notus. Hoc item memoratum est, quod Olavi honestum quendam virum in Norrigiam miserit ad Erlingum Skialgi filium (affinem suum) qui ipsi & uxori ipsius de Olavo vera nunciaret, dicens illum vivere & Deo servire, vita monastica addictum. Ostendit autem ipsis cultum & aurum quoddam, in certitudinem & signum hujus rei; quas res soror Olavi Astrijda agnovit, dicens fratrem suum praelias has res habuisse. Multi credunt sic evenisse, multi dubitant, verum ego non dubito, praelio sumperuisse, seque Dei servitio totum dedisse, inque Gracia vel Syria vitam Monasticam vixisse, sicque severa poenitentia expiare conatum fuisse, quidquid peccaverat in juventute. Hi accedunt additamenta historia hujus, idem adferentia; tam ubi Rex Anglia Fatvardus, virtutes ejus & bella, mortemque in Syria sua retulit; quam ubi Sigurdus episcopus hac eadem adstruit. Hac de re item Hufsfeldense Chronicon in vita Olavi Tryggvasonii, ubi sequentia existant. Et licet relatio satis longa, illam tamen adscribere ad roborandam hanc adsertionem, dignum existimavi.* Stefni þorgilsson hafde verid med Olave

Olave Konge Tryggvafyne, síðan hann hafde sendt hann til Islandz, sem firr er vitad. Var Stefni med þui liti Olafs Kongs, er sigt hafde frá hanum á Vinlandi. Eon er þat tíðendi komu norðer i Noreg ad Olaf Kongr var ræðinn frá Ríke, þa feck Stefni þan harm mickin sem óðrum áttvinum Olafs Kongs; angradi su Saga alla þa mest er leingst hófdu verid med Olafi Kongi, og i mestum kjarleikum. Stefni undi ei i Noregi vera epter Olaf Kong. Ried hann sig þa til Syðurferdar og geck til Roms. Enn er hann kom sunnan i Danmark kom hann einn dag þar sem Sigvaldr Jarl var síri. Og er Stefni sá hann, þa kvad hann þetta: Mundad ek nefna, nær mun eg stefna. Niderbingt er nef á nydingi þeim er Svein Kong sveik ur landi, og Tryggvalson á tálar dró. Þetta var sagt Jarlinum: þottist þan kenna síri mark á visu þessi og let þegar taka Stefni og drepa hann. Var þessi ein dandafók Stefni þorgilssonar.

Nu skal víkkia ræðum til þeira frásagna er þad fanna, ad Olaf Kongr hafi lífsbrott komist ur bardaganum, þa er Ormurinn var unnenn. Sn er saga Astrijdar konu Sigvallda Jalls, ad Olaf Kongr væri fluttur til Vindlands epter bardagan, á þeiri sömu Vindafneckiu sem firr var getid. Olaf Kongr hafdi móg far, og flest smá, nema tuo voru mest. Annad var i enninu af steinshuggi, enn annad á hendine af ór flugandi i brynstokuna, og hafir þetta þui sem vitader fyrr, ad Kolbiorn Stallare og nockurir menn adrer á Orminum þa ad blod rann fram undan. Enn Einar þambar skelfer sagdi síðast þia þad til Kongs, ad blóðdropar stucku nider á kin hanum; undan hialminum. Olaf Kongr var med Astrid og var hann græddr. þar var hann kender af morgum monnum, og budu ríkkis menn ad esla hann aptur i land sitt. Enn hann sagdist ecki vilia beriaft vid Gud sína sína. Þat eg ætla seigir hann ad Gud vilie þeir hafi nu ríkkid i Noregi. Ma eg og um þad hrædder vera at Gudi mistílkadi mijn ríkkisfórn. Þa baud Astrijdr ad hann íkildi hafa eigiur þær, er hun átti i Vindlandi, og Sigvaldr Jall atti ecki valld á: Kongr kuadst þad ecki vilia. Þa mælti Astrijder. Villtu ad eg filgie þier vester til Englandz á fundar Adalrads Kongs, hann er so mikill viner þinn, ad hann mun veita þier slíkan soma sem þu vill af honum þiggia? Hann kuadst vilia fara til Róms. Astrijder bið þa ferd hans sem best, og for síalf med honum sudur til Rijnar, vid enn þrettande mann, og ad adkílnadi gaf hun honum Klífiadan heft af penningum, og marger adrer goder gáfur. Huarf Astrijder þa aptur vid fiorda mann, enn hun feck hanum VIII. til filgdar. For

Olafr Kongr þá sáðer til Roms, og giordist hann tulkur firi ollum pi-
lagrimum, og sagdist hann vera Noræn Kaupmader. Olafr Kong
fann þafann, sagdi þanum huor hann var, og sitt ráð, fór so til Jorfo-
la; fann patriarchan og Jorsala Kong: toku þeir hann sem best, þeir
budu honum að þiggja af fíer nockud ríjke, enn hann villdi ei. Þeir
gefu hanum borger og þria káttala. Það þekist hann, og tók þo muk-
klædi. Þa Olafer Kong hafði vætur burtu verid ur Noregi þa foru
nockrer Eascker menn til Jorsala. Enn er þeir komu aptur i England,
færdu þeir Adalradi bok þá er Olafr Tryggvason hafði feingit þeim,
og sendt Adalradi Kongi, með skyrum jarðteiknum. Á þeirre bók var
Saga Olafs Kongs Tryggvasonar og vit. aðra helgra manna lógur;
þar var skyrtt sagt huorfu Olafr Kongar komst ur bardaganum, og
síðan fra ferðum hans allt á lómu leid og Aftrijder hafði lagt. Eirnin
að á Vindasneckiunno var Aftrijder sistur Geiru, er attu Olafr Kong,
og Dixin viner Olafs Kongs, radgíafi Geiru drortningar. A þeinn tí-
ma er þessi bok kom til Adalrads, þa kom eirn mader skilgodur, þo
ei sje nefndur til Noregs, og sendur sagdist vera at Olafi Kong
Tryggvafyne til Erlings mags hans, og Aftrijder sistur hans. Sá madur
sagdi að Olafr Kong lifdi, og væri fyrer utan haf i munkljífi. Þessi ma-
dur fannadi lógu síjnameð knífi og bellti er hann ferdi Aftriði. Enn
Aftrijdur sagdist giorla kenne grippina.

Á þuij áre er þeir frænder, riedu báðr lande, Magnus hinn góde
og Haralldur Sigurdson, þa for ur landi til Romferdar, Noræn mann
er Gautur hiet. Enn þessi aðburder vard á þinu vit. árt hins fimra
tygar, epter það Ormurinn langi var unninn; for þessi madur til Roms
og síðan til Jorsala og villdi til Ægyptalandz. Villist hann leingi á
skogum uti. Hann kom að á eirni mikilli. Var hann þa þristur og
komst vid mióg og felldi tár er hann mátti ei komatt yfer ána, og af
þeim briggileik flo þan sje nider á arbackann og tosnadi. Það var á þri-
diu stundu dags. Honum þótti madr koma að fíer og mælti. Eu sefur
ovarliga, ríjs upp skíott, og munu finna skip líjtíð hjer stotanda firi
backann. Vid þetta vaknadi Gauti: fann skipid og voru arar lagðar i
humlu, reri þui yfer um og feiti vit backann. Skamt frá áne vard firi
honum stein hus. Þar sá hann sitia i huse alldradann mann vanann og
virduligann yferlirz. Fiell þessi mader á kne til þenar. Síðan reis hann
upp geck að dyrunum og spurdi á Danska tungu hvor hann væri, edr
hvort hann skilði tara? Gauti seigir hanum allt hvórnin af stóð um
ferdir hans. Sá sem fyr var, geck að honum og muntist vid hann, leiddi
hann

hann i huse og mælti, hvíjl þier til aptans og seig mier tíjdindi ur
Noregi. Hin gamli mader spurdi að Eriker Jarll og Svein broder hans?
Gaute sagd að þeir voru lóngu dauder. Þui nest spurdi hann að Erlingi
Skjalgfyne og Aftrijde konu hans? Gauter sagdi honum fall Erlings, og
greiniliga allt umskipti þeira Olafs Kongs. Þa spurdi hann að Olafi Kon-
gi hinum helga? Gauti sagdi; þonum fall Olafs Kongs, og svo það
að Sveirn Alfríu son hafði tekit ríjke epter hann i Noregi; og svo að
Tryggvi son Olafs Kongs Tryggvasonar, var kominn vestan um haf,
og þeir Svein bordust, og fíck Sveirn Sigur enn Tryggvi fiell. Vid
þessa lógu vard Hinn gamli mader mióg hryggur, og spurdi þo huor
Konger var yfer Noregi, þa hann for ur landi? Gauti sagdi að Magnus
son Olafs helga hafe radit xii. vetur Noregi, og þann hinn xiii. er
Haralder Sigurdson var kominn til ríjkis, er eg fór ur landi. Þa mælti
Hinn gamli madur; vel er mier hug þockad til Magnus hins goda, af
margar manna frátógn, er þaðan koma. Enn Haralldur Sigurdson, vir-
dist mier litlu síjder Hervíkinger enn Kongur, og heirda eg margt fra
honum sagt, þa eg var i Girklandi. Enn hvad seigir þu mier um það?
Hafa Nordmenn nockra minnyng Olafs Tryggvasonar? Gauti sagdi
haleit er hans minning þar. Mikillrer dyrder afladi hann, þa er hann
kom Chrístni á Norderland. Seig mier ætlan manna, hvad ordid hafi af
Olase Tryggve tyne, i bardaganum á Orminum? Gauter sagdi ymfar
gátur hafa menn þar á. Sumar seigia hann hafi blaupid á kaf mióg lár,
og lockt þar nider með brynin sinne og herklædum, og haft suo bana.
Hinn gambli madr svarar; þa uockru stigger. Þui ætla menn að hann
mundi firifara fíer síðlfer, og vera so þrædder að hann mundi fara á
kaf, vid þan kost, og eckir hefur hann verid slíkur i þrotta madur,
sem hann var kalladur, ef brynja eda óannur herklædi skilldi leingi
þyngja hann i kaf, suo að hann kærri ecki af fíer. Ei skilldu menn
slíjku trua. Seig mier fleiri manna ætlan. Ála það sumar sagdi Gauter,
að Guðz kraptur hafi numid þan til syn, eda fetti nockura annan stad,
með þui mikla líst er menn sáa koma yfer Konginn: Hinn gambli sag-
di. Efanleg og urileg er su ætlan, að hann mundi vera so heilagur,
að hann væri maklegur í eirar dyrðar af Guði, að himneskur kraptur
neni hann lífandi fra monnum; þat þo Olafr Kongur górdi nockur
góðverk, þa giordi hann þo marger synder og þvi er slíjku ei þruan-
da. Helldur mátti hann ótru víis með lístíæti og Guðz fulltyngi for-
ðast lístíhálka. Seig enn fleiri manna ætlan? Gauti sagdi sumar seigia,
hann hafi verid tekiinn af fundi, og fluttur til lands á þuij skípi, er þar

la ei langt frá bardaganum um daginn. Helldur ma þessu trúa seigir hinn, enn þad hann væri uppnuminn. Og þad seigia vísjir meon og sannoidir fuder hyagad med ofs, ad hann hafi lifad epter orostona, og alt fram á þeira manna æfi sem nu ero ad Noregi, listid fát i L. ára. Enn þu seig mier nu hvort Einar þambarskelfer lifer? Hann lifer víst, sagdi Gauti, og byr á Gymsum og á Berghötu dóttur Haconar Jalls. Hann er nu mestur og gósfugastur lendar manna i þrandalógum, og al. kær Magnusi Kongi. þa mælti Hinn gamli madur. Einar þambarskelfir þa eg best beriaft á Orminum, jasn-ungan þui hann var, jasn vid hina sterkultu kappa Kongfins. Gauti leit i andlit þeim er taladi vid hann og mælti. Seig mier, ef þu ert Olafur Kong? Ei eigna eg mier veg me Kongnafn sagdi hinn, og i þui kuad vid kluckan, og hringdi þa til aptanfongs i borginne. Spratt þelli madr upp þegar vid hina fyrstu hrynging og geck til kyrkiu, og Gauti med honum. Enn svo var þessi madr mikill ad Gauti tok valla i áxell hanum. Enn medan þeir gengu til Kirkiunnar, spurdi Hinn gamli madr ad Nordmonnum og þeira framferdom. Þessi mikli madr var so buinn, ad hann hafdi móttul istan klæda, enn undir hafdi hann muka klædi. Enn er þeir komu i kirkiu. Þa var þar firi margt manna, og bidu mukar og Klerkar þessa mans. og hófdu þegar upp aptanfong, er hann kom i kyrkiu. Þa sa Gauti ad þessi mader var hófdi og hali hærri enn huor sa er þar var. Stódu marger menn umhverfi hann, aller buner hanum til þionustu. Enn er aptanfong var lokid geck hinn mikli madur ur kyrkiu og kalladi til tyn um bodzmann Klaustrfins, og þad hann giora Gauti godann greidi. Þeir leiddu hann til herbergi og veitru hanum besta fagnad. Enn um morguninn giordu þeir hanum þad, og ferdu hann i hrein klædi. Annan dag epter messu er hinn mikli madur geck ur kirkiu, þa kalladi hann Gauti til fign, og mælti til hans. Ber þu Einari þambarskelfer quediu mijna, er þu kemur i Noreg, og þad med, eg ber honum þad vitni, ad eingi bardist beter á Orminum enn hann, og til sannra Jartegna ad þu seigir satt, fær þu honum knif og bell i er eg sendi honum, og feck hanum þa i hendur knif og belti, goda gripi. Síðan geck hann til steinhustins enn umbozmena leiddi Gauti i herbergi. A þeim sama deigi for Gauti til steinhustins og þa var bufid birgt. For Gauti daginn epter ínemma burt; og vorn eptir þodi hins mikla mans hófeingner leidroger, eda tulkar, allt nordur til G. klænds. Kom Gauti so i Noreg, og sagdi Einari þambarskelfir og óðrum fra ollu þessu. Enn er Einar heirdi þessa sögu. þa mælti hann med tá um. Satt seigi eg

Gauti

Gaute broder, ad þu hefur ad vissu fundit Olaf Tryggvason. Og hæfur hann mier sendt þessa gripi.

Madur hiet Ormur og var þjóðolf-son, vitur mader. hann seigist hafa heirt Jarvard Englandz Kong lesa Sögu Olafs Tryggvasonar, á þeire sömu bok sem Olafur Kong stálfur hafdi sendt Adalræði fadur hans fra Jorsolum, einu sinne á áre á Paska dagin. Sagdi so sem Paska dagurinn bæri af ótrum arfins dögum, so bar Olafur Kung af óðrum Kongum. Var þar eins ritad um burtkuamu Kongs, og umferd hans ut yfer hafit til Jorsala, og ad hann hefði stadfest sig i einu Klaustri i Syrlandi, og þa sagdi Jarvarder fignum monnum andlat Olafs Kongs Tryggvasonar. Enn þeir hófdu sagt Kongi er þa voru nykomner af Syrlandi til Englands. *h. e. Stefnerus Thorgisii filius apud Olauum Tryggvasonium moratus est, postquam iter in Islandiam ejus voluntate perfecisset, sicut prius memoravimus. Stefnerus copias illas comitabatur quæ ab Olao in Vindlandia discesserunt. Quando autem nunciatum erat in Norrighia: Regnum Olao ablatum, maximo dolore Stefnerus cum aliis Regis Olai amicis afflictebatur; illis autem qui diu cum Olao versati, absque illo dilecti fuerunt, gravissima hæc relatio fuit. Stefnerus in Norrighia post Olauum remanere non sustinuit, preparavit se itaque ad australem profectiorem, pedibusque iter Romanum suscepit. Quando autem in Daniam venisset, die quodam Sigvaldum comitem conspiceret illi contigit, quo viso Stefnerus cecinit (vide cantilenam cap. LXI. auctor. Nost.) Hoc nunciatum est comiti, agnovitque se hac cantilena bene expressam, Stefnerum captivare jussit, necique dedit: hæc causa necis Stefneri exstitit.*

Jam memoranda illæ relationes, quæ pro certo adfirmant Regem Olauum de pralio vivum evasisse, cum navis Ormin longa superata fuit. Astrida uxor comitis Sigvaldi, dicebat, illum in Vindlandiam (Venden) vestum finito pralio, navi Vinlandica prius memorata. Rex Olavus plurimis vulneribus sed exiguis, duobus exceptis, adfectus erat. Unum factum lapidibus idu in fronte; alterum manu lesa sagitta, per lorica manicas, unde sanguinem manantem, Kolbjornus unus illius præfectus & alii conspexere, cum in navi Ormin esset. Einarus autem Tambarskelverus commemoravit, se vidisse ultimum cum Regem adspiceret, sanguinis guttas in genas descendere, subter cassidem. Apud Astridam versatus Rex Olavus, sanitati restitutus est & a multis agnitus: potentissimæque ejus Regni, opem suam in illo reducendo ad priorem sorturam offerebant; verum negavit. Ille se contendere velle cum illis, qui per pietatem Christianam & Baptismi Sacra sibi cognati essent: credo enim dicebat Deo placere, ut illi qui obtinuerunt Regnum Norrighia, etiam teneant & metito ne Deo dissimulerit regimen meum. Astrida igitur offerebat possessiones quas illa in Vindlandia hereditarias habebat.

quas ad maritum Sigvaldum nihil pertinere existimabat, sed hanc etiam conditionem recusavit. Dicebat tunc Astrijda, placet ergo Tibi, quod ego tecum in Angliam ad Regem Adalradum eam, is tantus amicus tuus est, ut honorem Tibi convenientem facile tribuet? Sed Romam se velle ire respondit. Astrijda itineri necessaria sollicitè præparavit, ipsaque illum cum tredecim viris comitatus in austrum Renum usque: cum ab illo discederet, equum pecuniam bene oneratum aliaque dona dedit. Astrijda cum quatuor viris domum se contulit, octo vero ipsi comites tradidit. Olauus dein in austrum Romam versus tendit, ibi se interpretem exhibuit peregrinantibus dicebatque se esse mercatorem Norrignicum. Papam adiit, cui quis esset fortunamque suam confessus, Jerusalemam postea iter suscepit ad patriarcham & Jerusalemam Regem, à quibus optime exceptus, Regnum ipsi illi quoque aliquod offerebant, sed renuit ille. Obtulerunt ergo ipsi arces & castella tria, quæ sibi oblata recepit cum monastico vestitu. Cum autem quinque annis è Norrignia fuisset, Jerusalemam Angli quidam profecti sunt. Hi redeuntes in Angliam, Adalrado librum ab Olao Tryggvasonio sibi traditum cum certis indiciis attulerunt. In hoc libro scripta erant gesta Olai Tryggvasonii, sum septem aliorum Sanctorum virorum historiis. Erat quoque bene relatum quomodo pugnam evasisset, iterque ipsius pari modo ac Astrijda retulerat. Interque prima, quod navi Vandatica vecta fuerat Astrijda Soror Geyri, quam uxorem habuerat Olauus, cumque illa diximus amicus Regis Olai & Gera Regina consiliarius. Illo ipso tempore, quo liber hic ad Adalradum perlatus est, vir quoque honestus, cuius nomen jam ignoratur, in Norrigniam venit, dicens se missum ab Olao ad Erlingum affinem & Astriidam sororem ipsius: hic Regem Olauum adhuc vivere dicebat quodque peregre esset, vitam monasticam degens. Verbis suis fidem adstruebat, culiro & baltheo Astriidam exhibitis. Cum autem cognati Magnus Bonus & Haraldus Sigurdi filius, imperium Norrignicum simul obtinerent; Romam profectus est vir Norrignicus nomine Gaute; quod accidit quinquagesimo septimo anno postquam superata erat navis Ormin longa; illo tempore vir hic iter Romam suscepit, indeque Hierusolimam, cogitabatque Egyptum adire. Errabat autem diu in sylvis, tandemque veniebat ad amnem profundum; hic contristatus lacrymas effundebat quod amnem suserare non posset: quo mœrore confectus in ripam prostratus alto somno sepeliebatur: acciderunt hac tertio diei tempore (id est hora nona, prout monachi tempora distinguunt) in somnio videbatur vir quidam illum accedere, qui admonuit, ne tam incaute somnum saperet; iubebatque ut surgeret, inventurus naviculam ad ripam. Illo ipso momento exporrectus Gaute, cymbam invenit & paratos remos, qua transvectus, cymbam ad litus alligavit. Haud longe ab amne domus lapidea erat, in qua virum senem, pulchrum & venerabilem vidit. Hic in

in genua procumbens preces fudit, januam dein adivit Septentrionalique lingua advenientem interrogavit quis esset, & quo iturus? Gaute omne iter suum ipsi exposuit. Qui domui præerat bene illum excepit, inque domum invitavit, dicens requiesce hic ad vespèram, & quid in Norrignia agatur refer. Senex primum interrogavit de Erico comite & fratre ipsius Svenone? Gaute respondit, illos dudum diem obiisse. Dehinc quomodo valeret Erlingus Scialgi filius & uxor illius Astryda, si re auebat. Occasum Erlingi, rixamque inter illum & Olauum, bene narravit Gaute. De Olao sermonem orsus, ipsius necem Gaute quoque retulit, utque Sveno Alfvia filius ipsi suscepisset in Imperio Norrignico, & quod Tryggvi filius Regis Olai Tryggvasonii de occidentali mari venisset, pugnamque habuisset cum Svenone, in qua pugna victoriam Svenoni obtinuerat, Tryggvi vero occubuit. Ex hac relatione aliquantulum contristatus senex; quasi vit quis Norrigniam rexerit cum ille illinc profectus fuerat? Gaute dicebat quod Magnus Olai Sancti filius, Regnum tenuerit duodecim annis, decimum autem tertium fuisse cum ille abiret: quo tempore etiam Haraldus Sigurdi filius partem dimidiam Imperii obtinuerit. Senex dicebat De Magna bono, bona mihi quam plurima illinc venientes retulerunt, sed Haraldus Sigurdi, mihi peiora potius quam Rex videtur, multa de Illo audiui cum in Gracia versaretur. Sed dic mihi an memoria Olai Tryggvasonii adhuc apud Norrignos maneat? Gaute respondit, celebris ibi est illius memoria, magnum enim negotium expedivit cum Christianam pietatem iniecit. Quid ergo de ipso factum existimant in pugna, cum navi Ormin longa certaret? Gaute dicebat; hac de re varia sunt relationes; quidam dicunt illum multis vulneribus affectum, profundum petiisse, lorica indutum & omni armatura, sicque periisse. Senex hinc commotus: Quare dixit illum se ipsum perdidisse credunt, tamque timidum fuisse, ut illo modo profundum peteret? tantum virum illum ergo non fuisse oportet, qualis existimatus est; si lorica vel alia armatura ipsum in profundo ita morari posset, ut illi se non liberaret. Eiusmodi de illo non putanda sunt. Sed refer adhuc aliorum opiniones. Quidam existimant, reposuit Gaute, quod Dei potentia abreptus sit in Cælis, aut in aliquem altum locum translatus, lumine illo quod Regem circumlucere videbant. Senex dicebat incredibilis est ista opinio, quod tam Sanctus existisset; ut vivus bonitate Dei & virtute cælesti, de hominum consortio abripi meruerit; bona quamvis operatus quadam Rex Olauus fuisset, peccata tamen multa commisit, ut ejusmodi aliquid de Illo non credendum sit: alio potius modo & simpliciori, sed Dei tamen auxilio, necem illum evitasse oportet. Dic adhuc si nosti plures de illo relationes. Gaute respondit; quidam dicunt cum naturæ exceptum fuisse, litorisque advectum, navi illa quæ non longe ab ipso praelio illo die jacebat: Hoc magis credibile est respondit aliter, quam in

in caelos translatum. Dicuntque viri graves & sapientes huc ad meridionales terras venientes, quod supervixerit praelium, adque tempora illorum qui adhuc Norrighia vivunt pervenerit, paulo minus quam quinquaginta annos. Sed dic quaso an Einarus Tambarseclverus adhuc vivat? certe vivit respondit Gautus, habitatque in Gimsum uxorem habens Bergliotam Haquini Comitissae filiam; Ille hoc tempore summus habetur, maximeque aestimatur in Trandhemensi districtu, Regique Magno acceptissimus est. Dixit tunc senex. Einarum Tambarseclverum adhuc juvenem, fortissime pugnare in navi Ormin longa vidi, fortissimis enim Regis pugilibus, parem se gessit. Gautus faciem loquentis intuitus, dic mihi inquit, an Tu sis Rex Olauus? Dignitatem mihi aliquam non arrogo, nec Regium nomen reponebat ille; illoque ipso momento campana sonuit, adque preces vespertinas in castello convocatum est: ad primam convocationem vir hic paratus erat, templumque adibat, Gautus illum sequebatur. Tanta autem proceritatis vir hic erat, ut Gautus humeros ipsius vix attingere posset. Cum autem templum adirent, senex hic de Norrighiis & progressibus illorum interrogavit: Ejusmodi vestitum magnus hic vir habebat, ut superne sago indutus esset, interius monachales vestes erant. Quando in templum venissent magnum ibi conventum vidit; expectabant hunc virum Monachi & presbyteri, illo autem adveniente, preces exorsi sunt: videbatur hic vir Gautoni ceteris omnibus, quo ad collum & caput procerior esse. Circumsteterunt illum multi, omnes ad inserviendum parati. Finitis precibus, magnus hic vir templum egrediens curatori claustrum monachalis precepit, ut Gautonem bene exciperet; quod & laute factum est. Illucescente die balneum ipsi praeparaverunt, mundaque vestes dederunt. Die sequenti post missam quando magnus hic vir templo discessisset, Gautonem ad se vocavit, dixitque illi. Saluta Einarum Tambarseclverum, cum in Norrighiam veneris & refer illi, me teste neminem in Ormin longa, illo melius pugnasse; in testimonium quod vera ipsi narres, fer ipsi cultrum & baltheum quos mitto, tradiditque ipsi cultrum & baltheum, res egregias. Ille deinde domum lapideam adivit, curatores autem domus Gautonem hospitio exciperunt. Hoc ipso die Gauto domum lapideam adivit, sed clausae erant fores. Die sequenti primo mane Gautus abiit, & comitati ipsum fuerunt jussu magni istius viri, indices & interpretes in Graciam. Gautus in Norrighiam pervenit, dixitque Einaro Tambarseclvero & aliis hac omnia. Einarus his auditis, lacrymans inquit; pro certo tibi dico Gaute frater, quod cum Olao Tryggvasonio loquutus sis, isque mihi has res pretiosas misit.

Ormas Thiodolfi filius vir sapiens, audivisse dicitur Angliam Regem Fatvandum memorare res gestas Olai Tryggvasonii, ex libro illo quem Rex Olauus, Adalrado patri ipsius ipse miserat de Jerusalem; idque semel quolibet anno die

die Paschatos, dicens ut illa dies alium anni diebus praestaret, ita alium Regilus praestitisse Regem Olauum. In hoc libro praecipue relatum erat, quomodo Rex praelium evaserit & de maritimo itinere ejus Jerusalem, quodque in Syria in claustrum monachali viveret. Illo tempore Fatvandum quoque sua dicebat, mortem Olai Tryggvasonii; quem Regi nuntiaverunt qui nuper de Syria in Angliam venerunt. Ex hac relatione satis adparet Regem Olauum Tryggvasonium, vivum praelium evasisse, vitamque solitariam & monachalem eligisse. Insunt huic relationi quaedam quae expositionem aliquam exigere videntur; a qua tamen supersideo hoc tempore, notas meas qualescunque jam jam clausurum.

Fuit autem id primorum Regum, qui Christianismum in Boreales has terras introduxerunt, institutum perpetuum; postquam molestias plurimas decesserant, tam in religione subditis suis persuadenda, quam populo ad bonos mores ducendo, ac regno feliciter administrando; vitam illam molestius plenam relinquere. Exemplo est Haquinus Adelsenii nutritius, Rex olim Norrighia, qui idem cogitavit, quae de re Snorro pag. 87. Hanþ giorde sine tynders beþkiðndelse fór dennom alle, oc angrede oc fórtróð det almest, at hanþ hafde som lader falde den Christne ro, som hanþ hafde vedtagit, oc lader begynde att prædike her i Riget, oc bad hann dennem fende bnd til Erichs sønner, at de skulde komme oc anamme riget, oc at de skulde spare hans gode venner oc frender. Oc der som mig er lenger lijs förelagt sagde hann, vill ieg drage her af lader oc til Christne, mend og bøde oc bedre for Gud, det ieg hafver brndir, menn der som ieg doer nu her i bedenlkabet, da lader mig faa saadan begrafvelse som eder stalf gott siunnist. Oc spurde hans gode mend hannem da, om de icke skulde före hans lijs til Engellant, oc lade der begrave efter Christelige lkick? hvor til hanþ svarede: Jag hafver lefvid som en hedning, oc derfor er ieg icke værdig at begrave anderledis end som en hedning. i. e. Peccatis sua omnibus confessus est, (jam moriturus) idque maxime illum cruciabat, quod Christianam pietatem quam reeperat non promississet, neque ut initio fecerat predicationem Evangelii in Norrighia procurasset. Rogavit itaque ut nuntii Eriki Blodøx filii mitterentur, qui ad Regimen Norrighia suscipiendum hortarent, peteretque ne amicum suum optimum & cognatum, viri vel iniqui forant. Si autem longior mihi contigerit vita inquit, hinc iter suscipiam ad Christianos homines, eorumque me coram Deo pœnitebit, quae commissi. Si nunc autem diem obivero hic inter ethnicos, ita me sepeliem volo, et vobis visum fuerit. Interrogantibus illius fidelissimis, nam suum illum in Angliam transferrent Christianoque more sepelirent? respondit: ut eburum

vixi; itaque nec aliter funerari conmerui. De Rege Olao Crasso qui Sanctus postea nominatus est, ejus historia cap. 185. Kongr hafdi þat enn i radar gerd sinni art leggja nid Kongs tign og fara ut i heim til Jorsala, eða adra itadi helga oc ganga undir reglu. b. e. Destinaverat Rex Regiam dignitatem deponere & professionem Jerusalem suscipere aut ad alias sanctas terras; seque vita religiosa tradere. Sed in Norrigia quoque occubuit ille, in pugna Stikelsfudensi, prius quam voluntatem suam perficere posset. Hi Norrigia Reges de imperio deponendo & vita tranquillâ adipiscenlâ saltem cogitarunt, sed inimicorum vi & ipsa morte prævienti, voluntatis sue non sunt composites facti: Olauum autem Tryggvasonium ad illam pervenisse, postquam infelix prælum adversus inimicos habuisset, loca quæ ex Nostro, Snorrone & Húsafeldensis. Cronica citavimus perhibent. Exstiterunt Olauus Tryggvasonius & Olauus Crassus ambo, promotores & predicatorum evangelii indefessi, temporibus illis quibus imperio præsuerunt: multaque ad religionis propagationem Olauus Tryggvasonius contulit, ipsaque pietatis fundamenta in Norrigia rexit, quibus alter Olauus supplementum addidit, ut in Notu ante monstravi & in auctoris Nostri cap. XLVI. legitur. Conveniunt bene horum Regum mores & instituta, priscorum gloriosissimorum Regum, de quibus Grotius in libro de jure summarum potestatum circa sacra: cap. 2. §. 4. hoc modo refert. Idem consensus Gentium evincit. Nam primis mundi temporibus, cum homines adhuc domesticis magis quam civili imperio regerentur, patresque familiarum ut Regni quandam imaginem gessisse, ita & sacerdotio functos omnes satentur. Hoc jure Noë post terrarum orbem diluvio liberatum Deo sacrificat. De Abrahamo ait Deus cum monstraturum liberis ac familiæ pæ vivendi rationem Hinc & Jobi & aliorum Patriarcharum sacrificia legimus. Deficientibus patribus, ut principatus familiæ ita & sacerdotium ad primogenitos delatum est, mansitque is mos in posteritate Jacobi (quippe cum nullam adhuc constitutam haberent rempublicam) donec Levitæ (sacerdotes scilicet ministri sacerdotum) primogenitis sine surrogatis quod d. serte exprimit Lex divina. Interea cum in Cananza regione resp. quædam existeret, idem Melchisedecus & Regnum obit & sacerdotum. Haud aliter Moyses ad consecratum usque Aaronem, unde eum & Regem & sacerdotem vocant sacre literæ. Neque alius mos antiquitus cæteris gentibus, sive natura suadente, sive majorum exemplo: ex qua origine & ritus sacrificandi vetustissimis gentibus penè eodem fuisse apparet. Cicero, omnino apud veteres qui rerum potiebantur, idem auguria tenebant: ut enim sapere, sic divinare Regale ducebant. Hinc Virgilius.

Rex

Rex Annus, Rex idem hominum, Phœbique sacerdos.

Et passim apud eundem poetam, ut & apud Homerum heroës hoc est Principes sacrificant. Apud Æthiopes Reges fuisse sacerdotes, narrat Diodorus; apud Ægyptios Plutarchus; apud Spartiatas Herodotus; apud Athenienses & plerisque Græcorum civitates Plato. Romanos idem secutos Halicarnessæus & Livius nos docent. Unde etiam Regno sublato, mansit rex sacrorum: videatur Servius ad Virg. v. 80. l. 3. Ubi majorum enim hæcerat consuetudo, ut Rex esset etiam sacerdos Pontifex. Unde hodie quoque imperatores pontifices dicimus.

Haraldum Guduni filium Angliæ Regem, quem quidam etiam sanctum adpellarunt, Olauum Tryggvasonium imitatum fuisse, postquam ab hoste suo, Regno quoque abactus esset, Noster in additamentis meminit. Eptir þad er hann var græddur, þa ihugfadi hann sirt rád oc hugdi at dæmum Olafs Tryggvalonar, oc tok hann þat rád at vildi eigi snua til ríkis síns, heldur vard hann áblas in af heilgom andi, oc leitadi af allri girad himríkis fagnader, oc valdi sirt til bygningar eirn stein, oc var þar leingi. Vilialmur Kongur let færa lík hans i Lunduner oc grafa veglega hía adrum Kongum. b. e. Postquam vulnera ipsius sanata erant, de vita commodissima cogitavit, probavitque consilium Regis Olai Tryggvasonii, Regnum repetere neglexit; verum auxilio Spiritus Sancti, summo studio beata gaudia quesivit, elegitque habitationi sue lapidem, sub quo diu moratu. Rex Vihelmus Nothus (qui illum superavis regnoque privavit) reliquias mortui Lugdunum transportari & priorum Regum sepulchris inferri jussit. De ejusmodi instituto & causis cur molestia fugienda, quæ anno obesse solent & tranquillum è statione sua deturbare, eleganter Barclaius Argend. lib. 2. cap. 8. ubi de Querengi quem Antenorium nominat, vita instituta sic loquitur; Ipse Gelonorns (Turenii Marchio) ad templum Apollinis iit, quod non procul à litore, versus Panormum erat, sacerdos quam sui Dei fama nobilius. Sacerdos Antenorius vocabatur, in placidissima senectute vacuus curis & ad arbitrium scilicet, Nam cum juvenis primos honores facile cepisset, & summa ei omnia destinaeretur amicum opinio; plurimorum salubris monitis quam miserum esset inter anbriosa vota pendere, respexit ad animi libertatem; & secessurus ad genium suum, elegerat Phœbi templum in quo se esseret. Arud eundem differentem Antenorem (Clementem VIII. pontificem) videt; quem magno regimini olim exidisse memorat; qui quantum vita tranquilla, in qua Deo servire conceditur, magnorum regnorum splendore præferat, bene docet. Ad auctorem ipsum

Lectorem remittere, consultius mihi videtur, quam verba illius in compendium redigere, minus forsan successuro labore.

Reperiuntur & alii qui pio instituto, tranquillitatem à maximorum Regiminum laboribus, sectati & adepti sunt, quorum nomina adscribere longum foret. De Boethio, & Rachi videatur Patiani hist. Barb. & de aliis alii. Unum Josephati India Regis exemplum, praeclarum videtur: Qui in Damasceni historia de illo & Patre Avenii cap. 43. 34. 35. 36 perhibetur; postquam pater singulari Dei beneficio ab ethnica superstitione se recepisset, inque illum partem Regni vivus transportasset, quo mortuo totum adeptus est; propria tamen voluntate, post quadragesimum diem à morte parentis; ut Deo tanta liberius servire posset, in Barachium transtulit, eremumque petiit, ubi ceteram vitam ad mortis usque diem transegit: cogitationibus saltem desideratis, diuque expetitis contentus. Ipsa historia elegans est, qua & à curiosis videri meretur; quam adeant quibus libitum fuerit.

Sveonum puer Regina Potentissima CHRISTINA, GUSTAVI MAGNI filia, quae nulla unquam hostili vi fracta, sed hostium suorum ac patria, qui illius temporibus bene multi Potentissimique fuerunt, perpetua victrix atque triumphatrix exstitit; Regni Sveo-Gothici mole & molestiis tandem abdicatū Imperii habenas maturo consilio & propria voluntate, in manus cognati sui, Gloriosissimi ac Potentissimi Regis CAROLI GUSTAVI, transferre voluit; requiem à laboribus quasitam obtinuit, & quamdiu vixit, cum plena splendoris Regis integritate, conservavit; non minus exteris in privato otio suae veneranda quam si Imperium semper tenuisset.

F. I. N. I. S.

